



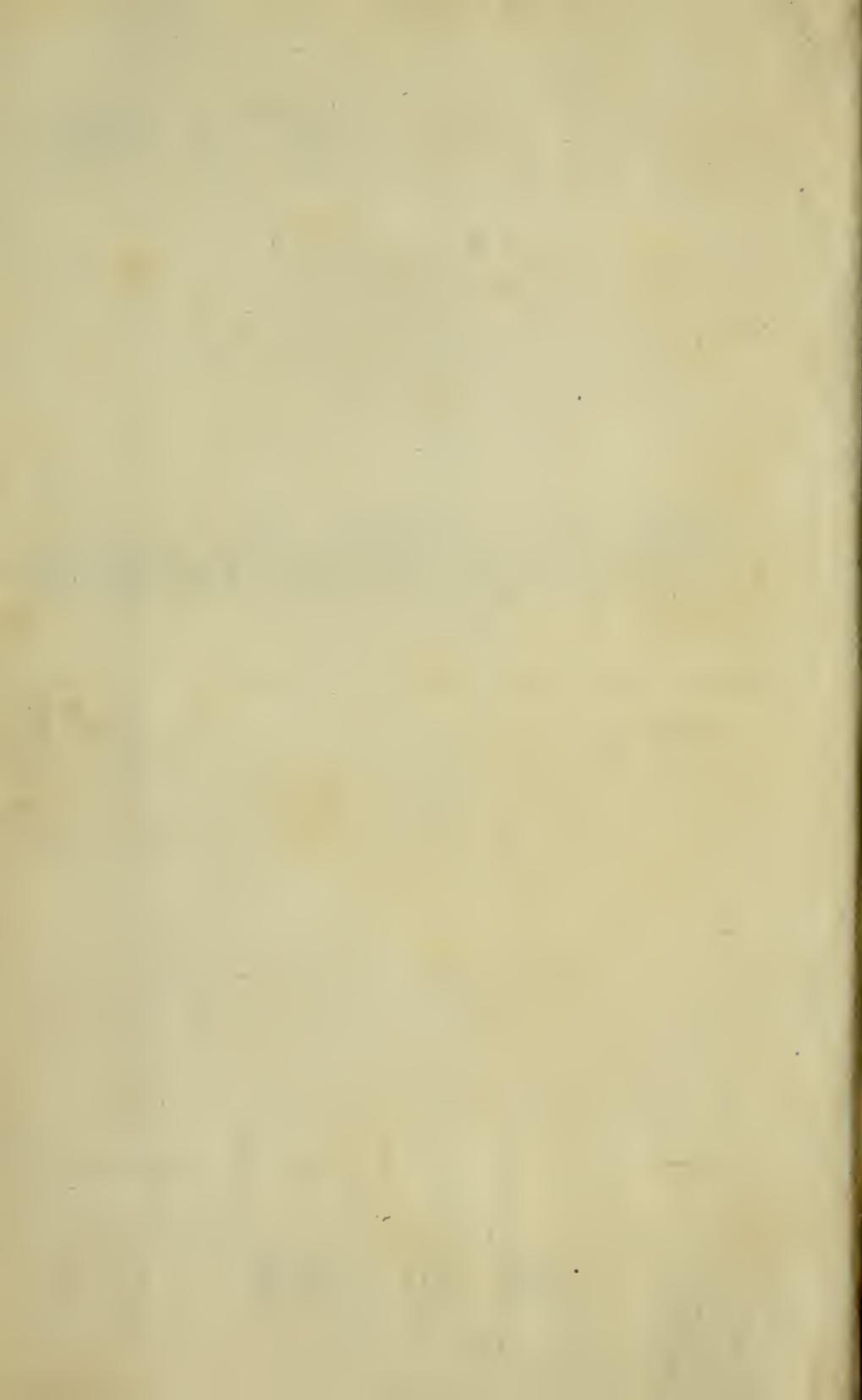
George

LB VIII 308384

8° 7712

(Reins) Elodoardus

m. 19. 9/14



Super Villam 13 Septembris 1771.

FLODOARDI  
PRESBYTERI  
ECCLESIAE REMENSIS  
CANONICI HISTORIARVM  
eiusdem Ecclesiæ  
Libri IV. a. 6

NVNC PRIMVM LATINE, AC  
multò quām Gallica versio exhibebat auctiores,  
cum Appendice, & aliis opūsculis ad eandem Ec-  
clesiam, historiāmque spectantibus editi.

Cura & studio IACOBI SIRMONDI Soc.  
LESV Presbyteri.



PARISIIS.

Ex OFFICINA NIVELLIANA.  
Apud SEBASTIANVM CRAMOISY, via  
Iacobæa, sub Ciconiis.

M. D C. X I.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

- 161 -

37



Illmo & R<sup>mo</sup> Principi

D. LUDOVICO  
ALOTHARINGIA,  
REMORVM ARCHIEP.  
ac Duci, Francie  
Parium primo.

**E**LICI quadam  
sorte Remensibus  
tuis inter cetera id  
obtigit, Princeps  
Ill<sup>me</sup>, ut cum supe-  
riorib<sup>s</sup> saeculis ex-  
titerint in Gallia non pauci, qui  
Ecclesiasticas diuersarū ciuitatum  
historias litteris commendarint,  
sola hodie Remorum Metropolis,  
cum reliquæ vel nuda Historico-  
rum suorum nomina ciere vix pos-

# EPISTOLA.

sint, rerum suarum scriptorem integrum, æuo atque iniuriæ superflitem videat. Is est Flodoardus presbyter, qui lante annos DCL. vniuersam Præfulum Remensium antecessorum tuorum seriem, ad sua usque, id est Artoldi Episcopi tempora, rudi quidem illo fortasse, sed qualem historiæ fides amat, simplici ac fuci nescio stylo deduxit. Quo in opere publicarum præterea rerum, quibus Remenses Antistites vel generis nobilitas, vel sedis suæ prærogatiua semper inseruit, tanta inest varietas atque copia, ut hoc etiam nomine gratiam auctori iure debeant, qui ea historiæ parte delectantur. nec frustra iam pridem Latina eius editio ab aliis etiam desiderata sit, qui Gallicam non indiligentis alias hominis interpretationem legerant in qua non ignorarent plurima, ea-

## EPISTOLA.

que interdum optima fuisse multis locis præterita. ita ut gustū potius aliquem Flodoardi præbuisse, quam iustum sitim explesse videatur. Nunc autem & lingua sua, & totus quantus est prodit in lucem, Remensis Ecclesiæ, Præsulumque eius amplitudinem, gloriam, dignitatem ad exteris quoque gentes auspiciis tuis perlaturus, si modò missionē, quā à te necessariò postulat, impetrat. Etenim clericus tuus est, extra Diœcesim sine Antistitis sui formata egredi non potest. Tua verò tutela nixus, tuis ornatus insignibus, non solum benignius propensiūsque ab omnibus excipietur; sed maiore etiā, quod præcipue optandum est, cum fructu & commodo legetur. Atq. ut Principū olim effigies in foris, in theatris, in tribunalibus, publicisq. aliis cōuentibus collocatæ hoc agebant,

EPISTOLA.

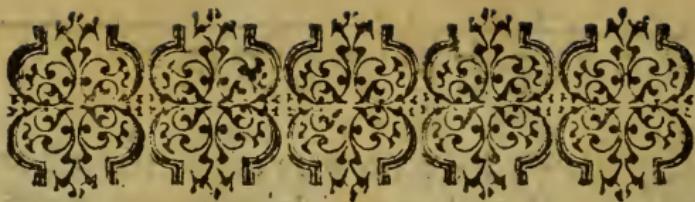
ut & actionibus ipsis auctoritatem adderent, & officij sui vnumquemque admonerent: ita ex splendissimi nominis tui conspectu, & Flodoardi verbis fides ac pondus accedet, & lectoribus tacita cohortatio, ne quid sinistri consili (quæ multotum hodie labes est) in oculis tuis adferant, sed ea mente omnia legant, ut magistram vitæ, mortuorumque historiam esse meminerint. Dabis hoc, Ill<sup>m</sup>e Princeps, suscepisti, clientisque tui precibus, dabis & publicæ utilitati. Sic nostra pro te vota, sic publica, qui te tam illustrium, tantaque virtute & gloria Pontificum in cathedra sedere iussit, placida Deus aure semper exaudiat.

Ill<sup>m</sup> ac R<sup>m</sup> C.T.

Deditissimus  
IACOBVS SIRMONDVS Soc.IESV.

# LECTORI.

**F**LODOARDI editionē, Lector,  
ut hanc cui debes habēas gratiā,  
iam pridem adōnabat ordinis  
nostrī Theologus Ioānes Gual-  
terus, qui ex Remorum Metro-  
polis Ecclesiaste in Societatem nostrā coop-  
tatus, in ea nuper felici exitu vitam posuit.  
Eius nos apographum ex Collegij Remensis  
nostrī bibliotneca nacti, tersē illud quidem ac  
nitidē descriptum, sed cui satis liqueret ad e-  
mendationem plurima deesse, quæ in eo de-  
siderari videbātur, ex variis aliorum codicū  
lectionibus, qua licuit fide ac studio supplere  
conati sumus. Cæterū de Flodoardo præter  
ea quæ ipse de se multis locis scripsit, vix est,  
quod liceat affirmare, Presbyterum & Ca-  
nonicum Ecclesię Remensis appellauimus, co-  
dices Remensem atque Igniacensem secuti,  
qui his illum titulis ornant. Qui si adscititij  
non sunt, Flodoardum hunc illum esse oport-  
et, cuius in vetere Kalendario S. Marię Rem.  
adnotatus est obitus his verbis, *xvi. Kalend. Iunias, Flodoardus Presbyter & Canonicus.* vt iam non  
abs re dubitasse acutissimus Pithœus videatur,  
idēmne sit, an diuersus à Chronicī auctore  
Frodoardo, quem v. Kalendas Aprilis vita  
functum Chronicī Appendix docet. quo sanè  
ipso die alterius quoque Flodoardi, sed sine  
tituli, gradusve adiectione meminit idem Ka-  
lendarium. Verūm hæc aliàs fortasse. Nunc  
quædamus boni consule, & vale.



INDEX CAPITVM, QVI  
IN ANTIQVIS EXEMPLARIBVS  
subiicitur epistolæ Flodoardi ad R.  
hoc est ad Rodulfum, ut nonnulli pu-  
tant, Episcopum Laudunensem.

LIBRI PRIMI.



E conditione vrbis Remensis.	
Cap.i.	fol. 2.b
De amicitia Romanorum atque	
Remorum. ij.	4.b
De primis huius vrbis Episcopis.	
ij.	7.b
De primis eiusdem martyribus. iv.	8.b
De successoribus præmissorum Præsulum. v.	
13. b	
De sancto Nicasio vi.	14.a
De miraculis ipsius Ecclesiæ. viij.	21.a
De sancto Oriculo & sororibus eius. viij.	22.a
De successoribus beati Nicasii. ix.	ibid. b
De sancto Remigio. x.	23.b
De ordinatione ipsius ad Episcopatum Remen-	
sem. xi.	25.b

# INDEX CAPITVM.

- De diuersis ab eo patratis miraculis & doctrina ipsius. xij. 27.a  
De conuersione Francorum. xiij. 32.a  
De possessionibus, quas ei Rex Ludouicus & Franci contulerunt. xv. 36.b  
De victoriis Ludouici per auxilium sancti Remigij, & fine ipsius regis. xv. 41.a  
De synodo ubi conuertit haereticum. xvi. 42.b  
De mitigatione ignis, & obitu eiusdem, vel sepultura ipsius. xvij. 43.a  
Testamentum ab ipso editum. xvij. 46.b  
De remedio pestis inguinariæ, & ceteris per ipsū collatis. xix. 56.b  
De translatione corporis ipsius, & quibusdam denuo patratis miraculis. xx. 57.a  
De altera vel iterata translatione seu relatione corporis eius ad urbem. xxi. 66.a  
De remedii subinde plurib. impensis. xxij. 68.b  
De discipulis eiusdem beati Remigij. xxij. 76.b  
De sancto Theodorico. xxiij. 78.b  
De sancto Theodulfo. xxv. 86.a  
De fonte in horum sanctorum monasterio nuper exorto. xxvi. 91.

## CAPITVLA LIRRI

### SECUNDI.

- De successoribus beati Remigij. Cap. I.  
92.b  
De Egidio Praesule. ij. 93.a

# INDEX

<i>De sancto Basolo.</i>	<i>iij.</i>	97. a
<i>De Romulfo Praefule.</i>	<i>iv.</i>	101. b
<i>De Sonnatio.</i>	<i>v.</i>	103. a
<i>De Leudegiselo, Angelberto, &amp; Landone.</i>	<i>vi.</i>	
	<i>108. b</i>	
<i>De sancto Niuardo.</i>	<i>vij.</i>	109. b
<i>De Translatione sanctae Helenæ ad ipsius sancti monasterium.</i>	<i>vij.</i>	112. a
<i>De translatione sancti Sindulfi ad idem monasterium.</i>	<i>ix.</i>	115. b
<i>De sancto Reolo Episcopo.</i>	<i>x.</i>	116. b
<i>De sancto Rigoberto.</i>	<i>xi.</i>	118. b
<i>De eius expulsione ab Urbe Remensi.</i>	<i>xij.</i>	121. b
<i>De miraculis in vita eius per eum ostensis.</i>	<i>xij.</i>	125. a
<i>De obitu &amp; sepultura ipsius.</i>	<i>xv.</i>	126. a
<i>De translatione corporis eiusdem.</i>	<i>xv.</i>	127. a
<i>De Abel eius successore.</i>	<i>xvi.</i>	129. a
<i>De Tilpino Episcopo.</i>	<i>xvij.</i>	130. b
<i>De Vulfario Episcopo.</i>	<i>xvij.</i>	134. b
<i>De Ebone Praefule.</i>	<i>xix.</i>	137. a
<i>De ipsius depositione.</i>	<i>xx.</i>	146. a

## CAPITVLA LIBRI TERTII.

**D**E electione vel ordinatione Hincmarii.  
Cap. i. 152. a

# CAPITVM.

- De reparacione iudicij pro Ebonis depositione.  
ij. 153. b
- De visione cuiusdam Bernoldi. iiiij. 154. b
- De restitutione rerum Ecclesiasticarum à Caro-  
lo rege peracta. iv. 156. a
- De reparacione Remensis Ecclesiæ ab ipso Hinc-  
maro patrata. v. 159. b
- De miraculis in eadem Ecclesia postea declaratis  
vi. 161. a
- De visione cuiusdam Gerardi presbyteri. viij. 164. b.
- De aliis quibusdam miraculis. viij. 166. b
- De secunda beati Remigij corporis translatione  
ix. 168. a
- De pallij usus quotidiani à Romanæ sedis Præ-  
fule perceptione, & rebus Ecclesiæ sub eo  
concessis. ibid. b.
- De synodo comprouinciali apud Sueffonicam  
urbem habita. xi. 172. a
- De vacatione Cameracensis sedis, & coniun-  
ctione Balduini cum Judith filia regis. xij. 180. a
- De causa Rothaldi Sueffonici Episcopi depositi.  
xij. 183. b.
- De quodam Gothescalco schismatico. xv. 201. b
- De libris quos idem Præful Hintmarus com-  
posuit. xv. 204. b
- De his quæ Carolo regi scripsit. xvi. 211. b

# INDEX

- De synodo sex prouinciarum Gallie apud  
Trecas habita. xvij. 215. b
- Item de prefato rege Carolo. xvij. 218. b
- Quæ Ludouico eiusdem Caroli filio scripsit. xix.  
222. b
- De ijs quæ Ludouico fratri eiusdem Caroli  
scripsit. xx. 223. b
- De iis quæ quibusdam Archiepiscopis vel Epi-  
scopis scripsit. xxi. 229. b
- Quæ instrumenta vitæ vel redargutiones Hinc-  
maro nepoti suo scripserit. xxij. 236. a
- Quæ Altfrido Transrhennensi Episcopo, vel cete-  
ris quibusdā Episcopis scripserit. xxij. 255. b
- Quæ Abbatibus quibusdam scripta direxerit.  
xxiv. 268. b
- Quæ sacerdotibus vel monasteriis quibusdam.  
xxv. 274. b
- Quæ viris quibusdam illustribus. xxvi. 277. a
- Quæ aliquibus reginis scripta misserit. xxvij.  
293. b
- Quæ sibi subiectis monita salutis ediderit. xxvij  
300. a
- De libro, qualiter Domini vel sanctorum sunt  
imagines venerandæ. xxix. 307. a
- De translatione corporis sancti Remigij à mo-  
nasterio ipsius, & obitu Hinomari Epi-  
scopi. xxx. 308. a

# CAPITVM.

## CAPITVL A LIBRI QUARTI.

- D**E Episcopatu Fulconis, & quæ scripta  
quibusdam Romanis Pontificibus dire-  
xerit. Cap. I. 309.a
- Q**uæ Formosus Papa eidem Fulconi quoque, vel  
Carolo regi, atque Odoni. ii. 317.a
- Q**uæ Franciæ quibusdam Præfulibus scripta le-  
gauerit. ii. 317. b
- Q**uæ Stephanus Papa ipsi Fulconi, & quæ Ful-  
co eidem Papæ rescriperit. iv. 322.b
- Q**uæ regibus quibusdam Fulco scripta direxit. v.  
334. b
- Q**uæ diversis quoque scripserit Episcopis. vi.  
339.a
- Q**uæ Abbatibus vel illustribus viris quibusdam  
vii. 341. b
- D**e rebus quibus Episcopium auxit, & ceteris  
bonis, quæ in Episcopatu egit. viii. 344.a
- D**e sancto Gibriano, & fratribus eius. ix.  
345. a
- D**e interemptione ipsius Fulconis. x. 347.b
- D**e præfulari domini Heriuei. xi. 349.a
- D**e relatione beati Remigij ad monasterium  
suum. xii. 350.a
- D**e reparatione castri Mosomi, aliarumque mu-

# INDEX

- nitionum quarundam vel Ecclesiarum xij.  
ibid. b.
- De synodalibus Conciliis habitis, & Norman-  
norum conuersione, vel expeditione contra  
Hungaros. xiv. 351. b
- De Caroli regis à suis derelicti sustentatione.  
xv. 352. b
- De Erlebaldi Comitis excommunicatione vel  
absolutione. xvi. ibid.
- De obitu ipsius Præfulis. xvij. 353. a
- De successione Sculfi Episcopi. xvij. ibid. b
- De Synodo quam habuit in villa Trosleio, &  
cæteris actibus vel fine ipsius. xix. 354. b
- De electione Hugonis filij Heriberti Comitis,  
xx. 355. a
- De infestatione Hungarorum & discordia in-  
ter Rodulfum regem & Heribertum Comite  
exorta. xxi. 356. a
- De introductione Odalrici Aquensis Episcopi  
ad Episcopale ministerium Remis exsequendū  
& redactione sub custodia Caroli regis. xxii.  
357. a
- De similitate inter Hugonem & Heribertū Co-  
mites ac Rodulfum regē exorta. xxij. 357. b
- De ordinatione domini Artoldi præfulis. xxiv  
358.
- De signis Remis visis & morbis infecutis. xxv  
359. a

# C A P I T U M .

- De accessione vel receptione Ludouici post mortem Rodulfi regis. xxvii. ibid.b  
De excommunicatione Heriberti Comitis. xxvij. 360.b  
De expulsione domini Artoldi ab Urbe Remensi. xxviii. 361.a  
Demalis quæ deinceps consequuta sunt. xxix 362.b  
De occupatione Altmontis castri, vel Mosomi, & morte Heriberti. xxx. 363.b  
De obsidione Urbis Remensis ab exercitu Ludouici regis. xxxi. 364.b  
De restituzione monasticae regulæ iu monasterio Sancti Remigij, & constitutione abbatis Hincmari. xxxij. 365.a  
De repulsione Hugonis Episcopi. xxxiii. ibid.b  
De synodo Virduni habita. xxxiv. 367.b  
De synodo apud Engulenheim congregata. & excommunicatione Hugonis Episcopi. xxxv. 368.b  
De obsessione vel incensione Urbis Suessonice ab Hugone Comite. xxxvi. 377.a  
De excommunicatione Hugonis Comitis. xxxvii. 378.b  
De quibusdam Ecclesias vel monasteriis Urbis Remensis. xxxviii. 379.a  
De sancto Balderico abate. xxxix. 380.a  
De miraculis post obitum ipsius ostensis. xl. ibid.b

# INDEX CAPITVM.

- De Villa Vvasilia xli. 382. b  
De Ecclesia sancti Romani , vel miraculis in  
Geltani monte, xlvi. 383. b  
De miraculo in Rheno flumine patrato .xlviij. 387.  
De miraculis in monasterio sanctorum Bouae &  
Dodæ factis. xlvi. 388. b  
De visione cuiusdam puellæ. xlviij. ibid.  
De altero Remis puellarū monasterio .xlvi. 390.  
De domino Guntberto, & ipsius monasterij co-  
ditore. xlviij. ibid. b  
De duabus Ecclesiis sancti Hilarij Remis .xlviij.  
392. a  
De Ecclesiis in honore sancti Martini circum-  
quaque constructis. xlxi. 394. a  
De miraculis sancti Martini Remis ostensis.  
l. 395. a  
De sancta Macra Virgine. li. 396. a  
De sanctis Rufino & Valerio martyribus. lij.  
ibid: b  
De miraculis eorundem sanctorum. lij. 398. a

FLODO-



FLODOARDI  
PRESBYTERI ET  
CANONICI ECCLESIAE  
Remensis, Historiarum  
ciusdem Ecclesiae  
Libri iv.

PRAEFATIO AD  
R. EPISCOPVM.

Domino venerabili, & in Christi caritate  
admodum diligibili, præclaro Præsuli R. Flo-  
doardus, tanta benicitatis famulus, omne  
sanctorum virtutum in Christo gaudium.



REBERRIMIS admonitionum vestrarum stimulis instigatus, discusso tandem desidiae pigrantis torpore, abiectisque diversarum curarum occupationi.  
A

bus, relogo feruentis studij vestri  
solertię quadrifidum nostri labo-  
ris opus vndecūmque collectum,  
& capitulatim, prout iubere digna-  
ti estis, dispositum: nostræ scilicet  
Ecclesiæ Remensis historiarum li-  
brum. Haud mirari velcumque  
petens sanctitatem culminis vestri  
super hac remoratione obsequij  
nostrî, vtpotè diuersis occupatio-  
nibus præpediti, hyemali quoque  
glacialis gelu rigoris obstricti, cha-  
raxatorum insuper indigentia co-  
artati. Neque mirum me mini-  
mum in correctione meorum te-  
rere moras opusculorum; cùm  
veterum nonnulli scriptorum  
magis in retractatione suorum  
quam meditatione demorati fe-  
rantur librorum. Sed nec adhuc  
ad perfectum omnes me puto  
eliminasse mendas: & si qua re-

perientur scriptoris fortè vitia, industriæ vestræ poterunt expurgari sagacia. Non enim me ita perfectum reor ad vnguem fore per-scrutatorem, vt ferre nolim, si quem diligentiores in eliman-dis vitiis inuennero correctorem. Igitur quia sanctitatis vestræ circa tantitatem nostram profusa videtur exuberasse dilectio; hunc studij nostri fructum vestri dignum duxi tutaminis delegare patrocinio: vt quæ à nostra sunt dicta in tenebris humilitate, ab industriæ vestræ sublimitate dicantur in lumine.

A ij



## LIBER PRIMVS.

*De conditione Urbis Remensis.*

Cap. I.

I DEI nostræ fundamina proditurus , ac nostræ patres Ecclesiaz memoraturus , mœnium locatores nostrorum vel instrutores exquisisse , non ad rem adeò pertinere videbitur : cùm ipsi salutis æternæ nil nobis contulisse , quin immo erroris sui vestigia lapidibus insculpta reliquisse doceantur . De urbis namque nostræ fundatore , seu nominis inditore , non omnimodis à nobis approbanda vulgata censetur opinio , quæ Remum Romuli fratrem ciuitatis huius institutorem ac nominis tradit auctorem : cùm vrbe Roma geminis auctoribus Remo , Romulóque fundata , à fratribus militibus Remum certis accipiamus scri-

# ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 3

ptoribus interfectum, nec illum prius à fratre recessisse: cùm vno partu editi, & inter pastores educati, latrociniisque dediti vrbem constituisse reperiantur, ortaque simultate, ac Remo fratre imperfecto, ciuitati Romulus ex nomine suo nomen dedisse legatur. Nam vt Titi Lib. 2.  
Liuij verbis vtamur: *Numitori Albana re permissa Romulum Remumque cupido cepit in his locis, vbi expositi, vbique educati erant, vrbis condendæ, & supererat multitudo Albanorum Latinorumque, ad id pastores quoque accesserant: qui omnes facile spem facerent, paruam Albam, paruum Lauinium p̄ea vrbē quæ conderetur fore.* Interuenit deinde his cogitationibus autum malum, regni cupido: atque inde fœdum certamen coortum à satis initio principio: quoniam gemini essent, nec etatis verecundia discrimen facere posset; vt Dī, quorū tutelæ ea loca essent, augurijs legerent, qui nomen nouæ vrbis daret, qui conditam imperio regeret.  
*Palatinum Romulus, Remus Auentinum ad inaugurandum templa capiunt.* Priori Remo augurium venisse fertur sex vultures: iamque nunciato augurio, cùm duplex numerus Romulo se ostendisset, vtrumque regem sua multitudo consalutauerat. Tempore illi precepto, at

# FLODOARDI HIST.

hi numero auium regnum trahebant. Inde cum altercatione congressi à certamine irarum ad cædem vertuntur. Ibi in turba iætus Remus cedit. Vulgatior autem fama est, ludibrio fratribus. Remum nouos transiluisse muros. Inde ab irato, Romulo (cùm verbis quoque increpitans adieciisset; sic deinde quicunque alius transiliat mea mœnia) imperfectum. Ita solus potitus imperio Romulus condita vrbs conditoris nomine appellata. Probabilius ergo videtur, quod à militibus Remi patria profugis vrbs nostra condita, vel Remorum gens instituta putatur: cùm & mœnia Romanis auspicijs insignita, & editior porta Martis Romanæ stirpis veterum opinione propagatoris ex nomine vocitata, priscum ad hæc quoque nostra cognomen reseruauerit tempora. Cuius etiam fornicem, prodeuntibus dexterum, lupæ Remæ Romuloque partuis vbera præbentis fabula cernimus innotatum: medius autem XII. mensium iuxta Romanorum dispositionem panditur ordinatione desculptus: tertius, qui & sinister, cycnorum vel anserum figuratus auspicio. Nautæ siquidem cycnum bonam prognosin prodere ferunt, vt Aemilius.

Apud  
I fid. lib.  
XII. c.

VII. Cycnus in auspicijs, semper letissimus ales

# ECCLESIAE REMEN LIB. I. 4

Hunc optant nautæ, quia se non mergit in vndas.  
Anseres quoque nocturnas excubias  
celebrant, quas cantus assiduitate te-  
stantur. Denique Romana etiam Ca-  
pitolia Gallo seruasse traduntur ab ho-  
ste. Nec mirum tamen, vrbis nostræ con-  
ditionem vel originem non in propatu-  
lo dari: cum de ipsius gentium vel orbis  
dominæ Romæ, Isidoro teste, oriatur  
plerumque dissensio conditione, ut eius  
diligenter agnosci non possit origo. Nam  
Sallustius: *Vrbem, inquit, Romam, sicut* In Cap.  
tilia.

*ego accepi, condidere atque habitauere initio  
Troiani, qui Aenea duce sedibus incertis va-  
gabantur. Alij dicunt ab Euandro; secun-  
dum quod Virgilius:*

*Aeneid.*

Tunc rex Euandrus Romane conditor artis. viii.

Eutropius quoque in lib. hist. sic loquitur  
dicens. *Romulus cum inter pastores latro-  
cinaretur. x viij. annis natus, Vrbem exiguum  
in Palatino monte constituit; conditam ciuita-  
tem ex nomine suo Romam vocavit. Post hunc  
Tullus Hostilius eam adiecit Cælio monte am-  
pliavit: indeque ceteri diuersis temporibus Prin-  
cipes eius editores vel amplificatores extitere  
Vrbis autem nostræ nomen Durocorto-  
rum quondam dictum Cæsaris adstruitur.*

A iiiij

# FLODOARDI HIST.

De bello Gallico. *historia, in qua libro sexto sic legitur: F. 40.*  
*Etis legionibus exercitum Cæsar Durocortorum*

*Remorum dicit: concilioque in eum locum Galliae indicto, de coniuratione Senonum & Carnutum questionem habere instituit. Aethicus etiā in Cosmographia sic memorat: A Mediolano per Alpes Cotrias Viennā M.P.M.cccc ix. Inde Durocortorum M.P.M.ccc xxxij: quā fūnt leugæ ccxxi. Item à Durocortoro Diuodorum usque, M.P.M.lxij. Item alio itinere, à Durocortoro Diuodorū usq; M.P.M.lxxxvij. Itē à Durocortoro Treueros usque, leugæ xcviij. Item à Bagaco Neruiorum Durocortorum Remorum usque, M.P.M.liij.*

## De amicitia Romanorum atque Remorum. Cap. II.

**C**onstat itaque Remorum populum populo Romanorum tenacissima priscis olim temporibus amicitia vinclum: prælibatae Iulij Cæsaris historiæ libris hoc ipsum ad stipulatibus: ubi legitur. Eo, scilicet Cæsare, ad fines Belgarū de improviso, celeriusque omnium opinione perueniente Remos, qui proximi Galliæ ex Belgis sunt, ad eum legatos Iccium & Antebrogium primos

# ECCLESIAE REMEN. LIB. I. §

civitatis sua mississe, & se suaque omnia offerentes in fidem atque amicitiam populi Romani omnino coniurasse, paratosque & obsides dare, & imperata facere, & oppidis recipere, & frumento, ceterisque rebus iuuare. Reliquos omnes Belgas in armis esse. Germanosq; qui ripas Rheni incolunt, sese cum his coniunxisse; tantumque esse eorum omnium furorem, ut ne Sueffones quidem, fratres consanguineosque suos, qui eodem iure, eisdem legibus vrantur, unum magistratum cum illis habeant, deterrere potuerint, quin cum his consentirent. Item: Cæsar postquam omnes Belgarum copias in unum locum coactas ad se venire vidit, neque iam longe abesse ab his, quos miserat, exploratoribus, & ab Remis cognovit, flumen Axonam, quod est in extremis Remorum finibus, exercitum traducere maturauit, atque ibi castra posuit. Quæ res & latus unum castrorum ripis fluminis munitum & post eum quæ erant, tuta ab hostibus reddebat, & commeatus ab Remis, reliquisque civitatibus, ut sine periculo ad eum portari possent, efficiebat. In eo flumine pons erat. Ibi præsidium ponit, & in altera parte fluminis Titurium Sabinum Legatum cum sex cohortibus reliquit. Castra in altitudinem pedum xij. fossamque pedum xvij. muniri iubet. Ab ipsis

# FLODOARDI HIST.

castris oppidum Remorum nomine Bibrax,  
quod aberat millia passuum x viij. ex itinere ma-  
gno impetu Belgæ oppugnare cœperunt. Aegrè eo  
die sustentata est Gallorum atque Belgarum  
oppugnatio hæc. Vbi circumiecta multitudine  
hominum totis mœnibus, vndique in murum  
lapides iaci cœpti sunt, murusque defensoribus  
nudatus esset, testudine facta portas succedunt,  
murumque subruunt. quod tum facile fiebat.  
Namque tanta multitudo lapides ac tela conij-  
ciebant, ut in muro consistendi potestas esset nul-  
li. Cùm finem oppugnandi non fecissent, Iccius  
Remus, summa nobilitate & gratia inter suos,  
qui tum oppido præfuerat, unus ex his, qui  
Legati de pace ad Cæsarem venerant, nuntium  
ad eum mittit, nisi subsidium sibi mittatur, se se-  
dintius sustinere non posse. Eo die media nocte  
Cæsar ijsdem ducibus usus, qui nuncij ab Iccio  
venerant, Numidas & Cretas sagittarios, &  
funditores Baleares subsidio oppidanis mittit.  
Quorum aduentu & Remis cum spe defensionis  
studium propugnandi accessit, & hostibus ea-  
dem de causa spes potiundi oppidi discessit. Itaque  
paulisper apud oppidum morati, agròsque Re-  
morum depopulati, omnibus vicis ædificiisque,  
quò adire poterant; incensis, ad castra Cæsaris  
omnibus copijs contenderunt: & à millibus pas-

# ECCLESIAE REMEN. LIB.I. 6

suum minus duobus castra posuerunt. Et post pauca: Hostes protinus ex eo loco ad flumen A-  
xonam contenderunt, quod esse post nostra ca-  
stra demonstratum est. Ibi vadis repertis partem  
copiarum suarum traducere conati sunt, eō  
consilio, ut si possent, castellum, cui praeerat Q.  
Titurius Legatus, expugnarent, pontēmque in-  
terciderent. Si minus potuissent, agros Remo-  
rum populararentur, qui magno nobis usui ad bel-  
lum gerendum erant, commeatusque nostros su-  
stinebant. Certior factus à Titurio, omnem e-  
quitatum; & leuis armaturae Numidas, fundi-  
tores, sagittariosque pontem traducit, atque ad  
eos contendit. Acriter in eo loco pugnatum est.  
Hostes nostri in flumine aggressi magnum eo-  
rum numerum occiderunt. Per eorum corpora  
reliquos audaciissimè transire conantes, multitu-  
dine telorum, & audacia repulerunt: primos  
qui transierant equitatu circumuentos interfe-  
cerunt. Item in eadem Historia libro tertio.  
Cæsar Labienum Legatum in Treuiros, qui pro-  
ximi Rheno sunt, cum equitatu mittit. Huic  
mandat Remos, reliquosque Belgas adeat, atque  
in officio contineat. Item in V. Tantam  
omnium voluntatis commutationem, Cæsar sci-  
licet, attulit, ut præter Aeduos & Remos, quos  
principio semper honore Cæsar habuit, alteros

# FLODOARDI HIST.

pro vetere ac perpetua erga P. R. fide, alteros  
pro recentibus belli Gallici officijs, nulla fere ci-  
uitas fuerit non suspecta nobis. Item in vi. Car-  
nutes legatos, obsidésque mittunt, ysi depreca-  
toribus Remis, in quoru[m] erant clientela. Eadem  
ferunt responsa, que videlicet Senones, obsidibus  
imperatis. Principatum quoque Remos an-  
tiquitus inter sibi finitos tenuisse con-  
stat. Sed & apud Romanos id ipsum obti-  
nuisse, autemque sibi legitur in præmissa  
tam ius quam decus historia. Ut in eo-  
dem lib. ro vi. Sequani principatum dimise-  
rant, in eorum locum Remi successerant.  
Semper enim & in omnibus bellis Remi  
fidem Romanis seruauerant. Et in vii. etiā  
quando totius penè Galliæ populi aduer-  
sus Romanos conspirasse, conciliūmque  
Bibracte habuisse leguntur; illi nullaten-  
nus adesse voluere, quod amicitiam Ro-  
manorum sequēbantur. In necessitatibus  
autem copias eos Romanorum sustentasse  
prodit. Ut in quinto eiusdē historiæ lib.  
Quo anno frumentum propter siccitates an-  
gustius prouenerat, coactus est, Cæsar scili-  
cet, aliter ac superioribus annis exercitum in  
hibernis collocare, legionésque in plures ciuitates  
distribuere. Ex his vnam in Morinos ducendam

C. Fabio Legato dedit; alteram in Neruios Q. Ciceroni; tertiam in Eſſuos L. Roscio; quartam in Remis cum T. Labieno, in confinio Treuirorum hyemare iuſſit. Item in vij. C. Fabium & L. Minutium cum legionibus duabus in Remis collocat. Insuper & uſque ad internacionem pene Remos pro salute Romanorum certasse, Orosius etiam libro vi. adſtipulatur, eo prælio, quod Bellouaci post cæterorum Gallorum, qui arma contra Romanos tulerant, deuictum exercitum instaurauerant, magna Remorum manum, quæ auxilio Romanis erat, afferens trucidatam. Remos denique præliis fortes, optimosque fuisse iaculatores, sed & ad bella ciuilia, quibus Pompeio superato monarchiam totius ut fertur orbis obtinuit, Cæſare inuitante profectos, Lucanus libro primo testatur his versibus.

## rura Nemetis

Qui tenet, & ripas Satyri, quâ littore curuo  
 Molliter admissum claudit Tarbellicus æquor,  
 Signa mouet, gaudetque amoto Santonus hoste,  
 Et Bitures, longisque leues Axones in armis.  
 Optimus excusso Leucus, Remusque lacerto:

# FLODOARDE HIST.

*Optima gens flexis in gyrum Sequana frænis,  
Et docilis rector rostrati Belga courni.*

## *De primis huius Urbis Episcopis.*

### *Cap. III.*

**N**ec solùm apud Ethnicos tunc tem-  
poris tanti habitum Remorum po-  
pulum, quin & apud primos Ecclesiæ Dei  
propagatores, atque per Euangelium in  
Christo patres, primæ huius prouinciæ  
nostræ sedis pontifices constat semper  
honore decoratos. adeò ut ipse beatissi-  
mus Ecclesiæ Christi princeps, Petrus A-  
postolus, vrbis nostræ beatum Sixtum à se  
Archiepiscopum ordinatum, cum suf-  
fraganeorum auxilio censuerit delegan-  
dum; idoneos ei, ac necessarios in eadem  
prouincia destinans socios: S. Sinicum  
videlicet, Suessoniacæ sedis primo, nostrū  
postea Præfulem, ac beatum Memmium  
Catalaunicæ vrbis rectorem. Sanctus ve-  
rò Sixtus Remorum primus Episcopus,  
etiam Suessoniam fundasse fertur Eccle-  
siam, & beatum Sinicum collaboratorem  
& cooperatorem suum inibi constituif-  
fe. Quique post eiusdem sancti Sixti de-

# ECCLESIA REMEN. LIB. I. 8

cessum, nepote suo, ut ferunt, sancto Dicitiano Suessonis à se Pontifice ordinato, quoniam nouiter instituta Remensis Ecclesia lacte adhuc tenera forte fouebat pignora, nec dum ad onus Pontificale perferrendum robusta, Remis Archiepiscopalem ea cogente necessitate subiit cathedram. Vbi pro animarum salute fideliter elaborans, bonumque certamen decertans, cum decessore, ut in cælis, ita etiam meruit in terris habere consortium, vnius eiusdemque templi, tumbæque sortitus cum beato Sixto sepulcrum. Quorum postmodum meritis Basilicæ domus, ipsorum claris illustrata miraculis, nonnullis dotata ditatur muneribus: agris quoque, domibuscque, ac vineis locupletata, clericorum pariter enituit ministeriis decorata. Quorum nonnunquam duodecim, nonnunquam decem, ut domini Sonnatij Præfusilis tempore, ibidem repetitur congregationem fuisse. Donec moderno tempore, abundante iniquitate, & refrigescente caritate, deficere Deo inibi militantium chorus, & vnius cœpit esse templum Presbyteri titulus. Quocirca etiam ipsorum nuper abinde ossa transla-

# FLODOARDI HIST.

ta, in Ecclesia beati Remigij post altare sancti Petri, eorumdem præceptoris, seruantur recondita. Nec eos Ecclesiā nostrā tantummodo ab vrbe Roma constat habuisse patres vel fundatores: quæ Martyribus etiam redimita, eorumque sacrata sanguine, atque triumphis sub ipso Romanæ persecutionis articulo decorata probatur.

*De primis eiusdem Martyribus Vrbis.*

*Cap. IIII.*

BEATVS siquidem Timotheus, ab Orientis partibus ad hanc Remensem perueniens vrbem, Iesu Christi domini publicè non veritus est prædicare veritatem. Vnde & à præside Lampadio, qui tunc præerat huic populo, tentus, & quod nouæ legis propositum hominibus suaderet, conuentus; hinc minis principum, legumque seueritate vexatus, opum quoque pollicitatione tentatus, responsum, quod olim ab Ecclesiæ principe didicerat improbo incussum supernæ nundinatori gratiæ, rependere non timuit: Diuitiæ, inquiens, tu tecum sint in perditio-  
nem. &

nem; & ibis cum ipsis in ignem æternum.  
Dominus enim meus Iesus Christus filius Dei ipse te iudicaturus est. Tunc Præses ira repletus iussit eum torqueri. Et dum Christum constanter inter ipsa cruciatuum confiteretur tormenta, inferens inter cætera, quod illi, quos Præses pro Christi nomine se putabat occidere, ipsi poenaliter eum iudicaturi essent; & Præses diceret: Ergo tu iudex eris mei? ego te occidam, & quis erit qui te eripiat de manibus meis? Sanctus Timotheus respondit; Dominus meus, cui credo, potest me liberare; in te autem debita tormenta immittet. Iterum, dum per supplicia multa cruciari iussus fuisset, ait ad iudicem; Quanto tu mihi ampliora tormenta intuleris, tanto amplius refrigerium præstabit dominus cui credo. Et cum cæderetur à ministris, exclamauit voce magna dicens: Aspice Domine, & vide quæ infert diabolus seruo tuo: ne me derelinquas, ne dicant homines, ubi est Deus eius. Præses denique iussit calce viua & aceto aspergi plagas ipsius. Sanctus vero Timotheus dixit: Ago tibi gratias, Domine Iesu

# FLODOARDI HIST.

Christe, qui mihi das tolerantiam, ut hæc possim sufferre. ita istud factum est in corpore meo, tanquam oleo perunctus sum. Unus autem de ipsis creditibus, nomine Apollinaris, vidit duos Angelos stantes ad latum eius, & dicentes illi : Confortare Timothee : missi autem sumus ad te, ut ostendamus tibi Dominum Iesum Christum, pro cuius nomine sustines poenas, ut videoas quæ aguntur in cœlis. Erige caput tuum, & vide. Aspiciens autem sanctus Timotheus, vidit cœlos apertos, & Iesum ad dexteram patris coronam tenentem ex lapidibus pretiosis, ac dicentem sibi : Timothee, hæc quam vides, tibi parata est : accipies illam tertia die imminente de manibus meis. Et Angeli dixerunt ei : Confortare Timothee; & abierunt in cœlos. Apollinaris vero cum hæc vidisset, procidens ad pedes eius, dixit ei : Domine Timothee ora pro me. Ego enim libentissime torqueor pro nomine Christi: quia vidi tecum loquentes viros splendidissimos, dum tecum loquerentur magnalia Dei illius qui regnat in cœlo. Tunc Praeses ut vidit se esse confusum, dixit : Sistatur

Apollinaris: afferte autem mihi plumbum bulliens, & infundite in os ipsius, ut non talia verba loquatur. Cumque allatum fuisset plumbum bulliens, & misum in ore eius, factum est frigidum tanquam glacies. Vifo autem hoc miraculo multitudo magna credidit in Dominum Iesum Christum. Tunc præses iracundia plenus & confusione dixit: Ducite illos in carcerem, usque dum ego pertractem quo supplicio interficiatur. Cum autem ducerentur, plurima turba sequebatur eos, flens & dicens: O iniustum iudicium, quod incidit in ciuitatem istam! Perduti sunt verò in carcerem: & multi erant circa eos desiderantes consolari à sancto Timotheo. Ipsa autem nocte adueniens quidam Presbyter, nomine Maurus, multitudinem hominum baptizauit in nomine Domini nostri Iesu Christi. Apollinaris verò cum baptizaretur, vidit cœlos apertos, & audiuit Angelum dicentem sibi: Beatus es, Apollinaris, qui credidisti. Beati omnes, qui tinti sunt in aqua, in qua tu purificatus es. Quicunque hac nocte hic baptizatus fuerit, crastina die in Paradiſo suscipietur. Hoc autem

# FLODOARDI HIST.

dictum omnes qui ibidem aderant audierunt, & genua fletentes dixerunt: Parce nobis domine Deus noster, & praesta misericordiam tuam his qui diligunt nomen tuum. Altera autem die iussit Praeses adduci eos ante tribunal suum. Astantibus autem illis Praeses dixit; Stulti homines, quæ res vos circumuenit, ut credatis in hominē crucifixū, qui sub Pontio Pilato multa perpessus est, nouissimè autē crucifixus afferitur? Tunc illi responderunt dicentes: Vidimus in hac nocte Angelum Dei loquentem cum Sanctis, quos tu tenes in carcere: & ipsi Angeli dixerunt nobis hodie ituros esse in Paradisum, & accepturos esse coronas, quas tui oculi videre non merebuntur. Praeses verò iracundia plenus iussit singulos decollari. Cùmque ducerentur Sancti extra ciuitatem, signauerunt se signaculo Christi, & sic martyrizati sunt, confitentes Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum. Fuerunt autem omnes qui decollati sunt quinquaginta viri, sub die vndecimo Kalendas Septembbris. Altera autem die procedens Praeses sedit pro tribunali: Sanctum verò Timotheum & Apollina-

# ECCLESIAE REMEN. LIB. I. II

rem adduci præcepit. Astantibus autem illis, ait ad eos Præses: Infelicissimi hominum, consentite præceptis Imperatorum, & adorate eos quos illi adorant Timotheus & Apollinaris dixerunt: Nos dæmones non adoramus, sed solū Dominum Iesum Christum, qui est Deus viiuis & verus: ipsum oportet confiteri nos. Tu ergo ne putas nos artibus tuis separari à caritate, & à regno dei. Hoc autem tibi notum sit, quia qua hora nos putas mortificari, tunc viuiscamur, sicut illi qui à te hesterna die interfecti sunt & viuunt in cœlis. Te ergo percutiet Iesus Christus vlcere pessimo. Iratusque Præses dixit: Istos si non mortificauero, alij multi ad nouam sectam venturi sunt. Sic dedit aduersus eos sententiam, vt gladio interficerentur: illi autem cum magna fiducia producti sunt extra ciuitatem, in via quæ appellatur Cæsarea, in locum qui Buxitus dicitur, ibique martyrizauit eos sub die X. Kalend. Septembris, & coronati sunt ab Angelis. Et vox audita est dicens: Venite Timothee & Apollinaris dilectissimi mei, & ostendam vobis quanta mirabi-

## F L O D O A R D I   H I S T.

lia meruistis pro animabus vestris , quas obtulistis pro nomine meo ; & scitote quæ facturus sum Lampadio Præsidi. statimque iaculum igneum descendit de cœlo multis videntibus , & ingressum est humerum eius dextrum : & à dæmonio arreptus vitam finiuit. Corpora verò sanctorum sepulta sunt à Christianis die nono Kal. Septembris. Eusebius quidam vir spectabilis , qui & ipse per verbum ipsorum credidit , fabricauit illis Basilicam , in qua multa signa & remedia ostenderunt: cæcis visum, claudis gressum reddiderunt , & qui à dæmonibus vexabantur , curati sunt in nomine domini nostri Iesu Christi. Eorum verò corpora dominus Tilpinus Archiepiscopus veteri permouens tumulo , sepulcrum ipsorum decenter argento decorauit & auro. Altare denique , quod ante tumbam eorundem stat medium , sancti Mauri fertur reliquiis & honore dicatum , qui eodem quo præfati tempore pro Christo cæsus capite , ipsorum meruit consorrio renitere. Cuius ossa in Ecclesia beati Celsini seruantur deposita. Caput autem infra ciuitatem intra be-

tæ Dei genitricis Mariæ basilicam in arca secus altare veneratur reconditum. Ipsa etiam præmissorum Ecclesia Martyrum pignoribus complurium traditur insignita Sanctorū. In cuius dextera parte sanctorum Siluani & Siluiniani, in sinistra vero sancti Tonantij & sancti Iouini feruntur reseruari corpora. Hic etiam in eadem sanctorum basilica beatus Remigius tumulum sibi parari præcepisse reperitur, ut post conditam testamenti sui continentia subintulit addens. Post conditum testamentum, immo signatum, occurrit sensibus meis, ut Basilicæ domorum martyrum Timothei & Apollinaris missorum argenteum VI.librarum ibi deputem, ut ex eo sedes futurae meorum ossium componatur. Sed & in ipso testamento, duodecim solidos ad ipsius basilicæ camerā struendam iusserat dari. Diuersi quoque diuersis idem locupletauere dotibus templum. Vbi dominus Gondebertus, vir clarissimus, cum uxore sua Berta, villam in pago Vontise sitam, Pertas nomine dedit. Reperitur autem, congregationem ibidem nonnunquam xx. nonnunquam xii. fuisse clerici-

## FLODOARDI HIST.

corum in tempore Theoderici Regis; quando ad eandem basilicam prædiorū donaria plura leguntur tradita. & usque ad recentia nuper tempora, quibus religione deficiente ad unius est redacta presbyteri titulum, Deo seruientiū cœtu dignoscitur insignita virorum. Non nullis etiam aliis templis locis eorum splendent honore decorata: quoniam signis pluribus eis olim coruscantibus, amatores Christi memoriis ipsorum suas excollere studuerunt atque munire possessiones. Quorum quidam, ceu Gregorius Turonensis Episcopus in libro miraculorum refert, eorum reliquias ædificata horum honore basilica deuotus expetiit. Quas pontifice loci per presbyterū honorifice dirigente; dum iter idē presbyter ageret, ab obuia quadam muliere salutatus, obnixè, importunéque ab ea rogatus est, ut horum sibi quiddā pignerum condonaret. Qui diu nutatim differens, mulieris improbitate tandem deuictus, sacrorum cinerū particulam tradit roganti. Ascensoque caballo iniunctum sibi moliens iter expedire, nullatenus eum percussis admodum lateribus yalet itineri prom-

uere. Insuper ipse quoque sic interim  
prægrauatus opprimitur, vt vix valeret at-  
tollere caput. Ita demum animaduertens  
virtute se detineri Martyrum, motus pœ-  
nitentia recepit opportunè, quod largiri  
præsumpsit incongruè; redhibitaque sa-  
crorum quam dempserat portione, liber  
ad iussa relaxatur abire. Apud Duodecia-  
cum quoque vicum horum constructa  
decore sanctorum basilica Martyrum  
magnorum prædicatur radiare nitore  
magnalium, optabilique resulgere gra-  
tia sanitatum.

Beati denique Timothei ossa , Rex  
Otto, concedente Artaldo Archiepisco-  
po, transferri fecit in Saxoniam , & mo-  
nasterium monachorum in eius instituit  
honore. In qua translatione multa mira  
feruntur ostensa. Nam vt Anno tunc  
Abbas , nunc Episcopus, mihi retulit , à  
quo eadem sacra pignera translata sunt,  
præter alia plura remedia, XII.inter cæcos  
& claudos fuere curati. Beatus quoque  
Apollinaris ossibus suis in Orbacense  
translatus monasterium , nonnullis inibi  
florere spectatur gratiarum insignibus.

*De successoribus præmissorum Præfulum.*  
Cap. V.

FREVENTIBVS igitur persecutio-  
num procellis intonantibus, Ecclesiæ  
puppis nostræ iactata, diuersisque oppres-  
sa fluctibus, quoniam caput vix attollere  
poterat, quanto sedes ipsa tempore re-  
ctore vacua digno resederit, haud facile  
panditur. adeò ut post præmissos nostræ  
fidei patres, beatum Sixtum atque Sini-  
cium, vnum duntaxat præfulem inuenia-  
mus Amansium ad imperium usque  
Constantini: sub quo Betansius reperi-  
tur, qui cum Primogenito Diacone  
suo primus ex hac Belgica prouin-  
cia legitur Arelatensi primæ interfuisse  
Synodo, relatæ per Marinum Episco-  
pum beatissimo Papæ Siluestro, Volusia-  
no & Aniano Consulibus. Post quem A-  
per, inde Maternianus: cuius reliquias  
ossium dominus Hincmarus Archiepi-  
scopus Ludouico Regi Transrhenensi  
se direxisse commemorat, in epistola pro  
eisdem aliorumque Sanctorum pigneri-  
bus ad eundem regem transmissa. Hinc

Donatianus extitit Episcopus : cuius etiam pignera maritimas in partes Episcopij Nouiomagensis, vel Tornacensis perlata, vario signorum memorantur splendore decorata. Quem beatus Viuentius tam celsis illustris vitae meritis, quam clario pontificalis sequitur ordine culminis. cuius etiam sacra membra , domno Ebone Antistite nostro deferente , super fluuium Mosam translata, Braguis instruta Ecclesia , dispositaque famularorum caterua clericorum , debito deponuntur honore seruanda. Vbi etiam pluribus olim renituisse prædicatur insignibus, claudis ingressum ; cæcis quoque reformatum aspectum. Cui successit Seuerus.

*De sancto Nicasio Cap. VI.*

Post præmissos præfules beatus Nicasius cultu sequitur pontificatus, magna vir caritatis , magnæque constanzae, sub Vandalica in Galliis persecutio[n]e sanctæ sibi commissæ validissimus rector Ecclesiæ. in pace quidem nobilitator ac decorator: in periculis vero moderator & tutor. piis populum doctri-

nis & exemplis instituens : decorémque  
cœlibis sponsæ Christi Ecclesiæ fabricis  
& ornatibus attollens. Is namque sedis  
huius sanctæ basilicæ in honore perpe-  
tuæ virginis Dei genitricis Mariæ diui-  
na traditur admonitus reuelatione fun-  
dasse : quam proprio quoque consecrauit  
sanguine. Cathedra siquidem pontifica-  
lis antiquitus in Ecclesia, quæ ad Aposto-  
los olim , nunc sancti Symphoriani dici-  
tur , extitisse fertur . Hic beatus An-  
tistes Angelica præmonitione instructus ,  
futuram longè antè præscisse doce-  
tur interencionem , pernicioſamque  
prosperitatis redarguendo securitatem ,  
imminentem diuini prædixisse verbe-  
ris vltionem. Portabat autem caritatis  
humeris anxius peccatorum crediti sibi  
gregis pondus ; mori paratus pro omni-  
bus , vt iram indignationis Dei à populo  
auerteret , aut in ipsa certè vindicta cœ-  
lestem clementiam humilitatis spiritu , &  
animo contrito placaret ; ne vsque ad  
animam licet temporalis , at non æterna-  
lis perueniret gladius. Sed quia verbi  
Dei semen in spinis diuitiarum suffoca-  
tur consitum , prosperant̄sque in va-

nitate sæculi gloriantes monita salutis  
aure cordis ad fructificandum non admit-  
tunt: immo perituris impliciti occupa-  
tionibus, nec vera vitæ, quin lethifera  
peccati mortisque stipendia sequentes,  
quoniam perfectè mala non oderant,  
vera sectari bona dignè non valebant.  
Piam insuper religionem negligere<sup>1</sup>, di-  
uinitatis præcepta postponere, vanitati-  
bus inservire, concupiscentiæ vitiis in-  
hærere, schismatica scandala suscitare,  
Deumque, proh dolor! in his omnibus  
haud metuebant offendere. Et ecce su-  
bitò eisdem prosperitatis temporibus  
animositas dirissimarum gentium com-  
mota, Dei offensionis iram in diuersas  
vindicatura prouincias intentione tru-  
culenta, Vandalorum multitudo pro-  
peranter accelerat. Subuersis multarum  
munitionibus urbium, gladioque inter-  
emptis utriusque sexus progenitoribus  
cum filiis, non aliam dignitatis gloriam,  
non aliud aliquid in temporalibus lucris  
tam desideranter concupiscere cerneba-  
tur, quam humanum haurire ac fundere  
sanguinem, & Christianorum duntaxat  
sitire internacionem. Sub huius verò

# FLODOARDI HIST.

tempestatis turbinem, gloriosi renitebant  
in Galliis inter Episcopos viri; sanctissi-  
mus Remorum præsul Nicasius, & bea-  
tissimus Aurelianensium pontifex Ania-  
nus: sanctus quoque Luperus Trecassinus,  
& beatus Seruarius Tungrensis Antistes,  
aliique nonnulli virtutibus insignes: qui  
hanc indignationis Dei suis meritis ac  
precibus iram diu differre certauerunt,  
ut omnibus hæresibus & prauitatibus  
populi restinætis, ad Catholicam religio-  
nem & verum Dei cultum per pœnitent-  
iam reuocarent; ac tantæ persecutionis  
& diuinæ animaduersionis gladium ab  
Ecclesiæ ceruicibus auocarent. Sed proh  
Pro. 18. nefas! *Impius*, ut scriptum est, *cum in pro-*  
*fundum peccatorum Venerit, contemnet, salu-*  
*taribus eorum præceptis nullatenus ob-*  
*temperabant. At vir beatissimus Nica-*  
*sius præsul instantibus studiis, continuis-*  
*que doctrinis ac precibus, populum*  
*Dei ad pœnitentiam seu patientiam &*  
*triumphum martyrij prouocabat: vt*  
*quos incauta prosperitas ad offensionis*  
*impulerat foueam, aduersitatis deuota*  
*tolerantia non iudicium damnationis,*  
*sed gratiam purgationis, causamque sa-*

lutis efficeret. Interea castra metantur agmina Vvandalorum circa vrbē Remorum, vniuersaque regione depopulata, neces tantūm inibi habitantum feruentissimè pertractantes Christianorum, hos veluti Deorum suorum inimicos, & moribus paganorum contrarios interimere, penitusque de terra delere ambebant. Beatus itaque Nicasius animam suam pro fratribus, Christi sequens exemplum, ponere paratus, sibique commissum nullatenus omittere gregem, prorsus instituit, aut cum eis pariter viuere, aut pariter quod eos paterfamilias perpeti vellet sufferre, ne fugiendo Christi videretur, sine quo non possunt homines vel viuere, vel Christiani fieri, deserere ministerium. Vnde & iuxta beatissimi Augustini sententiam, maiorem caritatis reperit fructum, quām qui non propter fratres, sed propter seipsum fugiens atque comprehensus non negauit Christum, suscepitque martyrium. Metuebat enim potius Antistes sanctissimus, ne se deserente lapides viui extinguerentur; quām ne lapides & ligna terrenorum ædificiorum se præsente incenderentur.

Magis timens ne destituta Christi corporis membra spiritali vietu necarentur , quam ne membrâ corporis sui hostili oppressa impetu torquerentur. paratus ad vtrumque; vt si non posset hic calix transfire,fieret voluntas eius, qui malii aliquid non potest velle. Nec requirebat quæ sua sunt , sed imitans eum qui dixit, non quæro quod mihi utile est, sed quod multis, vt salui fiant. Et ne magis fugiendo obesset exemplo, quam viuendo prodesset officio , nulla ratione consensit esse fugiendum. Neque temporelein mortem , quæ quandoque ventura est etiamsi caueatur , sed æternam , quæ potest si non caueatur venire , & potest si caueatur etiam non venire, formidans. Non sibi placens,nec personam suam in tantis periculis fuga dignorem , vt potest gratia excellentem, iudicans, ne ministerium in his maximè periculis necessarium ac debitum subtraheretur Ecclesiæ. non vt mercenarius videns lupum venientem, dimissis ouibus fugit; sed vt pastor bonus pro grege sibi credito animam paratissimus obtulit:& quod melius agendum inuenire potuit; sedulas ad dominum

num pro se suisque fundere preces ele-  
git. Fatigatis igitur tandem præliatoribus  
impugnatione continua, excubiis & ine-  
dia, furentib[us]que circumquaque hosti-  
bus, ac fortiter bello concutientibus vr-  
bem, nimio terroris tædio ciuitas vniuer-  
sa percussa, ad sanctissimum Nicasium in  
orationibus prostratum decurrunt, fu-  
turam paganorum victoriam pertime-  
scentes, & auxilium consolationis ab eo  
velut à patre filij requirentes. Interro-  
gant quid vtilius consilij faciendum de-  
cernat, aut seruituti sese gentium trade-  
re, aut ad mortem vsque pro salute vrbis  
dimicare. Beatus autem Nicasius cœli-  
tus diuina præsciens reuelatione Remo-  
rum subuertendam ciuitatem, consolans  
eos, infatigabiliter Domini supplicabat  
clementia, quatenus hæc tribulatio mor-  
tis temporariæ, non ad iudicium, sed ad  
indulgentiam persistentibus in vera fidei  
confessione proficeret: pro animæ pu-  
gnare salute, non armis visibilibus, sed  
probis docens moribus: non corporaliū  
fiducia virium, sed spiritualium exercita-  
tione virtutum. Hanc supernam iusto  
Dei iudicio peccantium sceleribus exci-

# FLODOARDI HIST.

tatam demonstrans indignationem: certum salutis id prædicans esse consilium, si ad diuina compuneti flagella conuerterent animum; suscipientes hæc non intuiti aut desperantes, vt iniquitatis filij: quin patientes ac mansueti, ceu filij pietatis, promissa regni cœlestis præmia percepturi. Exhortans eos, spe salutis æternæ præsentem deuotissimè sufferre tribulationem; vltroque seipsos ad hanc offerre momentaneam necē, quo debitam reatibus perpetuæ damnationis euadere mererentur vltionē, quatenus eis mors præsens non supplicium, sed animarum fieret perenne remedium. Pro inimicis eos etiam admonens exorare, vt tandem aliquando resipiscerent ab iniquitatibus suis, & qui ministri tunc videbantur impietatis, possent cultores nonnunquam pietatis, sectatorésque fieri veritatis. Seipsum esse paratum depromens, vt bonum decet pastorem, pro ouibus animam ponere, præsentémque vitam contemnere, quatenus ipsi peccatorum veniam & salutem secum mererentur æternam percipere. Aderat etiam germana sua beata Eutropia, virgo Christi sacratissima, quæ

ob castitatis munitionem sanctissimum  
semper imitando & adhærendo sequeba-  
tur Episcopum, ut & ab spiritualibus alien-  
na nequitiiis à Domino seruaretur puritas  
mentis; & à carnalium corruptione de-  
lectationum tegeretur immunis integri-  
tas corporis. Ambo itaque plebem Dei  
pro viribus ad coronam martyrij piis ex-  
hortationibus animabant; & agone in vi-  
ctoriae suæ Domino precibus commen-  
dabant. Dei tandem decreto iudicio, ir-  
ruptionis die, dum paganorum furibun-  
dum beatus præsul Nicasius irruere com-  
perit impetum, sancti Spiritus virtute ro-  
boratus, alma comitatem forore, cum hym-  
nis & canticis spiritualibus, ad ostium  
Basilicæ S. Dei genitricis Mariæ, quam  
ab eodem in huius urbis arce fundatam  
memorauimus, traditur occurrisse. Dum  
que diuinæ deditus psalmodiæ, versum  
domino Davidicu[m] pia voce decantat  
inquietus: *Adhæsit pavimento anima mea,*  
*mox in sequente gladio ceruicem cæsi*  
*verbum pietatis ab ore non defecit, ca-*  
*pite in terram cadente immortalitatis, ut*  
*traditur, sententiam prosecuto, Viniſica*  
*me Domine secundum verbum tuum, infe-*

# FLODOARDI HIST.

rendo. Sancta verò Eutropia videns impietatem circa se quasi mitigatam, & pulchritudinem suam ceu paganorum libus reseruatam, super eundem sacerdotis imperfectorem insiliens, magnoque clamore increpitans, & ad martyrij sui bellum prouocans, sacrilegi alapa faciem percussi oculos, diuini numinis virtute euulsos, in terram proditur effudisse. Quæ mox insanientium ferro iugulata, sacro fuso sanguine palmam victoriæ suæ cum germano suo Pontifice Christi, cæterisque triumphatoribus sanctis adipisci meruit. Fuere siquidem nonnulli, tam ex clero, quam ex laicali cœtu, constantiæ huius sectatores ac comites: qui per præsentis tolerantiae participationem, æternæ beatitudinis cum hoc beatissimo patre suo consequi certauere communicationem. Inter quos Florentius Diaconus, & beatus Iocundus extitisse clarissimi referuntur: quorū capita Remis, post altare sanctæ Dei genitricis Mariæ, tumulata seruantur. Barbaros igitur de constantia virginis, & profani spicatoris subitanea multatione stupefactos, expleta cæde, sacro

inundante cruento, terribilis omnes hor-  
ror inuasit , quasi cœlestes acies dimi-  
cantes, tanti sceleris vindices aspicien-  
tes: ipsa quoque horrendo reboante basi-  
lica sonitu. Relictis ergo passim spoliis  
territa Vvandalorum agmina, dum diui-  
nam metuunt vltionem , irreuocabiliter  
per diuersa fugientes , inuasam trepidi  
deserunt ciuitatem. Qua diu sic manen-  
te solitaria , Christianis , qui ad muni-  
tiones montium fugerant , incursionses  
paganorum trepidantibus ; paganis verò  
cœlestes , quos ibi pertulerant , horrores  
pertimescentibus ; sub diuina dntaxat,  
Angelicaque custodia, sanctorum serua-  
bantur inibi Martyrum corpora : ita vt in  
noctibus à longè cœlestia cernerentur lu-  
mina, & suauissimi sidereis supernarū so-  
ni virtutum choris dulciter reboantibus ,  
audirentur à nonnullis carminæ. Vnde &  
cœlestis victoriæ reuelatione confortati  
tandem conciues, qui ad sepelienda San-  
ctorum corpora diuina remanserant pro-  
uidentia, cum precum votis ad urbem re-  
gredientes, inæstimabilem suavitatis odo-  
rem, vbi sanctorum decorabantur fune-  
ra, hauriunt : gaudióque permiscentes

# FLODOARDI HIST.

gemitum, lacrymosis Dominum laudibus magnificant, & ad tumulandum sacra se preparantes pignera; congruis ea circa ciuitatem locis veneranter reconidunt. Beatissimi verò Nicasij Præsulis, ac sutoris eius, sacratissima sollemniter in cæmeterio sancti Agricolæ templo quoniam à Iouino Christianissimo Romanæ militiæ Magistro longè scilicet ante fundato, magnificèque decorato collocant membra: ut appareat instinctu diuinè pro curationis ad celebritatis istorum dignitatem magis, quàm ad primæ præparatū fuisse conditionis autoritatem. Hanc autem basilicam præfatus vir Iouinus his versibus aureo prætitulauit decore.

*Felix militiæ sumpsit deuotâ Iouinus  
Cingula, virtutum culmen prouectus in altû:  
Bisq. datus meritis equitû, peditûq. Magister.  
Extulit æternum sæclorum in sæcula nomen.  
Sed pietate graui tanta hæc præconia vincit,  
Insignesque triumphos religione dicauit.  
Ut quem fama dabat, rebus superaret honore.  
Et vitam factis posset sperare perennem.  
Conscius hic sancto manantis fonte salutis,  
Sedem viuacem moribundisponere membris,*

*Corporis hospitium latus metator adornat.*

*Reddendos vita saluari prouidet artus.*

*Omnipotens Christus iudex venerabilis atq.*

*Terribilis, pie, longanimis, spes fida precantu,*

*Nobilis eximios famulis non imputat actus.*

*Plus iusto fidei ac pietatis premia vincat.*

Vbi postea quam sunt horum deposita sanctorum Martyrum corpora, innumerabilibus eadem Ecclesia constat miraculorum signis redimita. vt & eorum meritis ac precibus multitudo languentium recuperationis inibi percipiatur alacritatem, & exemplis ipsorum plebs ad cœlestē deuota discat properare sublimitatem. Meminit huius barbaricæ persecutionis beatus Hieronymus scribens Epist.xi ad quandam adolescentulam viduam Ageruchiam nobilem, & exhortans eam de monogamia & perseuerantia viduitatis; ita memorando inter cætera. Innumerabiles & ferocissimæ nationes vniuersas Gallias occuparunt. Quicquid inter Alpes & Pyreneum est, quod Oceano & Rheno includitur, Quadi, Vandali, Sarmata, Alani, Geppides, Heruli, Saxones, Burgudiones, Alamani, & ô lugenda res publica! Hastes Pannonij

# FLODOARDI HIST.

Vastauerunt. Etenim Assur venit cum illis. Magontiacus, nobilis quondam ciuitas, capta atque subuersa est, & in Ecclesia multa millia hominum trucidata. Vangiones longa obsidione deleti. Remorum Urbs præpotens, Ambiani, Atrabates, extremique hominum Morini, Tornacis, Nemetes, Argentoratus translatæ in Germaniam. Aquitaniæ, Nouemque populorum, Lugdunensis, & Narbonensis Prouinciæ, præter paucas Urbes, cuncta populata sunt, quas & ipsas foris gladius, intus vastat famæ. &cet. In præfata denique Basilica beatus Remigius morandi traditur habuisse consuetudinem: quatenus sanctorum martyrum meritis, ut erat spiritu semper, ita proximus redderetur & corpore. Monstratur adhuc ædicula secus altare, ubi secretè Domino vacare, & inspectori summo beatissimæ speculationis hostias, turbis remotus popularibus, deuotissimè consueuerat immolare. Istuc enim intentus his degebat officiis, quando comperto urbis incendio, cum diuinitatis inuocatione deproperans, Sanctorum fultus suffragio, lapidibus Ecclesiæ graduum deinceps expressa reliquit vestigia.

*De miraculis ipsius Ecclesiae. Cap. VII.*

**D**I V E R S I S etiam multimoda clarificatione fertur hæc illustrata temporibus ædes. Sed nos vnum tantum, quod nostris ferè diebus actum, referentibus nostris qui interfuerere patribus agnouimus, propalandum putauimus. Solemnitas hyemali tempore præfatorum agebatur Martyrum, quæ solitò xix. Kal. Ianuarias celebrari consuevit. Ad cuius celebritatis vigilias fratres temperius exsurgentes, custodes ipsius Ecclesie dormientes, ostia quoque diligenter obserata periunt. Quæ diutius obterendo pulsantes, dum neminem responsa dantem deintus accipiunt, domum Presbyteri petunt, portamque crebris incutientes iectibus, & tecta lapidibus verberantes, vbi nullum sibi qui pandat excitare prævalent, templi ianuam repetunt: quam sponte patentem reperientes, accensa luminaria cuncta vident: sed auctorem facti neminem intus aspiciunt. Sicque post orationem, Christo gratias agentes, nocturnas ineunt laudes. Quibus iam magna

# FLODOARDI Hist.

parte decursis , ad horum voces Presbyter excitatur , rem cum suis admiratus: hymnos dicturus cum ceteris stupefactus approparet. Nullumque demum accensionis huius vel reserationis reperire queunt administratorem , nisi summum duntaxat diuini munera largitorem; qui Sanctorum suorum iugi mirorum splendore propagare non desistit honorem. Huius autem beati Pontificis & Martyris' pignora quædam Nouiomagensium Episcopus quidam obtenta suam pertulit ad ciuitatem. Quæ tam apud Nouiomum, quam & apud Tornacum castrum, vbi nunc quoque seruari perhibentur, claris multisque referuntur illustrata miraculis. Postea verò cætera corporis eiusdem martyris Fulco Archiepiscopus , simul cum corpore beatæ sororis eius Eutropiæ, intra Remensis transuexit mœnia; retróque post altare sanctæ Dei genitricis Mariæ, vbi ea modo veneramur, iuxta beati Papæ Callisti membra debita redidit reuerentia.

*De sancto Oriculo & sororibus eius.*  
Cap. VIII.

**S**VB eadem Vandalorum vel Hunnorum persecutione, quidam Dei sernus Oriculus nomine Deo vacabat, cum sororibus suis Oricula & Basilica, in hoc eodem Episcopatu Remesi, in pago Dulcemensi, vico Sinduno, in Ecclesia quam construxerat: ubi fertur quoque pereemptus à Barbaris cum prædictis sororibus suis. Traditur etiam caput suum, postquam decollatus est, ipse in quodam fonte lauisse: de sanguine quoque suo signū crucis, quod adhuc manifestè apparere dicatur, in quadam petra digito figurasse suo: & proprium manibus caput ferens, sepulcrum, quod sibi condiderat, expetisse. Ad quod multa miracula referuntur ostensa. Erat olim quidam rusticus ibi manens: cui reuelatio in somnis facta est, ut fontem, de quo caput sibi sanctus Dei, ceu diximus, lauerat, tecto cooperiret: Qui postquam bis admonitus id facere distulit, in infirmitatem decidit, in qua integrō anno ægrotans decubauit. Post

# FLODOARDI HIST.

hæc votis, vt iussa compleret, promissis  
conualuit, & fontem ligneis tabulis cir-  
cundans operuit. Ex quo fonte potantes  
à diuersis multi curantur languoribus.  
Presbyter eiusdem loci, nomine Betto,  
balneum ex ipsius puteo, quem infra Ec-  
clesiam hic sanctus Martyr edidisse tradi-  
tur, sibi parari præcepit. Quo postquam  
ablutus est balneo, sic elanguit, vt vsque  
ad anni terminum ægrotus iacuisse, nec  
adhuc perfectè postea reuiguisse consti-  
terit. Quorum Sanctorum corpora vno  
dudum sarcofago recondita, tempore  
Seulfi Archiepiscopi leuantur è terra,  
humo priùs sponte patefacta, & loculo, in  
quo iacebant, vltro sursum mirabiliter  
eleuato.

## *De successoribus beati Nicasij. Cap.IX.*

**P**Ost præmemoratam Vandalorum  
discessionem, beato Nicasio Baruc  
Episcopali sede traditur successisse.  
quem Barucius, inde Barnabas subsecu-  
ti feruntur: tum Bennadius, cuius ta-  
men Benagius nomen in testamento suo  
propria ipsius manu, velut inibi legitur,

ECCLESIAE R E M . L I B . I . 23  
perscripto reperitur charaxatum. Huius  
enim ipse testamenti auctoritate, rerum  
suarum hæredem Remensem fecit Ec-  
clesiam ; cum fratri sui filio , quem in  
sacro fonte sub gratiæ sempiternæ tradi-  
tione se commemorat suscepisse. Inter  
cætera verò vas argenteū , ab antecesso-  
re suo sanctæ recordationis Episcopo  
Barnaba sibi , vt meminit , testamento  
collatum , Ecclesiæ suæ delegat heredi:  
quod ad ipsius ornamentum , cùm illud  
proprios distrahere potuisset in usu.  
se asserit reseruasse. Deputat & solidos  
xx. ad eiusdem Ecclesiæ reparationem,  
cum agellis & syluis. Presbyteris ipsius  
Ecclesiæ solidos viii. Diaconibus sol. iv.  
ad captiuos sol xx. subdiaconibus sol.  
ii. lectoribus sol. i. ostiariis & exorcistis  
sol.i. Sanctimonialibus & viduis in ma-  
tricula positis sol. iii. Heredem suam sub-  
inferendo alloquens Ecclesiam , vt in se  
ducat esse collatum , quicquid presbyteris  
diaconibus , ac diuersis clericorum  
scholis , captiuis quoque & pauperibus  
pro refrigerio sui fuisse in commemora-  
tione deuotum,

# FLODOARDI HIST.

## De sancto Remigio. Cap. X.

PRAEfacto Bennagio beatissimus suc-  
cedens Remigius, imbuendis ad fi-  
dem præfulgidum surrexit lumen gen-  
tibus. Quem diuina pietas, ut Fortuna-  
tus quoque poeta noster asserit, nō solūm  
priusquam nasceretur, sed & antequam  
conciperetur elegit. In tantum ut Mon-  
tanus quidam monachus, dum leuissi-  
mo sopore quiesceret, tertio fuisset ad-  
monitione pulsatus, ut matri suæ bene-  
dictæ Ciliniæ, quod masculum conce-  
ptura esset, veridica relatione prædiceret,  
& nomen eius vel meritum designaret.  
Hic itaque Montanus in reclusione soli-  
tarium vitam dicens, ieuniis, vigiliis,  
& orationibus assidue vacans, cæterarum  
quoque virtutum insignibus diuinitati  
se commendabilem reddens, dum su-  
pernam Christi clementiam pro pace  
sanctæ ipsius Ecclesiæ, quæ variis apud  
Galliarum prouincias vexabatur afflictio-  
nibus, indefessis precibus exoraret; ubi  
quadam nocte carnis compellente fra-  
gilitate membra permittit sopori quiete

reparanda, Angelicis subito per diuinam gratiam chorus, sanctorumque sibi videntur animarum cœtibus interesse; celeberrimum quoque haurire colloquium, eosque de Gallicanæ deiectione vel restituzione Ecclesiæ conferentes, & quia iam tempus esset miserendi eius, percensentes audire. Interea vocem à superioribus atque secretioribus suauissimè intonantem excipit, quod Dominus de excelso sancto suo prospexerit, de cœlo in terram aspexerit, ut audiret gemitus compeditorum, ut solueret filios interemptorum, ut annuntietur nomen eius in gentibus, in conueniendo populos in unum & reges, ut seruant ei. Et quod Cilinia concipiens filium pareret, nomine Remigium, cui saluandus foret populus committendus. Vir igitur iste venerabilis, tanto percepto solamine, post tertiam diuinæ super his pœceptionis admonitionem, visionis æthereæ nuntiat oraculum Ciliniæ. Hæc autem beata genitrix in flore dudum iuuentutis, ex unico viro suo Aemilio peperrat Principium, Sueorum ciuitatis postea sanctum Episcopum, & patrem bea-

# FLODOARDI Hist.

ti Lupi eiusdem Principij successoris. Mirari beata Cilinia, ut pote iam prouecta, quonam pacto sit anus paritura, vel solum lactatura. Et quia tam vir eius quam ipsa diebus iam multis processerant effecti, & carne infecundi, nec spes eis ulterius procreandi, nec appetitus inferat pignoris. Beatus vero Montanus, ut meritis accresceret patientiae, corporalium frustratus oculorum ad tempus extiterat lumine. Qui dictis ut fidem faceret, oculos sibi lacte ipsius afferit perungendos, moxque lumen amissum pueri sibi fotu recipiendum. Gauis is ergo de tanta consolatione parentibus, concipiatur futurus Christi Pontifex: cuius admiculante gratia feliciter editus, nomine sacro sumit e fonte Remigius. In cuius lactatione promissum pridem vati gaudium veraciter adimpletur, dum eius oculis beatae matris illius lacte tactis, lumen olim perditum reparatur. Ortus est autem puer iste, praconiis declaratus antequam natus, in pago Laudunensi, alto parentum sanguine, iam tamen senum, diuque sterilium resplendens, insigne mirificatus in ortu, qui magnifice disponebatur

disponebatur mirificandus in actu, Nomen illi dignè diuina imponitur ius-  
fione Remigius; vt' pote qui Ecclesiam  
Dei, specialiterque Remorum, in huius  
fluctuantis vitæ fallo remis erat doctrinæ  
recturus; & ad portum salutis æternæ me-  
ritis & orationibus perducturus. Reme-  
dium tamen eum fuisse vocatum, in ve-  
teribus quibusdā reperitur scriptis. quod  
& merita vel acta ipsius attendentes ritè  
crederemus; nisi gestis emendationibus  
oraculo illum diuino Remigium nun-  
cupari debere cognosceremus. In versi-  
bus etiam ab eo compositis, & eius præ-  
cepto in vase quodam per eundem Deo  
dicato sculptis, ita lectum afferitur:

*Hauriat hinc populus vitam de sanguine sacro,  
Iniecto æternus quem fudit vulnere Christus.  
Remigius reddit Domino sua vota sacerdos.*

Quod vas usque ad modernâ tem-  
pora perdurauit; donec fusum Nord-  
mannis dudum in redemptionem da-  
tum est Christianorum. Huius beatissi-  
mi Remigij nutrix beata Balsamia fuis-  
se traditur: quæ mater extitisse sancti  
Celsini memoratur. Qui & ipse beati Re-  
migij discipulus fuisse familiaris afferitur:

# FLODOARDI HIST.

miraculis quoque postmodum claruisse  
dinoſcitur, & æquorum maximè votis  
adhuc insignis habetur. in cuius & ipsa  
beata genitrix eiusdem requiescit Eccle-  
ſia. Traditus à parentibus ſcholæ beatus  
Remigius litteris imbuendus, breui coæ-  
uis, ſed & natu maioribus doctrina emi-  
nentior est effectus. Cunctos ſuperans  
condiſcipulos morum maturitate, ac be-  
niuolentiæ caritate: populum ſtudens  
turbas vitare, atque ſolitarius in reclusio-  
ne Domino deferuire. quod & obtinuit:  
habitáque ſanctæ conuerſationis ſtudiis  
pius adoleſcens in cluſione, Lauduni  
Christo militauit.

## *De ordinatione ipſius ad Episcopatum Remensem. Cap. XI.*

**A**Et ubi vigesimum ſecundum ætatis  
ſubiit annum, defuncto præfato ve-  
nerabili Bennadio Archiepifcopo, in hac  
vrbe Remensi omnium generaliter vo-  
tis ad apicem pontificatus, non tam ele-  
etus, quam raptus fuiffe dignoſcitur. Fuit  
ſiquidem populi concuſſus, diuersi qui-  
dem ſexus, conditionis, dignitatis, &

ætatis , vna eadémque sententia , hunc  
verè Deo dignum , & qui populis præ-  
fici deberet , acclamantis . Sanctissimus  
igitur adolescens his depresso angu-  
stiis ; quoniam nec fugæ locus ei vs-  
piam patebat , nec populo , vt ab  
intentione cœpta desisteret , ullo mo-  
do satisfacere poterat ; super ætatis in-  
firmæ cœpit conqueri tempore , & quod  
Ecclesiastica regula hanc ætatem ad tan-  
tam non admitteret dignitatem , voce  
publica prædicare . Sed cum irreuoca-  
biliter populi adclamaret frequentia , &  
vir Dei magna reniteretur constantia ,  
placuit omnipotenti Deo manifestissi-  
mis indicis propalare , quod ipse de eo  
iudicium dignabatur habere . Traditur  
enim cœlestis radij lumen super ipsius  
sanctum subito descendisse verticem , &  
cum ipso lumine cœlitus eius infusum  
capiti vnguinis diuini liquorem ; cuius  
sacri nectaris eiusdem totum videretur  
caput infusione delibutum . Omni er-  
go posthabita dubitatione , Præsulum  
Remensis vnanimitate Prouinciae , Pon-  
tificiali consecratus benedictione . Ad  
quod officium mirificè mox deuotus &

## FLODOARDI HIST.

& aptissimus apparuit exequendum:  
largus in eleemosynis, sedulus in vigiliis,  
attentus in orationibus, in humanitate  
profusus, in caritate perfectus, in doctrina  
principius, in conuersatione sanctissimus.  
Mentis purissimæ sinceritatem  
pij vultus præferebat alacritate, clemen-  
tissimique cordis benignitatem sermo-  
nis indicabat tranquillitate. Salutis æter-  
næ munia non minus implens opere,  
quam edocens prædicatione: reuerendus  
aspe<sup>t</sup>u, venerandus incessu, metuen-  
dus seueritate, amplectendus benignita-  
te. Censuram distictionis permixtione  
temperabat mansuetudinis. Minari qui-  
dem frontis videbatur austeras, sed  
cordis blandiebatur serenitas: vt erga  
deuotos Petrus appareret in vultu, con-  
tra delinquentes Paulus videretur in  
spiritu. Sicque gratiarum diuersitate in  
vnum conueniente, illius pietatis, huius  
erat imitator auctoritatis. Neglector  
quietis, refuga voluptatis, appetitor  
laboris patiens abiectionis, impatiens  
honoris. Pauper in pecunia, diues in con-  
scientia: humilis ad merita, superbus ad  
vitia. Et yt ante ncs de ipso prædicatum

legitur, sic in se diuersas excoluit gratiarum virtutes, vt vix ita pauci tenerent singulas, quomodo ille impleuit vniuersas. Semper in sancti operis exercitio, semper in compunctionis affectu. Nulla illi ex omnibus propensior cura, nisi aut de Deo in lectione atque sermone, aut cum Deo in oratione loqui. Sicque attenuato continuatis ieuniis corpore, de persecutore certabat inimico iugi triumphare martyrio. Inter hæc tamen omnia, intendebat vir beatissimus, vt etiam ab aliis de ipso iamdudum prædicatum legitur, iactantiam virtutū fugere, in quo nō poterat gratia celsa latere. Præminebat enim in admirationem omniū, veluti ciuitas supra montis verticem sita: nec sub modio voluit Dominus hanc oculi lucernam, quam supra candelabri constituerat eminentiam: igne diuinæ tribuens eam caritatis ardere, claraque splendidarum Ecclesiæ suæ virtutum lumina ministrare.

*Dediuersis ab eo patratis miraculis, & de doctrina ipsius. Cap. XII.*

**A**D cuius sanctitatis innocentiam non solum rationabilium, sed etiam

# FLODOARDI Hist.

irrationabilium consuerant agrestia corda mansuescere. adeò ut inter domesticos secretius cùm contigisset habere conuiuum , & delestantur in hilaritate carorum , passeris ad eum sine trepidatione descenderent , & mensæ reliquias ab eius manu colligerent: discederent alij saturi , accederent alij saturandi. Quod ab eodem nequaquam iactantia propagabatur meritorum ; sed id Dominus agi certa disposuerat vtilitate conuiuātum: ut hoc , aliisque frequentissimis per hunc Christi famulum visis miraculis , sese dominicis frequentius studerent mancipare seruitiis.

Hic vir beatissimus cùm ex more quodam tempore pastorali sollertia parochias circumiret , ut si negligenter aliquid in diuinis cultibus ageretur , fidelis Christi seruus agnosceret , in vicū Calmiciacum nomine ipsius accessit studij deuotione. vbi dum quidam cœcus ab eo misericordiæ postulasset opem , cœpit qua dudum captus extiterat infestatione dæmonis , vexatione torqueri corporis. Tunc sanctus Remigius in oratione , qua Deo semper sancta intentione vacabat , corporea se deiectione prostrauit:

statimque pristinū cæco lumē redhibens,  
immūdi quoque pestē spiritus effugauit;  
triplici remedio victu solans egenū, mu-  
nerans visu cœcatum, restituens liberta-  
ti captiuum.

Alio quōque tempore dum pontifi-  
eali sollicitudine parrochiam peragraret,  
rogatus à quadam sobrina sua, nomine  
Celsa, Deo sacrata, villam ipsius voca-  
bulo Celtum adiit. Ibi dum beatus vir  
spiritualibus colloquiis vitæ propinat ho-  
spiti de more pocula, minister præfatæ  
Celsæ vini sufficientiam dominæ suæ  
nuntiat non adesse. Re huiuscmodi co-  
gnita, sanctus Remigius hanc hilari con-  
solatur vultu, & post blanda verbi so-  
lamina eiusdem sibi domus ostendi  
præcepit habitacula. Sicque de industria  
priùs perlustrans cætera, tandem ad cel-  
lam peruenit vinarium. quam sibi fa-  
ciens aperiti, rogitat si forte remanserat  
in aliquo vasorum quippiam vini, & de-  
signato sibi vase, in quo tantillum vini,  
pro saluādo scilicet eodem, relictum fue-  
rat, claudi præcepit ostium, iussoque  
consistere loco cellararium, ipse verò  
ad alteram accedens vasis fronte in super

# FLODOARDI HIST.

idem, quod erat non modicæ quantitat<sup>i</sup>s, Christi annotat crucem , fletensque genua secus parietem, cœlo deuotam dirigit precem. Cœpit interea, mirum dictu, vinum per foramen superius exundare , supra paumentum abundanter effluere. Exclamat hoc viso Cellarius stupore percusus : sed mox à sancto viro repressus, ne id palam faciat inhibetur. At quia tam clari lumen operis minimè valuit abscondi; vbi consobrina sua factum comperit, eandem villam ipsi & Ecclesiæ ipsius perpetim possidendam tradidit, ac legali iure confirmauit.

Huic simile ferme miraculum ab eodem domno Remigio in olei fertur liquore patratum. cum ægrotus quidā familiæ non ignobilis , nec tamen baptizatus, à sancto Remigio se visitari postulas- set, & iam velut in vltimo spiritu se credere fateretur , & baptizari deposceret, beatus pontifex à Presbytero loci oleum & chrisma requirens , iamque penitus in ampullis vtrumque defecisse comperiēs, ipsas ampullas penè vacuas super altare posuit, ac sese in oratione prostrauit. Sur-

gens autem ab oratione vascula plena reperit: & sic infirmum oleo diuinitus dato perungens, Ecclesiastico de more baptizauit, & chrismate cœlitus liniuit, redditaque sanitatem, tam animæ salute quam corporis incolumitate donauit.

Humani denique generis hostis ostendere nequitiam non desistens suæ malignitatis, urbem Remorum surgentibus hammarum subito globis immissione dira succedit, crudelique vastatione iam partem ferè tertiam concrematio peracta consumperat, & quod residuum erat vietrix lambebat. Cuius rei nuncium beatus Antistes accipiens, ad solita fese confert oratione præsidia, & in beati Nicasi martyris basilica, vbi tunc temporis morandi consuetudinem fecerat, Christi prostratus exposcit suffragia. Surgensque ab oratione oculos ad cœlum attollit, & exclamans cum gemitu ait, Deus Deus meus, adesto voci meæ. Sicque cursu concito per gradus ante ipsam lapidibus stratos Ecclesiam descendens, ciuitatem petiit. In quibus graduum lapidibus, ac si supra molle lutum depressa, hodiéque

# FLODOARDI HIST.

ad memoriam diuini miraculi signata vi-  
suntur vestigia. Celeri deniq; festinatio-  
ne deproperans se flammis obiecit. sta-  
timque vt extensa contra ignem dextera  
signum crucis cum inuocatione Christi  
nominis edidit, totum illud incendium  
fracta & in se se relisa virtute cedere, at-  
que ante viri Dei præsentiam quasi fuge-  
re cœpit. Quod beatus Remigius infe-  
quens, & se inter ignem, & ea quæ adhuc  
videbantur intacta, cum signo sanctitatis  
opponens, hanc omnem flamarum im-  
manitatem ante se fugientē per patētem  
portam, fultus diuinæ potentiarū præsidiis,  
expulit, & eandem portam clausit; vtque  
nunquam aperiretur ab aliquo, cum in-  
terminatione vindictæ in eum qui vetita  
hæc præsumpsisset, inhibuit. Post aliquot  
vèrò annos ciuis quidam, nomine Fercin-  
etus, secus ipsam portam commanens,  
maceriem, qua eadem porta fuerat ob-  
structa, vt suæ domus hinc eiiceret rude-  
ra, perforauit. Sed mox vltio tanta fertur  
eius audaciam consecuta, vt non pecus,  
nec homo, clade superueniente in eadem  
remanserit domo.

Quædam puella, præclaris ab vrbe To-

losa natalibus orta, maligni spiritus ab infantia tenebatur obsidione captiua. Quā cūm tenero genitores amore diligerent, ad sepulcrum sancti Petri Apostoli cum magna deuotione duxerunt. In eisdem namque partibus enitebat tūnc virtute venerabilis Benedictus, plurimis effulgens virtutibus. Cuius comperta fama, puellæ parentes, hanc ad eundem perducere satagunt. Qui multis ieuniis & orationibus pro ipsius emundatione laborans, cūm diri serpentis virus ab ea non valuisset eiicere, hoc tantūm responsi nominis diuini obtestatione ab antiquo extorquere potuit hoste, quod nunquam alterius de eodem habitaculo, nisi huius beatissimi Remigij Pontificis orationibus, posset expelli. Tunc parentes eius tam ipsius beati Benedicti, quam etiam Gothorum Regis Alarici affatis suffragati, eorumque litteris ad beatum Remigiū datis, ut traditur, freti, ad eundem sanctum Antistitem cum deuincta sobole peruererunt, virtutem deprecantes eius in purgatione proliſ agnoscere, quam latronis iam præsciuerant confessione. At beatissimus Re-

FLOROARDI HIST.

migius cùm diuturna reluctance se non  
esse dignum assereret , & humilitate so-  
lita repugnaret, precibus est populi sup-  
plicantis euictus , vt orationem pro ipsa  
funderet , ac parentum lacrymis con-  
doberet. Meritis itaque sanctitatis arma-  
tus , verbi præcepit imperio , vt iniquus  
prædo per quod ingressus fuerat disce-  
dens, Christi famulam relaxaret. Sicque  
cum nimio vomitu , & obsecæno fœtore,  
per os, quo fuerat intromissus, abscessit.  
Sed paulo pòst recedente Pontifice, dum  
nimio labore fessa nutaret , vitæ calore  
priuata spiritum vitalem amisit. Itera-  
tis ergo precibus turba supplicantum re-  
currit ad medicum. Beatus autem Re-  
migius se potius accusat facinus perpe-  
trasse, quàm sanitatis remedium indul-  
sisse, homicidiique reum extitisse , non  
remedium contulisse. Igitur ad sancti  
Ioannis basilicam , vbi corpus iacebat  
exanime , populi obtentus deprecatione  
regreditur: ibique cum lacrymis ad paui-  
menta Sanctorum in oratione prosterni-  
tur , & reliquos vt ita facerent adhorta-  
tur. Hinc effuso lacrymarum imbre con-  
surgens, suscitauit mortuam, quam prius

ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 31  
purgarat obfessam. Quæ protinus appre-  
hensa manu Pontificis, cum integra in-  
columitate surrexit, & ad propria felici-  
ter remeauit.

Cuius verò doctrinæ, cuius sanctitatis  
atque sapientiæ beatissimus hic pater  
nitore radiauerit, opera testantur ipsius:  
quia vera procul dubio sapientia esse di-  
noscitur, quæ operum exhibitione, ve-  
lut arbor fructibus, approbatur. Testa-  
tur gens Francica per eum ad fidem  
Christi conuersa, & baptismi sanctifica-  
tione consecrata. Testantur diuersa pru-  
dentissimè ab ipso tam facta, quam præ-  
dicata. Testantur diuersæ ipsius per-  
sonæ temporis. Ex quibus Sidonij Ar-  
uernorum Episcopi, viri eruditissimi, &  
tam genere, quam religione ac sermone  
clarissimi epistolam huic beatissimo pon-  
tifici directam inserere placuit.

S I D O N I V S D O M N O P A P A E  
R E M I G I O S. Quidam ab Aruernis  
Belgicam petens (persona mihi cognita est, causa  
incognita, nec refert) postquam Remos aduenie-  
rat, scribam tuum siue bibliopolam pretio, fors  
fuat, officione demeritum, copiosissimo, velis, no-  
lis, declamationum tuarum schedio emunxit. Qui

# FLODOARDI HIST.

redux nobis, atque oppidò gloriabundus, quippe perceptis tot voluminibus, quæcumque detulerat, quamquam mercari paratis, quod ciuis, nec erat iniustum, pro munere ingessit. Curæ mihi è vestigio fuit, hisque qui student, cùm merito lecturiremus, plurima tenere, cuncta transcribere.

Omnium assensu pronunciatum, paucos nunc posse similia dictare. Etenim rarus aut nullus est, cui meditaturo pars assistat dispositio per causas, positio per literas, compositio per syllabas. Ad hoc opportunitas in exemplis, fides in testimoniosis, proprietas in epithetis, urbanitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in sensibus, flumen in verbis, fulmen in clausulis. Structura vero fortis & firma, coniunctionumque perfacetarum nexa cæsuras insolubilibus. Sed nec minus hinc lúbrica & lenis, ac modis omnibus erotundata; quæque lectoris linguam inoffensam decenter expediatur; ne salebrosas passa iuncturas, per cameram palati volutata balbutiat. Tota denique liquida prorsus & duætilis. Veluti cum crystallinas crustas, aut onychintinas non impacto digitus vngue perlabitur: quippe si nihil eum rimosis obicibus exceptum tenax fractura remoretur. Quid plura? non extat ad præsens viui hominis oratio, quam pèritia tua non sine labore transgredi queat, ac superuadere. Vnde prope su-

ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 32.  
spicor, domine Papa, propter eloquium exun-  
dans atque ineffabile, venia sit dicto, te superbi-  
re. Sed licet bono fulgeas, ut conscientiae, sic dictio-  
nis ordinatisimae; nos tamen tibi minime sumus  
refugiendi, qui bene scripta laudamus, & si lau-  
danda non scribimus. Quocirca desine in poste-  
rum nostra declinare iudicia, quae nihil mordax,  
nihil quoque minantur increpatorium. Alioquin  
si distuleris nostram sterilitatem facundis fœ-  
cundare colloquiis, auctoribus nundinas inuo-  
lantum, & ultro scrinia tua, connuentibus  
nobis ac subornantibus, effractorum manus  
arguta populabitur. inchoabisque tunc frustra  
moueri spoliatus furto, si nunc rogatus non mo-  
ueris officio. Memor nostri esse dignare domi-  
ne Papa.

De conuersione Francorum. Cap. XIII.

**C**VIVS autem prudentiae, quam san-  
cti studij noster hic pater ac pastor  
almus extiterit; quam fidelis & prudens  
in eroganda domini sui pecunia vi-  
guerit, Francorum, ut praetulimus, ab  
idolis ad Deum verum facta per ipsum  
probat conuersio. Qui Gallicas eo tem-  
pore, transito Rheno, depradabatur pro-

## FLODOARDI HIST.

uincias , & Agrippinam iam Coloniam,  
quasdam quoque alias occupauerant  
Galliæ ciuitates. At postquam rex ipsorū  
Clodoueus Syagrium Romanum quen-  
dam principem , qui Gallis tunc præ-  
rat , euicit atque peremit , omni pene  
Galliæ dominari cœpit. Cōperta beatif-  
simi gestorum fama Remigij , quod sci-  
licet enīteret virtute sanctitatis ac  
sapientiæ , miraculorum præclarus  
exhibitione , reuerebatur eum , & licet  
paganus diligebat tamen illum. Quo  
quondam secus urbem Remorum tran-  
ſitum faciente , à quibusdam militibus  
eius agminis ablata quædam Remensis  
Ecclesiæ vasa referuntur. Ea inter vr-  
ceus etiam magnus argenteus , & decora  
pulcritudine comptus. Pro quo beatus  
Remigius legatos ad eum direxisse tra-  
ditur , vt illum saltem recipere merere-  
tur. Ast vbi ad locum diuisionis prædæ  
ventum est , rogit suos , vt ipsum sibi  
darē ne renuant vrceum. Pluribus igi-  
tur annuētibus , quidā Francus bipenni  
percutiens vrceū , nihil hinc à rege nisi  
sorte pertollendū proclamat. Obstupe-  
factis hac temeritate ceteris , rex iniuriā

patienter ad tempus tolerans, apprehensum plurimis fauentibus vasculum Ecclesiastico reddidit misso, iram sub corde testam reseruans. Peracto denique anno cunctum sui exercitus apparatus solito prodire iubet in campum, ut armorum speculetur de more nitorem. Quem conuentum à Marte Martium vocare consueuerat. Rex ergo instructas circumiens ritè phalanges, ad eum qui dudum percusserat vrceum peruenit, spretisque ipsius armis eius tandem Franciscā proiecit in terram. Ad quam recipiendam inclinato militi rex in caput suam defigit bipennem, quam pridem in vase perpetrauerat cum increpitationis acerbitate rememorans præsumptionem. Quo sic interempto, timor ingens regis super hac vltione cæterorū perstringit corda Francorum. At postquam Clodoueus Toriniam sibi prouinciam subiugauit, & regnum vel ditionem suam dilatauit, etiā Rothildim filiam Chilperici fratris Gundebaudi Burgundionum regis in matrimonium sumpsit. Quæ cùm esset Christiana, & filios ex rege susceptos baptismate consecrari, marito quoque nolente,

# FLODOARDI HIST.

fecisset, etiam virum ad Christi fidem perducere conabatur. Sed animum barbari mulier ad credendum flectere non valebat. Interea bellum Francis aduersus Alamannos accidit, & Francis cæde nimia corruentibus, rex ab Aureliano consiliario suo suadetur, ut credens in Christum, ipsumque regem regum & cœli ac terræ Deum confitens inuocet, qui ei victoriam pro velle possit conferre. Quod cùm fecisset, Christique suffragia iam deuotus expetisset, fiendumque se Christianum vouisset, si virtutem ipsius in capiendo victoriam experiri meruisset: post huius voti pollicitationem mox in fugam vertuntur Alamanni, regemque suum comperientes interfectum, Clodouei se subdunt ditioni. Quos ille sub iugo constituens tributarios reuertitur victor in sua, gaudium referens magnum reginæ, quòd ad invocationem scilicet Christi nominis victoriam meruerit obtinere. Tunc regina beatum Remigium vocat, deprecans ut regi viam salutis ostendat. Quem sanctus sacerdos doctrina vitæ salutaris informans, ad baptismi commonet venire

sacmenta. Ille se populum super his exhortatum ire respondens, affari studet exercitum, ut Deos qui eis subuenire non poterant deserentes, ipsius cultum suscipierent, qui tam præclaram largitus eis victoriam fuerat. Conclamat multitudo, diuina se præueniente gratia, mortales se Deos relinquere, atque in Christum, qui sibi præsidio fuerat, credere. Nunciantur hæc sancto Remigio. Qui magno repletus gaudio regem, populumque, qualiter diabolo & operibus ac pompis ipsius abrenunciantes, Deum verum credere debeant, instruere satagit: & quia Paschalis solemnitas imminebat, indicit eis ieiunium iuxta morem fidelium.

Die vero passionis Dominicæ, pridie scilicet antequam baptismi gratiam percepturi erant, post hymnos precesque nocturnas, Præful regium cubile petiit, ut absoluto curis sæcularibus rege, liberiùs ei committere sacri valeret mysteria verbi. Quo reuerenter à cubiculariis admisso; rex profiliens obuius alacriter occurrit, & oratorium beatissimi Apostolorum principis Petri, cubiculo regis

# FLODOARDI HIST.

fortè contiguum, pariter ingrediuntur. Cúmque dispositis sedilibus Pontifex, rex, atque regina consedissent, intromissionis quibusdam clericis, sed & aliquibus regi necessariis ac domesticis; & venerabilis pater regem monitis imbueret salutaribus; ad corroborandam salutiferam fidelis serui sui doctrinā, Dominus etiam visibiliter dignatus est ostendere sese fidelibus suis in nomine suo congregatis, ut promiserat semper adesse. Repente namque lux tam copiosa totam repleuit Ecclesiam, ut solis videretur euincere claritatem. mox cum luce vox facta est inquiens: Pax vobis, ego sum, nolite timere, manete in dilectione mea. Post quæ verba lux quæ aduenerat abscessit, sed ineffabilis odor suavitatis in eadem domo remansit: vt euidenter valeret agnisci lucis, pacis, atq; piæ dulcedinis illic auctorem venisse. Beatus etiam Præsul ex eodem lumine non modicum visus est vultus fulgorem traxisse. Rex igitur atque regina pedibus almi sacerdotis adstrati, cum magno pauore, ipsius requirunt consolationem audire, opere adimplere parati, quæ propalarentur ore patroni. Delecta bantur etenim verbis

quæ audierant, interius illuminati quam viderant luce, licet exteriore territi luminis claritate. Sanctus autem pater supernæ repletus splendore sapientiæ, de cœlestis eos instruit visionis consuetudine: quæ aduentu quidem suo corda mortaliū terret, sed timorem præcedentem subsequenti consolatione demulcet: ut quibus apparuit patribus, primùm quidem pauorem incusserit; at postea per pietatis gratiam lætitia blandimenta refuderit. Irradiatus quoque vir beatissimus Remigius, ut exteriùs veteris exemplo legislatoris, vultus illustratione, ita multoque magis interius diuini fulgoris illuminatione, spiritu prophetico quæ ipsis vel eorum forent euentura pro sapientia, traditur prædixisse. Quomodo videlicet eorum posteritas regnum nobiliter esset propagatura; Ecclesiam quoque Christi sublimatura, Romanaque dignitate vel regno potitura, & victorias contra impetus aliarum gentium perceptura: si non à bono degenerantes salutis viam fortè relinquerent, & quibus Deus offenditur scelera consecati, pestiferorū vitiorumlaqueos incurrerent, quibus re-

## FLODOARDI HIST.

gna subueriti, atque de gente solent in gentem transferri. A domo denique regis eundi ad baptisterium via præparatur. Vela, cortinæque appenduntur; hinc inde plateæ sternuntur. Ecclesiæ componitur baptisterium, balsamo, ceterisque odoramentis aspergitur. Tantamque Dominus populo gratiam subministrabat, ut odoribus se paradisi refoueri gauderet. Sicque præcedentibus sacrosanctis Euangeliis & crucibus, cum litiis, hymnis, & canticis spiritualibus, sanctus Pontifex manum tenens regis, subsequente regina cum populo, ab aula pergit ad baptisterium: & inter eundum rex rogataſſe fertur Episcopum, an id erat Dei quod sibi promiserat regnum. Non hoc, Præſul inquit, illud est regnum, sed initium viæ qua peruenitur ad ipsum. Vbi verò ad præparatum baptisterii peruenitum est locum, clericus chrisma ferens à populo interceptus ad fontem pertingere penitus est impeditus. Sanctificato denique fonte nutu diuino chrisma defuit. Sanctus autem Pontifex oculis ad cœlum porrexit tacitè traditur orasse cum lacrymis. Et ecce subito columba

ceu nix aduolat candida, rostro deferens  
ampullam, cælestis doni chrismate reple-  
tam: cuius odoris mirabili respersi ne-  
ctare, inæstimabili qui aderant, super  
omnia, quibus antea delectati fuerant,  
replentur suavitate. Accepta itaque san-  
ctus Præsul ampulla, postquam chrisma-  
te fontem conspersit, species mox co-  
lumbæ disparuit. Rex autem tantæ gra-  
tiaæ conspecto miraculo latus, actutum  
diaboli pôpis & operibus abnegatis, à re-  
ueredo se petit Pontifice baptizari. Quo  
vitæ fontem perennis ingresso, beatus  
profatur Præsul ore facundo: *Mitis depone  
colla, Sicamber: adora quod incendisti, incende  
quod adorasti.* Sicque post orthodoxæ  
confessionem fidei trina tinctus mersione,  
diuino summæ, indiuiduæq; Trinitatis,  
Patris & Filij & Spiritus sancti sub nomine,  
fuscipitur ab eodem sancto Pontifice, di-  
uoque consecratur insignitus vnguine.  
Baptizantur sorores regis, Albofledis &  
Landehildis: simulque de Francorū ex-  
ercitu virorum tria millia, præter mulie-  
rum, paruolorumque nomina. Quo die  
magnum in cœlis celebratum sanctis  
gaudium credere possumus Angelis, &

# FLODOARDI HIST.

hominibus lætitiam non modicam in terra deuotis. Exercitus autem pars magna Francorū, nec dum ad fidē Christi conuersa, cum quodam Raganario principe trans Somenam fluuium pōst aliquandiu in infidelitate versata est: donec superna disponente gratia præfato Rege Clodo-ueo gloriolis potito victoriis, idem Raganarius flagitorum sectator, ac turpitudinum, vincitus à Francis traditus est & interemptus; omnisque Francorum populus ad Christi fidem per beatum Remigium conuertitur ac baptizatur.

*De possessionibus quas ei Rex Ludouicus &  
Franci contulerunt. Cap. XIII.*

**R**Ex igitur, Francorumque potentes plurimas beato Remigio possessiones per diuersas contulere prouincias: ex quibus ille tam Remensem quam reliquas nonnullas Franciæ ditauit Ecclesiæ. Non modicam necnon earundem partem rerum Ecclesiæ sanctæ Mariæ Lauduni clauati, Remensis parrochiæ castri, vbi nutritus fuerat, tradidit: ibique Genebaudum carne nobilem virum, tamque sacris quam sœcularibus litteris eruditum; qui relicta coniuge sancti Re-

migij, ceu traditur, nepte religiosam subierat vitam, ordinavit Episcopum, Comitatúsque Laudunensis eidem castro subiecit parrochiam. Qui Genebaudus de ante acta vita nimium, gradúsque sublimitate confidens, ab uxore quam reliquerat, incautè, quasi pro instruenda ea, se cebriùs visitari permisit. Sed ut diuinā testantur eloquia : *Lapides excavant a- Iob. 14.  
quæ, & alluvione terra consumuntur: rupis trans- & 18.*  
*fertur de loco suo : ita quoque huic contigit,*  
ut frequentes mulieris visitationes, blandáque colloquia durum validúmque cōtra libidinem pectus emollirent Episcopi,  
& quasi rupem de loco sanctitatis ad cœnum transfertent luxuriæ. Qui suasione diabolica in libidinis flamas exagitatus erupit, veterique se miscens sodali, filium ex eadem progenuit, quem velut in latrocínio procreatū Latronem nominari præcepit. Et quia culpa pluribus ignota, ne in suspicionem hinc fortè procederet, si à solita se Præsulis visitatione fœmina submoueret, cœpit, ut antea domum frequentare Pontificis. Sicque factum est, ut hominibus culpa celata, tacitúsque tam viri, quam mulieris ardor in corde libi-

# FLODOARDI HIST.

dinis compunctum priùs contra peccatum, ad culpam tandem retraxerit Episcopum. Qui velut oblitus quod planxerat, iterauit crimen quod defleuerat. At ubi exortam de flagitio comperit filiam nomen eidem mandat imponi Vulpeculam, ut potè fraudibus argutæ matris generatam. Domino denuò, qui beatum Petrum respexerat, hunc quoque respiciente, compunctus mente Genebaudus sanctum Remigium petit ire Laudunum. Quo cum debita veneratione suscepto, postquam cubilis iniere secretum, magnum prorumpens in eiulatum, stolam deponere nititur reus, sancti se patroni prosternens pedibus. Quo doloris tanti causam diligenter indagante, lacrymis singultuque præpediente, vix admissa transgressor narrat ex ordine. Quem vir Dei contritum videns, ac penè desperatum, blandè consolari satagit, dolere se protestas, non tam de perpetrato facinore, quam quod ille de Domini videbatur benignitate diffidere, cui constat nihil quod voluerit impossibile, qui nullum ad se reuertentem peccatorem despicit, qui pro peccatoribus etiam sanguinem suum

fudit. Diuersis itaque vir benignus & prudens erigere lapsum certat exéplis. quòd apud Deum scilicet facile reatus huius veniam valeret obtinere, si dignos pœnitentiæ fructus Deo studeret offerre. Sic demum dignis exhortationibus indicit animato pœnitentiam, structaque manuscula fenestellis paruis illuminata, cum oratorio, quæ secus adhuc Ecclesiā S. Iuliani manere feruntur, in ea pœnitentem cōcludit Episcopū. Eius quoque per annos septem gubernans parochiam, vnam Remis Dominicam, Lauduni' celebrare consueuerat alteram. Qua sub reclusione quantæ contritionis & continentiae distinctione se vir præfatus coarctauerit, quam dignos inibi pœnitentiæ fructus exegerit, diuina post modum propalauit clementia. Anno siquidem septimo, cum in vigilia cœnæ Dominicæ pœnitens per noctaret in oratione, se ipsum deflens in hoc, quoniam qui ad id usque prouectus fuerat, ut Domino pœnitentes reconciliaret, hac die nec inter pœnitentes ipse criminibus suis exigentibus in Ecclesia merebatur consistere: Angelus Domini circa medium noctem magna cum luce

# FLODOARDI HIST.

venit ad eum, vbi pronus iacebat in oratorio; talique decubantem compellasse fertur alloquio. Genebaude, exaudite sunt pro te orationes patris tui Remigij. suscepit Dominus pœnitentiam tuam, & dimissum est peccatum tuum. Surge, & hinc egrediens fac ministerium Episcopalis officij, & reconcilia Domino pœnitentes de criminibus suis. Genebaudus autem nimio terrore percussus respondere non poterat. Tunc Angelus Domini confortans eum, ne timeat hortatur, immo gaudeat de misericordia Domini sibi collata. Roboratus tandem respondisse fertur, non se posse hinc egredi, quia dominus & pater suus Remigius ostij clauem secum haberet, quod & sigillo suo signasset. Et angelus ad eum, *Vt non dubites, inquit, à Domino me missum; sicut patet tibi cœlum, sic & ostium istud patebit.* Et statim saluo sigillo ac sera ostium illud apertum est. Tunc Genebaudus in modum crucis se prosternens in limine sic traditur asseruisse: *Etiam si Dominus ipse Iesus Christus dignatus fuerit ad me peccatorem venire, non hinc egrediar, nisi venerit ille, qui me in eius nomine sub hac reclusione constituit.* Ad quæ re-

ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 39  
sponsa mox Angelus abcessit ab eo. Beatus autem Remigius in crypta, quæ subter Ecclesiæ sanctæ Mariæ sedem Remis habetur in oratione pernoctabat. Quam postea cryptam Præsul Herineus in honore consecravit eiusdem beatissimi Remigij. Vbi tunc ipse vir sanctus vigiliis fatigatus, & quasi dormiens, in excessum raptus, videt Angelum sibi assistentem, qui hæc ut acta fuerant ita narrat, eidem iubens, ut quantocius Laudunum petat, atque Genebaudum sedi datæ restituens, ei coram se pontificali fungi ministerio persuadeat. Illico vir beatus, nihil hæsitans adit magna cum celeritate Laudunum. Quo perueniens in ostij lumine, saluo sigillo seraque reserati Genebaudum iacentem reperit. Quem protensis brachiis, cum gaudij lacrymis Domini clementiam collaudans erexit, eumque sedi & officio Sacerdotali reddens; Remos cum gaudio repedauit. Genebaudus autem in sanctitate postea cunctos vitæ suæ dies, Dei fretus gratia peragens, palam quæ sibi Dominus fecerat prædicabat. Obiit igitur Genebaudus in pace sanctis Dei connumeratus, tam diu

# FLODOARDI HIST.

Episcopatu perfundus, vt ei successerit  
Latro filius eius Episcopus, & ipse postea  
sanctus.

Rex denique Clodoueus in ciuitate  
Suessonica sedem suam constituens de-  
lebatatur presentia & colloquio S. Re-  
migij. Sed quia vir sanctus in ciuitatis eius  
vicinia villas non habebat alias, nisi quā-  
dam paruam, quę sancto Nicasio data fue-  
rat: rex suggeste regina, locorumque  
petentibus incolis, qui multiplicibus erāt  
aggrauati xeniis, vt quod regi debebant  
Ecclesiæ Remensi persoluerent, sancto  
proposuit Remigio, vt quantum circum-  
iret dum ipse meridie quiesceret, illi totū  
donaret. Beatus igitur Remigius per fines  
qui videntur adhuc manifesti, profectus,  
itineris sui signa dimisit. In qua determi-  
natione quidam possidens molendinum  
repulit sanctum virum, ne intra ipfos illū  
concluderet fines. Quem vir Domini le-  
niter affatus ait: Amice, non sit tibi du-  
rum, vt habeamus simul hoc molendinū.  
At ille vt eum reiecit, statim in contra-  
rium rota molendini verti cœpit. Repul-  
sor autem clamare post sanctum Remi-  
gium, Serue Dei, veni. Cui vir sanctus:

Nec mihi, nec tibi. Mox tanta profunditas in eodem loco tellure se subducente facta est, ut nunquam deinceps inibi molendinum haberi posset. A quibusdam quoque repulsus, ne syluulam quandam suos intra terminos comprehenderet, dixit, ut nec folia unquam de ipsa sylua, licet esset contigua, trans fines ipsos euolarent, neque fustis ex eaversus eosdem terminos caderet. Quod & obseruatum voluntate Dei traditur, donec ipsa sylua perdurasse dinoscitur. Abinde quoque procedens, venit ad villam nomine Cauniacum; quam finibus suis nitens concludere, prohibetur ab hominibus eiusdem villæ. Tunc ille miti vultu modò reiectus, modò repropinquans, signa quæ parent adhuc per suum dimisit iter. Tandem repulsus, dixisse fertur ad illos: *Semper laborate, & egestatem sustinete.* Quod hodiéque compleri manentis sententiæ virtus ostendit. Surgens autem rex à somno meridiano, quæcumque B. Remigius ambitu suæ circuitionis incluserat, eidē præcepto regiæ dedit auctoritatis. Quarū rerum sunt Iuliacus & Codiciacus capi-

ta, quæ Remensis adhuc iure quieto pos-  
sideret Ecclesia.

Eulogius denique vir præpotens con-  
victus apud Regem Lodouicum super  
Regiæ maiestatis crimine, ad intercessio-  
nem beati confugit Remigij. Cui vir san-  
ctus tam vitam quām rerum obtinuit pos-  
sessionem. Ipse verò quasi recompensa-  
tionis beneficio benefico patrono Sparna-  
cum villam suam obtulit in proprietatē.  
Beatus autem Præsul temporalem pro-  
suæ intercessionis munere vitans retribu-  
tionem recipere prædictam virum, quo-  
niā verecundiæ confusione depresso,  
quia contranatalium decus suorum vita  
donari pro indulgentia meruisse, in ha-  
bitu sacerdotali manere nolebat, salubriter  
exhortatus est dicens, ut si perfectus esse  
vellet, vendens omnia sua, daret paupe-  
ribus, & sequeretur Christum. Sicque ta-  
xatum de thesauris Ecclesiasticis prætium  
quinque millia, scilicet argenti libras Eu-  
logio fertur dedisse, ipsamque villam in  
Ecclesia possessionem comparasse. Bonū  
cunctis exemplum relinquens Episcopis,  
caterisque Sacerdotibus, ut dum pro his,  
qui ad Ecclesiæ sinum, vel seruorum Dei

præsidia

præsidia confugium faciunt, intercedunt,  
aut bona quælibet agunt, hęc pro temporo-  
rali recompensatione non expleant, nec  
transitoria velint recipere: sed iuxta man-  
datum Domini qui gratis acceperunt,  
studeant quoque gratis impendere.

*De victoriis Ludo vici per auxilium sancti  
Remigij, & fine ipsius Regis.  
Cap. XV,*

**R**Ex itaque Ludovvicus contra Gon-  
debaudum & Godegisilum fratrem  
eius ducens exercitum, percepta benedi-  
ctione à beato Remigio, victoriam sibi  
prædicente, accepit in mandatis ab eo sibi  
datis, ut tandem contra hostes dimicaret:  
quandiu benedictum sibi vinum, quod  
ei vir Domini dederat, in usu quotidiano  
sufficeret. Contra quem Burgundiones  
cum prædictis ducibus propugnaturi ve-  
nerunt super Oscaram fluuium, secus Di-  
uionem castrum. Vbi confligentes atro-  
citer Burgundiones in fugam vertuntur,  
& Auinione castro se Gondebaudus cō-  
cludens, à Ludovvico pacem per Arediū  
Consiliarium suum multis datis thesau-

## FLODOARDI HIST.

ris obtinuit. Ludouicus autem cum exercitu Francorum præda potitus maxima, reuertitur ad propria. Sic etiam constituta Parisiis in honore beatorum Apostolorum Petri & Pauli basilica, & synodo per sancti patroni sui Remigij consiliū in vrbe Aurelianensi habita, pergens contra regem Alaricum Arianum, & accipiens à B. Remigio benedictionē, redditur de victorię perceptione securus. Cui vir quoq; sanctus, vt & pridem fecerat, vas quod vulgo flasconem vocant, vini à se benedicti plenum dedit; hoc idem quod antea mandans, vt eo vsque ad bellum procederet, donec sibi, suisque quibus exinde dare vellet, hoc vinum de prædicto flascone non deficeret. Bibit igitur rex ex eo, pluresque suorum: vas tamen vini non patitur detrimentum. Bellum verò cum Gothis conferens, eos in fugam conuertit, & ipso B. Remigio sibi suffragante viator extitit. In qua pugna dum duo Goths contis eum in latera feriunt, huius patroni sui se protegentibus meritis illum lèdere nequiuerunt. Multis autem ciuitatibus suæ ditioni subactis, vsque Tolosam perrexit: & Alarici thesauros acci-

piens, per Ecolesinam ciuitatem, cuius ante conspectum ipsius muri corruerunt, imperfectis Gothis, qui erant intus, ad propria cum gloria redit victoria, vino flaskonis non deficiente, donec reuersus est in sua.

Denique Rex Ludouicus, exhortante S. Remigio, regnum, hoc est coronam cum gemmis pretiosis auream, donum B. Petro Apostolo misit: & Codicellos ab Anastasio Imperatore pro consulatu sibi missos cum corona aurea, tunicaque blattea sumpsit, & abinde Consul appellatus esse memoratur. Hormisda quoque Romanæ sedis Pontifex S. Remigio vices suas in regno Ludouici litteris suis ad ipsum directis commisit. Post hæc mortuus est Ludouicus rex in pace, ac sepultus in basilica S. Petri Apostoli, quam Parisiis ædificauerat. Eodemque momento, quo spiritum emisit, reuelate Spiritu sancto, B. Remigius Reinis positus eum obisse cognouit, & assistentibus sibi manifestauit.

*De Synodo, vbi conuertit hæreticum.*  
Cap. XVI.

Alliæ quondam Præfules ad Synodum fidei gratia conuenientes, B. Remigium, vt pote virum diuinis eloquiis eruditissimum, & doctrinis Ecclesiasticis exercitatissimum, ad idem Concilium venire petierunt. Cui conuentui Arianus quidam Episcopus, acerrimus disputator, & dialecticis propositionibus ac conclusionibus confisus, hincque nimis elatus intererat. Ingrediente verò Concilium S. Remigio, & à multitudine fratrum reuerenter, ei cunctis assurgentibus, excepto, superbus hæreticus illi assurgere deditur. At mox vt B. Remigius ante ipsum transiit, ille locutionis officiū ore obstructo amisit. Expectantibus universis vt post allocutionem S. Remigij loqueretur ille, ne ullum quidem verbū proferre potuit: sicque beati viri vestigia pronus tandem petens, nutibus veniam postulauit. Cui S. Remigius, *In nomine, inquit, Domini nostri Iesu Christi Veri filii Dei Vini*, si sic de eo rectè sentis loquere, & de illo

sicut Catholica credit Ecclesia, crede & confitere. Ad cuius vocem hæreticus antè superbus, humilis iam factus, atque Catholicus, orthodoxam fidem de diuina & inseparabili Trinitate, ac de Incarnatione Christi Catholicè confessus, in eadem confessionis suæ fide se permansurum repromisit. Sicque in anima per infidelitatē perduto, & corporali voce propter superbiam iustè condemnato, virtute diuina venerabilis pontifex, & animæ reddidit & corporis sanitatem: cunctis qui aderant, vel hæc cognituri forent, sacerdotibus patenter ostendens in hoc male sentiente de Christo, qui proximus & frater nobis per humanitatem fieri dignatus est, qualiter contra peccantes in ipsum, vel in Ecclesiam, atque rebelles, & erga post recognoscentes ac pœnitentes debent agere.

*De mitigatione ignis, & obitu eiusdem,  
Vel sepultura ipsius. Cap. XVII.*

**S**ENESCENTE iam S. Remigio, Deique spiritu sibi reuelante, quod abundantiam tunc præsentem fames secutui-

# FLODOARDI HIST.

ra foret; de frugibus villarum Episcopij nonnullos iussit aceruos fieri, fame labo-  
raturæ postmodum profuturos plebi.

Quorum in villa, quæ Celtus vocatur, facti sunt plures. At homines illius villæ seditionis & rebelles erant. Qui die quodā inebriati cœperunt inter se dicere, quid ille iubelæus, ita virum sanctum propter ætatis prolixitatem vocantes, facere revellet ex his quas aggregauerat metis; an ciuitatem de ipsis facere cogitaret, quia sicut turres per muros ciuitatis, ita per circuitum cortis dispositi cernebantur a cerui. Tandem suadente diabolo se mutuo cohortati miserunt in eos ignem. Quod cùm beato Præsuli nunciatum fuisset, in propinqua villa, quæ Basilicæ cortem vocant, tunc forte consistenti, ascenso protinus equo celeriter ad tantam compescendam præsumptionem deuenit Celtum. Quò cùm peruenisset, ardentesque fruges reperisset, ad ipsum calefacere se cœpit ignem, Semper inquiens est bonus focus, si non superpotest. Veruntamen omnes qui hoc egerunt, & qui de ipso germine nati fuerint, viri ponderosi fiant, & fœminæ gutturis

calamitate plectantur. Quod ita quoque constat impletum. Usque ad tempora siquidem magni Caroli, qui huiuscemodi homines de Celto, quoniam Vicedominum Ecclesiæ Remensis in eadem villa necarunt, exterminauit, cædis auctoribus interfectis, & consentientibus per diuersas prouincias dispersis, atque perpetuo condemnatis exilio, ac de cæteris huius Episcopij villis eandem restaurari fecit; ita viri fœminæque generationis huius multitati permanserunt, ut sancti viri sententia promulgauit. Et aptè quidem vir Dei, quoniam posteros eorum rebelles ac seditiosos fore prouidit, huiusmodi vindicta non solùm præsumptores, sed etiam genus ipsorum plecti decreuit.

Post hæc igitur, aliaque multarum magnalia virtutum, quæ Dominus operari per hunc fidelē suum famulū dignatus est, gemitus illius exaudiens atque suspiria, quibus dicere consueuerat: *Quando veniam & parebo ante faciem Dei?* satiabor dum manifestabitur gloria eius; illi Psal. 41.  
Psal. 16. pia consolatione Dominus obitus sui dien⁹ reuelauit imminere. *Qua* reuela-

## FLODOARDI HIST.

tione fretus, rerum suarum condidit testamentum, ad illam pertingere festinans hereditatem, de qua dicit Propheta: *Cum dederit suis somnum: hæc est hereditas Domini.* Sic ergo sanctus hic vir Dei terrenam derelinquens, hereditatem percepit æternam. Condito siquidem testamento, & suis omnibus rite dispositis, quia verus agricola omnem vitis veræ palmitem fructum ferentem purgat, ut fructum plus afferat, oculorum corporalium lumine priuattis est aliquandiu, quo superna mentis oculis, ad quæ toto anhelabat desiderio, contemplari valeret attentiùs. Ipse verò studebat in suæ probationis tētatione semper gratias agere, laudibus, hymnisque Deo diebus ac noctibus vacare; fideli mente pertractans, quoniam qui patienter, humiliterque flagella suscipiunt, post flagella sublimiter ad requiem suscipiuntur. Cuius æternæ gloriæ pignus in eo volens Dominus ostendere, priusquam decederet, ei vi- sum restituit: vnde sicut & de amissione nomen Domini benedixit. Et non post longum spatium, sciens adesse sui transi-  
tus diem, per Missarum celebrationem,

& sacræ communionis participationem  
vale faciens , & dans pacem filiis suis,  
postquam septuaginta quatuor annos in  
Episcopatu religiosissimè fidelis seruus  
& prudens Domino ministrauerat, nona-  
gesimo sexto ætatis suæ anno , Idibus  
Ianuarij, cursu sancti certaminis consum-  
mato, fide seruata, cum multiplici bono-  
rum operum fructu , & animarum lucro,  
ut diu desiderauit, anima cœlos penetrans  
terræ corpus reliquit : accipiens stolam  
candidam, beatitudinem scilicet animæ  
sempiternam: percepturus in resurrectio-  
ne alteram ; beatam videlicet ad gloriam  
resuscitati corporis immortalitatem: pos-  
sessurus partem, societatemque cum præ-  
cipuis Christi membris in regno cœlesti:  
sicut attestatur Apostolica sibi collata  
gratia; gens siquidem Francica per ipsum  
ad fidem Christi conuersa, Martyrij pal-  
ma , longanimitas patientiæ in longæ-  
uitate ipsius vitæ, confessionis gloria, or-  
thodoxæ fidei prædicatio, magnaliūque  
tam in vita corporis quam post obitum  
præclara manifestatio. Cum verò funus  
ipsius sanctissimum deferretur ad sepul-  
crum sanctorum Martyrum Timothei

# FLODOARDI HIST.

& Apollinaris in Ecclesia præparatum, ita feretrum in medio vico est aggrauatum, ut nullo modo posset hominibus quotlibet annitentibus moueri. Stupefactis omnibus, Deique misericordiam postulantibus, vt dignaretur ostendere, quo in loco Sancti sui vellet recondi corpus; designant ad basilicam præfatorum Martyrum; nec feretrum mouere possunt: proponunt ad Ecclesiam Sancti Nicasij; nec capulum valet attolli: decernunt ad ædem sanctorum Sixti & Sincij; nec sic potest moueri. Tandem coacti, quoniam parua supererat Ecclesia in honore beati Christophori martyris, & nullius propalati corpus seruabatur in ea Sancti, circumiacentibus tamen atriis Ecclesiæ cœmeterium ferebatur ex antiquo Remense; petierunt vt Dominus declararet, vtrum nam in eadem Ecclesiola pignus illud sacratissimum reponi decerneret Ad quæ vota tanta facilitate loculum leuant, vt nullum portantes onus sentirent. Recondita sunt autem reuerentissimi patris huius membra in hac Ecclesiola, diuina moderante dispositione, in loco vbi nunc habetur altare

beatæ virginis Genouefæ. Vbi verò fereum constat ipsius aggrauatum , multa fertur ostensa miracula postmodùm. Hic etiam crux extat abinde posita , columnæ monimentis his insignitæ præfixa.

Cum transisset ex hoc mundo ad cœlestem patriam Præsul magnus beatus Remigius , huc à plebe sancta dirnè delatus est, corpore in Ecclesia conditus Timothei Martyris. Tunc hoc loco moram fecit ; nec moueri potuit , donec quo locandus esset Dominus reuelauit. Vbi nunc fauente Christo præpollet virtutibus; præstans hic Deo deuotis apta beneficia, cœcis visum, claudis gressum , & ægris remedium . Igitur profusis votis exoremus , veniam ut delictorū pijs eius precibus mereamur adipisci & cœlorum gaudia. Sancte Remigi, confessor pretiose Domini, Adeloldi quoque tui miserere famuli.

Testamentum ab ipso editum. Cap. XVIII.

IN NOMINE PATRIS,  
ET FILII, ET SPIRITVS  
sancti. Gloria Deo,  
Amen.

Ego Remigius Episcopus ciuitatis Remorum sacerdotij compos, testamentum meum condidi iure prætorio: atque id codicillorum vice valere præcepi, si ei iuris aliquid videbitur defuisse. Quandoque ego Remigius Episcopus de hac luce transiero, tu mihi hæres esto, sancta & venerabilis Ecclesia Catholica vrbis Remorum, & tu fili fratri mei Lupe Episcope, quem præcipuo semper amore dilexi: & tu nepos meus Agricola Presbyter, qui mihi obsequio tuo à pueritia placuisti; in omni substantia mea, quæ mea sorte obuenit, antequam moriar: præter id quod vnicuique donauero, legauerò, dari ve iussero, vel vnumquemque vestrum voluero habere præcipuum. Tu sancta hæres mea Remensis Ecclesia, colonos, quos in Portensi habeo territorio, vel de paterna, maternaque substantia, vel quos cum fratre meo sanctæ memoriae Principio Episcopo commutavi, vel do-

natos habeo, possidebis, Dagaredum, Profuturū, Prudentium, Temnaicum, Maurilionem, Baudo-leifum, Prouinciolum: Nauiatenam, Lautam, Suffroniam, colonas: Amorinum quoque seruum, cum omnibus quos intestatos reliquero, tuo dominio vindicabis. Necnon villas agrosque, quos possedeo in solo Portensi: Tudiniacum scilicet, & Balatonium, siue Plerinacum, & Vaculiacum, vel quæcunque in eodem solo Portensi qualibet auctoritate possedi, integrè cum omnibus campis, pratis, pascuis, sylvis ad te testamenti huius auctoritate reuocabis. Simili modo, sanctissima hæres mea, quæcunque tibi à propinquis & amicis meis in quocunque solo & territorio collocata sunt, sicuti disposuero in ptochiis, cœnobiis, martyriis, Diaconiis, Xenodochiis, omnibusque matriculis sub tua ditione degentibus, ordinationem meam futuri successores mei, ordinis sui memores, sicut ego prædecessorum meorum, ita quoque inconuulse & absque villa refragatione seruabunt. Ex quibus Celtus, quam per manū meā Celsa sobrina mea tibi tradidit, & Huldriciaca villa, quā Huldericus Comes, ei loco, ubi ossa mea sancti fratres & Coepiscopi Dioecesis tuæ ponēda elegerint, in tegumentis deseruiat, sitq; locus ille success. meis Rem. Episc. peculiari ter propri⁹, & in alimoniis ibidē Deo militantiū

# FLODOARDI HIST.

vicus ex proprio in Portensi, & Villanis quoque ex Episcopio in Remensi deseruant. Blandibacius villa in Portensi, quam à cohæredibus meis Benedicto & Hilario datis pretiis emi de thesauro Ecclesie, & Albiniacus ex Episcopio in alimoniis clericorum Remensis Ecclesie communiter deputentur. Quibus etiam Berna ex Episcopio, quæ peculiaris prædecessoribus meis esse solebat, cum duabus vil lis quas Ludouicus a me sacro baptismatis fonte suscepimus amore nominis mei, Piscofeseim sua lingua vocatas, mihi tradidit, siue cum Coslo & Gleni, vel omnibus syluis, pratis, pascuis, quæcunque per diuersos ministros in Vosago infra, circum, & extra, tam ultra quam citra Rhenum pretio dato comparaui, picem annuatim ministret, cunctisque locis regularibus, tam à me quam ab antecessoribus meis ordinatis, siue in futuro ab Episcopis successoribus meis ordinandis, pro necessitate locorum ad vascula vinaria componenda annuatim distribuat. Cruscinacum verò & Faram, siue villas quas sanctissima virgo Christi Genouefa à rege Christianissimo Ludouico pro compendio itineris sui, cum Remensem Ecclesiam sèpissimè visitare soleret, adipisci promeruit, alimoniisque ibidem Deo famulantium deputauit, sicut ab ea ordina-

ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 48  
tum est, ita confirmo: ut Crusciniacus futuri E-  
piscopi successoris mei obsequiis & sartatectis  
principalis Ecclesiæ deputetur: Faram verò ei-  
dem Episcopo & sartatectis Ecclesiæ, ubi ia-  
cuero, perpetualiter seruire iubeo. Sparnac<sup>9</sup> villa,  
quam datis quinq<sup>u</sup>; millia libris argenti ab Eulo-  
gio comparaui, tua, sanctissima hæres mea, non  
extraneorum hæredum meorum esse cernitur; eo  
quod cum criminis accusatione regiae maiesta-  
tis idem teneretur obnoxius, & se minimè pur-  
gare posset, non solum ne occideretur dato iam di-  
cto pretio de thesauris tuis, sed ne pecunia eius  
publicaretur, vñā tecum obtainui: & idcò ut præ-  
fata Sparnacus perpetualiter tibi ad restituendū  
thesaurum, stipendijsq. tui Pontificis deser-  
uiat, liberali sanctione firmaui. Duodeciacus ve-  
rò, sicut à Clodoualdo nobilissimæ indolis pue-  
ro confirmatum est, tibi hæres mea perpetualiter  
famuletur. Villas, quas mihi Dominus, illu-  
strisque memoriæ Ludouicus rex, quem de sa-  
cro baptismatis fonte suscepi, cum adhuc paga-  
nus Deum ignoraret, ad proprium tradidit, lo-  
cis pauperioribus deputauit: ne forte, cum esset  
infidelis, cupidum terrenarum rerum me arbi-  
trari posset, & non potius suæ salutem animæ,  
quam exteriora ab ipso bona requirere. Quod  
admiratus intercedere me pro quibuscumque ne-

# FLODOARDI HIST.

cessitatem patientibus, & fidelis, & ante fidem  
benigne liberaliterque concessit. Et quia ex om-  
nibus Episcopis Galliarum pro fide & conuoca-  
tione Francorum potissimum me laborare co-  
gnouit, dedit mihi Deus tantam gratiam in con-  
spectu eius, virtusque diuina, quae per Spiritum  
sanctum me peccatorem plurima signa ad salutem  
prefatæ gentis Francorum operari fecit, ut non  
solum ablata omnibus Ecclesiis Regni Francorū  
restitueret, sed etiam de proprio gratuita bonitate  
plurimas ditaret Ecclesiæ. neque prius de regno  
eius, quantum passus est pedis, Ecclesiæ Remorū  
iungere volui; donec ut hoc omnibus Ecclesiis  
adimpleret, obtinui. Sed neque post eius baptis-  
tum, nisi Codiciacum & Iuliacum: super qui-  
bus iam dictus puer sanctissimus & unanimus  
mihi Clodouualdus, & incolæ loci illius multi-  
plicibus xeniis grauati, obnoxie deprecantes, quod  
regi debebant Ecclesiæ meæ soluendum me pete-  
re compulerunt. Quod idem piissimus rex &  
gratanter accipiens promptissima voluntate lar-  
gitus est, usibusque tuis, sanctissima hæres mea,  
iuxta eiusdem piissimi datoris preceptum Epi-  
scopali auctoritate firmaui. Res etiam, quas sape  
dictus rex, piissimusque Princeps tibi in Septi-  
mania & Aquitania concessit, & eas quas in  
Prouincia Benedictus quidam, cuius filiam mihi  
ab Alarico

ECCLESIAE REMEN. LIB.I. 49  
ab Alarico missam, gratia sancti Spiritus, per  
impositionem manus meæ peccatricis, non solum  
à Diabolice fraudis vinculo, sed ab inferis reuo-  
cavit, ad usum luminis tui, & loci ubi corpus  
meum iacuerit, continuatim deseruire præci-  
picio; villásque in Austria, siue Toringia. Futuro  
Episcopo successori meo, amphibalum album  
Paschalem relinquō; stragula columbina duo; ve-  
la tria, quæ sunt ad ostia dieb⁹ festis triclinij, cellæ,  
& culinæ. Vas argentum triginta, & aliud decē  
& octo librarum, inter te, hæres mea, & Dioce-  
sim tuam Ecclesiam Laudunensem, factis pa-  
tenis atque calicibus ad ministerium sacrosan-  
ctum, pro ut volui, Deo annuente distribui. Il-  
lud quoque vas aureum decem librarum, quod  
mihi sepe nominatus Dominus, illustrisque me-  
moriæ Ludo vicus rex, quæ ut prædixi de sacro  
Baptismatis fonte suscepī, donare dignatus est,  
ut de eis facerem quod ipse voluisse, tibi hære-  
di meæ Ecclesiæ supra memorata iubeo turricu-  
lum & imaginatum calicem fabricari; & epi-  
grammata, quæ Lauduni in argenteo ipse dicta-  
ui, in hoc quoque conscribi volo. Quod faciā per  
me si habuero spatum vitæ. si autem clausera  
ultimum diem; tu fili fratri� mei Lupc Episcope,  
species ante dictas tui ordinis memor efficias.  
Compresbyteris meis & Diaconibus, qui sunt

# FLODOARDI HIST.

Remis, viginti quinque solidos æqualiter diuidendos in commune dimitto. Vitis plantam super vineam meam ad Suburbanum positam, simili modo communiter possidebunt, cum Melanio vinitore, quem do in loco Ecclesiastici hominis Albouichi, ut Albouichus libertate plenissima perfruatur. Subdiaconibus solidos duodecim: lectoribus, ostiariis, & iunioribus solidos octo iubeo dari. Pauperibus duodecim in matricula positis: ante fores Ecclesiæ expectantibus stipem duo solidi, unde se reficiant, inferentur: quibus Corcellum villam dudum deseruire præcepi. Alius pauperibus tribus, ubi fratres quotidiè pedes lquare debent, quibus etiam balatoforum, quod dicitur, xenodochium, ad hoc ministerium statui, solidus unus dabitur. Vnde quadraginta in porticu Ecclesiæ alimoniam præstolantibus, quibus de decimis villarum Calmisciaco, Tessiaco. Nouilla stipendia ministrabantur, superaddo de villa Huldriciaca superius memorata eis in perpetuum stipendia inferri; & tres solidos & denarios quatuor dari iubeo. Ecclesiæ sancti Victoris ad portam Suessonicā sol. duos. Ecclesiæ S. Martini ad portam Collatitiam, solidos duos. Ecclesiæ sancti Hilarij ad portam Martis, solidos duos. Ecclesiæ sanctorum Crispini & Crispiniani ad portam Treuericā, solidos duos. Ecclesiæ S. Petri in-

fra vrbem, quæ curtis Dominica dicitur, sol. duos.  
 Ecclesiæ quam in honore sanctorum omnium  
 Martyrum supra cryptam Remorum ædificauis,  
 cum per auxilium virtutis Dei ab igne dæmonis  
 penè iam totam vrbem concrematam eripui, sol.  
 duo. Ecclesiæ, quam pro eodem signo virtutis Dei  
 in honore S. Martini & omnium Confessorum  
 infra vrbem ædificauis, sol. duos. Diaconiæ infra  
 vrbē, quæ dicitur ad Apostolos, sol. duos. Titulo  
 S. Mauricij in via Cæsarea, sol. duos. Ecclesiæ Io-  
 uinianæ tituli B. Agricolæ, vbi ipse vir Christia-  
 nissimus Iouinus, & sanctus Martyr Nicasius,  
 cum plurimis societatis suæ Christi martyribus  
 requiescunt: vbi etiam quinque Confessores pro-  
 ximi antecessores domni Nicasii, cum sanctissi-  
 ma virginem & martyre Eutropia conditi sunt,  
 sol. tres. Eidem quoque Ecclesiæ proprium quod  
 fuerat Iouini in solo Sueffonico, cum Ecclesia B.  
 Michaelis, rebus prioribus superaddidi. Ecclesiæ  
 sanctorum martyrum Timothei & Apollinaris,  
 vbi etiam, Domino dante, si fratribus, ac filiis  
 meis Episcopis Diœceseos nostræ visum fuerit,  
 ossa mea ponere disposui, sol. quatuor. Ecclesiæ  
 sancti Ioannis, vbi virtus Christi me orante fi-  
 lia Benedicti suscitauit, sol. duos. Ecclesiæ sancti  
 Sixti, vbi cum tribus successoribus suis requiescit,  
 sol. tres. cui etiam de proprio meo Plebeias supra

# FLODOARDI HIST.

Matronam adiunxi. Ecclesiae sancti Martini in eodem solo sanctae Rem. Ecclesiae positæ sol. duos. Ecclesiae S. Christophori sol. duos. Ecclesiae S. Germani, quæ ipse in solo Remensi ædificauit, sol. duos. Ecclesiae SS. Mart. Cosmae & Damiani in prefatæ matris solo positæ sol. duos. Matriculæ S. Mariae, quæ dicitur Xenodochium, ubi duodecim pauperes stipendii expectant, solidus dabitur. Quam denique matriculam loco, ubicumque fratribus meis & filiis ossa mea ponere placuerit, per seuerare præcipio: & ut die, nocte, que pro peccatis atque criminibus meis Dominum deprecantur, de proprio hereditatis meæ iure, rebus, quas antecessores mei in eorum stipendiis Domino dederant, superaddo etiam villam Scladronam, & villam sancti Stephani, & quicquid in villa Herimundi mihi per successionem cuenit. Quod verò precio ibidem comparaui, Ecclesiae sancti Quintini Martyris iam diu delegavi. De iam dicto Vacculiaco, Fruminium, Dagaleifum, Dagaredum, Ductionem, Bau- douinum, Vdulfum, Vinoseifā liberos esse præcipio. Tennaredus, qui de ingenua nascitur matre, statu libertatis utatur. Tu verò, fili fratri mei Lupe Episcope, tuo dominio vindicabis Nifastem, & matrem suam mutam. Vineam quoque, quam Aeneas vinitor colit, Aeneam & Monulfum eius filium iuniorem iubeo libertate per-

fungi. Melloficum porcarium & Pascasidē coniugem suam; Veruinianum cum filiis suis, excepto Vuidragasio, cui tribui libertatem, tuo iuri deputabis. Seruum meum de Cesurnico, tuum esse præcipio. Agrorum partem ad te, quam frater meus Principius Episcopus tenuit, cum sylvis, pratis, pascuis reuocabis. Seruum meū, quē Mello & vicus tenuit, Viteredum tibi derelinquo. Teneur solum Capalinū & vxore suā Teodoro-senam tuo iuri dominiōque transcribo. Teodonia-ua quoque ex mea præceptione sit libera. Edo-ueifam, quæ homini tuo sociata fuit, & eius co-gnationem retinebis. Vxorem Arigilli & cognac-tionem suam ingenuos esse iubeo. Partem meam de prato, quod Lauduni iuxta vos habeo, ad imi-tatem montium posito, & quæ Iouia sunt pra-tella quæ tenui, ad te reuocabis. Labrinacum tibi, vbi ossa genitricis meæ posui, cum præfixis ter-minis deputavi. Tibi autē, nepos meus Agricola Presbyter, qui intra domesticos parietes meos e-gisti pueritiam tuā, trado, atque transcribo Mer-rumnastē seruum, & vxore suam Meratenā, & eorū filiū nomine Marcouicū. Eius fratrē Medo-uicū iubeo esse liberū. Amatiū & vxore suā tibi-met derelinquo. Eorū filiā esse præcipio liberā Da-soundā. Alaricū seruum tuę deputo portioni: cuius vxore, quāredemi, & manumisi, cōmēdo ingenuā defendēdā. Bebrimodū & vxore suā Moria tuo

# FLODOARDI HIST.

dominio vindicabis. Eorum filius Monacharius  
gratulabitur beneficio libertatis, Mellanicum  
& uxorem suam Placidam ad tuum dominium  
reuocabis. Medaridus eorum filius sit libertus.  
Vineam, quam Mellanicus Lauduni fecit, tibi do-  
no; Britobaudem seruum meum, necnon etiam Gi-  
bericum. Vineam, quam Bebrimodus facit, tibi  
eatenus derelinquo, ut diebus festis & omnibus  
Dominicis sacris altaribus mea inde offeratur  
oblatio, atq. annua communia Remensibus Pres-  
byteris & Diaconibus præbeantur. Delegoque  
nepoti meo Prætextato Moderatum, Tottionem,  
Marcouicum, Innocentium seruum, quem accepi  
à Profuturo originario meo. Cochlearia quatuor  
de maioribus, acetabulum, lucernam quam mihi  
Tribunus Friaredus dedit, & argenteam cabu-  
tam figuratam. Filiolo illius parvulo acetabulum  
& tria cochlearia, & casulam, cuius fimbrias  
commutaui. Remigia cochlearia tria, que meo  
sunt nomine titulata; mantile ipsius quod habeo  
feriale, transcribo. Hiclinaculum quoque dono il-  
li, de quo Gondebodo dixi. Delegoque benedictæ  
filiæ meæ Hilariæ Diaconæ ancillam nomine  
Nocam, & vitium pedaturam, que suæ iungit  
tur vineæ, quam Catusio facit, dono. & partem  
meam de Talpusciaco transcribo, pro obsequiis  
que mihi inde sinenter impendit. Aetio, nepotis

meo, partem de Cesurnico, quæ mihi sorte diuisio-  
nis obuenit, cum omni iure quod tenui atque  
posse di. Ambrosium quoque puerum ad ius  
illius, dominiumque transmitto. Vitalem colo-  
num liberum esse iubeo, & familiam suam  
ad nepotem meum Agathemerum pertine-  
re: cui vineam dono, quam posui Vindonissæ,  
& meo labore constitui: sub ea conditione, ut à  
partibus suis omnibus diebus festis & Domi-  
nicis, pro commemoratione mea sacris altaribus  
offeratur oblatio, & Laudunensibus Presbyteris  
atque Diaconibus annua conuiuia, cōcedēte Deo,  
præbeantur. Dono Ecclesiae Laudunensi ex Vil-  
lis, quas sanctæ mihi recordationis præfatus rex  
Ludoꝝ vicus dedit duas, Anisiacum, solidosque  
decem & octo, quos Presbyteri & Diaconi in-  
ter se æquali diuisione distribuant. Partem mcam  
de Seria ex integro ad sc̄e reuocet Ecclesia Lau-  
dunensis, & Lauscitam, quam mihi charissima  
filia & soror mea, Virgōque, ut credo, Christi  
sanctissima Genouefa in v̄sibus pauperum Chri-  
sti tibi dandam ad integrum delcgauit. Commen-  
do sanctitati tuæ, fili fratri mei Lupe Episcope,  
ex præfatis villis quos libertos esse præcipio, Ca-  
tusonem & Auliatenam coniugē suam, Non-  
nionem, qui meam vineam facit: Sonnouefam,  
quam captiuam redemi bonis parentibus natam,

# FLODOARDI Hist.

et eius filium Leuberedum, Mellariidū, et Mel-  
latenam, Vasantem cocum, Cesariam, Dagarase-  
nam, et Bendorosenam Leonis neptē, et Mar-  
coleifum filiū Tottonis. Hos totos, filii fratriis mei  
Lupe Episcope, sacerdotali auctoritate liberos de-  
fensabis. Tibi autem heredi Ecclesiæ meæ Flauia-  
num et uxorem suam Sparagildem dono. Eoruſ  
filiolam paruulam Flauarafenam, liberā esse con-  
ſtitui. Fædamiam uxorem Melani, et eoruſ par-  
uulam Remenses Presbyteri et Diaconi poſſi-  
debunt. Cispiciolum colonum liberum eſſe præci-  
pio, et eius familiam ad nepotem meum Aetiū  
pertinere. Ad utrumque, id eſt, ad Aetiū et Ag-  
athimerum peruenire Colonicā Paſſiacū. Pro-  
nepti meæ Prætextatæ dono Odorosenam. Pro-  
futuro Leudocharium puerum trado. Profuturae  
dari iubeo Leudoueram. Laudunensibus Subdia-  
conibus, Lectoribus, ostiariis, et iunioribus qua-  
tuor ſol. derelinquo. Pauperibus in matricula po-  
ſitis ſolidus dabitur ad eorum refectionem. Dele-  
góque ex dato præfati Principis Saluonarias ſu-  
pra Moram, et decem ſol. Ecclesiæ Suesſonicæ  
pro commemoratione nominis mei. Nam Sablo-  
narias ſupra Matronam heredibus meis deputauit.  
Catalaunensi Ecclesiæ ex dato ſæpedicti filij mei  
Gellonos ſupra Matronam, et ſol decem. Eccle-

siæ sancti Memmij Fascinarias ex donis præscri-  
 pti Principis, & sol. octo. Mosomagensi, sol.  
 quinque. Vongensi agrum apud officinam moli-  
 narum, quæ ibi est constituta. Cataricensi Eccle-  
 siæ, sol. quatuor, totidemque Portensi pro comme-  
 moratione mei nominis inferentur. Ecclesiæ At-  
 trebatensi, cui Domino annuete Vedastum fratre  
 meum carissimum Episcopum consecraui, ex do-  
 no iam dicti Principis villas duas in almoniis  
 clericorum deputavi, Orcos videlicet & Sabu-  
 cetum: quibus etiam pro memoria nominis mei sol.  
 viginti dari iubeo. Vrsi Archidiac. familiaribus  
 usus obsequiis dono ei domi textilis casulæ subti-  
 le, & alia pleniore, duo saga delicata, tapete quod  
 habeo in lecto, & tunica quam tempore transitus  
 mei reliquero meliorem. Heredes mei, Lupe Epi-  
 scope, & Agricola Presbyter, porcos meos inter  
 vos æqualiter diuidetis. Friaredus, quem ne  
 occideretur quatuordecim sol. comparaui, duos  
 concessos habeat: duodecim det ad basilicæ  
 dominorum Martyrum Timothei & Apol-  
 linaris cameram faciendam. Hæc ita do, ita le-  
 go, ita testor. Cæteri omnes exheredes estote,  
 suntote.

Huic autem testamento meo dolus malus ab-  
 st, aberitque. In quo si qua litura, vel charaxa-  
 tura fuerit inuenta, facta est me præsente,

# FLODOARDI HIST.

dum à me relegitur & emendatur. Neque ei  
duo priora testamenta, primum quod ante qua-  
tuordecim, & alterum quod ante septem condi-  
di annos obſistere, obuiare, aut ullatenus nocere  
poterunt. eoquòd quicquid in iſpis continebatur,  
in präſentia fratrum meorum hīc inserta, &  
que deerant adiuncta, insuper, & que Domi-  
nus mihi largiri in poſtmodum dignatus eſt,  
superaddita noſcuntur. Sed inconuulfum & in-  
contaminatum präſens hoc quod condidi testa-  
mentum à fratribus meis ſuccessoribus, videlicet  
Remorum Episcopis, conſeruatū; à regibus quo-  
que Francorum, filiis ſcilicet meis chariſsimis,  
quos per baptiſmum Ieſu Christi dono & gra-  
tia Spiritus Sancti cooperante Domino conſe-  
craui, ubique defenſum atque protec̄tum, contra  
omnia, & in omnibus inuiolabilem, perpetuām-  
que ſemper obtineat firmitatem. Et ſi quis in or-  
dine clericali, à Presbytero uſque ad tonsum,  
contradicere aut obuiare ei präſumpferit, corre-  
ptus à ſuſceſſore meo ſatisfacere neglexerit, con-  
uocatis ex vicinioribus locis Remorum Diœceſ-  
ſos tribus Episcopis deponatur à gradu. Si vero,  
quod non opto, nec cupio, ſed neque ſpero, ſuſceſſor  
quilibet mihi in hac ſede Remorum Episcopus  
execrabilis cupiditate ductus, res prefatas, ſicut à  
me, auctore Domino meo Ieſu Christo, ad illius

honorem, & eius pauperum consolationem ordinatæ sunt, aliorum distrahere, immutare, commutare, seu quolibet obtentu in Ysus laicorum beneficij gratia dare, aut à quolibet datas fauere, aut consentire præsumperit, conuocatis totius Dioceſeos Remorum Episcopis, Presbyterisque Diaconibus, nec non & ex filiis meis cariſſimis Franciæ religiosis quamplurimiſ, reatus ſui pœnam priuatione ſui Episcopatus persoluat: & nequaquam ultra recuperationem gradus amissi in hoc ſeculo promerebitur. Quicunque verò ex laïco habitu à nobis statuta parui pendens, ſibi que fauens, quæ pauperibus Eccleſia attributa ſunt, abuti, aut usurpare quolibet obtentu præsumperit, pari simul perpetuaque damnatione, alienator, petitor, dator, acceptor, peruafor, anathematis vinculo ab Eccleſia Catholica ſei ungantur, donec valeant, Deo miſerante, condigne satisfactionis emendatione indulgentiam promereri. Si autem in hoc perſeueraſſe cuiuscunq; donationis occaſione quilibet delegerit, ſpes ei præſentis ac futuræ reſtitutionis à ſuccellore meo, Remorum ſcilicet Epifcopo, omnimodiſ auferatur. Generi tantummodo regio, quod ad honorem sanctæ Eccleſiae, & defenſionem pauperum, vna cum fratribus meis, & Coepicopis omnibus Germaniæ, Galliæ, atque Neu-

# FLODOARDI HIST.

stris in regiae maiestatis culmen perpetuo regnaturum statuens elegit, baptizauit, à fonte sacro suscepit, donoque septiformis spiritus consignauit, & per eiusdem sacri chrismatis unctionem ordinato in regem parcens, statuo, ut si aliquando genus illud regium per benedictionem meam totiens Domino consecratum, mala pro bonis reddens, Ecclesiarum Dei persuasor, destructor, depopulator, grauis aut contrarius existere voluerit, conuocatis Remorum dioceseos Episcopis, primum monetur: & deinde Ecclesia Remensis prefata, adiuncta sibi sorore Ecclesia scilicet Treuirensi, iterum conueniat: tertio verò, Archiepiscopis tantummodo Galliarum tribus aut quatuor conuocatis, Princeps ille quicunque fuerit moneatur: ita ut usque ad septimam unctionem, si prius satisfacere renuerit, paternæ pietatis longanimitate differatur. Tandemq; si postpositis omnibus prefatis benedictionibus incorrigibilis contumacia spiritum non deposuerit, & se per omnia Deo subdi nolens benedictionibus Ecclesiae participare noluerit, elogium segregationis à corpore Christi ab omnibus ei porrigitur, quod per prophetam & regem David longè antè, eodem qui in Episcopis est dictat Spiritu sancto, noscitur decantatum:

Quia persecutus est, inquit, hominem inopem, mendicum, & compunctum corde, & non est recordatus facere misericordiam; & dilexit maledictionem, & veniet ei, & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo: totumque ei, quod in persona Iudee traditoris Domini Iesu Christi, & malignorum Episcoporum, Ecclesia decantare solet, per singulas ei decatetur Ecclesiæ: quia Dominus dixit: Quam diu fecistis vni ex minimis meis, mihi fecistis, & quandiu his non fecistis, nec mihi fecistis. Et ideo quod probatur in capite, in membris intelligentium esse non dubitetur. Vnum tantummodo ibi verbum per interpositionem commutetur: Fiant dies eius pauci, & principatum eius accipiat alter. Quod utique si successores mei, Remorum scilicet Episcopi, operari, sicut à me ordinatum est, neglexerint: in se quicquid in Principibus resecandum fuerat maledictionibus depravati reperiant; ut fiant dies eorum pauci, & Episcopatum eorum accipiat alter. Si vero Dominus meus Iesus Christus vocē orationis meae, quam quotidiè pro genere illo in conspectu diuinæ maiestatis specialiter fundo, audire dignatus fuerit, ut sicut à me accepit, ita in dispositione regni & ordinatione sanctæ Dei Ecclesiæ perseveret, benedictiones, quas Spiritus sanctus

# FLODOARDE Hist.

per manū meā peccatricē super caput eius infudit,  
plurimæ super caput illius per eundem Spiritum  
sanctū superaddantur, & ex ipso reges & Impe-  
ratores procedat: qui in præsenti & futuro iuxta  
voluntatem Domini, ad augmentum suæ sanctæ  
Ecclesiæ, virtute eiusdem in iudicio & iustitia  
confirmati & corroborati, regnum obtinere at-  
que augere quotidiè valeant, & in domo Da-  
uid, hoc est in cœlesti Hierusalem cum Domi-  
no in æternū regnaturi sublimari mereantur. A-  
mē. Peractum Remis die & Cōsule supradicto,  
intercedētibus & mediis signatoribus. Remigius  
Episcopus, testamentum meum relegi, signa-  
ui, subscripsi, & in nomine Patris, & Fili, &  
Spiritus sancti, Deo adiuuante, compleui. † Ve-  
dastus Episcopus, cui pater meus Remigius ma-  
ledixit, maledixi, & cui benedixit, benedixi: in-  
terfui quoque, atque subscripsi, † Genebandus  
Episcopus cui pater meus Remigius maledixit,  
maledixi, & cui benedixit, benedixi: interfui  
quoque, atque subscripsi. † Medardus Episco-  
pus cui pater meus Remigius maledixit, ma-  
ledixi, & cui benedixit, benedixi: interfui quo-  
que atque subscripsi. † Lupus Episcopus cui  
pater meus Remigius maledixit, maledixi, &  
cui benedixit, benedixi: interfui quoque atque

subscripti. † Benedictus Episcopus, cui pater  
meus Remigius maledixit, maledixi, & cui be-  
nedixit, benedixi: interfui quoque atque subscri-  
psi. † Eulogius Episcopus, cui pater meus  
Remigius maledixit, maledixi, & cui benedi-  
xit, benedixi: interfui quoque atque subscripti. †  
Agricola Presbyter, cui pater meus Remigius  
maledixit, maledixi, & cui benedixit, benedixi:  
interfui quoque atque subscripti. † Theoderi-  
cus Presbyter, cui pater meus Remigius maledi-  
xit, maledixi, & cui benedixit, benedixi: inter-  
fui quoque atque subscripti. † Celsinus Pres-  
byter, cui pater meus Remigius maledixit, male-  
dixi, & cui benedixit, benedixi: interfui quo-  
que atque subscripti. V.C. Papulus interfui  
& subscripti. V.C. Eulodius interfui & sub-  
scripti. V.C. Eusebius interfui & sub-  
scripti. V.C. Rusticulus interfui & signavi. V.C.  
Eutropius interfui & signavi. V.C. Danneus  
interfui & signavi.

Post conditum testamentum, immo signa-  
tum, occurrit sensibus meis ut basilice domnorū  
Martyrum Timothei & Apollinaris missorium  
argenteum sex librarum ibi deputem; ut ex eo  
sedes futura meorum ossium componatur.

De remedio pestis inguinariæ, & cæ-  
ris per ipsum collatis.

Cap. XIX.

Deglo-  
ria Con-  
fess. c.  
lxix.

**P**OS T huius beatissimi patris obitum,  
 cū lues inguinaria, veluti Gregorius Tu-  
 ronensis enarrat, populū primæ Germaniæ de-  
 uastaret, & omnes huius clavis terrorerentur au-  
 ditu; concurrit Remensis populus ad Sancti  
 sepulcrum, congruum huius causæ flagitare re-  
 medium. Accensis cereis, lychnisque non pau-  
 cis, hymnis, Psalmisque cœlestibus per totā ex-  
 cubat noctem. Mane autem factō, quid adhuc  
 precatui desit, in tractatu rimatur. Reperiunt  
 etenim, reuelante Deo, qualiter oratione præmis-  
 sa maiori adhuc propugnaculo Vrbis propugna-  
 cula munirentur. Assumptam igitur pallam de  
 beati sepulcro componunt in modum feretri:  
 accensisque super cruces cereis atque cerofera-  
 riis, dant voces in canticis, circumneunt Urbem  
 cum vicis; nec prætereunt ullum hospitium,  
 quod non hac circumitione concludant. Nec post  
 multos dies fines huius ciuitatis lues agreditur  
 memorata. Veruntamen usque ad eum locum ac-  
 cedens, quò Beati pignus accessit, ac si constitutū  
 cerneret terminum, intro ingredi non est ausa:  
 sed etiam

sed etiam quæ in principio peruaserat huius virtutis repulsa reliquit. Multa denique postmodum ad ipsius sepulcrum sunt diuinitus ostensa miracula , quæ per negligentiam non habentur scripta.

*De translatione corporis ipsius, & quibusdam denuò patratis miraculis.*

*Cap. XX.*

**S**Epulto igitur in præmemorata basiliaca beatissimi Remigij corpore , cum multa stupendaque in eadem per Domini gratiam fierent miracula , dilata-ta & exaltata est ipsa Ecclesia; factaque crypta post altare , in qua tranferretur pignus venerabile ; detegunt humo loculum , quo præparatum deponant in antrum ; sed ipsum penitus mouere non possunt . Superueniente verò nocte multis accensis luminaribus , circa noctis medium sopor excubantes occupat omnes . Quibus euigilantibus , inueni-  
tur transuestus sacro cum thesauro sar-cofagus , in præparatum non nisi manibus Angelicis habitaculum deporta-tus . Tantaque cuncti replentur odoris suavitate , quantam lingua non valet hu-

H

# FLODOARDI HIST.

mana propalare. Quæ delectationis amœnitas in eadem per totam diem illâ, sed & in crastina, perseuerauit Ecclesia. Hac igitur die translationis eius, scilicet Kal. Octob. cū diuinis laudibus sumptæ sunt reliquiæ de capillis eius, & casula, tunicaque ipsius, & integrum, licet exsiccatum, corpus eiusdem rubeo constat brandeo inuolutum.

Hic itaque pater reuerendus, & in vita corporis, & post obitum, sicut infirmis sanitatum gratiam contulit, sic & in peruaiores vel præsumptores sæpissime vindex apparuit. De quo præfatus Episcopus Gregorius referre studuit, quod ex ipsius hîc verbis indere placuit.

De glo.  
Conf. 69. & hic datus basilicæ Sancti fuerat. Quem  
vñus è ciuibus peruadit, despiciens hominem  
qui eum loco sancto contulerat. Qui cùm ab E-  
piscopo ac loci Abbe crebrò conuentus fuisset,  
vt quæ iuistè peruaserat redderet; parui pen-  
dens verba quæ audiebat, pertinaci direpta de-  
fensabat intentione. Denique causa extitit, &  
non deuotio, vt vrbem adiens properaret ad  
eius Sancti basilicam. Arguitur iterum ab Ab-

bate pro campi peruatione: sed nihil dignum ratione respondet. Explicitisque negotius ascenso equo domū redire disponit. Sed obstat nisi cius sacerdotis iniuria. Nam sauciatus à sanguine, diruit in terram. Obligatur lingua quæ locuta fuerat campum tolli; clauduntur oculi, qui concupierant: manus contrahuntur, quæ apprecherant. Tum balbutiens, & vix sermonem explicare valens, ait: Deferte me ad basilicam Sancti, & quantumcumque super me auri est ad sepulcrum eius proiicie. peccavi enim auferendo res eius. Aspiciens autem dator campi hunc cum muneribus deferri, ait: Ne accipias quæso, Sancte Dei, munera eius, quæ nunquam cupide acciperè consueisti. Nesis, deprecor, adiutor eius; qui inflammante concupiscentia rerum suarum nequam possessor extitit. Nec distulit Sanctus audire vocem pauperis sui. Nam homo ille licet dedisset munera, ostendit Sanctus Domini se illa non acceptasse, dum rediens peruersor domum amisit spiritum, & recepit Ecclesia res suas.

Temporibus Chilperici Francorum regis extitisse fertur Moderanus, Redonensis Ecclesiæ Præsul, vir nobili prosapia oriundus. Qui per licentiam prædicti regis limina sancti Petri adire dif-

## FLODOARDI HIST.

ponens, diuertit in Monasterium beati Remigij situm in suburbio Remensis vrbis. Vbi liberaliter à fratribus eiusdem loci suscepitus, impetravit à Bernardo sacrorum custode reliquias de stola, ciliicio, atque sudario sancti Remigij. Quibus gratanter acceptis, iter incepsum latus agens, dum permeat Italiam, in monte Bardonum quadam nocte metatum habens, memoratas in ilicis ramo suspendit reliquias. Cumque diluculo surgens iter cœptum arriperet immemor horum; nutu, ceu creditur, diuino hæc ibidem remansere pignera. Procedente verò aliquanto longius Episcopo, vbi relictorum memor fuit reliquiarum, suum statim ad has recipiendum dirigit clericū, nomine Vulfadum. Quo ad has perueniente, nullo valet eas ingenio contingere, dum mirabili signo, vt eas attingere vellet, eleuarentur in sublime. Hoc præfatus Episcopus auditio miraculo, egrediens in eodem loco fixit tentorium: sed relicta pignera eadem nocte minimè valuit recipere; donec facta mane in Monasterio, quod vocatur Berchetum, in honore sancti Abundij mar-

tyris inibi constructum , Missam celebrans prædictorum partem munerum deuoueret ibidem se relieturum. Sicque rapta sibi recipiens , impleto venerabiliter voto cœptū repetit iter. Cui obuius factus Luitbrandus Italorum rex strenuus , qui hanc auditū iam compererat sacrorum virtutem , amore beati Remigij ductus , idem Monasterium , Bercentum scilicet , cum omnibus adiacentiis , omnique Abbatia , mansos octingentos ut tradunt , continenti , præfato Præsuli Moderamno delegauit , eique in præsentia fidelium suorum legali de more vestituram ex ea & chartam fecit. Remeans autem ab urbe Roma memoratus Præsul , accessit ad venerandum B. Remigij sepulcrum : atque sicut illi præmissus rex hanc terram tradidit , ita nihilo minus ille S. Remigio eandem contulit. Sicque prosperè in suum reuersus Episcopium , successorem sibi ordinari fecit : & vale faciens filiis suis , Bercentum monasterium repetiit , & usque ad obitus sui diem in loco illo moderatè & honestè , ut seruus Dei , conuersatus vixit . qui quoque nonnullis deinceps locus miraculis

FLODOARDI. HIST.  
illustratus clāruit.

Processu denique temporis Pippinus rex , Caroli magni pater , Episcopij Lundunensis villam , quæ dicitur Anisiacus , accipere natus , quasi sub censu , velut alias quasdam fecerat , venit in eam . Vbi cùm dormiret , apparuit ei S. Remigius , dicens : Tu quid h̄ic facis ? quare in hanc villā intrasti , quā mihi homo te deuotior dedit , & quā ego Ecclesię dominę meā Dei genitricis donauī ? Et flagellauit eum satis acriter ; ita ut liuores in eius postea corpore parearent . At vbi disp̄aruit B. Remigius , surrexit Pippinus ; & correptus valida febre quantocius ab ipsa villa recessit . De qua febre non paruo tempore laborauit . Deinceps verò regni Princeps inibi usque ad modera tempora non mansit , vt nec in Codiciaco , vel Iuliaco : nisi Ludo-ūicus rex Germaniæ : qui quando fratri sui Caroli regnum peruasit , in Iuliaco mansit , & inde turpiter in craftinū fu- giens ante ipsum fratrem suum , vix euasit .

Partem quoque magnam siluæ in saltu Vosago beatus hic pater dato compa- rauit pretio . Villulas etiam quasdam ini-

bi constituisse fertur, quæ Cosla & Gleni  
vocantur: incolasque de vicina Episco-  
pij villa, nomine Berna, dudum sibi à  
Francis data in eas transferens, ibidem  
manere disposuit; & ut picem religiosis  
annuatim locis Ecclesiæ Remensis admi-  
nistrarent, instituit. Quibus & pensam  
tribuit, quæ hodiéque ab ipsorum suc-  
cessoribus accipitur; cum qua suum quo-  
que persoluunt debitum. Huius etiam  
sua coemptionis fines ita per gyrum de-  
terminauit, ut & omnibus videntibus pa-  
teat ipsa determinatio, & haec tenus ipsi  
fines ab eo denotati nomine tenus voci-  
tentur, & assignentur. In quibus deter-  
minationibus ligni cuiusdam concauo  
manu sua petram coniecisse traditur;  
quam quicunque voluerit contrectare,  
manum in ipsam cauernam valent infer-  
re, lapidem deuoluere; sed ab eadem  
concauitate nullomodo queunt educe-  
re. Post aliqua verò tempora, quidam  
beati viri laudibus inuidens ipsam ma-  
nu petram de ligno nisus est euellere.  
Quod explere non valens, ipsum securi  
foramen tentauit ampliare. Sed eleuato  
ferro, ut arborem percuteret, arefacta

# FLODOARDI HIST.

mox dextera, quam procaciter extulit, ipse quoque lumen oculorum amisit; & qui famam sancti patris huius extinguere voluit, venerationem laudis adauxit inuitus.

Istius partem syluæ, huius almi patroni nostri studiis emptæ, duo quidam fratres custodes regij saltus inuadentes, asserebant quod potius ad fiscum, quam ad ius sancti Remigij pertineret. Accidit autem, dum quondam cum incolis Ecclesiæ Remensis ditioni subditis ob id alterarentur, ut unus eorum veniens ad porcos suos, quos in eandem syluam pastum miserat, lupum inter eos inueniret. Quem ascenso equo celeriter insecutus, eumque percutere molitus, equo pauefacto caput ad quandam collisit arborem, cerebroque ipsius in terram defluente, mortuus est. Frater verò ipsius in alteram pergens partem, peruenit ad quandam petram, dicens: *Omnibus notum sit, quia usque ad hanc petram est ista sylua Imperatoris:* eoque sic lapidem cum dicto bipenni, quam manu gestabat, percutiente, lapidis particulæ in eius oculos ab ipso prosiliunt, & cœcus efficitur. Sic-

que præsumptionis vterque mercedem  
recepit, & mendacij sui.

Quidam vir nobilis ex territorio Niuer-  
nensi, B. Remigij reliquiis obtentis, ora-  
torium in sua proprietate sibi ipsius ædi-  
ficauit honore. Vbi Dominus nonnulla  
propter huius dilecti sui merita propalan-  
da dignatus est ostendere signa. Cum  
deniq; Ludouico Imperatore defuncto,  
Aquitani absque Principis iugo facti,  
gentilitiâque mobilitate permoti, propt  
quisque poterat, efferre se se, mutuoque  
impugnare; ac per contiguos pagos de-  
bacchari cœpissent; pauperes quoque res-  
suas in Ecclesiis reponere studuerunt.  
Vnde confisi virtutum, quæ inibi fiebant,  
opinione, sua multi seruanda in eodem  
certatim reconducent oratorio. Audientes  
autem prædones, hoc opibus oratorium  
pluribus refertum, plurimorum eas vi di-  
ipere nituntur. Quorum quodam obse-  
ati seram conante frangere ostij, mox ut  
inuam calce percussit, eidem cohærente  
ede ipsius ostio, resupinus in terram præ-  
impor cecidit. Quod alij cernentes au-  
giunt. Ipse verò miser, cogente crucia-  
u, cum maximo suos eiulatu cœpit ex-

# FLODOARDI HIST.

primere dolores, & amarissimis promittere cum lacrymis, quia si Deus per merita S. Remigij pedem ipsius ab hac competit de solueret, ulterius nunquam vel de illa, vel de qualibet aliquid Ecclesia tolleret, aut tolli, quantum in ipso esset, ullomodo consentiret. Caballum quoque suum cum sella, & alia quæ potuit ad eandem donauit Ecclesiam. Sicque post confessionem, lacrymas, & votum, pes eius ab ostio, cui adhererat, est solutus. Verumtamen eo postmodum pede claudus permansit, dum crure, femoreque computrescente morte decessit.

Quando tres fratres Lotharius, Ludouicus, & Carolus regnum sibi Francorum post patris obitum diuisere, villas Episcopij Remensis, quas tenebat Fulco Presbyter, Carolus suis distribuit milibus. Ex quibus villam Iuliacum cuidam Ricuino dedit: cuius vxor, nomine Betta, dum in ipsius villa cubiculo iaceret, venit ad eum S. Remigius in somnis, dicens: *Non est iste locus tuus ad iacendum. Alterius meriti & officij debet esse, qui hanc villam habere, & in hoc cubiculo debet iacere. Surge quatinus, & hinc abscede. quod illa paruipendit,*

ECCLESIAE REM. LIB. I. 62  
putans inane se visum videre. Iterum  
quoque apparuit ei sanctus Domini dicens:  
*Tu hinc non abscessisti, sicut tibi præcepimus. Vide*  
*ne te hinc amplius inueniam.* Quod ipsa ceu-  
prius, etiam nunc pro nihilo duxit: Ter-  
tiò venit ad eandem beatissimus Præfus  
& dixit: *Nonne iam semel & secundò tibi iuf-  
si, ut hinc abscederes? sed quia pergere contem-  
psisti, aliorum deportatione discedes.* Et percus-  
sit illam virga, quam tenebat in manu.  
quæ mox in maximum toto corpore cō-  
uersa tumorem, viro suo quod viderat,  
aliisque nonnullis dixit. & per aliquot  
dies seuerissimè cruciata vitam finiuit:  
Cuius corpus vir eius in Ecclesiam sancti  
Remigij deportari, & ibidem sepelire fe-  
cit. *Quod autem funus ipsius in Ecclesia*  
sua pater hic alius receperit, non adeò  
mirabitur, si quis dignè perpenderit, qua  
Sancti vindictas in delinquentes exercere  
soleant intentione: videlicet, ut si pœni-  
tuerint, hinc recipiant quod merentur, ne  
post æternis supplicijs addicantur. Ut in  
Regum libro de Propheta legitur, qui ori-  
Domini inobediens extitit, & à Leone  
percussus interiit; atque post ultionem  
perceptam corpus ipsius intactum à fera

# FLODOARDI Hist.

remansit. Quòd verò præmissam mulierem ter admonere curauit: nec eam pri-mò vel secùdo visitās percutere voluit: quam tamen vltione plectendam vt pote Deo coniunctus nō ignorauit: quid aliud quām patientiæ nobis exempla propo-suit? ne scilicet ad perferendā in quemque sententiam faciles simus, qui Deo per diuersa disiungimur, cū & eū patien-ter expectare probemus, quē Deo cohæ-rere, atque cum ipso iudicare confidim⁹.

Moderno tempore colonus quidam villa Remensis Episcopij, quæ Plumbea fontana dicitur, manens iuxta regij vil-lam fisci, quam Rosetum vocant, neque messem, neque pratum, cæterumve pe-culium propter fiscalinorum infestatio-nem habere quietè valebat: vnde sepe iustitiā apud ministeriales regios sibi fieri petiit, nec obtainere potuit. Inuenit autem tandem sibi salubre consilium. Nam coxit panes & carnes: & accepta ceruisia, prout visum fuit, in vasculis hæc omnia, vehiculo, quod vulgo benna di-citur, imposuit; & iunctis bobus ad basi-licam sancti Remigij candelam manu fe-rens proparauit. quòd perueniens cibariis quæ detulit matricularios pauit, ad sepul-

crum Sancti candelā posuit, & eius auxiliū contra suos oppressores expetiit: puluerem quoque de pauimento colligens Ecclesiæ, panno colligauit, & in prædicta benna ponens, linteum desuper, ut supra corpus mortui solet fieri, compo-  
suit, & ad propria remeare cœpit. Si qui  
verò de obuiantibus eum interrogabant,  
quid in illo carro duceret, respondebat  
se sanctum Remigium ducere. Miraban-  
tur autem omnes in dictis & factis illius,  
amentem hunc esse ferentes. In pratum  
verò suum perueniens, pastores inibi de  
Roseto diuersi generis animalia pascētes  
inuenit. At ubi S. Remigiū ferre sibi suffra-  
gia postulās inuocauit, cœpere boues, hir-  
ci, capræq; inuicem se cornibus impete-  
re, porci cum porcis configere, verue-  
ces cum veruecibus se collidere, pasto-  
res se fustibus & pugnis mutuò percute-  
re. Maximoque surgente turbine pasto-  
res eiulantes, animalia quoque iuxta ge-  
nus suum magno sonitu perstrependo,  
ita cœperunt Rosetum versus fugere, ac  
si multitudo persequentium flagris vi-  
deretur insistere. Quod cernentes fisca-  
lini, terrore perculsi, mortis imminere  
sibi pericula veriti, tandemque correpti,

# FLODOARDI HIST.

cessarunt ab afflictione pauperis sancti Remigij. Sed quia secus amnem Saram loco lutoſo manebat, & in suis habitaculis à serpentibus molestiam magnam sustinebat, accipiens puluerem quem secum ab Ecclesiæ pauimento collectum detulerat, per habitacula sua respersit, ac postea serpens in eisdem locis non apparuit. Compertum quoque traditur, quod in omnibus Ecclesiæ beati Remigij circumiacentibus atriis vel cimiteriis coluber nunquam soleat inueniri. Sed & si delatus huc aliquo modo fuerit, nullatenus hinc viuere possit.

Tempore domni Hinçmari Præsulis quidam Blitgarius Ecclesiæ mansum in villa Tenoilo apud ipsius Ecclesiæ custodem impetravit precio. vnde famulos sancti Remigij cum flagellis eiecit, clamantibus eis sanctum Remigium sibi ferre subsidium. Quibus idem Blitgarius cum irrisione dixit: *Modò parebit qualiter vos sanctus Remigius iuuabit. Videte quomodo in adiutorium vestrum venit.* Moxque inter hæc verba maximo clamore ingemiscens, mirabili turgore distentus intumuit, & expirans medius crepuit. Qua-

vindicta commonemur vltionem diuinam pertim escere, crudeliter Ecclesiasticam non tractare familiam. & in Deum ac Sanctos eius summopere cauere blasphemiam.

Nostris olim diebus quidam Vyarne-rius, pagi Vormacensis Comes, res sancti Remigij præmissas in Vosago sitas inuadens, hominibus suis distribuerat. Veniens autem B. Remigius ad Herigarium Maguntiæ Præsulem, in somnis ei visus est, præcipiens ut iret ad Conradum regem, commonens eum iubere sibi subiectis, quatenus dimitterent terram suæ ditionis. Qui consurgens à somno, licet miratus de visione, regi tamē omisit indicare. Rursus post aliquor dies appa-rens ei S. Remigius redarguit eum, quare mandata non adimplesset illius; admonens iterum ne differat, quin iussa regi denuntiet. Item ceu priùs ille visum retans inane, neglexit perficere iussionem. Tertiò hunc iam cum flagello sanctus adiens, ipsius increpauit contumaciam: quemque per brachium comprehendens lecto visus est extraxisse, sicque flagello, quod tenebat, eum verberans, acriter

## FLODOARDI HIST.

cæsum dimisit, & humiliatum. Non amplius enim iam temnere iussa præsumens, regem mox adit, secretum petit, vestem deponit, liuidum corpus ostendit: & dicta vel acta fideliter ex ordine pandit. Accidit autem, ut eadem die Legatus domini Præsulis nostri Heriuei, nomine Teudoinus, ab eodem seniore suo, pro ipsis rebus repetēdis, ad regem cum muneribus deueniret, atque horam qua regi præsentari posset, extra stans expectaret. Cūmque rem gestam rex admiratus, requiri præcepisset, si quis illic inter suos fortè nostris è partibus inueniretur. Ille pro hac eadem re foris sustinens reperiatur adesse: regi nunciatur: eo iubente corām deducitur, & ei res quæ propalata fuerat aperitur. Ille gratias agens, pro rebus ipsis se missum retegit, res rege redente recipit, & eodem præfato Pontifici Herigario tutandas ad fidelitatem sancti Remigij committit. Posteaque dominus Præsul Heriueus dumad vixit, ex hisdē rebus annuatim debitum sine contradictione censum recepit.

Easdem res dominus Artaldus Episcopus dudum Conrado duci commiserat:  
quas

quas ille Ragimbaldo cuidam suorū delegauerat. Qui Ragimbaldus earundem rerum colonos valde affligebat. Ipsi verò pro afflictione sua sāpe ad sanctū Remigium clamabant, Remis venientes, & ipsius patrōni sui patrocinia requirentes. Pro qua re nuper anno præterito cū rege Ottone & præfato Duce locuti sumus, quando Aquis ad eundem regem missi fuimus: sed vt idem Ragimbaldus ab ipsarum rerum direptione desisteret, impretrare nequiuimus. Vnde contigit horno, vt dum quodam sabbato eosdem colonos ad opus quoddam peragendum congregatos haberet, præcipiteretque Presbitero, ne signa vespertinalia usque propè noctem pulsaret, operique implendo insisteret; percuteretur percussore inuiso. Qui dum requireret, quis eum percussisset, omnésque se vidisse negarent: furiis exagitatus sensum amisit, grauitérque vexatus spiritum exalauit. Quo comperto dux Conradus nimium territus ad S. Remigium venit, eique res ipsas reddidit. quas Præsul præmissus Artoldus, Hincmaro Abbati, ac cæteris monachis ad supplementum victus attribuit.

# FLODOARDI HIST.

In Vulfiniaco Riuo, pago Laudunensi, habetur Oratorium in honore sancti Remigij dedicatum. In quo, dum Roldulfus rex Heribertum Comitem persequeretur, qui Episcopatum Remensem à rege sibi commendatum tenebat, homines ipsius villæ res suas propter hostiles incursus recondere studuerunt. At dum Rex præfatus ad obsidendum Remensem venisset urbem, & in Culmisiaco metatus esset, exercitus eius vicinas occupauit villas. Quidam vero illorum, qui in prænotata villa, scilicet Vulfiniaco Riuo, metatum habebant, vinum quod in Ecclesia timoris causa recōditum fuerat, inuadit, & quasi tabernam consti-  
tuens in eadem Ecclesia paribus suis il-  
lud vendere cœpit. Hoc dū ageret, per-  
cussus morbo repente sensum perdidit,  
ore sibi ad aurem usque pene retorto.  
denique cruciatus tormento, vitam fini-  
uit. Quod cernentes cæteri, eidem loco  
sacro debitam deinceps exhibentes reue-  
rentiam, ab huiusmodi se se cohibusere  
præsumptione.

*De altera vel iterata translatione, seu relatione corporis eiusdem ad urbem.*

*Cap. XXI.*

**H**uius beatissimi patris nostri venerabile pignus Dominus Hincmarus Archiepiscopus adhuc ampliata ipsius Ecclesia, cryptaque opera maiore atque pulchriore praeparata, presentibus & annitentibus Episcopis dioceseos huius Remensis, transtulit: integrumque illud cum brandeo, quo prius repertum fuerat inuolutum, in argenteo locello transposuit. Sudarium vero, quod super caput ipsius erat, cum parte praedicti brandei, scrinio reconditum eburneo, Remis abinde in Ecclesia referuatur beatæ Dei genitricis Mariæ. Denique dum corpus ipsius sacratissimum de lapideo sarcofago in praemisso transponitur loculo, Rado quidam Suessonicæ tunc Ecclesiæ subdiaconus, qui cum Episcopo suo Rothaldo illuc aduenerat, adeo dolore dentium per integrum vexatus annum, ut doloris nimietate perditurus metueretur sensu, maxilla peste grauatâ loco, ubi S.

I ij

# FLODOARDI HIST.

pignus iacuerat, apposuit : & mox ab  
hac liber redditus ægritudine dolorem  
deinceps huiuscemodi meruit non senti-  
re. Hac eadem die duo quidam homines  
morbo contracti apud pagum Ribuariū,  
in Oratorio quodā memoria huius bea-  
ti nostri patroni dedicato sanitatē nun-  
ciantur recepisse. In ipsius autem, qua  
corpore quiescit, basilica continua fieri  
non omittuntur insignia: dum aduenien-  
tes ægroti sanantur, periuri dæmone per-  
uaduntur, energumeni liberantur, illu-  
minantur cœci, eriguntur claudi: ut in cœ-  
lis gloriose cum Christo viuere demon-  
stretur, qui tot miraculorum signis, vbi  
corpus examine seruatur, in terra viuere  
comprobatur. In loculo verò, vbi tunc  
depositum est corpus eius, hi versus à  
domno Hincmaro editi, leguntur in-  
sculpti.

*Hic famulus Hincmar Domini sacra membra  
locauit*

*Dulcis Remigij, ductus amore pio.*

*Qui prius est sanctus, mūdo quam matre creat⁹,*

*Et magnus dictus cœlitus ore Dei.*

*Bis denos, binósque gerens feliciter annos,*

*Sorte Dei sumpsit pontificale decus.*

Sexaginta simul bis septem manserat annis

Istius urbis honor Praesul, & orbis amor.

Vitam defunctis, reddens quoque lumina cœcis:

Egerat & viuens plurima mira satis.

Nā domuit fera corda, animo pius, ore profusus,

Sicambræ gentis regia sceptræ sacrans.

Nonaginta quidem sex cum compleuerat annos,

Splendida lux nostras deseruit tenebras.

Idus iam plenas cum mensis Ianus haberet,

Emeritus miles præmia digna capit.

Isdem Hincmarus primus hac sede Sacerdos

Post triginta loco constitit & numero:

Qui sextus decimus sub hac radiante lucerna

Remigio Remis munia cara dedit.

Annis septenis, quinis ac mensibus egit

Pastoris curam, haec recolenda patrans.

Octingenteno quinquagenoque secundo,

Quo Deus est anno Virgine natus homo:

Tertius & Carolus regni componeret actus,

Octember primam cum daret atque diem.

Ac tercentenos octauus tangeret annos,

Hic iustus Domini quo pectit astra poli.

Tercentum fuerant tres & deni quater anni,

Quo vita Francos gurgite lauit ouans.

Ipsius is precibus cœlesti in sede locetur,

Quem terris coluit verus amator. Amen.

# FLODOARDI HIST.

Accidit autem postea, peccatorum  
meritis exigentibus, ut Dominicæ Incar-  
nationis anno DCCCLXXXII. Carlo-  
manno regnante, prædicto domino Hinc-  
maro Archiepiscopo satagente, træsferre-  
tur venerabile pignus corporis huius sa-  
cratissimi patris & domini nostri Remigij,  
propter infestationem paganorum, ad  
villam ipsius iam supra taxatam, nomi-  
ne Sparnacum: quia ciuitas Remorum  
tunc temporis non habebat in ambitu sui  
murum. Cuius obtentu totius tunc pa-  
gi, ad quem delatum munus hoc ha-  
betur amantissimum, prouisa probatur  
salus à peruatione Barbarorum, vel in-  
cursu prædonum. Post Hincmari deni-  
que pontificis obitum, desiderabilis hic  
sacrorum thesaurus membrorum ad Or-  
bacense perducitur monasterium. Hic  
quoque beatissimi huius patroni nostri  
suffragiis omnis commoditas aeris cir-  
cumquaque degentibus attribuitur in-  
colis, cum insolita fertilitate telluris.

Post decepsum verò sæpedicti Præ-  
sulis Hincmari, cum pontificatus sub-  
iisset honorem Fulco, sui primo præ-

fulatus anno referre decreuit alma beatissimi patris nostri ossa. Quod vbi agreditur, perueniente iam eo cum Coepiscopis & cleri plurimis ad locum, vbi pignus seruabatur pretiosum, cum esset magna cœli serenitas, sed feruens admodum siccitas; subito se tantus effudit imber, ut totius huius superficiem terræ videretur vbertim irrigasse. In crastinum verò, dum sacra referre promouent munera, cuncta clara, cuncta iocunda, cuncta mundanæ speciei redduntur amœna. Prosperoque progressu, confluentibus vndique populis, ad vicum deueniunt Calmiciacum, in quo nonnulla pater hic eximus, adhuc carne septus, virtutum dinoscitur exhibuisse magnalia. Hic membra veneranda in Ecclesia deponentes eius nomine dedicata, noctis quiete fessa leuant corpora.

Post requiei subsidium, iam terras Solis illustrante iubare, voces vndique Deum benedicentium concrepant, atque laudantium, quod eis pastorem, patronum, ac protectorem redderet

# FLODOARDI HIST.

corporaliter propriū, quem semper apud diuinam clementiam intercessorem, & assiduum se habere confidant aduocatum. Præfatus interea Præsul cœlestium sacramentis mysteriorum ritè celebratis, imminentis iuga cum laudibus scandit montis, comitantibus vndique secus populorum stipatus cateruis. Hic vbi pro populi delictis & iræ mitigatione cœlestis ad Dominum fudisset orationem, paululūmque processissent, adhuc clarificare Christus , mirificare, atque glorificare disponens hunc beatissimum patrem nostrum in terris, quem magnificare cum Angelis elegerat in cœlis, quanti sit apud se meriti concurrenti propalare decernit multitudini.

*De Remediis subinde pluribus impensis.*

*Cap. XXII.*

**A**Ccedit itaque mulier cœca, nomine Doda , manu sibi gressus regentis innixa. quæ mox vt cominus adpropreat , visum sibi restitui coram omnibus impetrat. Quod Præsul audiens , hymnum laudis Dei cum populo, magno re-

pletus gaudio, concelebrat. Nec dum finierant odas exultatione cœlum replentes; & ecce frustratus quidam multis gressu diebus cum integra procedit incolumentate lætabundus.

Transiere cum laudibus inde paulisper: & mulier quædam manuum potita sanitatem succedit. Duplicant ergo, triplicantque comitantia gratiarum actiones agmina. Tremefacti proximi quique mirabilium magnitudine, tantisper à tanta deliberant secedere sanctitatis sublimitate. Nex vox reciproca laudantium defecrat ab ore, dum puer quidam, Grimoldus nomine, diu lumine priuatus, os quoque miserabiliter à rectitudinis loco distortus, inuisaque deformitate turbatus, à parentibus obuiam delatus, pristinum quem dudum amiserat visum est consequutus, & in propriam sanctissimi patris huius opitulatione mirabiliter est effigiem restitutus. Interiecto velut vnius horæ spatio, puer alias à contractione corporis eiusdem patroni suffragiis feliciter est erectus. Cohors igitur deuota melodiis Dauidica nequaquam suffi-

# FLODOARDI HIST.

ciens reboare carmina , maximo cordis affectu permota , inter laudum voces , eliciente gaudio lacrymis ora rigare profusis , & suspiria , singultusque formare pro canticis . Concurrentium quoque nimia stipatio plebium , sacri munieris gerulum deosculari gestientium loculum , importunitate valida vehementium cœpit figere gressum . Mirorum siquidem , quæ gerebantur , percrebrescebat opinio ; certatimque tā sani , quām diuersis calamitatibus attriti , properare studebant , cūpientes intueri magnalia quæ Dominus omnipotens in Sancti sui clarificatione multiplicare proposuerat . Pro magno namque sibi damno quisque reputabat , immo delictum deputabat , non modò si non procederet , verū si postremus accederet . Approperantes autem ciues obuiam , dum grata deferri cernunt munera , terræ se prosternentes , soli deosculantur terga . Suspicientesque , vbi contemplantur loculum pretiose diuini diadematis gemmæ baiulum , multas inter eximia gaudia lacrymas fundunt ; obsecrantes ne amplius eiusdem patris affici censeantur absentia ; quin

perpetua mereantur gratulari præsentia. Pater interea beatissimus filiorum deuotioni præclaris fauens nutibus , addit adhuc diuinis plebem suam multipliciter exhilarare mirabilibus. Etenim dum clerlus cum sacerdotibus psalmis , hymnis, & canticis intonant spiritualibus , populus etiam iubilationis immensæ reboat vocibus , vt mirabilem Deum in Sanctis suis iucundioribus adhuc præconarentur animis , pristinam multitudo languentium sospitatem manifestè conspicitur recuperare , leuatis pluribus varia peste corporibus. Adeoque per singula pene momenta cœlestia pandebantur miracula, vt ad hæc locorū vel temporum vix enumeranda censi valerent interstitia.

Tunc igitur Osanna quædam mulier, cum admiratione gaudentium, celesti meruit prosperitate recipere visum: & post pusillum claudus quidam felici munere consequitur gressum. Deodata quædam patefactis aurium ianuis adipiscitur auditum. Quidam nomine Teuto desiderabili potitur illuminationis dono. Item quædā mulier eodē gauisa lætatur

# FLODOARDI HIST.

beneficio. Similiter Ansoldus quoque lumine, quod nimio flagrabat assequi desiderio, fido ceu credidit animo, patris huius piissimo perfruitur suffragio. Quidā Gerbertus paralysis est à dissolutione sanatus. Quidam quoque alias eiusdem muneric exultat hīc largitate perfunctus.

Cumque certatim quique studio pia deuotionis obuiam studerent occurrere, ac non modo benigni cordis intentionem, quinetiam rerum temporalium exhibitionem, prout cuique facultas suppetebat, afferrent, mulier quædam paupercula de ciuitate proparans in occursum, manu cereum ferebat, qui accensus nunquam fuerat. Mirabile dictu, subito cœlitus nutu diuino cereus in manu gerentis est illuminatus. Ipsum quoque dum per totam defert illa viam, Dei confitendo miraculum; nequaquam superni luminis amittit ille beneficium, donec mirifici pignera patris in stationis propriæ perferrentur domum; Sicque à Pontifice sollennia celebrarentur Missarum. Tunc fœmina cereum lumine flagrantem mirabili basilicæ tradit custodi, qui ob su-

pernæ gratiæ quod contigerat gaudium, luminaria quæcunque per Ecclesiam videbantur ardere mandat extingui, lumineque diuinitus hoc dato rursus accendi: huius verò partem cerei cœlo dati miraculi decernit in testimoniu[m] reseruari.

Rotgardiæ quædam fœmina de pago Castricio gradiēdi carens officio pristinæ gaudet cum incolumitatis dono: ut quæ plaustro deuehente fuerat adducta, propriis postmodum pedibus remeare valeret ad sua. Præterea mulier quædā secum paruulam sex annorum fere defert filiam, nomine Vulfidem. quæ dum quadam die cum coœuis luderet, ab aliqua transēute fortè muliere percussa fuerat in capite. quo iœtu læsa, itavit eius retro refleßum inhærere ceruici videretur occipitium, nec in aliam caput reclinare partem valeret; cibi vero nullam nisi liquidam sumere sustentationem posset: quæ integrum sub tali ferme labore duxerat anni curriculū. Quā mater affectu diligēs tenero, deque salutis ipsius sollicita recuperatione, studuit obuiā deducere. dumque cominus ob densitatem multitudinis non valet accedere, procurat aliquan-

# FLODOARDI HIST.

tulum vulgus antecedere. Mox in via, per quam iter erat agendum, se se prosterrens simul cum sobole, fulta valida fide, preces ad Deum deuota dirigit mente. Nec dum ab oratione ceslarat : & ecce ipsius cœpit vociferari filia. quam genitrix, ut maternis consoletur blanditiis surgens, intuita, caput eius ab inflexione videt ad propriam rectitudinis lineam remeasse. Tunc nimia hilaritate repleta, sed & de prolis sanitate confisa, perlustrans vulneris locum, cernit sanguine madidum, neruosque diu contractos ac si funes extendi productos. Sic accepta misericordiæ quam quæsierat benedictione, domum læta cum gratiarum reuertitur actione.

Hac igitur dignitate clarificationis, & rerum gestarum admiratione cohors stiptata, votoque gratulationis, arreptum toto feruoris iter annisu cum canticis hymnisque percurrere satagebat. Præcesserat equidem Præsul. sed reuersus cleri comitantibus choris preciosissimum propriis thesaurum sumit humeris; & sic ad ipsius propriam beatissimi domum patris cum magna perfert gloria

iubilationis. Ast ubi peruenitur in Ecclesiam, quæ competere visa sunt rite dispositis, inchoata iam victimæ spiritalis immolatione, mulier quædā de pago Treccassino membrorum omnium agitatione multata, veniens coram altari ruit in paumento: ibique miserabiliter diu vexata, huius piissimi consolatoris miseratione surgit in columnis effecta. Quæ super euentu tantæ consulta calamitatis, necesse se propriæ confitetur perpetrasse matris. Missarum denique solennibus ex more peractis, sua quique repetunt reuersuri maturè in crastinū, ad hoc tutelæ suæ presidiū in ciuitatē perferendū. Mane iā facto, dū ad conditū studiosè contēditur, Erluidis quædam mulier, haud procul ab urbe degēs, ad tantæ processionis spectaculum disponebat exire, quatinus optatæ sospitatis uti mereretur munere. quæ quia iā per quinquenniū langore pressa partē corporis dextrā præmortuā, penēq; gestabat inutile, nisu quo poterat accedere, & ad viſendū sacri muneris huius loculū se se molitur promouere. Cūque tali conamine iam fere mediū peragrasset itineris huius spatiū, non valens ultra procedere, graui corruit confecta labore. Meditatur

# FLODOARDI Hist.

domū redire : sed nequit hoc vllatenus adimplere. quæ postquam hac aliquādiu nutans iacuit hæsitatione ; demum resumpto moliminis ausu temptat an valeat adhuc aliquantulum propinquare. Moxque diuina miserante clementia vigor ægris additur nisibus : viribusque cum salubritate receptis , libera festinās celeritate,nimiaque tripudians hilaritate, quò decreuerat ægrota se trahere , agili cœpit incessu gaudens appropereare. Infirmitatis etiam suæ solamen manu ferēs baculum,iter peragit destinatum: non vt eius amplius egeret auxilio : sed vt id in huius datæ sibi sanitatis responderet testimonio. Perueniénsque quò desiderauerat , laudabunda deuotas interuentori suo rependit gratias . Hicque prælatum dimittens bacillum, priscæ calamitatis suæ solatium, alacris iam,nec opis huius indiga, repetit iter emensum, referens læta quæsitum diuinæ consolationis suffragium.

Adueniens itaque Pontifex cleri magnatumque stipatus agmine, victima salutis oblata , vestibus albis indutus , cum choris psallentium, gratisimum deducit  
ad mœ̄

ad mœnia ciuitatis thesaurum. Illis autem feliciter eō progradientibus, & grataanter ad destinatum locum tendentibus, omnipotens Deus in huius charissimi sui glorificatione fontem suę benignitatis ac largitatis abundē dignatus est effundere: ut vix lingua quælibet effari valeat, quæ hoc tunc itinere per ipsa pene momentanea gesta probantur horarū intersticia. Nam tantam Dominus hīc operatus est hac die miraculorum magnitudinem; ut viri quatuor, feminæ verò nouem yisum, viri quoque duo gressum recipere mererentur. Cum huius itaque præclaræ gratulationis admiratione in ciuitatem ad Ecclesiam Dei genitricis prosperissima peruenitur exultatione. Sicque lucerna hæc lucens & ardens æternaliter in altaris sistitur crepidine. Dum Præsul igitur ad sacrandum viuifici munus accedit mysterij, quis tam ferreum pectus, tam lapideum cor gessit, qui non gemitus ederet, pectus tunderet, lacrymas funderet, dum tam stupenda diuinorum dona charismatum conspiceret? Quis etenim queat enumerare mirorum copiā cœlitus hīc ea die profusam! Nemo

# FLODOARDI HIST.

reuera qui valeat expedire sermone, quot  
ægrotantes sanati, quot titubantes erecti,  
quot ipsa die diuersis hîc sunt cladibus  
absoluti.

Post expleta mysticorum discedentes  
sacra maturabant quique repetere sua.  
Sed inter abscedendum minax oriri ter-  
ritatio; nubes teterrimæ, terribilésque  
confurgere, truculenta polum caligine  
claudere, micare fulgura, concrepare to-  
nitrua, grandoque solum verberare  
cœpit non minima. quo terrore percus-  
si rediere plurimi, clementiam depre-  
cantes altissimi, quatinus huius interces-  
sione patris beatissimi mererentur ab his  
imminentibus periculis erui. Mirum in-  
modum perturbatio, quæ terrorem in-  
cussérat, immutari, nubium clarescere  
tenebrositas, cessare fulgura, mitigari  
tonitrua, cunctaque sedari cœpit ac dis-  
sipari tempestas, & ex truci conuersa in  
exoptabilem pluiam grandine, telluris  
vbertim superficies, quæ nimio solis ex-  
usta feruebat ardore, perfusa fæcundo sa-  
lubriter refouetur humore. Sicque ma-  
nifestè dinosci datur indignationis ad  
horam concitata permotio salutis im-

ECCLESIAE REMEN. LIB.I. 74  
mutata subsidio. Denique benignissimi  
patris huius solatio totius diræ pestis no-  
stris videtur finibus eliminata corruptio:  
salubris aër, pluua data congruens: ti-  
mor etiam, qui regnum peruerterat, hosti-  
lis in spem paulatim securitatis tranquil-  
litate vertitur pacis.

Hac eadem præfata scilicet illationis  
sacri corporis in urbem die, tingui fer-  
uida iam solis Oceano rota petente,  
quidam Niuolus nomine, de villa quæ  
vocatur Dominica, Remorum montis  
in latere sita, surdus & mutus, manibus  
quoque per annos nouem debilis, ac pe-  
dibus, qualicunque per totam diem  
valuit conamine, ab ipsius surgentis au-  
roræ lumine, per quinque fermè pas-  
suum repens millia, vix ad ipsius ædis  
sepulcri limina quasi decima tandem  
peruenit hora. qui dum veniens sacrum  
corpus ibidem non adesse compe-  
risset, templique fores seris diligen-  
ter obfirmatis clausas perspiceret, ca-  
dens in faciem super terram, quadam  
præsumptionis importunitate, sanctita-  
tis aures clandestino cœpit clamore  
pulsare, tam magno se conquerens

# FLODOARDI HIST.

labore fatigatum , nec sibi fore permisum videre saltem loculum sacri pignoris baiulum , qui tamen eius sibi posse subuenire celsum nequaquam diffideret præsidium . Talia denique dum tacita secum volutat mente , salutis vigor ipsius per membra quæque sensim cœpit irrepere , priscasque stupet simul omnium se vires sensuum recuperare . Cùmque rumor operationis huius ēē quibusdam nunciantibus aures percelleret plurimorum , certatim quique procurrunt , admiranda Dei magnalia lætantes aspiciunt , ouanter hominem ad locum venerandi sepulcri perducunt , campanas pulsant , lætabundis Deo laudes vocibus intonant . Huius miraculi permoti fama quamplurimi , domum petunt Ecclesias , videre cupientes magnalia Dei , videntes ut audierant diuinorum signa virtutum , manibus grataanter in cœlum porrectis benedicunt Dominū . Quod diuæ benignitatis miraculum valde tunc profuisse dinoscitur ad eorum solatium , qui se corporaliter deserit tanto querebantur patrono . quibus tamen specialiter se non deesse , tali pietatis

In Ecclesiæ quoque beatæ Dei genitricis, vbi venerabile patris huius seruabatur pignus, nonnulli diuersis ægroti sunt interim curati languoribus. Nam quidam nomine Natalis de Burdenaco; mulier etiā quædam dicta Teutberga; item mulier altera nomine Guntildis, huius patrocinio patris visum recipere meruerunt. alia quædam quoque mulier vnius oculi visum in eadem domo recuperauit amissum. Quædam præterea puella cognomine Flotgildis, ex villa quæ vocatur Caucella, fecus Libram riuulum sita, quatuor circiter ætatis annos gerens, lubricando prolapsa utrumque sibi genu debilitauerat: ita clauda facta, ut omnino, nec gressum figere, nec pedibus valeret insistere. quam parentes eius, quamuis pauperes, de hospitate tamen ipsius solliciti, per diuersas deferre Sanctoru[m] curauerunt Ecclesiæ. Ast vbi iam per duodecim ferè annorū spatiū tali vexaretur languoris acerbitate, nec remedium doloris posset inuenire; comperiēs de relatione sacri corporis, operūque miraculis, quo valuit nisu re-

# FLODOARDI HIST.

pere cœpit; nec se carpento permittit imponi, sed tractu provt valet illud age-  
re gestit iter. Ad templū verò perueniēs,  
quo pretiosum salutis audierat munus  
inesſe, fusis Domini clementiā votis pro-  
sui flagitat liberatione, sed & proprie- fer-  
tur pauimēta lacrymis humectasse. Quæ  
postquam per tres ita dies egisset, dum  
denuò precibus incumberet, diuina sibi  
gratia superueniente, vim medicinæ vix  
valens ferre, magnis cœpit vocibus stre-  
pere, & eiulatus acerbos edere: sicque  
nodis neruorum resolutis, omniumque  
poplitū contractione relaxata, vnius ho-  
ræ fermè spatio, viribus exhausta iacuit  
quasi mortua. Sed qui contulit absolu-  
tionis opem, roboris addidit quoque  
vigorem. Moxque ceu de graui euigilans  
somno, vbi supernum sibi sentit obuenisse  
beneficium, pignoris almi petit locu-  
lum, cuius gratia sibi contigisse non hæ-  
sitabat remedium. Dehinc gratias hīc a-  
gens, ibidemque degere gratifica decer-  
nens, & precibus crebris insistens, debitas  
medicatori suo celebrat excubias, ac sa-  
lutaris quotidiè libaminis offert obla-  
riones.

Fuit autem Remis in præfata Dei genitricis Ecclesia corpus illud sacratissimum beatissimi patroni nostri Remigij, dum præmemoratus Antistes dominus Fulco præsulatus fungitur officio: scilicet usque ad Episcopatum venerabilis Heruei Archiepiscopi, qui cessante Normannorum persecutione, per solam Dei clementiam pace recuperata, munus idem supernum propria sepulturæ ipsius referre decreuit intra mœnia. quod dum conuocatis quibusdam regni proceribus agere maturaret, accumulare dominus eius non distulit clarificationem suorum repetentis ossium sedē. Contigit enim, dum magna populi confluentis stiparetur caterua, postquā sunt urbem egressi, quidam claudus & ariditate neruorum poplitumque contractus, Abraham nomine, qui scabellulis hærēns per terram se tantummodo trahebat, ut poterat. ubi secus urbem veniēs iter ad Sancti basilicam inchoasset intēdere, diuina tactus potentia, cōpagū duritia resoluta, cœpit ad salutis extēdi remedia. Quem sospitate recepta pluribus vidimus annis incolumem, erētum, gradientē, collatāque sibi prosperi-

# FLODOARDI HIST.

tate gaudentem. In eo verò loco, vbi  
hoc salutis accidit donum , posita de-  
inceps extat columna , cruce præfixa  
glorificationis huius continens moni-  
menta. Sed & tam priùs creberimè,  
quàm postea, clarissimis sæpe multipli-  
cibusque miraculis eius sepulcri deco-  
ratur Ecclesia, quæ nequaquam literis  
habentur comprehensa . sunt namque  
multimoda.

## *De discipulis eiusdem beati Remigij.*

Cap. XXIII.

**F**VERUNT huius denique beatissimi  
patris nostri temporibus in hac vrbe  
viri clarissimi , Deoque virtutibus acce-  
pti, tam ex clero, quàm ex ordine laï-  
cali; vt pote qui tali , tam venerando,  
tamque sanctissimo famula bantur patri.  
**Q**uorum videtur eximus Agricola,  
nepos ipsius , Presbyter venerandus , &  
eidem obsequiis , vt ipse testatur, à pue-  
ritia placitus , quam domesticos eius  
exegit intra parietes. quem eriam cum  
Ecclesia Remensi , beatoque Lupo E-  
piscopo fratris sui filio,in omni substantia

sua, præter id quod specialiter vnicuique donauerat, dñrīe iusserat, hæredē constituit. Ei quoque mācipia nonnulla cum vineis peculjari ter deputans tradidit: hoc illi fiderenter iniungens, vt diebus festis, & omnibus Dominicis, sacris altaribus eius offerretur oblatio, annuāque conuiua Remensib. presbyteris & diaconibus præberentur. Erat & alius nepos eius, Aetius nomine: cui partē de Cesurnico, quæ sibi sorte diuisionis obuenerat, cum omni iure quod ibi tenuerat atque possederat, Ambrosium quoque puerum, cum familiis quibusdam designans, ad ius illius, dominiumque transmittit. Aderat & Agathimerus, æquè nepos ipsius: cui familias quasdam delegans, vineam quoque, quam pater beatissimus Vindonissæ posuerat, & suo labore constituerat, sub ea conditione donauit, vt omnibus diebus festis ac Dominicis pro commemo ratione sua sacrīs altaribus offerretur oblatio, & Laudunensib. presbyteris atque diaconibus annua conuiua pararentur. Archidiaconi sui Vrsi se familiaribus afferens obsequiis vsum, donat ei casu lam quandam subtilem, & aliam plenio-

## FLODOARDI HIST.

rem; duo saga delicata, tapete quoque  
quod habebat in lecto, & tunicam quam  
tempore transitus sui relinqueret melio-  
rem. Erant & alij probati viri tunc Re-  
mis ex clero, tam presbyteri quam dia-  
coni, quos munere suo dignos osten-  
dit; quibusque dona largitus, & vineam  
delegat communiter possidendam cum  
vinitore; addens eis alia quædam quoque  
mancipia. Aderat Hilaria diacona; quam  
benedicens idem pater sanctissimus fi-  
liam vocat: cui ancillam quandam de-  
putat, & vitium pedaturam, quæ suæ  
iungebatur vineæ, donat, partequæ suam  
de Talpusciaco, pro obsequiis quæ sibi  
indesinèter ab ea impensa testatur, & in-  
scribit. Erat & Remigia, cui dat cochlea-  
ria tria, quæ ipsius beatissimi patris fue-  
rant nomine titulata: delegans illi alia  
quoque quædam munuscula. Sed &  
laïci clarissimi nonnulli renitebant viri.  
quorum Papolus, Eulodius, Eusebius,  
Rusticolus, Eutropius, & Dauveus pri-  
uatis beati viri rebus interfuerunt, &  
testamento ipsius subscribentes nomina  
propria subdiderunt.

Enituit etiam vir præclarus Atolus: qui, sicut in eius Epitaphio legitur, amore studioque sancti Remigij xenodochia XII. rebus è propriis struxit. Sepultusque cum filio & filia post altare in Ecclesia beati Iuliani martyris, hunc sepulturæ declaratur habere titulum templi pinnaculo innotatum.

*Hic igitur nullum lateat, quid terra retentat;*

*Ne quis, si cupiat discere, cassus eat.*

*Subtus enim tria consistunt monumēta petrina,*

*Sub quibus almorum corpora condita sunt.*

*Hic pater est Atolus nato, nataque sepultus,*

*Expectantque diem nunc Domini properam.*

*Illiū certè natus memoratur Elanus,*

*Nata deinde sua dicitur Eufrasia.*

*Qui placuere Deo factis dictisque supremo,*

*Nunc pariter quorum membra tenent loculū.*

*Is struxit biffena suis xenodochia rebus,*

*Iure fouens plebes diuitiis inopes.*

*Sic proprium censum cœlum transuexit ad altū;*

*In quo suscepit quod miserando dedit.*

*Hoc totum sub amore sacri studioque Remigij:*

*Ob hoc prærutilum detinet ipse polum.*

*Hanc esse quoque reor Ecclesiam, de* Mirac.  
*qua Gregorius Turonensis refert, quod 2. cap.*  
*quidā Belgice secūdē prouinciae in subur-* 32.

# FLODOARDI HIST.

bio Remensis vrbis in honore beati Martyris huius basilicam studiosè construxit. Cuius reliquias post perfectam fabricam fideliter expetens, ac deuote, percepit; acceptisque viatim psallendo regrediens, dum Remensem cum his Campaniam ingreditur, à peruatione dæmonis homo quidam, sancti sibi Martyris huius pigneribus applicitis, liberatur:

## *De sancto Theoderico. Cap. XXIII.*

**E**Xtitit his etiam beatissimi Remigij temporibus beatus vir Theodericus, almi magistri pius discipulus: quem non ex alto voluit adeo sanguine generari, qui sublimiter hunc in generatione iustorum decreuerat nobilitare. Ortus autem pago Remensi, villa, ut traditur, Alamannorum Corte, patre latrone, veluti rosa spinarum procreatur horrore. Ad declarandū verò castitatis eius munditiam, quo infantilium eiusdem cunarum panniculi feruntur abluti, non sordium iactu, non alicuius immunditiæ puteus inquinamento, licet os eius extunc de more pateat, adstruitur infici.

Beatus itaque Theodericus ad annos vi-  
que pubertatis laudabiliter educatus,  
iuxta morem propagationis humanæ,  
studio parentum coactus, sponsam cœpit  
habere nomine tenus vxorem, ceu non  
habiturus. Amore siquidem cœlestium  
latenter inflammatus, fieri studebat Dei  
cultor occultus. Huius igitur Angelici  
cultus habuit in proximo, quo sanaretur,  
medicum; quo iuuaretur, patronum;  
quo doceretur, magistrum; beatissimum  
videlicet patrem religionis suę Remigiū.  
Cuius piissimi præceptoris irradiatus ex-  
empli, ardens desiderio virtutum, cer-  
tatim crescebat in virum perfectum. Co-  
pulae nuptialis amor amarescit, & castita-  
tis dilectio indulcescit. Desiderium desи-  
derio restinguitur, & ardor carnis ardo-  
re spiritus superatur. Abrenunciat ama-  
tor pudicitia mundo, foedus init cum  
Deo. bellum continentia indicitur ho-  
sti, singulari locus queritur certamini.  
Alloquitur beatus Theodericus spon-  
sam, & ad sponsi cœlestis hortatur amo-  
rem, perpetuumque pro virginitate pol-  
licetur decorem. Sed sponsa tabescens  
amore carnalis desiderij, spernit salutaris

## FLODOARDI HIST.

monita sponsi, & amaro animo respon-  
det, dum se despectam videt. Cumque  
Dei seruus cerneret, quod eius in animo  
sponsæ cohortatio locum non haberet,  
dissentientem deserit, & urbem Remen-  
sem propere petens, Abbatissam quandā  
cœlibis vite cultricem, nomine Susan-  
nam, requirit. Sobrius adit sobriam, pu-  
dicus pudicam, virgo virginem; quæ  
sub tutela beatæ Remigij puellari præ-  
erat congregationi, femina virilis animi,  
virago profundi consilij, consiliatrix al-  
tioris ingenij. Ad cuius piissimæ matris  
sinus mitissimos sanctus se cōtulit Theo-  
dericus. Solo sternitur ante pedes spirita-  
lis matris, eique prodit arcana soli Deo  
cognita sui cordis. Erumpentibus lacry-  
mis gemitu conturbatur, singultu con-  
cutitur, atque salubre consilium sibi cum  
subsidio precum subnixè ferri precatur.  
Ad hunc cōpunctionis mœrorem deuo-  
tissimi iuuenis commota sunt viscera  
benignissimæ matris: flenti compatitur,  
lugentem consolatur, mœrentem lœti-  
ficat; & vt eum voti compotem faciat,  
Dominum pietatis exorat. Communis  
itaque pater utriusque piissimus ab utro-

que simul hac de causa sanctus consulitur Remigius: cuius institutione sublimiter iam beatus profecerat Theodericus. Ad sponsam denique mittitur; æternæ præmium retributionis in virginitate perieuerantibus à patre seruari demonstratur; & quia virginitas Angelicæ grata munditiæ sit amica, propalatur. Acquiescit sponsa demum: prudentissimi patris immo compleætitur affamina, vita cœlestis dulcedine emellita, se seque pollicetur, si Christo mereatur adhære-re, incorruptam salua pudicitia permanere. Lætus tandem castitatis decore spōsus amplexatur sponsam; quam videt à voluntate seductoris, & voluptate carnis ereptam, conditorique iam sub integritatis honore mancipatam.

Dirigitur ad prouidendum sibi locum habitationis cum virgine virgo; Susanna cum Theoderico. Est syluula in monte sita, tribus à ciuitate milibus separata: in quo visum est venerabili semper in diuinis flagranti patri Remigio construi Cœnobium, quo sub pij regimine ductoris quem perficere probabat exempla virtutum, cateruam Christo militantium

# FLODOARDI HIST.

colligeret fratrum. Conscenso denique syluosi montis vertice, dum circumferentes oculorum aciem de Monasterij corde volant positione, subito sublimi cœlorum mittitur aliger iudex à culmine, per quam cœlos scansuro locus in terris beato depromeretur Theoderico. Nam mysticus ales aquila, spatiando gyrans & gyrando circumvolans, quantum in ipso fuit locum Monasterij capacem secans aera designauit. Et ut expressius ostenderet quid Dominus vellet, vnius ferè horæ spatio supra, vbi Ecclesia construi debuit, lentis volatibus stetit. Et ne hoc ab incredulis casu contingisse putaretur, ipso natalis Domini die quadriennio continuò superuolando Monasterium circumire mirantibus plurimis eadem aquila cernebatur. Quæ verò virtutum opera, quanta miraculorum miles Christi Theodericus inibi gessit insignia, non humanus sermo valet enarrare per singula.

Post successum denique temporis, vbi Presbyteralis subiit onus honoris, implere volens officium sacerdotis, prædicare cœpit omnibus præcepta salutis,

Specia-

Specialiter autem tangit animum piissimæ prolis carissimi cura genitoris. filius sapiens lætificat patrem, cœloque regenerat terræ se generantem. De lubrico monachum, de latrone datorem largissimum, de seruo diaboli Christi facit libertum. Iam iamque viritim de eo sancta per populos diuulgabatur opinio. Et ne veluti lucerna concreta lateret sub modio, sed omnibus in Dei luce ret domo; quantum sublimis erat meritum, tantum coruscis cœpit insignis effulgere miraculis. Eius namque beatissima fama peruererat usque ad Francorum regis palatia. quorum Rex tunc erat Teudericus, Clodouei filius: cuius oculus doloris subiti nimis cruciatibus ita fuerat oppressus, ut nullis diuersi generis medicaminibus ad sanitatem pristinam posset ullus eum reducere medicus. unius oculi lacrymabilis ægritudo multorum lacrymas oculorum prouocaerat in populo. Mentem regis varij turbant exitus cladis. hinc metus stimulat amittendi luminis; illinc imminentis pudor deformitatis. Nam si Rex adforet luscus, maximū fuisset in populo d-

# FLODOARDI HIST.

decus. Aut enim turpiter regnando fœditatis gestaret opprobrium, aut cum luminis amissione forte perdidisset & regnum. Vnum restabat ergo regi consiliū, quatinus vbi remedium cessabat humum, diuinum requireretur auxilium. Mittit igitur ad venerabilem Theodericum: cui venienti pandit miserabilis oculi morbum, prodit pœnam quam patitur, præuenit precibus pericula quæ veretur. At vir Dei virtutem sciens operationis esse diuinæ, non fragilitatis humanæ, corpus solo sternit, animam in cœlos erigit, orationi se totum committit. Tandem finitis surgens precibus, ad sidera vultu sublato, sanctæ Trinitatis nomen inuocans, olei sanctificati paululum summitati pollicis infundit. & oculo malè habenti signum salutiferæ crucis imprimens, simul cum sospitate lumen in momento restituit. Regem regum magnificat rex lætus, celebri repletus lætitia populus exultat, ingenti gaudio cunctus senatus: laudatur Theodericus Dei seruus, glorificatur ab omnibus mirabilis in Sanctis suis Deus. Conuocantur à rege primates populi, de-

magnitudine congratulantur miraculi,  
quod tam citò rex senserit virtutem  
spiritualis medicamenti, & nullius cicatri-  
cis vestigia, nullius caliginis vel glauco-  
mæ resideret in oculo saluti redditio ma-  
cula. Quantis honoribus rex sublimaret  
famulum Christi, si vellet? quantis mu-  
neribus vel dignitatibus remuneraret, si  
contemptor ipse dignitatum permitte-  
ret? Quid etiam oculo in corpore carius?  
Sed humanæ laudis & mundanæ retri-  
butionis refuga gratis dare maluit, quod  
gratis accepit. atque vir magnæ humili-  
tatis sollicitus ne regi foret vniuocus, pe-  
tit ut non Theodericus de cætero, quin  
vocetur Theoderio. Tunc rex admirata  
purissimæ simplicitatis humilitatem,  
venerabiles manus deosculans, sacerdo-  
tis benedictionem deuotè postulat, &  
eum honorificè ad suum deduci mona-  
sterium mandat. Quantas tunc cerneret  
ad eum confluere debilium multitudi-  
nes, quæ sine mora quæsitas receperet  
sanitates?

Reperitur etiam præfati regis filiam  
vita defunctam magnificus hic Domini  
præco vita reformasse spiraculo: pro

# FLODOARDI HIST.

qua languente rex ad sanctum direxerat Remigium, petens ut ad se veniret, atque cum precibus ægrotanti filia manum imponeret. At pius Præsul molestia quadam corporis, ut fertur, detentus, beato Theoderico, quem piè castèque nutrierat, & spiritualibus doctrinis instruxerat, quemque gratia curationū repletum videbat, negotium quo petebatur, ut pater filio, cōmendat. Qui iussa cupiēs solerter explere, dū festinus iter ad palatiū regis ageret, affuturam sibi diuinam confidens clementiam, nunciis accipit obisse puellam, & ne fatigari debeat suadetur propriam repetere cellam. Ille verò præceptoris parere non desistens imperio, peruenit ad palatum; mœrore parentes affici, luctu palatinos inuenit opprimi. Quorum lacrymis & ipse sanctus Dei permotus, plures secedere præcipit; cū paucis ad funebria recedit. Cor & oculos ad cœlum cum manibus extendit: deuotas in cubiculo mentis Deo preces compunctionis, profusus faciem lacrymis, effudit. At ubi exauditum se spiritu sentit, ad exanime corpus accedit, oleo sancto sensuum vias cum tactu pollicis illinit.

mirumque in modum membra mortua  
in rediuiua reparantur officia; oculi lumē  
hauriunt', vox admoto pectoris impul-  
su prorumpit, & puella se beati Theo-  
derici votis redditam pandit saluti. Ac-  
currunt genitores cum gaudio miracu-  
lum stupentes; omnis exultat aula, tripu-  
dians lætatur familia: veneratur Sanctus  
tam à rege quam à proceribus, glorifi-  
catur à palatinis omnibus, laudibus  
effertur à turmis vulgaribus. Rex itaque  
non solùm discipulum, sanctum scilicet  
Theodericum, sed & beatum Remigium  
cupiens munificentiae sublimare dono,  
villam quam dicunt Venderam, sitam  
super fluum Matronam, reuerendo  
patri Remigio; Gaugiacum verò in pa-  
go Remensi præcepto suæ auctoritatis  
sancto contulit Theoderico. Processu  
denique temporis, Carolo Ludouici  
Imperatoris filio sceptrum regni Franco-  
rum gubernante, Angilrannus aulico-  
rum quidam, traditionis huius ignarus,  
à rege Venderam sibi postulat dari. quod  
ubi rex annuisset, audiens dominus Hinc-  
marus Præsul, qui sedem tenebat Eccle-  
siæ Remensis, hanc infiscari villam, rega-

# FLODOARDI HIST.

lis præcepti chartam in Ecclesiæ huius archiuo repertam , dationis huiuscæ seriem continentem, Carolo mittit, & ne contra legem Canonicam res usurpet Ecclesiæ commonefacere satagit. In quo præcepto manifestè legitur , quomodo rex Theodericus, pro resuscitatione filiæ sancti Theoderici precibus obtenta, non solum prænotatam conferens ei villam, Dei seruum sui muneric honore prætulerit , quin & magistro , præstantissimo scilicet Remigio , cui Dominus tantam gratiam contulerat , ut talem discipulum haberet, qui Spiritus sancti dono sicut & magister mortuos suscitaret , beneficetiæ gratia villâ Venderâ obtulerit. Hec ut ita se habere ex ipsius chartarū monimentis Carolus animaduertit, à peruatione villæ destitit, & ecclesię propriis liberevti permisit. Traditur huius beati viri suggestione sanctus Remigius collectionem meretricum , quæ ad id usque temporis prostibula fertur extra ciuitatem tenuisse, subuersis fornicibus in viduarum xl. congregationem permutasse , sumptusque quotidiano vieti necessarios instituisse, ipsumque numerum viduarum perpetim manere, ut adhuc quoque manet, decre-

uisse. Nam dum sanctus Remigius monasterium sancti Theoderici visitans, secus meretricium psalmos cum eodem carissimo discipulo suo concinendo transiret, ac sancto Theoderico vox faucibus hæsisset, iterumque in redeundo similiter idem in eodem, ceu memoratur, loco & versiculo contigisset, admiratus pater sanctissimus, & requirens cur discipulus sollers in Dei laudibus contra morem titubauerit, accipit dolere beatum virum de animarum dispendio perditarum, & in tam sancti Patris vicinia, tam fœdæ turpitudinis tanta diabolo crescere lucra. Sicque persuasum patri piissimo, discipulo sugerente castissimo, subuertere latibula diaboli, & deceptas atque decipientes animas in castimoniam transducere Christi. Multas præterea constat virtutū per hunc fidelem Dei famulum patratas operationes. Cæcis nempè visum, surdis auditum, claudis gressum restaurans, aridas contractasque manus relaxans, obsessos à dæmonibus liberans, mille nocendi Satanæ fraudes per diuinæ medicinæ destruebat oppositiones. Et reuera felicem gregis Christi ductorem, cui da-

## FLODOARDI HIST.

tum est tam corporibus quam animabus conferre salutem. Perseuerauit autem in Dei famulatu vsque in finem, & quod ore docuit, exemplis euidentissimis demostrauit. Qui post multarum virtutum opera, post miraculorum insignia, bono certamine ad victoriam perducto, feliciter cursu consummato, sanctis ei obuiantibus spiritibus, & gaudenter cum Angelis suscipientibus, die Kalendarum Iuliarum cum gloria migrauit ad Christum. Cuius auditio transitu preciosissimo, præfatus rex Theodericus ad monasterium propere cum magna venit multitudine, prærogative sibi beneficij memor, sed & debitæ seruitutis non immemor, ad tumulum beatissimi corpus Abbatis propriis euehere studuit humeris. Nec mirum, si rex hominum illius membra considerit tumulo, cuius animam cum gaudio Rex Angelorum suscepit in cœlo. Ad cuius venerabile sepulcrum diuina virtus vsque in hodiernum diem multimodam dignatur operari salutem.

Desidia vero vel raritate scriptorum, plurima silentio constat neglecta mirorum. Nos tamen unum, quod nuper

ECCLESIAE REMEN. LIB. I. 85  
comperimus actum, decreuimus inferendum. Quādam denique Sabbatorum die, iam vespera Dominici diei accedente, quādā paupercula, nomine Gislaidis, ex familia sancti Dionysij villæ Cortis superioris, dum molam manu verteret, manubrium molæ ipsius inhæsit dextræ, ut diuelli posset à nemine. Tandem molæ manubrium ex vtraque parte manus absindere cogitur, indicium nolens secum deferre miserabilis operæ. At salutis suæ sollicita, quoniā B. Dionysij tunc Remis ob infestationem paganorum seruabātur membra, veloci gressu ad eiusdem sancti Martyris Domini sui contendit accedere pignera. Perueniens igitur, cum magnō timore ac reuerentia solo prolapsa, liberationem deprecatur à tantæ confusione miseria. Id cùm die peregisset ac nocte, remedium inde non desperans accipere, apparuit in somnis ei quidā clericali habitu, veste indutus candida, facie iocunda, capillo admodum albo, vultu paulisper macilento, dicens illi: *Surge hinc, & vade ad sanctum Theodericum, quia secunda feria, quæ est post cras, ipsius erit festivitas celebranda, & vide ne in domo eius ap-*

# FLODOARDI HIST.

parcas vacua : sed accipe ceram , prout tibi ad  
præsens suppetit facultas , & sic ad Ecclesiam  
illius perge , & illius , quod imploras , obtinebis  
interuentione . Illa mox euigilans , hac de vi-  
sione stupefacta , orat ex voluntate Dei  
sibi confirmari visa , & cum gaudio festi-  
nat peragere iussa . Venit igitur ad Ec-  
clesiam Sancti venerandæ sollennitatis  
die , B. scilicet Theoderici , tres septima-  
nas habens , ex quo id discriminis acci-  
derat illi . Tunc se ante sepulcrum illius  
cum lacrymis sternens , pro salute sua  
preces effundit . Ibique tota nocte per-  
seuerans in oratione , veniam de piaculis  
suis humiliter ac fidenter exposcit . Dum-  
que adhuc ante turbam iaceret beati cō-  
fessoris Christi , diuina iubente gratia ,  
per intercessionem Sancti cœpit manus  
ipsius feminæ paulatim à ligno disiungi ,  
& absque læsione cuiuslibet doloris ape-  
riri . Sicque dein tota manus expanditur ,  
& lignum dicto citius in paumento pro-  
labitur , ac si manu nunquam adhæsisse  
videretur . Multi verò qui aderant , hoc  
supernæ pietatis cernentes miraculum ,  
glorificauerunt mirabilem in Sanctis  
suis Deum .

## De sancto Theodulfo. Cap. XXV.

**T**ertius post beatum Theodericum  
sanctus Theodulfus eiusdem mona-  
sterij rector extitit; qui conspicua fulsi-  
se fertur aulicorum propinquitate, & ve-  
nerabilium monachorum atque sacer-  
dotum dignitate: quique nobilitatis pō-  
pam pro nihilo ducens, elegit in sanctifi-  
catione Deo seruire: relinquensque  
deuios anfractus, viam recti callis expe-  
tiit, illa secutus vestigia, per quæ turgi-  
dos mundi fluctus pertransiens prope-  
raret ad cœlestia. Ingressus itaque mo-  
nasterium beati Theoderici, gloriam  
huius sæculi tradidit obliuioni: digni-  
tatemque natalium suorum humilitate  
despexit, & vltimæ seruitutis famulatuī  
se subiugauit, humum rastro radens, &  
aratri vomere telluris terga scindens.  
Illud psalmographi factis implere sa-  
tagens: *Labores manuum tuarum quia man- Ps. 127.*

# FLODOARDI HIST.

lit inuictus labores. Quod verò memorabile traditur, iidē iuuenci nec ætate nec lassitudine deficiētes, quod alij ruricola cum quatuor vel sex aut octo vix poterant perficere, hic cum duobus infatigabiliter explebat. Cumque paululum cessaret ab aratro, rursum studebat insisterе rastro. Stupendum quoque valde, quòd cùm tam duro seruitio intentus esset, nec deficeret, ab agro rediens vnam sàpe noctem, frequenter duas per uigil hymnorum, psalmorumque laudibus traditur excubare solitus.

Quadam denique die, dum laboris intermittendi tempore domum redditurus ab agricultura cessasset, monasterium repetenti quodlibet opus emendandi aratri accidit; virgámque stimuli figens in terram, domum quò tendebat, immemor eiusdem fortè, (immò sic diuina disposuit fieri moderatio) peruenit. Mirabile dictu; spinea virga sub nocte radices in terram dedit, & mane, cùm ad consuetum beatus vir opus rediret, atque resumere vellet, turgentem frondibus inuenit. quæ plurimo tempore cumulando, robur in excelsum creuit, & factum mul-

tis enituit: donec iter agens quidam pœna plectendus eandem abscidit, oculorumque sibi lumine cum abscisione pariter adempto, iuges incurrit tenebras.

Eius post hæc aratrum à fidelibus in Ecclesia villæ Colubrosæ suspensum, ibi, donec eandem inimico impellente vorax flamma cremauit basilicam, permanxit. Ex quo quisquis dolorem dentium patiens hastulam præcidisset, ac de loco doloris parum sanguinis fluere fecisset, statim medelam salutis exoptatam beati Theodulfi meritis percipere merebatur. Hæc beneficia non audita solùm, sed à plurimis etiam visa noscuntur, & sanitatem recuperata sunt certissimè propalata.

Defuncto denique Abbatे, qui beato Theodulfo præerat, tertius, ut præmissum est, idem vir venerabilis in loco sanctæ recordationis domni Theoderici est ordinatus Abbas, Præsule annuente, & monachorum caterua petente. qui adepto regiminis honore, quasi rudis tyro nouiter additus exercitio, nullam fere præstabat artibus requiem. Quin ut infatigatus in opera manuum perstiterat,

## FLODOARDI Hist.

sic exercendo se non sibi parcens ad diuina totum dupliciter aptabat ministeria. Fabricauit enim basilicam in honore sancti Hilarij, quo cursum sui duplicaret laboris. Signo siquidem dato, cum fratribus conueniens, horarum laudes persoluebat hymnologiarum. Sed ut duplex esset corona meriti, quasi nihil antè gesisset, iterum prædicta vota reddebat in Ecclesia. Qui licet clàm taliter agendo vellet habere quod meruit, opera tamen cultoris sui non est passa diuinitas oculi.

Accidit itaque quadam die, ut sus circa puteum, quo loci huius vicini adabantur, deambulans rueret in ipsum. Circumfluentibus vndique monachis, cùm nullus esset qui pereuntem posset eripere de profundo, præsertim cùm ipse puteus centum pedum ferebatur altitudinis; vir Dei superuenit: factoque comperto, de coinquatione aquæ, si animal idem ibi moreretur, anxiari cœpit; oculisque ad cœlum porrectis, atque animo cùm precibus in Domino fixo, dum Christi suffragia deuotus exposcit, ante pedes ipsius subito, lympha super os pu-

tei redundantē, animal illæsum peruenit.  
Videntes cuncti, stupore vehementi re-  
pleti, gratias egerunt Déo, qui tantam be-  
nignitatis suæ gratiam fideli suo contu-  
lit seruo.

Quadam quoque die, cùm isdem vir  
Dei iter ageret, à monasterio ad quen-  
dam locum properans, agricolam quen-  
dam arantem viam publicam, per  
quam transire solitus erat, inuenit: cui  
& dixit: *Non est bonum, ô homo, viam a-  
rattro scindi, quæ debet à viatoribus inoffen-  
so pede calcari.* Regrediens autem vir San-  
ctus per eandem viam, rursus agrico-  
lam viam, vt cœperat, arantem offendit.  
*Nonne, inquit, dixi tibi, quia viam istam  
arare non debes.* Appropiansque manu  
sancta caput rustici tetigit dicens: *Per  
istud caput te, homo, contestor, ne viam istam  
amplius ares.* Retrahente autem eo ma-  
num, tota pars capitis illius, quam vir  
Dei tetigerat, candens apparuit vt lana.  
Nec dubium, quòd non homo Dei vo-  
luit vt capilli caderent; sed vt signa per  
succedentem generationem promeren-  
tur huius facti, ne quis agere simile præ-  
sumeret. quod sanctus Dei Theodul-

# FLODOARDI HIST.

fus impetrauit ne fieret. Nam dum'generatio ipsius agricolæ mansit , signum quod à sancto viro pater accepit , & ipsa simili modo pertulit.

Vir denique quidam venit ad virum Dei , oculum habens virgulto percussum , & lumine priuatum : cui nulla dabatur requies de cruciatione , nec spes erat de visus recuperatione. quem beatus Theodulfus ad sacrosancta ducens altaria docuit osculanda. Ille sacra vellamina ore tangebat , & seruus Christi precibus incubabat. Surgit Sanctus à pavimento , & nulla doloris vestigia remanserūt in iuuenis oculo. qui, vt erat dignū, viro Dei gratias referens pro medela, gaudens remeauit ad propria , collata sibi quam quæsierat medicina.

Quidam quoque legatus Austrasiorum , nomine Offo , qui sunt superiores Franci , veniens à partibus Orientis, dum ad huius tunc regni Principem mitteretur , orationis gratia monasteriū viri Dei videtur ingressus. Sanctus verò Theodulfus, corpore laboribus , vigiliisque confecto , fessus fortè quiescebat in lecto. Legatarius animi felle commotus,

tus, quod Abbas loci non sibi dedisset occursum, rancore turbidus mentis, dabant ore proferens quae non decebant. Cumque abiret indignans, ut ira irae misceretur, potentissimus eius equus a puer mortuus nunciatur. Ipse denique frendes in semetipso, cumulatq; furorē furori, geminos dat cruciatus animo, de indignatione videlicet & dāno. Cumque vir sanctus id post soporem nuncio cognouisset, ad hominē consolandum non distulit exire. suetoque de more blando conatur alloquio efferos eius animos mitigare: inuitansque ad orationem, monet in Deo spem ponere, ac de hoc quod accidisset minimè conturbari. Pergentibus autem illis ad basilicam Christi confessoris Hilarij, dum veniunt in locum, ubi signum crucis adoratur in via, prece solito data, blandè vultū vertens in praedictum Legatarium: *Noli*, ait, *vereri*, quia equum tuum inuenies ante fores Monasterij sanum; qui si ita furibundus, ut cœperas, recessisses, cadauer equi mortui nobis reliquisses. Legatario vero animum non apponente, præsertim cum viderit eum mortuum, ac toto corpore tumidum; decurrit puer

## FLODOARDI HIST.

eius, affirmans ita se rem habere, ut ei sacerdos Christi studuerat indicare. Sicque quod non credebat miraculo virtutis probato, mentis furore deposito, gratias refert Domino: vera se testans oculorum experiri probatione, quæ de seruo Domini quorundam dudum percepérat relatione. Non, inquit Sanctus Dei, hoc meis, cùm sim homo peccator, adscribas meritis: sed Deo gratias age, Sanctorumque merita non cesses venerari, qui tibi possunt in omnibus auxilium largiri. Talibus itaque virum instruens monitis, data benedictione permisit abire. Vnde liquidò patet, eum cum virtute mirabili spiritu quoque viguisse prophetiæ, qui animal, quod mortuum dimiserat, esse viuum prænun-ciabat.

Nec ullatenus omnia virtutum ipsius enumerare sufficimus insignia. Quot enim diuersis detenti languoribus per eius intercessionem plenissimam receperunt sanitatem, solus ipse nouit, qui hæc fieri præstítit. Inter cætera quoque bona, quæ Christus huic seruo suo concessit, illud memorabile, spectabilèque prædicatur: quod cùm ad usque no-

naginta vixerit annos, canitie præclarus, aspectu iocundus, moribus temperatus, caritate plenus, eleemosynis largus, contemptor sæculi glriosus, nullo febrium dolore, nulla corporis lassitudine, nullo rerum variarum casu confectus, nulla mentis molestia motus, ab oratione vel operum Dei exercitio cessauit, quousque beata eius anima corpus vegetauit. Cùm verò diuina clementia fidelem famulum senio detentum pro laboribus suis quietis refrigerio, meriti præmio, vellet remunerare, febrium calore aliquatenus eum permisit astuare. Ingressusque basilicam die quadam, dum matutinorum solemnia celebrarentur, orationibus profuse incubens, Deo commendare studebat animam, quam corporeo ergastulo citò prænouerat absoluendam. Depulsis itaque noctis tenebris, aurora rutilante, comitantibus secum quibusdam monachis, cellulam repetiit, hilaris de visitatione sibi facta Sanctorum, ac de reuelatione, qua sui transitus horam sibi gaudebat intimatam. Ad quam dum se peruenisse cognouit, cum fratribus pa-

# FLODOARDI HIST.

cem faciens, oculos ad cœlum cum manibus eleuauit, & animam sanctam mundi naufragiis erectam conditori lætus reddidit, quam Christus cum curia cœlestis exultatione suscepit.

Horum denique beatorum monasterium patrum pro monachis modò clericos habet. quorum quidam nuper, Obertus nomine, priusquam Gallia gladiis Hungarorum laceranda traderetur, ad extrema deductus, dum certamina dæmonum pro se litigantium, & eum ad interitum rapere conantum pateretur, almi patroni sui Domni Theoderici tandem se videt eripi meritis; dæmones verò per inuocationem Christi nominis, & sanctorum eius, à se cum magno strepitu & indignatione recedere. Vedit etiā & quendam fratrem dictum Bertricum, qui non longè antè decesserat, se crebrò visitantem, consolando quoque monentem, ne hīc apud sæculum ultra manere cupiat; immo ad eum quantocius ire gaudeat, vt ea quæ nunquam potuit cogitare valeat videre: quoniam si demoraretur in sæculo diutius, nequaquam tantum malum vidisset aliquando, quantum

**ECCLESIAE REMEN.** LIB. I. 91  
visurus esset in proximo. Cuius dicta probatio constat veritatis insecura. Iste siquidem leui dolore corporis tactus ad Ecclesiam properas, exitum suum precibus Domino commendat, fratres aduocat, missam quoque, quam debito properantiis celebrarant, illos repetere facit; quæ viderat narrat, & eos coram se caritatis gratia potum sumere rogat, de seruitio Dei studiosius agendo, & psalmodiam cum deuotione canendam monet: atque iam quasi securus & hilarius migrat. Post cuius obitum, gens Hungarorum Galliam ingressa, cædibus, incendiis, ac rapinis pene cuncta deuastat; ipsumque monasterium flammis exurit, & proxima quæque circumpositarum ruinis fere villarum proterit: intuitumque modo iam manifestè, quæm vera fuerint, quæ ille audierat ex revelatione.

*Defonte in horum Sanctorum monasterio  
nuper exorto Cap. XXVI*

**I**N syluula huic contigua monasterio fons dudum nouiter exortus est. Ad N iiij

# FLODOARDI HIST.

quem febricitans quidam casu deueniens , vidi supra ipsum fontem inclinatum quandam senem , in clericali habitu stantem , aureum baculum manu tenebrentem . Qui cum sonitu aduenientis motus se videretur erexit a fonte , tanto iste pauore concussus est , ut attonitus in terram caderet , & nihil omnino videre valeret . At post modicum rediens ad se surrexit , & splendorem , qua senior abierat , monasterium versus magnum vidit , sicque saluatus ab infirmitate sua laetus abcessit . Cœci tunc temporis hoc in loco illuminati nonnulli , claudi erecti , muti locuti sunt , & surdi rceperunt auditum .

Nuper quoque ordinato Hugone Remis Episcopo , quædam paralytica quæ iacebat in ciuitate , ad ianuas Ecclesiæ S. Mariæ , Magenildis nomine , admonita per visum illò se deferri petiit : atque ut aqua ipsius fontis perfusa est , incolumentem recepit . Quædam nihilominus Adelvvidis nomine , arida brachiis , vt eadem lota est aqua , sospitate potita recessit . Cœcus quidam de castro Mosromo tunc adueniens , mox ut Ecclesiam

sancti Theoderici visus est introisse, lumen recipere meruit. Quædam paupercula de ipso loco ut oculos sibi hoc fonte diluit, lumen, quod ab annis ultra quam xvi. perdiderat, recepit. Fulbertus quidam brachium gerens aridum & inutile sibi membrum, ut se hac aqua perfudit, sanitatem, brachiique recepit utilitatem. Tunc etiam quidam cœcus nomine Amalricus ibi visum recepit, mox ubi se hoc fonte lauit. Aliaque plura nunc ibi refusisse probantur miracula; & ex diuersis ægritudinibus diuersæ sunt collata remedia.

FLODOARDI HIST.

FLODOARDI  
PRESB. ET CANONICI  
ECCLESIAE REMENSIS  
Historiarum eiusdem Ec-  
clesiae LIB. II.

*De successoribus beati Remigij.*

*Cap. I.*

EATO Remigio suc-  
cessisse traditur Ro-  
manus, Romano Fla-  
uius. post quos Mapi-  
nius : cui potestas re-  
gia quædam cessisse re-  
peritur prædia, deinceps ab Ecclesia Re-  
mensi possidenda. Huius quoque tēpo-  
ribus Suauegotta regina Remēsi Eccle-  
siæ tertiā partē villę Virisiaci per testamē-  
ti paginā delegasse reperitur. Quā partē  
ipse quoq; Præsul Teudechildi præfatæ  
reginæ filiæ vsufructuario per precariam  
saluo Ecclesiæ iure concessit. Ita dunta-

ECCLESIAE REMEN. LIB. II. 93  
xat, ut post eius obitum, absque ullo præ-  
iudicio, sicut ab ea meliorata fuisset, ad  
ditionem Remensis reuocaretur Eccle-  
siæ. Quæ scilicet Teudechildis regina  
postmodum nonnulla per testamenti sui  
auctoritatem tempore domni Aegidij  
Remensi contulit Ecclesiæ prædia.

*De Aegidio Præsule. Cap. II.*

**Q**VI Præsul Aegidius in Episcopatu  
Mapinium legitur secutus; Epis-  
copiumque inuenitur auxisse: arua sci-  
licet & mancipia nonnulla emisse. qua-  
rum eius emptionum adhuc quoque  
quædam reperiuntur instrumenta; ut  
illud, quo campos duos ab Oboleno  
super fluuum Rotonam legitur dato  
pretio comparasse: quorum unus mo-  
dios mille tenere fementis, alter inscri-  
bitur CCCC. Villarem etiam quendam  
à Bertulfo quodam, cum adiacenti cam-  
po modios centum tenente. Partem  
quoque cuiusdam syluz à Charibode  
quodam reperitur emisse. nec non apud  
regiam maiestatem immunitatis præce-  
ptum Ecclesiæ suæ obtinuit. ut ab omni

# FLODOARDI HIST.

fiscali functione, vel mutilatione, prorsus haberetur ac permaneret immunis: omnia quoque data Ecclesiæ stabilem obtinerent firmitatem. Childebertus etiam rex Villarem quendam situm in Vosago, prope fluum Saroam, tam ipsi quam Ecclesiæ suæ possidendum, instrumentis adhuc manentibus inuenitur tradidisse. Huius Præsulis tam vitam quam prædicationem Fortunatus Italicus, qui tunc apud Gallias in metrica insignis habebatur, his studuit commendare versibus.

*Actibus egregiis venerabile culmen Egidii,*

*Ex cuius meritis crevit honore gradus.*

*Subtrahor ingenio, compellor amore parato*

*Laudibus in vestris prodere pauca fauens.*

*Namque reus videor tantis existere causis,*

*Si solus faciam quicquid ubique sonat.*

*Sed quamvis nequeam digno sermone fateri,*

*Da veniam voto me voluisse loqui.*

*Exiit in mundo gestorum fama tuorum,*

*Et meritis propriis sidus in orbe micas.*

*Clarius effulges quam Lucifer ore sereno.*

*Ille suis radiis, tu pietate nites.*

*Nil lupus insidiis canto subducit ouili,*

*Te pastore sacro per uigilantē gregem.*

*Facundo eloquio cœlestia dogmata fundis,*

*Ecclesiæ creuit te monitore domus.*

*Pontificis studio correctio plebis haberis;*

*Nc tenebræ noceant, semita lucis ades.*

*Cunctorum recreas animos dulcedine verbi,*

*Qui satias epulis, pascis & ore greges.*

*Præcepta implentur, non solo pane cibamur;*

*Delicias capimus, quas tua verba ferunt.*

*Vt gaudet corpus, cui mitior esca paratur,*

*Sic animæ gaudent, si tua lingua sonet.*

*Hæresis illa cadit forti temilite Christi:*

*Acquiris regi, qui dedit arma tibi.*

*Qui purgas spinis agros sermone colente,*

*Et mundata Deo surgit ubique seges.*

*Qui venit huc exul, tristis, defessus, egenus,*

*Hic recipit patriam te refouente suam.*

*Quæ doluit tollis, gemitus in gaudia vertens:*

*Exilium remouens reddis amore lares.*

*Pauper habere cibū, meruit quoq; nudus amī* Etū:

*Inuenit hic semper quæ bona quisque cupit.*

*Consultum tribuis generaliter omnibus vnum,*

*Qui populi pater es, tota pia rite regis.*

*Hic tibi vita diu Domino tribuente supersit;*

*Atque futura micet lucidiore die.*

Ab hoc Præsule Gregorius etiam

Turonensis benignè quondam se narrat  
fuisse susceptum, quando Siggo quidam

# FLODOARDI HIST.

Sigeberti Regis referendarius virtute  
beati Martini , cuius isdem Gregorius  
tunc secum habebat pignera , in sacra-  
rio domus Ecclesiae Remensis auditū sur-  
dæ recepit auris. Qui tamē Gregorius in

**Lib. vi.  
c. iii.** historia gentis Francorum de hoc Præ-  
sule narrat, quòd Legatus ex parte Chil-  
deberti regis Sigeberti filij, ad Chilperi-  
cum regem patrum ipsius Childeberti,  
cum aliis legatis missus fuerit. In qua  
legatione constitutum fuisse refert, ut  
ablatio Guntrannj regis Chilperici fratris  
regno , in se coniungere pacem debe-  
rent. qua pactione firmata , Legati cum

**Lib. eod. c.  
xxx.** magnis ad Childebertum sunt muneri-  
bus regressi. Item quòd postquam Chil-  
perico filius natus est , & ipse Parisius  
peruasit, Legatis Childeberti ad eum ve-  
nientibus , primus inter eos hic pontifex  
fuerit. qui data suggestione pacem, quam  
Chilpericus cum præfato Childeberto  
fecerat, ut conseruaretur, Childebertum  
petere promeruerunt. cum fratre verò  
ipsius Chilperici Guntranno pacem ha-  
bere non posse Childebertum; quia par-  
tem Massiliæ post mortem abstulerit pa-  
tris , fugacésque suos retinens nolit ei

remittere. Adiecit etiam Chilpericus, in multis eundē fratrē suum esse culpabilē; cuius collusio pater huius Childeberti fuerit interfactus. Vnde Legati quoque permoti vltionem debitam super eū velociū inferri petunt: idque ut est iuramento firmatum, datis & acceptis obſidibus, discesserunt. Pro quibus legationibus rex Guntrannus huic Archiepiscopo semper erat infensus. Vnde & cū pacem postea fecisset cum Childeberto, hortatus est eum, vt nullo modo crederet aut haberet hunc Praefulem, conuicians eum periurij crimine. Postea denique dum quidam reus torqueretur, qui ad percutiendum Childebertum regem à Fredegunde regina fuerat missus, confessus est hunc Episcopum socium fuisse in quorundam consilio ad interficiendū eundem Childebertum regem. Nec mora Episcopus rapitur, & ad Metensem urbem, cum esset valde ab ægrotatione longinqua defessus, adducitur. Ibiq[ue] dum sub custodia degeret, rex Episcopos accersiri ad eius examinationē præcepit: & apud Virdunensem urbem initio mensis octani adesse iussit. Tunc à

# FLODOARDI HIST.

quibusdam clam sacerdotibus increpatuſ , cur hominem ab urbe rapi absque audientia , & in custodia retrudi præcepisſet , permisit eum ad urbem suam redire , dirigens epistolā ad omnes regni ſui Pontifices , ut medio mense nono ad eum diſcutiendum in urbe ſupradicta deberent adere . Denique conuenientes pertracti ſunt uſque ad Metensem urbē . Ibiq[ue] & Egidius praef[us] affuit . Tunc rex inimicum ſibi eum , regionis que proditorem eſſe pronūcians , Ennodium Duce[m] ad negotium dirigit prosequendū . Cuius propositio hæc prima fuit . Dic mihi , ô Epifcope , quid tibi viſum fuit , ut relicto rege , in cuius urbe Epifcopatus honore fruebaris , Chilperici te regiis amicitiis ſubderes , qui ſemper inimicus Domino noſtro regi fuiffe probatur , qui patrem eius interfecit , matrem exilio condemnauit , regnumque peruafit ; & in hiſ urbibus , quas ut diximus , iniquo peruationis ordine ſuo dominio ſubiugauit , tu ab eodem poſſeſſionum fiſcalium prædia meruisti ? Ad hæc ille reſpondit . Quod fuerim amicus regis Chilperici , negare non potero : non tam en

ECCLESIA REM. LIB. II. 95  
cōtra vtilitatē regis Childeberti hēc amicitia pullulauit. Villas vero, quas memoras, per istius regis chartas emerui. quo proferente easdem in publico negat rex se hēc largitum fuisse. Requisitus Otto, qui tunc referendarius fuerat, cuius ibi subscriptio meditata tenebatur, affuit negans se subscriptissime. Hac igitur causa primū fallax Episcopus repertus esse dicitur. Post hēc Epistolæ prolatæ sunt; in quibus multa de improperiis Brunechildis tenebantur, quæ ad Chilpericum scriptæ fuerant, Similiter & Chilperici ad Episcopum delatæ. in quibus inter reliqua habebatur insertum, quia si radix cuiuslibet rei incisa non fuerit, culmus qui terris est editus non arescit. Vnde prorsus est manifestum hēc scripta ideo, vt superata Brunechilde filius eius oppimeretur. Item nonnulla alia eidem Præfuli obiciuntur, tam de pactionibus regum, quām de perturbatione patriæ: quorum quedam negauit, quedam negare non potuit. Et dum altercatio diutius traheatur, affuit etiam Abbas Epiphanius sancti basilicæ Remigij, dicens quod duo

## FLODOARDI HIST.

milia aureorum , speciesque multas pro conseruanda Chilperici regis amicitia idem Præful accepisset ; & cum legatis, qui cum Episcopo missi fuerant ad memoratum regem , propalat idem Abbas, qualiter de excidio regionis ac regis Guttanni conuentum fuerat ; & ut gestum est ex ordine narrat. Hæc audientes Episcopi , & in tantis malis sacerdotem Domini contuentes , triduani temporis spatium deprecantur tractādi: scilicet ut vllum modum reperire posset Episcopus, per quem se ab obiectis excusare valeret. Sed illucescēte die tertia conueniētes in Ecclesiā interrogāt Episcopū, ut si aliquid excusationis haberet ediceret. At ille confusus ait: *Ad sententiam dandam super culpabilem ne moramini. Nam ego noui me ob crimen maiestatis reum esse mortis , qui semper contra utilitatem huius regis , matrisque eius egi: ac per meum consilium multa fuisse gesta certamina noui , quibus nonnulla Gallicarum loca depopulata sunt.* Hæc Episcopi audientes, ac lamentantes fratriis opprobrium , obtenta vita , ipsum ab ordine sacerdotali , lectis Canonum sanctionibus, remouerunt. qui statim ad Argentorat-

toratensem urbem, quam nunc Stratoburgum vocant, deductus exilio condemnatus est. In cuius loco Romulfus filius Lupi ducis, iam presbyterij honore praeditus, Episcopus subrogatus est; Epiphanio ab abbatis officio, qui basilicæ sancti Remigij præterat, remoto. Multa enim auri, argentique in eius Episcopi regesto pondera sunt reperta. quæ autem de illa iniquitatis militia erant, regalibus thesauris sunt illata. quæ vero de tributis aut reliqua ratione Ecclesiæ inuenta sunt, sibi relicta.

*De sancto Basolo. Cap. III.*

**H**VIS Aegidij tempore sanctus Dominus Basolus ex territorio Lemonicino, regione Armoricanano, bili propria oriundus, à partibus Aquitaniæ, patrocinia beatissimi Remigij desiderabiliter appetēs, Remensem deuenit ad urbem. Cui aduenienti comes itineris apparuisse traditur Angelus Domini, quem constat habuisse præducem, dum destinatam ingreditur urbem, Hunc dignissimè præfatus Præfus Aegidius suscipiens,

## FLODOARDI Hist.

cognito peregrinantis desiderio, petitusque secretioris conuersationis habitaculum concedere, libentissimè cessit, sicuti sibi sibi placitum Dei famulus infra Episcopium Remense valuisset reperire. Inuenit tandem superna disponente gratia locum sibi congruum in vico Viriziaco, ad radices montis Remorum, quem nemus inde incipiens obumbrat Rigetiū. Eo loci tunc temporis erat cœnobium numero duodecim monachorum. Hic igitur benignè suscepimus à fratribus, traditur ab Abbatे literis imbuendus. Nec longum, sic doctrina emicuit, ut coetaneos & contubernales sapientiæ luce præiret. Nulla illi propensior cura, quam aut in lectione vel sermone de Deo, aut in oratione loqui cum Deo. Transitoria despiciens & æterna concupiscens, vietus pensam pauperibus erogabat, pauxillum sibi duntaxat referuans ad infirmitatem corporis sustentandam.

Ita virtutum crescens culmine, solitariam concupiscit vitam: fastigiumque ad secretius habitandum contigi deligit montis. In quo cellulam cum oratorio construit, ubi liberius cœlesti de-

ECCLESIAE REM. LIB. II. 98  
seruiret contemplationi. In qua inclusio-  
nis habitatione per xl. traditur annos  
Deo militasse, & contra serpentis antiqui  
tentamenta viriliter dimicasse, ieu-  
niis, eleemosynis, vigiliis, orationibus,  
atque lectionibus indesinenter vacans,  
& ad se venientes doctrinæ sanctæ luce  
perfundens.

Dum hīc igitur almifica con-  
uersatione decertat, placuit supernæ  
pietati virtutem sui militis evidentibus  
ostendere signis. Nam orante illo Do-  
minus aquam ei montis in vertice pro-  
duxit è silice. Quæ sub Sancti sepulcro  
fertur exilire, ac per Ecclesiæ fundamen-  
ta quasi de vasculo se se profundere, hau-  
stu dulcis & ad potandum salubris. De  
quo videlicet fonte multi sanitatum re-  
media, potantes, vel balneis vtentes, seu  
capita diluentes, consequuntur ægroti.

Quodam denique tempore, cùm puer  
quidam priuatus oculorum ab ætate pri-  
mæua lumine, Annegiselus nomine, an-  
te fores excubaret ipsius, duodecimo  
cæcitatis anno, lapsa virtute cœlitus, o-  
rante viro Dei, luminis est honore dona-  
tus. Quod diuinæ claritatis miraculū cō-

# FLODOARDI HIST.

perientes monachi, magnis gratiarum actionibus Deum glorificant in clarificatione fidelis serui sui.

Accidit etiam quodam venatore, Attilla nomine, in saltu eius cellulæ contiguo aprum insequente, ut usque ad ipsius præsentiam fera perueniret; & quasi liberandam se per ipsum credens, ad pedes eius deposita feritate procumberet, canesque naturalis obliiti sagacitatis eam insequi parcerent. Exinde mos, immò virtus Christi, ad honorem dilecti famuli sui adhuc modò seruatur, ut permota quælibet venatio, si aggestum in circuitu syluae ipsius prominentem fuerit ingressa, nec canum ulterius insequatur auditate, nec venatorum appetatur audacitate.

Fertur & aliud non contemnendæ rei miraculum huius beati Confessoris sui meritis à Domino prærogatum: quod suspensus laqueo quidam, nomine Ragenulfus ab aduersariis, cum in supremo mortis periculo oculos ad cœlum intenderet, inuocato voce lacrymabili beato Basolo, mox à morte dira rupto meruit liberari laqueo. Post multa denique pie-

tatis insignia in vita ipsius ab eodem patrata, prænoscens per spiritum suæ vocationis imminere sibi tempus, misit ad nepotem suum, nomine Balsenum, qui eum ad se à Lemouicina regione perduceret, significans illi, quod post obitum suum in prædicto suæ conuersationis habitaculo deberet vitam ducere, iuxta quod reuelatum sibi fuerat à Domino. Cuius salutaribus præceptis ut bonus filius obtemperans, & ad supernam hereditatem peruenire desiderans, usque ad exitus sui diem in eadem permansit habitatione. Decessit autem beatus pater Basolus vi. Kal. Decemb. supernis aggregatus ciuibus. Ad cuius sepulcrum multa postea monstrata sunt miraculorum insignia: quæ tamen per negligentiam, & ob sui frequentiam non sunt litteris comprehensa.

Processu denique temporis, post obitum sancti viri, aduenit huc homo quidam natione nobilis, sed ferox tumorem mentis: qui post orationem baculum huius beati patris accipiens, & illum super pedem suum ponens, ut erat procerus corpore, quasi subsannando pro-

# FLODOARDI HIST.

tulit dicens , en manifestat iste baculus ,  
quām paruæ staturæ fuerit Basolus . Nec  
mora , pes idem cui superpositus sācti ba-  
culus fuerat , emarcuit : quoque putre-  
facto , ditina vir idem percussus vltione  
cum graui decedit labore . Cuius corpus  
ad tumulandū ferri disponitur ad huius  
Sancti Dei monasterium : sed aggra-  
uatum nullo modo valet moueri fe-  
retrum . Proponitur ferri ad cimiterium  
sancti Remigij , sed nec sic potest moueri .  
Cogente tandem necessitate , in Cata-  
launicum defertur territorium , ibique  
deum permittitur habere sepulcrum .

Non longè valde à nostra ætate , tem-  
pore scilicet Domni Ebonis Archiepis-  
copi , eius ordinatione quidam vir reli-  
giosus , Benedictus nomine , Abbas con-  
stituitur huius Abbatiae . Qui cum mo-  
destia familiam sancti Basoli tractans , &  
in simplicitate Domino seruiens , diuer-  
sis Ecclesiam donariis ornauit , & post  
non modica vitæ suæ spatia diuina præ-  
ceptione vocatus ad Dominum transiit .  
Qui carne frater cognomine Spernus  
Abbas in eodem loco subrogatur , qui  
moribus fratri dissimilis , & diræ facibus

ardens cupidinis, dum temulentus aliquādo federet, cœpit dicere, quod frater suus de illa Abbatia nihil boni sciuerit habere; præcipiens villarum procuratoribus, in crastinum sibi ruricolas exhibere, quos variis faceret suppliciis torquetri, ut facultates ipsorum ab eis posset extorquere. Audientes ergo villarum incolæ, quantæ intentabantur sibi pœnæ, omnes sancti Basoli suppliciter expetunt suffragium, ne tam crudeli lanio traderentur ad dilacerandum, lugubresque in gemitu pernoctantes, non cessabant sancti Basoli implorare solatiū. Nec renuit audire Sanctus Domini querelas suæ plebis. Nam facto mane Spernus idem reperitur mortuus. quem lecto nitentibus extrahere suis, crepuit medius; tantusque foetor eundem locum repleuit, ut nemo inibi remanere valuerit. Sicque familia sancti Basoli trepidatis eripitur defensa suppliciis.

Auunculus maistris meæ, Flauuardus nomine, duos filios in huius sancti viri cœnobio Deo seruientes habuit: quorum iuniorem nomine Tetbertum caritate supra vires etiam exuberantem

## FLODOARDI HIST.

vidimus, qui presbyter dudum apud nos obiit. Is deniq; de patre suo quod dicturi sumus, narrare nobis solebat: cui rei testis adhuc supererat nuper Ratoldus Presbyter, horum tertius frater. Consueuerat siquidem semel in anno vir præfatus ad hoc monasterium venire, fratribusque de suis facultatibus ministrare. qui cùm aliquando de more veniret, latrones eum properantes inuadunt, caballum cui sedebat, cum cæteris quæ sibi visa sunt, sed & pecunias, quas seruis Dei distribuendas ferebat, ornamenta quoque vxoris suæ pariter auferuntur. Cùmque de præda lætantes aliquantulum processissent; vxor eius, quæ simul aderat, ingemiscens pro iniuria querelosis sanctum Basolum cœpit clamare vocibus, dicens; non ultra se venturos in eius vel famulorum ipsius seruitium, si sic eos abiiceret non ferendo præsidium. Post quas lamentationis voces, equi latronum, qui cum spoliis concitè ferebantur, subito defiguntur, nec ullo modo promoueri possunt ad gradendum. Ipsos quoque latrones caligo quædā perfudit, ut quonā se se verterent ignorarent. Resipiscentes tandem præ-

ECCLESIAE REM. LIB. II. 101  
dones conferunt inter se ob innocentum  
factam iniuriam sibi talia contigisse: ini-  
tóque consilio, ad eos, quos rebus iniuste  
priuatos diiniserant, reuertuntur; sua illis  
cuncta restituunt, & vt veniam facinori-  
bus suis deprecentur, exposcunt. Ita con-  
solatione, domni Basoli suffragante sibi  
patrocinio, recepta, rapacibus ire dimissis,  
deuotiores ad destinatum properant  
cœnobiū: gratias Deo & sancto suo Cō-  
fessori pro indultis sibi beneficiis referūt:  
& læti seruis Dei ministrare satagunt;  
pecuniis honorant, ac deinceps annis  
singulis idem promptiores quod cœpe-  
rant, peragunt.

Quando nuper hæ Galliarum patriæ,  
peccatis nostris impellentibus, Hunga-  
rorum gladiis dilacerandæ sunt trāditæ,  
quidam Barbarorum sancti Basoli mona-  
sterium ingressi, dum clerici iam cum  
patroni sui pigneribus ad ciuitatem con-  
fugissent; habitacula cœnobij homini-  
bus pæne vacua repererunt, ibique me-  
tatum suum constituentes, huc vnde-  
cumque prædatu reuerti cœperunt:  
Quorum quidam in Ecclesiæ signorum  
turricula deaurata conficiens relucere

# FLODOARDI Hist.

metalla, cupidus auri pecuniae, tectum  
conscendit basilicæ; nisusque dissipare  
turrículam, subito delapsus ad terram  
corruit, & membris confractis interiit.  
Alius horum super aram ipsius Ecclesiam,  
in honore beati Martini consecratam,  
conatus ascendere, dum manum supra  
cornu altaris apponuisse, ipsa manus  
eius ita inhæsit marmori, ut nullomo-  
do ab eo postea posset auelli. Et quia hic  
eum sui noluerunt relinquere, par-  
tem lapidis circa manum ipsius bi-  
pennibus abscedentes, eum secum  
particulam marmoris, quæ in manu eius  
adhæserat, iunctè ferentem deduxerunt.  
Qui etiam, ut captiui qui reuersi sunt  
referunt, usque ad terram suam, arente  
iam brachio hunc lapidem ferens, & Ba-  
soli virtute factum clamans, reuersus est.

## *De Romulfo Præsule Cap. III.*

**P**Ost Aegidium Romulfus Remense  
rexit Episcopium; vir carne nobilis,  
germanus Ioannis tunc temporis Ducis;  
quorum pater Lupus multas eis posses-  
siones æqualiter inter se diuidendas reli-  
quit. De qua diuisione pari iure geren-  
da præceptum obtinuerunt regale. Mul-

tis siquidem excellebat patrimoniis ,na-  
ximéque trans Ligerim , & in pago picta-  
uenisi: quorum ex parte maiore per pagi-  
nam testamenti Ecclesiam Remensem fe-  
cit heredem : quædam dimittens fratri-  
bus vel nepotibus suis, quædam matricu-  
læ quoque sancti Martialis deputauit,  
quædam ad basilicam sancti Remigij.  
Villam verò Lautiniacum super fluuium  
Caltaionem contulit Monasterio puella-  
rum Remis in honore sancti petri con-  
structo. quam villam dato pretio se me-  
morat comparasse. Quædam præterea  
donaria testamento diuersis attribuit  
Ecclesiis, tam Remensis Episcopij, quam  
Suessonici: sed & Turonici , aliorum-  
que quorundam familiæ suæ partem ma-  
ximam ingenuitate donauit. Cuius ad-  
huc testamenti pagina in archiuo Remen-  
sis Ecclesiæ reseruatur , cum auctoritate  
Childeberti regis : quia petitus idem rex  
à præfato præsule per Sonnacium Dia-  
conem, virum venerabilem, hoc testame-  
tum confirmare decreuit. Scilicet ut ter-  
ras, vineas, & mancipia , quæ ad Ecclesiā  
præcipue Remensem , vel ad cetera loca  
Sanctorum prædictus pontifex delegae-

# FLODOARDI HIST.

rat, si quis ex heredibus ipsius iniuste usurpare præsumpsisset, omnimodis eas recipiendi sacerdotes eorumdem locorum liberam valerent habere potestatem. Quasdam quoque villas in territorio Metensi constitutas, quarum caput est Orciuallis, quas Dominus Aegidius à Vincentio quodam traditur coemisse, cum Childeberto rege commutauit, pro aliis villis in pago Remensi sitis, idest Marciliana & Arbidogilo. Res quoque vel mancipia in pontificatu positus ad augmentum Ecclesiae inuenitur emisse. Oratorium denique sub honore beati Germani construxit in atrio sancti Remigij. Quasdam quoque res à quibusdam peruersas apud regiam maiestatem, agente præfato Sonnatio Archidiacono, euindicasse reperitur, regiae authoritatis super his euindicationibus adhuc manentibus instrumentis.

*De Sonnatio Episcopo. Cap. V.*

**R**Omulfum sequitur in Episcopatu Sonnatius : qui Synodum celebrasse reperitur cum aliis quadraginta , vel eo amplius Galliarum Episcopis. Vbi etiam sanctus Arnulfus Metensem Praeful iuuenitur interfuisse, cum Theoderico Lugdunensi, Sindulfo Viennensi , Sulpitio Bituricensi , Modegiselo Turonensi , Senoco Elosanensi , Leontio Santonensi , Modoaldo Treuerensi , Chunneberto Coloniensi , Richerio Senonensi , Donato Vesontionensi , Auspicio Augustodunensi. Item Modoaldo Lingonensi , Ragneberto Baiocensi , Chil doaldo Abrincatensi , Bertegiselo Carnotensi , Palladio Autisiodorensi , Gondoaldo Meldesi , Leudeberto Parisiacensi , Chainaldo Lauduni Clauati , Godone Vir dunensi , Anserico Suescionensi , Claudio Reiensi , Bertoaldo Cameracensi , Agomaro Siluanectensi , Cæsario Aruer nensi , Vero Rutenensi , Agricola Gabalensi , Lupoaldo Maguntiacensi ,

# FLODOARDI Hist.

Vvillegiselo Tolosano, Cōstantio Albi-  
ensi, Namatio Ecolesmensi, Rustico  
Caturcensi, Auderico Auscensi, Em-  
mone Aresetensi, Felice Catalaunensi,  
Hadoindo Cenomannensi, Magnebo-  
do Andegauensi, Ioanne Pictauensi,  
Leobardo Nannetico. In qua Synodo  
multa leguntur vtilia constituta de rebus  
scilicet Ecclesiæ, qualiter tractandæ sint:  
& de his quæ per prelatoriam impetrantur  
ab Ecclesia; ne diuturnitate temporis  
ab aliquibus in ius proprium usurpentur,  
& Ecclesiæ defraudentur. De clericis, si  
qui rebellionis ausu sacramentis se aut  
scripturæ coniuratione constrinxerint,  
atque insidias Episcopo suo callida alle-  
gatione confecerint: vt si admoniti e-  
mendare contempserint, gradu proprio  
omnino priuentur. Vt capitula canonum  
parisiis acta in generali Synodo, in basili-  
ca sancti petri, Lotharij regis studio con-  
gregata, omni firmitate custodiantur.  
Vt si quis hæretici adhuc esse suspicantur  
in Galliis, à Pastoribus Ecclesiarum per-  
quirantur: & si veraciter fuerint inuenti,  
ad fidem Catholicam reuocentur. Vt te-  
mere nullus excommunicetur: & si ex-

communicatus existimat se iniuste damnatum, in proxima Synodo habeat licentiam reclamandi: & si iniuste damnatus fuerit, absoluatur: si autem iuste; impositum pœnitentiæ tempus exsoluat. Ut si quis Iudex cuiuslibet ordinis clericum publicis actionibus inclinare præsumperit, aut pro quibuslibet causis, absque conscientia & permisso Episcopi distringere, aut cōtumeliis vel iniuriis afficere præsumperit, communione priuetur. Episcopus tamen de reputatis conditionibus clericorum negligentias emendare non tardet. Hi verò, quos publicus census spestat, sine permisso principis, vel iudicis, se ad religionem sociare non audeant. Si quis fugitiuum ab Ecclesia absque sacramento, quo ei iurandum est, ut de vita, tormento & truncatione securus exeat, qualicunque occasione abstraxerit, communione priuetur. Similiter si quis ius sacramenti præstitum violauerit, communione priuetur. Ille verò qui sanctæ Ecclesiæ beneficio liberatur à morte, non priùs egrediendi accipiat libertatem, quam pœnitentiam se pro scelere esse facturum promittat;

& quod ipsi canonice imponetur impleturum. De incestis coniunctionibus, si quis infra præscriptum canonibus gradum incestuoso ordine cū his personis, quibus à diuinis regulis prohibetur, se coniunxerit, nisi pœnitentiam sequestratione testentur, communione priuentur; & neque in palatio militiam, neque agendarum causarum licentiam habeant. Et quando prædicti se incestuosi coniunixerint, Episcopi seu presbyteri, in quorum Diœcesi vel pago actum fuerit, Regi vel iudicibus scelus perpetratum annunciet, ut cum ipsis denunciatum fuerit, se ab eorum communione aut cohabitatione sequestrent, & res eorum ad proprios parentes perueniant, sub ea conditione, ut antequam sequestrentur, per nullum ingenium, neque per parentes, neque per emptionem, neque per auctoritatem regiam, ad proprias perueniant facultates, nisi præfati sceleris separatione pœnitentiam fateantur. Si quis homicidium spôte commiserit, & non violentè resistens, sed vim facies impetu hoc fecerit, cū isto penitus non communicandum: sic tamen ut si pœnitentiam egerit, in exitu ei communioni-

munionis viaticum non negetur. Clerici etiam vel sacerdotes, qui oblationes parentum, aut donatas aut testamento reliquias, retinere presumperint; aut id, quod ipsi donauerint Ecclesiis aut monasteriis, crediderint auferendum, sicut ante Synodus sancta constituit, velut necatores pauperum, quo usque reddant, ab Ecclesiis excludantur. Ut Christiani Iudeis vel gentilibus non vendantur. & si quis Christianorum necessitate cogente mancipia sua Christiana elegerit vendundada, non aliis nisi tantum Christianis expendat. Nam si paganis aut Iudeis vendiderit, communione priuetur, & emptio careat firmitate. Iudei vero si Christiana mancipia ad Judaismum vocare presumperint, aut grauibus tormentis afflixerint, ipsa mancipia fisci ditionibus reuocentur. Qui tamen Iudei ad nullas actiones publicas admittantur. Iudeorum vero conuitia in Christianos penitus refutanda sunt. Item si clericus proficiscens de ciuitate ad alias ciuitates voluerit, aut provincias pergere, pontificis sui Epistolis commendetur. Quod si sine Epistolis profectus fuerit.

## FLODOARDI HIST.

rit manifestis , nullo modo recipiatur.  
Itē vt Episcopus mancipia vel res ad ius  
Ecclesiæ pertinentes neque vendere,ne-  
que per quoscunque contractus , vnde  
pauperes viuunt, post mortem alienare  
præsumat. Itē de his qui auguria , vel pa-  
ganorum ritus inueniuntur imitari , vel  
cum paganis superstitiones comedunt  
cibos : quos benigna placuit admonitio-  
ne suaderi , vt ab erroribus pristinis re-  
uocentur. Quod si neglexerint , & ido-  
lolatris vel immolantibus se immiscue-  
rint, pœnitentiæ dignum tempus exsol-  
uant. Item vt seruiles personæ ad accu-  
sationem non admittantur : & qui per-  
sonam suscepérunt accusantis, cùm vnum  
crimen non probatur , ad alia accu-  
sandum non admittatur. Item si quis  
in quolibet gradu vel cingulo constitu-  
tus , aut potestate suffultus,decedente E-  
piscopo res cuiuslibet conditionis in do-  
mus vel agros Ecclesiæ positas ante re-  
serationem testamenti vel audientiam  
ausus fuerit occupare,vel Ecclesiæ re-  
pagula effringere,& suppellestilem infra  
domum Ecclesiæ positam contingere,  
vel scrutari præsumperit , à cōmunione

Christianorum penitus abdicetur. Item si quis ingenuum aut libertum ad seruitium inclinare voluerit, aut fortasse iam fecit: & commonitus ab Episcopo se de inquietudine eius reuocare neglexerit, aut emendare noluerit, tanquam calumniæ reum placuit sequestrari. Item ut clerici cuiuilibet ordinis, neque propriis, neque pro Ecclesiasticis causis aliter adire debeant forum, nec causas dicere audeant, nisi quas cum permisso & consilio Episcopi agere eis fuerit omnino permisum. Item ut in parochiis nullus laicorum Archipresbyter præponatur: sed qui senior in ipsis esse debet, clericus ordinetur. Item Pontifices, quibus in summo sacerdotio constitutis ab extraneis duntaxat aliquid, aut cum Ecclesia, aut sequestratum, aut dimittitur, aut donatur; quia ille qui donat, pro remedio animæ suæ, non pro commodo sacerdotis probatur offerre; non quasi suū propriū, sed quasi dimissū Ecclesiæ inter facultates Ecclesiæ cōputabunt, quia iustū est ut sicut sacerdos habet quod Ecclesiæ dimissum est, ita & Ecclesiæ habeat quod relinquatur sacerdoti. Sanè quicquid per

# FLODOARDI HIST.

fidei commissum aut Sacerdotis nomini  
aut Ecclesiae fortasse dimititur, cuicunq;  
alij postmodū profuturū, id inter faculta-  
tes suas Ecclesia computatū retinere non  
poterit. Itē si quis Episcopus res, quæ ab  
alia Ecclesia præsentaliter possidentur,  
quocunque ingenio aut callida cupidi-  
tate peruerterit, aut sine audientia præ-  
sumperit usurpare, ac suis vel Ecclesiae  
suæ ditionibus reuocare, dum commu-  
nione priuari non potest, vt necator pau-  
perum ab officio deponatur. Item si quis  
Episcopus, excepto si euenerit ardua ne-  
cessitas, pro redemptione captiuorum  
ministeria sancta frangere pro qualicun-  
que conditione præsumperit, ab officio  
cessabit Ecclesiae. Item viduas, quæ se Do-  
mino consecrari petierunt, vel puellas  
Domino consecratas nullus, neque per  
auctoritatem regiam, neque qualicun-  
que potestate suffultus, aut propria te-  
meritate rapere aut trahere audeat.

Quod si vtrique consenserint, commu-  
nione priuentur. Iudices, qui super au-  
toritate & edicto Dominico canonum  
statuta contemnunt; vel edictum illud  
Dominicum, quod Parisius factum est,

ECCLESIAE R.E.M. LIB. II. 107  
violauerint aut contempserint , placuit  
eos communione priuari. Item ut dece-  
dente Episcopo in locum eius non alius  
subrogetur , nisi loci illius indigena , quē  
vniuersale & totius populi elegerit vo-  
tum , ac comprouincialium voluntas af-  
fenserit. Aliter qui præsumpserit , abiicia-  
tur è sede , quam inuasit potius quām  
accepit. Ordinatores autem triennio ab  
officio administrationis suæ sedis cef-  
fare decernimus.

Præterea res Ecclesiæ præfatus Præ-  
sul domnus Sonnatius probabiliter or-  
dinasse legitur: augens etiam Episcopiū  
terrīs ac mancipiis dato pretio coem-  
ptis: quarum adhuc emptionum non-  
nulla reperiuntur monimenta. Quasdam  
quoque res , quas praui quidam perua-  
ferant, apud regiam maiestatem , tam per  
seipsum , quām etiam per suos actores ,  
Marco Presbytero quoque legato suo  
causas agente , repetitas & obtentas Ec-  
clesiæ ritè restituit Colonias etiam villā-  
rum quarundam Episcopij dispositis or-  
dinavit seruitiis. præcepta necnon regalia  
super Ecclesiasticarum immunitate rerū,  
sed & traditionum quarundam obtinuit

firmitate. Sed & res inuenitur quasdam  
cūm regina Brunechilde commutasse,  
pro vtriusque partis opportunitate.

Testamentum quoque rerum suarum  
condidit, in quo plura diuersis donaria  
contulit Ecclesiis. Basilicam tamen beati  
Remigij præcipue sibi heredem instituit;  
vbi & sepulturam se habiturum delegit:  
ibique missorum argenteum deauratū  
deputauit. Cochlearia quoque duode-  
cim, & salarium argenteum, ac portionē  
suam de villari quodam cum mancipiis,  
vineis, pratis, cæterisque adiacentibus, &  
alia nonnulla, quæ se dato pretio memi-  
nit comparasse. Ad basilicam sanctorum  
Timothei & Apollinaris delegauit ca-  
sas quasdam tam iuxta ipsam Ecclesiam,  
quām infra ciuitatem. Ad basilicam san-  
cti Martini, quem peculiarem patronum  
suum dicit, villam Mutationis, quam cō-  
parauit, ad integrum sicut à se possessa  
est tradidit. Insuper & aurum dedit, vnde  
calix inibi fieret. Ad basilicam sancti Iu-  
lianii recuperandam auri solidos v. Ad  
basilicam sancti Nicasij similiter solidos  
quinque. Ad basilicā sancti Ioannis sol. v.  
Ad basilicā sancti Sixti similiter in au-

ro solidos tres. Ad basilicam sancti Mauricij sol. iij. Ad basilicam sancti Medardi sol. iij. Ad Monasterium puellarum vineam in Germaniaco sitam , cū quibusdam vasis ipsi basilicæ profuturis. Ad basilicam quæ dicitur ad Apostolos , auri solidos iij. cum aliis munusculis vnde calix fieret. Ad basilicam sancti Petri in ciuitate auri sol. iij. Ad basilicam domni Theoderici portionem suam de villa Germaniaco, cum mancipiis, vineis , & cæteris ad ipsam pertinentibus : argentum quoque ad sepulcrum domni Theoderici fabricandum, vel exornandum.. Ad basilicam sancti Viti vas quoddam argenteum ad calicem faciendum, & in auro sol. xv. Ad basilicam sanctorum martyrum Rufini & Valerij in auro sol.xv. Ad basilicam sanctorum martyrum Crispini & Crispiniani auri sol.xv. Ad basilicam sancti Medardi sol.xv. Ad matriculam præterea sanctæ Remensis Ecclesiæ , nonnulla contulit donaria.

Cæteris quoque matriculis vel congregacionibus diuersa delegauit mune-  
ra. Quibusdam hæredum quoque suorum personis prædia quædam eo tenore de-

reliquit, ut ad loca Sanctorum à se destinata post eorum reuerterentur decessum. Mancipia nonnulla libertate donauit, additisque ditauit peculiis. Quod viri Dei testamentum regalis præcepti reperitur pagina roboratum.

*De Leudegeselo Episcopo, Angelberto,  
& Landone. Cap. VI.*

**P**Ost hunc beatum virum Leudegeselus, Attilæ Episcopi frater, tempore Dagoberti Regis Episcopium rexerat. quod etiam rebus emptis, scilicet syluis, pratis, ruribus auxit. Quædam quoque cum Abbone Tricassino Episcopo pro vtriusque partis opportunitate commutauit: sed & alia quædam cum aliis quibusdam personis. Res etiam quasdam Ecclesiæ ordinatis disposuit colonis.

Hunc sequitur Angelbertus. ipse quoque rebus emptis auxisse reperitur Episcopium. Cui successit Lando vir illustrissimus, & multorum possessor prædiorum: quorum nonnulla iunxit Ecclesiæ; quædam verò propinquis suis distribuit. Sed & ea quæ trans ligerim Remensis habuerat Ecclesia, & Felix Abbas qui-

dam Ecclesiæ sancti Iuliani martyris in-  
debitè retinebat, apud maiestatem re-  
giam legibus euindicata recepit: pro  
quibus iam antea prædecessor eius An-  
gelbertus Episcopus cum Gallo Aruer-  
nensi Episcopo coram rege controuer-  
siam habuisse reperitur. Hic Lando Præ-  
sul Ecclesiæ Remensem rerū suarū per te-  
stamenti paginam rite fecit heredem: &  
quæcunque aliis dedit personis vel Ec-  
clesiis, eidem Ecclesiæ vel successori suo  
constituit dispensanda. Diuersorum si-  
quidem Sanctorum basilicis diuersa dele-  
gauit donaria. Basilicæ scilicet sancti Re-  
migij, vbi sepulturam fieri sibi delegit,  
villas & munera. Basilicæ sancti Gau-  
gerici & sancti Quintini argenti varia  
dona. Item Basilicis atque matriculis  
Remis: sanctorum scilicet Timothei &  
Apollinaris. Item sancti Martini. Item  
sancti Nicasij. Item sanctæ Genouefæ.  
Monasterio quoq. sanctorum Theode-  
rici & Theodulfi. Item ad basilicam san-  
cti Germani, & matriculam ipsius. Item  
sancti Iuliani. Item sanctorum Cosmæ  
& Damiani. Item sancti Petri ad cortem.  
Item sancti Petri ad monasterium puel-

larum. Item ad basilicam sancti Symphoriani, quæ vocatur ad Apostolos. Item sancti Medardi, & sanctorum Crispini & Crispiniani. Item sancti Victoris. Item sancti Mauritij. Item sancti Bassoli diuersa contulit donaria. Ecclesiæ quoque Laudunensi cuiusdam villæ portionem suam delegauit : & basilicæ sanctæ Genouefæ ibidem constitutæ vil lam Appiam, cum omni re, ad se pertinente tribuit. Turrim quoque auream, quam ad votum suum fabricari fecerat, super altare posuit S. Mariæ Remensis. Ecclesix, & patenas tres, ac brachiale aureum. Fuit autem Sigeberti regis tempore.

*De sancto Niuardo. Cap. VII.*

**P**Ost præmissos, ad Episcopale culmen eligitur beatus Niuo, qui & Niuardus. vtroque namque reperitur vocatus nomine. Hic priùs in aula regis, vt pote vir illustrissimus, traditur conuersatus. In Episcopatu verò positus, emptis per diuersa loca tam fundis, quam dominibus, nec non mancipiis, dilataffe res

inuenitur Ecclesiæ. Disposuit etiam non-nullas ordinatis colonis villas Episcopij: quasdam quoque res commutasse repetitum cum Attila Laudunensi Præfule, pro ytriusque partis opportunitate. Commutauit etiam à Bauone & Theodera-mno fratribus locum quendam super fluuum Maternam de rebus Remensis Ecclesiæ, vbi construxit Monasterium, quod dicitur Altumvillare, petente Berchario Abbatे, qui ab eo petierat locum sibi dari, vbi cum fratribus suis monachis sub regula patrūm sancti Benedicti & sancti Columbani viuere posset. quod & idem Præful facerē studuit, vt infra continetur. Sed & cūm aliis quibusdam personis, prout congruum visum fuit, res quasdam commutauit. Dedit quoque sub priuilegij iure ad Monasterium sancti Basoli Ecclesiam in Viririaco in honore sancte Mariæ constructam, cum omnibus ad ipsam pertinentibus, simūlque locellum qui Vvasciacus dicitur. Immunitatem quoque ipsis Monachis sub Perrone Abbatē ibidem Deo seruientibus instituit; vt nullus Eccle-

siaisticorum iudicūm eos indebitē in aliquo inquietare præsumeret; sed eis quieto ordine sub sancta regula viuere ac Deo seruire liceret. Præceptum etiam immunitatis à Childeberto rege super teloneis & quibusdam tributis Ecclesiæ Remensis obtinuit. Cui Ludouicus quoque rex sub Ecclesiæ suæ nomine res quasdam in Malliaco super fluuium Videlam, quas quibusdam infidelibus suis electis receperat, auctoritatis suæ præcepto concessit. Huius etiam tempore tradidit Grimoaldus vir illustris sancto Remigio villas suas Calmiciacum & Veturiacum pro animæ suæ remedio.

Hic beatus Niuardus, dum ex communi consensu totius Concilij Præsulum Galliæ, Namnetis Romani iussione Pontificis exhibiti, rege fauente, restruxisset Ecclesiam monasterij super ripam Maternæ fluminis in loco nuncupato Villari dudum siti, sed à Barbaris diruti; & ab eo constructa hæc funditus cecidisset Ecclesia; in alio loco rursus ab ipso reconstructa rursum traditur corruisse. Quadam verò die veniens de villa Sparnaco, simul comi-

# ECCLESIAE REM. LIB. II. III

tante secum præfato Abbatे Berchario,  
visum sibi est transito flumine debere  
paululum requiescere : sicque caput in  
sinum sedentis reclinans Bercharij ob-  
dormiuit, & visum vidit, scilicet colum-  
bam locum syluæ circumire, & in fago  
quadam post hanc circuitonem resedi-  
sse. Idque tertio columbam videt ean-  
dem egisse; tumque cœlos petisse. Quam  
visionem sicut ipse in somnis, ita prædi-  
ctus quoque Bercharius vigilans fertur  
asplexisse. quo viso compunctus idem  
cœpit Abbas fundere lacrymas. Exper-  
rectus autem Beatus Præsul à somno ex  
lacrymis eius sibi faciem reperit vdam:  
& interrogans quæ illi causam fletus  
existeret, accepit eum propter sui  
ruinam fleuisse operis. Inuicemque sibi  
visa referentibus, traditur Pontifex  
hæc etiam Dei seruo cuidam no-  
mine Bauoni, cuius erat ipsa posses-  
sio, visa narrasse. Qui oratorium in  
honore sanctæ crucis illic habens, ibi  
conuersabatur. Qui etiam postquam  
visionem Præsulis, & eius agno-  
uit voluntatem, obtulit ei, eandem

## FLODOARDI Hist.

possessionem suam partem quoque, possessionis cuiusdam fratris sui, nomine Baldini. Alterius vero fratris Theoderamni nomine causam retulit, quod esset scilicet in factione contra Reolum Comitem, qui Reinensis post extitit Episcopus, pro filiis eius, quos occiderat in vltione filiorum suorum, quos Reolus pro latrocino, quod exercebant, suspensio necauerat. Vnde dominus Niuardus eum cum Reolo, qui neptem suam filiam Childerici habebat vxorem, pacificauit: & sic ipse Theoderamus simul cum ceteris fratribus suis eandem possessionem sancto Niuardo commutatione ab eo sumpta tradidit. Mox idem Praeful succidi syluam iubens, in honore sancti Petri & omnium Apostolorum ibi construxit Ecclesiam, & ybi resedisse columbam viderat, altare instituit, collectisque seruis Dei Monasterium ordinauit. Vbi etiam praefatus Theoderamus monachus efficitur. Sed & Reolus filium suum, nomine Gedeonem, de nepte sancti Niuardi suscepit, ibi monachum fieri petiit, & rerū suarum partem ad idem monasterium condonauit. Beatus autem Ni-

uardus constituto monasterio, quicquid possessionum ante Episcopatum fuerat visus habere, ad ipsum locum tradidit, & exhortatus beatum Reolum, religiosis ei suasit assumere habitum. priuilegium quoque, poscente præfato Abate Berchario, eidem contulit monasterio: ut scilicet ipse Præsul idem monasterium in sui juris dominatione dumad viueret conseruaret; & ut post suum decessum Remensis Episcopus ipsum cœnobium gubernet; & eosdem monachos contra omnes aduersantes defendat: ipsi vero monachi potestatem habeant Prælatum sibi regulariter eligendi, prout in descriptione ipsius priuilegij continetur. post hæc in Ecclesiola sanctæ Mariæ, quam in eodem monasterio construxerat, obiisse fertur, & ad Ecclesiam sancti Remigij Remis deportatus ibidem sepultus est.

*De translatione sanctæ Helenæ ad  
ipsius Sancti Monasterium.*

*Cap. VIII.*

# FLODOARDI HIST.

**A**D prænotatum huius sancti viri cœnobium beatæ Helenæ reginæ constat corpus ab urbe Roma deuectum. Quod quidem presbyter Remensis parrochiæ, Tetgusu nomine, Romam profectus, noctis inopinus in Ecclesia remanens tempore furatus cautissimè secum studuit deferre. Qui dum iam secundam mansionem haberet in sylua quæ ciuitati adiacet Sutriæ; in crastinum unus è comitibus eius pignera sancta leuare super asellum gestiens, ea minimè valuit mouere. At stupidus hæc magistro notificat: qui concitus pergens, thesaurum pauidus apprehensum iumento sine grauitate ponderis imposuit, cum esset inferior repulso viribus corporis. Confessus est autem idem minister, nocturno se pollutum somnio. Venientes ad rapidissimum fluuium Taram, cum illum non auderent ingredi propter validissimum eius impetum, animal sacro tutum munere sponte descendit in flumen. quem sequutus alter asellus ferens Presbyterum, licet vndis pene videretur immersus, transiit tamen fluuium, cum latera fluctibus non tinxisse probaretur

almi

mi pigneris baiulus. Item dum superant Alpium iuga , quædam comes itineris huius puella in præceps labitur aëta. quæ dum miserabiliter voluitur per deuexa, socij beatæ reginæ proclamantes expectunt patrocinia. cùm subitò in prærumpo mōtis hæsit latere delapsa: sicque demissis fasciolis retrahitur incolumis ad superiora, nullam, ceu visum sibi est, lēsionem perpeffa. Quibus compertis non nulli miraculis , deuotiùs huius oneris famulabātur obsequiis. Inter quos equo quidam desiliens beata superimponit pignera: descensuque montis artam ingressus semitam propriis onus extollit humeris. At subitò lubrica pede secuto ruit in præceps, sacra tamen brachiis astricta nullatenus omittens munera : cùm protinus, turba sequente nomen reginæ precibus ingeminante, equus, qui sacra gesserat, suam nihili pendens ruinam, rucnem anteroribus hominem cruribus amplexus , tandiu eum Deo se sustinente tenuit , donec ab incolis subter degentibus glacies ferro crispata, & tam homo quam equus sunt funibus in calle reuocati. Peruenientes autem ad pagum

# FLODOARDI HIST.

Lingonicum, in vicum qui vocatur Osif-  
mus, Ecclesiæ beati Vvinebaldi almas in-  
tulerunt reliquias. vbi quædam contra-  
cta genibus repens muliercula, mox ut  
horum gestamen pignerum attigit, ad  
sua reuocatis officia neruis sanitati perfe-  
ctissimæ redditur. Inde itinere vnius diei  
peracto, quidam omnibus iā per sexenniū  
dissolutus artubus linteum beatæ Regi-  
næ cum gladio mittit in munere. Sed an-  
tequam coniunx eius ad eum, quæ hæc  
detulerat munuscula, rediret, infirmus  
idem membrorum omnium recuperat  
munia. His auditis quædam matris ab ut-  
tero cæca puella deducitur huc ad sancta  
præsidia: moxque dum feretrum beatæ  
contigit dominæ, depulsa lumen recepit  
cœcitatem. Ingressis villam Auergam quæ-  
dam muta, sed & officio manuum desti-  
tuta, progrereditur obuiam: quæ statim  
recuperatis membrorū muniis optatam  
meruit inuenire medelam.

Deinde venerando hoc in Ecclesia  
villæ Falesiæ posito munere, quidam lu-  
naticus eandem basilicam est ingressus.  
tum nouissimè vexatus, merita beatissi-  
mæ petentibus cunctis, plenissimè regre-

ditur absolutus, integra scilicet sospitate donatus. In eadem villa quidam morbo attritus tria grabato exegerat lustra, carne iam ita putrefacta, ut viginti tria ē corpore ipsius cecidisse feratur ossa. qui ad diuam perlatus medicatricem, virtute diuina erexit, stupente populo redditur sanus. Quædam quoque puella nomine Baua genibus attracta repens, ut potè vtroque poplite contracto matris ex utero; basibus hīc solidatis recto recessit vestigio : quæque postmodum Remis in sancto permāsit proposito. Accedit quoque fœmina, quæ paralysi resoluta linguae penitus amiserat officia, laxisque neruis dexteræ manus inutilia dependebant vincula. cuius allatus in munere linteolus, ut thecam sacri contigit corporis, mulier pristinæ munia perfectæ recepit salutis. Quidam surdus à nativitate veruecem adduxit : Ecclesiam ingressus ad missarum solennia stetit. ut ad Euangeliumentum est recitandum, verba vietæ cœpit insolita aure percipere. quo perlecto curatus, confessus est, Euangelium se nunquam priùs audisse. Pater quidam lactentis aduenit pueri, quem ad exitium

# FLODOARDI HIST.

iam iamque vis impellebat ægritudinis.  
Genitor ergo votum pro vita vouens na-  
vi rediit, & puerum, qui per quinque iam  
dies fomenta spreuerat mammae, reperit  
incolumem, lacque fugentem. Paralyti-  
cus quidam Treuerorum è finibus est ad-  
uectus, qui septem dudum vicibus om-  
nium membrorum soliditatem adeptus,  
toties carnis se premētibus desideriis mi-  
serabiliter est recontractus, qui postquam  
propria confessus est facinora, quod non  
egerat iam vicesimus voluebatur annus,  
permansura deinceps est sanitate potitus.  
Allata est item mulier quædam dextro  
latere pestis immanitate resoluta : quæ  
perfectam consecuta medelam reuersa  
est sana. Item adducitur mane mulier cœ-  
ca, quæ hora rutilante tertia gemina re-  
greditur illuminata lucerna.

Denique ut perlata est ad præfatum  
Altuillarense monasterium sacratissima  
gleba, quibusdam dubitantibus an ipsa  
foret Helena Constantini Augusti ge-  
nitrix, vitalisque ligni repertrix: id pro-  
babili Christus asseuerare dignatus est a-  
quæ iudicio, triduano supplicatus ieunio.  
Mittuntur etiam tres fratres ex eodem

Monasterio Romam, ad indagandā translationis huius beatæ reginæ certitudinē: qui redeuntes & veritatis huius indaginem, & geminatum gaudium, corpus videlicet beati Polycarpi Presbyteri, collegæ sancti Sebastiani, huic attulere cœnobio.

Huius beatæ reginæ quondam natalis die imminente, pescatores Monachorum noctu capturæ instabant piscium in Materna flumine, cassoque frustrati per totam fere noctem labore, tandem conquesti sanctam Helenam pro sua cœperunt in clamare fatigatione. Tum in Dei & in ipsius nomine laxantes rete, gemino ditati gaudent esoce. Sed mox unus horum repetens matrem, quodam gaudia interpolauit mœrore. Dumque rursus queruntur, iterūmque dominam inclamando turbantur, piscis elapsus mirabiliter dans saltum ab imo, superiorem retis funem tenacissimo corripit morsu, & sic inhærens funi pependit, donec stupefactus eum tandem pescator gratauerit exceptit.

*De translatione sancti Sindulfi ad idem  
Monasterium. Cap.IX.*

**A**D hoc Monasterium beati Sindulfi translata sunt ossa: quae in villa quae dicitur Alsontia, fuerant posita; ubi Deo idem sanctus vir sacerdotali seruierat officio, & ubi pluribus post obitum claruerat miraculis. Cuius pignera ut perlata sunt ad villam, quae dicitur Spida; mulier quaedam cœca pristinum gauisa est lumen adepta. Cumque appropinquarent iam portæ ciuitatis Remensis, obuiam properante populi multitudine, accessit quaedam muta & debilis manu puerilla: quae ut se terræ prostrauit, ab vtraque sanari peste promeruit. Allata est illuc quaedam muliercula manibus, genibusque contracta: quae continuò ut est ad terram deposita sanitati lætatur restituta. Sed ubi victa luxu gloriari cœpit, quod eam vellet, nollet, vir suus reciperet, qui eam infirmitatis huius causa dimiserat, ad depulsam rursus est miseriam reuoluta. Item, ut posita sunt beati viri membra in Ecclesia, coram altari sancte Mariæ:

aduenit quædam puella reptans genibus  
contracta: quæ virtute Dei erecta, huius  
sancti meritis astitit sana. Adducitur etiā  
quædam iam per annos septem cœca: quæ  
mox ut valvas tēpli attigit, lumē recuperare  
meruit. Celebratisq; Missæ sacramē-  
tis, defertur inde corpus beati viri ad ba-  
silicam sancti Remigij. In crastinum pro-  
fertur ad monasterium Auennacum: &  
occurentibus sanctimonialibus, aduenit  
quidam iam duobus annis claudus: qui  
vbi se prostrauit in humum, surgens  
priscum cœpit figere gressum. Affertur  
etiam quædam contracta, membrisque  
resoluta: quæ sine mora sospitati gaudet  
restituta. Tum perlatum est munus hoc  
venerabile ad monasterium Altuillaren-  
se. Vbi quædam puella aduecta, à primo  
anno natiuitatis cœca, ut ad ianuam mo-  
nasterij peruenit, lucem videre cœpit.  
Duo germani prouectæ fratres ætatis  
sub vno anno luce priuati oratorium  
ingressi, vt se dederunt in orationem,  
cruor eis pro lacrymis fluere cœpit ex  
oculis; moxque lumine recepto lœtan-  
tur sepulcrum videre sanatoris. Quæ-  
dam Deo sacrata votum habuit cum-

# FLODOARDI HIST.

sociis, ut iret ad locum sancti pignoris.  
Quæ de itinere medio, cæteris iter per-  
agentibus cœptum, reuersa, ut ad suæ  
locum cellulæ peruenit, poplitibus bra-  
chiisque contracta diriguit. Postea plau-  
stro ad præfatum deuecta cœnobium,  
postquam aliquandiu ibidem in hac est-  
ægritudine remorata, exultat tandem  
pristina sibi sospitate redhibita.

## De sancto Reolo Episcopo. Cap. X.

**P**Ost S. Niuardum præfatus dominus  
Reolus Episcopium hoc est adep-  
tus: quod tam hereditariis quàm empti-  
tiis iuuenitur auxisse rebus. Qui ex præ-  
ceptis domni Niuardi causas apud regi-  
am maiestatem pro rebus Ecclesiasticis,  
vel colonorum legibus egisse ac euicisse  
reperitur. Ipse verò beatus Reolus in  
Episcopatu iam positus magnam habuit  
intentionem, pro rebus præmissi sancti  
Niuardi Episcopi, cum Gundeberto re-  
gis optimate, ipsius domni Niuardi fra-  
tre germano; dicente Gundeberto, quòd  
villæ germani sui Niuonis Episcopi, tam  
de paterna quàm de materna hereditate,

quas Niuo moriens dereliquerat, ipsi iure  
legitimo deberentur. At contra Dom-  
nus Reolus vel agentes sui dicebant;  
quod Dominus Niuardus omnem rem  
suam pro animæ suæ remedio ad loca  
sanctorum per sua instrumenta contu-  
lisset; scilicet ad Ecclesiæ sanctæ Ma-  
riæ, & sancti Remigij, atque ad mona-  
sterium Altuillare, nec non & Virizia-  
cum, vbi dominus Basolus in corpore  
requiescit: quæ monasteria ipse Dominus  
Niuo suo construxerat vel restruxerat o-  
pere. Item Remis in monasterio puella-  
rum, vbi Boba præesse videbatur Abba-  
tissa. Item sanctis Rufino & Valerio; vel  
per reliqua loca sanctorum. Sed dum in-  
ter utramque partem hæc intentio ver-  
teretur, mediantibus pacificis tandem  
personis, eo tenore ad pacem concordia  
redierunt, ut Gundebertus ea quæ ultra  
Ligerim fuerant Emmæ genitricis ip-  
orum, absque repetitione Reoli Epi-  
scopi, vel agentium suorum, in sua reci-  
peret potestate. Reliqua vero, quæ cūque  
bonæ memoriae Dominus Niuo ad loca  
Sanctorum per sua instrumenta delega-  
uit, ad integrum ea Sanctorum loca per-

# FLODOARDI HIST.

petualiter absque repetitione Gundeberti, vel heredum suorum cum Dei adiutorio possiderent. Vnde conuentiale quoque scriptum digestum apud nos adhuc reseruatur, utriusque partis assignatione roboratum.

Hic partem villæ Ditiaci positus in Episcopatu emit. Item mansum & campos in villari Bersiniaco. Item mansos aliquos plusquam quatuor infra ciuitatem Remensem à diuersis personis, & alia quædam. Item portionem de villa, quæ dicitur Mons Allonis. Item partes villarum Rosiaci & Popiaci, & alia nonnulla, tam prædia quam mancipia, eius temporibus tradidit vir illustris Vvaratus ad Ecclesias sanctæ Mariæ & sancti Remigij Remis: Cruciniacum montem, Curbamuillam, cum Aciniaco, in pago Tardonensi. Quædam denique hic beatus præsul Reolus ex rebus Ecclesiæ iuuenit cum quibusdam personis commutasse, partium scilicet librata opportunitate.

Habuit filiam Deo sacratam in monasterio, quod Ebroinus Sueßionis construxit, sub sancta regula conuersantem,

nomine Odilam, quam ex legitimo suscepereat ante clericatum matrimonio: cui villas quasdem tam in pago Remensi vel Bellouacensi, quam etiam in partibus Transligeranis eo tradidit iure, ut ad idem monasterium res ipsæ post eius decesum proficerent omni tempore.

Construxit hic venerabilis præsul monasterium Orbacense, in loco quem promeruit dono regis Theoderici, per ipsum licentiam; suffragate quoque Ebroino Maiore domus. Impetrauitque dominus idem Reolus à monasterio Rasbacensi sex monachos, qui regimina sanctæ regulæ ibidem tenerent, & alios ea docerent. Ex quibus unum, Leudemarum nomine, in eodem loco Abbatem constituit: qui rexit idem monasterium donec vixit. Nam licet ab Odone quodam fuerit expullus; à Childeberto tamen rege postea restitutus est. Post cuius obitum dominus Rigobertus Archiepiscopus ipsum recepit & rexit. Huius Monasterij monachum, nomine Hucboldum, nuper Hungari comprehensum trucidare nisi sunt: sed nequaquam ferro incidere potuerunt. Nam vt idem refert,

# FLODOARDI HIST.

& nonnulli captiui qui viderant, reuersi  
nunc quoque testantur, dum sagittis eū  
nudum vndique Barbari petissent, vt ab  
adamante relisæ, sic ab eius resiliebanc  
corporē sagittæ, nec signum iectus ullum  
apparebat in cute: sed & omni conatu  
gladio percussus, nihilominus mansit in-  
temeratus. Vnde & Deum dicentes eum  
esse, duxerunt reueriti secum, donec re-  
demptus à quodam Episcopo atque di-  
missus reuertitur.

## De sancto Rigoberto. Cap. XI.

**P**RÆFATO Domno Reolo beatus  
Rigobertus successit in Episcopatu,  
eius, vt traditur, etiam carne propinquus,  
in regione Ribuariorum nobili prosapia  
genitus: patre siquidem ex eodem pago,  
nomine Constantino; matre vero ex Por-  
censi orta territorio. Vir piis moribus  
instructus, & virtutum insignibus ador-  
natus. Qui nonnulla in Episcopio colla-  
psa reperiens reparauit. Sed & Canoni-  
cam clericis religionem restituit, ac suffi-  
cientia virtualia constituit; & prædia  
quædam illis contulit, nec non ærarium

**ECCLESIAE REM . LIB. II. 119**  
commune v̄sibus eorum instituit. Ad quod has villas delegauit : Gerniacā cor-tem, Musceium, Roceium, Vlfiniacum Riuum , Curcellas : ecclesiam quoque sancti Hilarij, cum suburbio ad eam per-tinente : scilicet ut in annua transitus sui die sufficiens eis inde refectio parare-tur: quæ superessent, ipsis communiter diuidenda cederent. Famulos quoque, & eorum colonias ad necessaria Canoni-corum seruitia deputauit, & eosdem Christi pauperes rerum suarum heredes fieri destinauit. Harum verò summa re-rum in xl. vel amplius mansos colligitur. Nonnullas etiam Episcopij villas, descri-ptis earum coloniis, seruitiisque, rite disposuit.

Res etiam quibus Episcopium auxit quasdam dato pretio comparauit, ut vil-lam nomine Cartobram in pago Tar-donensi à Gamnoaldo, pro qua dedisse traditur auri solidos quingentos : & in villa, cui nomen Turba, mansos duos, à diuersis personis. Item portionem de vil-quæ dicitur Campaniaca, super fluvium Vidulā, ab Hosomo : pro qua dedisse re-peritur in auro solid.cxl. Item à quadam

FLODOARDI Hist.

consobrina sua nomine Gilsinda portionem de villa Bracaneto super fluuum Rotumnam, cum mancipiis, ædificiis & omnibus ad ipsam possessionem pertinentibus. Item ab eadem Gilsinda partem quandam de villa Bobiliniaca supra fluuum Suippiam, cum domibus, mancipiis, campis, pratis, &cæteris ad eandem possessionem pertinentibus: pro quibus rebus in auro solidos centum inuenitur dedisse. Quasdam quoque res trans Ligerim non modico auri dato pôdere reperitur emissæ, Quædam quoque cum aliquibus personis inuenitur commutasse, pro partium scilicet opportunitate. A Dagoberto denique rege præceptum immunitatis suæ obtainuit Ecclesiæ, suggerens eidem regi, qualiter ipsa Ecclesia sub præcedentibus Francorum regibus, à tempore domni Remigij & Clodouei regis, quem ipse baptizauit, ab omni functionum publicarum iugo liberrima semper extiterit. Qui præfatus rex hoc beneficium confirmare vel innouare disponens, cum consilio procerum suorum statuit, ad predecessorum formam regum præcipiens, vt omnes

**ECCLESIAE REM. LIB. II. 120**  
ipsius sanctæ Dei Ecclesiæ res, tam in Cāpania, & infra urbem, vel suburbanis, quam in Austrasia, seu Neustria, vel Burgundia. seu partibus Massiliæ: in Rodonico etiam, Gaualitano, Aruernico, Turonico, seu ri&tauico, Lemouicino, vel ubi cūque infra regna eius ipsa Remensis Ecclesia, vel basilica beatissimi Remigij villas aut homines habere videbatur, sub integra immunitate omni tempore possent manere. Sic quoque ut nullus iudex publicus in ipsas terras auderet ingredi, ut mansiones intrando ficeret, aut quælibet iudicia, vel xenia ibidem exigere ullatenus præsumeret. Sed quodcumque à predecessoribus suis regibus Ecclesiæ Remensi vel basilicæ sancti Remigij fuerat concessum, cunctis diebus eadem Ecclesia valeret habere conseruatum. Sed & à filio ipsius super huiuscæ auctoritatis corroboratione, & à cæteris sui temporis regibus immunitatis, ac teloneorum remissionis præcepta Ecclesiæ suæ obtinuit permanere. Item Theoderici regis specialiter pro villa Calmiciaco, quam Grimoaldus vir illustris Ecclesiæ Remensi contulerat.

# FLODOARDI Hist.

Quarum adhuc regalium monumenta  
præceptionum in archiuo sanctæ huius  
Remensis conseruantur ecclesiæ.

Hic venerabilis præfus ripinum Maiorem domus regiæ traditur amicissimum habuisse: cui eulogias pro benedictione crebro solebat mittere. Ad quem collocuturus dum venisset aliquando, cœpit idem Princeps requirere, quid huic sancto patri gratum potuisset offerre. Morabatur autem tunc apud Gerniacam contem. quam villam eidem oblatam ubi gratam haberi beato pontifici compерit, offertei, ut quantum vellet in gyro acciperet, vel quantum circumiret, dum ille meridie quiesceret. Beatus itaque Rigobertus, exemplum beatissimi Remigij secutus, per fines qui manifestissimè parent pergens, passim itineris sui limitem poni præcepit, ut litem discerneret aruis. Cui regresso surgens ripinus à somno largitus est omnem quem circuitu suo concluserat locum. Ad indicium verò memorabile super hoc itineris sui vernantior omni tempore, quam in ceteris circa locis, visitur herba virere. Est & aliud non contemnendæ

ECCLESIAE REM. LIB. II. 121  
nendē rei miraculum , quod proculdu-  
bio meritis ipsius constat eisdem rebus  
à Domino prærogatum. Siquidem post-  
quam eius cessere dominio , fertur eas  
nunquam læsisse tempestas,nec cecidis-  
se super illas grando:& cū in locis conti-  
guis videatur cadere , fines eorum non  
præsumit attingere. Denique res istas,  
vel cætera quæ visus est obtinuisse,nul-  
lo mundanæ cupiditatis impetravit ob-  
tentu ; sed Ecclesiæ suæ in cunctis  
consulens vtilitatibus , illam consti-  
tuit heredem. Plures etiam rerum sua-  
rum participes fecit Ecclesias , vt variis  
chartarum docemur instrumentis. Sub  
ipsius Episcopatu dedit Ado quidam  
Abbas ad Ecclesiam sanctæ Mariæ Re-  
mensis res suas sitas in pago Laudunensi  
in vico , qui dicitur Raosidus , cum adiacē-  
tiis earum , domibus scilicet , & colonis ,  
campis , vineis , pratis , siluis , pasquis , a-  
quis , aquarumve decursibus , & omnibus  
appenditiis. Item ad matriculam sancti  
Remigij res quasdam in pago Tardon-  
ensi in villa Corneciaco constitutas.  
Diuersæ quoque personæ in locis diuer-

Q.

# FLODOARDI HIST.

sis res suas pro animarum remedio Ecclæsiæ Remensi sub hoc patre beatissimo tradiderunt, vt Beroaldus & Sairebertus in monte Betelini & Taxouariis domos, arua, mancipia, vineas, ac syluas: Gairefredus & Austreberta in pa-  
Laudunensi, in villa Vvarocio, mansos cum terris adiacentibus, vineis, ac man-  
cipiis. Abbo res suas sitas in pago Por-  
censi, villa Augusta: Leudemarus in Ca-  
marciaco, in pago Remensi, mansos cum  
edificiis, mancipiis, ruribus, vineis, syluis,  
pratis, & cæteris adiacentiis. Rodemarus  
res suas sitas in vico Castricensi. Itē Au-  
strebertus suas in eadēvilla. Quarum ad-  
huc exemplaria traditionum apud nos  
condita referuantur.

## *De expulsione ipsius ab Urbe Remensi.*

### *Cap. XII.*

**O**Rta denique simultate inter regem Chilpericum & Carolum, præfati Pipini filiū, Maiorémque domus Ragāfridum, Carolus iste prope urbem transiens Remorum, clamasse fertur ad beatum Rigobertum supra portam ciuitatis situm, vt ei iuberet eandem portam ape-

riri , quatenus ad Ecclesiam sanctæ Dei genitricis oratum posset abire. Cui crebris in idipsum vocibus instanti respondisse vir Domini perhibetur , quod non illi eam prius aperiret , donec sciret quem finem lis cepta perciperet : ne forte urbem sibi commissam illi diripiendam proderet , qui aliarum res nonnullas urbium iam diripuisset . Ad hæc Carolus comminatus furibundè asseritur , quod si reuerteretur victor in pace , non ultra idem vir Dei tutus maneret in eadem ciuitate . Supra portam siquidem , quæ dicitur Basili caris , vel quod basilicis in gyro sui dispositis abundauit , vel quod euntibus ad basilicas in vico sancti Remigij sitas peruia fuerit ; hic benedictus Domini consueuisse traditur commorari ; quod apertis cœnaculi sui fenestris loca sanctorum B. Remigij cæterorumque orandi gratia solitus fuerit contemplari . Oratorium quoque super eandem portam construxerat in honore S. Michaelis Archangeli , de quo in contiguam sancti Petri Ecclesiam descendere morem fecerat orationis amore . Quod oratorium non paucum tempore perseuerauit ibidem : donec Ludo-

# FLODOARDI HIST.

uicus Imperator idem S. Petri Mona-  
sterium Alpaidi filiæ suæ dedit. Cuius mu-  
lieris vir, nomine Bego, præfatum dirui  
iussit oratorium, quia scilicet quadam die  
caput in superliminari eiusdem ostioli  
grauiter eliserit, eo quod statura procerus  
fuerit, & erecto collo ambulauerit, nec  
ad introeundum seipsum humiliauerit:  
prætendens quod fenestram obnuberet  
Ecclesiæ præ sui celsitudine. Quod ramen  
oratorium ut cœpit euelli, mox ille cor-  
ripitur à Dæmone, ut erat in pago Lau-  
dunensi procul ab urbe Remensi. Por-  
ro per huius portæ viam puluis & ventus  
mixtim ferebantur: unde & tenebræ urbi  
videbantur illatæ: nec per eandem viam  
facile valebat quisquam incedere. Hoc  
autem oratorium modo reparatum, & in  
præmemorato beati Michaelis veneratur  
honore restitutum.

præfatus itaque Carolus vt principa-  
tum bello adeptus est, hunc virum Domi-  
ni Rigobertum patronum suum, qui vt  
traditur eum de lauacro sancto suscep-  
rat, Episcopatu deturbauit, & cuidam Mi-  
loni sola tonsura clerico, qui secum pro-  
cesserat ad bellum, dedit hoc Episcopium.

Hic Carolus ex ancillę stupro natus, ut in annalibus regum de eo legitur, cæteris qui ante se fuerant audacior regibus, nō solum istum, sed etiam alios Episcopatus regni Francorum laicis hominibus & Comitibus dedit: ita ut Episcopis nihil pietatis in rebus Ecclesiarum permitteret. Verū quod contra hunc virum sanctū & alias Ecclesiās Christi perpetrauit malum, iusto Dei iudicio Dominus refudit in caput eius. De quo primū scripta relatione traditur, quod sanctus Eucherius, cuius in monasterio sancti Trudonis humatum est corpus, Aurelianensium quondam Episcopus, dum in oratione positus mente cœlestibus intenderet, ad alteram vitam raptus, inter cetera quæ Domino sibi reuelante conspexit, hunc Carolum in inferno inferiori torqueri vidit. Cui de hoc sciscitanti responsū est ab Angelo ductore, quod sanctorū iudicio, qui in futuro examine cum Dōmino iudicabunt, quorum res abstulit, sempiternis sit pœnis deputatus. Qui beatus Eucherius ad sæculum reuersus, sancto, Bonifacio, qui tunc Galliis ad restituenda iura Canonica fuerat ab Apostolica

# FLODOARDI HIST.

ſede prælatus, & Fulrado Abbatij monaſterij S. Dionysij, & ſummo Cappella-no regis Pipini, hec indicare ſtuduit: dans in assertione, vt ad ſepulcrum eius ac-cedentes, ſi corpus ipſius inibi non repe-rirent, quæ de illo referebat vera eſſe ſcirent. Quibus ad locum, vbi corpus eiusdem Caroli ſepultum fuerat, veni-entibus, & ſepulcrum ipſius aperientibus, ſubitò viſus eſt ſerpens egressus; & totum illud ſepulcrum vacuum reperitur inte-riùs, ſicque denigratum, ac ſi flammis fuiffet exuſtum. De præfato denique Mi-lone Zacharias Papa Romanus prænota-to sancto Bonifacio inter cætera, quæ ad eum mandata direxit; ita ſcribit: *De Mi-lone autem, & eiusmodi ſimilibus, qui Ecclesiis Dei plurimum nocent, ut à tali nefario opere recedant, iuxta Apostoli vocem opportunè im-portunè prædica. Si acquieuerint admonitionibus tuis, ſaluabunt animas suas: ſin verò, ipſi peri-bunt obuoluti in peccatis suis. Tu autem, qui re-Etè prædicas, non perdes mercedem tuam.*

Cæterūm sanctus Domini Rigobertus dominicis obtemperādo præceptis, qui-bus iubetur ſub persecutione de ciuitate in ciuitatem fugere, ſecellit in Vvasco-

niam. Ibi exulando, dum multorum sancto ferore memorias Sanctorū lustraret, quandam ingressus basilicam, donec insistit orationibus, campanæ pulsantur ex more. Denique ibi duo pulsata signa sonitum nullum repertum dedisse. Tunc sacerdos & alij circumstantes sollicitè perscrutantur quis sit, & vnde aduenerit. Ille se profitetur clericum, & de Francia profectum. Adiuentes illi, super nouæ rei sciscitantur euentum: cur scilicet impulsa eorum consueta non resonent signa. At ille duo pandit sibi de quadam Ecclesia sua furtim ablata, arbitriaque se, ne fortè sint ea. Quibus sibi ostensis, ut asserit sua fuisse, experimenti gratia rogatur pulsare illa. Ad cuius impulsu his altisonè reboantibus vera dixisse comprobatur. Ita cunctis super huiuscmodi facto stupentibus suæ sibi nolæ redduntur: & ipse tam admiratione quam veneratione dignus habetur. quæ postmodum in Francia delatae & Ecclesiæ Gerniacæ cortis sunt restituta. Fertur hunc virum Dei præfatus Millo, cui Episcopium Remense datum fuerat à Carolo, functus legatione ad Vva-

## FLODOARDI HIST.

scones in hac regione reperisse , eique  
vt in Frāciā reuerteretur suasisse, suum-  
que sibi redhibendum Episcopium spo-  
pondisse. Qui regressus petitur à Milone,  
vt res quas Ecclesiæ iam delegauerat in  
ius proprium sibi trāderet. quod eo nul-  
latenus assentiente , & Milone se de pol-  
licitatione mutante , altare tantū vir  
Dei sibi rogat concedi sanctæ Dei ge-  
nitricis Mariæ ; vt scilicet in eo missas sibi  
liceat celebrare. Quo demum obtēto, ha-  
bitauit in Gerniaca corte tempore non  
pauco, vitam in humilitate , parcitate , vi-  
giliis , orationibus, & eleemosynis, cāte-  
rorūmque bonorum operum exhibitio-  
nibus agens. Morisque fuit ei , ciuitatem  
Remorum frequenter inuisere, & in a-  
ra beatæ Mariæ missas , vt optauerat, ce-  
lebrare. Tum per Ecclesiam sancti mau-  
ricij ad sanctum Remigium orandi gra-  
tia pergere. Inde sancti Theoderici mo-  
nasterium visitare : ac per Ecclesiam san-  
cti Cyrici de Culmiciaco ad sanctum Pe-  
trum in Gerniacam cortem redire.

*De miraculis in vita ipsius ostensis.*  
Cap. XIII.

CONTIGIT itaque quondam, dum  
ad sanctum Cyricum oratum ve-  
nisset in Culmiciacū, locutum eum cum  
Oecono mo Remensis Ecclesiæ qui ade-  
rat: rogatusque ad prandium recusauit, ut  
pote missas acturus ad sanctum Petrum.  
Interea mulier quædam anserem attulit  
Vicedomino: quem ille offerens Episco-  
po, petit ut iubeat recipi, secumque de-  
ferri. quem puer viri Dei suscipiens fere-  
bat, cum subito de manibus eius euadens  
auolauit, spemque resumēdi puerō ab-  
stulit. At pater sanctus puerū vehemen-  
ter anxiatum conspiciens, blandè ceu  
vir mitissimus consolatur, docens de  
temporalium amissione rerum nequaquā  
flendū vel contrastādū, quinimmo sem-  
per in Domino, qui dat omnibus affluen-  
ter, sperādū. Et ecce post aliquod spatium  
auis vltro reuolans ad terram coram san-  
cto Præfule descendit, eumque quasi præ-  
dux p̄c̄iēs, nusquā à tramite deuiat, donec  
ad Gerniacam cortē quo ibant, peruenit.

# FLODOARDI HIST.

Quam vir Domini non passus occidi,  
præuiam habebat itineris. Fertur enim  
ante se cursitare solita , dum ciuitatem  
adibat, aut redibat. Huius beati Præsulis  
Adrianus, sedis Apostolicæ Pótifex, me-  
minit in Epistola sua Tilpino, pòst Epis-  
copo Remensi, directa : in qua & queri-  
moniam facit super eo , scribens in hunc  
modū: *Tua fraternitas nobis retulit, quia fa-  
ciēte discordia inter Francos, Archiepisc. Remēs.  
nomine Rigobertus , à sede contra canones deie-  
ctus & expulsus fuit, sine ullo crimine, & sine  
ullo Episcoporū iudicio, & sine ullo Apostolice  
sedis consensu. vel interrogatione: Sed solummodo  
quod antea nō consensit, in parte illius, qui postea  
parte illā de regno in sua potestate accepit; in qua  
parte Remensis ciuitas est: & donatus , atque  
magis usurpatus contra Deum & eius aucto-  
ritatem fuit ille Episcopatus, simul cum alio  
Episcopatu, & aliis Ecclesiis , à secularibus  
potestatibus Miloni cuidam, sola tonsura clerico,  
nihil sapienti de ordine Ecclesiastico; & alij  
Episcopatus de ipsa dioœcesi Remensi diuerso  
modo essent diuisi, & aliqui ex magna parte  
sine Episcopis cōsistentes. & ad alios metropo-  
litanos Episcopi & clerici ordinationes aliquādo  
accipiētes erant, & refugia indebita habebāt, &*

à suis Episcopis iudicari & distringi non sustinebant; & clerici, & sacerdotes, & monachi, & sanctimoniales sine lege Ecclesiastica pro voluntate & licentia viuebant.

*De obitu & sepultura ipsius. Cap. XIII.*

**H**IC denique beatus Præsul Rigobertus aëtibus egregiis, magnisque virtutibus pollens, annos plures in hac exegit conuersatione, consummataque viriliter præsentis vitæ militia decessit prius Non. Ianuarij. Humatus est autem venerabiliter à sacerdotibus in præfata villa, in qua morari solebat, in Ecclesia sancti Petri ad Australem plagam altaris. Qui multis hîc post sanctam depositionem suam resulgens miraculis, quanti sit apud Deum meriti, patenter innotuit. quæ tamen mira ob incuriam, vel scriptorum raritatem, non fuere descripta.

Tres siquidem claudi ab incolis eiusdem loci memorantur inibi fuisse curati. Cuius redibitæ sanitatis indicia, bacilli videlicet ac scabella, in eadem Ecclesia diu sunt reseruata, donec exinde

## FLODOARDI HIST.

beata eius sunt pignera translata. Quædam quoque mulier cœca, nomine Auffildis, ipsius loci habitatrix, ibi pristinum meritis huius patrocinantibus lumen recepit oculorum. Puer quidam, scholaribus apud loci presbyterum studiis deditus, lasciuè quondam ludendo supra tumulum eius subsilire cœpit, non dans honorem Deo, neque sancto ipsius ibidem sepulto. Sed ut sepulti meritum pandetur, & huiusmodi præsuptio cohibetur, continuò pes illius indoluit; moxque claudus effectus officium pedis vnius amisit. quo comperto, presbytercancellos inibi circa tumbam, ne quis ignarus simile quid pateretur, fieri procurauit. In eadem basilica voces tantæ dulcedinis post eius sepulturam sæpius auditæ narrantur, vt non nisi Angelicæ comprobentur. Lux quoque tantæ claritatis mediis inibi noctibus emicuit, vt solis fulgorem vicisse videretur. quæ magno etiam quondam iubare sacerdotis contiguā penetrauit ædicolam. Quo viso tantus timor inuasit presbyterum, vt abinde maiorem huic loco reuerentiam exhibuerit, quam antea solitus fuerit.

Ad hoc viri Dei sepulcrum diuersis ab ægritudinibus multi curantur infirmi. Frigoritici quidam cum fide venientes candelam in votis offerunt, & abrasum sepulcri puluerem sumunt ; quem aquæ mixtum bibunt, & sanitatem huius sancti meritis adipiscuntur. Dentium verò doloribus cruciati hunc debita cum veneratione tumulum deosculantur , & ita curari merentur.

*De translatione corporis eiusdem.*

Cap. XV.

**I**Taque dum in hoc loco hic inclytus Domini Confessor pluribus clarificatus signis reniteret, Dominus Præsul Remensis Hincmarus hinc eum transtulit, & ad cœnobium sancti Theoderici detulit, ac secus ipsius beati viri tumbam posuit. vbi dum aliquot annis venerantur, plura per eum Dominus mira patrate dignatus est. Multi siquidē febribus vexati, vel dolore dentium fatigati, eius hīc quoque cum fide petentes auxilium , diuinū gauiisi sunt adepti remedium. Ex quibus mulier quædam nomine Audingga, de quadam proxima monasterio villa , nomine Colmelecta , febribus

# FLODOARDI HIST.

attrita , hæc apud se super recuperanda  
sibi sanitatem fecisse traditur experimenta.  
Tres enim candelasvnius fecit quātitatis:  
quarum vnam nomine sancti Theoderi-  
ci , alteram sancti Theodulfi , tertiam  
sancti Rigoberti constituit : quas simul  
accendens , quæ superaret ardendo , pro-  
bare disposuit. Quo facto , dū superdurat  
flagrando quæ beati fuerat nomine Ri-  
goberti , mulier id reputans Deo placi-  
tum , eidem Sancto fieri votū suum insti-  
tuit. Continuò aliam instaurans cande-  
lam , huius almi viri duntaxat veneratio-  
ni dicatam , veniensq. ad locum designa-  
tum , munusculum obtulit , & ante quæsi-  
ta sancti Dei pignera post orationem dor-  
miuit , euigilânsque desideratam se spon-  
tatem recepisse probauit.

Post annos nouem huius beati Præ-  
sulis ossa Remorum perforuntur in vr-  
bem , & in basilica sancti Dionysij honore  
dicata locantur , vbi Canonicorum sepul-  
tura Remensium tunc habebatur. Erat  
tunc quædam mulier cæca , in villa quam  
vocant Alamannorum cortem , quæ dor-  
miens audiuit in somnis vocem dicen-  
tem sibi , Quid hîc facis ? cur iaces ? Cra-

stina die Pontifex Hincmarus & Canonic Remenses sanctum transferet Rigobertum: vade ad illum, & ille te adiuabit. At illa diluculo consurgens acceleravit, candelam secum deferens, aduenire. quæ mox ut ad loculum beati pignoris accessit, lumen olim amissum recipere meruit. Surdus etiam quidam translationis huius æquè die veniens, ut locellum sacri corporis baiulum tetigit, auditum statim recepit. qui tali quoque modo se retulit accersitum. Noctu siquidem in diuersorio quiescentem persona quædam incognita leniter hunc in latere percussit & excitauit, excitatumque vocauit. Sensit ille tangentem, sed non audiuit, ut pote surdus, vocantem. Audierunt tamen qui secum aderant in domo vocem ad sanctum Rigobertum ire quantociùs eū admonentem, licet yiderint neminē. Qui confessim abiit, & salutem diu desideratam inuenit.

Huius beati Patris membra veneranda, quoniam Ecclesia prænotata necessitate muri ciuitatis, ob infestationem paganorum construēdi, euertebatur, Fulco Præsul vrbi postmodum intulit, & in me-

# FLODOARDI HIST.

dio Ecclesiæ beatæ Dei genitricis Mariæ post altare sanctæ crucis collocauit. Vbi plures etiam cum fide accedentes optatam reperere medelam. His fere diebus monachus quidam cœnobij beatissimi Remigij, nomine Sigoardus, validissima febre correptus, impos quoque mentis effici videbatur. Qui dum quadam nocte cubitum perrexisset, incœnatus tamen, & quiescere nullatenus sineretur, artatus vndique beatum Rigobertum auxilium sibi ferre clamans inuocat, & optatam protinus sanitatem recuperat.

Post aliquantum temporis deferuntur huius sancti viri pignera in pagū Vermandensem ad villam Memnicum, quam Odalricus comes ecclesiæ Remensi tunc temporis contulerat; & Fulco Präfcul Canonorum vieti deputarat. Vbi quidam commanebat in proximo presbyter, nomine Signinus, qui magno cruciabatur dentium dolore. Hic audiens hæc pretiosa illuc delata munera, quam vietus ægritudine impediebatur adire, candalam illò studuit transmittere. Ac licet absens corpore, precibus tamen & lacrymis sanctum Domini Rigobertum non distulit

distulit exorare, quatinus per ipsius interuentum medelam mereretur accipere. Qui mox ut munusculum eius ad sancti loculum peruenit, medicum cœlestem sibi adesse recepta sanitatem sentire promeruit. Et confessim ad locum sacri medicatoris profectus est, totumque se in lacrymis ante ipsius effundeñs memoriam gratias retulit, & quanta sibi per huius inuocationē patris fecerit Dominus, indicauit. Nec longūm post hæc vrbi Remorum sacra membra reuocantur: & Ecclesia sancti Dionysij extra murum ciuitatis Canonicorum Remensium studio sumptibusque restructa, ibidem cum beati Theodulfi pigneribus honorifice venerantur illata.

*De Abeleius successore. Cap. XVI.*

**B**EATU RIGOBERTU secutus Abel in Episcopatus ordine reperitur: quamuis eum quidam Chοrepiscopum tantu fuisse tradant. Pontificem tamen illum extitisse diuersis inuenimus assertionibus, & maximè in Epistolis Zachariæ papæ ad sanctum Bonifacium directis: in quarum

R.

# FLODOARDI HIST.

vna commemorat, indicasse prædictum beatum Bonifacium suis literis inter cetera, quod tres Episcopos per singulas Metropolitanas vrbes ordinasset; id est Grimonem in ciuitate, quæ dicitur Rothomagus: secundū verò Abel in ciuitate, quæ dicitur Remorum; tertium denique Hartbertum in ciuitate quæ dicitur Senonis: *Qui & apud nos, inquiens, fuit, & tua nobis pariter & Carolumanni atque Pippini detulit scripta, per quæ suggestisti, ut tria pallia hisdem tribus prænominatis Metropolitanis dirigere deberemus: quod & largiti sumus pro adunatione & reformatione Ecclesiarum Dei.* Item in alia ipsius ad eundem epistola: *De Episcopis verò Metropolitanis, id est Grimo- ne, quem nos iam compertum habemus, Abel, siue Hartberto, quos per vnamquamque Metropolim per provincias constituisti; hos pertuum testi- monium confirmamus, & pallia dirigimus ad eorum firmam stabilitatem, & Ecclesiæ Dei augmencum, ut ita meliori proficiat statu. Qua- liter etiam mos pallij sit, vel quo modo fidem suam exponere debeant ij, qui pallij uti licentie conceduntur, eis direximus; informantes eos, ve- sciant quid sit pallij usus, & subiectis viam præ- dicare salutis: ut Ecclesiastica disciplina in Ec-*

ECCLESIAE REM. LIB. II. 130  
clesis eorum immutata seruetur, & maneat in-  
concussa, & sacerdotium, quod in eis fuerit, non  
pollutum, ut antea fuit, sed mundum, & ac-  
ceptum Deo esse possit, quantum humana  
conditione valet: ita ut nullus reperiri possit sa-  
cris deuiare canonibus, & sacrificium mun-  
dum eorum ab eis immoletur. Ita ut Deus in  
eorum placetur muneribus, & populus Dei  
purificatis mentibus ex omni squalore sincerum  
exhibere valeant Christianæ religionis officiū.  
Sed & quædam chartæ ipsius Episcopi re-  
periuntur nomine titulatæ.

De quo etiam præfatus Adrianus papa  
in præmemorata epistola ad Tilpinum  
Archiepiscopum, post illa quæ præmissæ  
sunt, subinfert: Sanctæ memorie Bonifacius  
Archiepiscopus & Legatus sanctæ Romanae  
Ecclesiæ, & præfatus amabilissimus Fulradus  
Franciæ Archipresbyter, tempore antecessorum  
nostrorum Zachariæ & Stephani successoris il-  
lius multū laborauerunt, ut bonæ memoriæ præ-  
decessor noster dominus Zacharias pallium Ar-  
chiepiscopo Remensi, Abel nomine, per depreca-  
tionem supra scripti Bonifacij transmitteret. Qui  
ab illo constitutus fuit: sed ibi permanere per-  
missus non fuit: sed magis contra Deum eiè-  
Etus est, & Remensis Ecclesia per multa tem-

# FLODOARDI Hist.

pora, & per multos annos sine Episcopo fuit,  
& res Ecclesiae de illo Episcopatu sunt ablatæ,  
& per laicos diuisæ sunt, sicut & de aliis Episcopatibus,  
maxime autem de Remensi Metropolitana ciuitate.

## De Tilpino Episcopo. Cap. XVII.

PRAEMISSO in Episcopatu sequitur til-  
pinus, ex Monasterio sancti Dionysij  
assumptus: cui magnus Carolus ab Adria-  
no papa impetrasse palliū reperitur, sicut  
eiudem papæ ad ipsum directa pandit e-  
pistola, quæ ita incipit:

ADRIANVS EPIS.COPVS SER-  
VVS SERVORVM DEIREVEREN-  
tiſſimo & sanctiſſimo confratri nostro Til-  
pino Ecclesie Remensis Archiepiscopo.

Q Via ad petitionem ſpiritualis filij nostri  
& glorioſi Regis Francorum Caroli,  
præbente tibi bonum testimonium de sanctitate  
& doctrina Fulrado amabilissimo Abbe, Frā-  
ciae Archipresbytero, pallium secundum consue-  
tudinem tibi transmisſe nos, cum priuilegio ut  
Metropolis Ecclesia Remensis in ſuo ſtatū ma-  
neret, benememoramus. & post aliquāta, quæ  
de sancto Rigoberto, & Abel ſuperiū

ECCLESIAE REM. LIB. II. 131  
iam præmissa sunt, cùm de rebus Ecclesiæ  
Remenlis ablatis loqueretur: Et tua, in-  
quit, fraternitas iam ex magna parte ipsas res  
apud gloriosum filium nostrum Carolum, & an-  
tè ad Carlomannum glorioſſimum fratrem eius  
imperatas habes, & ordinem ex aliqua parte,  
& in Episcopis, & in aliis, secundum Cano-  
nicam & sanctæ sedis Romanae auctoritatem  
directum habes, propterea petisti à nobis, tibi &  
Ecclesiæ tuæ fieri priuilegium ex auctoritate B.  
Petri principis Apost. & S. sedis Romanae, ac  
nostra, ut quod perfectum habes in antè va-  
leat permanere, & quod adhuc perfectū nō habes,  
per nostram auctoritatem possis, auxiliante Deo,  
& B. Petro Apost. ad perfectionē perducere. Pro  
quo & nos ardenti animo, & diuino iuuamine  
Apostolicāq. fulti auctoritate, nō solum vetera  
secundum sacros Canones, & Apostolica huius-  
sanctæ sedis decreta statuimus; sed & noua tibi  
pro tuo bono studio concedimus, atque auctorita-  
te B. Petri Principis Apost. cui data est à Deo &  
Saluatore nostro Iesu Christo ligandi, soluendi qz  
potestas peccata hominū in cœlo & in terra, con-  
firmamus atq. solidamus, Rem. Eccles. sicut &  
antiquitus fuit, Metropolim permanurā & pri-  
mā suæ Diœcēseos sedem esse, & te qui in eadem  
sede, cooperante Deo, ordinatus es, primatens

# FLODOARDI HIST.

ipsius Diœcesis esse, cum omnibus ciuitatibus  
qua ab antiquo tempore Remensi Metropoli Ec-  
clesia subiecte fuerunt: atque etiam perpetuis  
temporibus tibi & successoribus tuis sit confir-  
matu. Et hoc interdicentes, ut nullus audeat iux-  
ta sanctorum Canonum traditionem ex alio E-  
piscopatu ibidem translatare, aut constituere Epi-  
scopum post tuam de hoc saeculo euocationem.  
Neque aliquis tuas parochias aut Ecclesias vel  
ciuitates subtrahere, neque Diœcensem Remen-  
sem ullo unquam tempore dividere: sed integra  
maneat, sicut antiquitus fuit, & sacri Canones  
& prædecessorum nostrorum firmavit & nostra  
firmat auctoritas. Et te, aut futuris temporibus  
Remensem Episcopum: & primatem illius Diœ-  
cesis, non presumat, neque valeat unquam aliquis  
de Episcopatu deiicere sine canonico iudicio, &  
neque in ullo iudicio sine consensu Romani Pon-  
tificis, si ad hanc sanctam sedem Romanam, que  
caput esse dinoicitur orbis terræ, appellauerit in  
ipso iudicio. Sed in sola subiectione Romani Pö-  
tificis permanens, Diœcensem & parochiam Re-  
mensem, adiuuante Domino, & nostra atque B.  
Petri fultus in ista sancta sede auctoritate,  
secundum sanctos Canones, & huius sanctæ  
sedis præceptiones, tibi subiectos ita certes &  
studens gubernare, ut illam desiderabile vocem

Domini nostri Iesu Christi valeas cum electis eius audire: Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Et quod ad nostram notitiam perduxisti, quia ad alios Episcopos de ipsa Dioecesi Remensi quidam accipiebat ordinationes, & habebat indebita refugia, & hoc per omnia prohibemus. Sed sicut sacra docet auctoritas, & in Synodis comprovincialibus conuancandis & faciendis, & in ordinationibus, ac diiudicationibus, Remensis Ecclesia, & Archiepiscopus, qui in ea constitutus fuerit, talem habeat auctoritatem, sicut sacri Canones, & huius sanctae Ecclesiae constitutiones docent. Et nullus per ullum unquam tempus tibi, vel Remensi Ecclesiae, de rebus ad illam debitè pertinentibus diuisionem vel violentiam, sicut antea factum fuit, facere presumat. Nam si quod non credimus, si quis ille fuerit, qui contra hanc nostram præceptionem temerario ausu venire tentauerit, nisi se citò & maximè post commonitionem correxerit, sciat se aeterno Dei iudicio anathematis vinculo esse innodatum. Si quis vero Apostolica seruauerit præcepta, & normam rectæ & orthodoxæ fidei fuerit assecutus, benedictionis gratiam consequatur. Hæc à nobis definita per huius nostræ confirmationis paginam in tua EC-

# FLODOARDI HIST.

clesia perpetuis temporibus pro sui confirmatione conseruanda esse mandamus. In iugimus etiam fraternitati tue, ut quia de ordinatione Episcopi nomine Lulli S. Maguntiae Ecclesiae ad nos quedam peruererunt, assumptis tecum Viomago & Possessore Episcopis, missis gloriosi ac spiritalis filij nostri Caroli Francorum Regis, diligenter inquiras omnia de illius ordinatione, & fidem ac doctrinam illius atque conuersationem & mores ac vitam inuestiges: ut si aptus fuerit & dignus ad Episcopalem cathedram gubernandam, expositam & conscriptam & manu sua propria subscriptam catholicam & orthodoxam fidem per missos suos cum literis ac testimonio tuo, seu aliorum Episcoporum, quos tecum esse mandauimus, ad nos dirigat, ut pallium illi secundum consuetudinem transmittamus, & ordinationem illius firmam iudicemus, & in eadem S. Ecclesia Maguntina Archiepiscopum constitutum esse faciamus. Bene vale.

Qui præsul res Ecclesiae diuersa per loca direptas tam per se apud regiam maiestatem, quam per actores Ecclesiae, diuersos apud iudices legibus obtinuit, & Ecclesiastico iuri restituit: maximeque per quendam Achabbum, qui tam in Francia quam etiam trans Ligerim pro rebus Ec-

ECCLESIAE REM. LIB. II. 133  
clesiæ reuocandis operosè laborauit, &  
tam prædia, quam mācipia multa legibus  
euindicata Ecclesiæ reformauit. possessio-  
nibusque vel mancipijs à quibusdam da-  
to pretio coemptis, res auxissè præful iste  
reperitur Ecclesiæ. nonnullarum quoque  
iura' villarū dispositis ordinasse coloniis.  
Sed & sacrarum codicibus scripturarum,  
quibus adhuc aliquibus quoque utimur,  
hanc instruxit Ecclesiam. In cœnobio  
denique sancti Remigij monachos or-  
dinasse, ac monastica vita eos traditur  
instituisse, cum canonicos prius idem  
cœnobium à tempore Gibehardi Abba-  
tis, qui eandem congregationem ob a-  
morem Dei & sancti Remigij reperitur  
aggregasse, ad hoc usque tempus ha-  
buisse feratur. Immunitatis denique præ-  
ceptum à Carlomāno rege, filio Pippini,  
primo mox regni eiusdem anno Ecclesiæ  
Remensi obtinuit, ad exemplar im-  
munitatum, quas ipsius prædecessores  
reges huic contulerant Ecclesiæ: quarū  
curauit ei quoque ostendere monimen-  
ta, ut nullus scilicet iudex publicus  
in eius Ecclesiæ terras auderet ingre-  
di ad mansiones parandum, vel

## FLODOARDI HIST.

qualibet iudicia facere, aut penitus xenia inibi requirere. sed quæcunque antecessores eius eidem concesserant Ecclesiæ, perpetualiter habere valeat indulta. Postea quoque aliam eiusdem regis de omnium teloneorum remissione impetravit præceptionem. Item aliam de ponte Baisonensi. Item de chartis concrematis, quarum tunc temporis per negligentiam acciderat exustio, ut res & facultates Ecclesiæ, quas eo tempore possidebat, ita permanerent absque diminutione confirmatæ ipsi Ecclesiæ per regiam eius autoritatem. Item de militibus, qui in villa Iuuiniaco residentes erant super terram sanctæ Mariæ & sancti Remigij, concessa, remissaque ipsis omni quam debebant exactione militiae. Item aliud de his qui in Cruciniaco, Curba villa, vel in omni pago Tardonensi infra terram Remensis Ecclesiæ residebant. Dedit etiam idem Carlomannus rex sub hoc Pontifice per chartarum instrumenta, pro loco sepulturæ vel remedio animæ suæ villam Nouilliacum in pago Vrcinse sitam, cum omnibus terminis vel appenditiis suis, omnique integritate, ad basi-

licam vel monasterium sancti Remigij,  
vbi sepulturam quoque habere dinoisci-  
tur. Cuius germanus Carolus Imperator  
magnus huic præfuli Tilpino pallium per  
Legatos & literas suas obtinuit ab Adria-  
no Papa, sicut in eiusdem Papæ literis ad  
ipsum regem super hac ipsius petitione  
directis continetur. Immunitatis quoque  
præceptum ab hoc etiam rege, iuxta præ-  
cedentium exemplaria regum, Remen-  
si Ecclesiæ idem præfulus impetravit. Item  
aliud præceptum de militibus pagi Tar-  
donensis, iuxta cessionem germani sui  
Carломanni regis. Item de chartis con-  
crematis. Item de confirmatione tradi-  
tionis præfati germani sui regis, qua No-  
uilliacum & Bebriliacum villas idem rex  
ad basilicam sancti Remigij condonauit.  
Præterea multi sub huius præfulis Epis-  
copatu res suas ad Ecclesiam, tam sanctæ  
Mariæ quam sancto Remigio à Remensæ  
contulerunt. Qui præfulus defunctus est  
anno sui Episcopatus XLVII. cuius cor-  
pus ad pedes sancti Remigij tumulatum  
huiusmodi cernitur habere titulum.

*Hac requiescit humus Tilpinus Præfulus honoris,  
Vitæ cui Christus vita & obirefuit.*

# FLODOARDI HIST.

Hunc Remi populo martyr Dionysius almus  
Pastorem vigilem misit, & esse patrem.

Quem pascens quadragenis aet amplius annis,  
Veste senectutis despoliatus abit.

Quartas cum Nonas mensis September haberet,  
Mortua quando fuit mors sibi vita manet.

Et quoniam locus atque gradus hos iunxerat,  
*Hincmar*

*Huic fecit tumulum, composuit titulum.*

*De Vulfario Episcopo. Cap. XVIII.*

**T**Ilpinum sequitur Vulfarius: qui ab Imperatore præfato magno Carolo missus Dominicus ad recta iudicia determinanda fuerat ante Episcopatum constitutus super totam Campaniam. In his quoque pagis, Dolomensi scilicet, Vongensi, Castricensi, Stadonensi, Catalaunensi, Otmensi, Laudunensi, Vadensi, Porciano, Tardonensi, Suessionensi. sicut & alij quidam sapientes & Deum timentes habebantur Abbates per omnem Galliam & Germaniam à præfato Imperatore delegati; quod diligenter inquirerent, qualiter Episcopi, Abbates, Comites, & Abbatissæ per singulos pagos agerent; qualem concordiam & amicitiam adinuicem tene-

rēt; & vt bonos & idoneos Vicedominos  
& Aduocatos haberent, & vnde cunq. ne-  
cessē fuisse, tam regias quām Ecclesiarum  
Dei Iusticias, viduarum quoque & orpha-  
norū, sed & ceterorum hominum in-  
quirerent & perficerent; & quodcunque  
emendandum esset, emendare studerent,  
in quantum melius potuissent; & quod  
emendare per se nequiuissent, in præsen-  
tiā Imperatoris adduci facerent: & de  
his omnibus eidem principi fideliter re-  
nuntiare studerent. Residens igitur præ-  
fatus vir illustris Vylfarius ad iniuncta  
sibi definienda iudicia, cum quibusdam  
Comitibus in mallis publicis, iam quoq;  
vocatus Episcopus, adhuc etiam antequā  
ordinaretur, res quasdam Remensis Ec-  
clesiæ, sed & mancipia nonnulla, vel co-  
lonos reimpertrasse, ac legibus per Eccle-  
siæ aduocatos euindicasse reperitur. Nec  
non etiā post quā præsul ordinat⁹ est, plura  
inuenitur Ecclesiæ cōquisisse, & res & co-  
lonos, tam apud regiā maiestatē, quā apud  
Comites & iudices publicos, nec solū per  
actores Eccl. sed etiā aliquādo per sui præ-  
sentiā. Cui valde credidisse Carolus Impe-  
rator magn⁹ ex eo probatur, quod illustres

# FLODOARDI HIST.

Saxonū obsides xv. quos adduxit de Sa-  
xonia, ipsius fidei custodiendos com-  
misit.

Hic Synodum inuenitur habuisse an-  
no ab incarnatione Domini nostri Iesu  
Christi octingentesimo decimo quarto,  
in Ecclesia Nouiomensi, regnante Lu-  
douico filio Caroli, congregatis secum  
Coepiscopis suis Hildoaldo, Ermenone,  
Iesse, Ragimberto, Grimaldo, Rotar-  
do, Vvendilmaro, Ostroldo, & Chorepi-  
scopis Vvaltario, Sperno; nec non & Ab-  
batibus Adalardo, Nantario, Fulrado, E-  
richo, Hilderico, Remigio, Ebene, Sigbal-  
do, & cætero clero, presbyteris & Diaconi-  
bus. conuocatis etiam Comitibus Gun-  
thardo, Rotfrido, Gisleberto, Othero.  
His omnibus residentibus sententia ven-  
tilata est inter Vvendilmarum & Rotar-  
dum Episcopos de terminis parochiarum  
fuarum: & requisitum ac definitum est,  
quod hæc loca trans fluum Isaram in  
pago Nouiomensi pertinere deberent ad  
parochiam Ecclesiæ Nouiomensis: id est,  
Varinæ, Vrbs campus, Trapiacus, Ierusa-  
lem, Harbaudianisua, siue Ecclesia sancti  
Leodegarij, cum reliquis villis ad has ec-

clesias conuenientibus. Cætera vero loca trans supradictum fluuium, in prædicto pago, omnia pertinere deberent ad parochiam sanctæ ecclesiæ Sueffonicæ. Hæc diligentissimè inuestigata consenserunt supra scripti episcopi, & Chorepiscopi, Abbates, presbyteri & Diaconi; & pars ecclesiæ Nouiomensis, clerici & laici; & pars Ecclesiæ Sueffonicæ, similiter clerici & laici: & uno animo unoque consensu confirmare decreuerunt. Nec suæ tantum Dioceseos, quinetiam Treuericæ vrbis Archiepiscopum Amalariū, cum Adalmato ipsius Coepiscopo, & Herilando, iussione Imperatoris magni Karoli, ab eodem scilicet Vulfario Metro politano conuocatum ad ordinationem episcopalem cuiusdam Frotharij præfatæ Treuerensis Ecclesiæ presbyteri, eidem paruisse reperimus. Hoc etiam Vulfario præsule ordinante, congregatū reperitur Remis ab Imperatore Carolo magno Concilium plurimorum patrum, in quo constituta xliij. leguntur capitula. In quibus de fidei ratione, atque Dei Ecclesiæ honore, rectorumque ipsius ac ministrorum dispositione, Regisque fidelitate,

FLODOARDI HIST.

atque totius regni vtilitate tractatum est.

Quafdam præterea villas ecclesiæ remensis rite distributis atque descriptis ordinavit coloniis. Sed & res Ecclesiæ aliquas, mancipiaque, cum personis quibusdam pro partium commutauit opportunitate. De thesauris etiam Sanctæ Mariæ ac Sancti Remigij nonnulla cum testimonio virorum illustriū tam clericorum quam laicorum mutauit, & ornamēta vel vasa Ecclesiastica exinde, prout dignum sibi visum fuit, fabricari fecit. Eundi denique Romam causa orationis ad Sanctum Petrum licentiam ab Imperatore se accepisse in quadam sua designat epistola: sed vtrum ierit, certum non habemus. Reditus autem villarum quarundā ecclesiæ in eleemosyna probabiliter, pro sui corporis & animæ salute, distributi quibusdā adhuc descriptionibus tunc factis leguntur. In quibus inueniūtur inter Termidū, Grandem pratum, Vindicum, Furuillam, Gramadum, Pidum, Cadeuelum, & Cortem Magnaldi, in distributione eleemosynæ de annona modij M. DCCCC. lxxv, de animalibus inter maiora & minora

ECCLESIA R E M . L I B . II . 137  
& minora capita CLXVII. Item inter vil-  
las Fagum, siue Boleticum, & alias quaf-  
dam annonę modij M . LII . vini mod . LXIV .  
falis modij v . cū diuersis nimalib⁹ , & aliis  
variis rebus expēsa . Ad opus quoque fra-  
trum Orbacensis cœnobij quantum suf-  
ficeret eis . Vnde datur intelligi , in ma-  
ioribus quoque locis multo tunc plura  
fuisse dispensata . Immunitatis quoque  
præceptum ab Imperatore Ludouico , se-  
cundum præceptionem Caroli Augusti  
patris ipsius , Ecclesiæ Remensi , mona-  
sterioque sancti Remigij obtinuit .

*De Ebone Präfule.*

*Cap. XIX.*

**H**ic successit Ebo , vir industrius &  
liberalibus disciplinis eruditus , pa-  
tria Transrhenensis ac Germanicus , Impe-  
ratoris ut fertur Ludovici collactaneus ,  
& cōscholasticus . qui multis Ecclesiā cu-  
rauit instruere cōmodis , & præcipue arti-  
ficib⁹ ; quibus vnde cūque collectis sedes  
dedit , & beneficiis munerauit . Mācipia  
vel colonos quosdā Ecclesię desertores vā  
per seipsū , quā per Radulphū Vicedominū

& Ecclesiæ Aduocatum, apud iudices publicos legibus euindicatos & obtentos Ecclesiastico iuri restituit. quasdam quoque res Ecclesiæ, atque mancipia, cum aliquibus personis pro partium commoditate commutauit. Sed & imperialia super eisdem commutationibus. præcepta obtinuit. Ab Imperatore quoque Ludo-vvico literas ad Robertum Comitem pro Ecclesiasticarum rerum defensione, quas quidam peruadere moliebantur, impetravit. Colonias verò nonnullas Ecclesiæ, descriptis per strenuos viros colonis, eorumque seruitiis, ordinauit.

Archiuum Ecclesiæ tūtissimis ædificiis, cum crypta in honore sancti Petri, omniūmque Apostolorum, Martyrum, Confessorum, ac Virginum dedicata, vbi Deo propitio deseruire videāmus, opere decenti construxit. Vbi multorum tam Apostolorum, quam cæterorum Sanctorum condita pignera reseruantur. In qua nonnullæ illustrationes ostensæ noscuntur. Vidi siquidē nutritoris mei Gundacri, in prospectu ipsius Ecclesiæ cōmendantis, seruum; dum temerè propè fenestram huius cryptæ accessisset mingere,

terribili quadam quasi armati cuiusdam  
viri visione ita deterritum , vt putaretur  
mittere sensum.Sed & Rohingum quē-  
dā , huius loci Diaconū , à simili præsum-  
ptione pari ferunt visione cohibitum.Vn-  
de cautum deinceps ac prohibitum , ne  
quis talem præsumere gestiat ausum.

Huius Ecclesiæ pinnaculum talem vi-  
detur præmonstrare titulum , personis e-  
tiam vel imaginibus Stephani Papæ ac  
Ludovici Imperatoris insignitum :

*Ludouicus Cæsar factus coronante Stephano  
Hac in sede Papa magno:tunc & Ebo Pontifex  
Fundamenta renouauit cuncta loci istius,  
Vrbis iura sibi subdens præsul auxit omnia.*

Matris eiusdem Ebonis huiusmodi  
habetur Epitaphium.

*Mea fortè si requiris temporis initia,  
Scito Caroli fuisse regni sub primordia:  
Ludo vico triumphante dies fluxit ultima.  
Rhenus primos lauit mores , alueus Germanicus.  
Hinc nutriuit & secūdos Liger , amnis Gallicus,  
Sequana fouit iumentam , sordes sordens Vidula.  
Præsulerat vrbis huius mihi natus vnicus:  
Idem me conduxit sibi sociam laboribus,  
Proximum ruin & locum renouandi cupidus,  
Decem fermè nuper annos simul hic peregrimus.*

# FLODOARDI HIST.

Ebo rector, ego mater Himilridis humilis,  
Fundamenta sedis sanctæ pariter ereximus,  
Deo debitum laborem dum gerebat Pontifex:  
Fessa quietem quærebam. ecce sub hoc tumulo  
Quinto me September mensis Kalendarū rapuit.  
O viator, esto cautus semper ab excessibus.  
Fateor non profuisse ut debui, dum potui.  
Veniam dic pro vindicta da Deus peccantibus.

Huius præsulis hortatu Alitgarius Cameracensis Episcopus sex libellos de remediis peccatorum, & ordine vel iudiciis pœnitentiæ conscripsit. Ad quem talis eius extat epistola.

REVERENTISSIMO IN CHRISTO FRATRI AC FILIO HALIT-  
gario Episcopo Ebo indignus Epi-  
scopus salutem.

NON dubito tuæ id notum esse caritati,  
quanta nobis Ecclesiasticæ disciplinæ,  
quantisque nostrorum necessitatibus subditorū,  
& insuper mundialium oppressionibus, quibus  
quotidiè agitamur, cura constringat. Idcirco ut  
tecum contuli, ex patrum dictis, canonumque  
sententiis ad opus consacerdotum nostrorum ex-  
cerpere Pœnitentiale minime valui: quia animus

cum diuiditur per multa, sit minor ad singula. Et hoc est quod in hac re me valde sollicitat; quoniam ita confusa sunt iudicia pœnitentium in Presbyterorum nostrorum opusculis, atque diuersa & inter se discrepantia, & nullius auctoritate suffulta, ut vix propter dissonantiam possint discerni. Unde fit ut concurrentibus ad remedium pœnitentie, tam pro librorum confusione, quam etiam pro ingenij tarditate, nullatenus valeant subuenire. Quapropter, carissime frater, noli te nobis ipsum negare, qui semper in diuinis ardenti animo disciplinis, ac sollerti cura scripturarum meditationibus perfectissimo otio florueristi.

Arripe, queso, sine excusationis verbo, huius sarcinæ pondus a me quidem tibi impositum; sed a Domino, cuius leue onus est, levigandum. Noli timere, neque formides huius operis magnitudinem: sed fidenter accede; quia aderit tibi qui dixit, Aperi os tuum & ego implebo illud. Scis enim optimè paruis parua sufficere; nec ad mensam magnatorum pauperum turbam posse accedere. Noli tuæ deuotionis nobis subtrahere scientiam: noli accensam in te sub modio panere lucernā. sed præcelso eam superpone candelabro, ut luceat omnibus, qui in Eccles. sunt fratres tuis: & profer nobis veluti scriba doctus quod accepisti a D. Aderit tibi in huius laboris itinere

# FLODOARDI HIST.

illius gratia , qui duobus discipulis euntibus ter-  
tium se socium addidit in via , & aperuit illis  
sensus , ut sanctas intelligerent scripturas . Spi-  
ritus paracletus omni veritatis doctrina &  
perfecta caritatis scientia tua repleat pecto-  
ra , carissime frater . Vale .

Ad quæ idem talia rescribit Alitgarius .

DOMINO ET VENERABILI  
PATRI IN CHRISTO EBONI  
Archiepiscopo Alitgarius minimus  
Christi famulus salutem .

POSTquam , Venerande pater , dire-  
ctas beatitudinis vestræ accepi literas , qui-  
bus me hortari dignati estis , ne mentis acumen  
inerti , torpentique otio summitterem : sed co-  
gnitioni ac meditationi quotidiè sacre scripture  
me vigilanter tradere : & insuper ex sanctorum  
patrum , canonumque sententiis Pœnitentialem  
in uno volumine aggregarem : durum quidem  
mihi , & valde difficile , tremendumque hoc fuit  
imperium , ut hanc susciperem sarcinam , quam  
à prudentibus cognosco relictam . multumque  
renisus sum voluntati vestre , non tanquam  
procaciter durus , sed propriæ infirmitatis admo-  
nitus . Hac etenim cura sollicitus , necessarium  
duxi , ut aliquandiu me à scribendi temeritate

ECCLESIAE REM. LIB. II. 140  
suspenderem: quia sicut perpendi iniuncti ope-  
ris difficultatem, ita & iniungentis auctorita-  
ti nec volui, nec debui usquequaque resistere:  
certus quia imbecillitatem meam multo am-  
plius. vestra adiunaret precipientis dignitas,  
quam granaret mee ignorantiae difficultas.  
Valete.

Hic Ebo præsul supra memoratum Pa-  
pam Stephanum cum Ludouico rege  
Remis suscepit: postquam rex idem Scla-  
uos in Oriente positos directo deuicit &  
oppressit exercitu. Quādo præfatus Papa  
Stephanus, qui tūc Leoni successerat, le-  
gatos suos ad eundē principem destinans,  
intimauit ei, quod libenter eum videre  
vellet in loco, vbiunque ipsi placuisset.  
Quod audiens rex, magno repletus gau-  
dio, iussit obuiam missos suos ire sancto  
Pontifici, & seruitia præparare. Post quos  
& ipse perrexit: obuiaruntque sibi in cam-  
po magno Remensi, & descendit vter-  
que ab equo suo. Et princeps prostrauit  
se in terram tertio ante pedes tanti Pon-  
tificis: salutaueruntque se inuicem ma-  
gnifice, & amplexantes se deosculati sunt  
pacifice, perrexeruntque ad Ecclesiam.  
Vbi cùm diu orassent, erexit se Pontifex,

& excelsa voce cum choro suo fecit regi laudes regales. Postea Pōtifex honorauit eū magnis & multis honoribus, & reginā pariter Hirmingardim, & optimates atque ministros eorum. Proximaque die Dominica, in Ecclesia ante missarum solemnia, coram clero & omni populo, consecrauit & vnxit eum in Imperatorem, coronam miræ pulcritudinis auream, pretiosissimis gemmis ornatam, quam secum detulerat, imponens super caput eius. Reginam appellauit Augustam, & coronā auream posuit super caput eius. Et quandiu mansit ibi, Apostolicus Papa, quotidie colloquium habuere de utilitate sanctæ Dei Ecclesiæ. At postquam imperator eum maximis munerauit donis, amplioribus multò quām suscepisset ab eo, dimisit eum cum legatis suis Romam reuerti. Quibus præcepit ubique in itinere honestum ei seruum exhibere.

Cupiens ergo præfatus Pontifex Ebo domum Ecclesiæ sanctæ Dei genitricis Mariæ diuturna pene lapsabundam vetustate reparare: in qua etiam secundus Stephanus Papa Pippino regi dudum,

& Leo tertius Carolo magno Imperatori Apostolica reperiuntur munia contulisse , vt in epistola commemoratur Imperatoris Lotharij Leoni quarto pro causa commendationis Hincmari Archiepiscopi directa; petiit à præmisso Imperatore Ludouico ad renouandam & amplificandam eandem basilicam murū ciuitatis sibi concedi: Quod idem princeps quietissima pace fruens , & imperij præclarissima pietate subnixus , nullas barbarorum metuens incursionses , nequaquam refutauit , sed benignissimè ob amorem Dei , & ipsius , almæ genitricis honorem concessit : atque iussionis suæ monimento fieri delegauit ; huius modi super hoc suæ dans præceptionis decreta.

IN NOMINE Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi , Ludouicus diuina ordinante prouidentia imperator Augustus. Si locis venerabilibus ea quæ exinde à prædecessoribus nostris regibus , vel imperatoribus , ad reipublicæ usus exigebantur , religiosa liberalitate in utilitatibus & necessitatibus eorundem sanctorum locorum expeditis remittimus , & fideliū nostrorum saluberrimis pro hac eadem re suggestionibus ac petitionibus

# FLODOARDI HIST.

benignum commodamus assensum ; maximum  
& anime nostræ, & regi ac regno prouide-  
mus consultum : quia nihil cernitur reipu-  
blicæ imminutum, quicquid ex eadem republica  
piis actibus, & locis religiosis, ac Ecclesiarum  
Dei utilitatibus seu seruorum Dei fuerit commo-  
ditati indulatum. Quapropter notum esse volu-  
mus omnibus Dei fidelibus, presentibus scilicet  
& futuris; præcipue quoque successoribus nostris  
in potestatis culmine, in quo sumus autore Do-  
mino constituti, ab eodem dominorum domino,  
deinceps constituendis: quia Ebo venerabilis Ar-  
chiepiscopus Remensis Ecclesiae, & reuerentissi-  
mae sedis sancti Remigij, glorioſissimi Pontificis  
& specialis patroni nostri, Presul, clementia no-  
stræ innotuit, quia vetustatis senio contrita iam  
diētē Metropolis urbis sancta mater nostra Ec-  
clesia, in honore sancte, semperque virginis ac  
genitricis Mariæ consecrata, existeret. In qua  
auctore Deo & cooperatore sancto Remigio  
gens nostra Francorum, cum equiuoco nostro re-  
ge eiusdem gentis, sacrificoris baptismate ablui,  
ac septiformis Spiritus sancti gratia illustrari  
promeruit. Sed & ipse rex nobilissimus ad re-  
giam potestatem perungi Dei clementia dignus  
inuentus fuit. Vbi etiam & nos diuina digna-  
tione per manus domni Stephani Romani

summi Pontificis, ad nomen & potestatem imperiale coronari meruimus. Quam pro tantis beneficiis nobis ibidem à Deo collatis renouare cupientes, & ad id exequendum loci incommodi-  
tatem cernentes, concedimus ad hoc opus, & ad  
cetera queque pro seruorum Dei ibidem degen-  
tium necessitatibus ædificanda, murum omnem  
cum portis ipsius ciuitatis, & omnem operam,  
cum cunctis impendiis, que ex rebus & faculta-  
tibus ipsius Ecclesiae & Episcopatus Remensis  
Aquis palatio nostro regio peragi & excolui  
solitum fuerat, in eleemosyna videlicet nostra,  
& pro remedio anime domini ac genitoris nostri,  
atque cæterorum prædecessorum nostrorum, qui  
eundem Episcopatum contra salutem suam ali-  
quandiu tenuerant, & in suos usus contra Ec-  
clesiasticas regulas, res ac facultates Ecclesiae  
ipsius expenderant; & ob hoc minus quam de-  
buerat utilitatis sacris locis in eodem Episcopa-  
tu constitutis exinde prouenerat. Volumus etiam  
ut vassalli, & quicunque fideles nostri ex re-  
bus eiusdem Episcopatus aliquid habent, eidem  
operi inseruiant, sicut constitutum est à bonæ  
memoriæ domino & genitore nostro. Et sicut  
decreatum est à piæ recordationis domino &  
anno nostro Pippino, decimis & nonas eidem

# FLODOARDI HIST.

eidem Ecclesiæ sanctæ ex rebus, quas inde ha-  
bent, persoluant. Vias etiam publicas omnes,  
quæ circa eandem Ecclesiam vadunt, & impe-  
dimento esse possunt ad claustra & seruorum  
Dei habitacula construenda, ut transferri at-  
que immutari possint, concedimus. Et si aliquid  
ibi de fisco nostro habetur, per hoc nostræ au-  
toritatis præceptum perpetuò & què concedimus,  
ut nullus Iudex, Comes, aut Missus, siue aliquis  
ex iudicaria potestate, ullam inde eidem sanctæ  
Dei prædictæ Remensi Ecclesiæ inquietudi-  
nem, aut ullum calumniae impedimentum infer-  
re unquam præsumat. Obsecrantes successores  
nostros, ut salutis sue memores, præsentis  
scilicet & æternæ; memores etiam beneficiorum,  
que nobis & genti nostræ ac prædecessori-  
bus nostris in eodem sancto loco per beatum  
Remigium meritis sanctæ Mariæ collata sunt;  
sicut sua bene gesta à suis successoribus con-  
seruari voluerint; ita que pro amore Dei, &  
sanctæ eius genitricis ac beati protectoris no-  
stri Remigij sepe faro sancto loco contuli-  
mus, perpetuò inviolabiliter conseruare pro-  
curent. Et ut hec nostra concessionis auæto-  
ritas perfutura tempora in Dei nomine ple-  
niorem obtineat firmitatis vigorem, an-

*li nostri impressione subtersignari decreuimus.*

Sed & quendam fabrum seruum suum, nomine Rumaldum, ad petitio-  
nem eiusdem Præfus Ecclesiæ Remen-  
si concessit, ut hic de talento à Domino  
sibi collato, iuxta vires diebus vitæ suæ  
proficeret. Quam etiam cessionem api-  
cum adnotacione & anuli sui sigillatione  
roborauit. Aliud quoque præceptum de  
viis publicis transmutandis ob quasdam  
clausuras in locis vicinis ipsius urbis fa-  
ciendas, & multimoda Ecclesiæ compen-  
dia, eidem Pontifici dedit: quod & anulo  
suo insigniuit. Præterea de restituendis  
eidem sanctæ sedi prædiis, quæ illi quon-  
dam fuerant ablata, vna cum filio Lotha-  
rio Cæsare talem præcepti dedit au-  
toritatem.

*In nomine Domini Dei & saluatoris nostri  
Iesu Christi Ludouicus & Lotharius diuina  
ordinante prouidentia Imperatores Augusti:  
Si liberalitatis nostræ munere locis Deo dica-  
tis quiddam conferimus beneficij, & necessi-  
tates Ecclesiasticas nostro releuamus iunamine;*

## FLODOARDI HIST.

id nobis & ad mortalem vitam temporaliter  
transigendam, & ad æternam feliciter obtinen-  
dam profuturum liquido credimus. Idcirco no-  
tum fieri volumus omnibus fidelibus nostris,  
præsentibus scilicet & futuris; quod sanctam  
Remensem Ecclesiā, in qua prædecessores nostri,  
reges videlicet Francorum fidem & sacri baptis-  
matis gratiam præceperunt, in qua & nos per  
impositionem manus Domini Stephani Papæ  
imperialia sumpsimus insignia, ob reuerentiam  
fidei Christianæ, & ob animæ nostræ salutem ab  
imo construi fecimus, eamque in honorem Do-  
mini nostri Iesu Christi saluatoris mundi, si-  
mul & in honore eiusdem sanctæ & intemeratae  
genitricis Mariæ consecrari decreuimus. Ita-  
que diuina inspiratione compuneti, & cœlestis  
patriæ amore succensi, quædam prædia, quæ ei-  
dem sanctæ sedi quondam ablata fuerant, deuo-  
ta mente restitui iussimus, id est in suburbanis  
ipsius sanctæ Ecclesiæ titulum sancti Sixti, nec  
non & titulum sancti Martini, cum appendi-  
cijs eorum. Exterius etiam in eadem parochia,  
in Castro Vonzensi, titulu baptismale, & titulu  
in eadē parochia S. Ioannis similiter baptismale,  
cū suis appendiciis, & Bretiniacum: villā quoque  
Spernacū cū appendiis suis: & in villa, quæ vo-  
catur Lucida; nec non & in Prouiliaco in eo-

dem pago Remensi. In pago vero Dulcomense  
villam, quæ vocatur Canera: nec non & in  
villa quæ dicitur Verna in pago Vertudensi.  
Vel si forte deinceps de rebus sanctæ Ecclesiæ  
prædictæ temporibus nostris adhuc superad-  
dendum decreuimus: statuimus per hoc nostræ  
auctoritatis præceptum, ut non tantum de istis  
restitutis, sed etiam restituendis, quicquid de  
ipsis vel in ipsis rectores & ministri præme-  
moratae Ecclesiæ elegerint, ita debeant perpe-  
tualiter possidere, atque ordinare, vel etiam fa-  
cere, prout cumque sibi propensiùs voluerint; ut  
absque ullius iniusta contradictione ordinent  
atque disponant, & faciant quicquid utilitati  
prædictæ Ecclesiæ congruere & conuenire per-  
spexerint. Et ut hec nostræ auctoritatis eon-  
firmatio præsentibus futurisque temporibus  
firmiorcm in omnibus semper obtineat vigo-  
rem, manibus proprijs subter firmauimus, &  
anulino stri impressione signari iussimus.

Obtintuit etiam idem præfuk ab eodem  
Imperatore Ludouito Remensi Eccle-  
siæ secundum antiqua exemplaria prisco-  
rum regum immunitatis præceptum.  
Aliud quoq; præceptum de ponte Ban-  
frionensi, & teloneis, vel exactiōibus  
publicis. Item aliud de chartis concre-

matis secundum auctoritatem Imperatoris Caroli. Item à Pippino Aquitanorum rege præceptum immunitatis de rebus Remensis Ecclesiæ in pago Aruernico sitis. De villa quoque Sparmaco. semotim quoque præceptum Ludouici, atque separatim postea præceptum Lotharij filij eius reperitur accepisse. Hic Præfus Ebo cum consilio Ludouici Imperatoris, & auctoritate Pascalis Romani Pontificis, prædicandi gratia ad terminos usque Danorum accessit, ac multos ex eis ad fidem venientes baptizauit.

Orta denique similitate inter patrem & filium, Ludouicum scilicet imperatorem, & Lotharium, partibus filij fuit, & cum cæteris Episcopis corripuit Imperatorem Ludouicum pro quibusdam erratis, quæ ei obiiciebantur, quando filij sui comprehenderunt eum, & Lotharius adduxit secum patrem ad Compendum palatium. ubi eum afflixit cum Episcopis & cæteris nonnullis primatibus; qui iusserunt ut in monasterium iret, & esset ibi cunctis diebus vitæ suæ. quod ille renuens, non consensit voluntati eorum. Tunc omnes Episcopi, qui aderant, molesti ei

molesti ei fuisse narrantur, & improprentes illi peccata sua, abstulerunt ei gladium à femore suo, induentes eum ciliicio.

Dum frequenter igitur Ebo' præfus in palatio tunc moraretur, huiusmodi visio de eo in monasterio sancti Remigij reuelata est. Erat ibi monachus quidam, nomine Raduinus, genere Longobardus; qui Abbas quondam extiterat monasterij, quod in mōte Bardonis in Italia beatissimi Remigij celebri pollet memoria, Moderamni Redonensis Episcopi studio dedicata. In quo monasterio dum præfatus Raduinus monachicæ professionis gereret officia, ductus amore meritorum beati Remigij, sepulcri eiusdem limina petiit. Qui cum fratribus eiusdem loci vitam ducens religiosam, dignè se se ad cœlestem satagebat præparare militiam. Quadam verò die, sacræ scilicet assumptionis sanctæ Dei genitricis, post exactum matutinæ solemnitatis officium, reliquis fratribus quietem potentibus, ille precis gratia solus remansir in choro, custodibus Ecclesiæ quiescentibus. At ubi psalmorum con-

## FLODOARDI HIST.

tinuatione fatigatus irruenti cœpit soporari somno, vidi t à loco sepulcri sancti pontificis procedentē beatissimā Dei genitricē nimio lumine coruscantem. cuius hærebañt lateribus Euangelista Ioannes, & ipse sacer Remigius: sicque se visi sunt compositis adire gradibus. Superposita verò manu virgo gloriafa leniter eius capiti; Quid hic, inquit, agis frater Raduine? quo mox pedes illius osculari procumbente, adiecit: Vbi modo degit Ebo Remensis Archiepisc.? quo respondente; palatina iusu regis exequitur negotia. Et cur, ait, tam sedulò palatijs terit limina? prorsus hinc nequaquam maiore ditabitur sanctitatis efficacia. Veniet enim, veniet celerrimè tēpus quādo nō prosperebitur in talibus. Quē nihil ad hęc audētē respondere, tali prosequēs affatur allocutione: Quæ vestrorum versatur apud homines regum disceptatio? Tunc eo respondente: Domina genitrix Salvatoris mundi, tuæ melius nouit hoc sanctitatis incorruptio; ait; quid tantæ malo cupiditatis illecti vanæ nūc grassantur audacia? Illud enim tunc aderat tēporis, quando filiorum suorū contumeliis agebatur Imperator Ludouicus. En, inquit,

huic, astringens manum sancti Remigij, autoritas est à Christo tradita Franco-rū perseueranter imperij. Evidem sicut hanc gentem sua doctrina percepit ab infidelitate gratiam conuertendi; sic etiam donum semper inuiolabile possidet eis regem vel imperatorem constituendi. Quæ beatissima Dei genitrix dicente, frater præmemoratus euigilauit repente.

*De ipsius depositione. Cap. XX.*

**I**Taque postquam Ludouicus ab æquiuoco filio suo restitutus est in regnum & honorem suum; Ebo propter huiuscmodi factum depositus est ab episcopatu pro infidelitate Imperatoris. Pro qua re ipse iam Iesse Ambianensem præsulem dudum deposuisse traditur. sed nunc eū reuocasse fertur in gradum priorem.

De Ebonis autem depositione requirente postmodum Papa Nicolao ab episcopis Galliæ, maximèque Belgicæ provinciæ, hæc inter alia in responsis accepit. Quod Ebo Remorum Episc. accepta à Lothario pro patris proditione Abbatia sancti Vedasti, falsarum obiectionū incitor extiterit, & taliter criminatum

## FLODOARDI HIST.

eundem Imperatorem idem Ebo à suis  
complicibus à liminibus ecclesiæ proie-  
ctum, ac publicæ pœnitentiæ mancipa-  
tum, custodiri fecerit: usque dum in anno  
incarnationis Dominicæ octingentesi-  
mo tricesimo quarto Lotharius, territus  
conuentu fratrum suorum, ac plurimorū  
fidelium patris Imperatoris, fuga lapsus  
patrem suum adhuc ab ingressu ecclesiæ  
sequestratum dimisit. Cum quo inter a-  
lios etiam quidam episcopi, fautores ip-  
sius in aduersitate patris sui, relictis con-  
tra sacras regulas sedibus suis perrexe-  
runt: Iesse videlicet Ambianensis, & He-  
reboldus Autisiodorensis, Agobardus  
Lugdunensis, & Bartolomeus Narbo-  
nensis episcopus. & abscedente illo, qui  
affuerunt episcopi Imperatorem in ec-  
clesiam sancti Dionysij reconciliauerunt,  
& ecclesiasticæ communioni restitue-  
runt. Quod Ebo audiens, quibusdam  
familiaribus suis plenitudinem suorum  
hominum delegauit, & certum eis pla-  
citum dedit, ubi & quādo iterum ad eum  
venirent. Adicitur etiam, quod Ebo plu-  
rima, quæ de facultatibus Ecclesiasti-  
cis ferre tunc in argento & auro potuit,

secum assumens, cum quibusdam Normannis, qui iter & portus maris ac fluminum mare influentium notos habebant; cum paucis quoque aliis domesticis suis, nullo impetente vel persequente, noctu Remis aufugit, & non solum parrochiam suam, verum etiam Belgicam regionem suam deseruit, & iter ad Normannos, quibus à Paschali Papa, nec non ab Eugenio successore ipsius, sicut epistolis eorundem Præfulum ad ipsum pro hac re datis edocemur, fuerat prædicator destinatus, arripuit. Quod manifestatibus eis, cum quibus hoc consilium iniit, Imperatorem latere non potuit. Quia propter Imperator per Episopos eum, Rothadum scilicet Suessonensem, & Erchenradum Parisiorum Episcopum, reuocari fecit, & in Monasterio sancti Bonifacij ei, & clericis ac laicis qui cum eo erant, necessaria ministrari, & Synodus expectare præcepit. Sed & Hildemannus Beluacensis Episcopus insimulatus, quod sicut præfati Episcopi fugam ad Lotharium moliretur, in monasterio sancti Vedasti detentus Synodum expectauit. Ad quam anno Incarnationis Domini cæ

## FLODOARDI HIST.

octingētesimo tricesimo quinto venientes omnes Episcopi qui conuenerant, sigillatim libellos de restitutione Imperatoris cōmuni consilio atq. consensu ediderunt, & propriis manibus subscripserunt. Cum quibus & Ebo, ut re vera in statu suo adhuc manens libellum manu sua cū additamento Archiepiscopi scriptum edit. In quo libello professus est quicquid in ipsius Imperatoris dehonoratione gestum fuerat, iniustè factum fuisse. Item post pauca. Et post datos libellos, venientes Episcopi cum Imperatore, & quamplurimis eius fidelibus ac regni primoribus, in urbem Metensem, in basilica B. Stephani, publicè à Drogone Episcopo relecta sunt, quæ de restitutione Imperatoris omnium vnanimitate inuenta fure. Post hanc annunciationem, Ebo Remorum Episcopus, qui eiusdem factionis velut signifer fuerat, descendens eundē locum, ubi Drogo steterat, coram omnibus professus est, eundem Augustum iniuste depositum, & omnia, quæ aduersus eum patrata fuerant, iniquè & contra totius auctoritatis tramitem fuisse machinata, meritò, iusteque proprio impe-

rij solio reformatum. Et sic omnibus laudes Deo canentibus, & quæ tunc ibidem fuerant agenda peractis, ad Theodosius villæ palatium regressi sunt. Ibique Hildemannus in Synodo præsens se à calunnia sibi imposta regulariter exuens, satisfecit Synodo, & per eam Imperatori. Ebo vero in eadem Synodo præsens ab Imperatore præsente est accusatus, quod eum falsò fuerat criminatus, & eisdem falsis criminibus appetitum à regno deicerat, armisque ab eo ablatis, nec confessum, nec conuictum, contra regulas Ecclesiasticas ab Ecclesiæ aditu ac Christianorum societate eliminauerat, sicut & idem scripto subscriptione sua roborato, & verbis coram omnibus professus fuerat. Et cum essent alia etiam crimina, de quibus post hanc accusationem accusandus erat, & de quibus apud Imperatorem iam antea fuerat accusatus, & non canonice purgatus, sicut & epistola Episcoporum ad Sergium Papam demonstrat, & pro quibusdam eorum extiterat à consilio Imperatoris eius: quæ patefacta veritate negare non valebat: petiit secessum, ut sine præsentia Imperatoris liceret, ei in Synodo Episco-

## FLODOARDI HIST.

porum suam agere causam. Quod obtinens, conuocauit ad se quosdam Episcopos, & nullo cogente, sed propria sponte, secundum eorum consilium sequentium Africanum Concilium, ut parceretur ipsius verecundiæ, ac propter Ecclesiæ obprobrium ac insolentē insultationem sacerdotalis pollueretur, si publicè de his de quibus impetus & adhuc impetendus erat, confessus aut conuictus foret, libellum suæ depositionis dictauit, & scribi coram se fecit, & propria manu subscrispsit, secundum traditionem Ecclesiasticam: eundemque libellum propriæ ac viuæ vocis confessione attestatum in abdicationem sui, nullo ab eo quærente vel exigente, Synodo vltro porrexit. Et sicut videri tunc ab his qui interfuerunt potuit, sacerdotio se sponte submouit, quærens remedium pœnitendi, sicut in eodem professionis ac subscriptionis suæ libello continetur hoc modo:

*Ego Ebo indignus Episcopus recognoscens fragilitatem meam, & pondera peccatorum meorum, testes confessores meos, Aiulfum vide-licet Archiepiscopum, & Badaradum Epi-*

scopum, nec non & Modo inum Episcopum, constitui mihi iudices delictorum meorum, & puram ipsis confessionem dedi, querens remedium pœnitendi, & salutem animæ meæ, ut recederem ab officio & ministerio Pontificali, quo me recognosco esse indignum, & alienum me reddere pro reatibus meis, in quibus peccasse secretò ipsis confessus sum. Eo scilicet modo, ut ipsi sint testes alij succedendi & consecrandi in loco meo, qui dignè præesse & prodesse possit Ecclesiæ, cui hactenus indignè præfui. Et ut inde ultra nullam repetitionem aut interpellationem auctoritate canonica facere valeam, manu propria mea subscribens firmaui. † Ebo quondam Episcopus subscripti.

Et ut omnia secundum leges, quibus moderatur Ecclesia, in Synodo legaliter adimpleret, simul cum eis, quos secundū Africæ prouinciæ canones elegerat sibi iudices, dicente Apostolo; aduersus Presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus vel tribus testibus, ut in ore duorum vel trium testium constaret etiā suæ accusationis, & ut aliis se sacerdotio defuncto ei succederet, testificationis verbum, asciuit & alios tres Episcopos, veritatis de sua accusatione & testificatione

# FLODOARDI HIST.

conscios in testimonium suę professionis:  
Theodoricum scilicet Episc. & Achardū  
Episc. Diœceseos suę, & Nothonē Archie-  
pisc. & sic ipse professus, & sex episcopis  
suę professioni attestantibus, ut prædixi-  
mus, libellū Synodo porrexit, cunctique  
episcopi, qui Synodo interfuerunt, sigil-  
latim ac viritim dixerunt illi: Secundum  
tuā professionem & subscriptionem cessa-  
rā ministerio. Et coram omnibus hanc no-  
titiam cum prescripto libello temporibus  
futuris conseruandam, Ionas Episc. He-  
liæ notario tradidit, qui libellum Ebonis  
scripserat. cui idē Ebo subscripsit, secundū  
lix. capitulum. & item secundum capi-  
tulum lxxiiij. Concilij Africani, pro om-  
nibus dictauit: & idem Helias hæc quæ  
sequuntur conscripsit. *Acta est hæc Ebonis*  
*professio, eiusque propriæ manus subscriptione*  
*roborata in conuentu Synodali generaliter ha-*  
*bito apud Theodonis villam, anno incarnationis*  
*Domini nostri Iesu Christi octingentesimo*  
*tricesimo quinto, anno etiam imperij glorioſi Cæ-*  
*saris Ludouici xxij. Itē post aliquāta: Libel-*  
*lū sibi ab Ebone porrectū post dānationē*  
*eius Synodus Fulconi Presbytero, qui ei-  
dē Eboni in Episc. Rem. susceptione suc-*

ECCLESIAE REM: LIB. II. 150  
cesserat, cū Synodali notitia dedit, quique  
in Rem Eccles. scrinio conseruatur. Cuius  
exemplar sanctæ memoriæ Papæ Leoni  
directum didicimus: &c.

Igitur Ebo post hanc depositionem  
suam in Cisalpinis fertur regionibus con-  
uersatus usque ad obitum Ludouici im-  
peratoris, qui contigit anno incarnationis  
Dominicæ Dcccxl. Quo imperatore  
defuncto, Lotharius ab Italia in Franciā  
venit: cui ebo ad Vvormaciam ciuitatem  
occurrit, eique Lotharius post aliquot  
dies sedem & Diœcesim Remensem per  
edictum imperiale restituit. Cuius edicti  
habetur exemplar.

IN NOMINE Domini nostri Iesu Christi Dei  
æterni. Lotharius diuina ordinante prouidentia  
Imperator augustus. Quia confessio delictorum  
non minus in aduersis necessaria est, quam in  
prosperis, & cor contritum & humiliatum Deus  
non despicit; gaudium etiam esse Angelorum,  
in cœlo super uno peccatore pœnitentiā agente non  
dubitamus: Nos mortales in terris eos nequaquam  
despicimus, pro quibus gaudere Angelos in cœlo  
diuino testimonio nō ignoramus. Accusantes &  
reprehendentes in excessib. semetipso diuina nos  
benignitas non condēnare, sed recreare docuit,

# FLODOARDI HIST.

qui meretricem non solum à legali damnatione  
cripuit; verum etiam publicanum humiliatum  
et accusantem se non condemnauit; sed magis  
iustificando exaltauit. qui non dixit, omnis qui  
se humiliat condemnabitur, sed exaltabitur.  
Potestatem ergo, quam pro causa nostra raptus  
perdidisti, repetentibus Ecclesie tue filiis præsen-  
tibus quoque ad statibus ac decernentibus Præsu-  
libus, sedem ac diœcesim Remensis Urbis tibi,  
Ebo, restituimus, ut pristino sanctæ largitatis  
Apost. pallio indutus concordiam atque gratiam  
diuini officij nobis, cum humili satisfactione  
expleta solenni nostra à largitate recipiendo exer-  
ceas. Drogo Episc. assensi. Otgarius Archiepisc.  
Hecti Archiepisc. Amalvinus Archiepisc.  
Audax Archiepisc. Ioseph Episc. Adalulphus  
Episc. David Episc. Rodingus Episc. Giselbertus  
Episc. Flotarius Episc. Badaradus Episc. Ha-  
gano Episc. Hartgarius Episc. Ado Episc. Sa-  
muel Episc. Rambertus Episc. Haiminus Episc.  
Ratoldus Presb. vocatus Episc. Amalricus vo-  
catus Episc. cum cæteris plurimis Presb. ac Diac.  
publicè assistetibus. Actum in Engilenheim pa-  
latio publico, in mense Iunij viij. Kal. Iulij, re-  
gnante et imperante domno Lothario Cæsare, an-  
no reuersionis eius I. successor factus patris in  
Francia; Indictione III. Cui restitutioni præ-

fata, quæ Suescionis habita est, cōtradixit Synodus, asserēs quòd damnatus à se, atq. à xlīij. Episcopis, à minori numero restituī non valuit. Quod editū Remis Ebo secum detulit, & apud ipsos & plures illud diuersæ professionis & ordinis diuulgauit, & in Ecclesia Remensi publicè recitari fecit. Ita eo tempore, quo Lotharius Carolum à regno expulit, & vltra Sequanā fugauit, Ebo sedem Remensem post sex annos suæ doperationis recepit, & Episcopale ministeriū agere cœpit. Sicque ordinationes celebrans quosdam clericos ordinauit, & per totum circiter annum hoc Episcopium tenuit: donec Carolus resumptis viribus in Belgicam reuersus est. Quod audiens Ebo, relicta sede Remensi, ad Lotharium profectus est, & in eius familiaribus mansit obsequiis: donec vna cum Drogone Metensis Præsule Romam petiit; vbi à Sergio Papa reconciliari, ac pallium sibi tribui postulauit. Cui idem Papa communione tantū concessa dare pallium renuit. At Ebo Roma reuersus, Abbatiam sancti Columbani in Italia dono Imperatoris Lotharij possedit, donec legationē

FLODOARDI HIST.

in Græciam ab eodem Imperatore sibi  
commisſā exequi detrectauit. Quocirca  
rebus sibi ab Imperatore quæ datæ fue-  
rant ablatis, ad Ludouicum regem Ger-  
maniæ demigravit. A quo in regione  
Saxoniæ quoddam Episcopium prome-  
ruit : vbi & Episcopali deinceps perfun-  
ctus est ministerio.



F L O D O A R D I  
P R E S B . E T C A N O N I C I  
E C C L E S I A E R E M E N S I S  
Historiarum eiusdem Ec-  
clesiae . L I B . III.

*De electione vel ordinatione Hincmari.*

*Cap. I.*



N N O denique Do-  
minicæ Incarnationis  
DCCCXLV. Carolus Sy-  
nodum Episcoporum  
regni sui apud Bello-  
vacum ciuitatem Re-  
mensis prouinciæ conuocauit. Vbi inter  
cætera Ecclesiæ , regnique necessaria, de  
Remens. Eccles. desolatione, quæ Fulco-  
ne Presbytero illam diu tenente , & No-  
thonে in ea sibi succedente , tanto vacare  
pastore videbatur tempore , cum eisdem  
Episcopis cœpit tractare. Qui sicuti vide-

tes Ebonis, & auctoritatem sanctorum patrū pro huiusmodi negotiis ad memoriā reuocantes, cogente necessitate, atq; suadente auctoritate, cōmuni decreuere consensu, quo tandem post decennium depositionis Ebonis in ecclesia eadem ordinaretur episcopus. Igitur à clero & à plebe ipsius Metropolis, nec non ab episcopis eiusdem prouinciæ, Archiepiscopo Senonensis ecclesiæ Vvenilone, atque Ercamrado Parisiorum Episcopo annuente, cum consensu Abbatis sui & fratrum monasterij sancti Dionysij, in quo degebat, fauente quoque Carolo rege, Hincmarus electus est. Sicque decreto peracto, eligentiumque manibus roborato Ecclesiæ Remensi ordinatur episcopus. Is siquidem Hincmarus, à pueritia in monasterio sancti Dionisij sub Hilduino Abate monasteriali religione nutritus, & studiis litterarum imbutus, indéque pro sui tam generis, quām sensus nobilitate, in palatium Ludouici Imperatoris deductus, & familiarem ipsius notitiam adeptus fuerat: ibique prout potuit, cum Imperatore & præfato Abate, sub Episcoporum auctoritate labo-

rauit, vt ordo monasticus in prædicto monasterio quorundam voluptuosa factione diu delapsus restauraretur. Et vt opere quoque adimpleret quod sermone suadebat, etiā ipse religiosæ conuersationi cum aliis se subdidit, castigans corpus suum, & spirituali subiciens seruituti. Processu vero temporis, cùm præmemoratus Hilduinus Abbas, Imperatoris Ludouici Archicapellanus, offensam ipsius Augusti adeo cum aliis regni primoribus incurrisset, vt ablati sibi Abbatii in Saxoniam fuerit exilio relegatus: iste per licentiam proprij Episcopi cum benedictione fratrum illum secutus est in exiliū. Cui pro familiaritatis priore notitia tantā Deus apud Imperatorem, proceresque contulit gratiam, vt studere pro suo nutritore quiuerit, donec ab exilio reuocatus duarum fuerit Abbatiarū prælationi restitutus. Deinde quādo Greg. Papa in Gallia venit regiones, & regnū Francorum à prefato defecit Imp. voluit eū moratus Abbas suus in obsequiū suū contra fidelitatē Imperatoris ducere: quod nequaquam potuit ab eo exigere. Restituto postea Imperatore, prout potuit Abbatī suo prodesse studuit. Sicque deinceps in mo-

nasterio sine querela custos sacrorum pignorum, Ecclesiæque sanctorum martyrum conuersatus extiterat; donec regiis ascitus obsequiis regimen monasterij sanctæ Dei genitricis Mariæ & sancti Germani regali & Episcopali, atque Abbatis sui Ludouici Diaconi iussione suscepit: rerum quoque ac mancipiorum possessionem quandam regia liberalitate percepit: quam consecratus iam Præsul monasterio sancti Dionysij, vbi Christo militauerat, per testamenti paginam tradidit.

*De reparatione Iudicij pro Ebonis depositione. Cap. II.*

**E**MENSO denique anno post ipsius Hincmari ordinationem, Lotharius Imperator pro contentione regni, quam erga fratrem suum Carolum habebat, cuius obsequiis idem Præsul fideliter adhærebat, contra eum commotus, epistolas à Sergio papa exegit pro reparando iudicio de Ebonis depositione. Vnde idem papa literas Carolo regi mittens, præcepit ut Guntboldum Rothomagen-

sem episcopum cum cæteris Episcopis regni sui, quos ipse Guntboldus ad hoc sibi eligeret, Legatis eius obuiam Treueris ad hanc discutiendam querelam dirigeret, & Hincmarum Episcopum ad ipsam Synodum venire faceret. Ipse quoque Guntboldo literis mandauit, vt cum post diem sanctæ Domini resurrectionis missos suos in seruitium Imperatoris mitteret, ipse cum Episcopis prædictum locum hanc causam diffiniturus adiret. Sed & ipsi Hincmaro literas misit, vt ad idem veniret Concilium. Legatis itaque Sergij papæ iuxta conditum non venientibus, Guntboldus annitente rege Carolo cum Episcopis Synodum condixit, ad quam Ebonem per literas & legatos ex auctoritate prædicti papæ conuocauit. Quò tamen Ebo neque venisse, neque vicariam pro se personam vel literas canonicas misisse traditur. Guntboldus tamen, & cæteri Episcopi, qui apud parisios tunc conuenerant, Vvenilo scilicet Ecclesiæ Senonicæ Metropolitanus cum Diœcesanis suis, Lantrannus Turonensis cum suffraganeis suis, & specialiter Hincmarus cū omnibus Remensis Diœ-

# FLODOARDI HIST.

ceos Coepiscopis , literas suas ad eū misserunt, ei Diœcēsim Remēsem interdicētes, vt non haberet dein licentiam ex ea quempiam sollicitare nec scripto, nec verbo, nec misso aliquo ; donec secundum iussionem Sergij Papæ ipfis occurreret, & iuxta canonica & Apostolica statuta diffinitionis sententiam ab ipsis coram generali conuentu perciperet. Sed ille ad nullam Synodum, vel ad sedem Apostolicam, vocem postea reclamationis, vel repetitionis de sede Remensi , aut de ordine suo emisit. Qui etiam, postquam res gestas Leoni Papæ referentibus Episcopis & regalibus insuper epistolis, ordinatio Hincmari, quando fidei quoque suæ tenorem Romam misit , rata est, & cum largitione pallij comprobata, per quinque circiter annorum curricula superuixisse fertur in corpore , usque ad annum videlicet incarnationis Dominicæ octingentesimum quinquagesimum primum.

*De visione Bernoldi cuiusdam. Cap. III.*

**D**E quo postmodum talis ostensa est reuelatio cuidam homini Re-

mensis parochiæ, nomine Bernoldo: qui depresso infirmitate pene usque ad mortem peruenit, ita ut per quatuor dies nec cibum, nec potum capere, nec loqui valeret. Quarto vero die hora nona velut exanimis iacuit: adeo ut non posset in eo sentiri halitum remansisse, nisi per vices, dum quis manum misisset ad os eius, vel super pectus illius, vix sentiebat, in eo adhuc spiritum esse: rubor illi tamen in facie magnus videbatur: & sic iacuit usque ad medium noctem. Tunc viriliter oculos aperiens, & affatus uxorem suam, atque circumstantes, iussit ut quantocius current, & presbyterum suum velociter ad se venire rogarent. Accito autem presbytero, antequam intraret ille domum, dixit infirmus ut apponeret sellam, quia presbyter iam domum intraturus esset. Illo vero ingresso, postquam orationem pro eo fudit, dixit ei ut federet iuxta eum, & attenderet quæ dicturus erat, ut si ipse superstes illa non potuisset annunciare, saltem presbyter ea nuntiaret. Tunc ergo coepit vehementer flere, & cum singultibus dixit: Ductus de isto saeculo ad aliud veni, ad quendam

# FLODOARDI HIST.

„ locum , & inueni Episcopos xli. inter  
„ quos cognoui Ebonem, pardulum , &  
„ Aeneam pannosos , & denigratos, squa-  
„ lentesque sicut & alios, ac si vstulati fuis-  
„ sent , & per vices nimio frigore horribi-  
„ liter cum fletu ac stridore dentium tre-  
„ mulantes : per vices autem calore nimio  
„ æstuantes. & Ebo Episcopus me vocauit  
„ ex nomine dicens: Quia tibi dabitur li-  
„ centia redeundi ad corpus , precamur te  
„ ego & isti confratres nostri , vt adiuues  
„ nos: & ego respondi: Quomodo vos pos-  
„ sum adiuuare? qui ait: Vade ad homines  
„ nostros clericos & laicos , quibus bene-  
„ fecimus , & dic illis vt pro nobis faciant  
„ eleemosynas , & orationes , & impetrent  
„ pro nobis offerri sacras oblationes . & ego  
„ dixi , quia nescirem vbi homines illorum  
„ essent. ille verò ait : Nos dábimus tibi  
„ ductorem , qui te ad illos ducat. Et dede-  
„ runt mihi ductorem quendam ; qui me  
„ præcessit , & duxit ad quoddam palatium  
„ magnum , vbi multitudo erat' hominum  
„ eorundem Episcoporū , qui de ipsis epi-  
„ scopis inter se loquebantur. Quibus sug-  
„ gessi , quod mihi fuerat iussum ex parte  
„ Episcoporum. Vnde cum ductore meo

ECCLESIA R E M . L I B . III . 156  
reuersus ad locum redij , vbi erant ip-  
si Episcopi. Et quasi iam facta fuissent pro  
ipsis ea quæ postulauerant , inueni eos  
facie iocundos , ac si à nouo rasos ; &  
balneatos, albis vestitos, & stolis amictos,  
atque sandaliis calciatos. Et dixit mihi præ-  
fatus Ebo præsul: Vides quantū nos adiu-  
uit tua legatio? Usque modo nimis durū  
custodem & custodiam grauē habuimus  
sicut vidisti: modò verò habemus dom-  
num Ambrosium custodem , & lenem  
custodiam. Et cætera, quæ visa atque re-  
lata ab eodem Hincmarus Episcopus  
descripsit.

*De Restitutione rerum Ecclesiasticarum  
à Carolo Rege peracta.*

*Cap. IIII.*

**O**rdinato denique , sicut præmissum  
est , Hincmaro Ecclesiæ Remensis  
Archiepiscopo , rex Carolus res , quas ex  
eodem Episcopio suis palatinis usurpare  
concesserat , ipsi sanctæ reddidit Ecclesiæ.  
pro qua restituzione talem præcepti sui  
dedit auctoritatem.

*IN NOMINE sanctæ & individuæ Trini-  
tatis Carolus Dei gratia rex. Si ea que à prede-  
cessoribus nostris vel fidelium deuotione bene*

## FLODOARDI HIST.

tradita, statuta, ac confirmata sūt, nostris oraculis  
roboramus; si etiam illa, quæ quacunque necessi-  
tate corrupta sunt, regia nostra auctoritate cor-  
rigimus, & in melius commutamus; saluti no-  
stre consulimus, & regium ministerium su-  
ceptum à Domino exercemus. Proinde nouerit  
omnium fidelium Dei ac nostrorum sollertia;  
quia res ex Episcopatu Remensi; quas magna  
necessitate, & per omnia inuiti, dum à Pastore  
sedes illa sancta vacaret, fidelibus nostris ad  
tempus, unde quoddam temporale solatium  
in nostro haberent seruitio, commendauimus,  
electo & ordinato munere sancti Spiritus, per  
Dei & nostram dispositionem, in eadem sancta  
sede Hincmaro Archiepiscopo, hoc nostræ au-  
ctoritatis precepto, cum integritate quicquid ex  
inde nos fidelibus nostris beneficiauimus, præ-  
sentaliter restituimus: tam Sparnacum & Iulia-  
cum, vel quicquid ex eodem Episcopatu Ri-  
chuinus habuit, vel quicquid inde Odo Comes  
habuit: quam & villam Culmisiacum, cum  
Capella quam Rabanus presbyter habuit; seu &  
illa, quæ Pardulus, nec non & Algardis Ab-  
batissa, siue Robertus, atque Amalbertus cle-  
ricus, vel Altmarus, seu Ioannes medicus, siue ite  
Rabanus, atq. pusillus Pumilio, Ratboldus quoq.  
Goderannus & Heriboldus, vel Donatus, seu

Gilbuinus habuerunt. Sive etiam illa omnia, quæ tam clerici quam laici qui in nostra dominatione aliquandiu fuerunt, quosque iam dicto Episcopo commendauimus, habebant. Et ut in calce omnia concludamus, quicquid ex eodem Episcopatu, quando de manu Fulconis illud recepi-  
mus, alicui præstito beneficio concessimus, per hanc nostræ confirmationis auctoritatē, inspecto corā cœtu fidelium nostrorū, tam Ecclesiastici quam Laicalis ordinis, testamento sacerdi Remigij, præ-  
sentaliter casæ sanctæ Mariæ & sacerdi Remigij,  
atq; Hincmaro Archiepiscopo cū omni integritate reddimus vel restituimus: ut absqueulla refragatione, cassatis quibuscumque aliis conscriptio-  
nibus, easdem res per hanc nostram auctoritatē recipiat: ut sicut res Ecclesiæ disponendæ sunt, ad utilitatem ipsius Ecclesiæ Dei tam ipse, quam successores ipsius disponant. Quam auctoritatē, (in qua nos ulterius tale quiddē erga ipsam casam Dei non actueros spondemus, & ut nemo successorum nostrorum agere molietur, per omnipotentem Dominum eiusdem Virginis filium obsecramus) ut per ventura tempora certior habeatur, & contra emulos ipsius sanctæ Ecclesiæ sui notitia valeat, manu nostra subterfirmaui-  
mus, & anuli nostri nostri impressione robora-  
ri decreuimus. Data Kal. Octob. anno vi. regnū-

# FLODOARDI HIST.

te gloriosiss. Rege Carolo, inductione viij. Actū  
in pago Andegauēsi, in villa Auegio. De cæte-  
ris quoque rebus, quæ tunc redditæ non  
fuerunt, huiusmodi postmodum inue-  
nitur dedisse præceptum.

IN NOMINE sancte & indiuidue Trini-  
tatis. Carolus Dei gratia rex, omnibus Comiti-  
bus, Abbatibus, Abbatissis, Missis, Vassallis, &  
cunctis sanctæ Dei Ecclesiæ fidelibus ac nostris,  
presentibus scilicet & futuris, Notum esse vo-  
lumus, quia Hincmarus sanctæ Ecclesiæ Re-  
morum religiosus, nobisq; Valde dilectus ac ve-  
nerabilis Pontifex, accedens ad celsitudinis no-  
stre magnitudinem, innocuit mansuetudini no-  
stre, quod ex rebus sanctæ Dei genitricis Mariae,  
& sancti ac pretiosi confessoris Christi Remi-  
gij, quæ per parentum antecessorum videlicet no-  
strorum regum dationem, siue per rectorū eius-  
dem Ecclesiæ imprudentiam vel concessionem,  
vel etiam quorumcunque maluolorum machi-  
nationem ab eadem sancta Ecclesia abstractæ  
esse cernuntur, non & decime, ad eandē præ-  
dictam Ecclesiam minime sicut rectum est,  
persoluantur. Vnde magnificentiæ nostræ petuit  
dignitatem, ut nostræ auctoritatis præceptum  
ob Dei & sancte ipsius genitricis, siue pretiosi

patroni nostri Remigij amore ei fieri iuberemus.  
Cuius nobis amabilibus & necessariis petitionibus acquiescentes, & liberè, placideque obsequentes, hoc nostræ magnæ auctoritatis præceptum ei fieri iussimus. Per quod præcipientes expresse iubemus, ut quisquis fidelium Dei omnipotentis, nostrorumque, ex eisdem sanctæ Dei genitricis Mariæ, vel sancti Confessoris Christi Remigij, Remorum Ecclesiæ rebus, siue Episcopatus religiosissimi & dilectissimi nobis Hincmarii Venerabilis Archiepiscopi, aliquid habere dino-  
scitur, siue per largitionis nostræ concessione, siue per quorūcunque supramemoratorū affectationem, vel machinationem, seu etiam & depreca-  
tione, aliquid tenore aliquo ex prædictis rebus te-  
nere vel possidere cernitur, nonam & decimam in  
Missorum nostrorum præsentia Misso Ecclesiæ  
sanctæ Mariæ vel sancti Remigij Remorum,  
siue Hincmarii Venerabilis Episcopi reuadet, &  
annis singulis ad eandem præfatam & memora-  
tam Ecclesiam persoluere, absque ullius occasio-  
nis contradictione cum omni vigilancia stu-  
deat. Quicunque verò contra hanc nostræ aucto-  
ritatis præceptionem de hoc fieri præsumperit,  
sciat secundum dignæ memorie aui & pie re-  
cordationis genitoris nostri capitula se emenda-

turum, & ipsas easdem res absque alicuius intercessionis impetratōne amissurum. Et ut hæc nostræ præceptionis auctoritas inuiolabilem obtineat firmitatis vigorem, & ab omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ & nostris, presentibus scilicet & futuris, verius, certiusque credatur, eam anulo nostro subter sigillari iussimus. Data iiiij. Non. Septemb. anno viij. indictione x. regnante Carolo glorioſissimo rege. Actum in monasterio sancti Quintini.

Immunitatis etiam secundum antecelforum suorum regum exemplaria eidem sanctæ sedi suam contulit auctoritatem. Cessionem quoque genitoris sui Ludouici de exactione regia, vel operariis, ac muro ciuitatis ob restaurationem ipsius sanctæ Dei Ecclesiæ delegata, huiusmodi confirmauit auctoritate.

IN NOMINE sanctæ & indimidine Trinitatis. Carolus Dei gratia rex. Si petitionibus nostrorum fidelium, maximè Domini sacerdotum, præcipue in his, que Ecclesiasticis utilitatibus possunt præbere consultum, benignum commendamus assensum, nobis id ad æternæ remunerationis credimus prouenire augmentum. Proinde nouerit omnium fidelium Dei ac nostrorum, presentium scilicet & futurorum industria, quia

vir venerabilis Hincmarus Remensis urbis Archepiscopus obtulit serenitatis nostræ obtutibus præceptum piæ memoriae Domni ac genitoris nostri Ludouici Imperatoris , quod in eleemosynæ sua augmentū Ecclesiæ S. Mariae atque sancti Eli Remigij fieri decreuit, de opere & operariis, atque omni exactione, quæ tempore aui nostri domini Caroli Imperatoris ex eadem casa Dei exigebantur ad palatium, quod vocatur Aquisgrani ; ut in ædificatione & restauratione ipsius Ecclesiæ Dei, per futura tempora usque ad finem saeculi , ad utilitatem saepe dictæ sanctæ Ecclesiæ in eleemosyna illius proficerent, & nec ad eundem locum, vel ad alium quemlibet ipsæ redibitiones vel impense ullo, unquam tempore exigerentur, sed remissa indulgentia illius in eodem loco proficerent. Cuius benegesta rata indicantes, per hoc nostræ auctoritatis præceptum decernimus , ut quicquid de exactione, vel operariis praedictæ constitutionis suprascriptus dominus & genitor noster, seu & de muro ciuitatis ipsius , vel viis ad utilitates claustrorum Canonicorum proficientibus in suo præcepto concessit, hoc totum perpetua nostra indulgentia vel concessione , seu auctoritate concessum , vel confirmatum maneat in perpetuum. Et ut hæc nostræ confirmationis vel concessionis auctoritas per futura tempora certior

turum, & ipsas easdem res absque alicuius intercessionis impetracione amissurum. Et ut hæc nostræ præceptionis auctoritas inuiolabilem obtineat firmitatis vigorem, & ab omnibus fidelibus sanctæ Dei Ecclesiæ & nostris, præsentibus scilicet & futuris, verius, certiusque credatur, eam anulo nostro subter sigillari iussimus. Data iij. Non. Septemb. anno viij. inductione x. regnante Carolo glorioſiſimo rege. Actum in monaſterio sancti Quintini.

Immunitatis etiam secundum anteceſſorum suorum regum exemplaria eidem sanctæ ſedi ſuam contulit auctoritatē. Cessionem quoque genitoris ſuī Ludouici de exactione regia, vel operariis, ac muro ciuitatis ob restaurationem ipsius sanctæ Dei Ecclesiæ delegata, huiusmodi confirmauit auctoritate.

IN NOMINE sanctæ & indiuidue Trinitatis. Carolus Dei gratia rex. Si petitionibus nostrorum fidelium, maximè Domini ſacerdotum, præcipue in his, que Ecclesiasticis utilitatibus poſſunt præbere consultum, benignum commadamus affenſum, nobis id ad æternæ remunerationis creditimus prouenire augmentum. Proinde nouerit omnium fidelium Dei ac, nostrorum, præsentium scilicet & futurorum industria, quia

vir venerabilis Hincmarus Remensis urbis Archepiscopus obtulit serenitatis nostræ obtutibus præceptum piæ memorie Domni ac genitoris nostri Ludouici Imperatoris, quod in eleemosyna sue augmentū Ecclesiæ S. Mariae atque sancti Remigij fieri decreuit, de opere & operariis, atque omni exactione, quæ tempore aui nostri domini Caroli Imperatoris ex eadem casa Dei exigebantur ad palatium, quod vocatur Aquisgrani; ut in ædificatione & restauratione ipsius Ecclesiæ Dei, per futura tempora usque ad finem saeculi, ad utilitatem saepe dictæ sanctæ Ecclesiæ in eleemosyna illius proficerent, & nec ad eundem locum, vel ad alium quemlibet ipsæ redhibitiones vel impensæ ullo unquam tempore exigerentur, sed remissa indulgentia illius in eodem loco proficerent. Cuius benehesta rata iudicantes, per hoc nostræ auctoritatis præceptum decernimus, ut quicquid de exactatione, vel operariis predictæ constitutionis suprascriptus dominus & genitor noster, seu & de muro ciuitatis ipsius, vel viis ad utilitates claustri Canonicorum proficientibus in suo præcepto concessit, hoc totum perpetua nostra indulgentia vel concessione, seu auctoritate concessum, vel confirmatum maneat in perpetuum. Et ut hæc nostræ confirmationis vel concessio[n]is auctoritas per futura tempora certior

# FLODOARDI HIST.

cognoscatur; & permaneat inconuulsa, eam subterfirmavimus, & de anulo nostro eam sigillari præcepimus. Data vi. Kal. Iunij, anno x. regnante Carolo glorioso rege, Indictione xiiij. Actum Vermerie palatio regio. In Dei nomine feliciter. Amen.

## De reparacione Remensis Ecclesiae ab ipso Hincmaro patrata. Cap.V.

**H**uiusmodi regiæ benignitatis functus auctoritatibus, & in Episcopali sede confirmatus præfatus Hincmarus Archiepiscopus, templum Ecclesiæ Dei genitricis Mariæ, quod à fundamentis Ebo renouare cœperat, iste pace, gratiâque fruens regia, præclari consummauit decoris eminētia. Insuper & aram sanctæ Dei genitricis auro vestiuit, ac lapidibus pretiosis ornauit. His quoque versibus titulauit.

*Hanc aram Domini genitricis honore dicatam  
Cultor ubiq; suus decorauit Episcopus Hincmar,  
Muneribus sacris functus hac sede sacerdos:  
Iam bene completis centenis octies annis,  
Quadraginta simul quinto voluente sub ipsis.*

ECCLESIAE REM. LIB. III. 160  
Cùm iuuenis Carolus regeret diademata regni,  
Hunc sibi Pastorem poscentibus vrbis alumnis.

Et ad imaginem Dei genitricis  
in ipso altari.

Virgo Maria tenet hominem, regemque, Deūq;  
Visceribus propriis natum de flamine sancto.

Tecta templi plumbeis cooperuit tabulis, ipsumque templum pictis decorauit cameris: fenestris etiam illustrauit vitreis, pavimentis quoque strauit marmoreis. Crucem eminentiorem gemmis, auroque cooperuit. Alias etiam cruces tam auro quam argento parauit. Calicem maiorem cum patena, sumptorioque fecit ex auro, lapidumque pretiosorum illustrauit nitore. Qui calix postea pro redēptione ac salute patriæ Normannis datus est: patena adhuc reseruatur ibidem. Libellum quoque de ortu sanctæ Dei genitricis Mariæ, sed & sermonem beati Hieronymi de ipsius dominæ Assumptione scribi fecit, & tabulis eburneis, auróque vestitum muniuit. Locellum etiam quendam, hoc est capsam maiorem, quæ à duobus clericis ferri solet, fieri iussit,

# FLODOARDI HIST.

argentoq. imaginato ac deaurato vestiuit:  
vbi ad vrbis totius tutamentū multorum  
Sanctorum pignera recōdidit. Insuper &  
alia altaris vasa tam aurea, quā & argentea  
præparauit. Euangeliū aureis & argenteis  
describi fecit literis , aureisque muniuit  
tabulis, & gemmis distinxit pretiosis. His  
quoque versibus insigniuit.

*Sancta Dei genitrix, & semper Virgo Maria,  
Hincmarus Præful defero dona tibi.*

*Hæc pia quæ gessit , docuit nos Christus Iesus,  
Editus ex Vtero, casta puella, tuo.*

Librum quoque sacramentorum , sed  
& Lectionarium , quos scribi fecit , e-  
bore argentoque decorauit. Candelab-  
ra texit argento , & templum va-  
riis ornauit lampadibus , & coronis ; di-  
uersisque tam palliorum, quam cortina-  
rum, atque tapetum operuit ornamentis.  
Sacras etiam vestes altaris procurauit  
ministris. Plutibus denique conuocatis  
Episcopis , sed & Carolo rege in hanc  
ciuitatem adueniente, in honore incom-  
parabilis & perpetuæ virginis genitricis  
Dei Mariæ , vt & antiqua fuerat sacrata,  
basilicam solemniter dedicauit , & cum  
Coepiscoporū cooperatione sub omni-  
potentis

ECCLESIAE REM. LIB. III. 161  
potentis inuocatione Trinitatis almificæ  
consecrauit.

*De miraculis in eadem Ec-  
clesia postea declaratis.  
Cap. VI.*

IN hac igitur Ecclesia multa diuersis  
temporibus Dei virtute sub ineffabilis  
Christi genitricis Mariæ sunt honore  
patrata miracula. Quorum plurima, quæ  
ante nostram ætatem sunt gesta, nobis  
habetur incognita. Nos tamē ea, quæ co-  
rā positi vidimus, vel personis quæ viderāt  
referentib. agnouimus, silentio hīc quoq.  
præterire incongruum rati sumus, licet  
ea versib. olim exarauius. Mulier quæ-  
dam ciuis huius vrbis, nomine Altrudis,  
vnicam paruulam nutriebat filiam, quæ  
adhuc sub vbere matris posita effici-  
tur cœca. Pro qua cūm variis frustra  
æstuaret mater remediis, nec vlla pos-  
set iuuari medela, ad summum cogi-  
tat se vertere medicum; eiusque pro-  
bat non aptius per quempiam sanctorum

poscere posse misericordiam , quām per  
ipſius vnicam , cuius etiam erat ipſa  
famula , genitricem . Præparansque can-  
delabrum & munuscula , tam pro ſe quām  
pro filia , templum hoc petit , cœlitum  
reginæ clementiam rogatura : præfigens-  
que candelabris luminaria , tum pauimen-  
tis adstrata , cor ſupplex effundit in vota .  
Nec ſe poſſe præſumens ſufficere , mi-  
nistros ſuppliciter depoſcit altaris , ipſius  
petitionem ſuis precibus adiuuare . Et  
quia deuotè ac fideliter poſtulauit , votum  
obtinere promeruit , luménque ſobolis  
impetrauit . Vnde gratias agentem Deo ,  
ipſiusque genitrici piissimæ , cum adiuto-  
rib . ſibi ſacris ministris eam vidimus poſ-  
ea , dum ſanam , clareque contuentem  
ſuam nobis exhiberet filiam .

Quidam clericus noſtræ congrega-  
tionis , carne nobilis , Hugo nomine , ita  
nimio dentium fatigabatur dolore , ut nec  
ſomnum , nec cibum præ nimietate va-  
leret ægritudinis capere . Qui requiſitus  
à quodam ſeniorē , exposita ſuæ vexa-  
tionis afflictione , hoc ab eo consilijs acce-  
pit , ut coram altari Dei genitricis ſe ſe  
proſternens eius corde tenus ſuper an-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 162  
xietate sua deprecaretur clementiam , &  
surgens ab oratione , osculato altari , su-  
pra nudum ipsius marmor in qua vexaba-  
tur deponeret maxillam ; sicque sanan-  
dum se confidens , domum regressus coo-  
periri se vestibus faceret , atque sopori  
permitteret. Quibus ille per ordinem pa-  
tratis , somnum iniit : tempus autem erat  
solemnitatis natalis Domini , & fratres  
post celebratum vespertinum officium  
in cœnaculo , vbi calefaciendi causa con-  
sueuerant colligi , residebant. Præfatus  
verò frater videt in somnis illis se præ-  
gradibus cœnaculi adstuisse ; atque bea-  
tam Dei genitricem in superioribus , ante  
ipsius ostium domus consistere. A fini-  
stris in gradu infimo sub specie cuiusdā  
chirurgi malignum conspexit adstare spi-  
ritum. Non dubitans autem , quæ esset illa  
quam aspiciebat Domina , pauore tetri  
hostis abiesto , ad eā usque concendit , &  
ante ipsius procidens pedes , eiusdem  
susceptus est manu ; ita ut mentum illius  
tenens , vexatam piissima Domina con-  
tingeret maxillam : & erigens eum blan-  
dè cōsolata est , asserēs ideo se non inuen-  
tam ab eo in Ecclesia , quoniā ibidem ad

## FLODOARDI HIST.

custodiam fratrum staret : ille, inquiens, malignus, quem vides h̄ic prope astātem, cogitat huc ascendere , & vult nostros fratres conturbare. Præcipitque eum redire, & de concessâ sibi salute confidere. Qui rursus ad eius se prosternens pedes, erectus est ab ea, vestem tantūm purpuream , qua erat induita , deosculans. Sicque mox excitatus , dari sibi præcepit manducare : quod vt eiusdem domestici audiere, insanire illum putantes, quia tam alacriter sibi cibum dari peteret, anxiari cœperunt. Ille verò confirmabat, se à beatâ Dei genitricे sanatum ; nihilque vel ægritudinis se , vel insaniae pati. Sicque celerrimè redditus sospitati, sæpe postea fidēter adstipulabatur, non se ulterius esse passurum talia , quem tanta saluti restituisset Domina. quod & reuera illi accedit; vt deinceps huiusmodi ægritudinem nequaquam senserit, dum pluribus postmodum vixerit annis.

Huius Hugonis clericus & diaconus, Ebrardus nomine, febris anhelæ vexabatur ęstibus. qui huius ęgritudinis agitatus angoribus, in crypta, quæ sub ipsius Ecclesiæ sede in honore beati Remigij cōsecra-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 163  
ta est, fessus residebat, dum illic missæ celebarentur mysteria. Cui vi febrium fatigato, ut assolet febricitantibus, sopor irruit: & ecce videt beatam Dei genitricem sibi adstantem, impositaque manu eius capiti pertransisse, & post altare se se visa est intulisse. Mox ille patefactis oculis surgit, finitisque mysteriis iam sanus Amen respondit; & alacer officiorum inseruit expletioni. Cuius caput ad tactum mirabilis Dominę ita est delibutum, ut si oleo eadē fuisset hora perunctū. Quod nos quoque mirati sumus, qui eum ipsa die lātum & comedentim nobiscum vidimus.

Tres denique claudos, & poplitibus contractis nullo modo gressum figere valentes, in hac Ecclesia diuersis conspeximus erectos tēporibus? Vnum quidē sub Episcopatu domni Heriuei Præsulis, qui aliorū manibus illuc delatus propriis regresfus est pedibus. Aliū sub præsulatu Seulfi, nomine Maganerū; qui gente Britannus, vtroque genu claudus, & scabellis inhærens, inter nos piorum eleemosynis sustatus, transacto fere iam demorabatur anno. Huic dum nocturnas in omnium Sanctorum solemnitate celebraremus

# FLODOARDI HIST.

laudes , ita subitò in medio populi iacenti genuum extensi sunt nerui , ut lora quoque , quibus crura cum coxis erant annexa , rumperentur , rupta etiam pelle poplitibus ei sanguis deflueret : surgensque stupente populo gressibus deinceps usus est propriis . Tertius verò sub huius domni Præsulis Artoldi Pontificatu , eo que missarum sacra celebrante , die solemnis eiusdem sacratissimæ virginis , qua Gabriel Archangelus ad eam missus ab astris partum illi mirabilem sæculis nuntiavit . Qui claudus pauper & miserabilis , dum per pauimenti se se marmora traheret , repente solutus extenditur , & tellurem corpore mensus in pedes tandem erigitur , incessuque nouo auxit lætanti gaudia populo : quique adhuc inter nos deges stipe sustentatur Præsulis .

Quartus quoq. quidā ruricola , Gerlanis nomine , ex familia huius Ecclesiæ , hanc urbem adiens oratus , beatæ Dei genitricis Mariæ ingressus est basilicam . Vbi dum vota profundit , subito marcore diriguit , contractisque nervis pene cunctis adstringitur membris : sicque contortus , ibidem se permansurum , & dum

viueret seruiturum , si relaxaretur , promisit . Tandem post mensem his absolutus vinculis , Ecclesiasticis addicitur seruitiis . Sicque partim in eadem Ecclesia , partim in basilica sancti Dionysij extra murum ciuitatis per quinquennium incolumis deseruiuit . Post quod temporis spatium in eadem solemnitate , Hypapanti scilicet Saluatoris , hanc ingressus Ecclesiam , dum precibus incubuit , ita rigentibus membris visus est adhæsse paumentis , ut nec os , nec aliquod membrorum ab his releuare valeret . Erectus autem à circumstantibus , tam cruribus quam ambabus contrahitur manibus . Quintadim deinde die iterum absolutus , nec multò post humanis exemptus est rebus . Sed quis enarrare præualeat , quot hic languentes pene quotidie pia dona salutis sumunt , quot febricitantes , quot salvantur energumeni ? quis vel edicere pestes hic liberatis hominibus effugatas ? Sed de innumerabilibus saltem pauca commemorasse sufficiat .

*De visione cuiusdam Gerhardi presbyteri.*

Cap. VII.

Resbyter quidam de pago Porcensi,  
Gerhardus nomine, in quandam dudum  
deciderat valitudinem, ita ut veneno  
potatus esse crederetur. In qua valitu-  
dine Sanctorum nonnullis consolatus est  
visitationibus, beati scilicet Petri Aposto-  
li, qui suam ei, quam regebat, præcepit  
etiam bis ut restaurare stuperet Eccle-  
siā, atque redarguit per visa, cur totiens  
medicos salutis suæ requisierit causa.  
Sanctum quoque Remigium postea  
sibi videt adfistere, suam illi pandendo  
personam, & ægritudinis huius remedia  
pollicentem. Qui mox urbem Remen-  
sem adiēs, dum perlustratis orationis gra-  
tia beatæ Dei genitricis ac sancti Re-  
migij basilicis, in vico noctu requie-  
sceret, ipsius beati Remigij videt se  
deductum in templum quoddam splen-  
didissimum, ad quod beatissimam  
contuetur virginem Mariam prope-  
rantem, sancto Remigio, sanctoque Mar-  
tino ab utroque latere stipantibus eam.

In ipso verò templo multitudo Leuitici ordinis atq. sacerdotalis dignitatis eam expectabat, & diacones induiti dalmaticis, quidā cum palmis, quidā sine ipsis adstabant. Cæterorū quoq. sanctorū plurimus hīc ordo videbatur. Idem verò Presbyter nullius specialiter cognoscebat vultum præter beati Petri, qui sibi iam pri-dem fuerat reuelatus. At postquam beata Dei genitrix ad prædictum templum peruenit, vbi eius aduentum hic frater se præstolari videbat, requirere cœpit quis ille esset, aut quid quæreret. Cui beatus Remigius: Fāmulus, inquit, meus est Domina, quærrens à tua pietate salutis remedia. Quid autē ipsa responderit, iste, ut retulit, audire non potuit. velum verò quoddam appensum ibidem videbatur: post quod vbi ipsa intravit, splēdidius sole lumen ab oculis huius suscepit, ita ut in id præ splendotis magnitudine intendere minimè potuerit. Post aliquot denique dies, apparuit illi beatus Martinus, missumque se à sancto Remigio ad eundem testatus est, asserens etiam illi donatam vitam, concessamque medicinam. Restitit tamen postea huic dubetas

aliqua de beatæ Dei genitricis persona,  
quoniam nomē ipsius in visione sibi reue-  
latum non audierat: sed precabatur assi-  
duè, vt Dominus monstrare sibi dignare-  
tur, vtrum ipsa fuisset, quam viderat, Dei  
genitrix virgo Maria. Contigit autem illi  
post sex fere menses, vt subitò, dum no-  
stu quiesceret, graui premeretur ægritu-  
dine; adeo vt desperaret ulteriùs se posse  
viuere: & dum valde anxiaretur, appensis  
supra se beatæ Mariæ pigneribus, huius-  
modi cœpit effundere preces: O beata  
Dei genitrix, cuius hīc dependent pigne-  
ra, revera vt credimus, de te nobis super-  
appensæ habentur reliquiæ: & si vera de  
te visio est, quam nuper vidi; si tu es illa  
domina, quām ad illud mirabile templum  
sanctus Martinus, & almus Remigius co-  
mitabantur eunte; vbi te clarissimus San-  
ctorum cæsus expectans aspicientem me  
lætanter excepit: fer opem mihi indigno  
famulo tuo, & tandiu impetra mihi vitam  
atque virtutem, vt Missæ mysteria Domi-  
no celebrem, & munera vitæ corporis  
Christi sumere merear: vosque, beati Pon-  
tifices Christi, quos cum eadem comitari  
conspexi, adiuuate me apud ipsam, qui me

vestro piissimo consolari dignati fuistis alloquio. Interea inter angores precésque vix leuis obrepst somnus. cùm subitò sub eodem vultu habituque , quò prius eandem aspexerat, beatissimā se videndā præbuit regina, eisdem columnis innixa, quibus & antea inniti fuerat visa, luce coruscans clarissima. At ille tanto tremefactus splendore , nihilque fari ausus, lumenibus in terram demissis videbatur stupefactus hærere. Quem beatus compellans Remigius ; quid,inquit, nos huc aduocasti? Nonne vides dominam nostram Dei genitricem te confortare paratam ? quid dubitans tardas accedere ad illam? His dictis tremor abscedit, alleuatur animus; eleuánsque oculosvires recepit,& ante pedes beatissimæ dominæ frater ille corruisse se vidit. Quē manu ipsa leuare dignata fronti signum crucis imponit,& talia prosequitur: Ne timeas, neque desperes: confide in Domino; quia percipies donum ab ipso salutis: signumque pulsare iube, vt sacra mysteria celebres & gratias Deo referas,eum collaudans qui te post verbera sanat. His dictis , ab eius recessit visibus, suis stipata comitibus. Sicque mox frater

idem collata sibi salute latus exurgit, & ad explenda iussa festinans ita sanus & alacer effectus est , vt nunquam alacrior esse potuerit. Hec vt eodem presbytero narrante didicimus , ita describere quoque dignum rati sumus.

*De aliis quibusdam miraculis.*

*Cap. VIII.*

**H**AEC inclyta cœli regina vt subuenire solet humili se corde pententibus , sic in præsumptores vel contemptores vltionis nonnunquam pœnas exerit . Quod piè quoque fieri credimus : vt hîc in presenti delinquentibus digna ingerrantur verbera , ne in futuro grauiora eos excrucient tormenta. Quod autem modò dicturus sum, non ipse vidi , sed multorum relatu patrum narrari frequenter audiui. Quidam ex clericis nostræ congregationis, Bernardus nomine , custos erat huius Ecclesiæ. qui petitus à quibusdā leuibus personis, vt ipse post scripto monstrauit , quatenus ipsis quadam sanctorum dedisset pignera , dum quadam die cum quodam puero hîc

ECCLESIAE REM. LIB. III. 167  
solus esset in tēplo, correpta quadā pixide,  
in qua sanctorū cōtinebātur reliquię, ausu  
temerario præsumpsit aperire. quo facto  
nimio pauore cōcutitur, & nebula locus  
totus magna repletur, taliq. vallatur hor-  
rore, vt nō putaret se amplius viuere. Sic-  
que perdita voce tam ipse, quām puer qui  
secū erat, vltra loqui, nec ea quæ viderāt  
fari potuerunt.

Quidā quoque custos huius Ecclesiæ, vt  
ipse nobis narrauit, dū die aliqua post ma-  
tutinales laudes in Ecclesia requiescere  
vellet, arripiēs tēpli tapetia, lectum sibi ex  
his strauit, ibiq. se se somno dedit. Et ecce  
matrona quædā sub habitu senili eidē ap-  
paruit, quæ herbas quasdā videbatur secū  
deferre. Hæc primo quidē blādis eū cœpit  
affari sermonib. Vbi vero sacra sub eo cō-  
tēplatur tapetia, taliter infit, eum mutato  
quoq. vultu terrēs aggressa: Et tu Dominę  
sanctę dei genitricis ausus es violare, ac  
pedibus sacra superbè cōculcare ornamē-  
ta: nec tantam timuisti Dominā? Modò  
quidem parcam: nunquam tamen vltra  
præsumas talia. Exēplūq; dedit illi de quo-  
dā, qui sic sibi lectū solebat sternere, quem  
nouim⁹ olim ærūnīs affectū in pauperissimo

## FLODOARDI HIST.

quoque stratu obisse. Ita deterritus surgit, propriamque culpam confessus scamnis tapetia reddit, & Dominum super hac correctione sua, eiusque collaudat genitricē. Hanc autem dominam, quæ se visitauerat non agnouit: à beata Maria tamen fuisse credimus missam. Nouimus etiam quosdam deuotos atque promissos à parentibus in hac Ecclesia fore Christo, eiusque genitrici seruituros. quod votum dū vellet postea mutare parentes, prolis sunt coacti languore suam promissionem adimplere.

Dudum cùm agricolæ vrbi vicini post Pascha solito de more hanc petissent vrbem, huius admirabilis Dominæ requirendo suffragia, suaque vota ferendo, quædam villæ consueta quærere neglexere præsidia: quarum messes, cùm iam tempus instaret metendi, tanta tempestatis sunt attritæ grandine, ut pene omnia eorum perierint sata: Vineæ quoque adustis fractisque pampinis vuarum amiserunt fructum. Eorumverò fines, qui se huius piissimæ dominatricis muniere subsidiis, neque tangere nedū intrare grande præsumpsit. Sicque deinceps tam hi,

ECCLESIAE REM. LIB. III. 168  
quām cæteri quique contigi, promptiūs  
libentiūsque annuatim eiusdem Domi-  
næ nostræ, sancti quoque Remigij, cæ-  
terorūmque Sanctorum hanc Remen-  
sem adeentes vrbem confueuerunt ex-  
petere patrocinia.

*De secunda B. Remigij corporis trans-  
latione. Cap. IX.*

**P**RÆFATUS denique PRÆSUL HINCMARUS  
cryptam præclari operis ad pedes S.  
Remigij construxit: & corpus eiusdē bea-  
tissimi patroni de loco cryptæ prioris, v-  
nā cum sepulcro ipsius in eadem, collectis  
Remensis Diœceſeos Episcopis, vt iā su-  
perius dictū est, transtulit, & ante ipsius  
sepulcrum opus egregium auro edidit,  
gemmaſqne distinxit. fenestram inibi, vñ-  
de Sancti sepulcrum videretur, fecit: &  
circa ipsam fenestellam hos versiculos  
indidit.

*Hoc tibi Remigi fabricauit magne sepulcrum  
Hincmarus Præsul; ductus amore tuo.  
Ut requieat Dominus tribuat mihi, Sancte, precatus  
Et dignis meritis, mihi venerande, tuis.  
Euangelium aureis literis insigniuit, ac*

# FLODOARDI HIST.

parietibus aureis , gemmarumque nitorre distinctis muniuit: versibus etiam auro inlitis prætitulauit. Sed & crucem maiorem cooperuit auro, gemmisque decorauit. Librum quoque sacramentorum sub eburneis tabulis argento præsignitis , sed & Lectionarium ad missas librum pari decore venustatum ibidem contulit : aliosque libros & ornamenta nonnulla eidem venerabili loco delegauit.

De corpore ipsius beatissimi Remigij non est ausus aliquid sumere , sicut ipse quoque testatur in Epistola ad Ludouicum regem Transrhenensem , qui id sibi ab eo petebat muneris : sed id Pontifex pro maxima præsumptione asserit se duxisse, corpus eius, quod Dominus per tanta tempora integrum conseruauerat , disrumpere.

*De pallij quotidiani Ysus à Romanæ  
sedis Præsule perceptione, & rebus  
Ecclesiæ sub eo concessis.*

*Cap. X.*

**H**ic denique venerabilis Præsul Hincmarus , pro suæ sanctitatis ac sapientiæ reuerentia , per interuentionem Lo-

charij imperatoris pallium ad quotidianum recepit usum à quarto Leone papa, à quo iam aliud percepserat in designatis sibi solemnitatibus debitè fruendum, quē quotidianum pallij usum nulli unquam Archiepiscopo se concessisse, vel deinceps concessurum esse, idem Papa in epistola tunc ad eum directa testatur. Scripsit autem præfatus pontifex ad eundem Papam Leonem sexies, ut ipse in quadam ad eundem asserit epistola, vel septies, sua dirigens ad eum scripta. In hac vero epistola de his, quos temeritas chorepiscopalis ordinare, vel quod Spiritum sanctū consignando tradere præsumebat, requisuit. Et quod terrena potestas hac materia saepe offenderet, ut videlicet Episcopo quolibet defuncto, per Chorepiscopū solis pontificib. debitum ministerium perageretur, & res ac facultates Ecclesiæ seculariū usibus expenderentur, sicut & in nostra Ecclesia iam secundo actum fuisset. Itē de his, quos dominus Ebo post depositionem suam ordinauerat. In alia quoque epistola scribit de quodam Fulcrico, Lotharij imperatoris vassallo, de quo etiam pridem ei significauerat; pro quo

Ecclesiæ nonnullæ per hoc regnum maximum patiebantur impedimentum: qui vxore sua dimissa, postquam excommunicatus ab eo proinde fuerat, aliā insuper ducere præsumpsit in vxorem. Item in eadem de priuilegiis huius Remensis Ecclesiæ, quæ habuit ab initio, quo priuilegia sedes habere cœperunt: & quia Remorum Episcopus primas inter primates semper, & vnuſ de primis Galliæ Primitibus extitit, nec alium se potiorem, præter Apostolicum Præfulem, habuit. ut scilicet ea, quæ tanto tempore ab antecessoribus suis huic sedi sunt concessa & conservata, conseruare & augmentare dignetur. Ab imperatore quoque Lothario præceptionis imperialis auctoritatem super quibusdam rebus coniacentibus in his locis, Meuraullis, Termedo, Roserolis obtinuit; quæ tempore Caroli imperatoris, occasione quadam interueniente, à Remensi sunt abstractæ Ecclesia, & publicis usibus subactæ. quas hic Lotharius imperator ad partem sanctæ Mariæ ac sancti Remigij sua restituit auctoritate. Qui Lotharius imperator nonnullis hunc Præfule Hincmarum apud Leonē

Papam honorificè commendasse reperitur epistolis atque Legatis. scilicet & quando Romam petere idem Pontifex disposuerat, epistolam suam idem Imperator pro eo præmittens, suggessit præfato Papæ, ut ipsum decenter, amabiliterque susciperet, & quidquid ab eo postulasset, libenter ei liberaliterque tribueret. Item aliam pro synodalibus definitionibus, de ordinatis ab Ebone post suam depositionem, à sede Apostolica confirmandis, & quibusdam priuilegiis eidē Hincmaro, sedique Remensi concedendis. & quia illum volentem Romam proficiisci, tam ipse, quam frater suus Carolus rex Fraciæ, quoniā valde necessarius eis erat ad sopiendas quæ tunc exortæ fuerant perturbationes, retineret. In qua epistola commemorat, quod in hac sede Remensi beati Sixti primi eiusdem Episcopi, & Apostolorum discipuli, prædecessores ipsius Papæ, Stephanus Pippino, & Leo Carolo magno, Apostolica contulerint munia. Alius quoque Stephanus Ludouicum Augustum in eadem sede imperiali diadematè cororauerit. ad hoc denique obtinendum, quod pro prædi-

# FLODOARDI HIST.

Eto præsule petebat , idem Lotharius Pe-  
trum Spoletanum Episcopum , mandatis  
super hac re per semet instructum, execu-  
torem direxerat, & alium Petrum Areti-  
num Episcopum litteris exinde commo-  
nuerat : aliosque quosdam tam suos ,  
quàm præmissi Papæ fideles ad id pera-  
gendum destinauerat . Eidem Lothario  
imperatori scribit præfatus Præsul Hinc-  
marus de Fulcrico eius vassallo, quem ex-  
communicauerat , qualiter ad pœnitен-  
tiam venire debeat. Item aliam episto-  
lam,in qua continentur culpæ ipsius Ful-  
crici, & quomodo eum rationabiliter ex-  
communicauerit , quia noluit ad pœni-  
tentiam venire. Item aliam,in qua valde  
collaudat eum, congaudēs eius humilita-  
ti, quòd ipsius obaudierit monitis super  
præfato excommunicato ; absoluitque  
illum id humiliter deprecantem, pro par-  
ticipatione quam habuerat cum ipso.  
Item postquam conualuerat idem Impe-  
rator de infirmitate sua : in qua epistola  
eum satis episcopaliter, licet succinctè, de  
salute admonet animæ. & alia nonnulla  
eidem scripsit. A Carolo denique rege  
suo hic Præsul Hincmarus cellam in ho-

nore sancti Martini, in municipio Vongo construētam, cum omnibus ad eandem cellam iustē pertinentibus, ad partem Remensis Ecclesiæ reimpetrauit, ac per auctoritatis ipsius præceptum recepit. Ad ipsius suggestionem dedit idem Carolus Ecclesiæ sancti Remigij, vel monachis ibidem Deo seruientibus, res quasdam: hoc est in pago Portinse, in villa Baildro- nis curte mansa duo; & in Dodelini monte mansa duo; atque in Vvaldonis curte duo mansa, cum mancipiis, & omnibus ad easdem res legaliter aspicientib. Præceptum quoque ipsius Caroli de via, quæ impeditiebat ad claustrum Canonicorum sanctæ Remensis Ecclesiæ amplificandum, quoniam & numerum eorundem Canonicorū augmētauerat, idem dominus Hincmarus obtinuit. Res præterea quasdam quæ ab hoc rege dudum fuerant Episcopo subtraetæ, Ecclesiæ re-ad integrari laborauit: id est villam Nouiliacum, quam Carlomannus ad Ecclesiā sancti Remigij pro animæ suæ remedio dedit, tam ipsam villam quam res & mancipia, quæ diuersi homines dono regis retinebant, ad eandem pertinetia. Item res.

## FLODOARDI HIST.

aliquas in Culmisiaco & Bairaco sitas. Item res super fluuium Rotonnam, & in aliis nonnullis locis coniacentes. Itemque à Regē Ludouico Transrhenense præceptum restitutionis accepit super quibusdam rebus sancto Remigio quondam delegatis, hoc est in pago Vvormācensi Stadenheim cum omnibus ad se pertinentibus; Cosla & Gleni in saltu Vosago. In Thuringia quoque & Austria, in loco qui dicitur Schouerunstat, & in Hellisleba, cum omnibus ibidem aspicientibus. Res quoque nonnullas, iurāque Ecclesiæ ac mancipia legibus per aduocatos euindicata recepisse reperitur. Res etiam nonnullas Episcopij, terras scilicet atque mancipia, cum diuersis personis ad incrementum Ecclesiæ pro partium opportunitate commutauit. Sed & præcepta regalia super pluribus earum rerum cōmutationibus obtainere curauit. Canonicis quoq. huius Remensis Ecclesiæ hospitale constituit ad susceptionem peregrinorum, vel pauperum, congruis ad id rebus deputatis, cum consensu Coepiscoporum Remensis Diœceseos, atque subscriptionib. eorundem; ea cōditione,

ECCLESIAE REM. LIB. III. 172.  
vt nullo vñquam tempore quilibet Episcopus, vel quælibet persona easdem res cuiquam in beneficium dare, vel in alios usus quoconque modo abstrahere presumat; neque aliquem censum vel redhibitionem exinde accipiat: sed totum quicquid ex ipsis rebus iuste acquiri potuerit, in usus pauperum atque Canonicorum, secundum modum descriptum in priuilegio à se & cæteris Episcopis confirmato, expendatur. Super hoc quoque constituto regie auctoritatis præceptum à Carolo rege fieri atque firmari obtinuit. Res præterea & villas Episcopij pænè omnes ordinatis rationabiliter coloniis describi fecit.

*De Synodo comprovinciali apud Sueffonicam  
urbem habita. Cap. XI.*

HIC venerabilis Præsul Hincmarus anno sui Episcopatus septimo synodum habuit comprovincialē apud Sueffonicam urbem, in monasterio sancti Medardi, in Ecclesia sanctæ Trinitatis honore sacrata, cum Vuenilone Senonensi Archiepiscopo, Amalrico Turonensi, Theo-

# FLODOARDI HIST.

derico Cameracensi Episcopo, Rothado Sueffonico, Lupo Catalaunensi, Immone Nouiomagensi, Erpuino Siluaneensis, Ermefrido Beluacensi, Pardulo Laudunensi, Hilmerado Ambianensi, Huberto Meldensi, Agio Aurelianensi, Prudentio Trecassino, Herimanno Niuernensi, Iona Augustodunensi, Godessado Cabillonensi, Dodone Andegauensi, Guntberto Ebroicensi, Hildebranno Sagensi, Rigboldo Remorum Coepiscopo. Residentibus etiam presbyteris & Abbatibus, Dodone Abate monasterij sancti Sabini, Lupo Abate monasterij, quod dicitur Ferrarium, Bernardo Abate monasterij sancti Benedicti quod dicitur Floriacum, Odone monasterij quod dicitur Corbeia, Herico monasterij Corbionis, Bauone monasterij Orbacensis, & quampluribus aliis sacerdotibus & Abbatibus adstantibus Diaconibus, ac reliquorum graduum clero. Residete quoque in medio glorioso Rege Carolo. Vbi quædam necessaria Ecclesiæ Dei sunt pertractata negotia. Ad quam Synodum accedentes quidam Remensis Ecclesiæ Canonici ac monachi,

videlicet Radoldus, Gisboldus, Vulfadus,  
Fredebertus ex Canonicis ipsius matris  
Ecclesiae: Sigemundus ex cœnobio sancti  
Theoderici: ex monachis autem mona-  
sterij sancti Remigij, Nortwvinus, Hein-  
radus, Mauringus, Antheus, Tetlandus,  
Hairoldus, Radulfus, Vuicpertus, cla-  
mauerunt suspensos se à præfato Archie-  
piscopo suo ab administratione ordinum  
Ecclesiasticorum, ad quos ab Ebene quó-  
dam prouecti fuerant. Super qua recla-  
matione elegit prænotatus Pontifex  
Hincmarus iudices sibi Vvenilonem &  
Almaricum supra taxatos Archiepisco-  
pos, Pardulum quoque Laudunensem  
Episcopum, qui in hoc iudicio locū Me-  
tropolitanæ suæ seruaret auctoritatis.  
Ipsi clamatores eosdem iudices suscipie-  
tes, addiderunt etiam Prudentium Tre-  
cassinæ ciuitatis Episcopum. Hi iudices  
constituti hoc iudicauerunt, quod si Ebo  
Archiepiscopus in suo statu manens ca-  
nonicè hos fratres ordinauerit, deberent  
ministrare. si etiam iniuste deiectus, &  
canonicè restitutus, post suam canonici-  
cam restitutionem eosdem ordinauerit,  
sine villa quæstione deberent etiam mi-

# FLODOARDI HIST.

nistrare. Vnde interrogati sunt ordinatores Hincmari, vt ediceret quid de Ebonis depositione, & Hincmari comperissent ordinatione. Tunc surgens Theodericus Cameracensis Episcopus porrexit in conspectu principis & Synodi scriptum, continens ordinem depositionis prefati Ebonis. Tum ventilatum est qualiter exauditoratus Episcopus restitui debeat, & quia idem Ebo restitutus canonice non fuerit, insuper & ab Apostolica sede, Sergio Papa confirmante deiectionem illius, damnatus extiterit, vt in laica tantummodo communione maneret. Tum recitata auctoritate, qualiter Metropolitanus debeat ordinari: literis quoque canonicis Erchanradi, Episcopi Parisiorum Ecclesiarum, confirmatis sua sive que Archiepiscopi & Coepiscoporum suorum manibus, quas ad petitionem Remensis Ecclesiarum cleri ac plebis Hincmaro tribuerat: decreto etiam canonico Remorum cleri nobiliumque manibus roborato, qualiter eundem Hincmarum sibi postularunt ordinari episcopum: ostensum est canonice cum praesentia vel consensu omnium Coepiscoporum Re-

mensis Diœcēsēos eum ordinatum Archiepiscopum. Post hæc surgens idem Hincmarus, in conspectum principis & Synodi porrexit litteras Canonicas, quas ordinatum sacri Canones ab ordinatoribus accipere iubent, diem præferentes & Consulem. Porrexit etiam epistolam Remensis prouinciæ, ac pæne totius Galliæ manibus Episcoporum subscriptam, ad Apostolicam sedem pro confirmatione ipsius ordinationis datam. Ostendit etiam diploma sacrum, ipsius venerandi principis manibus insignitum, & sigillo subtersignatū, etiam ad approbationem suæ ordinationis ad eandem sanctam & Apostolicam Romanam Ecclesiam. Sicque iudicatum atque confirmatum est Hincmarum Episcopum canonice ordinatum. Deinde ventilatum est, quid decernendum foret de his, quos Ebō post suam depositionem absque legitima restituzione præsumperat ordinare. Tūc surgēs Immo Nouiomagēsis Episcopus, porrexit rotulum auctoritatem Canonicam & Apostolicam continentem, quoniam qui ab ipso visi fuerant ordinari in gradus Ecclesiasticos, ab eodem quod ip-

## F L O D O A R D I . H I S T.

se non habuit nemo eorum accipere potuit: & cætera. Sicque decretum est, ut quicquid in ordinationibus Ecclesiasticis Ebo post depositionem suam egerat, secundū traditionē Apostolicæ sedis, præter sacrū baptisma, quod in nomine sanctæ Trinitatis perfectum est, irritum haberetur, & ordinati ab eo gradibus Ecclesiasticis priuati existerent. Tunc vñus ex predictis fratrib. nomine Fredebertus, libellū proclamationis legit, in quo cōtinebatur, quòd ideo se ab Ebone permisissent ordinari, quia viderant suffraganeos Remensis Ecclesiae, Rothadum videlicet Episcopum, Lupum, Simeonem, Erpuinū in Metropolim Remensem Ecclesiam couuenisse cum literis Lotharij imperatoris, & eundem Ebonem restituisse. & insuper ostenderunt iidem præfati clerici litteras quasi ex nomine Theoderici Episcopi, Rothadi, Lupi, Immonis, ac cæterorum huius Diœceseos Episcoporum manibus roboratas: quæ tamen ab eisdem Episcopis recitatæ falsæque sunt comprobatae: & quia talia episcopis impingere præsumperint, iussi sunt communione priuari. His ita termi-

natis, decreto iudicū , atque consensu  
principis , Hincmarus Archiepiscopus  
primatus sui locū recepit. Tum de pres-  
bytero quodam Abate Altuillarensis  
cœnobij, nomine Harduino, qui ab Ebo-  
ne Diaconus visus fuerat ordinatus , &  
à Lupo postea Catalaunensi episcopo  
presbyter fuerat consecratus , mota est  
quæstio. Surgēs itaque Lopus episcopus,  
porrexit volumen, in quo cōtinebatur,  
quomodo iussus est regiis litteris Caroli  
regis, ut quia Metropolis Remorum ec-  
clesia pastore carebat , in confectione  
chrismatis , aliisque negotiis ecclesiasti-  
cis pro sui possibilitate consulere procu-  
raret. Quocirca cum epistola regia ut ip-  
sum Harduinum presbyterum ordina-  
ret, atque in Altuillari monasterio abba-  
tem sacraret , Archidiaconus Remensis  
ecclesiae, cum aliis comministris tam Ca-  
nonicis quam monachis , illi obtulerit:  
quemque ad votum præfati principis &  
offerentium ordinauerit. Vnde iudicatū  
est à synodo , eundem episcopum nihil  
damnationis de illius ordinatione atti-  
gisse. Sed qui saltu sine gradu Diaconi ad  
sacerdotium prosilierit , in degradatio-

# FLODOARDI HIST.

nem debitam resilire deberet. Deinde requisitum est de his, qui Eboni post depositionem suam communicauerant, & recitata auctoritate qualiter sanari deberent, repertum est ex Canonicis institutis, eos post satisfactionem, data illis indulgentia & communione sacra cum benedictione tributa, per proprium Episcopum, operante Domino nostro Iesu Christo, purificari atque sanari posse. quod & actum est per venerabilem Hincmarum Archiepiscopum. His ita peractis, benignus princeps Carolus petiit Hincmarum Archiepiscopum, reliquosque Pontifices, ut quia praefati fratres gradus Ecclesiasticos obtinere non valebant, communionem saltē recipere possent per synodi indulgentiam. Quod & pietas sacerdotalis liceter assensit, & misericorditer eisdein fratribus veniam concessit. Et ita haec omnia gestis inserta, & in conspectum synodi recitata, & rata iudicata prædictorum manibus Episcoporum & aliorum, qui interfuere, subscriptione firmata sunt.

Quæ actio synodi sedi Apostolicæ ab Hincmaro directa, & à Benedicto Papa

ECCLESIAE REM. LIB. III. 176  
Leonis successore corroborata est. Qui  
etiam Benedictus Papa priuilegium au-  
toritate beati Petri, & Apostolicæ ipsius  
sedis huic præfuli nostro Hincmaro con-  
tulit, sanciens ne quilibet huius Diœce-  
seos regulis subiectus, eo contempto im-  
pune auderet, seu valeret aliena expete-  
re aut expectare iudicia. Sed dominus Ni-  
colaus eiusdem Benedicti successor, pe-  
tentibus sedem Apostolicam prænotatis  
deiecit, præmemoratae gesta synodi re-  
tractasse atque reprehendisse reperitur:  
præcipue quod sola obedientia subdito-  
rum reputata fuisset in culpā; & qui præ-  
lati iudicio temere non restiterunt, sed  
humiliter colla subdiderunt, seuerissimè  
punirentur, & qui misericordiam petiue-  
rant, nec iustum, ut asserit, iudicium me-  
ruerint. Intimat etiam quomodo dom-  
inus Hincmarus pro his actis Cœciliij Leo-  
ni papæ non semel supplices literas mise-  
rit, quatenus idem Concilium appro-  
bans auctoritate Apostolica roboraret:  
quod ille agere sollicitè renuerit, eo  
quod per aliquos ex his Episcopis, qui sy-  
nodo refederant, ut dubitatio foret radi-  
citus euulsa, eiusdem synodi statuta de-

# FLODOARDI HIST.

stinari debuissent; præcipue cùm ibidem Legati sedis Apostolicæ præsentes non fuerint. Et quia hi quos ille auctoritate synodi affirmabat depositos, per proprias litteras ad sedem Apostolicam appella-uerint; & vellent iterum se Apostolicæ sedis audiri præsentia, præcepisse quoque eundem papam, vt Hincmarus præsul ad Concilium cum illis occurreret, ad quod suum ipse Legatum, Petrum videlicet E-  
piscopum Spoletanum, è latere suo dire-  
xerat, ad renouandum scilicet iudicium  
vice sua. Cui audientiæ quoniam dom-  
nus Hincmarus suam non exhibuit præ-  
sentiam, voti effectu frustrato Leo Pon-  
tifex ab hac luce subtractus est. Benedi-  
cto autem viro Apostolico succedente,  
eidem subreptum fuisse, & in ipso conse-  
crationis eius principio suasum, vt illud  
firmaret Concilium. Non tamen ei sua-  
deri potuisse, vt à iustæ definitione trami-  
te declinaret. verùm ita per ei concessum  
priuilegium illius Concilij roborasse in-  
stitutum, vt auctoritatis summam sedi A-  
postolicæ reseruarit: ita decernens mane-  
re incouulta quæ petebantur, si ita essent  
per omnia, quæ de illa synodo ab Hinc-  
maro

ECCLESIAE R E M . L I B . III . 177  
maro referebatur, & vt inde quæstio nul-  
lis aliquando temporib. orioretur. Sed quo-  
niam non ita per omnia, ceu suggestū est,  
fuisse combrobaretur, meritò allerit in ir-  
ritum deductum , quod contra deiectos  
non simpliciter fuerat impetratum. Quo  
circa primùm quidem domno Hincma-  
ro mandauit , vti commemoratos viros,  
Vvlfadum scilicet, collegasque ipsius, cle-  
menti animo studeret ad se vocare, & de  
restitutione ipsorum secum fraternè tra-  
ctaret , atque misericorditer consumma-  
re contenderet. Alioquin ad Concilium  
cum his Episcopis, quibus & ipse quo-  
que Papa pro hoc ipso scripserat , simul  
occurreret: quatenus omnes in vñum  
conuenientes causam eorundem cleri-  
corum examinarent, & non aliqua emer-  
gente disceptatione, Deo præ oculis ha-  
bito definiret. Si verò quælibet inter par-  
tes disceptatio proueniret, ad sedem A-  
postolicam suæ suscepturi speciale iudi-  
cium personæ vices tenentes utriusque  
lateris cōuenirent. At Dei gratię iuuami-  
ne hoc peracto iudicio , intimat se literas  
suscepisse amplectendæ dilectionis om-  
nium qui interfuerunt Episcoporū, ma-

## FLODOARDI HIST.

nifestissimè significātes crebrò memoratos clericos à totius cōsona voce Cōciliij dignos graduum suorū receptione pronunciatos. Vbi nulla , sicut in litteris eorumdem Episcoporum reperiebatur , disceptatio prouenit ; nulla , sicut putatum fuerat , varietas alia atque alia defendentium accidit; nullus accusator, nullus cōdemnator repertus est : sed cunctorum vna eademque sentētia, atque in restituitione ipsorum diffinitio claruerat , eisdē innoxiis à cunctorum vnanimitate modis omnibus approbatis. Reprendit autem & hoc quoque Concilium præfatus Papa Nicolaus , quod non solemniter omnia iuxta quod ipse diffiniuerat egerint, sedi Apostolicæ plena relatione actionis seriem referentes. Debuisse aiens quicquid de Ebonis deiectione, reclamatione, horum clericorum promotione, & ipsius Ebonis iterata repulsione, ad aliāmque Ecclesiam migratione , vel vndecumq. ibi quod ventilatum est , ei scripto vnanimiter, pleniter , ac fideliter intimare : sed & monimentis insertum ad pleniorē penes se notitiam & certitudinem reseruare. Præcepit ergo, vt quæ-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 178  
cumque super hac re scripta , tam à sede  
Apostolica, quām à nostratibus edita re-  
perianur , & quod hinc Præsul Hincma-  
tus , & illi deiecti clerici sedi Apostolicæ  
suggesserint atque retulerint, in volumen  
vnum ordine quo missa sunt redigeren-  
tur, & Apostolicæ sedi exemplaribus sibi  
reseruatis summo studio dirigerentur. Et  
si de cætero quid tale fortè contigerit  
euenire, propter quod conuentum in re-  
gionibus his fieri sacerdotum præcipiat,  
hoc inter cætera nulli penitus obliuioni  
tradant , sed post omnia id agere maiorū  
more studiosissimè satagant, &c.

Præmissi denique Concilij præsules A-  
postolicæ sedis obedientes præceptis, or-  
dinem rerum gestarum de Ebonis depo-  
sitione , vel restituzione , iterataque re-  
pulsione colligentes , eidem venerabili  
Papæ miserunt , huiusmodi præferentes  
epistolam.

REVERENTISSIMO ET SAN-  
CTISSIMO DOMINO PATRI AC  
Papæ Nicolao, Episcopi qui præterito anno  
per gratiam Dei & decretum vestrum a-  
pud Sueffonicam urbem cum aliis qui tunc

## FLODOARDI HIST.

nequiuerunt adesse conuenimus.

SERIE M R E R V M gestarum de Ebonis  
quondam Remorum Archiepiscopi depositione,  
sed & de ipsius restituzione, necnon de fratribus  
Vulfadi ac collegarū eius promotione, & iam  
dicti Ebonis iterata repulsione, ad aliāmque  
Ecclesiam migratione, vnde à nobis inuestiga-  
ri, & vobis remandari iussistis, quia his nemo  
nostrūm in ordine Episcopali interfuit, nisi  
frater Rothadus, sicut ex regum & Episcopo-  
rum monumentis qui interfuerunt, & scriptis  
suis posteris reliquerunt, breuiter collegimus, ve-  
stræ sanctissimæ paternitati & præcellentissi-  
mæ auctoritati transmittimus. Quæ antè colli-  
gere & auctoritati vestræ dirigere necessarium  
non putauimus: quoniam sicut vobis per Egilō-  
nem venerabilem Archiepiscopum scripto sug-  
gestimus, in quo nullam memoriā de quacumque  
Ebonis depositione habuimus, nec haberi tunc  
necessariū vidimus, nobis in eorum fratrum re-  
stitutione non quidē disceptantibus, nec alia at-  
que alia decernentibus, sed vnum idemq. secundū  
traditionem maiorum, quam discretioni vestræ  
intimare curauimus, sentientibus, quos non pro-  
cacia obnoxios fecit, sed obedientia inculpabiles  
in adeptione sacrorum graduum, iuxta synceris-  
sum sententiæ vestræ intellectum, induxit,

sine contradictione in suis ordinibus restituere maturassemus, nisi priuilegiis sanctæ Romanæ sedis, per reuerendū confratrem nostrum Hincmarum Archiepiscopum nostræ unanimitati prolatis, quæ de ipsis viris quædam statuerunt, debita reuerentia exhiberetur. Quorum summa, perfecta, & integra firmitas, ut claruit & iustum est, Apostolicæ sedis reseruata erat arbitrio potestatis: quorumque priuilegiorum authenticas chartas, cum saluis sigillis, & incorruptis scripturis idem confrater & consacerdos noster non ad prædictorum fratrū nocumentum, neque ad ullam contradictionem, sed ad debitam reuerentiam sedi Apostolice ut dignum est, exhibendā ostendit, cum gestis Episcoporum, quorum vos acta relegisse & qualiter præsignati clerici degradati fuerint reperisse, nobis aperire dignati estis. Quibus non subscripsit: quia & eosdem fratres suo iudicio non deiecit, sicut vobis & ipse & nos scripsimus, & gesta ipsa denton's strant, & sicut iam sanctissimæ paternitati vestre sugessimus: in eiusde rei negotio decertabit. & quædā deflorantib. non tamen terminantib. nobis eo usq. causam perduximus, ut solummodo magisteriali vestro culmini eorum assignaretur restitutio, attribueretur reformatio, adscriberetur reintegratio. Vnde postea unanimitas no-

## FLODOARDI HIST.

stra in quancumq. partē non declinauit, & si qui-  
dam quacumque necessitate exinde nobis ignorā-  
tibus diuerterunt. Egimus itaq. prout potuimus  
in succincta collectione de gestis regum & E-  
piscoporum ex causa Ebonis, & vt præcepistis  
vestræ auctoritati transmittimus. Post harum  
verò rerum gestarū ordinem descriptū  
ita subiunxerāt. Hæc sicut vestra iussit aucto-  
ritas, quæ de Ebonis quondam Remorū Archie-  
piscopi, quæ ante triginta & tres circiter annos  
exitit depositione, & pòst de ipsius restituzione,  
necnon & de fratribus Vulfadi ac collegarū eius  
promotione, etiam dicti Ebonis iterata repul-  
sione, ad aliamque Ecclesiam migratione, in eo-  
rum qui iam nos ad Dominum præcesserunt  
scriptis, verū & quæ illorum, qui interfuerunt,  
Veridicis relationibus comperimus, quæ etiam  
ex magna parte in gestis Episcoporum Belgicæ,  
Gallie, Neustriæ, & Aquitaniæ prouincia-  
rum Papæ Sergio dirigendis, & Leoni Papæ di-  
rectis cum eorum epistola, sed & in epistolis  
Lotharij Imperatoris, & Caroli regis exinde di-  
rectis continentur, quas in scrinio Romano cre-  
dimus conservari, vestræ auctoritati trāsmitti-  
mus. Scripta quoque, quæ hinc à vestra auctoriti-  
tate directa, & vestræ sanctitati remissa rele-  
gimus, ordine quo missa vel remissa fuerunt, se-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 180  
eundum vestram iussionem in volumine isto cō-  
gesimus. Et si forte alia ex hoc negotio aut à no-  
bis, aut ad nos missa fuerunt, nos tamen non le-  
gimus. quæ etiam frater & consacerdos noster  
**Hincmarus** nobis vestræ auctoritati mittendæ  
dedit, secundum quod præcepistis, dicentes inter  
alia. Quæcumque super hac re scripta tam à nobis  
priùs, quam nunc à vobis edita reperiuntur, &  
quid hinc Coepiscopus **Hincmarus**, & illi deie-  
cti clerici sedi Apostolicæ suggesterint atque re-  
tulerint, in volumen unum ordine quo missa  
sunt redigantur, & Apostolicæ sedi, ut compe-  
tens est, vobis eorum exemplaribus reseruatis,  
summo studio dirigantur, his subiuncta dirigi-  
mus, &c.

De vacatione Cameracensis sedis, & coniun-  
ctione Balduini cum Iudith filia.  
Regis. Chap. XII.

**D**E vacatione præterea sedis Camera-  
censis, sed & de coniunctione Bal-  
duini comitis & Iudith indebita: quæ scili-  
cket Iudith Caroli regis filia, Edilnulfo re-  
gi Anglorum, qui & Edeboldus, dudum  
fuerat in matrimonium copulata, & regi-  
næ decore ac benedictione insignita: post

## FLODOARDI HIST.

cuius obitum venditis quas in Anglorū  
obtinuerat regno possessionibus , ad pa-  
trem reuertitur : quæ sub regali tutela sic  
manere decernitur. sed illa Balduinum  
Comitem, ipso lenocinante,& fratre suo  
Ludouico consentiente , secuta est. Vn-  
de rex Carolus Episcopos ac cæteros re-  
gni primores consulens , post mundanæ  
legis.iudicium.canonicam in iam dictum  
Balduinum & Iudith,secundū edicta bea-  
ti Grégorij,ab Episcopis de promi senten-  
tiā fecit. De Rothadi quoque Suessioni-  
cæ ciuitatis Episcopi deiectione, quem ab  
Episcopali ministerio iudicio remouerat  
Episcoporum. De commemoratione  
etiam nominis Ebonis: atque de Gothe-  
scalci cuiusdā hæretici damnatione præ-  
fatus præsul huiusmodi scripta direxisse  
reperitur ad sedem Apostolicam.

## DOMINO VNICE SINGVL.

Riterque suscipiendo patrum patri, & sum-  
ma Veneratione honorando reuerentissimo  
Papæ Nicolao, Hincmarus nomine non me-  
rito Reniorum Episcopus, ac plebis Deifa-  
mulus.

IN EPISTOLA vestra sanctitatis per Odo-

nem Episcopum Episcopis in regno Lotharij pro  
præiudicio Cameracensis Ecclesiæ directa, rele-  
gi vestram auctoritatem sciscitaturum, cuius  
neglectu eadem Ecclesia ultra decimum mén-  
sem pastore vacaret. Vnde ne ut negligens à ve-  
stro Apostolatu succensear, indico auctoritati  
vestræ post directas Lothario & Episcopis re-  
gni eius atque Hilduino, qui eandem Ecclesiam  
irregulariter occupant, ita ut antequam ipsas  
mitteretis epistolas, hactenus præiudicium per-  
manere: meque Lotharium regem & legatis  
& litteris, prout potui sèpè & eo usque com-  
monuisse, donec regius suis litteris mihi respon-  
dit, Hilduinum ad vestram auctoritatem suum  
Legatum misisse, & nihil aliter de præfata Ec-  
clesia, nisi ut egerat disponere debuisse, donec à  
vobis inde responsum acciperet. Balduinus quo-  
que in proximo nunc decurso mense Octobrio,  
quinto Kalendas Nouembris, per duos homines  
suos mihi litteras auctoritatis vestræ direxit, in  
quibus continetur, ut easdem litteras Coepiscopis  
prouinciæ nostræ legerem, & Iudith paternis  
ac maternis obtutibus præsentandem suscipere-  
mus, si tamen intelligeremus, quod confessim  
præfatus excellentissimus rex noster quæ de illa  
vobis scriptis & verbis per Legatos vestros  
Apostolatui vestro renuntianda spopondit, ad-

# FLODOARDI HIST.

implere vellet. Quod si eorum animos ad id protelandum esse intentos inuestigare possemus, nequaquam eam reciperemus. Alioquin, idest si aliter egisset, gratia & communione vestra frui nequaquam valeremus. Quam vestre auctoritatis epistolam, ut oportuit, reuerenter suscepi, & Coepiscopis nostris eam relegi & pro præfata Iudith apud patrem & matrem illius quantum potuimus ut mandatis cōmuniceremus; & paternis ac maternis obtutibus eam præsentare studuimus. Post que voluimus, (quia sic nobis secundum sacras regulas, sicut eas intelligimus, visum fuerat: non enim sine dignis pœnitentiæ fructibus absolui posse putamus, quod anathematis vinculo à sacris regulis innodatum videmus) ut iuxta Ecclesiasticam traditionem prius Ecclesiae quam læserant satisfacerent, & sic deinceps quod præcipiunt iura legum mundialium exequi procurarent. Sed quoniam litteras vestras que inde nihil præceperūt, immo etiam nullam protelationē in eorum coniunctione fiendam significauerunt, sibi sufficere voluerunt, & sine vestra auctoritate, ad quam clamauerant, cogi, nisi alio se modo submitteret, non debuerunt: ex altera epistola vestre sanctitatis eis retuli, quod nun leges Ecclesiasticas dissoluistis, sed preces pro eo misistis, qui puniri

secundum leges mundanas poterat, quatenus locum pœnitendi haberet, quod contra leges diuinæ admiserat. Sic & Saluator noster, qui vult omnes homines saluos fieri, & neminem vult perire, in cruce apud patrem iure sacerdotis pro suis persecutorib. intercessit. quod in eis qui post passionem eius crediderunt, & compuncti pœnitentiam egerunt, qui cum patre omnia donat efficaciter impetravit. Ad cuius instar Apostolorum Vicarius, ad quorum limina confugerunt, & Catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ summus Pontifex, quod in hominem regem & in leges mundi peccatum est, perdonari petistis: ut quod in regem cœli & terræ, & in leges cœlestis regni offensum erat, haberent inducias per pœnitentiam abolendi. E contrâ carnales, & etiam quidam eorum, qui antea coniunctioni huiusmodi contradicebant, hac defensione ut eis visum fuerat se protegentes, sed sicut se habet veritas, salute nudantes, ab istius nouissimæ vestræ epistolæ verbis recedere noluerunt, quam sine proportione eorum coniunctionem debere fieri demonstrare dicebant. Dicenti verò mihi, quia pro nulla potestate terrena quod de Ecclesiasticis regulis intelligeretur dimittere deberet: maxime cum etiam tecum, immo cum Deo dominus rex noster, filius vester, Carolus faceret: quasi consu-

## FLODOARDI HIST.

lendo mihi quidam hoc dederunt consilium, in quo non meis, sed verbis corum utar, quæ mansuetudo vestra, velut exemplum & doctrina discipline Dei, mitis & humilis corde ac patiens & quaniam mite sustinebit dicentium, ut quia non sacerdotalis, sed Ecclesiastica pietas de hoc mibi negotio imperaret, conspirationem resistentium aliquantulum declinarem, ne quisquam emulus noster vestrae sanctitati suggereret, quasi in contemptum sancti Apostolatus vestri, & sedis Apostolice hoc egisset, & vestra mansuetudinis erga me animum commoueret, & quamcumque excommunicationem, sicut pro Rothando actum fuerat, quod tamen ad me non peruenit, nisi quantum Odo Episcopus, & postea Ludo detulit, antequam ad auctoritatem vestram gestorum seriem inde mittre valuissemus, vel quomodo res gesta fuerit per Legatos vestros resciretis, obtineret. Præsertim cum in hac epistola vestrae auctoritatis legatur, quod si aliter egissetus quam in ea scriptum est; gratia & communione vestra frui nequaquam valeremus. Quo contra mihi dicenti hoc in epistola vestra ob id posuisse, ne fœmina illa à nobis deciperetur, & non ob hoc, ne Ecclesiæ satisfaceret responderunt, cur aliter vellem vestram epistolam intelligere, quæ vobis placuit eam com-

ponere, cum de in præterito mihi transmissis eius  
sensum possem manifestè cognoscere. Quapro-  
pter memor præteritarum epistolarum mihi &  
Episcopis regni filij vestri domni Caroli à vo-  
bis missarum: attendens etiam quæ in epistola  
nuper per Luidonem mihi benignitas vestra  
mandauerat, (hæc enim in Autisiodoro post ad-  
uentum Luidonis vētilabantur) inter metū præ-  
teritarum & spem posterioris epistolæ mihi  
mitiora monstrantis, contentionem in hac causa  
dissimulando vitaui: & condescensionem quasi  
in tempus aliud differendo dissimulauit: expectas  
ut in causæ huius quæ instat dispositione vestra,  
ex Rothado discere valeam, qualiter de reliquo  
in huiusmodi agere debeam. Sicque nihil nobis  
de Ecclesiastico ministerio eis interdicentibus;  
sed tamen quod valuimus nostram præsentiam  
ab hoc negotio subducentibus, Balduinus & In-  
dith iura legum sacerularium, quæ elegerunt, exe-  
qui studuerunt, Dominus etiam noster rex filius  
vester hinc desponsationi & coniunctioni inter-  
esse non voluit: sed missis publicæ rei ministris, si-  
c ut vobis promisit, secundum leges saceruli eos v-  
xoria coniunctione adiuicem copulari permisit,  
& honores Balduino pro vestra solummodo pe-  
titione donauit.

De causa Rothadi Suessonici Episcopi  
depositi. Cap. XIII.

D Enique ad epistolam vestræ auctoritatis,  
ad quam me misistis obedienter audien-  
dam, generaliter omnibus Episcopis regni Dom-  
ni nostri Caroli regis glorioſi, pro Rothadi cauſa,  
per Odonem Episcopum transmiffam, ſicut litt-  
teris exiguitatis meæ direc̄tis ſanctitas ve-  
ſtra præcepit, conueni, & ſimul cum eisdem ve-  
nerabilibus Episcopis, quantum ex me fuit, mox  
antequām ſynodus ſolueretur vestram iuſſionem  
de eodem Rothado, ne aliqua mora veſtræ præ-  
ceptionis implendæ, aut de ſuperuentione paga-  
norum, aut de alia qualibet cauſa interueniret,  
adimplere curauit; ſicut & Legati domni regis  
ac nostri, & litteræ pleniter veſtræ notum faciēt  
ſanctitati. Sed quoniam cauſa interueniente,  
quam vobis ipſi Legati referent, ſtatiuſ ut præ-  
cepimus datis litteris, & designatis veſtris vi-  
cariis, ad veſtram præſentiam cum eodem Ro-  
thado ire non potuerunt, & ob id diutius quam  
voluerimus immorati fuerunt: interea Luido  
Legatus domni nostri regis à veſtra rediē ſan-  
ctitate pridie Kalend. Decembriſ veſtras A-  
postolicas litteras domno nostro regi filio ve-

stro in ciuitate Autisiodoro detulit. & quia fi-  
lius eius atque equiuocus Carolus, qui patris a-  
nimum in quibusdam offenderat, & ob id ad  
eius præsentiam quorundam suggestione ali-  
quantulum venire distulerat, patrem Legatis  
suis petiit, ut meam paruitatem cum aliis qui-  
busdam suis fidelibus pro eo ad ipsius vestigia  
deducendo transmitteret; quatinus nostro in-  
teruentu patrem placabiliorem inuenire vale-  
ret, exiguitatem humilitatis meæ Dominus rex  
illuc in suum venire seruitum iusserat. Quò  
mox ut veni, mihi litteras vestras legendas do-  
nauit. In quibus licet pro sua dignatione sublimi-  
mitas vestra humilitatem meam sineulla meri-  
ti prerogativa benignè tractauerit, & à mea  
insipientia scripta, sapientia vestra supra id  
quod scio atque intelligo, non tamen absque in-  
ducto cauterio, laudare dignata fucrit; tamen in  
eis videor mihi videre vobis multiloquium meu  
increscere. Vnde dignetur sanctitas vestra di-  
gnanter suscipere, quod beatus Augustinus de  
suo multiloquio Domino Dominorum audaciter  
non dubitauit dicere, cum se inde apud eum vo-  
luit excusabilem reddere, inter alia scribens: Lo-  
qui multum non est nimium, si tamen est neces-  
sarium.

Qua de re, sanctissime domine & pater re-

## FLODOARDI HIST.

uerentissime, & quanimitate sustinete modicum  
quid insipientie meæ, sed & supportate me, si  
adhuc quiddam de Rothadi causa vobis iam suf-  
ficienter notissima quasi repetens scribo. Cum  
quo quia vobis placet, cui cunctæ bona placent,  
mittimus vicarios nostros, non ut accusatores  
ad configendum, sed ut à Rothado, atq. à vici-  
nis nostris, qui causam pleniter ac veraciter aut  
nesciunt, aut scire non volunt, accusati; quod  
non in contemptum sedis Apostolicæ appellan-  
tem Rothadum secundum Sardicenses canones  
sedem Apostolicam, sed eum qui ad electorum  
iudicium de certis capitulois prouocauit, iuxta  
Carthaginenses & Africanos canones, ac de-  
creta beati Gregorij regulariter iudicauimus  
Vestræ summæ auctoritati humiliiter intimandū.  
Absit enim à nobis, ut priuilegium primæ &  
summæ sedis sanctæ Romane Ecclesie Pontifi-  
cis pro sic paruo pendamus, ut ccontrouersias &  
iurgiam tam superioris quam etiam inferioris or-  
dinis, quæ Nicenii & cæteri sacrorum concilio-  
rum canones, & Innocentij, atque aliorum san-  
ctæ Romane sedis Pontificum decreta in synodis  
prouincialibus à Metropolitanis præcipiunt ter-  
minari, ad Vestrano summam auctoritatem fati-  
gandam ducamus. At si forte de Episcopis causa  
nata fuerit, unde certa & expressa in sacris re-  
gulis

gulis non habeamus iudicia; & ob id in prouinciali, vel in comprouinciali nequeat examine diffiniri, ad diuinum oraculum, id est Apostolicam sedem nobis inde est recurrendum. Si etiam de maioribus causis à prouinciali Episcopo ad electorum iudicium non fuerit prouocatum, & in aliqua causa idem Episcopus fuerit iudicatus, id est à gradu suo in comprouinciali synodo deiectus; & putat se bonam causam habere, & appellauerit qui deicetus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiae, & voluerit se audiri: si iustum putauerit ut renouetur examen, scribendum est ab his, qui causam examinarunt post iudicium Episcopale, eidem summo Pontifici, & ad illius dispositionem secundum septimum Sardicensis concilij capitulum renouabitur examen. Nam de Metropolitano per sacras regulas constituto, qui ex antiqua consuetudine ab Apostolica sede pallium accipit, sicut Leo ad Anastasiū, quod & Nicenum concilium innuit, & ceteri Romanæ sedis Pontifices in decretis suis ex sacris canonibus monstrant, sedis ipsius Pontificis etiam ante iudicium est sententia præstolanda. Is enim est, qui secundum Ezechielm Prophetam moratur in Gazophylacio quod respicit viam meridianam, & excubat in custodiis templi. & nos Metropolitani ad compara-

# FLODOARDI HIST.

tionē illius sumus, qui in ministerio altaris, quod  
est ante faciem templi, in quo carnes incendun-  
tur, seruimus, & controversias carnalium in sy-  
nodis prouincialibus laborantes dirimimus, &  
de maioribus ac maiorum causis ad examen  
summæ sedis Pontificis post iudicium referre  
curamus. homines enim sub illius potestate sub  
nobis commilitones habemus, & dicimus huic  
vade, & vadit, & alio veni & venit: quo-  
niū ut Leo dicit, & inter beatissimos Apostolos  
in similitudine honoris fuit quædam discretio  
pietatis, & cùm omnium par esset electio, vni  
tamen datum est ut cæteris præmineret. De qua  
forma Episcoporum quoque orta est distinctio,  
& magna ordinatione prouisum, ne omnes sibi  
omnia vendicarent, sed essent in singulis prouin-  
ciis singuli, quorum inter fratres haberetur pri-  
ma sententia, & per quos ad vnam beati Petri  
sedem vniuersalis Ecclesiæ cura confluueret, &  
nihil vsquam à suo capite discederet. Qui ergo  
scit se quibusdam præpositum, non moleste ferre  
debet aliquem sibi esse prælatum: sed obedientiam  
quam exigit, etiam ipse dependat. quam Rotha-  
dus à suis exigere magis, quam sacris regulis sa-  
tegit dependere, cùm etiam sancti Angeli in cœ-  
lo legantur suis potioribus obedire: & ideo ad  
hoc peruenit ut deincei promeruerit, quem per

plures annos & beneficiis impensis, & monitis  
atq. obsecrationibus, per me & per Coepiscopos,  
ac per quoscumque familiares potui, ad obedien-  
dum sacris regulis commonere curauit. Multo-  
tiens etiam & per litteras Metropolitanas, &  
ex Apostolicæ sedis auctoritate minas ei incul-  
care curauit, & ex lectione Catholicorum quam-  
grauius offendebat ei ostendere studi. ad quæ re-  
spondebat, quia nihil aliud facere sciebam, nisi ei  
meos libellos tota die ostendere. Vnde à multis  
& frequentissimè redargutus fui, cur incorrigi-  
bilem, & ministerio sacro iniurilem tandem scie-  
ter contra Dei voluntatem, & sacram auctoriti-  
atem portarem. Ego verò quamuis sapissimè  
& regem, & Coepiscopos ac vicinos suos, &  
etiam me multo sapius, quasi ex studio ad ira-  
cundiam, prouocare satageret, licet non posset,  
sciens periculosisimum esse in sacerdote pertur-  
batam & præcipitem iram, præcipitemque pro-  
ferre sententiam, & persecutionum supplere sa-  
nitiam dissimilitudines morum, contumacias  
inobedientium, & malignarum tela linguarum,  
diu illum non sine timore de periculo animarum  
sibi commissarum portauit, & cum amplius por-  
tare non debui, ad plurimorum Episcoporum  
concilium, ut vel eos audiret, deduxi: quo-  
rum non audire consilium, sed aduersum me po-

# FLODOARDI HIST.

stulare indicium maluit. Ad cuius petitionem ut  
ei satisfacerem, ut vel sic erubesceret, & à cœ-  
pta se stultitia reuocaret, iudicio me deuinxi,  
velut iam vestræ sanctitati plenius alius litteris  
intimavi, & replicare me pro vestræ auctorita-  
tis satisfactione cogit necessitas; ut cognoscatis  
quoniam nihil in cum egi animo inimico sea zelo  
divino, quantum in conscientia mea perspicere  
valeo. Sed & domno regi, ai Episcopis regni eius,  
& quamplurimis tam Ecclesiasticis quam sœcu-  
laribus viris, hæc sunt nota quæ dico. Post depo-  
sitionem autem illius, obtinui ut unam Abba-  
tiā valde bonam ei dominus rex & Episcopi  
consentirent, & omnes nos illi sicut patri de no-  
stris impendiis seruiremus: quatenus qui in deliciis  
vitam semper perduxerat, non frangeretur: tan-  
tum ut seditiosus & molestus Ecclesiæ, cui præ-  
fuerat, esse non decertaret. Quod primum qui-  
dem acquieuit. sed ut dicunt qui hoc se scire te-  
stantur, quidem Episcoporum regni Lotharij ze-  
lo amaro contra nos ducti, quia illorum consi-  
lii de V Valdrada non acquieuimus: & etiam a-  
liqui de Germania, ut quidam dicunt, ad Ludo-  
nici sui regis suasionem, quoniam cum eo non feci  
sicut Rothadus in fratri sui de regno expulsione,  
persuaserunt eidem Rothado, ut non se a seditio-  
ne mouenda concrederet, & ipsi apud vos obti-

nerent, ut restitueretur. Nunc autem, sicut ius-  
sistis, ad vestram præsentiam & dispositionem  
illum perduci apud Domnum nostrum regem fi-  
lium vestrum obtinuimus, credentes quia quod  
Domino inde placabilius erit, cordi vestro inspi-  
rare dignabitur.

De quo quia benignissima dignatio vestra  
mihi seruo vestro per Luidonem dignata est  
scribere, ut iuncto mihi integro collegio fra-  
trium, secundum modum ibi descriptum, ve-  
stra Apostolica censura fretus, studerem il-  
lum pristino reintegrare decenter officio: sciat  
reuerentissima & amantissimè colenda dulcissi-  
ma vestra paternitas, hoc me agere nequissime,  
pro his que continentur in subditis. Videbiset  
quia cum literis ad vestram auctoritatem de-  
ferendis idem Rhotadus iam commissus erat eis,  
qui ad vestram præsentiam illum deducerent:  
& mihi non erat possibile integrum fratrum  
collegium conuocare: quoniam, ut suprascripsi,  
Diœcesi nō st̄ a longius era remotus in filij vestri  
regis nost̄ i servitio: & quoniam sine illorū iudi-  
cio, quā in eius depositione fuerant, & quibus  
in le scripsistis, restitui regulariter non valebat:  
& Episcopi aliarum prouinciarum per meam  
conuocationem in multis occupati congregari

# FLODOARDI HIST.

non poterant. Sed & Coepiscopi Remorum prouinciae ab ipsa synodo, in qua epistolam sanctitatis vestre audiuimus, causa resistendi Normannis ad suas sedes festinare maturauerunt. Pauci etiam numero Episcopi, qui mecum in filij vestri regis nostri erant obsequio, cum eis benignitatis vestre commendatione de Rothado relegi, responderunt non se scire talem vitam atque intelligentiam, taleque studium sacri ministerij in eo fuisse, ut in hoc se miscere auderent: praesertim cum is, qui antea aliquam reuerentiam de deiectione sua habebat, & semper inobediens & sacris regulis, & regiae dignitati, & metropolitano priuilegio fuerat, nunc effrenatus ad multorum malum exemplum, & plurimorum beniuolentium scandalum, deseuire & negligenter atque perniciosius vivere voluntibus suis seruiens cum libertate deberet.

De eo autem quod benignitas animi vestri, pensans non bellum, sed humanum hominis animum, scripsit dicens; Fortasse cognoscet delictum suum, & sua sponte in iudicio quo iudicatus est perseverare deligit. quod si fecerit, quid regem Carolum dilectissimum videlicet filium vestrum agendum est, ut liberalitate sua eidem congrua beneficia, quibus sufficienter cum suis sustentari ac honorificè degere possit, beni-

gno mentis largiatur affectu: sciat dignatio ve-  
stra, non illum esse huiusmodi temperatiae. Nam  
ab eo quod cœpit nunquā potuit revocari. Quæ  
etiam ego famulus vestræ dominationis medi-  
tatus sum cum corde meo, & conferens cum  
fidelissimo filio vestro domino meo rege glorioso,  
in hac causa prouidi, vestræ sapientissimæ au-  
toritati scribere dignum duxi. Id est, quia li-  
cet fretus. vestræ auctoritatis literis per Lui-  
donem meæ exiguitati directis, quarum men-  
tionem fecistis in epistola, quam filio vestræ  
domino nostro regi misistis, quasque illi relegi,  
apud eum obtinere possem, ut missis suis, qui  
Rothadum ad vestram deducendum præsentia  
susceperunt, mandaret, quatinus ab arripienda  
Romam itinere expectarent, donec opportunum  
tempus Episcopos regionum nostrarum conuo-  
candi adueniret: quia non erat rasio, ut aliis  
notificaretur, cur Rothadi transmissio tardare-  
tur, antequā Episcopis vestræ auctoritatis epi-  
stola legeretur, poterat fieri, ut qui viæ diuina cle-  
mentia & sua benignitate & amoris deuotions  
colunt, & aliquid estimant esse, cum nihil sim,  
cognoscentes meo obtentu id accidisse, in me  
scandalum paterentur, quasi contemni aut ne-  
gligi facerem vestram commendationem, qui  
intra constitutos à vobis dies in epistola per O-

# FLODOARDI HIST.

donem Episcopum missa, ad obediendum ve-  
stram accelerari fecerim quantum potui iusso-  
nem. Et si quando in unum conuenirent, Epi-  
scopos, qui sciunt & me unâ cum eis scire no-  
runt Rhotadi negligentiam & diutinam in sa-  
cro ministerio inutilitatem, de eius restituzione  
alloquerer, omnes me insufflarent, & amentem  
penitus indicarent. Si etiâ Rothado, ut se con-  
crederet, quod non suæ salutis intuitu faceret, be-  
neficia nos impetraturos promitteremus, quo-  
niam pæne omnes in istis prouinciis sciunt,  
quia secundum Carthaginenses & Africanos.  
canones, & decreta beati Gregorij, electorum  
se commisit iudicio, & amplius quam quingenti  
interfuerunt diuersi ordinis viri, videntes quan-  
do calix aureus cum gemmis à caupone &  
tabernaria per missum regis de illius pignere sum-  
ptus, & delatus fuit in synodū, & scientes coro-  
nas argenteas à Iudeo, cui illas dederat, resumptas,  
& facultates Ecclesiasticas ab eo suppressas, &  
latenter commendatas, indeque receptas & Ec-  
clesia redditas, & vascula argentea, quæ non pau-  
ci ponderis à longo tempore in Ecclesia pepende-  
runt. Sed & alii quæ sui decessores, ac prædeces-  
sores, cæterique fideles pro remedio animæ suæ ei-  
dem Ecclesiæ obtulerunt, ab eo sine consensu Me-  
tropolitani ac Coepiscoporū, & sine œconomi ac

Presbyterorum & Diaconorum suæ Ecclesie consensu pro libitu suo donata. Cum etiam beatus Gregorius multotiens in epistolis suis ex sacris canonibus scribat, quæcumque Episcopus post ordinationem Episcopatus acquisierit, omnia esse Ecclesie in qua extitit ordinatus. Vnde constat, quia nec ipsa sine œconomia & conscientia clericorum illa debeat dispensare. Sed & omnes urbis incolæ ac populi, qui cum rege & Episcopis ad synodum conuenerunt, & ut reuera ad spectaculū currentes, eum viderunt usque ad ostium synodi venientem, & inde ut maniatricum redeuntem, quiq. sciunt quantam benignitatē regis & fratrum spernens, qualiter de certis capitulis, vnde sacri canones expressa decreuerunt iudicia, iudicatus lacrymantibus rege & Episcopis durior saxo recesserit; putarent nos, qui eum secundum sacros canones, sicut eos intelleximus, iudicauimus, & postea ut ipsi præcipiunt canones per Coepiscopū nostrum qui eidem iudicio interfuit, prius iudicium nostrum de eo referre, & nunc illud ipsum cum nostris litteris atque vicariis, sicut iussisti, ad Apostolicam sedem, quæ paternos canones seruandos confirmat, & confirmatos ac obseruan- dos sua obseruatione demonstrat, dirigere procurauimus; de vestræ auctoritatis iustitia & æquita- tis libramine dubitare, & ideo ut se concrederet

# FLODOARDI HIST.

locarium ei promittere , sicque nos ut insanos  
meritò denotarent, cùm etiam si fieri posset, quod  
ab illa prima & sancta sede ac summo Aposto-  
latu vestro fiendum non creditur , ut talis à vo-  
bis cognitus restitutus in ordine nominetur , nul-  
la nobis de cætero conscientia de sibi à vobis com-  
missis animabus esset periculum . Et cùm omnes  
in istis regionibus sciant quām negligens & con-  
temptor sacrorum canonum , & quandiu quam-  
que patienter atque benignè fuerit toleratus , & à  
quām iniuitis , quia se corrigere noluit , secundum  
sacras regulas , sicut eas intelleximus , fuerit iudi-  
catus , nullam habere possemus verecundiam de  
restitutione illius , si foret facta à vestri summi  
Pontificatus pietate , quia omnes senes cum iu-  
nioribus scimus , nostras Ecclesias subditas esse  
Romane Ecclesie , & nos Episcopos in primatu  
beati Petri subiectos esse Romano Pontifici , &  
ob id salua fide , quæ in Ecclesia semper viguit ,  
& Domino cooperante florebit , nobis est vestræ  
Apostolice auctoritati obediendū . Nobis quippe  
cum aliis quibusque scriptum est ; quia Iesus  
erat subditus parentibus suis , nobisque item  
scriptum est , Obedite præpositis vestris , & subia-  
cete eis , & nihil per contentionem , neque per ina-  
nem gloriam , & si quis vult contentiousus esse ,  
nos talem consuetudinem non habemus , neque

Ecclesia Dei. Propterea locutus cum fidelissimo  
filio vestro, dono meo rege gloriose, illi replicavi,  
quod saepe inculcaui, quodque libentissime acce-  
pit & adimplere cupit, quia sicut Domini est  
terra & plenitudo eius, orbis terrarum & uni-  
uersi qui habitant in eo, & ipsius est regnum,  
& cui voluerit dabit illud: it i ipse supra fun-  
damentum Apostolicæ petræ suam fundauit Ec-  
clesiam, quam & ante passionem, & post re-  
surrectionem suam speciali cura & singulari  
privilegio beato Petro, & in illo suis commisit  
vicarius: cuius sedem suæque sedis Pontifice qui  
honorat, illum honorat qui dixit: Qui accipit si  
quem misero, me accipit; & ab ipso honorabitur  
dicete: Honorates me honorificabo, & qui côte-  
nunt me erunt ignobiles. Idcirco quia multi sciunt,  
qualiter se Rothadi reclamatio habeat, & quidā  
inde aliter dicūt, & omnes generaliter sciūt, quo-  
niā vestra auctoritas illū cum nostris vicariis  
ad suum præcepit destinari iudicium, dignum &  
iustum est, ut quemcunque Episcopum Roma-  
nus Pontifex ad se Romam venire mandaue-  
rit, si infirmitas vel gravior quæcumque neces-  
sitas vel impossibilitas, sicut sacri præfigunt ca-  
nones, eum non detinuerit, ad illum venire stu-  
deat; multo magis etiam is, quem pro tali que-  
rela ad se quocunque modo clamantem præsen-

# FLODOARDI HIST.

tie sue indicat exhibendum. Et quicunque vi-  
derit vel audierit, quod Rex & Episcopi Apo-  
stolicae sedis summum Pontificem promptè ob-  
audiunt, & honorant, promptius & humilius  
eis subiecti sui obedient. Nam ut beatus Gre-  
gorius dicit, sicut languete capite subiecta mem-  
bra in cassum vigent: ita gloria & honore co-  
ronato, id est, honorificato ac decorato capite,  
subiecta membra eius honore ac decore fulge-  
bunt. & Rothado in nullo poterat melius satis-  
fieri, quam si ad vestram pergeret presentiam,  
& ei tantorum subscriptionibus Episcoporum,  
qui Deo & vobis mentiri nolunt, & allega-  
tionibus tot vicariorum eorundem Episcoporum,  
fuerit illum bonam causam nequaquam habere  
ostensionem. Quamobrem sibi ipsi, & non vobis  
reputare debebit, quia sine bona causa se &  
multos alios fatigavit. Vnde illum vestra dis-  
cretissima pietas, que compassionē proximo, &  
rectitudinē dictare virtus nouit, suis Apostolicis  
litteris sufficienter præmonuit: quiq. inter alias  
secordias tantæ duritiae esse dinoscitur, ut cum  
multotiens sine ullo respectu timoris vel amoris  
diuini, & absque illa humana verecundia, per  
tot annos & in tantis causis, totiens sacris ca-  
nonibus, & decretis sanctæ sedis Romane Pon-  
tificum, & sue Metropolis privilegio, ac syna-

dalibus iudiciis resultauerit, & per tantos annos tantisperque toleratus à sua stultitia se renuocare contempserset, à rege & Episcopis multipliciter obsecratus in hoc adduci potuit, ut sacris canonibus & decretis sanctæ sedis Romanae Pontificum, & secundum ea sue Metropolis privilegio de cætero se obediturum subscriberet, quoniam sine horum obseruatione nemo nostrum potest esse Episcopus, & sic pace fraterna in omnibus potiretur. Postea autem sua sponte in libello suæ professionis, per quem ad electorum iudicium prouocauit, hæc se obseruasse impudenter, quia scientibus cunctis mendaciter, synodo misit, & sic ad iudicium prouocauit, quæ se seruaturum ne iudicaretur, subscribere detrectauit. Quod ideo, sicut postea nobis dixerunt qui ab ipso audierunt, subscribere non posse, quod & nos percepimus, ne vinceretur: sed si in nostra Rex & Episcopi permaneremus sententia, Romam iret antequam vinceretur, & quando illuc veniret, his per vestram iussionem, cum à vobis foret nobis nolentibus absolutus, subscriberet: non intelligens, immo intelligere non valens (excœcauit enim eum malitia fuit) vestram auctoritatem sapientissime intelligere, quare Dominus de coelo alloquens Paulum & dicenti, Quid me iubes Domine facere? non

omnia quæ agenda illi erant exposuit, sed ad  
Ananiam, a quo agenda auditurus & acce-  
pturus erat, illum direxit. Sic & Angelus Cor-  
nelium, postquam illum exauditum esse denun-  
cavit, ad Petri doctrinam atque obedientiam  
misit. Quem licet ante baptismum sancto, ut  
ita dicamus, spiritu baptizatum, beatus Petrus  
illius baptismate, qui baptizat in Spiritu san-  
cto, & in quo credentium corda fide purifican-  
tur, baptizari præcepit. Vnde facta quæstione  
contra eum etiam à minoribus suis tamen fi-  
delibus, cur ad gentes intrauerit, isdem Aposto-  
lorum princeps summorum gratia donorum re-  
pletus, & innumerabilium miraculorum pote-  
state suffultus, querelæ non ex potestate, sed ex  
ratione respondit, causamq. per ordinem ea man-  
suetudine exposuit, qua humilitate præfato Cor-  
nelio se adorare volenti dixit, Vide ne feceris:  
» nam & ego ipse homo sum, sicut & tu. Si enim  
» in querela fideliū, ut Grégorius dicit, aliquid de  
» sua potestate diceret, profectò doctor mansue-  
» tudinis non fuisset. Humili ergo eos ratione pla-  
» cauit, atque in causa reprehensionis suæ humili-  
» terracionem reddidit, & etiam testes adhibuit,  
» dicens: Venerunt autem mecum & sex fratres  
» isti. Cuius humilem auctoritatem, & mansue-  
» tissimam potestatem, & rectissimam prædica-

cionem dicentis: Non dominantes in clero, sed  
forma facti gregi: secutus beatus Gelasius in de-  
cretis suis ad omnes Episcopos de institutis Ec-  
clesiasticis dicit: Cūmq. nobis contra salutarium &  
reuerentia regularum cupiamus temerè nihil li-  
cere, & cùm sedes Apostolica super his omni-  
bus, fauente Domino, quæ paternis canonibus  
sunt præfixa, pio, deuotoque studeat tenere pro-  
posito: satis indignum est, quenquam vel Ponti-  
ficum, vel ordinum subsequentium, obseruantiam  
hanc refutare, quam beati Petri sedem, & sequi  
videat & docere: satisque conueniens sit, vt cor-  
pus Ecclesiae in hac sibimet obseruatione con-  
cordet, quam illic vigere conspiciet, Vbi Do-  
minus Ecclesiae totius posuit principatum. De  
Barnaba quoque & Saulo dicente veraciter,  
Paulus Apostolus non ab hominibus, neque per  
hominem, sed per Iesum Christum & Dominum  
patrem. Qui postquam diutius fructi sunt Apo-  
stolorum consortio, non ipsis Apostolis, sed iux-  
ta fidem sacrae historiæ ministrantibus Domino  
Prophetis & Doctoribus, qui erant Antiochiae,  
dixit Spiritus sanctus: Separate mihi Barnabam  
& Saulum in opus ministerij, ad quod assumpsi  
eos. Tunc ieunantes & orantes, imponentesque  
eis manus, dimiserunt illos. & ipsi quidem missi  
a Spiritu sancto abierunt vocati Apostoli, &

# FLODOARDE HIST.

in sequenti anno, id est xiiij. post passionem Domini, licet qui operatus est Petro in Apostolatum circumcisionis, operatus sit & Paulo inter gentes, tamen iuxta conditum Iacobi, Cephæ, & Ioannis gentium magisterium vna cum Barnaba Paulus accepit. Idem quoque Paulus apud Corinthios negligentibus rectoribus de incestuoso scripsit: Congregatis vobis, & meo spiritu, traddidi huiusmodi in interitum carnis Satanæ, ut spiritus saluus sit in die Domini. Ipsi enim Corinthiorum rectores illum tradiderunt in interitum carnis Satanæ; & Paulus cognito eius opere, sua auctoritate cum illis, & comperta eius poenitentia, ipsi eum restituerunt, & Paulus sua auctoritate cum illis, Cui, inquiens, aliquid donastis, & ego nam & ego si quid donavi, propter vos in persona Christi. Hinc beatus Gregorius, A bono, inquit, vestro non dissentio. meum sit quod iis fecistis. Cui velut si dicere presumamus, quare ita cautè discipulis te copulas? quare vel te illorum, vel illos tuis actionibus tam solicita mente discipulorum confirmas? ut non circumueniamur, inquit, à Satana. non enim ignoramus cogitationes eius, id est, ne hoc quod bene mens inerat ipse in malitia & finem vertat. Et Innocentius: Hæc ad Corinthios Apostolica est declarata benignitas, ut in uno spiritu ductam ac reductam sententiam

tiā boni semper indifferenter sequantur, & Leo ex Apostolo: Nemo quod suū est querat: sed quod alterius, & unusquisque proximo suo placeat in bono ad ædificationem. Non enim poterit unitatis nostræ firma esse compago, nisi nos ad inseparabilem soliditatem vinculum caritatis adstrinxerit: quoniam sicut in uno corpore multa membra habemus; omnia autem membra non cuncte aëtum habent: ita multi unum corpus sumus in Christo: singuli autem alterius membra. Connexio totius corporis unam sanitatem, unam pulchritudinem facit. & haec quidem connexio totius corporis unanimitatem requirit: sed præcipue exigit concordiam sacerdotum. quibus & si ordo est generalis, non tamen communis est dignitas omnibus. Haec autem seruata altiori intelligentia circa supra dictos sunt acta; & à predictis docta, ut cognoscatur, qualiter minores prioribus debeant obedire, & potiores minoribus prouidere, & ordo à Deo dispositus ab omnibus & in omnibus valeat conseruari. Vnde summus Ecclesiæ pastor docet: Si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus, qui seruis suis commisit negotia sua, & unicuique secundum propriam virtutem. sicut & de Spiritu sancto scriptum est, qui dona diuidit singulis prout vult.

# FLODOARDI HIST.

Et hinc iuxta Sardicēse concilium summus pri-  
mæ & sanctæ sedis Romanae Pontifex, pro ex-  
aminis renovatione ad se reclamantibus & confu-  
gientis cum sua clamatione deiecti prouincialis  
Episcopi, non statim singularitate priuilegijs &  
auctoritatis sue restituit: sed remittens eum ad  
prouinciam, ubi cauſa patrata fuerat, & in qua  
iuxta Carthaginenses canones, & iura legis Ro-  
manæ, causa potest diligenter inquire, & quod nō  
sit difficile testes producere, veritas inueniri, aut  
finitimis Episcopis dignatur scribere, aut è la-  
tere suo mittit, qui habentes eius auctoritatem  
præsentes cum Episcopis iudicent, & diligenter  
cauſam inquisitam diffiniant; aut dignatur cre-  
dere Episcopos sufficere, ut negotio terminum  
possint imponere. & Innocentius, si que cau-  
ſæ vel contentiones inter clericos tam superioris  
ordinis quam etiam inferioris fuerint exortæ, cō-  
gregatis secundum synodum Nicenam eiusdem  
prouinciae Episcopis iurgium præcipit terminari.  
Et Bonifacius de Maximo scribit, ut ad prouin-  
ciam venire cogatur, & illic se constituto præ-  
sentare iudicio, & quidquid de illo duxerint pro-  
uinciae Episcopi decernendum, cum ad eum rela-  
tum foret, sua firmaretur auctoritate: quatenus,  
ut idem ad Hilarium scribit, Metropolitani sui  
unaqueque prouincia in omnibus rebus ordina-

tionem semper expectet, sicut scriptum est in Niceno Concilio, ut sicut apud Alexandriam, quia et urbis Romae Episcopo parilis mos est, simili-  
ter et apud Antiochiam, ceterasque provincias, suis privilegia seruentur Ecclesias. Vnde bene placuit annis singulis per unamquamque provinciam bis in anno concilia celebrari, ut communiter omnibus simul Episcopis congregatis provinciae, discutiantur huiusmodi questiones. Et haec dico, non quod absit praediudicantis summæ sedis Apostolice, et sancti Apostolatus vestri in aliquo potestatem, cui in omnibus sum, sicut rectum est, obedire paratus: sed quia summam auctoritati vestrae obsequium prestare me puto, cum ea que sentio, aut ad probationem, aut ad correctionem humiliter sapientiae vestri magisterij pando, et Rothadi mores vobis intimare procuro, ne mea negligentia, qui eos noui, vos lateant, quatinus certius quod vobis placebit de illo vestra auctoritas decernere valeat. Quem si nunc in depositione iudicium vestrum manere decreuerit, scimus de benignitate et modestia ac pietate filij vestri domini nostri regis Caroli, quoniam quidquid de illis prefato filio vestro preceperitis, et rationabiliter poterit adimplere, si ne illa retractatione obediens. Sed et Coepiscopi nostri de Ecclesiarn suarum stipendiis a-

# FLODOARDI HIST.

bundantissimè illi impendent. Mea etiam exiguitas; sicut nunquam ad retributionem mali propter contemptus & contumelias ab illo mihi illatas peruenire volui: ita quicquid benignitatis potero, libentissimè abundantius etiam, quam unquam fecerim, impendere procurabo. Si vero sineulla satisfastione tam diutini contemptus sacrorum canonum, & sedis Apostolice decretorum, ac sue Metropolis privilegij, atque synodalium iudiciorum, quibus nec obedire, nec se obediturum de cætero profiteri vel subscribere voluit, & absque professione, vel subscriptione sue correctionis & obedientiae, coram fratribus suis, quorum multotiens regularia spreuerat monita, cum inde pluraliter in Leonis & Gregorij epistolis relegatur. Si etiam, ut illa prætreamus, quæ ob sacerdotij verecundiam & opprobrium secularium, sequentes Africanum concilium, nec ad notionem in synodum deduci permisimus, parui pensis & sine aliqua correctione dimissis eis capitulis auctoritati vestræ sub fidei ad stipulatione directis, pro quibus fuerat iudicatus ab Episcopis, ad quorum iudicium prouocauerat; secundum expressa sacrorum canonum & Apostolice sedis decreta, Cœlestino dicente: Quæ enim à nobis res digna seruabitur, si decretalium norma constitutorum pro aliquo-

rum libitu licentia populis permisso frangatur:  
me vestrae pietati placuerit illum restituere, ut  
primae sedis & matris ac magistræ omnium Ec-  
clesiarum Pontificis, cunctorumq. Episcoporum  
patris atque magistri regulare iudicium ferre co-  
uenit, & quo animo feram. Credo tamen diligen-  
tissimam discretionem vestram prouisuram co-  
temptum ac contumaciam subiectorum erga pre-  
latos suos, & libertatem impunè delinquendi  
contra canones sacros, quæ hinc in nostris regio-  
nibus poterunt, ut quibusdam videtur, noxiæ  
vires accipere; præsertim cum sapientissime au-  
ctoritati vestrae costet esse notissimum, demon-  
strare Sardicense concilium in septimo suo ca-  
pitulo, qualiter deieicti & ad se clamantis Episco-  
pi restitutionis vel in depositione permanisionis  
executio cum indemnitate simpliciter iudicantur  
ab Apostolica sede debeat celebrari. Quod &  
Innocentius & Bonifacius, verum Leo in de-  
cretis, & Gregorius eudentius in epistolis suis  
demonstrant, Carthaginensis Concilij, immo A-  
postolice sedis, quæ in suis eidem præsedit vicarius,  
decreta sequentes: videlicet ut à quibuscumque  
iudicibus Ecclesiasticis ad alios iudices Ecclesia-  
sticos, ubi est maior auctoritas, fuerit prouo-  
catum, non eis obfit, quorum fuerit soluta sen-  
tentia, si conuinci non potuerint, vel inimico

# FLODOARDI HIST.

animo iudicasse, vel aliqua cupiditate aut gratia depravati, unde nobis & conscientia prohibet testimonium, & omnibus qui interfuerunt notum factum fuisse dico scitur, quoniam illum seruare quam iudicare maluimus, si pro sacrorum canorum neglectu eorum iudicio, per quos Spiritu sancto inspirante promulgatis sunt, cum eo quem corrigeremus nequibamus damnari pariter non timeamus. & idcirco nullo inimico animo, nulla cupiditate aut gratia depravati, flentes illius incorrigibilem secordiam & irreuocabilem pertinaciam, regularia in eum iudicia executi sumus, que ab eo suspendere diutius non presumpsimus. vestra etiam sapiens & summa auctoritas in decernendo attender Apostolum docentem, quia quorundam peccata precedentia sunt ad iudicium, quorundam etiam & subsequuntur. Que sicut beata exponit Ambrosius, ac si posita in bilance, in iudicio sunt examinanda, utrum bona opera amplius pensando remuneranda praecedant, & mala facta minima misericorditer dimitenda demonstrent, an male facta amplius pensando praecedant, ut mereantur damnationis iudicium, & bona paucula suffocent: quia & nos pro modo nostro non solum utilitatem, verum & noxietatem in Rothado cum factis suis pensauimus; & velut ficiuncam infructuosam, ter-

ram rationalem diutius inutiliter occupantem,  
et etiam post pluratempora, pluresq. admonitiones, quasi cophinos pinguedinis sibi appositos non recipientem, sed sterilem permanentem, non sine dolore cordis succidendum prouidimus. Et cum haec ita se habeant, absque dubitatione confido, quia illud, quod in praefato Carthaginensis concilij capitulo sineulla interpellatione subsequitur, decretum vestri moderaminis nequaquam præteriret: Sane, inquit, si ex consensu partium electi fuerint iudices, etiam à pauciore numero, quam constitutum est, non liceat prouocari. Qui numerus constitutus in xij. superiori capitulo demonstratus, et consensus partium expetitus, in diuindicatione Rothadi constat fuisse completus. Quorum et si iudicium pro quacunque causa forte rationabiliore, et adhuc nobis incognita, vestrae summæ auctoritati, quam multa nobis occulta non transeunt, placuerit refragari; quia meum est in mea vobis obediendo committere, et non iudicia vestra discutere, sustinebo, et contra vestram restitutionem regularem, si forte in eo agenda visa fuerit (in qua vestra disponet auctoritas, qualiter isdem victor, ut solet, et voti compos quæ sunt Episcopi de reliquo faciat) non recalcitrabo; dicens pro magno, si à diutinis et multis molestiis, quas ab illo et pro illo passus

## FLODOARDI HIST.

sum, iam tandem aliquando valeam respirare,  
et nunquam mihi contingat ulterius contra  
illius inquietudines inutiliter laborare. Et quod  
non solum ab Ecclesiasticis personis, verum et  
multo magis etiam a secularibus nostra iudicia  
contemnuntur, et pro nihilo ducuntur, dicen-  
tibus eis, et ad medium deuocantibus illa,  
quae mihi vestre auctorati non sunt adscri-  
benda, ut non animum dulcedinis vestre in ali-  
quo moueam, quod summopere cauere desidero.  
Si qui in prouincia nostra, quorum querela illo  
restituto ad vos valeat peruenire, de maioribus  
causis de cetero quedam comiserint, sicut de qui-  
busdam rebus frequentius quam in istis retroactis  
temporibus committuntur, ne adeo damner si-  
lentio, eos commonere studebo, et si corrigere  
se voluerint congaudebo. Si autem: ad vestrum  
eos iudicium prouocabo. Qui si ire voluerint,  
vestra sancta sapientia quid inde melius di-  
derit, decernere procurabit. Si autem ire nolue-  
rint; facient quod sibi utile iudicauerint. Me  
veniam hinc a diuina damnatione sententia  
sancti Ambrosii liberet, quod dicit: Si, inquiens,  
quis potestatem non habet quem scit reum abi-  
cere, aut probare non valet; immunis est. Sic  
que ut puto, quia in multis occupatus, et ita-  
peris longitudine atque insolitatem obstrictus

ECCLESIAE REM. LIB. III. 197  
de omnibus, antequam insolentium querela ad  
vos perueniat, ad Apostolicam sedem referre  
non valeo, infirmitate gravatus, & gratias Deo  
termino iam vicinus, potero praecauere ne à  
quocumque sanctitatis vestre animus erga me  
moueat, ut aliqua mihi excommunicatio in-  
tentetur. Et licet nouerim secundum Apostoli  
euangelium; redditurum Dominum unicuique  
secundum opera eius, testimonium reddente il-  
lis conscientia, & inter se inuicem cogitatio-  
num accusantium aut etiam defendantium in  
die qua iudicabit occulta hominum, & ut Leo  
dicit: Si quid per seruitutem nostram, videlicet  
sacerdotalem, bono ordine, & gratulando im-  
pletur affectum non ambigamus per Spiritum  
sanctum nobis fuisse donatum; & quod secus  
fuerit, ratum esse non poterit: modis omnibus,  
quantum ipse donauerit; à quo est omne datum  
optimum, & omne donum perfectum, prouid-  
dere studebo, ne à communione sedis Apostolicae,  
quod absit, quolibet modo extorrem me. Ultimus  
dies, qui mihi incertus est, & subito venire po-  
test, iniunxit. Erit enim, quamvis tardius quam  
necessè sit, quoniam ego gravis peccator, gravi  
carcere corporis diu inclusus teneor, merito in-  
multis afflictus, prouidentissimo Domino pro-  
vidente, & tempus & persona in Remorum

## FLODOARDI HIST.

Ecclesia, quando & in qua ab Apostolica au-  
toritate priuilegium integratum sibi ex anti-  
qua consuetudine collatum & conseruatum ha-  
bebitur: que nunquam excepto Romano Pon-  
tifice primatem habuit, nisi quandiu electo si-  
ne ullo crimine ab ea suo pontifice Rigoberto  
violentia tyranni Milonis, tempore Caroli prin-  
cipis pastore vacans, Bonifacio Apostolicae se-  
dis legato aliquandiu, sicut & Ecclesia Treue-  
rensis, commissa fuit. inter quas Remensem sci-  
licet & Treuerensem Ecclesiā (has enim duas tā-  
tum prouincias Belgica regio habet) hæc semper  
distinctio fuit, sicut in Ecclesiasticis monumen-  
tis inuenimus, & vetustissimam consuetudinem  
semper obtinuisse comperimus, ut isdem Episco-  
pis non loci, sed dignitate ordinis prior secundum  
sacras regulas haberetur, qui foret in qualibet  
istarum Ecclesiā Mctropoli antea ordinatus.  
Mihi vero necesse erit, me taliter gerere, ne to-  
ciens auctoritatis Vestræ epistolas excommu-  
nicationes intentantes & obiurgationes, quas  
parò & magna necessitate fidas in Apostolico-  
rum virorum litteris legimus, ferentes de reli-  
liquo accipiam, sicut istis temporibus, peccatis meis  
merentibus, frequenter accepi. Quod si sanctitati  
Vestræ placuerit, non vobis opus agere in post-  
modum erit; donec Apostolica Vestræ iussio me

inobedientem in aliquo contra regulas sacras per contemptum , quod absit , inuenerit. Qui enim quare Dominus in Euangelio Centurionis fidem dicentis , Dic verbo & sanabitur puer meus , intelligit , quam operatorium sit Episcopi , immo sicut in Paulo in se loquentis Christi , quanto magis Pontificis Apostolicæ sedis Verbum , & quam obedienda sit ipsius præceptio , etiam sineulla admirationis adiectione , cognoscit. Quod & scientibus inculcare , & nescientibus intimare sapientibus , & insipientibus debitores debemus Episcopi ; quibus si de reliquo Verba iniquorum præualuerint aduersum nos , sicut iactitant proferentes , non erit necesse de provincialibus synodis , in quibus hactenus laboravimus , magnopere laborare : quippe quoniam erit & lex , & spes sibi quisque. Quod quidem vestra humilitati mee scripsit sublimitas , primò vos commotos esse ad Rothadi causam inquirendam cura , qua pro universis fratribus vestris constringimini , cum debita reverentia gratanter accepi , intelligens quia in numero fratrum nos qualescumque Metropolitani computari debemus. Ea propter sicut vestre discretioni prouidendum est , ne subiecti Episcopi à Metropolitanis irregulariter condemnetur , ita nihilominus prouidendum est , ut Metropolitanus à subdi-

## FLODOARDI HIST.

tis suis Episcopis non irregulariter contemnuntur.  
Deinde quod perspectissime scripsistis secundo,  
quoniam sedem Apostolicam Rothadus noscitur  
appellasse, & ne videamini Ecclesiae vestrae pri-  
uilegiorum detrimenta diebus vestris equanimi-  
ter tolerare, & hoc nihilominus a nobis. & ab  
omnibus est rectissime suscipiendum, & soler-  
tissime conseruandum. Quod & ego pro ma-  
dula meo seruandum esse volui, & volo, &  
fauente Domino in hac deuotione manebo, sciens  
priuilegium, Metropolitanæ sedis Remorum,  
cui me diuina dignatio seruire disposuit, in sum-  
mo priuilegio sanctæ sedis Romanae manere, &  
priuilegiū esse sedis Romanae, si sua auctoritate  
priuilegium sibi subiectæ sedis fecerit vigere, &  
studuerit confirmare. De eo vero quod tertio loco  
ad mediū deuocastis, scribere aliud nihil præsum-  
psi, nisi quia causa Rothadi à causis illorum, de  
quib. scripsistis, est pene in cunctis dissimilis. De  
eo quod tandem Apostolica vestra benignitas in-  
dignati meæ scribere est dignata, ut hæc vo-  
biscum cogitem, & quod de Rothada decernitis  
approbem, & non ad mei iniuriam id vos egis-  
se aliquantulum autem; quantum valeo to-  
tis medullis cordis, cum omni supplicatione &  
debita ac submissa hamilitate, immensas gra-  
tiarum actiones sancto Apostolatu vestro re-  
pendo; cum omni sinceritate animi rescribens,

quia sicut mihi scribere dignati estis, ita per omnia credo. & quia priuilegium vestri summi Pontificatus, ut condecet & omnes desideramus, euindicatum habetis; quod nemo nostru<sup>m</sup> cotradixerat in deductione Rothadi sicuti præcepistis ad vestram præsentiam, ut perdonare dignati estis, videre desidero, & visurum me esse confido, quia non aliud nisi ut supra monstravi, quod regulæ sacræ præcipiunt, & mihi petendum, & vobis concedendum est. Postulo videlicet, ut sic Rothado ab auctoritate vestre compassio exhibeat, ut Vigor Ecclesiasticus non dissoluatur. & sic Vigor Ecclesiasticus conseruetur, ut debita misericordia & necessaria sufficientia ei non denegetur: quatinus nec ipsius exemplo ad excedendum alij prouocentur, ne quibus in istis regionib. longius ab Apostolica sede remotis censura Ecclesiastice moderatio est commissa, hinc quod absit conspiciant, unde aut negligentia, aut dissolutione tepescant, vel terminos quos statuerunt patres transgrediends materialem se sumere posse dicant. quos sicut intelleximus nos hactenus seruasse putamus. Vos videbitis quid inde factum melius erit, & nobis in iudicio vestro videndum est quid Deus velit: quoniam iniusta esse non poterunt diuina iudicia, quæ à soliditate confessionis Apostol

# FLODOARDI HIST.

lice petræ , aduersus quam inferi portæ , id est ,  
sugestiones vel operationes prauæ non præua-  
lebunt , dictante iustitia proferentur . Epistolam  
quam mihi auctoritas vestra cum obtestatio-  
ne præcepit Rothado dirigere , dominus noster  
rex , filius vester , mox ut ad eum venit , per ab-  
batem suum Rothado direxit .

Rodulfus quoque , eiusdem filij vestri dom-  
ni nostri regis auunculus , iij . Idus nunc elapsi  
mensis Decembris à Ludouico Germaniæ rege  
reuertens , cum valde vesperi à corte regis no-  
stri ad mansiones nostras super fluum Lige-  
rim , secus confinium regni Aquitanie festina-  
rem , misit ad me hominem suum nomine Ro-  
dulfum , mandans quia præfatus rex Ludoui-  
cus quendam hominem Rhotadi , cum epistolis  
vestræ sanctitatis manu & fidei sue commisit ,  
quatinus ita ad præsentiam domini nostri regis  
Caroli cum eisdem Episcopis eum perduceret , ut  
nullum malū ei inferret . Est enim apud dominū  
nostrum regem idem homo accusatus , quod frau-  
datus sit res & thesaurum Ecclesiae , & post  
periurium inde commissum fuga lapsus ad Lu-  
douicū regem perrexerit . Vnde idem Rodulfus  
petuit , ut ego illum inde apud dominum nostrū re-  
gem adiuuarem , ut quoniam prædictum hominē  
in sua fide acceperat , nullum malū haberet . Cui

ECCLESIA REM. LIB. III. 200  
respondi, ut teneret ipsum hominem secum, ne  
interim ullum malum pateretur, donec ad cor-  
tem redirem, & quantum possem inde illum ad-  
iuare curarem. Ipsum autem hominem nec tūc,  
nec postea vidi, nec quō abscesserit cum Episco-  
pis, audiui. Quæ idcirco sanctitati vestræ scribe-  
re studui, ut si aliquis maliuolorum nostrorum  
more suo vobis quiddā sinistri ex hoc sugerere  
voluerit, quid inde verum sit cognoscatis, &  
erga me vestrum animum non moueatis. Ra-  
tionem deniq. quam reddidi coram electis iudi-  
cibus, de quibus per libellum prouocationis ad  
electorum iudicium fueram à Rothado impeti-  
tus, ipsi venerabiles Episcopi vestræ auctorita-  
ti transmittunt. De gestis verò à Rothado post  
excommunicationem suam in provinciali synodo  
compilatis, quæ per vicinos nostros ad vos in  
derogationem nostram peruenisse audiuimus,  
Episcopi Remorum prouinciæ per communes  
Legatos nostros vestræ sanctitati quæ sciant  
intimare curarunt. Item post aliquanta de  
promotione ipsius Domni Hincmari ad  
Episcopatum, quæ iam superiùs partim  
prænotata non curauimus hīc iteranda.  
Denique præfato Ebone defuncto, Ecclesia, sed  
& parochia nostra, secundum consuetudinem  
quam ex antiquo habuit etiam de his Epi-

## FLODOARDI HIST.

scopis qui in Episcopatum usq. ad obitum in eadem Ecclesia non permāserunt; ipsius nomen inter sacrosancta mysteria in Episcoporum catalogo recitare pietatis gratia cœpit, & hactenus facit. Quod ego, ne scandalizare deuotos, quasi inuides saluti fraternæ, maximè autem quiescentis in Domino animæ, qui non pro exorbitatione à Catholicæ fidei sanitate anathematus, sed sua conscientia stimulante primum à seipso, & postea à synodo, sed & Apostolica sede damnatus extitit, hoc prohibere sine Apostolicæ sedis auctoritate nequaquam præsumpsi. Dicente beato Cælestino Papa, quia nefas est hæc pati religiosas animas, quarum afflictione, qui membra nostra sunt, nos quoque conuenit macerari. Nunc autem in epistolis sanctitatis vestræ, quas Engelvinus diaconus nobis attulit, inuenimus ut Teotgaudium & Guntarium in catalogo Episcoporum non recipiamus, & Antiochenum Concilium, ut præmiserimus, & melius ipsi scitis, de eo qui post damnationem iuxta precedentem consuetudinem Episcopale præsumit ministerium, quod Ebonem fecisse non dubium est, rescribere mihi dignetur Apostolica vestra auctoritas, utrum eundem Ebonem inter Episcopos in sacris dypticis in Ecclesia nostra nomine permittam, an ne de cætero in Episcoporum catalogo

catalogo nominetur prohibere debeam: quatenus  
vestra auctoritate fultus, quid in nostra Ecclesia  
inde sit obseruandum, sine ambiguitate decer-  
nentibus vobis demonstrem.

De quodam Gothescalco schismatico.

Cap. XIV.

**C**aeterū Luido mihi dixit, quod cum eo ra-  
tionem de damnatione & reclusione Gothe-  
scalci hahuissetis. Vnde quoniam per alios iam  
audieram, ad sanctitatem vestram verba venisse,  
misi auctoritati vestre quædam ex verbis &  
Catholicorum sensibus in rotula: qualiter contra  
ipsius pestiferi hominis sensum sentiam, per  
Odonem Episcopum, & nihil inde responsionis  
accipere merui. De quo nihilominus ut redde-  
rem rationem, quidam Episcopi, quorum nihil  
de illo intererat, quoniam nec eos, ut ipsi ma-  
nifestis iudiciis prodiderunt, ad hoc caritas  
commouebat, nec auctoritas deducebat, me  
ad conciliabulum nuper Metis habitum, quod  
vocari synodum vetuistis, sicut intelligo, ir-  
regulariter quarto die antequam congregaretur;  
cum ego longius quam lxxx. & idem Gothesca-  
lius plusquam centum milibus ab ipsa ciuitate  
disparati essemus, nihil me inde ante præmonitum  
per quandam laicum hominem literis vocauerūt.  
Et nunc ideo breuiter de eo sanctitati vestre

## FIODOARDI HIST.

fuggero, quoniam antequam ad Episcopatus ordinem peruenirem, sicut Abbas sius & Monachi, inter quos fuerat conuersatus, ei testimonium perhibent, in Metropolis Ecclesiæ Remorum monasterio, in Suessonica parochia, quod Orbacus dicitur, habitu monachus, mente ferinus, quietis impatiens, & vocum nouitate delectans, ac inter suos mobilitate noxia singularis, de omnibus quæ in his regionibus peruerse tunc temporis sensa cognouerat, quædam sibi elegit capitula, ut cœnitate vocum innotesci valeret, utque simplicium & deuotorum sensus peruertere, & magistrorum nomen usurpando post se discipulos trahere, illisque qui ad sua vota auribus pruriuentes magistros sibi coaceruare decertant, querere indebet, quoniam legitimè non poterat, simulatione vita religiosa & doctrina praesesse. Quique à Remorū Chorepiscopo, qui tunc erat, contra regulas presbyter ordinatus, à monasterio irregulariter exiēs, per agratis regionibus plurimis, & exitiosa seminifator pessimus seminans, tandem in Magontina ciuitate habitæ synodo, & Rabano Archiepiscopo libellum sui erroris porrigenus, damnatus ab omnibus Germaniæ Episcopis, cum litteris synodalibus ad Metropolim Remorum, cui iā auctore Domino præterea remissus. Postea autem à Belgicæ Remorum, ac Galliarum pro-

uinciarum Episcopis auditus, & inuentus hæreticus, quia resipisci à sua prauitate non voluit, ne aliis noceret, qui sibi prodeesse nolebat, indicio præfatarum prouinciarum Episcoporum, in nostra parochia, quoniam Rothadus, de cuius parochia erat illi nesciebat, resistere, & nouitates amas timebatur à nobis ne disceret prava setire qui noluit discere recta docere: ne ve idē Gothes calcus cum aliis coniunem. vitam dicens errori suo faceret esse communes, monasteriali custodiæ mancipatus est, docente Apostolo, hæreticum hominē post primam & secundam correptionem deuita, sciens subuersum esse huiusmodi, & proprio iudicio condemnatum. Qui ut Leo Papa de Eutychē dicit, cùm videret insipiētiæ suæ sensum Catholicis aurib. displicere, reuocare se à sua opinione debuerat, nec ita Ecclesiæ præsule s commo uere, ut damnationis sententiam mereretur excipere: quam utique si in suo sensu voluerit permanere, nullus poterit relaxare. A qua damnatione si voluisse ad sensum Catholicum resipiscere, paratus semper fui & sum, quoniam sic venerabiles iudicauerunt Episcopi, eum in Catholicæ Ecclesiæ communionem recipere, sicut ei iubeo quæ sunt corpori necessaria ministrare. Si autem vestra Catholica sapientia vult scire, quæ contra Catholicam fidem ex veteri hæresi predestinatio-

# FLODOARDI HIST.

ma, quæ primum in Africa, postea in Galliis per idem tempus, quando & Nestoriana heres is, est exorta, & tempore Cœlestini Papæ, ipsius auctoritate, & instantia sancti Prospcri est reuicta, dicere videatur, de multis pauca vobis numero, sed non pondere capitulatim significamus. Dicit, quod & veteres prædestinatiani dixerunt, quoniam sicut Deus quosdam ad vitam æternam, ita quosdam prædestinavit ad mortem æternam. Dicit, quod & veteres prædestinatiani dixerunt, quoniam non vult Deus omnes homines saluos fieri, sed tantum eos qui saluantur; omnes autem saluari quocumque ipse saluare voluerit, ac per hoc quicumque non saluantur, penitus non esse voluntatis illius, ut saluentur: quoniam si non omnes saluantur, quos vult Deus saluos fieri, non omnia quæcumque voluit fecit, & si vult quod non potest, non omnipotens sed infirmus est.. est autem omnipotens, qui fecit quocumque voluit, dicente scriptura: Omnia quæcumque voluit Dominus fecit in cœlo & in terra, in mare & in omnibus abyssis. & item: In voluntate tua Domine cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere tue voluntati: si decreueris saluare nos, continuo liberabimur. Dicit, quod & veteres prædestinatiani dixerunt, quod non pro totius mundi redemptione, id est non pro omnium hominum

salute & redemptione Dominus & saluator  
 noster Iesus Christus sit crucifixus & mor-  
 tuus, sed tantum pro his qui saluantur. Dicit  
 quoquomodo dispari traditione, sed pari erro-  
 re, quod & veteres prædestinationi dixe-  
 runt, exponens sententiam Apostoli Petri,  
 eum qui emite eos Dominum negantes. Baptismi  
 inquit, sacramento eos emit, non tamen pro eis  
 crucem subiit, neque mortem pertulit, neque san-  
 guinem fudit. Quod autem baptismi perce-  
 ptio redemptio nuncupatur, Doctor gentium  
 manifestè fatetur: Nolite contristare, inquit, spi-  
 ritum sanctum Dei, in quo signati estis in die re-  
 demptionis. At illa, quæ propria & specialis est  
 solorum omnium electorum, quam eis tantum-  
 modo crucifixus impertiuit. pius redemptor ip-  
 forum, sicut à præteritis, itanimirum à præsen-  
 tibus, natos & nascituros, viuos & mortuos,  
 videlicet omnes pariter electos redemit, eruit, ab-  
 luitq. peccatis. Ipsiprorsus, ipsi sunt mundus, pro  
 quo passus est Dominus, ut ipse dixit: Panis quem  
 ego dedero, caro mea est pro mundi vita. Et item  
 alibi idē Gothescalcus scribit: Absit procul à me,  
 ut vel illud soliummodo velim somniara, ne dum  
 semel susurrare, ut ullum eorum perpetualiter se-  
 cum periturum antiquus rapere valcat anguis,  
 pro quibus redimendis tam pretiosus Deo patri

## FLODOARDI HIST.

» Domini nostri filij sui, fusus est sanguis. Amen.  
» & item loquens ad Deum: Claret itaque satis a-  
» pertè quod nullus tibi perit, quisquis redem-  
» tus est per sanguinem crucis tuæ. Quod prædesti-  
» nationi veteres non dixerunt, iste ut audaciùs ita  
» & perniciösius dicit, deitatem sanctæ Trinita-  
» tis trinam esse. Sunt & alia, quæ ipse & alij plu-  
» res in istis partibus dicunt, quæ nobis sanæ fidei  
» aduersari videntur: quæ dum per alium quam per  
» vilitatem meæ personæ auctoritas vestra cogno-  
» uerit, forte attendet solertiùs, & quæ inde tenen-  
» da sunt docere studebit quantocius. Erit enim in  
» proximo inde necessitas: quia & si eorum corda  
» in insania peruersi sensus ebulliunt, orthodoxi ta-  
» men regis nostri tempore praua, quæ sentiunt, elo-  
» qui non præsumunt. Ita ut apertè videamus im-  
» pleri, quod scriptum est: congregans sicut in utre  
» aquas maris. Aqua enim maris sicut in utre cō-  
» gregata est: quia amara hæreticorum scientia  
» quidquid hodie in isto regno filij vestri domni  
» Caroli prauum sentit, in pectore comprimit, &  
» apertè dicere non præsumit. Meam quoque exi-  
» guitatem & occultè canino dente corrodunt.  
» facile autem adiuuante Domino portare valebo,  
» quia & mihi paucum superest temporis spatium,  
» & si interfilos Ecclesiæ permittente Deo, in me  
» acceperint potestate corporaliter affligēdi, diuina

gratia adiuuante exercebunt patientiam. Sed & si tantummodo male sentiendo aduersabuntur, exercebunt quantumcumque scientiam: & ut etiam inimici secundum præceptū Domini diligantur, exercebunt benignitatem. Præfatum autem Gothescalcum, si vestra auctoritas mihi scripserit, ut eum à custodia soluam, & aut ad vos eundi, ut per vos eius doctrinam experiamini, aut ad quemcumque ex nomine designatum pergendi licentiam donem: quia ut melius ipsi scitis, sicut absolute quisque regulariter ordinari nō valet; ita nisi ex ipsius consensu, cuius esse dinoicitur, certæ personæ commendandus, & ad certum locum monachus, vel quisque sub regulâ constitutus, à loco suo absoluti iuxta regulas sacras non valet; vestris iussionibus nullo modo resultabo. Tantum ut auctoritatem vestram habeam, ne tantorum Episcoporum iudicium mea presumptione parui pendere videar. Non enim illius delector, quam iuste sustinet pertinaciter contumax, quantumcumque reclusionis molestiam: sed doleo à qua reuocari non potest perfidia. Quem si cuicunq. commendandum vestra auctoritas viderit, hoc in commendatione etiam prouidebit, ut cui commendabitur Catholicus sit & grauitatem Ecclesiasticam, & vigorem, ac scripturarum scientiam habeat: quia non solum

# FLODOARDI HIST.

scripturas ad suum sensum violenter inflexas,  
sed & Catholicorum dicta detruncata per totum  
diem sine respiratione aliqua præualet memoriter  
decantare. Vnde non solum idiotas in admiratio-  
nem sui abducere, verum & sciolos & incertos  
atque zelum Dei, sed non secundum scientiam,  
habentes in sententiâ suam solitus erat traducere.  
& non solum doctoru[m] suorum doctor videri ap-  
petit, sed & hoc solerter satis intendit, ut secum  
loquentes vel in sermone c[on]spere valeat: & si de  
Veritate non poterit, inuincibiliter sacramentis  
affirmare curabit, ea secum loquentes dixisse,  
qua[estio]ne forte non dixerint, ut ipse verax, & illi qui  
ei contradicunt probentur esse mendaces, & ad-  
aduersus suam doctrinam docentes.

De libris, quos ipse Praeful Hincmarus  
composuit. Cap. X V.

**S**cripsit etiam præfato Papæ Nicolao  
fidei suæ depromendo tenore, & suam  
contra prænotati Gothescalci errorem,  
quam fidei Catholicæ dependere satage-  
bat, defensionem. Scripsit præterea mul-  
ta: Librum quoq[ue] collectum ex orthodo-  
xoru[m] dictis patrum ad filios Ecclesiæ  
suæ, quod diuinæ Trinitatis deitas tri-

ECCLESIA REM. LIB. III. 205  
na non sit dicenda , cùm sit ipsius sum-  
mæ Trinitatis vnitas , ad refellendas  
præmemorati Gothescalci blasphemias.  
Item ad Carolum regem super hac ea-  
dem re librum vnum. Scripsit & ad eun-  
dem regem Carolum opus quoddam e-  
gregium metricè, de gratia & prædestina-  
tione Dei ; de sacramentis quoque cor-  
poris & sanguinis Christi, & de videndo  
Deo, atque origine animæ; simul ac de fi-  
de sanctæ Trinitatis. quod opus appella-  
uit Ferculum Salomonis. Item collegit  
atque composuit volumen ingens plures  
continens libros, de prædestinatione Dei  
& libero arbitrio contra quosdām repre-  
hensores suos Episcopos , maximèque  
contra Gothescalcum , atq. Ratramnum  
monachū Corbeiensem, ad eundem Ca-  
rolum regem : cui talem præfert epistolā.

DOMINO GLORIOSO REGI  
Carolo, Hincmarus nomine non merito Re-  
morum Episcopus ac plebis Dei famulus una  
cum collegis domnis & fratribus meis vene-  
randis Episcopis, oratoribus scilicet salutis at-  
que prosperitatis vestræ deuotis.

DEO GRATIAS agimus, qui

# FLODOARDI HIST.

cor vestrum ad amorem suum accedit, et ad cognitionem veritatis orthodoxae fidei scientiam et diligentiam igniuit: prudentiam quoque et intelligentiam vobis in litteris diuinitus inspiratis donauit, et in earum meditatione atque exercitatione, quantum vobis pro rei publicae negotiis licet, studium vestrae devotionis quotidiano augmento ad utilitatem sanctae sue Ecclesiae prouehit. Ceterum capitula synodalia venerabilium consacerdotum nostrorum, trium scilicet provinciarum, sicut ibidem continetur, et inferiorius scriptum inuenietur, vobis delata, quae nostrae humilitati iuxta scripturam præcipiem: Interrogas sacerdotes legem meam, quia et fidei legem esse legimus, præcedentium regum more, ob studium cognoscendæ veritatis, legenda et vètilanda dedistis, reuoluimus. In quibus nos, licet nomina nostra sint tacita, designatione tamen effectus velut non Catholicos reprehensos, et sine fraternitatis respectu respectos reperimus. Capitula quoque, quæ ob notam vobis, et infra innotescendam necessitatem, ex Catholicorum patrum sensibus et verbis excerptissimus, velut inutilia, immo noxia, repulsa et abominata inuenimus. Quæ capitula, sicut à nobis excerpta sunt, suis scriptis inserere noluerunt, ne ab illis legerentur, in quorum manus illorum capitula deuenirent:

sed quædam de his, quæ in capitulis à nobis excerptis habentur, alio sensu, & aliis verbis teterunt, ut abominanda illa monstrarent: quædam autem suppresserunt, & taliter inde memoriam habuerunt, quasi nos contra sanctorum patrū sensa in Africana, & Arausica synodo, senserimus. De quodam autem capitulo, id est, quod omnes homines vult Deus saluos fieri, licet non omnes saluentur, funditus tacuerunt, sicut post modum signatius demonstrabimus; cum Dominus dicat: Ecce constitui te super g̃etes & regna, ut euellas & destruas, & disperdas, & dissipes, & edifices, & plātes. Prīus enim, si de conscientia recte intelligentia fuere confisi, ponentes ea quæ destruere nitebantur, sicut illa cum integritate sua acceperant, in quibus euellenda & dissipanda erant, legentibus demonstrare, & tunc illis per auctoritatē destructis atque dispersis, sua rationabiliter & ordinabiliter plantare debuerat, ac in sublime edificantes extollere. De quodam etiam capitulo, quasi ludificatio aliqua in sacris mysteriis esse posse, ita scripserunt, ut leg̃etes hoc à nobis dictum fuisse intelligere possint, de quo nihil à nobis est memoratum: & quare nihil à nobis inde sit dictum, & in cuius scriptis à nobis, postea quam illa capitula scripsimus, sit inuentum, suo loco dicemus. Inseruerunt etiam in eisdem

## FLODOARDI HIST.

suis scriptis de quibusdam xvi. capitulis, quasi  
nobis debeant imputari, de quibus nihil audini-  
mus, vel vidimus, antequam venerabilis Ebo  
Gratianopolitanus Episcopus vobis ea, quasi à  
bonæ memoriæ fratre vestro Lothario trans-  
missa, apud Vermeriam palatum detulit. Quo-  
rum capitulorum autorem nec ibi annotatum  
inuenimus, nec cùm multū quæsierimus, inuenire  
valuimus. Vnde putauimus quia alicuius inui-  
dia ad cuiusquam opinionem infamandam fue-  
rint compilata, sicut sæpe legimus. Ut de mul-  
tis pauca commemoremus, veluti epistola capi-  
tulorum extitit, quam venerabilis Ibas Episco-  
pus suam esse in synodo denegavit, & sicut qui-  
dam æmuli de verbis beati Augustini adhuc in  
sua vita fecerunt, que ille argutè & Catholi-  
cè repulit, quantum ad illius notitiam exinde per-  
uenit. Post eius etiam obitum, quidam inuidi ca-  
pitulatim de ipsius scriptis, ex his etiam vnde  
nunc agitur, colligere curauerunt, ut illius do-  
ctrinam orthodoxam atque utilitatem ob perso-  
nae illius inuidiā vilifacere præualeret, & lector-  
es deuotos ab illius dilectione ac lectione &  
necessaria credulitate auerterent. que videlicet  
æmolorum mendacia ex delegatione sanctæ sedis  
Romanæ per Cœlestinum Papam sanctus Pro-  
sper Catholico & prudenti stylo falsa esse &

imprudenter obiecta ostendit, & memorati ac memorandi viri doctrinam orthodoxā esse lucidissimè demonstrauit. Vnde & fieri potest, vt ista capitula, quæ vobis ex nomine confratrum nostrorū ab aliis quā ab illis delata vel transmissa sunt, taliter in sugillatione nostra cōscripta non fuerint, sed instigante diabolo inter cetera mala, quæ nunc in hoc mundo crebescūt, ad immittendā inter Domini sacerdotes discordiā sint confecta, qui caritatē vehemēter in nobis & timet & inuidet, cūm videt illam à nobis seruari hominib. terrenis in terra; quam ille seruare nolens Angelicus spiritus amisit in cœlo. Quomodo enim fieri posset, vt sic frātres nostri nos succensoriè cum adnihilationis despectu iudicarent, qui regulam Dominicam qualiter confratrem quisque admonere debeat, continuè p̄ oculis & in v̄su quotidie habcant? Scriptum enim esse cognoscunt: Priusquam interroges, ne vituperes quēquam, & cūm interrogaueris, corripe iustē. Sanctus enim Augustinus hæreticorum & reprehensorum suorum scripta, si in eis quiddam bene dictum inuenit, benignissimè acceptauit, & plura ad rectos sensus interpretari elaborauit. nulla autem de recto sensu ad prauum inclinare tentauit. & quomodo frātres nostri talia agerent, antequam nos secundum Euangelicam

# FLODOARDI HIST.

regulam vel viua voce, vel scriptis suis inde interrogarent, ut vel vulentes discere docerent, vel prauum sentientes, & ad tramitem veritatis & fidei redire contemnentes, fraternè & sapientius commonerent, & auctoritates diuinæ & sanctorum patrum scripta nobis proponerent, & ut in unum conueniremus nos cum mansuetudine & lenitate inuitarent? scientes quia Episcopus ideo ad synodum consacerdotum debet venire, ut aut discat aut doceat. Litteras namque quorundam eorum quidam nostrum benignas & fraternalas suscepimus, nostrasque illis remisimus; & nihil tale de eorum parte perspeximus, audiuimus, intelleximus, sensimus, vel percipere præualuumus. Si autem talia scripserunt, si forte illi scripserunt, ut suam sapientiam de nostra insipientia demonstrarent, & plus de iactantia laudis appetitum quererent, quam bona nostra & bene a nobis dicta, si forent, per caritatem sua facerent: si etiam secus à nobis dicta inuenerunt, plus illa publicare, quam nos fraternè corrigere maluerunt: miramur de tantis & talibus viris, Archiepiscopis & Episcoporum primoribus. maximè autem de Ebone, qui religiosus est, ut audiuimus: quippe sicut ab ipsis pene cunabulis sub religione & habitu regulari nutritus in Remensis Ecclesiæ

monasterio, ubi requiescit sanctus Remigius.  
In quo loco religioso suam exegit etatem, quo-  
usque a domino Ebene auunculo suo, tunc Remo-  
rum Archiepiscopo, ibidem diaconus consecra-  
tus, & Abbas monachorum ad regularem or-  
dinem tenendum & gubernandum constitutio-  
ne Episcopali est ordinatus. Quemque ita hu-  
militatis tenore nutritum & humilitatis locum  
appetere, & tenere velle dicimus, ut illi &  
omnibus scriptum est: Si spiritus potestatem  
habentis ascenderit super te, locum tuum ne  
dimiseris. Spiritus enim potestatem habentis  
spiritus est superbiae, locus autem noster est hu-  
militas, quam a se vere locus munitus & tur-  
ris fortitudinis nos discere iubet: Discite a  
me, inquiens, quia mitis sum & humilis corde.  
quamque pro loco tuto contra elationis ac ia-  
ctantiæ spiritum prefatum religiosum virum  
obnoxie tenere velle audiuimus, & pro certo cre-  
dimus. & idcirco discredimus ista capitula ab  
eo confecta: quia prætermisssis aliorum consa-  
cerdotum nominibus, solius Ebonis nomen cum  
Archiepiscopis est ibidem iactanter, ut quibus-  
dam videtur, expressum. Et quod quam maxi-  
mè in hoc ipse collaborauerit, quasi è regione  
sit sensum, ut etiam cum Archiepiscopis ma-  
ior ceteris & doctior in sententia fuerit. Hoc

# FLODOARDI HIST.

enim de sancto Augustino qui in Conciliis Africani scientia & labore ac vigilantia maior extitit, nequaquam inuenimus. Nam & ipse sanctus Augustinus non solum se ceteris Coepiscopis priuatam gloriam quærens non prætulit, nec præferri permisit: verum se aliis supposuit, cum ipse plus aliis laborauerit, sicut in epistolis ad sanctum Innocentium Papam scriptis, & ad alios Apostolicæ sedis Præsules, qui legere voluerit inuenire valebit. Neque deullo Episcoporum in nullis conciliis taliter legimus: nisi forte Apostolicæ litteræ propter evidentem causam aliquem Coepiscoporum ad hoc negotium cum Archiepiscopo suo ex nomine designari decreuerint, sicut de Augustinensi Episcopo in epistolis beati Gregorij legimus. quanto magis iste religiosus & vir cautus in huiusmodi se efferre noluisse, aut præferri despectis ac prætermisis ceteris Coepiscopis permisisset? Huc accedit, quia fratres nostri & consacerdotes surda aure non debuissent transire Salomonis dictum commonitorum, si ex nobis aut auditu aut scripto quiddam sinistri secretò accepissent, ut præproperè illud in publicum quacumq. mobilitate nostra moti, unde non sumus consciij, ad contentiones & iurgia propalarent. Ait enim: Quæ viderunt oculi tui ne proferas in iurio

gio citò , ne postea emendare non possis , cùm cc  
de honestaueris amicū tuum. Scimus tamen quia cc  
sunt nonnulli, qui dum plus sapere quam opör-  
tet sapere student, à proximorum pace resiliunt,  
dum eos velut hebetes stultosque contemnunt.  
Vnde per se veritas admonet dicens : habete in cc  
vobis sal , & pacem habete inter vos. Ut quis- cc  
quis habere sal sapientiae studet, curet necesse  
est, quatinus à pace concordiae nunquam rece-  
dat. Vnde terribiliter Paulus admonet dicens :  
Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimo- cc  
niam , sine qua nemo videbit Deum. Præcipue cc  
autem nos eam seruare & persequi , id est, per- .  
fectè sequi debemus , qui Deo quotidie sacrifici-  
care debemus, & veritate contestante specialiter  
quasi præcipimur , ut si offeramus munus no- cc  
strum ad altare, & ibi recordati fuerimus, quia cc  
frater noster habet aliquid aduersum nos, relin- cc  
quamus ibi munus nostrum ante altare, & ea- cc  
mus prius reconciliari fratri nostro , & tunc cc  
venientes offeramus munus nostrum. Ecce du- cc  
ctor & doctror noster à discordatibus non vult  
accipere sacrificium, holocaustum suscipere re-  
cusat. Hic ergo perpendendum est, quantum sit  
malum discordiae, propter quod & illud non ad-  
mittitur, per quod culpa laxatur. Non enim nos  
aduersus fratres nostros habemus, si talia con-

# FLODOARDI Hist.

era nos ante collationem scripserunt. Sed credendum est si illa scripsissent, ad nos, contra quos illa scripserant, transmisissent. Nunc autem illis quomodo rescribere possumus, cum utrum illa scripserint ignoremus? Veruntamen ne sine responso nostro vestra dominatio maneat, vobis de cuius manu illa accepimus, corde, ore, & stylo, non formidantes carpentium nos derogationem respondere curamus. Primo scilicet mittentes ea quæ ab eisdem fratribus nostris in synodo conscripta fuisse leguntur, licet hinc antè alia conscripta reperiantur. Sed quia hæc in suggestione nostram & contra excerpta à nobis capitula cōfecta noscuntur, ea primum iudicauimus ponere, quæ maioris nominis, licet non autoritatis, quia partim nō veritatis, propter ramen synodalem prætitulationem dignum duximus magnipendere. Deinde illa, quæ à pluribus & per aliorum manus de pluribus ex his causis accepimus, propter quam necessitatem ex Catholicorum patrum, ut diximus, sensibus & verbis capitula illa quatuor excerptere procurauimus, ea conditione, ut de singulorum scriptis ex sigulis sententijs, quæ in à nobis excerptis capitulis continentur, quædam prout necesse viderimus ponamus. Post hæc, capitula à nobis excerpta de patrum sen-

ECCLESIA REM. LIB. III. 210  
sibus & verbis, ut illa excepsumus, ponere  
procurabimus. & si diminis & authenticis scri-  
pturis, & Catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ  
sanctæque Romanæ sedis & orthodoxorum pa-  
trum sensibus, qui eidem sanctæ matri Eccle-  
sia præsederunt, & qui ab eadem Apostolica  
sede Romana nobis in canone recipiendi dati  
sunt, sensum nostrum in eisdem capitulis ex-  
pressum concordari demonstrare potuerimus,  
agere veraciter humiliter ac deuote studebimus:  
quia aliorum ad stipulandum nostræ Catholicæ  
intelligentiæ sensum sententias recipere, nec  
proferre volumus: cum constet illud esse verum  
atque Catholicum, quod ipsa mater omnium  
Ecclesiarum, & vniuersalis Ecclesia duxerit ad  
probandum. Et si qui fuerunt appellati docto-  
res, ad probandam fidei sinceritatem illorum  
sententias non recipimus, neque proferimus,  
nisi quorum sententias ipsa Catholica mater  
Ecclesia decreuit esse probabiles. Si autem &  
aliqui emiserunt, qui doctrinalem cathedram  
tenuerunt, postquam ab eadem sancta sede ca-  
non sacrarum scripturarum, atque doctorum  
Catholicorum, fidelibus cunctis est datus, qui  
aliter senserunt, quam ipsi intellexerunt, atque  
docuerunt, quos ipsa mater Catholica suo ortho-  
doxo sinu recepit, amplectitur, atque fouet; qui

# FLODOARDI HIST.

nec debemus, nec necesse habemus, ad autoritatem sententias illorum proferre aut recipere volumus, quoniam in istis & per istos satis ad salutem habemus. Et si qui aliter quam isti maturiore & saniore documento tenendum docuerunt, dogmatizant aut dogmatizare praesumpserunt, totum ducimus fidei & saluti adversum, quidquid ab eorum salubri doctrina constat esse diuersum. Eorum etiam sententias, qui diuina dignatione, postquam ipse canon a beato Gelasio conscriptus est, sensu & doctrina Catholica & sanctitate conuersationis in Ecclesia floruerunt, & ab ipsis orthodoxorum patrum, qui in codem canone adnotati sunt, fideli quia Catholica doctrina nihil dissonum, nihil diuersum scripserunt vel docuerunt, reuertentia pari amplectimur, veluti venerabilis Bedæ presbyteri a discipulis sancti Papæ Gregorij Catholica fide imbuti, & a sancto Theodoro Archiepiscopo, utriusque linguae Graecæ videlicet & Latinæ perito, & a sancta Romana Ecclesia ad Anglos post discipulos beati Gregorij ad eruditionem transmesso, non mediocriter instructi; ac venerandæ memorie Paulini Patriarchæ Aquileiensis parochiæ: atque Alcuini viri religiosi & docti. quorum fidem & doctrinam Apostolica sedes Romana non

solum benignissime acceptauit, verum & multis laudibus extulit: sicut in scriptis ipsius sanctae sedis inuenimus, quæ Ecclesiae nostræ ab eadem Ecclesiarum matre acceperunt, tempore diuine memorie Caroli imperatoris, quando synodus pro cognita infidelitate Felicis est habita, & ad Romanam Ecclesiam velut ad apicem Ecclesiarum transmissa. Sed & eorum scripta qui legit, quam sint laudanda & recipienda intelligit. Denique si talium, ut diximus, sententijs concordari capitula quæ excerpsumus, demonstrare non potuerimus; parati sumus doctioribus & Catholicis aurem accommodares sensum subdere, & sine contentione nos doctrinæ illorum subicere. Et quia libellum de scrinio bona memoriae fratris vestri Lotharij, sine nomine autoris suscepimus, in quo sigillatim per loca singula capitula à nobis excerpta sunt posita, & assensu illius, quiscumque ille fuerit, reprehensa sunt & damnata. cum de Catholicorum patrum dictis nostra capitula, si poterimus, confirmare curabimus, ipsius etiam reprobationes ponemus, & eas, quantū Dominus dederit, confutare studebimus. Tunc demum ponemus de capitulo confratrum nostrorum quinto, unde notam nobis quasi tacite & è litera impogetur, quod in Gothescalci scriptis inuenimus postquæ

# FLODOARDI HIST.

capitula quatuor sèpè memorata excerpimus,  
& quid inde sentiamus Domino inspirante dice-  
mus. Et sic tandem subiiciemus illa decē & sex ca-  
pitula, pro quibus de Scotorum pultibus confra-  
tres nostri, sine culpa nostra, in hac dūtaxat cau-  
sa nos pascere decreuerunt: & quid de eisdem  
capitulis sentiamus, ex Catholicorum patrum  
sensibus ostendemus.

De his quæ Carolo Regi scripsit.

Cap. XVI.

ITEM aliud edidit volumen insigne ad  
eundem regem, contra præfatum Go-  
thescalcum, & cæteros prædestinatianos,  
de quo huiusmodi ad ipsum scripsit epi-  
stolam.

D O M I N O C A R O L O R E G I  
glorioſo, Hincmarus nomine non merito Re-  
morum Episcopus, ac plebis Dei famulus,  
vna cum collegis domnis fratribus meis ve-  
nerandis Episcopis, oratoribus scilicet salutis  
atque prosperitatis vestræ deuotis.

N V P E R elapoſo mense Iunio, per indi-  
ctionem septimam, anno incarnationis domini-

ce octingentesimo quinquagesimo nono, dedistis nobis quedam capitula, sicut nostrae dixistis humilitati, à Remigio reuerentissimo Lugdunensi Archiepiscopo vestræ porrecta sublimitati: iubentes ut tempore congruo de his vobis redderemus responsum, si unanimes uno ore eorumdem capitulorum sensu concordaremus, an quia vobis a sana patrum fide in quibusdam dissentire videbatur, noster sensus quem à Catholico trahite non deniare credebatis, ab eis in aliquo disideret, sequentes & præcepti Domnici iussionem, & Christianam prædecessorum vestrorum consuetudinem. Est enim & diuinis legibus cautum, & prisco antiquorum principium more suetum, ut quotienscumque in Catholica fide vel diuina religione quiddam noui emergerit, à principali sententia Episcoporum consultui referatur, & quod eorum iudicio, scripturarū sanctarū auctoritate, & orthodoxorū magistrorum doctrina, atque secundum auctoritatē canonicaē & decreta Pontificum Romanorum Christi Dei nostri vi- carij, & sancte eius Ecclesiæ Presules, credendum sequendum & tenendum, atque prædicandum decreuerint, id ab omnibus corde creditur ad iustitiam, ore autem confiteatur ad salutem, sequatur ad vocationem, teneatur ad coronam, prædicetur ad lucrum. Quæ siquidem capita in con-

## FLODOARDI HIST.

uentu Episcoporū habito in territorio Tullensi,  
in villa quæ dicitur Saponarias, ante biduum  
quim yobis porrecta fuerint, sunt recitata, pro-  
ferente & deponente ea synodo domno Remigio  
Lugdunensium Atchiepiscopo: quæ sicut dixit  
& in epigrammate eorundem capitulorum con-  
tinetur, in hoc ipso anno in Kalendis nihilomi-  
nius ibidem descriptis, & in suburbio Lingonicæ  
Yrbis ad instructionē Dominici populi ipse &  
sibi comprouinciales Ebiscopi ediderunt: & in  
crastina alia quedam capitula, de quibus post lo-  
cuturi sumus, relecta fuere, super quibus sicut  
quibusdam ex fratribus visum est, quorundam  
sensus est motus. Nam ut verè & nos fateamur,  
nostræ consciëtiæ super pridē capitulis, quæ ut di-  
ximus Remigius Archiep. synodo presētauerat,  
recitatit, Catholicorū ad memoriam reducentes  
doctoru traditiones, non modicè se concusserunt.  
Vnde nostrorum quidaen, fidei Christianæ zelo  
succensi, aliqua synodo voluere sugerere: sed mo-  
tus nostri ab eodem Venerabili Archiepiscopo  
Remigio Lugdunensem sunt modestè composi-  
ti; eo Venerabiliter perorante, ut si quorun-  
dam nostrorum sensus ab eisdem prolatis capitu-  
lis, in aliquo dissentiendo se commoueret, ad pro-  
xime futuram synodum Catholicorum libros da-  
ctorum quique deferre curaremus, & sicut me-

lius secundum Catholicam & Apostolicam do-  
ctrinam in commune inuenerimus , de cætero  
omnes vñanimiter teneamus . In cuius deuotione  
Coepiscoporumque ipsius Diœcēsos , quorum  
etiam & ante ordinationem mentem Catholicam  
atque doctrinam , sicut & vos non latet ,  
cognouimus , quantum sensui pusillitatis nostræ  
fidem accommodare audemus , percepimus quia  
non ex ipsis , ut non dicamus per ipso s , synodo  
capitula ipsa fuere prolatæ . Quapropter blando  
quamvis sibilo eos quidam charaxare voluerunt  
de eo quod sanctus Cœlestinus Episcopus Galli-  
canos redarguit dicens : Quid illic inquit spei est “  
vbi magistris tacentibus hi loquuntur , qui si ita “  
est eorum , discipuli non fuerunt . timeo ne comit-  
tere sit hoc tacere , timeo ne magis ipsi loquantur . “  
qui permittunt illis taliter loqui . In talibus causis “  
suspitione non caret taciturnitas , quia occurre-  
ret veritas , si falsitas displiceret . Merito namque “  
caussa nos respicit , si silentio faueamus errori . “  
Nos tamen plures , qui eorum fidem & doctri-  
nam & prudentiam nouimus , minus in eis ista  
noscentibus sententiam pro dissensione baptismi  
de beato Cypriano à sancto Augustino collau-  
datam s̄pē numero in libro secundo de baptismo  
positā proposuimus : Quomodo enim inquit pa-

## FLODOARDI HIST.

tuit ista res tantis altercationum nebulis inuoluta ad plenarij conciliij luculentam illustratiōnem, confirmationēmque perduci, nisi primō diutiūs per orbis terrarum regiones, multis hinc atque hinc disputationibus & collationib. Episcoporum pertractata constaret. Hoc autem facit sanitas pacis, ut cū diutiūs aliqua obscuriora queruntur, & propter inueniendi difficultatem diuersas pariunt in fraterna disceptatione sententias, donec ad verū liquidum perueniatur, vinculum permaneat vnitatis, ne in parte præcisa remaneat insanabile vulnus erroris. Et ideo plerumque doctioribus minus aliquid reuelatur, ut eorum patiens & humilis caritas, in qua fructus maior est, comprobetur, vel quomodo teneant vnitatem, cū in rebus obscurioribus diuersa sentiunt, vel quomodo accipiunt veritatem, cū contra id quod sentiebant declaratam esse cognoscunt. Sciebant namque iidem venerabiles Catholici & docti viri, quia in multis regionibus ac prouinciis hæc pestifera erat recomota doctrina, & ideo silentiū in suis prouinciis imponere tam facile, sicut forte poterant, noluerunt errori, donec ad plurimorū notitiam peruenta plurimorum iudicio quæstio sopiretur. quia, ut dicit sanctus Cælestinus in

epistola ad Nestorium directa , omnes debent  
nosse quod agitur , quotiens causa omnium tra-  
Etatur. Vnde licet , ut cum omnium in unius  
propositione fuerit diffinita consultatio , cuncto-  
rum valeat ad omnes emanari solutio . Hæc ea-  
dem namque capitula , sicut facile reminisci po-  
testis , ante triennium nobis in villa Rothoma-  
gensis episcopij , quæ Nelpha dicitur , quando in  
excubii contra Normannorū infestationem de-  
gebamus , sub titulo quasi in Valetiana synodo co-  
scripta fuerint , anno incarnationis Dominicæ  
octingentesimo quinquagesimo quinto , sub Lo-  
thario imperatore dedictis , ut ad illa quæ nobis  
viderentur Catholicè ex orthodoxorum magi-  
sterio responderemus , cum aliis quorumcumque  
scriptis , quæ hinc ad vestram notitiam peruenere .  
Quorum quedam scripta recepimus , sed ea publi-  
care nolumus , solliciti seruare unitatem spiritus  
in vinculo pacis , donec cum eis , qui vobis illa trā-  
miserant , familiari colloqueremur sermone , &  
eos si aliquo modo valeremus ab hac prava in-  
tentione ad Catholicæ fidei unitatem cooperante  
Domino reuocaremus . Sed quia partim occupa-  
tionib . præpediti , partim autem in fraternis sua-  
tionibus minùs quam necesse fuerat obauditi , eos  
quos monere disposuimus à sua intentione reuoc-  
are nequiuimus . Vnde quia sicut dicit Aposto-

## FLODOARDI HIST.

lus, Quorundam hominum peccata manifesta sunt, & quæ aliter se habent abscondi non possunt: adeò quorundam excreuit dissensio, ut hæc dissonantia ad vestram perueniret notitiam, & synodali decreto pro zelo fidei, & unanimitatis amore, antequam hæc nobis perscrutanda committeretis, quatuor capitula Episcopali diffinitione vobis de Catholicorum patrum dictis colligi, & singulorum exigeretis manibus roborari. Postea verò & quorundam ex his qui eisdem capitulis subscripserant, & aliorum etiam in tantum est accumulata recordia, ut necesse foret & iussionis vestræ instantia & executionis nostræ obediētia, hinc eoru quois præmisimus scriptis & propositionib. literali officio respondere. Inter quæ & his capitulis quæ nobis nuper dedistis, pro nostri ingenioli capacitate sub dubietate tamen respondimus. quia non credidimus ut fratres & Coepiscopi nostri contra regulas Ecclesiasticas aduersum nos talia debuissent conscribere: præsertim cum non ignorarent Dominicis institutionibus. & legibus promulgatis præfixum esse, qualiter si in sepefatis capitulis fidei obloqueremur, nos compellare, & tunc synodali iudicio nos, nostrisque sententias à sua debuissent coniunctione explodere. Nunc verò quia certi sumus, cuius compositioni deb. mus de sepe nominatis.

questionibus respondere, seruat is relationum ab-  
solutionibus contra eos quibus à vestra domi-  
natioee pro imposito nobis ministerio iussi su-  
mus reddere rationem, contra hæc tantum ca-  
pitula quantum ex nobis est cum omnibus pa-  
cem habentes, ex sanctorum scripturarum au-  
toritate, & Catholicorum patrum sententiis  
simpliciter respondere curabimus, ut cui forte  
omnia illa legere non liquerit, vel non libue-  
rit, hic compendiosas pro tempore capitulorum  
responsiones inueniat, quas furatis horulis à di-  
uersis occupationum distensionibus qui cogitatio-  
num ferias non habemus, sicut de sententia san-  
ctorum patrum accepimus, ne torpore vel ino-  
bedientia à vestra denotaremur Christiana de-  
votione, cōmittere schedulis tumultuario sermo-  
ne studuimus, quoniam in præfatis relationibus,  
pronocati multiplicib. multiplicium illationibus,  
multipliciter multiplicibusque collationibus non  
sine, sicut scimus & confitemur, lectoris tædio,  
sensu, sed tamen Catholicis in tribus libris lacinio-  
so sermone respondere sategimus. Sed in hoc ma-  
xime benigno lectori nos satisfacere autumamus,  
quia singulari singulari semper ponentes senten-  
tias, singulariter ad obiecta & resistentia fidei  
respondere studuimus, & vel in hoc sola deuotū,  
quémque lectorem nobis conciliari confidimus,

# FLODOARDI HIST.

quia cum ex sua mente nostrum laborem perpenderit, nos apud se excusatos habebit. Quis vero sit istorum capitulorum compositor, cui quasi a novo cogimur respondere, ipse se prodet cum necessarium vigebitur ad lucem veritatis venire. quia operator tenebrosorum operum, inter quae ab Apostolo & haereses describuntur, odit lucem, & non venit ad lucem ut non arguantur opera eius. omnis vero qui bona agit, inter quae bona ab Apostolo, & fides connumeratur, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta. Sed & ille quicunque est, si ad lucem venerit, & veritati ex corde consenserit, esse filius lucis poterit. Si autem & pertinaciter contradixerit veritati, ipse in infideliitate sua & contentionis sue recordia haereticis sibi nomen imponet. quia non statim haereticum, quod ignoranter a fide sentitur diuersum, si non fiat pertinaci contentione haereticum.

De Synodo sex prouinciarum Galliae apud Trecas habita. Cap. XVII.

**A**nno denique Dominicæ incarnationis octingentesimo sexagesimo septimo synodus prouinciarum Remensis, Rothomagensium, Turonensium,

Senonum, Burdegalensium, atque Bituricensium, apud Trecas viij. Kalend. No-  
uembris conuenit. Vbi quidam Episco-  
pi, vt assolet, gratia regis Caroli Vulfado  
fauentes, quædam contra veritatem, &  
Canonum sacram auctoritatem aduersus  
Hincmarū moliri cœperunt. Sed ifdem  
Hincmarus eorum molitionibus ratione  
& auctoritate obuians, plurimorum sen-  
tentia præualente, rerum gestarum or-  
dinem, de quibus agebatur, communi  
consensu epistola scriptum per Aetardū  
venerabilem Nannetensem Episcopum  
Papæ Nicolao Episcopi, qui conuenerat,  
träsmiserunt. Cuius epistolæ tenor idem  
extitit, qui fuit in epistola Hincmari Re-  
morum Episcopi, quam per clericos suos  
sub peregrinorum habitu, propter con-  
trariorum vitandas insidias, præcedente  
Iulio mense Romam miserat. Epistolam  
autem in præscripta synodo factam, &  
Archiepiscoporum qui conuenerant si-  
gillis signatam, Aetardus preferendam  
suscipiens, cum quibusdam Episcopis ad  
Carolū, sicut ipse præceperat, rediit. Ca-  
rolus autem immemor fidelitatis atque  
laborum, quos pro eius honore & regni

## FLODOARDI HIST.

obtentu s̄æpe factus Hincmarus per plures annos subierat, eandem epistolam ab Aetardo sibi dari exegit, & Archiepiscoporum sigilla confringens gesta synodi relegit; & quia sicut voluerat in eadem synodo Hincmarus non extitit confutatus, epistolam suo nomine ad Nicolaum Papam dictari in contrarietatem Hincmari fecit, quam & bulla sui nominis sigillauit, & cum epistola synodali per ipsum Aetardum Romam direxit. Præfati autem Hincmari clerici in mense Augusto Romam venientes, Nicolaum Papam iam valde infirmatum, & in contentione, quam contra Imperatores Græcorū Michaëlem & Basiliū, sed & contra Orientales Episcopos habebat, magnopere laborantem inuenerunt. quapropter usque ad mensē Octobrium ibidem sunt immorati. Nicolaus verò Papa gratanter suscipiens quæ Hincmarus ei scripserat, de omnibus sibi satisfactum esse rescripsit. Sed & alteram epistolam eidem & cæteris Archiepiscopis & Episcopis in regno Caroli constitutis transmisit, innotescens præfatos Græcorum imperatores, sed & Orientales Episcopos calumniari

sanctam

sanctam Romanam Ecclesiā , immo om-  
nem Ecclesiam quæ Latina vtitur lingua,  
quia ieiunamus in sabbatis, quòd Spiritū  
sanctum ex patre filioque procedere di-  
cimus, quia presbyteros sortiri coniuges  
prohibemus , & quoniā eosdem presby-  
teros chrismate linire baptizatorum frō-  
tes inhibemus : dicentes ipsi Græci, quòd  
chrisma ex aqua fluminis Latini confi-  
ciamus: reprehendētes nos Latinos quod  
octo hebdomadibus ante Pascha à car-  
nium , & septem hebdomadibus à casei  
& ouorum esu more suo non cessamus.  
dicentes etiam , quòd in Pascha more  
Iudæorum super altare pariter cum Do-  
minico corpore agnum benedicamus &  
offeramus : succensentes etiam nos , quia  
clericī apud nos barbas suas radunt, & di-  
centes quia Diaconus non suscepit pres-  
byteratus officio apud nos Episcopus or-  
dinatur. De quibus omnibus per singulas  
prouincias à Metropolitanis cum eorum  
Coepiscopis sibi rescribi præcepit , allo-  
quens eundem Hincmarū in epistolæ fi-  
ne hoc modo: *Tua, inquit, hincmare caritas*  
*cum hanc epistolā legerit, mox ut etiā ad alios*  
*Archiepiscopos, qui in regno filij nostri Caroli*

# FLODOARDI HIST.

gloriosi regis consistunt, deferatur summopere a-  
gere studeat, & ut de his singuli in Diœcesibus  
propriis vnâ cum suffraganeis suis in cuiuscum-  
que regno sint constituti, cōueniēter tractare, &  
nobis quæ repererint, suggestere cūrent, eos inci-  
tare non negligat. Ita ut eorum omnium quæ præ-  
sentis epistolæ nostræ circūstantia continet, tu &  
strenuus executor illic existas, & apud nos verax  
& prudens scriptorum tuorum serie relator inue-  
niaris. Quam epistolam Hincmarus su-  
scipiens, in Corbanaco palatio consistē-  
ti regi Carolo cum pluribus Episcopis re-  
legit, & ad alios Archiepiscopos, sicut  
in mandato acceperat, dirigere studuit.  
Nicolaus Papa Idibus proximè præce-  
dantis mensis Decembris obiit. Cui A-  
drianus Papa electione clericorum, &  
consensu Ludouici imperatoris in Pon-  
tificatu successit. quem Aetardus Ro-  
mam veniēs cum supra scriptis epistolis  
in Apostolica sede iam ordinatum in-  
uenit.

*Item de præfato Rege Carolo Cap. XVIII.*

**S**cripsit præmemoratus dominus Hincmarus ad eundem regem Carolum libellum, ex sacris scripturis & Catholiconum dictis collectum, ac triformi digestione distinctum, scilicet de persona regis & regio ministerio in causa rei publicæ, & quæ debeat esse discretio in misericordia, & de vltione specialiū personarum : quem conclusit in capitulis xxxiii: Scripsit etiam ad præfatum regem instructionem vtilissimam, de cauendis vitiis & de exercendis virtutibus; mittens ei pariter epistolam beati Gregorij ad Recaredum Vvisigotorum regem. Item scripsit ad eundem regem collectionem quandā multarum auditoratum de Ecclesiis & Capellis, contra dispositionem Prudentij Trecassini Episcopi. Scripsit etiam ad instructionem ipsius regis, de duodecim abusiis, sanctorum colligens in his dicta patrum, & præteriorum constitutiones regum. Sed & de promissione sua eum admonens, quām verbo ac scripto, antequam rex consecraretur, primatibus &

# FLODOARDI HIST.

Episcopis fecerat. Scripsit quoq. multas ad ipsum regem epistolas, vt qui eiusdem Archiepiscopi de multis requirebat consilium, & per eius prudentiæ suggestionē multa industriè disponebat. Quando etiam filius suus Carlomannus clericus aduersus eum consurrexit, & ipse rex ad Viennam contra Gerardum comitem qui à se descivierat profectus erat, huic Præsuli nostro litteras suas misit, mandās ut conuocaret Episcopos regni ac laicos ipsi fideles, vt Episcopi secundum ministerium suum prohiberent Carlomanno, ne aliquod damnum in hoc regno faceret, & laici resisterent illi, ne hoc facere posset. Qua de re Engilranno, Goslino, & Adelelmō Comitibus scripsit, quærēs ab eis, immo consilium dans, quid super hac re foret illis agendum. Litteras quoque deprecatorias regi iam pro eodē Carlomanno direxerat, & pro pace inter ipsum & patrem eius laborabat: multa tamen mala & deprædationes ab ipso, eiusque complicibus patiebatur. Accedēs autem cum aliis fidelibus regis ad ipsius Carlomanni colloquium, obsides ei dedit, & accepit ab ipso, vt pax fieret in regno, &

homines ipsius Carlomanni pacificè in regno consisterent, & idem Carlonanus in uillis sancti Medardi cum paucis pacificè maneret, donec missi regis venirent, & Carlomannus cum fidelibus regis ad patrem suum pergeret, & placitum cum eo faceret, vel sanus ad suos rediret. Susceptis autē missis regis, misit literas ad Carlonānū, ut veniret eius ad colloquiū, auditurus ibi quid rex mandaret. vbi etiā fideles regis conuocauit, ut ibi, quod de pace stabilire possent, agere certarent, quod & tunc quidem factū est. Sed rex eundem filium suum cum suis postea excommunicari fecit ab Episcopis totius regni, pro malis quæ relinquere nolebat: insuper & comprehensum oculis priuari iussit. Domno verò Hincmaro rex idem non solūm de rebus Ecclesiasticis, sed & de populo in hoste in conuocando, ut ipse hoc ageret, in mandare solebat, & ipse accepto regis mandato tam Episcopos quā Comites conuocare solitus erat.

- De hoc rege Carolo in visione Bernoldi rediuiui, de qua superiùs aliqua iam narrauimus, talia referūtur visa. Venit in quēdam locum tenebrosum ad quem ex alia,

## FLODOARDI HIST.

parte luce resplendebat de vicino loco  
fatis lucidissimo, & pulcherrimè florido  
ac odorifero: ibique iacere vidi hunc re-  
gem Carolum in luto ex sanie ipsius pu-  
tredinis, & à vermis edi, qui carnem  
ipsius omnem iam penè absumperant,  
& non apparebat in corpore ipsius aliud,  
nisi nerui & ossa. Qui vocans hunc ex no-  
mine dixit, Quare me non adiuuas? Cui  
respódit: Domne, quomodo vos possum  
adiuuare? & ille, Prende, ait illam petrā,  
quæ iuxta te est, & pone illam sub capite  
meo. quo facto, dixit ad eundem, Vade  
ad hincmarum Episcopum, & dic ei, quia  
illius & aliorum fidelium meorum bona  
consilia non obaudiui, ideo ista quæ vi-  
des pro culpis meis sustineo, & dic illi  
quia semper in illo fiduciam habui, ut me  
adiuuuet, quatinus de ista pœna sim libera-  
tus; & per omnes qui mihi fuerūt fideles,  
ex mea parte postulet ut me adiuuēt, quia  
si inde certamen habuerint, citò de ista  
pœna ero liberatus. cùmque interrogas-  
set eum, quis locus esset vnde illa lux re-  
splendebat, audiuit sanctorum esse re-  
quiem: conatusque proprius accedere,  
vidit tantam claritatem, sensitque suaui-

tatem, tantumque dulcorem, quantum humana nō potest edicere lingua. Videlque inibi multitudinem hominum diuersi ordinis in albis vēstibus collætātium, & quædam sedilia lucida, in quibus nemo adhuc sedebat eorum quibus præpara-ta erant. & in illo itinere ingressus est Ecclesiam quandam, in qua reperisse visum sibi est Hincmarum Episcopum, paratum cum clericis reuestitis ut missam celebra-ret. dixitque illi hoc quod Carolus ei mandauerat. Statim regressus ad locum, vbi eundem regem iacentem viderat, inuenit eum in loco lucido sanum corpo-re & indutum regiis vestibus, dixitque il-li, Vides quomodo me adiuuit tuus mis-saticus? Quam visionem dominus Hinc-marus sibi relatam describens, & per loca vbi necesse visum est exponens, ad multorum notitiam peruenire fecit, & tam per se quam per alios regis fideles si-bi quoq. subiectos, pro ipsius absolutio-ne animæ, & adipiscenda requie piè fide-literque laborauit. Idem vero Præsul de multis regi necessariis sæpissime suggere-bat. Inter quæ scribit ad eum pro electio-ne Beluacensis Episcopi, post obitum

## FLODOARDI HIST.

Hildemanni Præsulis ipsius urbis. In qua epistola regē studet à Simoniaca hæresi compescere, asserens sibi multò amabilius esse istum Episcopatum secundum sæculum dimittere, quām Episcopum contra canonicam institutionem non tam benedicere, quām æterna secum maledictione maledicere. Item pro cella vel monasterio Flauia co, quod idem rex sibi, dum in ipsius ante Episcopatum moratur seruitio, donauerat; & ut in vita sua illud teneret, præcepto confirmauerat: quodque à quodam inuasore destructum restruxerat, & religionem, prout valuit in eo restaurauerat: quod postea rex idē conabatur iniustè à iure ipsius auferre. Item pro quodam refuga, qui quandam sanctimonialem sibi copulauerat; suggesterens regi, ut eum comprehendi faceret, atque sua regia potestate separaret ab hoc crimine, quia ipse stuprator Episcopali iudicio renuerat obediens. Item pro causa Rothadi Episcopi, quem rex ad causas suas vocauerat, & aduocatum dirigere præceperat, qui responderet contra hominem quendam ipsius Rothadi de beneficio ipsius, vnde inter eos causa

ECCLESIAE REM. LIB. III. 221  
versabatur. pro qua re subtiliter ac diligenter eundem regem reprehendit, ab hac intentione sacris auctoritatibus interpositis reuocare gestiens. Item de missatico suo, quod executus est apud Lotharium imperatorem & Ludouicum Transrheneſem, fratres ipsius Caroli, pro pacto pacis inter eosdē tres fratres componendo. Item aliam epistolā de eadem re : in qua eundem Regem Carolum instruxit, qualiter agere erga fratres suos deberet, simulque de receptione vel reiectione eorum, de quibus ratio ventilabatur. Item de causa Lotharij imperatoris fratris ipsius, qualiter Romæ habebatur, & quando venturus esset in istas partes. Instruens etiam hunc regem, quallem se tam coram Deo, quam etiam coram hominibus exhibere deberet: vnde reginam quoque admonet, vt regem ad honestam & regi congruam studeat exhortari conuersationem. Item de militaris rei dispositione, pro soluenda Beluaensis urbis obsidione, in qua designare curauit, qualiter Ecclesiam sibi commissam tractaret : Ecclesiasticas scilicet actiones per monasteriorum præpositos,

& Archipresbyteros : curam villarum ac dispensationis domus , regaliumque seruitiorum & hospitum , querelasque clamantium vel interpellantium , per fidelissimos laicos . Irem de itinere ad superiorem Franciam , qualiter disponatur , & quomodo regnum istud ordinatum dimittatur . Item de synodo quam præcipiebat rex conuocari infra parochiam Remensem : ostendens quibus ex causis conuocari debeat synodus : & de aliis quibusdam utilibus rebus . Item de causa Hilduini abbatis defuncti . Item de causa Gerardī comitis . Item de causa Ludouici regis Germaniæ fratris eiusdem Caroli . Item de causa Lotharij regis Italiæ , nepotis ipsius Caroli . Item de opera pontis , quem rex cum ipso ac cæteris nonnullis fidelibus suis faciebat ad Pistas in Sequana . Item de causa Hincmari nepotis sui , montis Lauduni Episcopi , plures scribit epistolas : pro quo multum apud eundem regem laborauit . Item de infirmitate sua , & de peregrinis quibusdam monachis suscipiendis . Item de rebus sancti Remigij sitis in prouincia Viennensi , vel Aquensi . Item de ordinationi

bus quorundam Episcoporum, & nonnullarum Ecclesiarum. Item de itinere ipsius regis ad Italiam post mortem nepotis eius Imperatoris Ludouici : quomodo iter illud disponat, & quomodo regnum istud ordinatum dimitat. Item de quæstionibus cuiusdam Mancionis. Item de villa Nouilliaco, & rebus ad ipsā pertinentibus. Item pro litteris Ludouici Regis fratris ipsius Caroli, quas illi pro visione, qua pater suus sibi apparuit, ei misserat: quarum exemplar transmisit eidem regi Carolo, cum exemplari epistolæ, quā pro hac re ipsi Ludouico direxerat. Item pro causa Vvaltarij defuncti, viri clarissimi, & de imagine Saluatoris. Item pro causa Laudunensium, & ordinando eis Pontifice post deiectionem Hincmari. Item de eadē re. Itē de passione S. Dionysij à Methodio Constatinopolitano Græcè dictata, & ab Anastasio Romanæ sedis Bibliothecario Latinè conscripta, & de vita vel actibus beati Sanctini, & quid in his inuenierit de commemoratione sancti Dionysij. Item de villis sancti Remigij in Vosago, qualiter vsq. ad id temporis sint habitæ. Pro diuersis quoque rebus aliis

FLODOARDI HIST.  
diuersas ad eundem dedit epistolas.

Quæ Ludouico eiusdem Caroli filio scripsit.  
Cap. XI X.

Item ad Ludouicum regem filium hu-  
lius Caroli, quem vnixerat & consecra-  
uerat, de coniecto Normannis dando.  
Item de disponendis regni vtilitatibus,  
& ordinatione atque consilio patris Im-  
peratoris sequendo. Item post obitum  
eiusdem Imperatoris, de ordinandis re-  
gni sui principiis, proponens ei exempla  
prædecessorum suorum, & instruens eum  
per capitula de iusto regni regimine, &  
honore sanctæ Dei Ecclesiæ, cæterisque  
sibi ac regno necessariis rebus. Item de  
quibusdam præsumptoribus corrigēdis,  
& tēperanda censura correctionis & aliis  
commoditatibus. Item ne quippiā con-  
tra Canonicas moliretur regulas, nec ali-  
cui hoc Episcoporum præciperet, ne sen-  
tentiam diuinam incurret. Item quali-  
ter commonuerit ex præcepto regis ip-  
sius Hugonem, Lotharij regis filium, su-  
per malefactis quæ agebat: & de homi-  
nibus suis ad regem cum hostili apparatu

dirigendis. Ad filios quoque ipsius defuncti Regis Ludouicum & Carolomanum, pro electione canonica Ecclesiæ Tornacensis & Nouiomensis obtainenda post obitum Ragenelmi Episcopi. Itē pro ipsa electione iam facta, quam indignè tulerant ab ipso Archiepiscopo fuisse dispositam. Item pro eadem re, ostendens qualiter in electione ipsorum consenserit, quando electi sunt ad regni principatum, & quæ ab eis pro hac electione mandata percepérunt: & quale sit ministerium regale, & quale Pontificale, & qualis eligendus vel ordinandus sit Episcopus, & qualiter non debeat ordinari, & ut diuinæ auctoritates addiscere curent. Item pro eadem re, sacris demonstrans auctoritatibus, quām grauiter in Deum peccarēt qui illam ordinationem tandiu differri facerent, & de obiectis sibi à Gosleno super Ludouici regis patris eorum assensu. Quare Ansgardim vxorem abiecam eum recipere non coegerit, & Adelaidim ab eo retineri non prohibuerit: & de litteris Ludouici regis ad eum pro filiorum suorum prouectione datis, & de mandatis istorum régum ad se indebitè

# FLODOARDI HIST.

missis. Item ad hunc Ludouicum solum, de consilio à se petitō, quale sit vtile Regi consilium, & qualiter debeat agere iudicium & iustitiam , & quid hæc bōni conferant obseruata, quidve mali neglecta irrogare soleānt &c. Item ad regem Carlomannum adolescentem, & ad episcopos, admonitionem disponendo regali ministerio per capitula. Item aliam admonitionem ad eundem regem , similiiter per capitula.

*De his quæ Ludouico fratri eiusdem Caroli  
scripsit. Cap. XX.*

**L**vdouico regi Germaniæ, præfati Caroli regis fratri, nonnulla quoq. scripsisse reperitur. Ad petitionem ipsius regis , de quibusdam quæstionibus super quibus fuerat interrogatus ab ipso pro quodam Fulcrico ; reddens ei rationem dignam , cur excommunicauetit ipsum ; quem sub obtentu absoluit agendæ pœnitentiæ. Item pro tuitione ac defensione rerum Remensis Ecclesiæ in Thoringia coniacentium. Item de peruatione regni fraterni, dignis & ytilimis ej hoc dissua-

dens admonitionibus, ne id ad suam aggrediatur damnationem. Item aliam de hac eadem re cum cæteris regni huius Episcopis ad eundem regem scribit epistolam, Episcopali moderatione refertam. Item semel & secundò ad ipsum per se, de his quæ mandauerat ab eo fieri in aduentu suo Remis ut non sicut disponebat, nec tali veniret tempore; quia incongruū esset, & animæ suæ importunum. Item ad eundem, qualiter de pace inter ipsum & fratrem eius Carolum stabienda labrabat; referens ei gratiarum actiones pro filiis Ecclesiæ Remensis, qui in ipsius bene tractabantur regno: petens ut securè liceret illis suas, quas ibi habebāt, tenere proprietates. Item de metallo quod ei transmisit ad faciendum signum: subiungénsq. de pace atque caritate seruanda, & voluntate Dei sequenda, ut illi mandat, admonitionem. Item pro rebus Ecclesiæ Remensis apud Thoringiā sitis. Item de reliquiis sanctorū Remēsis Ecclesiæ, quas illi sicut petierat trāsmittebat; & de libro vitæ, virtutūm q. S. Remigij. Item de rebus S. Remigij sitis in Thoringia. Item de passionibus sanctorū, & de rebus suorum.

hominum, quas in illius regno habebant,  
ut de his nullum præiudicium sustineret.  
Item scribit cum Remigio Lugdunensi,  
Arduico Vesontionensi, Erardo Turo-  
nensi, Adone Viennensi, Egilone Seno-  
nensi Archiepiscopis eidem Ludouico  
Regi, pro Bertulfo Treuerensi Archie-  
piscopo, reprehensibile ac periculosum  
demonstrans esse quod aëtum ab eo cō-  
pererat: de hac Metropoli scilicet, & Tre-  
uerensi Ecclesia, ut eam inuadi, discindi  
ac depopulari à peruaore permitteret  
quodam monacho eiusdem Ecclesiæ. o-  
stendens quia licet regalis potestas præ-  
fideat humano generi dignitate rerum,  
præfulibus tamen diuinarum deuotè col-  
la submittit, atque ab eis causas suæ salu-  
tis expetit; inque sumendis cœlestibus  
sacramentis, eisque ut competit dispon-  
endis, subdi se debere cognoscit reli-  
gionis ordine potius quam præesse. Ita-  
que inter hæc illorū se pendere iudicio,  
non illos ad suam velle redigi volunta-  
tem. *Proinde, inquit, sicut, non leue discrimen*  
*incumbit Pontificibus situisse pro diuinitatis*  
*cultu quod congruit: ita regiae potestati, quod*  
*absit, non mediocre periculum est, si cum de-*  
beat

beat parere refugit, quod ei ex diuina voce a  
sacerdotibus nuntiatur: Domino dicente in E-  
uangelio, Qui est ex Deo, verba Dei audit. Si  
autem vobis aliquis minus deuotus suggerit,  
quod in eadem Metropoli in contemptu vestro,  
vel contra fidelitatem vestram, Metropolita-  
num Pontificem ordinari fecimus: quin potius  
consensu unanimitatis nostrae ipsi secundum  
sanos canones ordinavimus: quia, ut scriptum  
est, sicut Deus loci angustia non continetur,  
ita verbum eius non est alligatum: collaudante  
Redemptore ac Saluatore nostro, quod Centurio  
in hoc sensu dixerat. Dic verbo, Et sanabitur  
puer meus: videlicet quod hic dixeris, illic fieri  
qui in discipulis suis hodieque nobis licet indi-  
gnis loquitur, Spiritus patris vestri loquitur in  
vobis, qui replet orbem terrarum. Nolite cre-  
dere quæsumus prava suadenti: quia pro certo  
sciatis, non in contemptu vestro, neque contra  
fidelitatem vestram, in eadem Metropoli sede  
Pontificem ordinavimus: sed perpendentes quod  
Et vos melius scitis, quanta Et per quanta  
tempora ipsa Ecclesia desolata Et destituta sit,  
Et quanta contra Dei voluntatem non solum  
in eadem parochia, sed Et in tota prouincia  
ad eam pertinente, increuerint, cum nihil ca-  
nonice sine Primate suffraganei Episcopi agere

# FLODOARDI HIST.

Valeant, nisi quod ad proprias parochias pertinet, ibidem commoditatem regularem inuenientes canonice pontificem ordinauimus: quod & secundum diuinas leges agere possent atque deberent ipsius Metropolis suffraganei, si tanti numeri forent, ut per se regulariter possent ordinare Pontificem, qui non minus quam à tribus praeualent regulariter ordinari. Prosequitur etiam depromens auctoritates sanctorum patrum, quibus fulti hoc egerat, & subinde: Et quia tot in eadem prouincia suffraganei non erant Episcopi, ut Metropolitanum regulariter ordinare valerent, quoniam Ecclesiæ Remensis & Treuerensis comprouinciales atque sorores & ex auctoritate, & ex antiqua consuetudine habentur, ea conditione ut qui prior eorum fuerit Episcopus ordinatus, prior etiam habeatur in synodo, & sibi multo consilio & auxilio foueantur, atque fulciantur: Treuerensis prouincia Episcopi à Primate prouinciae Remorum solarium suæ ordinationis secundum sacras regulas quæsierunt, sicut sancti Sardenses canones dicunt: scilicet ut si contigerit in una pronincia, in qua plurimi fuerint Episcopi, unum fortè remanere Episcopum, & populi conuenerint, Episcopos vicinæ prouincie debere illum prius conuenire Episcopum, qui in ea pronincia moratur, &

ostendere quod populi petant sibi rectore, & hoc iustum esse, ut & ipsi veniant, & cum ipso ordinent Episcopum. Quod si conuentus literis tacuerit, & dissimulauerit, nihilque rescripserit, satisfaciendum esse populis, ut veniant ex vicina prouincia Episcopi, & ordinent Episcopum. Ex quibus rite colligitur, quia si prouincia Treuerensis non nisi unum vel nullum haberet Episcopum, Episcopi Remensis prouinciae potenti clero & populo Treuerensis Ecclesiæ deberent ordinare Episcopum. Cui Ecclesiæ omnes nos, quorum nomina praescripta in capite huius epistolæ legit gloria vestra, unanimi voto atque consensu fratrem & sacerdotem nostrum Bertulfum, ut premisimus, regulariter pontificem ordinauimus, sicut ex sacris regulis & ordinationis eius gestis ostenderemus, & si necesse fuerit ostendemus. Quapropter ipsius ordinationem, & dispositionem rerum ac facultatum Ecclesiasticarum, sicut sacri præfigunt canones, ita defendimus, & perpetuo defendemus, sicut & ordinem nostrum: quia si ipse non est Episcopus, nec nos debemus nominari Episcopi. Et si quis voluerit contra ordinationem eius sinistri quipiam dicere, excat & dicat: Veruntamen memor communionis sue. quia aut ipse non com-

# FLODOARDI HIST.

municabit Ecclesiastico & Episcopali ordini,  
aut nos non communicabimus ministerio Epi-  
scopali. Vnde verbis beati Leonis Theodosium  
Augustum quondam alloquentis, vos, Christia-  
nissime & venerabilis nobisque carissime rex,  
cum confacerdotibus nostris alloquimur: Im-  
plentes reverentiam clementiae vestrae sinceri a-  
moris officio, cupientesque vos placere per om-  
nia Deo, cui pro vobis a nobis & ab Ecclesiis  
nobis commissis supplicatur, ne ante tribunal  
Domini rei de silentio iudicemur, obsecramus  
coram unius Deitatis inseparabili Trinitate,  
qua tali facto luditur; cum ipsa vestri sit cu-  
stos & auctor regni, & coram sanctis An-  
geliis Christi; ut in eo statu & immunitate seu  
privilegio cum suo pontifice Treverensem Ec-  
clesiam esse iubatis atque conseruatis, quo ve-  
stri progenitores atque prædecessores, sed & in  
quo frater ac nepos vester Lotharius, pater scilicet  
ac filius, canonice cōseruauerunt. quatinus  
& vos meritum inde apud Deum; & B. Apo-  
stolorum principe Petrum, in cuius honore Ec-  
clesia ipsa est consecrata, habeatis, & nos am-  
plius debito in orationibus & ceteris debitibus  
obsequiis acquiratis. quia nisi pro vestra reue-  
rentia hoc differremus, iam in peruersore ipsius  
ecclesiae iudicium in terris exeretur haberemus, quod

DCXXX. Episcopi in magna Calchedonensi  
synodo de huiusmodi decreuerunt, & de cœlo:  
super eum intentant, & in iudicio diuino. ad:  
æternam damnationem exerent, nisi dignam pœ:  
nitentiam egerit. & cætera de auctoritati:  
bus sacrorum canonum. Post quæ sub:  
iungitur: Vnde vestra religiosa & nobis ca:  
rissima dominatio certissimè sciat, quia quandiu:  
iste frater noster Bertulfus à nobis in Treueren:  
si Ecclesia ordinatus Episcopus in hoc mortali:  
corpore vixerit, alter in eadem Ecclesia ordi:  
natus Episcopus non erit: nisi forte ipse, quod  
absit, sacris regulis obuians per easdem sacras:  
regulas deponatur: & isdem præsumptor &  
Apostata monachus Valto de monasterio Tre:  
uerensis parrochia nunquam, iam iudicio Spiriti:  
tus sancti super eum prolatu, in Treuerensi Ec:  
clesia, quam exitiabiliter usurpauit & laet,  
poterit esse Episcopus. Et si, ut diximus, pro:  
vestra reuerentia hoc non differremus, non so:  
lum per sacros canones decerneremus, ut nun:  
quam & nusquam ad gradus Ecclesiasticos præ:  
sumeret accedere, verum sub anathemate cum:  
ponentes, retrudi in ergastulo secundum sacras:  
regulas decerneremus; & si in contumacia sua.  
persestiterit, sine illa retractatione modis omni:  
bus decernemus. A præfatis autem intentione:

## FLODOARDI HIST.

nibus sacrorum canonum vos immunem atque  
exortem à Domino, per quem reges regnant, &  
ex quo & per quem exordium sacer cepit Epi-  
scopatus, fieri totis visibus exoramus, illius cle-  
mentiam deprecantes, ut det vobis velle & pro-  
ficere pro bona voluntate quæ præcipit, quatinus  
mereamini percipere æterna gaudia, quæ se dili-  
gentibus repromittit. Item respondens ad li-  
teras, quas idem rex ei transmiserat, ro-  
gans vt tam per se quam per quoscunque  
poterat, orationes ageret pro genitore  
ipsius regis, qui apparuerat ei in visio-  
ne, obsecrans, vt à pœnis eriperet eum  
quibus detinebatur. Vnde & satis utilem  
ad eum rescribit epistolam de modo &  
qualitate orationis, auctoritatib. plenam.  
Item pro rebus sancti Remigij sitis in Vo-  
sago; & alia plura. Ad filium quoque ip-  
sius, æquiocū eius, scribit pro villa Du-  
diciaco, significans qualiter sanctus Clo-  
doaldus eam sancto Remigio dederit, &  
quomodo Carolus Pippini regis filius  
eandem villam apud Tilpinum Archie-  
piscopum obtinuerit in præstariam, ea  
conditione, vt capellas ad ipsam pertinē-  
tes cum nonis & decimis Episcopus Re-  
morum retineret, & rex duodecim libras

ECCLESIA REM. LIB. III. 228.  
argentii in luminaribus Ecclesiæ daret. &  
quod hunc censum tam ipse rex, quam  
successores eius persoluérunt. & quod  
ipse quoq. à patre illius eundem censum  
de præfata villa receperit. Sed & de villa  
Nouiliaca, quomodo à Carlomanno da-  
ta fuerat sancto Remigio, & quid postea  
de ipsa fuerit actum. Item ad eundem de  
consilio diuinorum scripturarū quæren-  
do & obseruando, & de consiliariis in-  
consideratis, cæterisque rebus, qualiter  
istud regnum habebatur, & ne illud in-  
uadere præsumeret. Item pro saluanda  
ciuitate Remési, & parcendo sacrī locis,  
si veniret. Item qualiter egerint Episcopi  
erga Ludouicum filium Caroli, quan-  
do eum regem consecrauerunt, quia iste  
aliter audierat. Item de duabus vxoribus  
ipsius Ludouici filij Caroli, qualiter actū  
fuerit. & cætera. Scribit & Pippino regi  
Aquitano, pro rebus Ecclesiæ suæ in-  
pagis Aruernico, Lemouico & Pietauico-  
sitis, pro quibus etiam litteras Caroli re-  
gis ad eundem Pippinum mitti obtinuit.  
quas res Fridiloni viro illustri tutandas  
commisit. Carolo quoq. Ludouici Trans-  
rhensis filio, collaudans fidei benigni-

tatem, quam conseruabat erga filios so-  
brini sui Ludouici Carlomanum & Lu-  
douicum ; obsecrans eum pro Ecclesiæ  
Dei honore ac regni huius statu & de-  
fensione ; atque ut præfatis pueris regiis  
constitueret prudentes, iustosq. pædagogo-  
gos, qui eos docerent Dei famulos ho-  
norare, & mandata Dei seruare, semetip-  
pos regere , regnique gubernacula rite tra-  
ctare. Item pro causa Sigeberti fidelis sui.  
Item Lothario regi, filio imperatoris Lo-  
tharij, pro villa Dudeciaco , quam pater  
eius reddiderat Ecclesiæ Remensi , ne  
res ad ipsam pertinentes aliquibus perso-  
nis, sicut eum facere audiebat, in proprié-  
tatem periculo suo traderet , vel colonos  
ipsius villæ absoluueret : si quid autem  
tale à se factum fuisset emendare curaret.  
Item pro eiusdem villæ male tractata di-  
spositione, & censu, quem cum periculo  
animæ eum retinere fateretur , intimans  
quod sanctus Clodoaldus eandem san-  
cto Remigio dederit : admonens ne hoc  
inde ageret, vnde condemnationem ani-  
mæ acquireret. Item pro electione Epi-  
scopi Ecclesiæ cōcedenda Cameracensi.  
Item de utilitate animæ , regioque ipsius

honore: in qua cōmemorat, qualiter pa-  
ter ipsius Lotharius Augustus ei seipsum,  
suamque commendauerat animam.

*De his quæ quibusdam Archiepiscopis vel  
Episcopis scripsit. Cap. XXI.*

**D**Iuersis etiam tam Episcopis quām  
Archiepiscopis multimoda & vtili-  
ma dedit scripta. **H E C T I** Treuicorum  
Archiepiscopo scribit ordinationis suæ  
primordia, offerens se sōcium & obsecu-  
torem iu Ecclesiasticis negotiis ipsius pa-  
ternitati. Item de eadem re, petens se ab  
eo instrui, & pro filio haberi: significans  
etiam de itinere suo, quo se Romam pe-  
tere disponebat. Item de Gondrico, quē  
excommunicauerat ille, & de Fulcrico à  
se excommunicato, qui refugium in Tre-  
uerensi habere videbatur Episcopatu.  
**G V N T B A L D O** Archiepiscopo scribit  
pro quodam presbytero, de iure Eccle-  
siastico conseruando. Item pro his quæ  
in synodo gesta fuerant. **A M O L O** Lug-  
dunensi, de placito quod habuerat cum  
rege, regnique primoribus, & de Iudæo-  
rum in hoc regno statu. Item de synodo

## FLODOARDI HIST.

à tribus regibus condita, & de Ebone præcessore ipsius, & aliis nonnullis, in qua eū carissimum & vnam mem sibi patrem se habere significat. Item de Lothario rege, & aliis quibusdam rebus: in qua se filium dilectionis ipsius appellat. Item de Gothescalci vita vel conuersatione, prædicatione, deprehensione atque condemnatione, rei veritatem exponens. RABANO Maguntiæ Præsuli, super eiusdem Gothescalci ( quem idem Pontifex à parochia sua ob hæresum semina, quæ spargebat, repulsum ad eundem cum quibusdā complicibus ipsius direxerat ) susceptione vel discussione. Item de hac eadem re: & quid post susceptionem ipsius de eodem egerit, qualemve inuenerit ipsius vesaniam, consilium ab eo rationabilius, quid sibi aduersus eum agendū sit, expetens. Item de doctrina & hæresi eiusdem: & quid in eum fecerit, postquam in synodo hæreticus comprobatus fuerat, nec corrigi potuit: & quid ipse contra doctrinam eius sentiat, damnationemq. ipsius, quæve contra eundem scripserit, huic cutienda direxit: quærens etiam qualiter de Trinitatis fide ac prædestinatione di-

uersorum patrum sint intelligendæ sententiæ. in qua epistola asserit hunc B. Rabanū solum tunc temporis de discipulatu beati Alcuini relictum. LANDRAMMO Archiepiscopo , de consilio quod ab eo petierat pro monasterio puellarum, quod rex dari præcipiebat inconuenienti personæ, quid inde sibi foret agendum , vtiliter admonens ut ministerij sibi cōmisfi sollicitudinē feruentius gerat. TEVTGAVDIO Treuerensi , de primatu quem deferri ab eo debere scripserat ille sedi Treuerorum : insinuans id eidem sedi à sede Remorum nunquam fuisse delatum &c. Item secundò ac tertìo de causa Fulcrici excommunicati. Item pro rebus Ecclesiæ Treuerensis in Aquitania sitis, pro quibus idem dominus Hincmarus satis egerat apud Arnoldum quendam Aquitannum qui eas tenebat , vt ipsas Ecclesiæ Treuerensi restitueret , quod & se obtinuisse significat. A MALRICO religioso Archiepiscopo , compatiens tribulationibus ipsius , & consolans patientiam , atque congaudens sanctitati eius: quem cariorem inter caros se delegisse significat , mittens ei quædam pretiosa or-

## FLODOARDI Hist.

namenta, casulā scilicet diaprasinā, quam  
habebat vnicam; & alia munuscula cum  
solidis cētum. Item scribit eidē pro re-  
bus Remensis Ecclesiæ in Aquitania si-  
tis, quas ei rex restituī iubet, quasque trā-  
standas eidē Anialrico fiducialiter com-  
mittit. ROTLANDO Archiepiscopo, pro  
rebus sancti Remigij coniacentibus in  
Prouincia, & pro quodam presbytero  
in synodo excommunicato, & altero in  
loco ipsius ordinato. RODVLF O Bi-  
turigenſi, pro rebus Remensis Ecclesiæ in  
pago Lemouico coniacentibus. Item pro  
quibusdam excommunicatis. GVNTARIO  
Colonienſi, vt intercedat apud Lotha-  
rium regem, & satagat pro electione ca-  
nonica Cameracēsis Episcopi post deceſ-  
sum Theoderici venerandi Præfulis. Itē  
secundō, vel tertio pro hac eadem re, af-  
firmans non niſi regulariter in diebus suis  
illic Episcopum ordinandum. LVIDBER-  
TO Maguntino, pro rebus sancti Remi-  
gij sitis in Vosago, significans qualiter  
quidam Gibero pro earum rerum perua-  
fione sensum perdiderit, & per integrum  
mensem sine intermissione vexatus, cum  
dolore & periculo maximo vitam finie-

ECCLESIA REM. LIB. III. 231  
rit. Item pro tuitione rerum præscriptarum, & earum familiax defensione, vel gubernatione sæpe scripsit. Itē de colloctione sua quam habuit apud Trecas cū Ioanne Papa, & quid boni cū eo locutus fuerit de ipso, exhortans vt litteras & missū Papæ benignè suscipiat, & ad eum venire studeat. Item de quodā transgressore presbytero. SCRIBIT idem venerabilis Hincmarus & ad Lotharium Italix regem, qui se relicta vxore propria euidam fœminæ copulauerat: dans ei cōsilium, & admonens, vt eam à præsentia sua omnimodis remoueret, significans se domini Adriani Papæ litteras & mandata super hac re suscepisse: & vt idem rex in hac caussa ipsius Papæ præcepta conseruet, suggerere curat. Item aliam epistolam de hominibus pacem recipere nolentibus, quid inde fieri debeat: collaudans quòd de quibusdam talibus regale iam ministeriū exercuerint. SCRIBIT & Apologeticū contra obtrectatores suos, qui calumniabantur eum diuersis detractionum appetitionibus, scilicet apud Papam Ioannem, quòd nollet auctoritatem recipere decretorum pontifi-

## FLODOARDI Hist.

cum sedis Romanæ, atque & tunc in synodo Trecassina, & postea hoc in Apologeticō respondit, refellens hos conuictores suos, & se decretalia Pontificum Romanorum à sanctis conciliis receptā & approbata recipere & sequi discretē, prout sunt sequenda, depromens. De Hincmari quoque Laudunensis Episcopi depositione vel restituzione, qualiter actum sit manifestans. De hoc etiam unde calumniatus fuerat à quibusdam apud eundem Papam, quasi diceret non ipsum maioris dignitatis esse Papā, quam esset ipse. De ordinatione quoq. Hedenulfi in Episcopatu Laudunensi, & confirmatione Papæ ipsius ordinationis. Item de Caromanno, & aliis quibusdā rebus, de quibus eum veritas excusabilem reddidit. Quibusdam quoque calumniantibus licet respondere posset, asserit se noluisse, ne conuitiis conuitia videretur reddidisse, glorioius esse dicens eosdem tacendo fugere, quam respondendo superare, ne suam gloriam quæsisse putaretur. SCRIPSI etiam quædā ad Adrianum Papam, qui Romannus Pontifex nonnulla ei dirigere se scripta commemorat. Cui etiam

mittens epistolā suam per Aetardum Nau-

netensem Episcopum laudibus plenam,

delegauit ut eius vice in istis partibus su-

per Lotharij causa fungeretur, quatinus

quod inde Nicolaus Papa decreuerat ser-

uaretur. RESPONDIT etiam ad capi-

tula quædam, regni Francorum Episco-

pis à Ioanne Papa transmissa, de priuile-  
giis sedum per capitula vii. quoniam idē  
Papa n̄is fuit Angegismus Senonen-  
sem Episcopum primatem constituere,  
ut Apostolica vice per Gallias & Germa-  
nias frueretur. Cūi conatui venerabilis  
hic præsul Hincmarus efficaciter obstitit.

SCRIPTUS denique ad diuersos Episco-

pos idem dominus Hincmarus plurima.

REM FGIO Archipræsuli, pro rebus

sandi Remigij in prouincia Cisalpinâ

coniacentibus: quas eidem committens,

petit ut easdem in sua tuitione suscipiat.

Item pro ordinatione Isaac Lingonen-  
sis Episcopi. Item de constitutione sy-  
nodica propter Ecclesiasticarum rerum  
peruasores, & alia. Item de causa præfati  
Lotharij regis, & de prædictis rebus ei-  
dem nonnulla scripta direxit. Item ad

eidem Remigium, & ceteros Episco-

# FLODOARDI HIST.

pos domni Papæ Nicolai auctoritate in synodum apud Sueßionem venire iussos, pro causa Vulfadi & collegarum eius ADONI Viennensi Archiepiscopo scribit inter cætera, pro epistola beati Aucti ad sanctum Remigium scripta, quam quidam Rotfridus monachus ei dixerat se apud eundem Adonem legisse. Sed & si qua præterea de sancto Remigio reperire valeret, ei super aurum & topazion pretiosa & amabilia mitteret. HERARDO Turonensi Antistiti, de quibusdam Apostatis ad Ecclesiam redeuntibus, & aliis pœnitentibus suscipiendis. Item de aliis quibuscā rebus, vt amico carissimo, qui eidem Præfuli nostro ad ipsum veniens fraterna se dilectione commiserat, petens vt vbi cumque posset regiæ dominationi pro Ecclesia illius suggerezret. Obitu quoque suo propinquante litteras ad eum ipse dictauit, & ei qui dōno Hincmaro de obitu illius nuntiaturus erat, easdem litteras ipsi deferendas dedit. Sed & missi Turonensis Ecclesiæ hac fiducia fulti, post obitum huius sui Archiepiscopi, ad eundem dominum Hincmarum venerunt. Cleri quoque ac plebis

plebis petitionem ad ipsum deferentes, ut regiam celsitudinem pro eis depreca-  
retur, quatinus electionem canonicam  
rex ipsis concederet. quod & idem pon-  
tifex promptissimè peregit. Intimans  
etiam regi de quodam clero, qui se in-  
gerebat, non recipiendo, significat quòd  
Episcopi eiusdem prouinciæ, clerus quo-  
que & plebs ipsius Ecclesiæ, inuitati au-  
toritate Apostolicæ sedis, Astardum sibi  
velint donari Episcopum, qui in eadem  
Ecclesia baptizatus, nutritus & ordinatus  
fuerat, licet aliæ ciuitati datus Episcopus,  
sed paganorum infestatione depulsus, &  
pallio fuerat à sede Apostolica honora-  
tus, ut etiam si locus de Metropoli adue-  
niret, ibi incardinaretur. Datque insu-  
per regi consilium, quid clero, quid lai-  
cis agere sit interim præcipiendum. quid  
de rebus quas ex beneficio regis habe-  
bat fecerit, intimans, quid ex his, quas  
reliquerat, regi placeat requirens. De qui-  
busdam quoque libris sancti Augustini,  
quos sibi ab eodem mitti petierat, & de  
obiectionib[us] Græcorum, super quibus  
Nicolaus Papa eidem mandauerat: & alia  
quædam. BERTULFO Treuetensi Ar-

# FLODOARDI HIST.

chiepiscopo, instruens eum de ordinanda & gubernanda Diœcesi vel parochia sua, &c. A quo etiam rogatus, Vvilebertum Catalaunensem Episcopum misit ad ordinationem Arnoldi Tullensis Episcopi, quia eodem Bertulfo infirmitate detento numerus Episcoporum à sacris canonibus præfixus in ordinatione præsulis ei non aderat. In huius etiam Bertulfi ordinatione iam pridem iussione Caroli regis Hincmarum Episcopum Laudunensem, Hodonem Beluacensem, & Ioannem Cameracensem transmiserat, ad petitio-  
nem Aduentij & Arnulfi Episcoporum eiusdem Treuerensis Dioceſeos, quomo-  
do id rite fieri deberet eos canonica Apo-  
stolicaque informans auctoritate, ut à sa-  
cris regulis nulla aut negligentia aut pre-  
sumptione in aliquo discederent. Scribis  
etiam præfato Bertulfo pro quibusdam  
capellis ad villam Duodeciacā pertinen-  
tibus, quas quidam ex parochia Treue-  
rensi usurpabat per faſtionem cuiusdam  
presbyteri, petitque sibi de his iustitiam  
fieri. Item pro litteris quas Ludouico re-  
gi Transrhenensi mittebat, vt eas regi  
atque reginæ relegi faciat, & que apud

eos inde audierit litteris sibi remandet.  
 Litteras etiam, quas Arnoni Episcopo  
 transmiserat, sibi legi faciat, & regem at-  
 que reginam, sed & populum de illorum  
 salute & pace sanctæ Dei Ecclesiæ com-  
 moneat. IOANNI Rotomagensi, re-  
 spondens ad interrogationem ipsius de  
 quodam clérico, qui ad Ecclesiam quan-  
 dam promotus regendam ordinari per  
 extatē rite non poterat. ROTSTANO  
 Arelatensi, qui ei de suæ Ecclesiæ vexa-  
 tione scripserat, & de quadam fœmina  
 potenti, quæ res usurpabat ecclesiasticas,  
 quid ei super his sit agendum rescribit.  
 ADELOLDO Turonensi petenti ut sibi li-  
 ceret oratorium ædificare ac consecrare  
 in villa suæ Ecclesiæ tegio dono datus sita  
 in Remensi parochia, quæ Turris voca-  
 tur, rescribit petita concedens ea condi-  
 tione, ut antiqua villæ ipsius Ecclesia vel  
 presbyter eiusdem nullum privilégij sui  
 propter hoc detrimentum patiatur. LEO-  
 NI Episcopo, & custodi bibliothecæ Ro-  
 manæ Ecclesiæ, litteras mittit pro suscep-  
 tione legationis suæ, ut obtineat apud  
 Papam Leonem quatenus eius petitio-  
 nem benignè suscipiat, & paternè rescri-

# ELGDOARDI HIST.

bat eidem de his quæ in litteris ab eo missis continebantur. GREGORIO quoq. eiusdem Romanæ Ecclesiæ nomenculatori & Apotrisiario, petens ut inter fideles amicos suos eum tenere dignetur. Item postulans ut domino Apostolico suggestionem suam acceptabilem fieri petat, benedictionis ei munuscula dirigens.

FORMOSO sedis eiusdem religioso Episcopo, collaudans eius quam audierat sanctitatis & scientiæ famam: querensque ipsius habere familiaritatem, & ut ipse dignetur orare, vicem rependere spondens, & quædam ei munera mittens, ut sui memoriam in orationibus habeat. Item postquam literas suas idem Formosus ei remiserat, in quibus de caritate erga eum significauerat, intimat quia magnam in ipso haberet fiduciam. Item GAVDERICO Episcopo præfatæ Ecclesiæ, ut eum in suæ dilectionis suscipiat gremiu, & Dominū sanctosque Apostolos pro eo dignetur implorare. IOANNI præfatæ sedis Episcopo eadem pene scribit, & canones Martini Papæ, Euangeliū quoque Nazarenorum sibi ad transcribendum mitti petens, quædam etiam xenia illi

transmittit. VULFADO Bituigenii Episcopo, de his qui inconsulte vxores suas interficiunt, sententiam Paulini, quam sibi mitti petierat, scribens. Sed & de aliis rebus. FROTARIO Burdegalensi, qui sibi talem direxerat versum, *Remis equum nobis, mulum Burdegala vobis,* talem post remisit, *Remis equum misit mulum Burdegala nullum.* & alia quædam ad eundem scripsit. Pro monasterijs quoque sanctæ Radegundis regulari electio ne abbatissæ, &c. Item de ordinatione Fulcrici. Item VENILONI Rotomagensi, de operariis & opera; quam faciebat ad Pistas in Sequana. Item de causa Rothardi & Odonis Episcoporum. DRAGONI Metensium præsuli, Imperatoris Eudouici fratri, pro familiaritate ipsius adipiscienda. Item referens ei gratiarum actio nes pro sollicitudine quam habere vide batur Remensis Ecclesiæ, petens etiam de quodam fratre huius Ecclesiæ ministro, ut ita eius frueretur obsequiis, quatenus Ecclesia ista necessariis ipsius posset vti solatiis, & alia quædam. ROTHARDO Sueffonico, quem sape ad synodus venire differentem vel negligentem vo-

cabat, scribit de quibusdam criminatis parochiæ Sueffonicæ personis vel purgandis, vel pœnitentiæ subigendis. Item pro ordinandis quibusdam Ecclesiarum ministris. Item pro recipiendo & adducendo ad iudicium Gothescalco, quem dominus Rabanus ad Diœcesim Remensem remiserat: qui profectus fuerat ex parochia Sueffonica, scilicet Orbacensi monasterio. Item pro ordinatione monasterij sancti Medardi, & restituenda in eo regula. Item pro quibusdam monachis ex monasterio Altuillarensi fuga dilapsis. Item pro Godoldo, qui clamatbat indebet se communione priuari, pro quo etiam tertio litteras ad eum direxit. Item pro quibusdam presbyteris, qui clamauerant in synodo iniuste se ab eo Ecclesiæ rebus priuatos: & quia irrationabiliter synodi mandata tractauerat, nisi se corrigeret, canonicae vltionis delegat interminationem. Item pro ordinatione Hincmari, post obitum Parduli Laudunensis Episcopi. Item pro Adeloldo presbtero iuxta sententiam synodi restituendo: pro quo litteras ei miserat, quas ille penitus contemnebat. Item pro

mandatis regis Ludouici , & firmitate ab eo quæsita, quæ sacerdotio non congruebat. Item pro clero quem mitteret ordinandum ad regendam Ecclesiam in villa Turre sitā. Item pro parochia , de qua contentio agebatur inter eum & Erpium Siluanectensem Episcopum. Item eidem cum aliis Remensis Diœceseos Episcopis, de Græcorū adiunctionibus, quas contra canonicas statuere conabantur regulas. Pro quib[us] tam ad ipsum quæ ad cæteros huius regni Archiepiscopos domnus Adrianus Papa litteras dederat. Insuper & alia sæpen numero pro diuersis negotiis ad eum scripta direxit. IMMONI Nouiomagensi Episcopo , pro synodo comprouinciali à rege Parisius condicta, & pro ordinatione Irminfridi post decessum Hildemāni Beluacensis Episcopi. Item pro ordinatione Parduli post obitū Simeonis Laudunensis. Item pro consilio & auxilio dando Theoderico Cameracensi præsuli , super quodam inobediente, qui Deum non timebat, & Ecclesiasticum ministerium non reuerebat. Item pro quodam presbytero, cui legem canoniam concedi monet. Item pro quadam

femina, quam indebitè quæritur excommunicatię. Item pro colloquio Episcopali habendo. ERPVINO Siluanectensi, pro quodam homine quem irrationabiliter ab eo excommunicatū vt compererat intimat, mandans vt obuiam sibi veniat, & quid inde directiùs sit agendum, secum pertractet. Item pro quodam presbytero rebus Ecclesiasticis indebitè frustrato. Item pro quodam clero, qui se præiudicium ab eo pati clamauerat. Item pro mandatis Adriani Papæ de prænotato presbytero. Item pro mandato regis regulariter exequendo. LVPPO Catalauensi, pro synodo celebranda. Item pro quodam, qui dolo deceptus fuerat, vt infantem proprium ad catechizandum teneret. Item quid de hac re synodus decreuerit. Cui etiam testimonium bonæ vitæ perhibet in epistola, quam scripsit post obitum ipsius ad regem Carolum pro impetranda electione regulari Cata-launēsis Ecclesiae. PRUDENTIO Trecassino scribens, queritur quare sibi præsentiam suam subtrahat, significans se ab eo consilium quærere velle de statu & compres-sione Gothescalci; intimans quod de ipso

actum vel iudicatum fuerat in synodo; quo eum reclusum tenebat iudicio, & quia multis modis eum conuerti tentauerit, & de moribus ac superbia ipsius, & si in cœna Domini, vel in Pascha debeat eum admittere ad audiendum sacrum officium, vel accipiēdam communionem, & quid sibi videatur de sententia Ezechielis Prophetæ qua dicitur: In quacumque die ceciderit iustus, omnes iustitiæ eius in obliuione tradentur, & quacunque die peccator conuersus fuerit, omnes iniquitates eius tradentur obliuioni. Sed & de cōsuetudine cœnæ Domini celebrandæ. Item pro Ecclesiis sedis Remensis in ipsius Episcopatu sitis, quas ille aliter tractabat, quām Episcopali conueniret æquitati: vt de his & aliis quæ de ipso audiebat simul loquerentur, exhortans ut alterutrum se instruerent, & Domino mutuò commendarent. Pro qua re librū quoque scripsisse reperitur. PAR D V L O Laudunensi Episcopo scribit pro transitu domni Ebonis antecessoris sui, vt illi sacerdotalis benignitas plenis caritate votis debeat exhiberi. Item de reconciliacione Luidouis inconuenienti, quod

## FLODOARDI HIST.

non potuerit ad eam peragendam adulatio-  
nibus vel exprobationibus hominum  
insipientium deflecti: corroborans eum  
ad rectitudinem Episcopalem diuina-  
rum testimoniis scripturarum, ut per au-  
toritatis gradiatur viam, & quid ei de  
præfato sit agendum Luidone significans.  
Item pro eadem re. Item de recognitio-  
ne, humiliatione & absolutione Fulcri-  
ci. Item de absolutione cuiusdam, requiri-  
rens ipsius consilium. Item de ieunio à  
regina mandato. Item de infirmitate &  
humiliatione Rothadi Suessonici, & de  
consilio quod ei dederat, vt illud in eo  
corroboret, & ad exequendum pruden-  
ter exhortetur. Item pro auro quod ei  
mittebat per eum reginæ offerendo, ad  
componendum quoddam Dei genitricis  
ornamentum. Item de opusculo Ferculi  
Salomonis à se composito, quod ei lege-  
rat, rogitans quid sibi videatur de illo.  
Item pro Ecclesia Morini vacante pastore,  
vt inde cum rege loquatur, qualiter ipsa  
electio ritè peragatur, & pro libris S. Am-  
brosij de fide sibi mittendis. IRMINFRIDO  
Beluacensi, pro electione pastoris ecclesie  
Ambianensis canonice consecrandi, post

obitum Ragenarij præfulis. Item pro gubernanda prudēter Ecclesiæ naui, quæ in hoc naufragoso sæculi mari inter intestina concutiebatur bella. EBONI Episcopo Ecclesiæ Remensis alumno, pro quodam fratre ab hac Ecclesia fuga lapso, & apud ipsum commorante, ut quantocius illum diligentí cura remittere studeat. Item pro ordinatione Isaac in Episcopatu Ligonensi, vt exhortetur Remigium Archiepiscopum ad eandem ordinationem per agendam. THEODERICO Cameracensi, pro quodam Hectone Lotharij regis vasfallo, cui communī consensu pœnitentiā iniunxerant: qui se absolutum à præfato Theoderico fuisse fatebatur, & pro quodam presbytero, quē idem Theodoricus excōmunicauerat, pro quo Papa Romanus dōno Hincmaro literas miserat, quas ipse eidē Theoderico mittebat. Item pro præfati Hectonis absolutione. Item pro rebus Remensis Ecclesiæ, quas sibi per præstariam Theodoricus Episcopus delegari petebat. Itē pro ordinatione Hunfridi in Episcopatu Morini. Item pro ordinatione Ercamrai post deceßum Lupi Catalaunēsis Episcopi. Item de aduentu

## FLODOARDI HIST.

Ludouici Transrhenensis , quia Remis  
venerit, & quid egerit, quidve præcepe-  
rit. Item pro Balduino , qui viduam Iu-  
dith filiam regis Caroli furatus fuerat, ut  
sciat eum à se sub anathemate positum ;  
& id per suam denunciet parochiā. Itēm  
pro quodam, qui quandam fœminam in  
concubinatu accipere persuasus fuerat à  
patre ipsius puellæ . FOLCVINO Mo-  
rinensi , pro quodam presbytero ipsius  
ordinato , qui clamabat iniuriā se pati ab  
Immone præsule, petitque simul reliquias  
sanctorum in Morinensi parochia quie-  
scentium sibi mitti, quia in consecratione  
Ecclesiæ Dei genitricis altare ab ipso Ful-  
coино consecrandum , & ex ipsius paro-  
chiæ reliquiis honorandum præparabat.  
RAINNERO, pro quodā presbytero, quem  
Notho Archiepiscopus Arelatensis ei lit-  
teris indicauerat abiectum canonicè , &  
excommunicatum à synodo , altero pre-  
sbytero in eius loco constituto. AGIO E-  
piscopo pro rebus Ecclesiæ Remensis in  
Aquitania coniacentibus. ABBONI Anti-  
siodorensi , pro Heribaldo præsule de-  
functo, qui cuidam fratri apparēs admo-  
nuit de eleemosyna & orationibus atque

oblationib. pro se offerendis. ENEAE Parisiorum , pro Rothado Suessonico , de quo quædam inconuenientia apud Regē ventilata fuerant, & rex eundem Eneam cum Immone Nouiomagensi ad hæc diſcutiēda dirigebat. AMALRICO Cumensis Ecclesiæ præsuli , pro Egilberto diacono monasterij sancti Remigij monacho, quē eidem Episcopo id petenti ad ordinandū & regendum committit.

*Quæ instrumenta Vitæ vel redargutiones  
Hincmaro nepoti suo Hincmarus  
scripferit. Cap. XXI.*

**H**INCMARO nepoti suo Laudunensi Episcopo , in ordinationis ipsius initio, instruens & edocens eum qualiter iuxta canonicām auctoritatēm commissam sibi tractare deberet Ecclesiam. Item admonens , ut prouideat ne conspirationes inter sibi subiectos adolerent ; sed & si exortæ fuissent, mox rationis moderatione succiderentur, aut sibi si necesse foret hæc intimare curaret ; & quando synodus debeat celebrare. Pro quo valde laborauit, multaque illi scribit, reprehendit,

dens eum, & castigans de leuitate morū  
& actuum suorum, admonénsque vt ad  
cor suum redeat, & Deum tota intentio-  
ne precari studeat, vt eum respiciat, & in-  
telligere sibi atque corrigere peruersita-  
tem suam donet. quia videlicet nimis sibi  
sapiens esse videbatur, & pertinax in  
contentionibus, & quia leges Ecclesiasti-  
cas ad voluntatis suæ intentionē flectere  
nitebatur, & melius eas se putabat intel-  
ligere, quam seniores natu. Pro quo in  
tantum laborauit, vt etiam senioris sui  
regis offensionem incurrisse se dicat: il-  
lum verò impudenti fronte, erectaque  
ceruice, trementibus labiis & inflamma-  
tis verbis petitionem & humilitatē suam  
respuentē coram multis sustinuerit. Cor-  
ripitque eum, quia nunquam se recogno-  
scere de aliqua culpa, sed semper se de-  
fendere parabat. De habitu quoque, in-  
cessu, risu, iuramentis, impatienti locu-  
tione, ira præcipiti, & aliis multis. Item  
quia contra sanctorum scripturarum tra-  
mitem causā suæ iniuriæ in parochiæ suæ  
gubernatione excesserat, vt hæc corrige-  
re studeat, admonens eum qualem se de-  
beat exhibere verbis Apostoli ad Timo-

theum. Item de quodam sacrilego , & à se pro sceleribus excommunicato , quòd illi res Ecclesiasticas ad turpis lucri præmium dederit. Item pro Hadulfo quodam ipsius clero petens , quem idem Hincmarus excommunicauerat. Item de epistola Papæ Adriani ad quosdam Episcopos per eum dirigenda. Item pro dispositione quarundam parochiæ suæ Ecclesiasticarum rerum , vt inde vel ad provinciam expectaret synodum. Item pro excommunicatione Carломanni , vnde obediens ipsi nolebat , eum sæpe commonenſt ut contumaciam suæ mentis deponebat , & ad obaudiendum sibi , ceu iam coram multis testibus professus fuerat in synodo atque subscripſerat , se inclinaret. Item pro Berchario diacono , quem Metropolitanæ atque comprouincialis synodi iudicium appellantem indebitè sub custodia detinebat. Vnde promes ei quòd ita in eum agere non debuisset , præcepit illi auctoritate sacrorum canonum & sua , ut eundem diaconum , vel si qui fuissent alij clericorum iudicium regulare proclaimates ab ipso detenti , ad suum ac cæterorum Episcoporum iudicium liberè

## FLODOARDI HIST.

venire permetteret, & ipse eidem se iudicio præsentaret. Item conuocans cum ad synodum, vbi Adriani Papæ mandata tractanda erant. Scribit ad eum præterea multa. Nouissimè voluminis seriem rememorans in eo, & ad mentis eius oculos reuocans, qualiter illum orphanum dulci dilectione sub religione nutrierit, literis erudierit, per singulos gradus Ecclesiasticos usque ad Episcopatus apicem prouexerit: *Nunc, inquit, retribuentem mihi mala pro bonis, & odio me habentem gratis, quoniam non faueo tuis infructuosis operibus, quandiu te patiar, multis à te afflictus iniuriis?* Etenim ab ipsa die tuæ ordinationis, tam verbis quam scriptis, & inordinatis actibus ac motibus tuis frequentibus adeo sum grauatus lacerationibus atque contusionibus, ut tadeat me vita meæ: quia sic pro loci mei officio tua insolentia sum connexus, ut non solum post primam & secundam correptionem, iuxta Apostolum, verum nec post plurimas priuatum, & coram communibus familiaribus nostris, sed & coram rege, & Episcopis, ac plurimis aliis, verbis & scriptis commonitiones te valeam deuitare. & licet exoptem, ut darentur mihi pennæ sicut columba, & auolarem ac requiescerem

scerem à te elongatus in aliquam solitudinem,  
non possum quoquam effugere, ut aut tua per-  
tinacia contumacis præsentia, aut missorum  
tuorum duriloquiis, aut scripturarum tuarum  
derogationibus & inutilibus nœniis, quin potius  
tragœdiis, aut talib. quæ non conueniunt Episco-  
po, de te auditionibus non affligar. & iam tan-  
dem putavi te pigere talia exequi, cum ecce nunc  
Idib. Nouembris quartæ Indictionis prolixissi-  
mam rotulam mendaciis & irrationalitatibus  
ac improperiis contra veritatem & auctorita-  
tem repletam mihi misisti. Et miror cur sic ex-  
frons factus, ut de Iudea Dominus queritur,  
nescis erubescere, & tibi non est nausea talia  
& tanta scribere: nisi quoniam vtilibus non es  
intentus, neque in necessariis occupatus. & ut  
de aliis taceam, quæ si ex ordine voluero re-  
plicare, antea deficiet lux diurna quam legenda  
exinde deficiat pagina; replicabo tibi aliqua,  
quæ non valeo nec debeo silentio præterire. Vi-  
delicet quia statim ut à paternæ nido educatio-  
nis factus Episcopus euolasti, & me & eos qui  
te nutrierunt deseruisti, & sœculares amicitias  
atque familiaritates quæsisti, & acquisisti: &  
sic subinde alios & alios deserens & acquirens,  
non solum de comparibus, sed etiam & de tibi  
commissois, ad hoc emersisti, ut contra sacras

# FLODOARDI Hist.

Antiochenas regulas, præcipientes ut præter  
me agere nihil debeas, secundum antiquam pa-  
tribus nostris regulam constitutam, nisi ea tan-  
tum quæ ad tuam parochiam pertinent, posse-  
sionèisque subiectas, sine mea vel Coepiscoporum  
nostrorum conscientia administrationem in pa-  
latio domni regis obtinueris: quam admini-  
strationem tibi coram eodem domino rege, &  
atiis qui affuerunt ex sacris regulis interdixi,  
& aliquandiu ab administratione cessasti. Post-  
ea autem per exterias, id est sæculares potestates,  
contra Sardicenses canones eandem administra-  
tionem cum Abbatia in tertia prouincia Ultra  
Remensem prouinciam sine mea conscientia ob-  
tinuisti. Ad quam Abbatiam sine mea licentia,  
quotiens tibi placuit, perrexisti, & quandiu ti-  
bi placuit ibidem fuisti immoratus contra Hi-  
larij Papæ decreta dicentis: Illud non potuimus  
præterire, quod sollicitudine diligentiore curan-  
dum est, ne præter Metropolitanorum suorum  
literas aliqui Episcopi ad quamlibet prouinciam  
audeant proficisci. quod etiam in omni genere  
officij clericalis per singulas nebet Ecclesias cu-  
stodiri. & sic antea Zosimus, & postea sanctus  
Gregorius decreuerunt. Propterea quoque semel  
ac secundo literis canonicas euocatus ad ordina-  
tionem Episcopi in Ecclesia Cameracensi pro-

uincie pastore destituta, vnde Apostolica sedes  
me suggestente non modice laborauit, nec ipse  
venisti, nec pro te vicariam personam vel lite-  
ras tui consensus, vt regulæ sacræ præcipiunt,  
ad me direxisti. Vnde Symmachus Papa ad Ae-  
onium ex sacris regulis promulgavit: vt si qui-  
libet Episcopus Metropolitano pontifici iuxta  
canonicam diffinitionem vocatus obtemperare  
noluerit, noherit succidendum se, quod non o-  
ptamus, Ecclesiastica disciplina. Sed & hinc  
à me conuentus, nullam satisfactionem, nec  
etiam humile responsum mihi ac Coepiscopis no-  
stris exhibuisti. Post hæc more tuæ instabilita-  
tis ac inconstantia contra dominum regem in-  
tantum te sine ratione contumaciter erexisti, vt  
& administrationem palatinam, & ipsam Ab-  
batiam tibi auferret, & à te exaggeratus durio-  
ra ingerenda tibi proponeret. Vnde & scriptis  
& verbis pro te satagens illum tibi reconcilia-  
ui. Indeque, sicut sciunt plurimi, contra illum te  
iterum erexisti, & mandata sua, vt ad eum ve-  
nires, contemnens, adeo illum ad iracundiam pro-  
uocasti, sicut omnes in istis regionibus sciunt,  
vt coactus te per fideles suos sicut infidelem  
appeteret. Tu autem ante inauditam excommu-  
nicationem in meos, & multorum Archiepi-  
scoporum & Episcoporum parochianos, sed &

## FLODOARDI HIST.

in ipsum regem sine mea conscientia contra sacras regulas iaculasti. Vnde multos scandalizasti, & maximum scandalum non solum Ecclesiae, sed & regi ac regno intulisti. cum lex prohibeat, ut per alienam messem transiens falce non mittas, sed manus spicas conteras & manduces. Falcem, inquit beatus Gregorius, iudicij mittere non potes in ea segete, quæ alteri vi detur esse commissa: sed per effectum boni operis frumenta Dominica vitiorum suorum paleis excoria, & in Ecclesiæ corpus monendo & persuadendo quasi mandendo conuerte. Post quam præsumptionem, adhibitis mecum confratribus nostris, te & cum eo pacificaui, & Episcopis, quorum parochianos excommunicasti, ut te in synodali sententia non inueherent, persuasi: sed & eosdem à te excommunicatos, licet non sine labore, adminiculante domino rege, aduersum te conquiescere feci. Sed tu addens peiora prioribus, sic dominum regem, sicut mihi lengum est enarrare, & multi sciunt, iterum exaggerasti, ut causa tuæ castigationis te, sine enea voluntate, sineque meo consensu, aliquantulum detineri iuberet. Tu vero causa tuæ iniuriæ me incōsulto & sine consensu Coepiscoporum Remensis prouinciae, sicut petitio à clericis Laudunensis Ecclesiæ mihi porrecta demonstrat, presbyteros & cōministros Ecclesiæ ac parochiæ tibi

commissæ excommunicasti, ut nemo in eadem parochia missarum officia celebraret: neminem parvulorum etiam in mortis urgentis periculo constitutum baptizaret: nullum ad pœnitentiam quisquam susciperet: nec etiam obœuenti communione viatica munieris subueniret: nulli defuncto in sepeliendo humanitatis obsequium exhiberet: donec aut tu ipse ad eos venires, aut à sede Apostolica inde relationem recipierent. Quod audiens fateor, vehementer exhorui. Et proinde ad te Metropolitana sollicitudine litteras misi, monens & hortans te, ut tam exitiabile excommunicatione & impietatis colligationem in tuum & multorum periculum intentatam quantocius solueres: sed & ad ministros Laudunensis Ecclesiae, timens immanem multorum exitium, certissimas & irrefragabiles diffinitiones Euangelicæ veritatis, & Apostolicæ auctoritatis, atque sacrorum canonum & Apostolicæ sedis direxi: quatinus secundum easdem diffinitiones, quæ in nullo dicielli possunt, ex eadem periculosa & irregulari excommunicatione agerent & ipsi satis. Sed quia meæ admonitioni obedire non voluisti, misi ad te iterum exinde litteras, sed & clericos Laudunensis parochiæ, & nec sicut te ad obedendum inuitare præualui. Post hæc, querens adinventiones:

# FLODOARDI HIST.

Ut te à Metropolitana subiectione posses exuerre, libellum de patrum antiquorum scriptis ante sacros Nicæna synodi & aliorum sanctorum canones editis collegisti. In quibus sententias inter se dissont, & contra Evangelicam & Apostolicam atque canonican & Apostolice sedis auctoritatem immiscuisti, & eidem libello sine Metropolitani & Coepiscoporum Remensis prouinciae conscientia ac consensu subscripsisti, & à clericis Ecclesie tuae, nec non & à parochianis presbyteris subscribi fecisti, volens te à subiectione tuae Metropolis exiutum ostentare, & priuilegium Metropolitanæ sedis adnullare. quasi non possem impietatis tuae colligationes canonica auctoritate, sine tuo consensu ac sine synodali conuentu in parochia tua dissoluere. Cum de certis & manifestis causis quæ in nullo nobis sunt dubia vel obscura, & de quibus finitiimas sententias, quæ nulla possunt ratione conuelli, à sanctis patribus promulgatas habemus, synodale consultum vel Coepiscoporum nostræ prouinciae consilium vel consensum non debeam expectare, & à regulis præstitutis, ut sanctus Leo dicit, nulla aut negligenteria aut præsumptione discedere: nec etiam sedem Apostolicam inde inquietare, sicut ipsius sanctæ sedis beati Pontifices Innocentius, Zo-

simus, Cœlestinus, Leo, Hilarius, Gelasius, Gregorius, & alij plures eiusdem sanctæ sedis rectores in decretis suis ostendunt. & reliqua. Item datis auctoritatibus Gelasij Papæ: Post prefati denique, inquit, monstruosi libelli, à te monstruosè collecti, tuam tuorumque subscriptionem, literis quarum exemplar habeo denuò te commonui, ut ea quæ in parochia tua contra rationem & auctoritatem egeras, studeres corrigerem: sed admonitioni meæ non paruisti. Deinde ex prefatis epistolis Romanæ sedis Pontificum ante Nicenam synodum scriptis libellum à te collectum, & versiculis in nomine domni regis Caroli titulatum, per venerabilem quondam Archiepiscopum Vanilonem in Gundulfi villa coram Episcopis qui afferuerunt, mihi direxisti. de quo tibi scripto respondi, cuius exemplar habeo, monens te ut sacris canonibus promulgatis fidem accommodares, & debitam obedientiam illis dependeres. Inde in Attiniaco Remensis parochiæ tibi coram Episcopis dedi libellū in E. V. capitulis, auctoritates Ecclesiasticas continentem, contra illa quæ in prefatis tuis duobus collegeras, monens ut à talibus & huiusmodi reprehensionibus te cohiberes, & te sacris regulis subdicens pacem & sanctimoniam secundum Apostolum.

sequi studeres. Tu autem nullam inde meæ admonitioni satisfactionem exhibuisti: quin potius rotulam, prolixissimam contra veritatem & auctoritatem ac rationem contextam in eadem synodo obtulisti, & præfatum tuum monstruosum libellum à te & à tuis subscriptum in eadem synodo protulisti: quem ibidem accipiens hactenus seruo.: Et cū me vidi post tot admonitiones nihil apud te posse proficere schedulā porrexī in synodo Episcoporum decem prouinciarū, ab eisdem venerandis Episcopis quærens consilium, quid contratuam pertinacem contumaciā agere possem, & illa, quæ tibi ac parochiæ tue contra colligationes tue impietatis direxeram, coram illis relegi feci. Vnde & ab eisdem Episcopis predictis sacri conuentus auctoritatibus, quoniam iniuste ac irregulariter tantas & tales excommunicationes agere præsumpsisti, & à domino rege impetus, quoniam iuramenta illi à te super sacra præscripta non obseruasti; sed & quia res suæ proprietatis contra leges diuinæ & humanas inuasisti, & à Normanno in synodo accusatus, quoniam eum de rebus tua concessione atq. consensione à domino Carolo sibi beneficiatis sine auctoritate regia, armata militari manu, & turba vulgi collecta cum gladiis & fustibus, primum quidem uxorem suam quæ ibi si-

ne vlo erat, & postea illum ipsum contra leges  
& regulas repulisti, & omnia sua quæ ibi hg-  
buit abstulisti, sed & à tuis hominib. accusatus,  
quia cōtra leges diuinæ & mundanas eis sua be-  
neficia abstulisti; vt synodalem censuram euade-  
deres, dedisti regi & mihi in eadem synodo pro-  
fessionis tuæ libellum de regulari obedientia tua,  
quem habeo, & tu negare non potes, quoniam  
ipsius exemplar de manu mea in eadem synodo  
acecepisti, sicut in processu monstrabo. Sed vt vir  
duplex animo & incostans in omnibus viis tuis,  
statim in crastina misisti mihi per Arduicū ve-  
nerabilem Vesontionensem Episcopum ad profi-  
tendum & subscribendum tibi breuiculum ita se  
habentem. Et ego Hincmarus Remorum Ar-  
chiepiscopus tibi Hincmaro Laudunensi Episco-  
potuum debitum sacris præcipientibus canoni-  
bus priuilegium conseruabo, & in quibuscunque  
Ecclesiasticis negotiis indigueris, secundum sacras  
regulas debitum tibi iurc adiutorium Archiepi-  
scopali auctoritate adhibebo. Quæ causa non so-  
lum non de humili, verum nec de sano sensu pro-  
cessit. Iniustum quippe ac irrationabile vide-  
tur, vt Archiepiscopus à sacris canonibus non  
exorbitans excedenti Episcopo suffraganeo à se  
ordinato professionis ac subscriptionis libello, si-  
cut postulaueras, satisfaceret. Sicut enim secun-

# FLODOARDI HIST.

dum scripturam minor à maiore benedicitur, ita  
prorsus minor à maiore & non maior a minore  
iudicatur, ligatur, vel soluitur, sicut & in decre-  
tis Gelasii demonstratur. Iuste igitur & rationa-  
bilius tibi hinc respondetur ex Iacobo. : Petisti  
& non acceperisti, eo quod male petisti. Sed & in  
eo quod tibi à me subscribi poscoisti, ut tuū de-  
bitū sacrī præcipientibus canonibus priuilegiū  
cōseruare, petisti quod voluisti, sed nescisti quod  
dixisti : quoniam ut sanctus Hieronymus dicit,  
priuilegia singulorum communem legem facere  
non possunt. Et sacri canones prouincialibus E-  
piscopis, & eorum Ecclesiis vel sedibus, priuile-  
gia, scilicet priuatas leges vel iura priuata gene-  
raliter non dederunt, quia quod omnes generali-  
ter habent, ius speciale & dignitatis lex priuata  
esse non valet. Sed Metropolitanis Episcopis ac  
Metropolitanis sedibus priuilegia tribuerunt,  
& cætera de sacrī canonibus & decretis  
Papæ Leonis subnexa. Post quæ subin-  
fert. Quia propter quando talia mihi ad profite-  
dum & subscriendum misisti, scire debueras,  
quod in istis regionibus nemo penè ignorat, quia  
municipium Lauduni, in quo es ordinatus Epi-  
scopus, ab exordio sui, postquam à Marcobrio  
pretore, ut produnt historiæ, conditum fuit, nū-  
quam inter sedes prouinciales Remorum prouin-  
cie, in paganismo vel in Christianismo, nomen

Vel locū habuit, donec sanctus Remigius XV.  
Remorum Archiepiscopus certis quibusdam ac-  
cidentibus causis, primus ibidem ordinauit Epi-  
scopum, & eidem municipio, de rebus Remensis  
Metropolis satis superq. ditato, ipsum Comita-  
tum, in quo consistit, partem scilicet ex Remen-  
si parochia delegauit: sed semper fuit Remensis  
provinciæ municipium, sicut hodieque alia mu-  
nicipia in Remensi parochia, quæ in subiectionis  
loco ac nomine permanent. Non igitur priuile-  
gium, sed municipatum tibi debere seruari con-  
uenerat petere, quia sicut patres nostri ac magi-  
stri Ecclesiae tradunt, Paulus Apostolus non se  
ciuem, sed municipem appellat dicens: ego homo  
sum quidem Iudeus à Tarso Ciliciæ, non ignotæ  
ciuitatis municeps. Natus quidem Apostolus in  
oppido Galileæ Giscal fuit, quo à Romanis ca-  
pto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commi-  
grauit. A quibus ob studiū legis missus Hiero-  
solymam, à Gamaliele viro doctissimo, sicut in  
subsequentib. ipse memorat, eruditus est. & ideo  
non se ciuem sed municipem, à municipio id est  
territorio eiusdem ciuitatis, in quo est nutritus,  
appellat. Dictum autem municipium, quod tan-  
tum munia, id est tributa debita vcl munera red-  
dat. Nam liberales & famosissime causæ &  
quæ ex Principe proficisciuntur, ad dignitatē cini-

# FLODOARDI HIST.

tatum pertinet. Nec mirum, si se Tarsensem &  
non Giscaleū dicat, cūm Dominus ipse in Beth-  
leem natus, non Bethleemites, sed Nazarenus à  
loco vbi nutritus erat cognominatus est. Et tu  
ergo in Diœcesi Remensi natus, & in Metro-  
poli Remorum nutritus, & in municipio Lau-  
duni ordinatus, non te ciuilem vel ciuicum, sed  
municipem, videlicet tributarium seu munerariū  
vtinam spiritualium donorum Episcopum, & ex-  
cepto quod à pluribus Episcopis es ordinatus,  
penè vicarium Episcopum, quem Græci Choropi-  
scopum vocant, debueras recognoscere, ac per  
hoc non priuilegium tibi adscribi, sed municipa-  
tum: nec contra priuilegium tuæ Metropolis te  
oportuerat rebellare, quod non ageres, si animo  
Paulus, scilicet pusillus & humilis esses. Vnde  
timendum est, ne & in hoc perditionis filium  
imiteris, qui aduersatur & extollitur supra  
omne quod dicitur Deus, aut quod colitur: cui  
quantum ex te fuit tradidisti eos, quos ir-  
regulariter, vt præmisi, excommunicasti,  
non vt secundum Apostolum spiritus eorum  
salui, sed quantum furor & indignatio tua  
præualere potuit, perditæ essent in die Domini.  
Quas colligationes impietatis, vt sæpe dictū est,  
& semper dicendum est, quoniam regulariter  
contra votum tuum dissolui, te aduersum me

erexisti. Item, post auctoritates super illicita excommunicatione. De sacramentis autem à te regi præstitis non est mihi necesse aliquid scribere, quoniam pene omnes sciunt, quid de periurio si forte illud admissisti, Dominus in lege & Prophetis, & in Euanglio, & per Apostolos ac Ecclesiæ doctores atque magistros dicat. Et quia, ut in decretis Apostolicæ sedis dicitur, nolumus exaggerare quod gestum est, ne cogamur iudicare quod est iustum; quoniam quod inde tibi in synodo reputatum est, iudicario ordine comprobatum non est, sed regia benignitate intermissum est, omisi hinc regulare iudicium ponere, ut te ad conscientiam tuam remitterem. Peruasio autem rerum proprietatis regiae à te perpetrata manifestissimè claruit, quia nunquam res ipse iuris Ecclesiæ Laudunensis fuisse legaliter probatae sunt, nec sua vel cuiuscunque alicuius alterius donatione vel concessione ab eadem Ecclesia possessas fuisse monstratum est. Vnde super hominem tuum Teduinum, cui easdem peruasas beneficiasti, legaliter conquisitum est. Sed & proclamatio aduersum te Normanni vera fuisse claruit, nec testibus indigit, quoniam tam manifestissimè hoc, quod inde contra leges & regulas egisti, adeo omnibus in istis regionibus patuit, ut nulla tergiversatione factum

## FLODOARDI HIST.

regi aut excusari valeret. Nam constat multis  
esse notissimum, & tu in scriptis tuis domino re-  
gi & mihi directis hoc confiteris, quoniam ad  
deprecationem Rodulfi & Conradi easdem res,  
postquam dominus rex illas à longo tempore de  
Ecclesia Laudunensi abstractas eidem Ecclesiæ  
sua pietate restituit, ipsi domino regi illas sine  
meo ac Coepiscoporum nostrorum & eius mi-  
nistrorum, tuorum conscientia atque consensu  
beneficiasti, quatinus eidem Normanno illas be-  
neficiaret. Item & post aliquas datas aucto-  
ritates: & hoc à te ita irrationaliter factum  
irrationalius dissoluisti: qui armata militari  
manu, & permixta vulgi multitudine cum ar-  
mis & fustibus & tumultu maximo, sicut di-  
cunt qui factum illud viderunt & audierunt,  
cundem Normannum, qui ipsas res à te regi con-  
cessas per regis beneficium retinebat, violenter  
& sine regis auctoritate ac verbo vel litteris  
expulisti: expulso illo illas inuasisti, & in eas  
intrasti, ac possedisti, cùm sint leges &  
re-  
gulæ, sit etiam rex portans gladium ad vin-  
dictam malefactorum, sint Episcopi & cano-  
nes ad iudicanda criminis sacrilegorum: ut si  
ipse Normannus peruersor rerum Ecclesiastica-  
rum foret, gladio, id est vindicta regia puni-  
retur: si sacrilegus comprobatus esset, Episcopa-

li & canonico iudicio iudicaretur. Sunt etiam indices, & sunt leges, quorum & quarum iudicio si quis fortè tibi & Ecclesiæ tibi commissæ iniustè factum erat, legaliter & regulariter emendaretur. Item post quædam, præcipue beati Gregorij præceptionum decreta, Denique ex eo quod tui homines se ad regem reclamauerunt, quoniam ab eis sua beneficia, quæ apud antecessores tuos præseruierunt, iniustè & irrationabiliter abstulisses; post datum regi & mihi libellum in synodo de regulari obedientia tua secundum sacros canones, & decreta sancta sedis Romanæ Pontificum, ex eisdem sacris canonibus promulgata, electos indices Episcopos apud me expetisti, & tres secundum Africatum Concilium, scilicet Aetaridum, Ragenelnum, atque Ioannem à me tibi designatos suscepisti: & eorum atque aliorum Deum timentium iudicio, in domni regis, sicut postulasti, præsentia de quibusdam decretum fuit, ut beneficia sua, quæ irrationabiliter perdiderant, recuperare deberent. quorundam autem eorum causa usque ad aliud tractatum certis causis interuenientibus non diffinita, sed die alia diffinienda remansit: & tu ante diffinitionem contra sacros canones, & sine illa necessitate vel ratione, fuga lapsus regularem diffinitionem expe-

# FLODOARDI HIST.

Etare contempsisti. Item, post aliqua de canonibus. Et ab electorum iudicio, ut prædicti, incautè ac inhonestè fuga lapsus abscedens pita ciolum irrationaliter confectum & manu tua subscriptum, ac præfatæ professioni tuæ usque quaque contrarium, per Ermenoldum Diaconū tuum vi. Non. Iul. ij. Indict. mihi misisti, quod ita se habet. Reuerentissimo Remorum Archiepiscopo Hincmaro, sanctæ Laudunensis Ecclesiæ Hincmarus Deo miserante Episcopus debitā in Christo deuotionem. Vos scitis, quia ab universalis sanctæ Romanae Ecclesiæ Papa quoq. nostro & magistro Adriano bis vocatus ex isto, & vos ipsi in quaternionibus mihi à vobis in Attiniaco palatio, coram Archiepiscopis & Episcopis qui affuerunt, datis, quod ad eandem sedem venire totidem vocatus detrecte, me reprehendistis: si vitio scriptoris pro detrectem, quod est dissimilem vel differam, detractem, quod valde tractem non ab re accipi potest, intercharaxatum, non fuit. Vnde vos nunc pro amore Dei omnipo tentis & reuerentia sancti Petri exposco, sicut in eadem synodo in eodem Attiniaco à vobis conuocata, quod & impetrare non valui, expostulaui, ac iam etiam per integrum efflagitaui annum, & præcipue in synodo apud Vermeriam palatum olim ab orno habita obsecrando declamaui,

maui, nunc quoque & obsecro, & item decla-  
 mo, ut & hactenus egi, quo vestra Archiepi-  
 scopali auctoritate apud domini gloriofissimi re-  
 gis Caroli clementiam obtineatis, quatinus  
 domni & vniuersalis Papæ Adriani præceptis  
 ac institutionibus Ecclesiasticismihi, vt omnibus  
 expedit, velut ei qui de omni Ecclesia fas habet  
 iudicandi, liceat obedire: videlicet vt limina san-  
 ctorum Apostolorum Petri scilicet & Pauli me-  
 rear, vt deuoni, & ab eodem insuper vocatus suu,  
 penetrare. Alioquin me vobis ab hinc, vt Ar-  
 chiepiscopo Coepiscopus obtemperare debet, cano-  
 nicè sciatis obsequi non posse: quia vt decernit  
 beatus Papa Gelasius, nesciunt quid loquuntur,  
 qui decretis sanctæ Romanæ Ecclesiae sedis Præ-  
 sulum quasi canones opponunt, quibus contraire  
 contra canones est ipsos se erigere. Iste Gelasius  
 Papa Venerabilis & sanctus omnes decretales  
 epistolas Venerabiliter sanxit suscipiendas: nec eas  
 Venerabiliter suscipit, licet ad tomum caput in-  
 clinet, qui eis non obedit, sed potius porrò obuias  
 manus inferens, quod sine periculo agi non potest,  
 respuit, vt pote qui de se iudicari non prospicit. nā  
 velimus nolimus, aut eis parebimus, aut eorum  
 iudicio percellemur, quorum nemine aliqui qui-  
 que reprobare valemus. De Archiepiscopis au-  
 tem Remigio ac Arduico, quod mihi per Teut-

„ landum Diaconum mandastis, privilegio sanctæ  
„ Romanæ Ecclesiæ non præiudicat, sed quod eis  
„ eadem sancta sedes de me voluit ac disposuit cō-  
„ mittere, commisit. Vos vero quod vestrum est  
„ agite. In Domino Iesu Christo bene valete. Ego  
„ Hincmarus sanctæ Laudunensis Ecclesiæ Epi-  
„ scopus sponte subscripsi. De quo pitatio tibi distu-  
li respondere, putans te retractare, & à tua con-  
tumacia resipiscere: tu autem non quieuisti: sicut  
causa breuitatis omitto. Et post hæc per Clericum  
tuum Bertharium domino regi litteras tuas direxi-  
sti, excusans te, quoniam ad illum sicut tibi man-  
dauerat venire non posses, quia febricitans ut  
te sol tangeret sufferre nequibas. sed tibi Romā  
eundi licentiam daret, secundum votum tuum  
quod vouisti, quando altera vice febrem habuisti,  
ut ad sanctorum Apostolorum limina sicut vo-  
ueras veniens, ibidem ab eadem febre liberareris.  
Is autem dominus rex coram Episcopis & aliis  
suis fidelibus qui affuerunt tibi per eundem cleri-  
cum tuum remandauit, mirum & non verum  
esse quod dices, quoniam ad illum venire non  
posses, & Romam adire valeres. Venires autem  
ad illum, & si ipse pro causa rationabili te illuc ire  
velle cognoscere posset, tibi licentiam non denega-  
ret. tu vero ad eum venire noluisti, donec circa  
Kal. Septembris tertię Indictionis ad Silvacum

de collocutione fratris sui Ludouici rediit. quò obuiam illi veniens nihil cum eo, sed nec tecum, perte vel missos tuos aut litteras tuas de licentia tua Romam eundi dixisti. Sed & quando missi Domini Apostolici Remis fuerunt, quotidie per septem dies cum rege & tecum locutus fuisti, & inde nihil dixisti. Quod dicis te in synodo apud Vermeriam, indeque apud Attiniacum licentiā eundi Romam petisse, & impetrare non potuisse, omnes Episcopi qui in eisdem synodis fuerunt, liquidò sciunt, quoniam cùm de tuis insolentiis increpabaris, timens regulare iudicium vel regis castigationem, licentiam eundi Romam petebas. Cùm vero videbas, quia & rex & Episcopi erat tibi placabiles, de ipsa licentia nihil dicebas, sicut nec modo facis, donec aliquam nouitatem, ut soles, quam semper timendo expecto, iterum facias, de qua compellatus solitam cautionem de licentia tua recantes. Petitione autem tua apud dominum regem talis fuit, quando ad eum venisti, quia sicut plures & penè omnes in istis prouinciis scire dicuntur, & patet, addens grauibus grauiora velut ipsa sacrorum canonum demonstrant iudicia, nescio quibus machinationibus exquisitis à te iussio est principalis elicita, ut de his de quibus electos iudices secundum sacros canones expertisti, non solum eorum querela, quorum causa usque

# FLODOARDI HIST.

ad alium tractatum diffinienda remansit: verum & que, ut dixi, in domni regis praesentia electorum iudicium sententia diffinita fuerunt, sine Metropolitani conscientia, sineque canonico & Episcopali iudicio, per iudices seculares, Helmigarium scilicet mercati palatini Telonearium, & Flotharium ac Vrsionem Villarum regiarum maiores, refricarentur contra canones qui ab Ecclesiasticis ad majoris auctoritatis Ecclesiasticos iudices, & non a maioribus ad minores, nec ab Ecclesiasticis ad seculares, neque a consensu partium electis prouocari permittunt. A quib. iudicibus secularibus a te petitis quedam ex diffinitis refricata & immutata, quedam vero ex diffiniendis sunt diffinita, ad inuentitia reputatione, sicut ab ipsis, qui in eodem placito fuerunt, dicitur, de non necessariis & inconuenientibus iuramentis reperta, & a te coram predictis iudicibus ipsis tuis accusatoribus, quos contra electos iudices sicut expetieras suscepisti, proposita: quatinus & is de quo legaliter & regulariter diffinitum fuerat, ut beneficium suum haberet, quod contra rationem & aequitatem perdiderat, eadem ad inuentione dimitteret; & illi quibus indicatum fuerat, ut quoniam tu post expertum electorum iudicium idem iudicium subterfugisti, beneficia sua usque ad legalem diffi-

nitionem tenerent, beneficia ipsa desererent, & tu quod incepisti euindicares: cum sicut tibi non licet de accusatione, siue criminalis causæ siue ciuilis, relictio Ecclesiastico publico purgari iudicio; ita etiam non licet tibi postposito vel contempto Ecclesiastico iudicio ad secularia iudicia conuolare, vel quemcumq. nec etiam laicam personam pertrahere, neque ad forum suum sequi, si ipsa laica persona consenserit Ecclesiasticum subire iudicium, sicut lex Valentiniani, quam probat Ecclesia, demonstrat. Item post ostensas auctoritates. Et non pertranseat etiam tuam considerationem, cur dominus rex tuæ petitio- ni annuerit, ut unde in præsentia illius elec- tos iudices Episcopos secundum sacros cano- nes accepisti, sine conscientia Metropolitani, si neque Ecclesiastico iudicio consenserit, ut sæcula- res iudices ad retractanda ea que diffinita fuerūt, vel ad diffinienda, de quibus iudices acceperas, de- dum acciperes. Scio enim & certus sum hinc il- lum canonicum scire iudicium: & miror ac doleo cur tu hoc videre non voluisti, aut Deo iudice ar- rogatia coecatus non potuisti. Inunge igitur secun- dum consilium Apocalypsis Ioannis collyrio ocu- los tuos, ut videas & albuginem arrogantiæ de oculo mentis, id est intellectu tuo abicere valeas.

# FLODOARDI HIST.

¶ pensa, ne forte dominus rex, quem totiens  
exacerbasti, sciens diuina iudicia atque eloquia  
hinc in annuendo votis tuis cogitauerit contra se  
sententias diuinas, de his qui duræ ceruicis & in-  
, domabiles corde sunt, Qui nocet noceat adhuc,  
¶ qui in sordib. est sordescat adhuc, ut impleat  
peccata sua semper: ¶ dimisi eos secundū deside-  
ria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis:  
¶ nonne hæc condita sunt apud me, & signata  
in thesauris meis? mea est vltio & gregoretribuam  
eis in tempore, ut labatur pes eorum: iuxta est  
dies perditionis, & adesse festinant tempora. Et  
cum tantarum transgressionum inueniaris ob-  
noxius, non cessas me prouocare, ut de promisso  
pitacio tuæ professionis atque suæ suscriptionis, de  
quo tibi, ut prædicti, respondere haec tenus distuli,  
sed & de aliis tuis professionib. atq. subscriptioni-  
bus vel lacesitus rescribam, quatinus professio-  
num & subscriptionum tuarum historias plures  
legentes, si forte sunt qui adhuc eas ignorent,  
earum diligentiam, cautelam quoque & utili-  
tatem cognoscant. Et primùm quidem respon-  
deo tibi de prefato à te subscripto pitacio, in  
quo scribis in adminiculo tuo te à me repre-  
hensem, & esse me ostendis reprehensibilem:  
sed ego spreta reprehensione tua, qua me quasi sub  
quodam excusationis velamine de scriptoris vitio

more tuo euidenter reprehendere sat agis , qui aut differentiam verbi detractem, quod in meis scriptis tibi datis posui nesciam , aut scriptoris vitiū in eis corrigere non sapuerim , vel emendare neglexerim . Ex mea reprehensione tuam ostentare scientiam Cham Noe filius voluisti , non solum in verbi illius differentia , sed et in alio verbo , quod ad ostentationem tui in tuis adinventionibus iteratum inueni : et cum hinc meam insipientiam voluisti ostendere , tuam studuisti apud scholasticos stultitiam propalare . Pro me nil curo dicere : mihi enim pro minimo est , ut a te iudicer , aut sine dilectione a tua scientia reprehendar . Sed ne apud illos , qui tecum rumusculos captat , glorieris quasi me mutum effeceris et elinguem , qui solus nostris temporibus thesauros sapientiae et scientiae penetrans introisti , hic causa compendijs prætermittens , cum mihi vacauerit ostendam quid regularum Grammaticæ artis auctores , quid Orthographiae doctores , quid sanctæ scripturæ tractatores inde sentiant atque dicant . Itē post nonnulla . Sed alia sunt hinc ex sacris canonib . et Apostolicæ sedis decretis , quæ mihi hic pone re longum fuit , et in opusculo LV . capituloru , quod ad tuam commonitionem , et correctionem atque instructionem tibi dedi , potes relegere , præter epistolas præmissas , quas tibi direxi ad re-

## FLODOARDI HIST.

darguendam tuam temeritatem contra Euange-  
licam veritatem, & Apostolicam atque canoni-  
cam auctoritatem, contraque sedis Apostolicae  
decreta in tuam & perniciem multorum præsum-  
ptam, sicut in synodo plurimorum Episcoporum  
est comprobatum. sed & præter alias epistolas,  
ac alia scripta, quæ tibi direxi, vel dedi ad com-  
primendam tuam insolentiam, & commonenda  
ac instruendam tuam dilectionem, ut ageres iux-  
ta Domini dictum, Quid querit Dominus Deus  
tuus a te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum,  
& facias voluntatem eius, obediensq. ipsius impe-  
rio. Quæ frater sollicita cordis intentione reuolue,  
& recogita quid sit quod dixisti, Quia ex tunc  
quando mihi litteras illas misisti, ut Archiepi-  
scopo Coepiscopus obtemperare debet canonice, scire  
obsequi mihi te non posse: & reuoca ante oculos  
tuos, quod coram Episcopis decem prouinciarum  
professus es, & manu propria subscripsisti: scili-  
cet quia priuilegio Metropolitani prouinciae Re-  
morum Ecclesiæ, secundum sacros canones & de-  
creta sedis Apostolicae & sacris canonibus pro-  
mulgata pro scire & posse te obediturum profite-  
reri, & subscripsisti. Dic frater, quando, & ubi,  
vel in quibus a te requisivi vel extorquere  
volui, ut mihi contra hæc in aliquo obedires? qui  
nunquam tua sed iuxta Apostolum te quæsiui, &

qui meas iniurias, scilicet meæ personæ, facile Deo gratias possum dimittere, sicut & pro te quotidie omnipotentiam Domini deuotè exorans facio, iniurias ordinationis diuinæ quæ à tua insolentia exquirūtur, ut Metropolitano priuilegio canonice non subdaris, in eū redundātes, qui Spiritu sancto suo, à quo promulgati leguntur & creduntur canones, instituit, patienter ferre non possum, nec debedo, quia tantum inde non sat agam quantum potero. Nam sicut sollicitudo & primatus totius Ecclesiæ Catholicæ sanctæ sedis Romanae Pontifici diuinitus est collata: ita & unicuique Metropolitano ac Primiati prouinciae sollicitudo sibi delegatae prouinciae per sacros canones spiritu Dei conditos, & totius mundi reuerentia consecratos noscitur esse commissa. & cætera. Sequuntur denique plura de professionibus & subscriptionibus eiusdem Hincmari, & correptionibus eius, usque ad finem operis. Item aliud opus incipiens ita:

**HINC MARVS REMORVM E-**  
piscopus Hincmaro Laudunensi Episcopo.

**VIR DIVERSIS** flagellis à diuersis at-  
tritus dicit: Qui me comedunt non dormiunt.

# FLODOARDI HIST.

ac si diceret, non quiescunt. Et tu, frater, me  
tue linguae flagellis atterere, & venenosis scri-  
ptis tuis ad iracundiam prouocando inficere non  
quiescis. Sed qui ille seruum suum custodiuit à  
murmurationibus, me peccatorē & fragile in se  
confidentē potest custodire à rancore & malitia  
contra tuas falsas criminaciones. Post alia mul-  
ta super dolorem vulnerum meorum addens di-  
cis, Sicut in scriptis tuis peruersis inuenio, quia  
Apostolicæ sedis potestati derogo. Vnde nemo  
sanum sapiens tibi vnquam credidit vel crederet.  
quoniam & ipsa scripta quæ ad Apostolicam  
sedem sèpissimè misi, & illa quæ tibi resultan-  
ti sàpe transmisi, te reuincent, & in isto secu-  
lo & in futuro iudicio. Non enim de me ve-  
rum esse valebis vnquam vel usquam probare  
quod dicis, ab his inquiens, à quibus pro Apo-  
stolicæ sedis priuilegiis, quæ Christi sunt, usq.  
ad mortem fas erat decertari, prædicatur &  
docetur, in his quæ eadem sedes statuit, vel ut  
respuendum probari. Sed tu probaris eius priu-  
ilegio resultare, qui secundum sacrosanctorum  
Conciliorum canones supra positos, ab ipsa prima  
sede, atque ab omni Ecclesia Catholica compro-  
batos, ut re vera spiritu Dei conditos, & totius  
mundi reuerentia consecratos, & iuxta decreta  
ipsius sanctæ sedis ex eisdem sacrī canonibꝫ

promulgata, Metropolitano priuilegio semel & secundo ac tertio commonitus obedire detrectasti, ut colligationes impietatis, quas contra Evangelicam veritatem & Apostolicam atq. propheticam auctoritatē, contraq. sanctorum canonum, & decreta ipsius venerandæ sedis existiabiliter in tuum & multorum periculum colligasti, dissolueres. Insuper contra sacras regulas aduersus Metropolitanū priuilegium libello perniciose subscripsisti, & subscribi fecisti. Vnde in Synodo conuentus ab Episcopis decem princiariū libellum professionis de futura tua obedientia, subscriptum manu propria, quod habeo, porrexisti, contra quem iterum resubscripsi. Nam ego decretales epistolas sedis Apostolicæ diuersis temporibus pro diuersorum patrum consolatione vel consultatione ab eiusdem sedis pontificibus datas, & venerabiliter suscipio, & venerabiliter suscipienda dico & scribo, & sacrosanctorū conciliorum canones cum decretis Apostolicæ sedis ex eisdem sacrissimis canonibus promulgatis & recipiendos & custodiandos & seruandos, sicut supra ostendi, profiteor. Et quod te dicis audire obloqui de iudicio domini Papæ Nicolai : si de me dicis, mendacium dicis. Nam quod ille de Rothado, siue de Vulfa-do iudicauit, non contradixi : sed sicut ipse præ-

# FLODOARDI HIST.

cepit obedire curauit. De eo quod dicis de Rothado, quia in eius depositione non consensisti: subscriptiones tue manus proprie te reuincunt. Nihil enim inde egī, quod mecum non egeris: nihil iudicauī, quod non iudicaueris: nihil subscripti, quod non subscripteris. Habeo enim illas ipsas manus tue subscriptiones. Et circa huius operis finem. De aliis vero, que in scripto apud Attiniacum dato mihi improperando mendaciter dicis, tibi respondere non curo. Sed scias quia non sum oblitus quod scriptum est in Isaia propheta; quoniam sanctus Ezechias aratus angustia, blasphemas epistolas sibi directas in templo coram Domino expandit, & ad eum clamauit, & exauditus est. Expandam autem manus meas ad Dominum cum blasphemis & superbiissimis scriptis tuis mihi a te directis, orans, ut quando scit, & quando vult, & si-  
cūt scit, & sicut vult, te conuertat ad verē pacis & dilectionis atque debitæ obedientiæ dilectionem, & me liberet a labiis iniquis, & a lin-  
gua dolosa. Et dominæ meæ beatæ & gloriose  
Dei genitricis Mariæ meritis, ac precibus san-  
cti Remigij, cuius priuilegio derogas, exaudi et  
me adiutor in opportunitatibus in tribulacione.  
Et quia beatus Hieronymus de his, quorum ad-  
uersum me gratis suscepisti officium, dicit, Au-

diant canes mei, Tu qui de filio in fratrem, indeque creuisti in Coepiscopum, & post adeo profecisti ut in canem meum excreueris, accipe hanc peruersi contumacie tuæ pitacioli exigente causa prolixam responsonem. Cum autem mihi vacauerit, succinctius de aliis peruersis & incompositis scriptis tuis, in quibus quædam mendaciter, quædam reprehensibiliter me reprehendendo, quædam ficte humiliter & verè superbè scripsisti, rescribam, & in illo scripto quia lego dixisse Dominum, Iam non irascartibi amplius, quantū mihi adhuc paret de huiusmodi altercationibus tibi scribendi fine imponā. De hoc quod dicas, quia dicunt de me homines, qualis est ille auunculus, qui talia suo nepoti scribit? dicat & de te ipsi homines, qualis est nepos ab auunculo suo talis ut tunc erat assumpitus, & talis, sicut nunc est in spiritali ac temporali honore effectus, qui talia sibi exigit ab inuitu auunculo. ne talis ab aliis, sicut à nepote suo depingitur, aestimatus, per eum blasphemetur nomen Domini, & vituperetur ministerium eius. secutus Apostolum scribentem ad Corinthios contra se blasphemantes, & vilipendi ab aliis laborantes. Egit quippe doctor egregius, ut dum ipse qualis esset agnoscitur, & vita & lingua male prædicantium eius prædicatione vilesceret. Illos videlicet commendaret si se absconderet. Cumque se non ostē-

# FLODOARDI HIST.

deret, errori locum dedisset. Dicunt etiam ipsi homines de te, Qualis est ille nepos, qui talia contra suum auunculum & nutritorem atque ordinatorem machinatur, & quantum potest mali agit, & plusquam potest agere cupit; sicut tu in die magni iudicij manifeste videbis, si te antea inde non recognoueris, & dignis pœnitentiæ fructibus non emendaueris. Multum me fatigas, & meritò; non imputetur tibi: sed fatigationem meam consolatur, quod sicut tibi scripsi, dicit Gregorius: Et si Aethiops niger balneum intrat, & niger de bainco exit: tamen balneator denarium balnei sui non perdit. Timeo de te meo Alexandro, quod de suo dicebat Paulus; Alexander ærarius multa mala mihi ostendit, reddet illi Dominus.

Quæ Altfrido Transrhenensi Episcopo, vel cæteris quibusdam Episcopis scripserit.

Cap. XXIII.

**A**LTFRIDO Transrhenensi Episcopo scripsit quædam pro rebus sancti Remigij sitis in Thoringia, quas eidem cōmiserat, ut reditus ipsarum ipsi tempore opportuno dirigeret. Interdicens iuxta dispositionem beati Remigij, ut nemo

colonos ipsarum in suo præsumeret op-  
primere seruitio. Item quòd easdem res  
cuidam suo in beneficium dederit homi-  
ni, rogans vt eidem homini solatium in  
quibuscumque indiguerit, ferre studeat.  
**A D V E N T I O** Metensium præfuli, super  
quadam fidei quæstione, de qua fuerat in-  
terrogatus ab ipso. Item de itinere quod  
idem Aduentius Romā petiturus debeat  
incipere. Item de aduētu suo ad denun-  
ciatam à rege synodum pro memorata  
quæstione tractanda. Item pro filio ne-  
ptis suæ, quem eidem committebat.. Itē  
pro his quæ idem Aduentius ei manda-  
uerat de Hincmaro Laudunensi Episco-  
po, breuiter intimans quæ bona erga ipsū  
gesserit, & quæ praua ille contrà gerebat.  
Item petenti consilium quid agere debe-  
ret Carolo in regnum Ludouici fratri  
sui senioris ipsius veniente : significans  
quid egerit ipse, quando Ludouicus re-  
gnum Caroli peruaferat, & quid eidem  
tunc agendum foret. Item pro accelerā-  
da ordinatione Berardi Virdunensis Ec-  
clesiaæ electi, & vocati Episcopi. Item pro  
excommunicatione Carlomanni, quā mit-  
tebat ei, significans qualiter eandem tra-

## FLODOARDI HIST.

ctare deberet. Item pro missis ipsius Aduentij, quos Romam direxerat pro causa Bertulphi Treuerensis Archiepiscopi, mirans cur sibi non significasset quid ei renuntiauissent. Item pro litteris Ludouici regis, quas idem Aduentius ei direxerat, & vt litteras, quas ipse dominus Hincmarus Ludouico mittebat, ipse prefatus præsul ei aut mitteret, aut donaret. Item pro litteris ipsius Aduentij, quas ei miserat, intimans de aduentu Legatorum suorum pallium à sede Apostolica Bertulpho Archiepiscopo deferrentium: exhortans etiam, vt de regum concordia laboraret; vnde quia semper laborauerit & laborare decertet, innotescit. & de mulo, quem sibi mitti petierat, quia hoc animal ipse dōnus Hincmarus nō haberet, nec sedere soleret, & alia quedam. Item pro excōmunicationis discretione, quia excōmunicatos significauerat à se quosdā malefactores Metensis Ecclesiæ, homines scilicet Vvalterij Comitis, & Lāberti: depositens vt Apostolicā regulā & Episcopalē seruet in huiusmodi negotio patientiam. Item quo debeant ordine cōsecrati Metropolitanus atq. Diœcēsanus

nus Episcopi. ERCANRAO Catalauncensi Episcopo, de quibusdam reprehendens quæ non libenter audiebat de illo: admonens & instruens qualiter se agere debeat, & ut monitis Apostolis diligenter attendat. Item pro cuiusdam villæ incolis, quos ab omni consolatione diuini ministerij irrationabiliter, propter quoddam homicidium non ab ipsis patratū, remouerat, intimans quomodo nec caritatem, nec discretionis moderationem in hoc facto custodierit. Item pro absolutione cuiusdam ab eo excommunicati, pro quo Guntarius Coloniensis Episcopus eidem literas deprecatorias miserat, quas ille suscipere noluerat: ostendens quam se erga delinquentes, & quam erga recognoscentes Episcopus exhibere debat. HILMERADO Ambianensi, pro quodam monacho, qui presbyterum & monachum in monasterio sancti Richardi occidit; pro quo dominus Papa Nicolaus litteras eidem domino Hincmaro dixerat, pœnitentiæ tenorem continentes. Item pro litteris Adriani Papæ quas ei pro quodam presbytero miserat, monetque ut Apostolicis obediatur iussioni-

# FLODOARDI HIST.

bus. Item pro quodam presbytero, qui ad eum clamauerat, quia pro eo quod arma de cuiusdam ebrij manibus, qui eum occidere volebat, extorquens proiecit & fugit, idem Episcopus ab eo & Ecclesiam suam & facultates eius tulisset. vnde redarguit eum quod contra auctoritatem sacrorum canonum erga praefatum egerit presbyterum: mandans quid fiendum & quid iuxta canonicam sit auctoritatem de hoc obseruandum. Item redarguens eum quare in torpore negligetia requiescens prauorum consiliis vteretur, cum & aetate & corporis infirmitate ad finem vietæ virgineri videretur: ostendens ei ex sanctarum monitis scripturarum, quibus transgressionibus inueniretur obnoxius. Item pro quodam presbytero, mandans & interdicens auctoritate Metropolitana, ut nullum præiudicium eifaciat, sed ad synodum conuocatam die denunciata sibi occurrere studeat. Item pro hac eadem re, intimans quia si non occurrerit ad synodum secundum præceptum Papæ, quod synodus de eo iudicauerit in ipsum sit exequendum. Isaac Lingonensi, pro quodam regio milite ab ipso excos

municato , suadens vt mitius erga eum a-  
geret propter instantem de infestatione  
paganorum necessitatem : notificansque  
qualiter ipse agere solerer in talibus excō-  
muniicatorum causis , & quia illud ana-  
thema non duret amplius , nisi quandiu  
homo in peccato perseverat. Item pro  
nepotibus ipsius qui apud eundem dō-  
num Hincmarum nutriti fuerant , & alia  
quædam. H V N G A R I O Episcopo ; pro  
excommunicatione Balduini qui Iudith  
viduam regis filiam sibi furatus fuerat in  
vxorē. vnde & ab Episcopis huius regni  
fuerat excōmunicatus. Hortatur autem eū-  
dem Hungarium , vt admoneat Roricum  
Normānum , nuper ad fidem Christi con-  
uersum , ne recipiat eundem Balduinum ,  
neque præsidium ferat : sed & si cæteri  
Normāni per eius consilium ; vt audierat ,  
post conuersionem ipsius istud regnum  
deprædati fuissent ; hoc digna pœnitentia  
emendare studeret. F V R T R I C O Episco-  
po Trecassino , Ecclesiæ Remensis alum-  
no , gratias referens pro epistolis quibus-  
dā Augustini ab eo missis sibi , & de libro  
Didymi ; quem sibi Fulericus mitti pete-  
bat ; ac de Ecclesiis monasterij Orbacelis ,

# FLODOARDI HIST.

admonens eum, ne contra matrem suam,  
Ecclesiam scilicet Remensem, & patronū  
suum sanctum Remigium aliquid per-  
uersè agere præsumeret. O D O N I Belua-  
censi, quem filium carissimum sæpe vo-  
cat, multa fidenter scripsit. Pro epistola  
siquidem Adriani Papæ, quam sibi mise-  
rat super appellatione cuiusdā presbyte-  
ri ex Ambianensi parochia, ut assumat i-  
dem Odo pro hac laborem, quatinus  
Hilmeradus Episc. Papæ iussis obediāt, &  
qualiter scripta, quæ presbyter idē Romā  
detulerat, prudenter tractare debeat. Itē  
pro quibusdam regis hominibus inter se  
discordantibus, ut commoneat eos ad  
pacem venire, indicetque ipsis, quod nisi  
hoc egerint, ab eodem domno Hinoma-  
ro excommunicandi sint. Itē pro synodo,  
quam rex præceperat habendam non in  
tempore congruo, petēs consilium quid  
inde agere debeat: rogans etiam sibi re-  
mandari quid rex responderit de illis ho-  
minibus, quos se significauerat excom-  
municaturum: & de aliis necessariis cau-  
sis. De quibusdam quoq. scriptis, & Græ-  
corum quæstionibus, & homiliis beati  
Petri, cæterisque rebus. Item de responsis

cionibus ad obiecta Græcorum , quas idē  
Odo colligens descripsérat , & domno  
Hincmaro miserat . Vnde Deo gratias re-  
fert , quia se , ipsumque vno spiritu po-  
tatos inuenit ; & quid de his sibi videa-  
tursimul conferendum esse significat . sed  
& apud regem super eum excusatū fieri  
rogat , qui tunc in eius seruitium diuersis  
infirmitatibus detentus abire non potue-  
rit : rememorans etiam de discordanti-  
bus , vnde iam mandauerat , vt eos ad pa-  
cem redire moneret . laudans eum quod  
de his quæ litteris suis ei significauerat ,  
vt Deum & fratrem diligens , studiosè ac  
episcopaliter egerit , & vt regem com-  
moneat inde ministeriū suum facere ro-  
gat . sibi quoque rescribi , de quibusdam  
quæ inter se & regem versabantur . quæ  
dam etiam intimans , quæ secretò Ioanni  
Episcopo notificaret de synodo tune ut  
rex iussierat non agēda ; & quare tunc con-  
uocari non deberet . addens de quibus-  
dam quoque scriptis , quæ illi remitte-  
bat , vel quæ sibi mitti poscebat . Item de  
ordinatione Vvilleberti , cui rex Episco-  
pium Catalaunense dederat , ne in ipsius  
ordinatione ab ordine debito declinaret .

intimans quòd irrationabiliter Catalau-  
nenses post obitum sui Episcopi de sua  
ipsa necessitate fecerint, & quòd ad re-  
gem litteras suas pro electione præfati  
Vvilleberti miserint, decretum verò  
suum ad Archiepiscopum, sicut mitte-  
re debuerant, ut inde quæ agenda es-  
sent canonice ageret, non miserint: in-  
sinuans qualiter inde ritè facere de-  
buissent, sed quia non fecerant, quid ex-  
inde cautiùs agendum sibi videatur, edis-  
serit, & prudenter attendendum mandat,  
ut regularis electio fiat, & postremò sicut  
ipsius prudentiæ melius inde videretur,  
hanc ita disponeret. Item de causa paro-  
chiæ ipsius Odonis, quæ inter ipsum &  
Rothadum Suessonensem Episcopum  
ventilabatur. simulque de presbytero,  
qui epistolam Papæ Roma detulerat, ut  
regem admoneat, modificans eius ani-  
mum, ne contra Dominū aliquid faciat  
in Ecclesia Dei, vel Episcopali ordine: nō  
pro Hincmaro nepote suo se tantum id  
dicere asserens, quantum pro ipso senio-  
re suo rege, ne ipse taliter peccaret, vnde  
æternaliter periret. Item de correctione  
epistolæ suæ, quam illi pridem miserat ab

imperito scriptore corruptam , & de his  
quæ obiiciebantur Hincmaro scandalizatori suo. Item de litteris , quas pro-  
eodem Hincmaro regi mittebat , vt ip-  
se Odo eas illi porrigeret , & qualiter  
eas receperit , vel his annuerit , sed &  
de aliis sibi sciendis petit litteris sibi re-  
mandari. Item de causa Erpuini Epi-  
scopi , qui ad condictam synodum ve-  
nire non valebat , vt causam ipsius Odo  
inter eius personam & accusatores eius  
exequi studeret , & si ad integrum id age-  
re non posset , eundem Erpuinum & ac-  
cusatores eius ad synodum apud Pistas  
agendum abire commoneat. Item de lit-  
teris sibi ab Odone missis , in quibus com-  
pererat insurgere quosdam monachos  
contra sacram auctoritatem , & de priui-  
legiis Corbeiensis monasterij. Item pro-  
itinere suo ad regem. Item gratias referes.  
Deo , pro satisfactionis & correctionis  
dulcedine , qua in litteris ipsius Odonis  
multam recognitionis eius de his vnde  
redarguerat eum reperit benignitatem:  
Item pro electione Sueorum Episcopi  
post obitum Rothadi. Item pro conuen-  
tu synodali super responsione ad episto-

Iam Adriani Papæ. Item pro litteris regis,  
quibus præceperat Episcopos regni à dô-  
no Hincmaro conuocari, ut prohiberent  
filium ipsius regis Carlomanum à præ-  
sumptione cessare, quam criminabatur  
contra patrem exercere. Item pro ordi-  
tione Ansegisi Remensis Diœceseos mo-  
nachi in Episcopatu Senonico. Item pro  
libello historiæ de ortu S. Mariæ, & homi-  
lia B. Hieronymi dè assūptione ipsius Dei  
genitricis, quæ quidā monachus Corbe-  
iensis monasterij non esse recipiēda con-  
tēdebat. Ad quæ respōdet idem dominus  
Hincmarus, præfatam historiā nos habe-  
re ad lectionēm , non ad proferendum  
auctoritatem: homiliam verò eandem à  
sancto Hieronymo asserit Catholicè di-  
ctatam , sicut & stylus & cautela sensus,  
& intellectus , & alia certa iudicia mon-  
strat, & certè personæ per quas de partib.  
orientalibus tempore certo delata ad re-  
giones nostras peruenit , fideim faciunt.  
Subiungit quoque de libello ipsius Odo-  
nis contra obiectiones Græcorum , quæ  
dam se in eo commemorans adnotasse,  
quæ retractanda & corrigenda forent.  
Item per ordinatione Hedenulphi se-

cundum iussionem Ioannis Papæ ad Episcopatum Laudunensem diu pastore vacantem. Item pro ratione Lunæ paschalis, & lectione quam Adalardus abbas inde composuit. Item pro eadem re, gratias agens Deo pro sollicitudine ipsius Odonis, qua studuit inuestigare mysticā paschalī solemnitatis obseruationem, & cætera. Item pro suo itinere ad Concilium Papæ Ioannis, ut ad id ipse quoque venire festinet. Itē de inquisitione ab ipso Odōne & præfato Hedenulpho tractati iudicij Auriniaci monasterij pro regimine Ricoaræ abbatissæ, quæ cōtra leges idem usurpauerat monasterium. monetque ut suggerat regi, ne ageret inde qualiter alienis peccatis implicaretur. Idem de itinere suo non ad regum terrenorum præsentiam, sed ad regis æterni iudicium, ad quod iam se festinare per continuas indicat ægrotationes. Item pro ordinatione Hetilonis, quem plebs Nouiomagensis sibi elegerat ordinandum. Aliaque nonnulla eidem sæpe direxisse reperitur scripta. HILDEGARDO Meldensi Episcopo pro parochianis ipsius quibusdam, qui homicidia in Remensi perpetrauere

# FLODOARDI HIST.

parochia scribit, exhortans ut eos saluare quocunque valeat consilio & auxilio procuret, adiuturum se spondens, ut ad pacem venire queant. Scribit quoque ad eundem quendam de iudicio aquæ frigidæ libellum. IOANNI Cameracensi pententi commendatitias sibi dari Romam proficiscenti litteras, ex nomine domni Hincmari Adriano Papæ offerendas, rescribit quod si redditurus obsequium Cœfari Româ velit ita pergere, ut obsequio Deo debito Cœsarî contrarium non eset obsequium, canonicas libenter ei litteras tribueret: sin autem pro causa Lotharij regis, quæ inter eum & ipsius uxorem diu ventilata fuerat, quoniam commendatitas in hac re dare litteras non valebat, reprehensibiles dare non audeat, quia nec debeat: præsertim cum nuper dominus Adrianus litteras ei suæ auctoritatis per Aëtardum Namnetensem Episcopum miserit, in quibus significauerit se certamina, quæ sedes Apostolica per antecessores suos Benedictum & Nicolaum in hac causa certauerat, sequi, monens eum, ut quod super-

hoc negotio gestum est, nullatenus ener-  
uari consentiat, intimansque qualiter ex-  
communicata fuerit Vualdrada. Addit  
etiam, quod sine consilio Coepiscoporū  
litteras ei dimissorias maximē pro re in-  
certa dare nequiret. Item de obitu Lo-  
tharij regis, exhortans ut sine dilatione  
ad Carolum regem veniat. Item pro quo-  
dam presbytero Cameracensis parochiæ,  
qui seipsum castrauerat, frequenti moni-  
tus id agere visitatione, nesciens quid  
inde sacri decernerent canones: consiliū-  
que dat monens, ut diligenter inuestige-  
tur, quibus sit modis admissum, & inter-  
rim per indulgentiam presbyter idem  
maneat in ordine suo, donec in prouin-  
ciali synodo quid exinde tenēdum sit in-  
ueniatur, quod nec præceptis Euangeli-  
cis cōtrarium, nec decretis sanctorum re-  
periatur aduersum. Item gratiarum refe-  
rens actiones pro beneficiis sæpe sibi ab  
eo impensis: petens ut requirat sermonē  
sancti Augustini de lapsu monachi & vi-  
duæ, ac sibi ad transcribēdum mittat, vel  
transcribi faciat, & ad proximam syno-  
dū sibi afferat. Expositionē quoque Bedę

# FLODOARDI Hist.

in Proverbiis Salomonis ad eandē synodum sibi deferri petens. Intimat etiam, quod Papa Romanus Carolo regi & Episcopis ipsius regni quædam mandata dixit, de quibus in synodo sit necesse tractari. Vnde & rex Metropolitanis regni sui litteras miserit, præcipiens, ut Coepiscopos suos ad eandem conuocarent synodum. Item pro parte decimæ, quam sibi significatum fuerat, ab antiqua regia capella tulisse; & alteri quam nouiter facrauerat addidisse: quod quia contra regulas esset, emendare, si sit actum, suadet. Item pro quodam presbytero, qui ad sedem Remensem proclamauerat, præiudicium se pati quæstus ab eodem Præsule suo, interdicto sibi cum rebus suis officio quoque sacerdotali, nec sponte confessio, nec regulariter conuictio, pro tumultu & homicidio perpetrato, ubi interfuerat & inuitus arma defendendo se sumpserat, hominemque vulnerauerat, non tamen eum qui occisus fuerat: in quibus litteris ostendit ex auctoritate sacra quid discretionis sit in huiusmodi causa tenendū, & quæ sacrorum canonum sint adhibenda capitula. Scribit ad eundem & alia quædam.

RAGENELMO Nouiomagēsi, pro quodam presbytero qui ei litteras ab Adriano Papa detulerat, præcipientes ut si Episcopis idem quod iniustè fuerat actum circa eundem presbyterum corrigere differret, post primā & secundam admonitionem dominus Hincmarus hunc Ragenelmum canonica usque ad satisfactionem percelleret auctoritatē. Vnde & litteris eum monet, ut iussis obtemperet Papę, & quare vel ipsi vel aliis quibusdā Episcopis talia venire solerent ab Apostolica sede mandata, declarat: quia scilicet in iudicandis subditis regularem non sequatur tramitem discretionis, & quoniam ad auctoritatem Metropolitanam interrogando atque obediendo recurrere negligant. Item pro visitatione Morinēsis Ecclesiæ post obitum Hunfridi Episcopi iuxta dispositionem regis. Item pro Rothado quodam ipsius Episcopi amico, qui sua quæ illius commiserat fidei se fraude perdidisse querebatur: consilium dans quid inde faceret, ne ad synodalem sententiam perueniret. VILLEBERTO Catalaunensi rescribit ad ipsius consulta pro Gangulpho Comite. ut de his quæ

# FLODOARDI HIST.

contra eum se fecisse vel negabat quædā,  
vel cōfitebatur aliqua, iuxta præceptū A-  
postolicū leniter ageret, quatinus in hoc  
legē Christi, caritatē scilicet adimpleret,  
& ad satisfactionem dilectionemq. sui ut  
cumq. posset, & industria eundē Comitē  
prouocans, illi suam clarescere benigni-  
tatem permitteret: decens enim esse, vt  
primordia sui sacerdotij deuotione atq.  
dilectione commendaret. Item pro quo-  
dam presbytero transgressor, vt secun-  
dum beati Gregorij monita de ipsius ab-  
solutione faciat, iuxta propheticā de con-  
fessione pœnitentis, & Apostolicā de  
iudicio & misericordia sententiam: præ-  
missum verò Comitem, quem signifi-  
cauerat iam de culpa sua ex integro se  
recognoscere, patris illius, qui filium pro-  
digum letus recipit, benignitatē sequens,  
benignè suscipiat, & Vicecomitem pacis  
inter eos procuratorem, tanto benignius  
admitteret, quanto Dei esse filium pro E-  
uāgelij veritate recognosceret. Item pro  
duobus vasis salariis, quā rex sancto Ste-  
phano mittebat, & aurea cruce cum san-  
ctorum reliquiis, quam regina delegabat  
altari eiusdem sancti. Item pro inquiren-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 264  
da causa, iuxta regis mandatum, quæ ver-  
sabatur inter Episcopos Odonem & Ro-  
thadum. Item pro ordinatione Arnoldi  
Tullensis Episcopi, ut eat obuiam pro  
hoc Adjentio & Berardo idem petenti-  
bus, ad eandem scilicet ordinationem ce-  
lebrandam in pago Metensi secundum  
regis iussionem. Item cum Odone, ut lo-  
quantur simul apud regem pro synodo  
prouinciali conuocanda. Item consulen-  
ti de monacho necessitate cogente va-  
leat archidiaconū constituere. Item pro  
quodam homine suo ab ipso excommu-  
nicato, quem quia irrationabiliter audie-  
rat ligatum, monet diligenter absolui. I-  
tem pro synodo Ioannis Papæ domno  
Hincmaro ab imperatore Carolo missa,  
quam idem Villebertus transcripserat.  
Iubetq. ut ad vicinos sibi Episcopos Be-  
rardum & Arnaldum eandem transmit-  
tat. &c cat. Sed & alia quadam scribit ei-  
dem. HILDEBALDO Suesorense, pro  
quadam Ecclesia, de qua contentio agita-  
batur inter ipsum & Odonem Beluacen-  
sem Episcopum, quam rex destrui præci-  
piebat. Item pro ministris Orbacensis mo-  
nasterij ordinandis, & de quibusdam fra-

# FLODOARDI HIST.

tribus, qui ab eodem monasterio irrationabiliter exierant, reuersique postea receptifuerant. Item pro quibusdam presbyteris ex monasterio sancti Crispini, de quibus dominus Ioannes Papa eidem domino Hincmaro scripserat, & de quibus diffinitum fuerat, ut extra claustra monasterij non pergerent, ut eadem censura eis paternè temperetur. Item pro ordinatione Hadeberti ad Episcopatū Ecclesiæ Siluanectensis. Item pro litteris Ioannis Papæ à quodam criminato presbytero delatis, quas à sacris canonibus & sanctorū decretis patrum manifestè discordare commemorat. Vnde & qualiter agendum sit, dat vtile consilium. Item ut secum simul ad præsentiam Ioannis Papæ pergeret, qui Trecas pro quibusdam causis diffiniendis aduenerat. Item pro constitutione regum, filiorum Ludouici, unde mandauerant ei Episcopi, Abbates, & Comités, qui cum ipsis erant, ut ad eos litteras & missum suum dirigeret: quod & fecit, mandans huic Episcopo, ut ad eos proficisciens quæ Deo inspirante inuenient votis & orationibus prosequatur. Item cum Yvaltero, Gisleberto &

An-

Angeluino Episcopis, vt conuenirent se-  
cum ad peragendam iussionem præfati  
Papæ Ioannis inter Hedenulfū & Hinc-  
marum Laudunensis Episcopos cū sacro-  
rum obseruatione canonum. Item ex-  
hortatoriam ad eundem Hildebaldum  
corporea infirmitate detentum , in qua  
iuxta petitionem litterarum confessionis  
illius , absolvit eum reconciliando , licet  
per absentiam corporalem : & alia non-  
nulla scribit ad ipsum. OCTVLFO Trecas-  
sino, de reliquiis sanctorum, quas ille si-  
gnificauerat ostensis mirabilibus se repe-  
rissé, qualiter easdem disponat : & de Ec-  
clesia sancti Petri, quam restruere traçta-  
bat, qualiter ageret : ac de infirmitate vel  
euasione sua : & cætera. Item de villis  
Boletico & Fago, quæ debitas presbyteris  
decimas recusabant dare , quid esset agé-  
dum? Item pro mandatis Papæ Ioannis  
de Hincmaro Laudunensi ad eundem  
Octulfum ab ipso Papa directo , quid illi  
sit obseruandum. VVALAE Metellum pre-  
suli , ad litteras quas illi direxerat pro  
documentis vitæ pastoralis , & confede-  
ratione fraternæ vnanimitatis , atque de  
repentina ipsius prouectione, vt confor-

## FLODOARDI HIST.

xabilia sibi verba remandaret expertenti. Item pro quodam presbytero, cui dominus Hincmarus quasdam res Remensis Ecclesiæ coniacentes in Vosago commiserat, qui eas male tractauerat, & nonnulla contracta fuerant ex eisdem rebus in potestatem Metensis Ecclesiæ. Item pro consilio quod ab eo petierat, de contentione quarundam rerum quæ versabatur inter Metensem & Treuerensem Ecclesiam, & de pallio à sede Romana sibi obtento, vnde Archiepiscopus ipsius litteras Papæ suscipere noluit. Item pro ordinatione Virdunensis Episcopi, quæ post obitum Berardi contra regulas prouehi compererat. hanc epistolam suam sacris institutionibus instruens, & qualiter ordinandus vel non ordinandus sit Episcopus, diuinis autoritatibus ostendens. Alia præterea quedam H E D E N V L F O, quem post Hincmarum Lauduni ordinauerat Episcopum, pro quibusdā diaconis, quos ei dirigebat ad sacerdotium prouehendos. Item pro quodam orphano, cui suā afferebat idem Episcopus hærēditatem, & alia quodā. A R N O L D o Episcopo, pro quibusdā qui homicidium perpetraue-

rant in Remensi parochia, & pacem obtinere non valebant, sed pœnitētiam facere quærebant, quam in hac parochia non poterant agere, quid de ipsis obseruandū foret. Item pro consilio quod petierat sibi dari super aduētu Ludouici Transrhenensis, & quid ipse dominus Hincmarus eidem regi eum ad se venire iubent remandasset. FRANCONI Episcopo, pro litteris cōmonitoriis, quas iussione regis mittebat Hugoni imperatoris Lotharij nepoti, rogans vt & idem Franco missum suum talem cum ipsis missio mitteret, qui eum saluū ducere & reducere posset. Item pro Eurardo, quem communē suum & ipsius filium vocat, & vt pro eo apud Ludouicū regem Transrhenensem & reginam intercedat, obsecrat: & cāterra. BERNONI Catalaunensi, pro Noviomagensis Ecclesię missis, qui ad se post obitum Rainelmi Episcopi sui venerat, vt eos idem Berno ad præsentiam regum perducat, & eisdem regibus litteras huius domini Hincmari relegat: & intelligere faciat, & pro hac causa tam apud reges quam apud palatinos secundum mi-

# FLODOARDI HIST.

niſterium ſuum intercedere ſatágat. Item  
pro electione paſtoris prämiſſæ Nouio-  
magensis vel Tornacensis Eccleſiæ : &  
quia formam viſitationis , vel electionis  
Adalberno Epifcopo & eidem Eccleſiæ  
transmiferit: moriens vt petat reges &  
Hugonem abbatem , vt quantocius ſibi  
litteræ à regibus ſuper hac cauſa mittan-  
tur ; quia ipſa Eccleſia ſine detrimen-  
to diu vacare paſtore non poterat. Item pro  
eadem re, & aliis quibusdam. ADALBER-  
NO, pro viſitatione präfatæ Tornacen-  
ſis Eccleſiæ , vt eidem ſuam viſitationem  
ſollerter impendat, & frequenter electio-  
niſ formam clero plebique relegat & in-  
culcet, ne per ignorantiam ab eadem for-  
ma in aliquo deuient. Item pro elec-  
tione paſtoris ipſius Eccleſiæ , & quia multi  
laborarent, vt non per oſtium intrarent,  
non timentes, nēque verecundantes fu-  
res fieri & latrones , & quia mandandus  
ſit ad präſentiam regum; quod cùm perre-  
xerit loquatur ſecum , vt qualiter hinc de-  
cetero ſibi ſit agendum ſimil conſiderēt.  
& cætera. Item pro querimonia & pro-  
clamatione cuiusdam presbyteri eius pa-  
rochiarum, oſtendens qualiter Epifcopi ru-

sticanarum parochiarum Ecclesias disponere debeant & gubernare: monens, ut legat s̄epius homiliam beati Gregorij ex Euangeliō, Designauit Iesu & alios. lxxij. Regulas quoque pastoralis eiusdem beati Gregorij, eum sacris canonibus, frequentius relegat, ut quæ ibi sequenda leguntur viriliter exequantur, & quæ cauenda inueniuntur, sollicitè caueantur.

H E T L L O N I Nouiomagensi, vt in adiutorium & fidelitatem regum & orationibus & auxilio quo potuerit satagat, significans in magna se tribulatione vallatum à barbaris esse, & quòd cæteris omnibus deprædatis tanta quærebatur pro ciuitate redemptio, quantam expiere non valeret. Item quia Ludouicus rex Germaniæ mandauerit illi, vt iret ei obuiam: quod tamen non esset acturus in cippo infirmitatis detentus: mandans huic Episcopo, vt & per se & per eius commissos precibus insistat pro pace & defensione Ecclesiæ, & si aliquid utilitatis contra paganos facere potuerit, agat cum primoribus regni quantum valuerit. De incensis quoque monasteriis, quod ille mandauerat se dolere, & de his quæ nec-

# FLODOARDI HIST.

dum erant incensa satis formidare. SIG-  
M V N D O Episcopo , de reconciliatione  
pœnitentium, & aliis ad sacrum minist-  
rium pertinentibus, de quibus Hildega-  
rium Episcopum significat se instruxisse.  
Item pro benignè tuendis ac tractandis  
subditis, commemorans eum de corpo-  
rali medico spiritalem à Deo factum.  
Item ad interrogationem eius , quid ipse  
scientię requireret à presbyteris suæ pa-  
rochiæ. E P I S C O P I S ad synodum Sue-  
fionis ex iussione regis Ludouici Trans-  
rhenensis conuenientibus , legatum suum  
sacerdotem quandam dirigens, & pro  
infirmitatis impossibilitate semet excu-  
sans quicquid fauente Domino secun-  
dum canonicam institutionem & Episco-  
le ministerium iuste & rationabiliter æ-  
quitate dictante decreuerint, eorum de-  
cretis se annuere profitens : quicquid ve-  
ro sacris canonibus poterit obuiare , &  
à recta fide ac æquitate & iustitiæ trami-  
te valuerit deuiare, se in nullo assensum  
præbere , nec vt idem vicarius eius assen-  
sum præbeat vel coactus annuere. E P I-  
S C O P I S Diceceeos Ecclesiæ Senonicæ  
scribit pro electione Ansegisi Remensis

Diœceseos monachi ad Episcopatum Se-  
nonicum, consensum suum in ipsius ad-  
hibens ordinatione. EPISCOPIS quo-  
que totius regni primoribus, commones.  
& exhortans eos intemeratam fidem re-  
gi suo Carolo conseruare, quando idem  
rex Romā perrexit. Item Episcopis, Ab-  
batibus, Comitibus, & cæteris Dei fidelis-  
tibus ad quoddam collegium conuenien-  
tibus, quò ipse corporis infirmitate præ-  
peditus abire non valuerat, gratias agens.  
Deo pro quibusdam primoribus regni,  
qui ab Episcopis aliquantulum dissense-  
rant, at tunc gratia Dei largiēte benepla-  
citæ sint vnanimitati cōiuncti. Significās-  
perhas litteras, & missum Ecclesiæ suæ cō-  
ministrū, se de bonis eorum studiis ac di-  
spositionibus congaudere, suadēsque vt  
secundum sapientiam eis à Deo datam  
diuinis obedientes præceptis, remotis pri-  
uatis studiis, & indebitis cupiditatibus,  
ac noxiis contentionibus, primum quæ  
ad generalitatis salutem, pacem & utilita-  
tem pertineant, inquirant, & exequi pro-  
curent. adnectens sacras auctoritates de-  
veste Christi, quæ est Ecclesia Dei, hor-  
tansque vt seipsoſ tota virtute armanteſ.

# FLODOARDI HIST.

iustitiæ zelo erigant, & iugum oneris matris eorum Ecclesiæ , ac virgam exactoris eius confringant, & vincula colli filiorum eius dissoluāt : si qui sint oppressi manum alleuationis porrigant: si qui fortè depravati cupiditate vel gratia , ad vnanimitatem gregis Dominici reducere studeant. amplectantur consilium beati Gregorij, cæterorumque sanctorum patrum: & ipse quoq. quod illi ad pacē populi Dei & iustitiam procurandam decreuerint , votis & obsequiis, quātum Dominus donauerit , prosequetur. Subiungit quoq. sacras auctoritates de canonice promouendo vel eligendo Episcopo.

*Que Abbatibus quibusdam scripta  
direxit. Cap. XXIV.*

**A**Liis quoque diuersis personis tam clericis quam laicis , honestis etiam feminis, diuersa pro vtilitate cuiusque reperitur scripta direxisse, nemini adulando parcens , sed commoda cuiq. pro rei opportunitate suggerere satagēs. Lvdo-  
vico abbatii suo litteras misit pro repe-  
tendo corpore sancti Deodati, quod quidā

Giso cupiditate rerū ipsius sancti ductus, ex Dioecesi Remensi furtim transferri fecerat in Pariacensem parochiam, inconsulto Episcopo. Afferit autem in his litteris se nemini, neque sibi vel proprio suo sanguini, contra diuina parcere iura. Sed & indignantem pro his Abbatē iterum litteris monere non destitit, hortans & admonens, ut Ecclesiasticis regulis satisfacere procuraret. Item pro quodam nepote suo, quem commiserat ei, & pro rebus à rege per dispositionem ipsius domni Hincmari monachis sancti Dionysij traditis. HILDVINO abbatи pro epistola regis Caroli, & missō suo cum litteris ad imperatorem Lotharium perducendis. In quibus se quādam de salute ipsius imperatoris suggestere manifestat, ut emēdet quæ ipsi notificat emendanda, & de censu soluendo ex villa Dudęciaco. Item simul cum synodo Episcoporum apud Carisiacum habita, scribit Hilduino Caroli regis Archicapellano, & pro Ecclesia Lingonica, quā Vulfadus Ecclesiæ Remensis alumnus contra canonica occupauerat decreta. Vnde suggesserat eadem synodus regi, ut alterum ad regen-

# FLODOARDI HIST.

dam præfatam cōstitueret Ecclesiā, & rex iusserat vt Episcopi quērerēt talē qui posset in Episcopali ministerio eidē Ecclesiæ proficere, eorumque vota in Isaac ipsius Hilduini discipulum conuenierant, obse-  
crantes huius in hoc Hilduini consen-  
sum & deprecationem ipsius pro eo apud  
regem. **B R V N V A R D O** abbatī, pro re-  
bus sancti Remigij vel coloniſ Remensis  
Ecclesiæ in Thoringia constitutis. **A D A-**  
**L A R D O** abbatī, de amicitia inter ipsos,  
& qualiter debet esse verus amicus. **G R V-**  
**N O L D O** abbatī, pro Sigeberto fideli suo,  
vt res eius quæ coniacebant in regno  
Ludouici, in sua dominatione & tutela  
commendatas susciperet: & vt regi Lu-  
douico suadeat, ne peruersorum cre-  
dens consiliis, in talia se vltérius im-  
mittat, qualia contra fratrem suum Ca-  
rolum tunc egerat: vnde tale dedecus  
ipsi acciderat, quale non accidisset, si  
exhortationi huius domni Hincmari  
acquiescere voluisset. **T R A N S V L F O**  
Corbeiensi cum fratribus sibi subiectis,  
pro quodam fratre, qui præsumptiuè  
abscesserat à monasterio: quem à re-  
ge receptum in gratia præceperat idem

pontifex ad monasterium festinè reuerti, pro quo rex rogauerat, vt mandaret quatinus in monasterio pacifice susciperetur, donec eius conuersationis modus à regē & eodem Episcopo tempore opportunō disponeretur. Item ad eosdem, gratiarū referens actiones pro impensa sibi ab eis benignitate, memorans se plurimum in eorum orationibus confidere, & eis deuotum existere, commonitoriaque salutis eis dirigens hortamenta, vt quique in ipsis nauē dominicę gubernationis suscep- perant regendam, contra insurgentium tempestatum impetus impigra sollicitudine dirigere studeant, & vt in persecu- tione imminentí paganorum quacumq. recedendum sit, à bono proposito non recedant: & cætera. ITEM Hilduino, vt certare procuret apud regē prō electio- ne canonica Ecclesiæ Morinensis con- cedenda, quia & ipse hoc agere satageret quantum posset. AD ALGARIO abbati, gratias referens de orationibus ab ipso. & fratribus sibi commissis Deo pro se o- blatis, & de benedictione donorum ipsius Abbatis, commemorans etiam de rebus Ecclesiæ Remensis in Thoringia sitis,

## FLODOARDI HIST.

quas cuidam Amalrico commiserat, sed ipse malè abusus eis diuinum proinde iudicium suscepit: quasque idem Abbas sub censu sibi dari petebat: sed idem dominus Hincmarus id agere sine clericorum suorum consilio renuens, mandat ut easdem ad custodiendum interim suscipiat, & descriptionem earundem sibi mittere studeat: postea quod cum Ecclesiasticorum consilio ministrorum rationabilius considerauerit, ei remandaturus sit. Item pro eadem re post missam sibi descriptionem, significans insuper, Ludouico regi se pro hisdem rebus litteras misisse: petendo quoque, ut ei solatium ferret quatinus ipsas ordinare quietè valeret. sed & Popponi cuidam, compescendo eum ab harum inquietatione rerū. Familiae quoque in eisdem rebus consistenti, litteris mandans quo eidem Abbatī obedientes in cunctis existerent. ANASTASIO venerabili abbatī ac bibliothecario sanctæ Romanæ Ecclesiæ, gratiarum referens actiones pro benedictionib. sanctissimis sibi per Aetardum Episcopum directis: suas eidem quoque Abbatī mittens munerum benedictiones. Quædam etiam

ECCL<sup>E</sup>SIÆ R<sup>E</sup>M. LIB. III. 271  
opuscula suo labore confecta ipsi delegans. Item pro beneficiis sibi ab eo collatis, & ut suggestionem suam domino Papæ acceptabilem faciat, & de memoria benedictionis, quam dirigebat ei. GREGORIO eiusdem Romanæ Ecclesiæ nomenclatori, & apocrisiario, afferens quod præfatus Anastasius multa bonitatis insignia sibi de ipso suis litteris intimauerit: & quod magnam fiduciam in ipsius habere posset amicitia synceriter mandauerit: vnde & petit; vt isdem Gregoriū se inter fideles amicos suos tenere dignetur. GINTARIO abbati, pro quodam irreligioso monacho, quem de monasterio irreuerenter proprio libitu recedere fuerat. vnde valde reprehendit eum, ostendens ex auctoritate regulæ, quod ita non debuisset eum dimittere: monetque ut cum missis regis perquiratur & comprehendatur, atque in monasterium reducatur, & in arctissima custodia retrudatur; eiusque culpæ describantur; sibi que descriptio ipsa cum proprij Episcopi litteris dirigatur, vt secundum sacras regulas cum consilio Coepiscorum de ipso decernat. GOZLINO, pro Bernardo ne-

## FLODOARDI HIST.

pote ipsius, qui seditionem contrā regem moliri ferebatur, hortans vt ab hac intentione studeat eum reuocare, & vt ipse Gozlinus pro nullo carnali affectu à recta via declinet: fratrem quoq. suum Gozfridum commoneat, vt ambo memores parentum suorum à fidei synceritate non degenerent. Item, quærendo cur ad se misum yellitteras non dirigeret, vt facere solitus fuerat, exhortans vt id frequenter pro mutua dilectione atque cosolatione facere studeat. Itē, significans quomodo de dilecto filio ei Goslinus idem factus sit inimicus, & adhuc carum filium eundem nominat, & iniurias sibi ab eo illatas non solūm patienter, sed & libenter se ferre depromit, ac petit, vt reminiscatur, quia Remensis Ecclesia eum regenerauerit in Christo, tonsumque in clericum sub religione nutriuerit & docuerit, de captione paganorū redemerit, ad gradus Ecclesiasticos usque ad diaconatum peruerexerit, plurimorum monasteriorum per concessionem regum Abbatem constituerit. Contra quæ ille potentia eleatus, seditionem quæ in hac Ecclesia vel in isto regno male grassabatur excitaue-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 272  
tit, quibusque similia gesserit, & quantis  
malis obnoxius sit, prosequendo mani-  
festat; obsecrans ut eorum reminiscatur,  
& vocem Domini se reuocantis audiat,  
animæq. suæ misereatur, ut salutem con-  
sequi mereatur. Item, pro correctione ip-  
sius, Deo gratias agens & orans, ut con-  
firmet Deus quod operatus est in eo, &  
det illi & velle & perficere quæ sibi sunt  
placita pro bona voluntate. & cæt. quæ-  
dam. GRVNTHARIO abbatii, pro rebus  
sanctæ Mariæ, & sancti Remigij in Ar-  
uernico pago sitis; quas interdixerat Bernar-  
do Comiti, mandans huic abbatii, ut  
eas describeret, & earum descriptionem  
sibi deferret. AD ALGARIO vocato E-  
piscopo, pro rebus Remensis Ecclesiæ in  
Aquitaniis partibus coniacentibus, quas  
Bernardus Tolosanus comes occupau-  
rat, & quia pretio eas obtinere non po-  
tuit, deprædatione pessundedit, donec  
Deus inde suum iudicium exercuit: quasi  
que idem dominus Hincmarus Agilma-  
rio Episcopo commiserat: quando etiam  
de incestis & usurpatöribus rerum Eccle-  
siasticarum libellum, iubente rege, ipsi E-  
piscopo dederat. Mandata quoque pro

## FLODOARDI HIST.

eisdem rebus ad eundem Episcopum data huic dirigit: & ut cum eodem iste quoque participato consilio pro ipsis rebus satagat, hortatur, quosdam designans pagos, in quibus eadem res coniacerent Aruernicū videlicet, Nigrummontēsem, Lemouicum, & Pietauum. In aliis quoque pagis, quorum non meminit, sed ab hoc requiri atque describi, sibiique ipsam descriptionem mitti petit. LAMBERTO quoque, quem vnicè dilectum ac visceralem filium suum in memorat, admonens & exhortans qualiter agere debeat erga illos, inter quos conuersabatur, & qui eum eleēturi esse videbantur ad Episcopatum Metensem: præcipue monens pestem simoniacæ hæreseos in omnibus præcauere, Quia proficere, inquit, in Ecclesiastico gradu non poterit, qui ad hoc ut hæreticus fiat, promouetur. Siquidēt etiam, ut regulam pastoralem sancti Gregorij festinanter legat, ac mente recondat, & secundum eandem regulam se interius & exterius in viam, qua ad Episcopatum peruenitur, dirigat, & per quam in Episcopatu ad vitam æternam tenditur, corrigat. Significans se amicis suis tam Episcopis

scopis quā comitib. regni Lotharij pro eo litteras dirigere, fidem facere quia de cōsiliis & salubribus ipsius exhortationibus non deuiabit, petitque ne mendacem super his apud amicos eum faciat. HVGONI Abbatii, pro electione Nouiomensis Episcopi post decepsum Ragenelmi, petēs ut hortetur reges Ludouicum & Carломānum, quatinus voluntatē Dei & antecessorum suorum consuetudinem in hac causa conseruent. Notificat etiam illi obitū Hincmari nepotis sui Laudunensis Episc. rogans ut pro eius animæ remedio per subiectos ac familiares suos Domini misericordiam deprecari satagat. Itēm ut præfatis regib. necessarios cōstituat nūtricōs, quia nūmis iuuēnem habebāt consiliarium, & de his quæ sibi iūdem reges pro custodienda Tornacensi parochia mandauerant, & quid ipse super his egerat, quid yē illi postea remādauerint, vel quid ipse rescripserit eis nolentibus assensum præbere super electionē canonica præfatae Nouiomensis Ecclesiæ: & quia ipse nihil inde aliud egerat, nisi quod per trīginta & quīnque annos in huiusmodi negotio solitus erat. Et quid sibi mandatum

## FLODOARDI HIST.

postea ex parte regum vel ipsius Hugonis  
in hac causa per Vvarinū clericum fuerit,  
quasque litteras deinde præfati reges eidē  
misericordia. Adiungēs sacrorum canonum  
promulgatas super electione canonica  
auctoritates, & ostendens quod non Epi-  
scopi de palatio præcipiantur eligi, sed de  
propria qualibet Ecclesia: & quod de or-  
dinando Episcopo non regis vel palati-  
norum debet esse commendatio, sed cle-  
ri & plebis electio, & Metropolitani in  
electione diadicatio, deinde terræni prin-  
cipis consensio, & sic fieri Episcoporum  
manus impositio. Afferēs pro certo quod  
ipse in neminem specialiter intenderet,  
nisi ut quisq. secundū sacram auctoritatē  
ad hoc accederet officium, & quod spiri-  
tale ministeriū postulat, sciret ac faceret,  
&c. Item mittens ei exemplar epistolæ, quā  
regi Carolo, Ludouici Translhenensis fi-  
lio, direxerat pro regibus adhuc pueris  
Ludouico & Carlomanno; hortansque  
ut si potuerit obtineat, quatinus idem Ca-  
rolo, quia filium non habebat, vnum ex  
his regulis sibi adoptet in filium, & sub  
manu boni ac strenui baiuli ad hoc eum  
nutriri faciat, ut sibi hæredem aut in to-

tum aut in partem faciat & statuat : & vt  
secretè Hugo apud Carolum obtineat,  
quo & horum puerorum & regni huius  
causam super se totam suscipiat , & quæ-  
que disponenda regio sunt in ministerio,  
ipse disponat. Præmittens etiam , vt scri-  
pta sua , quæ Carolo mittebat , ipse Hu-  
go , si haberentur vtilia & rationabilia , suo  
sapienti consilio & prudenti prosequatur  
studio : sin secus quam inibi deberet in-  
ueniretur , sapienter illud commutare , vel  
si foret necesse quid addere vel obtainere  
satageret. Item pro mandatis Ludouici  
Germaniæ regis , ac suasionibus : primò  
scilicet vt Episcopos Remensis Dioceseos  
eidem regi apud Attiniacum obuios ire  
præcipiat. Secundò vt ei' consilium re-  
mandet ; qualiter istud regnum disponat ,  
quid videlicet ad hæc missis eiusdem re-  
gis respondeat ; & si Ludouicus ipse ad-  
uenerit & rogauerit , vt eum in regem  
consecret ; quid & qualiter inde sit illi a-  
gendum . & cætera. Præterea & alia quæ-  
dam Abbatii scribit eidem.

Hugo : in aliis titulis videtur Hugo  
scilicet Yves de la Roche Mm ij

*Quæ sacerdotibus vel monasteriis  
quibusdam scripsit.  
Cap. XXV.*

**G**AUTEVINO sacerdoti & cæteris fratribus Deo & sancto Dionysio seruientibus scribit pro quadam domo, sibi quodam ab ipsis concessa, & ex parte ab eodem coempta, quam quidam eorum sibi subripiens usurpauerat. vnde miratur, si hoc fratres ita fieri cohibuerint de eo, qui in nullo quantum meminit inutilis eis fuit, sed sicut illis tunc visum fuerat in multis utilis & necessarius apud eos mansit, & non modica eis obtinuit & reobtinuit. Non hæc ideo dicēs, ut sibi pretiosa sit illa domus ad tenendū, vel corticula, sine caritate inquit vestra. & cætra. ITEM VVILIGISO cum cæteris eiusdem monasterij monachis, de eo quod audierat eos à quodam presbytero pretium quærere pro decima: vnde maximam se verecundiam dicit habere propter alios homines, qui hoc audituri erant: quod quantum periculum sit, eis ex diuina ostendit auctoritate, & canonū promul-

gatione: ac deinde, *Absit*; inquit, fratres.  
*Vt alij Ecclesiastici & religiosi viri hoc audiant,*  
*quia monachi de monasterio sancti Dionysii*  
*decimam vendere querunt, Vt de ipso pretio in-*  
*fernū comparent. multò magis autem absit, Vt*  
*hoc laici audiant, quod nemo etiam peccatis publi-*  
*cis implicatus in mea parochia facere audet. Si e-*  
*nīm aliquis de alio monasterio quam de nostro hoc*  
*tentare, quanto magis facere præsumeret, ab-*  
*omni cōmunione illum de parochia mea excōmu-*  
*nicarem. & cetera. Item eisdem monachis,*  
*pro visitatione diuinæ miserationis, qua*  
*admonitus dies suos sicut umbram decli-*  
*nasse dicit, & se sicut fœnum aruisse: mit-*  
*tens eorum obsequiis tantulam benedi-*  
*ctionem, ducentos scilicet solidos de me-*  
*ris denariis: petensq. vt apud cōmunen-*  
*patronum beatissimum Dionysium in sa-*  
*cris orationibus sui memoriam iugiter*  
*haberēt. poscens etiam pro Haimone fi-*  
*deli suo penè in extremis posito, quem*  
*dilectū filiū suum nominat. FVLCRANNO*  
*præposito, & fratribus monasterij Cor-*  
*beiensis, scribēs pro electione Abbatis eis-*  
*à rege concessa, proque litteris regiis su-*  
*per eadem re, & aduentu ipsius domini*  
*Hincmari ad eos. vnde illum consulue-*

# FLODOARDI HIST.

rant instruit ipsos, qualiter in hac electio-  
ne eis sit agendum secundum doctrinam  
beati Patris Benedicti, ut in omnibus ma-  
gistris sequantur regulam, nec temerè  
ab ea declinetur à quoquam, vt pote ra-  
tione in reddituri pro omnibus ante tri-  
bunal Domini nostri Iesu Christi. M A-  
G E N A R D O præposito, & fratribus in  
monasterio S. Richarij degentibus, pro  
literis quas Apostolicus Papa regi Caro-  
lo, sibique miserat, pro quodam qui mo-  
nachum atq. presbyterum interfecerat:  
in quibus litteris tenorem iniunctæ pœ-  
nitentiæ exposuerat, admonēs ut diuinis  
monitis in his quæ ipsæ litteræ præcipiūt  
obedire procurent. M O N A C H I S cœ-  
nobij sancti Medardi pro Hainoardo  
monacho, qui veniam pro excessibus suis  
apud regem postulauerat: de quo ex ver-  
bo regis mandat, ut eum vel ad habitan-  
dum regulariter inter ipsos recipient, vel  
iuxta petitionem illius litteras dimisso-  
rias illi ad certum locum faciant, & absolu-  
lum abire cum pace permittant. S I-  
G E B O D O sacerdoti & præposito mona-  
sterij sanctimonialiū Laudunensis Eccle-  
siæ, super interrogatione qua requisiſie-

rat ab eo, qualiter oporteret cum agere de inquisitione sibi commissa in Orinia-  
co monacharū monasterio super Abba-  
tissa & præposito ipsius monasterij, vnde  
interroganti responderat, quia non ver-  
bis de talibus, sed scriptis responderet  
deberet. quo circa prescribens quoque  
ostendit quæ in legibus, quas Catholica  
probat Ecclesia, & in regulis Ecclesiasti-  
cis de his scripta sunt: præcipiens etiam,  
ut priuilegium ipsius monasterij sibi affe-  
ratur, & notificetur ei per certas personas.  
de certis rebus accusationes ipsius Abba-  
tissæ atque pæpositi, ut secundum sacras  
regulas cum consilio Coepiscoporum  
& visitatoris Laudunensis Episcopij, quia  
tunc Episcopus ibi non habebatur, inde  
Domino inspirante decernatur. QVIBVS-  
DAM decanis parochiæ Suessonicæ, pro  
quodam presbytero, qui præiudicium  
passus iustitiam & iudicium apud Episco-  
pum suum Rothadum non valebat obti-  
nere, vnde & ipse dominus Hincmarus  
eudem Præfulem monuerat, ut si pro-  
pter infirmitatem non valeret ipse ad sy-  
nodum venire, vel missos suos, commis-

## FLODOARDI HIST.

nistros videlicet Ecclesiæ sibi commissæ, mitteret, ut res canonice diffiniri valeret: admonetque per has litteras eosdem decanos, & Metropolitana præcipit auctoritate, ut presbyteros decaniæ suæ ad denunciatum placitum venire cōmoneant, & cum eis ipsi veniant. quod si non fecerint, synodale sententiam apud proximè futuram synodnm se nouerint accepturos. SIGEBERTO cuidam fæcero-  
ti, pro Heidilone Episcopo ipsius, de quo talia se audisse dolebat, qualia de bono laico dici non conueniret, & quia culpabatur, quod talem Episcopum ordinauerit: asserens se de illo, quem antè non cognouerat, fidei & testimonio ipsius Sigeberti credidisse, præcepitq. ipsi Sigeberto ad se venire, ut ore proprio ei dicere possit, quæ de ipso audiuit, & si vera forent, simul considerarent, qualiter illa corrigeret: si vera non essent, qualiter mendacia esse docerentur.

*Quæ viris quibusdam illustribus. Cap. XXVI.*

**V**Iro illustrissimo EBRARDO, ex principibus imperatoris Lotharij, litteras dirigens, pro adipiscenda familiaritatis apud eum gratia quondam sibi ab eo gratis oblata, congaudet bonis quæ de ipso per certas audiebat personas, maximè quæ per Amolum præsulem, quem syncerissimum & carissimum vocat patrem suum, mittens ad ipsum cum litteris etiam fidelissimum quendam missum suum. Item laudans synceritatis ipsius deuotionem erga Deum, & sacræ auctoritatis cultum, principumque vnanimitatem, & Ecclesiasticæ pacis studium, debitumque religionis: monens quoque pro caritatis officio, ut sicut cœpit melius ac melius proficiat: quia natura humana, testante Iob, nunquam in eodem statu permanet, & quia in hoc sæculo quacumque prædictus quis potestate contra fluminis tractū nauigat. qua de re aut viriliter nauigans superiora petet, aut remissis manibus habet ad ima relabi. Studeat autem præcipue, ut Deo super omnia placeat. Dein-

## FLODOARDI Hist.

de ut Ecclesiæ pacem prouideat: tum vt principibus bona non solum suggerat, sed etiam ingerat; viris Ecclesiasticis & locis sanctis debita priuilegia acquirere insistat, populo Christiano pacem & vnanimitatem procuret; bene agentibus congaudeat, male agentibus resistat: seipsum sobriè, iustè, & piè viuendo solleter custodiat: & cætera valde necessaria exhortationum. Post quæ suggerit etiam de quibusdam necessitatibus tam ex monasteriis quam & aliis, pro quibus Imperatori litteras direxerat, quæ in parochia sua ab illius erant auctoritate corrigenda. & reliqua de utilitate animæ, & consilio spirituali conseruando. **F**VL<sup>C</sup>RICO cui-dam, præmissi imperatoris magnati, qui uxorem legitimam illegitimè dimiserat, alteramque insuper duxerat: vocans ad synodum, excommunicationis iam in eū datæ, atque in comprouinciali synodo confirmandæ pandit modum. Item postquam pœnitentiam pro hoc admisso vi-sus est suscepisse, iteranti vias suas, & reuerso ad vomitum suum manifestam dat excommunicationis sententiam. cunctis que id notificare satagit fidelium Christi

personis , quibuscumque audire conti-  
gisset, maximeque Episcopis in quorum  
videbatur parochiis conuersari vel fre-  
quentari. **V**ULFINGO cuidam mini-  
striali eiusdem imperatoris Lotharij ,  
cōmemorans familiaritatem quam quō-  
dam ab eo poposcerat , & dilectionem  
quam ei sp̄o ponderat: rogans vt innote-  
scat Imperatori super epistola, quam fra-  
ter ipsius Carolus rex eidem dirigebat,  
quatinus eam suscipiens familiariter di-  
stinguat & secretō legat. censum quo-  
que de villa Duodeciaco anni præteriti  
cum censu anni pr̄esentis sibi transmitti  
iubeat ; vnde in illius memoria aliquid  
ornamenti in sepulcro sancti Remigij fa-  
cere posset, quod ornare & corpus ipsius  
sancti in crypta disponebat à nouo præ-  
parata transferre . Item pro repetitione  
præmissi census de villa Dudeciaco sex  
librarum: ne fortè suggeratur Imperato-  
ri, quòd cupiditate illectus hunc censum  
repetat, quem in suos usus nunquam re-  
degerat: sed cupiens euadere periculum,  
ne silentio suo in dieb. suis census ipse de-  
pereat, & ipsa villa in alodem vertatur , &  
Ecclesiastica mancipia in seruos & ancil-

## FLODOARDI HIST.

las dispertiantur: sicut & de multis tam  
rebus quam mancipiis huius Ecclesiæ,  
sed & de ipsa iam villa siebat. Enitens etiā,  
ut senior suus inde periculum non incrin-  
reret, vel ipse cum ipsius periculo partem  
non haberet. Afferens quod si cupiditas  
in hoc eum vexaret, duodecim libras re-  
peteret, quas auus & pater huius regis in-  
de soluerunt. & cætera. Subinfert etiam  
quædam de præfato Fulcrico, qui Roma  
veniēs iactabat epistolas Papæ pro absolu-  
tione sua tam regibus se quam huic Ar-  
chiepiscopo deferre. De quo monet hūc  
Vlfingum, ut suggerat regi, ne seduca-  
tur in hac causa: sed omnia cum ratione  
cavens periculū faciat, ut veniat ipsæ epi-  
stole coram illo & Episcopis, & quidquid  
melius inuentū fuerit inde sequantur. &  
quia interim quod rationabiliter & cano-  
nicè factū fuit, non debeat contēni. NAN-  
TARIO amico suo fideli, pro rebus sā-  
eti Remigij disponendis in Vvormacen-  
sis pago: inferens quod quidam homi-  
nes eum petierint, ut præstaret illis colo-  
nos earum rerum ad diuersas operas, &  
quidam ut venatores illorum in ipsis re-  
bus per aliquod tempus manere conce-

deret: quod neutrum se concessisse vel  
concessurum esse fatetur, quoniam sui  
antecessores hoc facere non sunt ausi:  
quia sanctus Remigius cum grandi male-  
dictione vel interminatione hoc fieri ve-  
tuerit. & cætera. **I M M O N I** Comiti,  
pro rebus huius Ecclesiæ in regno Aqui-  
tanico coniacentibus, ut auxilium ferret  
earum prouisori, cui committebantur.  
**G E R A R D O** Comiti nobilissimo, pro I-  
saac Lingonicæ sedis electo, ut per eius  
hortamien ordinaretur Episcopus, quia  
Vulfadus, qui ipsam occupauerat Eccle-  
siam, canonicè non potuit ordinari. Item  
pro his quæ sibi litteris idem Gerardus si-  
gnificauerat: scilicet quod Carolus Frä-  
ciæ rex senioris ipsius Caroli, Cisalpinæ  
Gallie regis, regnum sibivelle subripere.  
quod ipse dōnus Hincmarus nequaquam  
fieri assenserit. De rebus quoq. sancti Remi-  
gij in Prœvincia sitis, pro quibus audierat  
dominum Hincmarum ad regem procla-  
masset quod se penitus negat egisse, nec  
quotienscumque necesse fuit, pro ipsis re-  
bus ad alium, quam ad ipsum Gerardum,  
& ad suos fideles suggestionem direxisse.  
**D e h o c et i a m q u o d i s c r i p s e r a t h i c C o m e s**

## F L O D O A R D I   H I S T.

Se audisse, quia rex iste Carolus monasteria vellet usurpare, quæ beato Petro Apostolo idem Gerardus tradiderat: & quia si res ipsius, quæ in hoc regno coniacearent, ab eo forent ablatæ, ipse licet inuitus res huius regni, quæ in illo habebantur regno præsumeret: respondet dominus Præsul, quia sua voluntate nemo res Ecclesiæ in suum periculum usurparet: timere se afferens, ne coram Deo dignus habeatur, ut hoc in tempore sacerdotij sui commissa sibi patiatur Ecclesia. Veruntamen si quis præsumperit, plus illi dolere quam sibi periculum præsumptoris ex diuinis pandēs auctoritatibus. Adiiciens quoque de eo quod se monuerat, ut sacri causa ministerij regem à talibus reuocaret excessibus, quia prius in illius dispositione talia non perceperat, & de vanis suspicionibus suum non erat seniorum corripere, ideo nec inde monuerat. Nunc autem certam & causam habes & personam, debita deuotione ac fidelitate studebit dominationē ipsius monere. Itē pro præfatis rebus sancti Remigij, de quibus idem Gerardus huic Archiepiscopo significauerat litteris se condolere, quia

deuastabantur à multis, & plures earundē  
vastatores dicerent, quòd per concessio-  
nem regis Caroli & huius domni Hinc-  
mari easdem res occuparent. Vnde noti-  
ficat eidē Gerardo, quia ex quo easdē res  
eidē cōmiserit, nullius alterius eas proui-  
sioni delegauerit, nisi tantū Hildoardo  
cuidam nūtrito suo iniunxerat, vt maiori  
ville in his quæ necessaria fuissent, auxiliū  
ferret, sub defensione tamē & tutela præ-  
fati Gerardi Comitis addens de cæteris  
earundem rerum usurpatoribus quid a-  
gendū sibi videretur. Ipsas autem res nul-  
li homini suo vel alterius in beneficium  
dare auderet, quia sanctus Remigius hoc  
in suo testamēto terribiliter contradixit.  
Ipse verò Comes, qui pro amore sanctæ  
Dei genitricis & sancti Remigij, res ipsas  
in sua tuitione susceperat, sicut bene cœ-  
pit, ita viriliter de cætero agere procuret.  
quoniam in Remensi Ecclesia per decem  
monasteria tam canonicorū quam mo-  
nachorum atque sanctimonialium, am-  
plius quam quingenti pro ipsius præsenti  
& perpetua salute in psalmis & canticis  
spiritualibus, atq. sacrī oblationibus con-  
tinui oratores existant. &c. Item pro eis-

# FLODOARDI HIST.

dem rebus penè similia. Item mittens ad easdem res ordinandas, per ipsius Comitis consilium, atque disponendas, monachum atque presbyterum de monasterio sancti Remigij nomine Rotfridum. RODULFO illustri Comiti, pro infirmitate coniugis ipsius, & pro eo quod ferebatur idem Comes inter regem & quosdā subiectos ipsius quædam contraria seminare: asserens sibi quoque dominus Hincmarus, quia ab huiusmodi re valde se immunem putabat, hoc ipsum reputari: & quia de his qui erant cum rege talia mandata venirent, quæ non conuenissent. unde nihil eidē Comiti scribere posset, neque per alium mandare, donec simul loquerentur, & de talibus, quæ vidissent melius ad utilitatem & honestatē senioris sui pertinere, mutuò conferrēt. quantocius autem potuisset ad regem pergeret, & cum illo degens, quantumcumque valeret, certaret ut se coram Deo corde & opere custodiret, orique suo ab ipsis etiam qui putabantur amici custodiā imponeret. & de conuocatione fidelium regis, & directione ipsius animi, atq. discissione huius regni, sed & interfectione

Britonum

Britonum Heris pogij, Salomonis, & Almarchi: atque de itinere reginæ ad regē, prout ipse mandauerat, & quia multūm de rege timebat. Item de eo quod in litteris ipsius Comitis inter ipsum Comitem & regem commotionem cognouerat esse indebitam. vnde satis tristis effetus erat. Et quia de his quæ sibi litteris significauerat, apud regem prout potuisset, satageret, & quicquid inueniret, si ad eum remitteret, ipsi remandare curaret. Adiiciens quid sibi de omnibus suis acciderit, quos secum super Ligerim habuit: monens & confortans in Domino, ne commoneatur leuiter super talibus pro quibus illi qui Deum timere nesciunt, commouentur: sed suum bonum nomen sicut bene coepit usque ad finem perducere studeat. & quia regis animum iam bene cognosceret: qui licet aliqua sit perturbatione commotus, statim ut cum eo locutus fuerit, & ei suam deuotionem manifestauerit, sicut decet, & sicut rectū est eum habebit. Admonens, ut iuxta Apostolum omnis indignatio auferatur ab eo cum omni malitia. quod si fieret, pro eo quod rex nepos ipsius esset, plus piu-

# FLODOARDI HIST.

animū erga eum haberet, pro hoc quodd senior ipsius esset, plus humilem haberet animum circa ipsum. &c. VUELEFO cni-dam nobili viro, multas gratiarum refe-rens actiones, quodd talem erga se con-seruasset amicitiam, vt hominem ipsius sine consensu eiusde recipere noluisset, & quodd idem homo se sine causa dimiserit, & finelicentia sua irreuerter abscesserit, quod nemo suorum adhuc alias fecerat: intimās qualiter eum susceperit, & quām benignē nutrierit, multāque illi bona fe-cerit, qualitērq. iste inter seniorem suum & regem missus ad ipsum inconuenien-ter egerit. Petit autem, vt nullatenus eum recipiat, antequam secum loquatur, & sciat si rectam contra se homo rationem habeat. Adiiciens non id se de illo ideō replicare, vt aliquod odium illius teneat; sed ne ille contra iustitiā recipiens hunc in Deum peccet, & in se amicum ipsius offendat: præfertim cūm salua amicitia per eius licentiam illum habere poterit. FOLCONI Comiti palati regis pro quo-dam presbytero parochiæ Sancte Effonicæ, qui reliet Ecclesiastico ad ciuile iudiciū proclamauerat super accusatore suo, qui

ECCLESIAE REM. LIB. III. 282  
probaturum se promiserat esse quod ad-  
uersus eundem presbyterum proferebat.  
Mandat autem huic Comiti, ne in hac se  
causa commisceat, antequam ab eo tra-  
etetur, an id rationabiliter fieri debeat:  
quia de presbyteri & Ecclesiæ causa ad  
Episcopos & ad synodum diffinitio per-  
tineat, non ad malli vel ciuilium iudicū  
dispositionē. &c. MAIONI illustri Comi-  
ti, gratiarum referens aetiones pro beni-  
gnitate & sollicitudine, quam domno  
Theoderico Cameracensi præfulti, vi-  
ro sancto, & Ecclesiæ ipsius exhibere  
cutabat. petitque ut si in eorum diebus  
idem Dei seruus ad communem Domini-  
num transiret, pro electione concedenda  
clero & plebi Ecclesiæ ipsius apud Lotha-  
rium imperatorē satageret. De pace quo-  
que procuranda inter reges, vnde scri-  
pserat sibi, rescribit, quia semper eam de-  
siderauerit, & vt in uiolata inter eos ma-  
neret, prout potuit, commonere curaue-  
rit, & quantum Deo cooperante valuerit,  
inde laborare curabit. RORICO Nor-  
manno ad fidem Christi conuerso, vt in  
Dei voluntate & mandatorum illius ob-  
seruatione proficiat, sicut eum velle ac fa-

## F L O D O A R D I   H I S T .

cere per multos audiebat , & vt nemo ei  
persuadere valeat , quo contra Christianos  
paganos aut consilium aut adiutoriu  
præstet: quia nihil ei proderit baptismum  
Christianitatis accepisse, si contra Christianos  
aut per se, aut pet alios quoscumque  
peruersa vel aduersa fuerit machina-  
tus. & cætera quæ prosequitur, Episcopaliter  
intimans quantum in tali sit machi-  
natione periculū. Monens etiam, vt Bal-  
duinū à Dei Spiritu , quo canones sancti  
sunt conditi, per Episcopalem auctorita-  
tem propter filiam regis, quam in uxori  
rem furatus fuerat , anathematizatum  
nullo modo reciperet; neque solatium  
vel refugium aliquod apud se habere  
permitteret; ne illius peccatis & excom-  
municatione inuoluātur tam ipse , quam  
sui , atque damnentur: sed talem se ex-  
hibere procuret, quatinus ei orationes  
sanctorum proficere valeant. L V I T A R-  
D O illustri viro, pro his quæ de ipso au-  
diebat ad animæ illius periculum perti-  
nentia. præcipue de quodam presbytero,  
quem contra leges de Ecclesia eiecerat, &  
alterum ibi constituerat, efficaciter & E-  
piscopaliter monens, vt à talibus se præ-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 283  
sumptionibus compescat : quia si non fecerit, ipse quod sacræ leges præcipiunt facturus sit in eum, & per omnia regna Episcopis usque ad Papam Romanum eū esse mandabit excommunicatum. Presbyterum vero aduenam, quem miserat in eadem Ecclesia, ab omni Remensi parochia excommunicatum esse designat. Item vocans eum dilectum filium, & ideo se eum vocare se dicens, ut talem se faciat, quatinus in eius dilectione recte manere possit, velut idem Præfulus exoptat. Sed audiens eum non talem se exhibere, qualem deceret erga Remensem Ecclesiam, de qua multa bona habebat, ut famulos ipsius Ecclesiæ inquietans cum pace non sineret degere, mandat illi ex auctoritate Dei & sanctæ Mariæ, & sancti Remigij, & sua Episcopali, nec non ex banno regis, cuius missus ipse pontifex erat, ut nullum impedimentum vel ipse vel homines sui hominibus Remensis Ecclesiæ faciant, nec per aliquod ingenium vel per consensum suum : sed si quid rationabile querere vult contra potestatem Remensis Ecclesiæ, per legem querat. quia si aliter fecerit, tam per Episcopam

# FLODOARDI HIST.

lem auctoritatem , quām per missaticum regis, quod inde rectum fuerit sustinebit, excommunicat etiam quendam Diaconum ipsius, qui aduersabatur famulis sācti Remigij. & cætera. **T E V D V L F O** Comiti, pro præsumptione Ecclesiastici ministerij , qua defuncto quodā presbytero abstulerat quæ idē presbyter in eleemosyna pro se dari præceperat, & insuper usurpauerat quæ ad ipsam Ecclesiā rite relicta fuerant. Ostēdit ergo manifestē, quā maximum crīmen sacrilegij commissum sit ab eo: sed & quomodo contra humanas egerit leges, & quid inde fieri debeat, & qualiter Ecclesiæ in potestate & ordinatione sunt Episcopi secundum sacros canones, & imperialia capitula. Vnde mandat ei, vt iuxta sacras auctoritates & regū præcepta, quicquid de facultatibus ipsius Ecclesiæ acceperat præsentialiter Ecclesiæ reddat, & presbyteris quibus res commendatæ fuerant restituat. deinde ad se veniat, vt inde medicinam accipiat, quatinus sanus fiat, dans illi spatium septem dietum postquam litteras ipsas acciperet, vt octaua die ad se veniat, quò vel si non est ita, debitam rationem reddat, vel si est

ECCLESIAE REM. LIB. III. 284  
ita, congruam satisfactionem agat: quod si non fecerit; exemplar istarum litterarum ipse regi transmittet, ut ille suum ministerium inde faciat, & postea idem Præsul suum exinde perficiet. Et quoniā audierat quod ipsam Ecclesiam idem Comes denominato pretio vendere pararet, adiecit: Propterea scias, inquiens, quia si vel unum denarium tibi aliquis clericus pro ipsa Ecclesia, vel pro alia aliqua in mea parochia, per se aut per immissam personam dederit, per me ordinatus in ea non erit. Si autē vis ibi habere presbyterum, adduc mihi talēm clericum, qui aptus sit sacro ministerio, & ego illum inquiram; & illi Ecclesiam dabo, & tunc illum ordinabo, si mihi satisfactionem fecerit, quod nullum pretium inde donauerit. Et si tu ita facere non volueris, ego ordinabo, qualiter populus ibi officium habeat, usque dum ibi ordinem presbyterum. Cui si ali quod impedimentum contra diuinās & humanas leges feceris, & manifestum fuerit, presbyter ibi permanebit, & tu & omnes qui tibi consenserint, ab omni Christianitate usque ad satisfactionem eritis separati. Hæc, care fili, ideo manda tibi & taliter commoneo, quia saluum & honoratum te cupio, & inter filios Ecclesiæ te in loco filij habere volo. & si me coegeris ut sicut

## FLODOARDI HIST.

Dominus dicit in Euangclio, sis velut Ethnicus & publicanus, non mihi sed tibi reputare debes. Postquam istas litteras dictaui, dictum est mihi quod matricularios à ministro meo constitutos de illa matricula eieciisti, & ibi Bonariū misisti, & pro illa matricula in pretio vnum asinum accepisti. Quod si ita est, non solum criminaliter fecisti, quia contra omnes leges Ecclesiasticum ministerium homo laicus usurpasti, & eleemosynam, id est misericordiam pauperum, ac per hoc Deum, qui misericordia miserorum est, sicut Iudas proditor vendidisti, sed etiam turpiter in hoc nimis fecisti, vt de mendicitate de qua mendici viuere debent, Comes & honoratus regis consiliarius in pretio asinum accepisti, & omnes qui haec audiunt, pensare possunt qualiter de aliis causis pro amore & timore Dei, & reverentia tui ministerij iuste & recte facis, qui de tali miseria sine ulla verecundia turpe lucrum requiris. ANSELMO illustri viro, pro quodam presbytero quem apud se accusauerat, sed ad denominatum placitum non venerat: significans purificasse hunc presbyterum canonicè seipsum à criminе coram missis ipsius Anselmi, in conspectu plurimorum tam clericorum quā laicorum, non tamen misisse, quia nec

debuerit, in sacramentum plures sacerdotes ipsius testes. Hortatur autem & monet, ut omnem rancorem, quem contra præfatum presbyterum habebat, à corde suo expelleret, ostendens quantū malum sit odium retinere in corde. Interdicit etiam auctoritate Dei & sanctorum eius, ut eidem presbytero nullum præiudicium vel machinationem inferat, quia si fecerit ipse inde suum ministerium faciet. Precatur etiam ut iustitiam Deo, sibiq. faciat de hominibus suis, qui presbyteris quibusdam testibus præmissi presbyteri ausi sunt iniurias intulisse: quia si non fecerit, & de ipsis quoque suum facturus sit ministeriū. **BERNARDO** Comiti Tolosano propinquo suo, pro rebus Remensis Ecclesiæ in Aquitania coniacētibus, quas ille in præstariam sibi concedi petebat: quod idem Præsul se facturum negat, quia non audeat, propter testamētum sancti Remigij, quod id omnino fieri prohibuerit. vnde alteri quoque Bernardo Comiti Redonensi scribit, ut loquatur cum hoc Bernardo, ne res easdem suis hominibus in beneficium daret, ut eum fecisse audierat: & de inquisitione

# FLODOARDI HIST.

harum rerum si rex iuberet per ipsum  
agenda. Item præfato Bernardo Tolosa-  
no pro eisdem rebus, adiurans illum per  
Deum omnipotentem Dominum Iesum  
Christum, & per eius genitricē, sanctum  
que Remigium, ut nihil inde præsumat,  
nec ullum impedimentum mancipiis in  
eidē consistentib. faciat, neque Bernardo  
Comiti Aruernico, cui easdē commis-  
rat ad defendendum, inde molestiam in-  
gerat: quia si fecerit eum à liminibus san-  
ctæ Ecclesiæ, & à communione fidelium  
cum plenitudine Episcoporum tam A-  
quitaniæ, quam aliorum regnum se-  
gregabit. Item admonens eum pro eadē  
re, ut conciliet sibi amicitiam beatæ Ma-  
riæ & sancti Remigij, de præfatis rebus,  
ostendens ex sacris auctoritatibus, quan-  
tum periculum sit res sacras iniuste reti-  
nere: caueatque ne Ecclesiasticum iudi-  
cium proinde mereatur in hoc sæculo, &  
æternam perditionem in futuro. Item  
quia præiudicium & non modicum dam-  
num Remensi faciebat Ecclesiæ, osten-  
dit eum prædamnatum à factis canoni-  
bus sanctorum iudicio, & à se cæterisque  
Præsulibus, quorum res Ecclesiasticas v-

surpabat, legationem pro hoc iudicio directam , & tunc iterum cum imperatore ad Papam Romanum dirigendam , quatinus eius auctoritate congregata synodus eum , cæterosque rerum Ecclesiasticarum peruersores damnationis sententia percellant. Ideo secundum Euangelicam auctoritatem prius eum Episcopali auctoritate commonet , atque per crucem Christi & sanguinem ipsius interdit, ne de reb. Ecclesiae Remensis sibi presumat, neq. à quo cunque nisi ad ipsarū rerū contra peruersores defensionē præsumi cōsentiat. EVGELRANNO, Goslino, & Adelino comitib. scribit, mittēs eis cū literis suis litterarū regis exēplar , in quib. cōtinebatur vt Episcopos cōuocaret & laicos fideles regis ad prohibendum , vel resistendum Carlomanno Diacono regis filio, qui insurrexerat contra patrem suum, in quibus litteris quærens quid eis super hoc regis sit agendum præcepto, designat non esse Carlomannum suæ prouinciæ, vt pote qui sit ordinatus ab Hildegario Meldensi Episcopo , & secundum canones non possit aliquid disponere de illo. Episcopos quoque de alia prouincia con-

# FLODOARDI HIST.

uocanda potestatem non habeat, sed neque suffraganeos suā sedis tunc tempus habeatur conuocandi, cùm dies instet Natalis domini: & licet Episcopi conueniant, & Carlomanno suas parochias interdicant, non sibi videtur vt pro eo quod cœpit dimitiat, si alia potestas illi non contradicat. Considerandum verò monet rationabiliter, quid iuxta mandatum regis super hac re sit agendum, ne malum maius accrescat. Significans qualiter conueniendum, & alios eis sit conuocandum, dansque consilium vt idem Carlomanus aduersum se non prouocet Deum & patrem suum, Episcopos quoque regni huius, & populum ad iracundiam contrā se, ne & in animo & in corpore tam ipse, quām illi qui eum secuti fuerint, pereant. Ipse verò Præsul & hi Comites mittant ad regem, vt eum faciat prout melius potuerint illi placabilem: Sin autem aliter eis videtur, sibi remandent, & cætera. Item eisdem pro hac ipsa re, designans bonum sibi videri fuisse consilium, quia non commouerint populum antequam simul loquerentur, considerantes si quid boni possent inuenire

cum Carlomanno, credens quia suum & ipsorum debeat obaudire consilium , & cæt. I T E M C A R L O M A N N O , Goslinno , & Conrado , pro iussione regis qua mandauerat , vt ipse Præsul cum cæteris fidelibus regis conueniret ad mandatum regis audiendum , & Carlomanno denunciandum:designans vbi & qua die vel hora simul conuenire debeant, & vt Carlomannus Goslinum & Conradum ad ipsos mittat, vel ipse Carlomannus, si placuerit ei , ad eosdem veniat , vt missatum regis simul cum ipsis audiat , & ibi pariter considerarent qualiter ei ad saluationem & honorem suum de cætero sit agendum . H A R D V I N O Comiti , pro causis supradictis de Carlomanno, quomodo tunc res se haberet , & quia obsides inter se dederant , & cum Carlomanno locuti fuerant, eique suaferant, vt pacificè in hoc regno degeret , ac veniente patre cum ipsis ei obuiam pergeret. Sed quia regem citius quam sperabatur audierat aduenire, quid idem Carlomannus tunc facturus esset se nescire fatetur. Monet tamen vt præparatus sit hic Comes ad mandata regis, si qua iusserit, exe-

## FLODOARDI HIST.

quenda. Item pro quibusdam malefacto-  
ribus hominibus cuiusdam Vviperti, qui  
rapinas , incendia , & homicidia , & alia  
mala faciebant. commonens eundem  
Harduinum, vt cum fratre suo Hadebol-  
do decertet, quatinus hæc mala legibus  
emendentur , & cessent, ne ipsi, qui missi  
regis erant in hoc regno, pro talibus of-  
fensam illius incurrant. quod ipse quoq.  
certaret agere , nisi corporali detineretur  
infirmitate. Insuper & cum Grimulfo re-  
gis fideli loquatur , qui hos malefactores  
recipere ferebatur : & ostenderet illi  
quantum periculum suum in eos exci-  
piendo faceret , admonens vt à talibus  
deinceps se custodiret. Item de his qui-  
bus significauerat se accusatum apud  
regem , & quia expressè litteris eandem  
intimauerat accusationem, mandat vt ad  
se missum fidelem & rationabilem diri-  
gat, per quem rei veritatem diligentius  
agnoscere possit , & ei verum consilium  
dare, & ipsum inde pro viribus adiuuare.  
M A N I G A V D O cuidam amico suo, pro  
rebus sancti Remigij in Vosago coniacē-  
tibus, de quibus quidam homines quod-  
dam mansionile conabantur auferre. Vn-

de iam missi regis Ludouici requisierant,  
& inuenerant quod Remensis Ecclesia  
iustè illud teneret, & manifestū esse, quia  
infra fines illarum rerum, quas ibi sanctus  
Remigius comparauit, nulla potestas ali-  
quid haberet, nisi Remensis Ecclesia. Vn-  
de precatur istum, vt si res ipsas euindi-  
care quietè potuerit, ad partem huiusEc-  
clesiæ faciat: sin autem, vel detineat ne  
reddantur aut addicantur aliæ potestati,  
donec ipse & Luitbertus Archiepiscopus  
simul veniant, & secundum legem per  
Ecclesiæ aduocatum res ritè diffiniatur.  
& cætera. Item pro eadem re, exhortans  
& petens, vt de ipsis rebus maiorem curā  
habeat. E R L V I N O amico etiam suo, pro  
præfatis rebus, & mansionili quo supra.  
Item gratiarum referens actiones pro au-  
xilio quod impendebat præmissis rebus  
& mancipliis, precans vt quod bene co-  
pit perficiat, & vt monasteria seruorum  
Dei picem de præfatis rebus habere pos-  
sint, adiutorium præbeat, & vt quædam  
mansa, quæ ab ipsa potestate iniustè aufe-  
rebantur, iustè reuocarentur, solarium  
adhibeat: mittens ei dona in auro & ar-  
gento, & obsequium dignum tam spiri-

## FLODOARDI HIST.

tale promittens. Item pro eisdem rebus  
ut regi Ludouico suggerat, quatinus pro  
redemptione animæ suæ res quæ abstra-  
ctæ sunt, Ecclesiæ Remensi restitui fa-  
ciat, & eas ipsi Erluino commendet, ipsū-  
que missum faciat ad inquirendam & per-  
agendam de rebus ipsis iustitiam. Mittēs  
eidem Erluino quoque vasorum argen-  
teorum munera. Item significans quod  
audierat quendam Lautfridum se iactan-  
tem quia impetraverit res præfatas apud  
imperatorē Carolum, ut haberet ipsa se o-  
dem domno Hincmaro consentiente in  
beneficium. quod per omnia dicit esse  
mendacium, nec obtainere posse apud se  
omnes reges qui sub cælo sunt, ut illas res  
vnquam ab aliquo teneri consentiat, pro-  
pter allegationes quas sanctus Remigius  
in testamento suo disposuit. ODALRICO  
illustri Comiti & amico suo, pro cau-  
sa suorum hominum, quorum res Ludo-  
uicus rex Transhenensis dominus huius  
Odalrici malè tractabat, iniuste agens  
contra ipsos. monetque ut inde iudicium  
Dei regum regis timeat, & quod iniuste  
agit emēdare procuret. Et quod audierat  
idem rex suassisse dominum Hincmarum  
regi

regis suo, ut proprietates auferret, quas fideles Ludouici in regno ipsius possidebant; & ideo abstulisse ab huius fidelibus proprietates ipsorum, dicit non decuisse regem de Catholico & fideli suo Episcopo tali credere, antequam veritatem inde cognosceret, & quia contradixerit etiam consiliariis regis, qui seniorem suum id hortati sunt agere. Ostenditque qualiter Carlomannus rex frater Caroli magni, villam Nouiliacum sancto Remigio tradiderit, & qualiter deinceps usque ad id temporis eadem villa tractata fuerit: & quia de honoris & animae periculo ei res agebatur, si fraudem rerum Ecclesiæ sibi commissæ consentiret, & periculum senioris sui regis illi celaret, qui nec etiam prototo inundo suum gradum & suam animam perdere vellet. & cætera. Item gratias agens de his quæ pro petitione ipsius erga fideles eiusdem decenter executus fuerat, quia in eius dilectione manebat, petens ut deinceps idem agere non desinat. BERTRANNO illustri comiti Tardunensis pagi propinquuo suo, pro sacramento regi agendo, qualiter regi fidelitatem iurare deberet, qui in ipsius

# FLODOARDI Hist.

comitatu cōsistebant. Item pro loco vacā  
te sine presbytero, vbi sancta Patricia re-  
quiescit, monēs ut quantocius ministris  
Ecclesiasticis clericum sacro ministerio  
aptum ostendat, qui valeat ibi ordinari.  
sciens pro certo, quia post ordinationē  
quæ fieri debebat in proximo, ipsum lo-  
cum sine presbytero nō dimitteret: quia  
nec cum mercenario, nec sine pastore  
proprio ipsos homines audebat dimitte-  
re: & si ipse non præsentauerit eum, qui  
dignus possit inueniri, ille ordinaturus  
esset quam meliorē potuisset inuenire.  
Item pro Haimone fidiī suo, quem idem  
comes ad placitum suum per bannū  
vocari iusserat, qui rege iubente in ipsius  
seruitium profectus erat: Bosoni illu-  
stri Comiti, de agenda electione Siluane-  
tensis Episcopi, ostendens quod non sit  
sui ministerij quamcumq. specialel de-  
signare personam, &c. cæt. Item Bosoni  
viro inlyto, gratiarum referens aetio-  
nes pro rebus Ecclesiæ Remensis in Pro-  
uincia sitis, quas ut sibi promiserat tutu-  
batur, monens ut se talem præparet, qua-  
liter orationes ipsius & Ecclesiæ sibi com-  
missæ illi proficiant: idque quod de ipso

periculum audierat, non tacens, videlicet quod res diuersarum Ecclesiarum suis hominibus dedisset: vnde satis timendum esse denuntiat, ne orationes fidelium Dei pro ipso impediatur a clamoribus sanctorum in cœlis cum Deo regnantium, &cæt. GOIRANNO Comiti, propter quendam hominem ipsius, qui grauia quedam commisisse ferebatur crimina, & quia non audebat ea dominus indiscussa dimittere, precatur hunc propter dilectionem, ut eum ad se venire iubeat discutiendum ab ipso: quia si non fecerit distingetur grauius ab illo tam de ministerio Episcopali, quam de missa regis. ISEMBERTO illustri viro amico suo, precans pro Hincmaro nepote suo, quem miserum appellat, ut pote qui pro excessibus suis tam grauia sustinebat, petensque ut illum in suis necessitatibus adiuuet. RAMOLDO Comiti, pro rebus Remensis Ecclesiae, quas receptas se habere significauerat, & de manibus diripientium ereptas. THEODERICO illustri Comiti, mittens ei nomina suorum in expeditionem, regisque seruitium properantium. Item pro munibus argenti, quod regi moranti ad Dei

# FLODOARDI HIST.

seruitium in terra per paganos deserta  
mittebat. Item pro sollicitudine quam  
tempore Ludouici regis nuper defuncti su-  
sceperat idem Theodericus de filiis ipsi-  
us regis, ne molestè acciperet, si eum cō-  
moneret causa dilectionis, vigilem esse  
debere apud filios eiusdēm regis. Osten-  
dens quia non solū grandis præsumptio,  
sed etiam magnum periculum est vni soli  
regni generalem dispositionem tractare,  
sine consultu & consensu plurimorum.  
Notificans quoq. de his quæ sibi mādaue-  
rat, qualiter quondam inter reges Ludo-  
uicum , Lotharium , & Carlomannum  
fuerit actum, & qualiter tunc sit agendū:  
Subiungens capitula quædam , quæ à tri-  
bus regibus Ludouico , Carolo , & Lo-  
thario simul conuenientibus constituta  
& confirmata fuerunt. Item pro quodā  
Episcopo religioso , petens vt det ei locū  
loquendi secum , vt per ipsius interuen-  
tionem peruenire valeat ad regis præsen-  
tiam , & ea quæ rationabiliter postulauerit  
obtinere .& alia quædā. Scribit etiam eidē  
Hugoni filio Lotharij regis, significans se  
amicos & familiares habuisse patrem &  
auum ipsius Lotharium imperatorem .&

quia salutem ipsius optabat, idcirco quod  
audierat de periculo eius causa dilectionis ei notum faciebat : multos scilicet  
prædones conspirasse & conspirare secū,  
ipsoque principe atque auctore innu-  
meras & horrendas fieri deprædacio-  
nes, aliaque multa scelera perpetrari, quæ  
omnia in caput ipsius redundarent : c-  
stendens quām horrendum sit pro tantis  
sceleribus perpetuas pœnas mereri. de-  
monstrans hæc eadem peruenisse ad sy-  
nodum Episcoporum in Neustria gesta.  
Insuper etiam quòd regni moliretur per-  
uasionem : sibi mandatum de præfa-  
to conuentu, ut ad eum mitteret atque  
moneret, iuxta quòd leges præcipiunt, à  
tantis malis resipiscere, ipsosque malefa-  
ctores à se disiungere, & à seditione ac  
regni peruatione se cohibere ; si verò ip-  
sius commonitionem & mandata syno-  
di obaudire non velet, tam suæ Diœ ce-  
seos, quām de prouinciis vicinis Episcoporum synodum conuocaret, & synoda-  
li Episcoporum sententia eum, suosque  
complices atque fautores excommuni-  
caret, postea verò omnes hi Episcopi  
eandem excommunicationem Ro mano-

## FLODOARDI HIST.

Pontifici, & omnibus Episcopis ac principibus per circumiacētia regna notam facerent. Vnde monet eum tanquā filiū, ut recogitet in quanto periculo sit, proponens ei diuinarum sententias auctoritatum, ut periculum suum recognoscere possit, hortansque ac monens, ut nulli adulatori credat ad peruationem regni aggrediendam: inferens ut attendat, quid profuerit patruis eius, ut contra Dei voluntatem regni peruationem inceperint, & quod pater eius pro labore, quo contra Dei voluntatem laborauerat, & vitam perdiderit & regnum. Adiiciens quid leges de peruersoribus regni præcipiāt. Subiungens etiam, quòd rex eidem promiserit, & ex parte ostenderit, eum se velle honoribus ampliare, & honoratum habere, si culpa ipsius non fuerit. Admonens etiam, ut non auscultet hominum prauorum hortamenta, neque imitetur malignantes, qui florent ad tempus, & citò sicut fœnum arescent, sed obaudiat scripturam sanctam veridicè dicentem, Expecta Dominū, & custodi viam eius, &c. Subiectens quoque, ut sibi de his certam & veram responsonem remandet. EN-

GILGARIO cuidam illustri literas di-  
rexit huiusmodi.

HINCMARVS EPISCOPVS.

Engilario Salutem.

PERVENIT ad nos, quia hominem tuum  
Rathrannum irrationabiliter & inconuenien-  
ter periculose sacramentum iurare fecisses. qui-  
licet tibi seruitum debeat, tamen sub nostra  
cura & tu & ille de salute vestra esse debetis.  
Propterea mando tibi, quia valde miror te non  
intellexisse, grauius esso periculum, cum homi-  
nem aut suadendo aut terrendo in periurium  
mittas, quam si te solus periurares: quoniam in te  
vnus periurium, immo pro periurio homicidium  
perpetrares: cum autem alium periurare facis,  
& te & illum perdis. Et ideo mandamus, ut  
si ita causa habetur, sicut ad nos peruenit, ab  
Ecclesia & altario te abstineas, donec ad nos  
venias, & de tali incantela aut dignam excu-  
satione facias, aut dignam poenitentiam accipias.  
LEDOVINO amico suo, pro rebus &  
mancipiis Ecclesiæ Remensis in Prouin-  
cia consistentibus, saepe direxit litteras.  
Item LETVARDO & HILDOARDO, aliis  
que in eodem pago degentibus, tam pro-

## FLODOARDI HIST.

ipfis rebus, quām pro animarum salute  
ſcripta direxit. A C H A D E O Comiti, pro  
rapinis quas audiebat ab eius hominibus  
fieri in ipfius comitatu, & pro villa Span-  
tia, de qua ille annonam Ecclesiæ Remē-  
ſis auferri disponebat: notificans ei, quōd  
ſi aliquid inde raperet, tam ipsum quām  
ſuos excōmunicaret, & alienos ab omni  
Christianitate faceret: atq. per ſuū miſſa-  
ticū, quod de illo Comite fieri debet, qui  
in ſuo comitatu iniuſtitiam facit, exequi  
procuraret. AMALBERTO illuſtri Comiti,  
pro iniuſtitia quam audierat eum in ſuo  
perpetraffe iudicio, exigendo res cuiuſ-  
dam interfeſti ab eo, qui ſecundum com-  
mendationem ipfius eas in illius eſe mo-  
ſynam diſtribuerat: perhorreſcens quōd  
Christianus & moriturus admittere talia  
non expauerat, timens Dei futurum iu-  
diciuſ. & ostendit per diuinam auſtori-  
tatem, quām graue perpetrauerit flagi-  
tium, reducens ad mentis oculos, ne for-  
tē mercenarius non pastor haberetur ini-  
uſtitiam videndo & tacēdo. & quia miſ-  
ſus Imperatoris erat, & capitula ipfius  
pro defenſandis adueniſ & neceſtuoſis  
habebat. Vnde tam eidem Comiti, quām

omnibus exactoribus atque iudicibus,  
qui in hoc resederant iudicio, ex verbo  
Dei omnipotentis & banno Imperato-  
ris, Episcopali auctoritate præcepit, ut  
eundem hominem nullus pro hac re cō-  
demnet, aut inquietet, vel contradic-  
tionem faciat, donec ipse Præsul per seipsum  
vel per missos suos hanc causam diligen-  
ter inquirat, & secundum leges Ecclesia-  
sticas & humanas hoc iustè & rationabi-  
liter diffiniat. Denuntians quod quisque  
hoc contra Dei præceptum præsumpse-  
rit agere, primò secundum capitula lega-  
lia hoc eum emendare faciat: deinde se-  
cundum leges Ecclesiasticas illum à cō-  
munione Christianorum usque ad satis-  
factionē repellat. Denuntiat etiam, quia  
quoscunq. ad placitum suum venire má-  
dauerit, ut hanc causam diligenter inqui-  
rat, & legaliter atq. regulariter diffiniat,  
si venire neglexerint, post tertiam com-  
monitionem ab omni Christianorū con-  
sortio usque ad satisfactionem repellat,  
nisi rationabilem ostenderint excusatio-  
nem. Adiiciens de flagellis qua patieba-  
tur multis, & ostendens quod ideo hæc  
tam duriter ex Dei verbo annunciet, ut

# FLODOARDI HIST.

intelligant quanta sit offensa, in hac causa contra Dei præceptum & sacras præsumere scripturas. admonens ne de peccatis alienis peccata sua accumulent. SIGEBERTO, pro præsumptione & præjudicio quod egerat pro quadam Ecclesia cuidam presbytero: mandatq. ut hoc præsentialiter emendet, & à talibus leuitatibus vel præumptionibus se caueat: quia si non fecerit, suum de eo ministerium facturus sit, & cæteris Episcopis, ut idem faciant, notificabit.

*Quæ aliquibus reginis scripta miserit.*

Cap. XXVII.

IRMINGARDI Augustæ scribens, congratulatur auditore religionis ipsius feroore, asserens se in precibus assidua pro ea dependere munia. Item respondens ad litteras quas ipsa sibi direxerat, significantes insinuasse illi quosdam homines, quia per eiusdem Episcopi iussionem multa mala fieret erga res Auennaci monasterij, Bertræ ipsius imperatoris filiæ: asseuerans quod diabolus per eorum sit ora locutus mendacium, velut est pa-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 294  
ter mendacij. Si quid verò homines ipsius iniustè fecerint in rebus ipsius monasterij, non denegat: tamen quia & ignorauerit, & non consenserit, nec voluerit indicat. De quodam præterea manso, quod illa significauerat iniustè abstractū à præfato monasterio, asserit quod nulli homini, quātum sibi conscientia testimoniū perhibebat, iniustè vnquam mansum abstulerit, sed apud regem pro eo petierit, & obtinuerit ut missos suos dirigeret, qui diligentissimè hoc inter Ecclesiæ Remensis & Auennaci monasterij possessiones æqua lance indagantes decernerent. Nam ipse qui sua pro Christo dimiserat, nec vellet, nec jndigeret ut aliena raperet: ea tamen quæ sibi commissa erant, sine ratione & lege negligenter dimittere non audebat. Adiiciens esse multa de ipso monasterio, vnde ipsius, filiæque suæ indigebat auxilio: petitque ut mittat missum suū strenuum & fidelem cum misso filiæ suæ, qui vna secum quæ corrigenda sunt ibidem corrigat, & videat quam intentionem & voluntatem ipse in talibus habeat, ne ipsis & sibi periculum, quod absit, exinde maneat: petitque ut ipsius ani-

## FLODOARDI HIST.

mus sit semper sollicitus, ne alienæ linguae facile credat, maximè de sacerdotib. Christi: quoniam diabolus si non potest in alio, in hoc velit intentionem ipsius fuscare, ut eam faciat in opinione indebita sacerdotum errare. Denique quod adiecerat ipsa, se pro eo suggestisse animo imperatoris Lotharij, cōtra ipsum fecisse illā testatur, nō vt magnā & Deo deuotā decet facere coniugem. Ego, inquit, scio quia ei multa de me dicta fuerunt contraria: sed si vult poterit cognoscere non esse vera. tamen non eum audeo reprehendere, quia Dominus est, nec in eius persona dico, sicut legitur in scripturis, Qui libenter audit verba mendacij, ministros quoque habebit impios. Videlicet qui de erga eum piis voluntariè loquētur impia. Qui illi ea dixit ex mea parte quæ mihi mandastis, aliter quam verū sit dixit. male autem interpretatus est bene dicta. Si voluisset cognoscere verum, & aliquis missus mihi de sua parte veniret, vt vera ex me cognosceret, sicut venit, & me qualemcumque Christi Domini sacerdotem suggestilauit, libertissimè suo animo satisfaceret. De meo autē misso sicut dominatio benignissima vestra mandauit, vt ad eum dirigam qui ei hoc affirmet, quod de de eius infidelitate nihil velim tractare, scitis

quanta mendacia nunc per istud vadunt seculū,  
¶ quāta sinceritas debeat esse in sacerdote, &  
quantam merito domino meo velim seruare fide-  
litatem. Et idcirco ne mali interpretes male bo-  
num interpretentur, hoc adhuc facere non pos-  
sum. Tamen si vult credere dominus meus Lotha-  
rius, potest veraciter cognoscere, quia non tan-  
tum illi, sed nulli homini in mundo sum infide-  
lis. & si vult credere, credat: sin autem, cùm il-  
le inter principes, & ego inter Episcopos ante  
regem regum & Episcopum Episcoporum ve-  
nerimus, tunc quid inde verum sit, plenissime  
sine alicuius iudicatione cognoscet & cætera.

BERTAE abbatissæ Auennaci mona-  
sterij, pro impedimentis quæ fratres ac  
seruientes monasterij Altuillaris, aliarū  
que villarum Remensis Ecclesia patie-  
bantur ab hominibus ipsius, postquam  
in hoc regnum illa deuenerat. Vnde pe-  
tit ut diligentiam, studiūmque adhiberi  
iubeat, ne tanta & sic insolita præiudicia  
hæc patiatur Ecclesia de ipsius vicinitate,  
de qua solamē & gaudium pro ipsius bo-  
na vita & sobria conuersatione habere  
debeat. Quod si egisset, Deum proinde  
placabilem sibi faceret, & sanctam Ma-  
riam, sanctumque Remigium sibi conci-

# FLODOARDI HIST.

liaret, ab ipso quoque obsequium Episcopale haberet. Si verò suos corrigere parui penderet, ipse licet inuitus aures regis inde pulsaret: ut si necesse foret ut in tantum causa ex crescere, ministeriū Ecclesiasticum secundum regulas canonicas in eam, suosque exereret. IRMINTRVDI reginæ, pro Beluacensis Ecclesiæ dispositione in pastoris electione: petens ut suggerat reginæ, ne à quocumque in quamcumque partem animus illius indebitè possit inflecti de huius Ecclesiæ dispositione, donec ipse in eius seruitium veniens, quæ ipsi necessaria fuerint, notificans ipsius aurib. pandat; & sic quæ Deo sint placita, & illis utilia, Domino annuente disponere procuret. ROTRVDI Deo sacratæ, & cæteris sororibus monasterij sanctæ crucis, & sanctæ Radegundis, pro electione Abbatissæ ipsius monasterij, pro qua rex præcepérat Frotario Archiepiscopo, & Erardo, atque Angenoldo, ad prefatum monasterium pergere, & electionem regularem ibi facere; & si cuncta concors congregatio, vel pars quamvis minor, tamen melior, Rotrudem elegisset, constitueretur in ordine Abbatiss-

sæ. si autem omnis congregatio concors illam abiecisset, & aliam eligeret, illa quæ concorditer elegisset, in ordine Abbatissæ maneret, donec regi renunciaretur, & quæcumque ibi fuisset electa, onus Abbatissæ susciperet, & Odila ad suum monasterium reuerteretur. primores autem clerici & vassalli ad reginam venirent, sub cuius defensione post Dei & sanctorum eius consistere deberet. Propterea, inquit, diligite sorores ante omnia: & in priuatis collocationibus, & in publico vestro conuentu, remittite & abcite funditus a cordibus vestris omnes imurias, & scandalorum fomites, quæ hactenus inter vos ortæ fuerunt; Ut nulla de sorore sua vindictam, aut pro sermone, aut pro facto, vel pro aliquo respectu querat, aut a Deo, aut in seculo. Quia sicut Dominus protestatur, sine concordia quicquid ei obtuleritis non illi placebit: siue enim oraueritis, siue sacrificium obtuleritis, siue vos afflixeritis, sine hac caritatis concordia nihil Deo placabile erit: quia sicut Apostolus dicit, Etiam si tradidero corpus meum ut ardeat, caritatem non habeam, nihil sum. Et scitis, quia regula quam professæ estis, propter scandalorum spinas, quæ oriuntur in monasterio solent, orationem Dominicam in matu-

## 205 FLODOARDI HIST.

tinis & vespertinis officiis, ita ut omnes illam audiant à priore orari præcepit ut timentes conuenientiam qua dicimus, Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, omnem rancorem de corde nostro pellamus. Quæ dū prius egeritis, ne per vestram discordiam, quod absit, regularis electio de vestro monasterio pereat, adunate vos ad Dei voluntatem, & regularis deuotionis unanimitatem, Vestramque ipsam salutem, præsentem scilicet atque æternam, cum caritatis concordia, quæ est omnium virtutum mater, & cum humilitate, quæ est custos ipsarum virtutum, atque cum vera obedientia, quæ scala est qua ad cœlum pertingitur, & in vobis salubri electione concordata, & vosmetipsas ad regularem normam reducete, & constringite ac conseruate: quia aliter, sicut melius ipse scitis, saluæ esse nequaquam valetis: & sicut animos ab inquietis motibus, ita & linguas à prouocatiuis iracundiæ, vobisque nociuis sermonibus custodite: contestante Apostolo, Omnis clamor & indignatio à vobis auferatur cum omni malitia, & omnis sermo malus ex ore vestro non procedat: ne sicut solent homines prius dolore commoti, & postea aliquo gaudio quasi victoriosi obtinentes quæ desiderabant, exhilarati, de quocunq. homine, quæ non

non conueniunt aliqua vestrum dicat: ne & patientiae meritum inutilib. sermonibus coram Deo perdat. & si aliquis fuerit, qui aliqua prouocatione quamcumq. vestrum ad hoc instigare voluerit, ut quæcumque indebita de quocumque proferat, qualiter illam comprehendere possit, ut rationabiliter damnare præualeat, locum nec diabolus nec astutus homo exinde aliquo modo habeat: sed tales vos exhibete, ut interius, exteriusque decenter ornatæ dignas atque exaudi- les orationes & pro vobis, & pro seniore ac domina vestra, proq. non solū amicis vestris, verū etiā & pro inimicis ad aures Domini mittere valentatis. TEVTBERGAE abbatissę, pro ordina- tione Auēnaci monasterij, quā ipse quōdām cum Irmintrude regina disposuerat: de numero clericorum & nonharum, at- que de rebus villarum ipsius monasterij, videlicet mille centum quinquaginta mā- sis: significans se disposuisse xx. clericos, & xl. nonnas ibidē consistere posse, viqtūq. eis prouidisse, & res necessarias ac mini- sterales instituisse, præter luminaria, &c: monasterij necessaria. ostēdens quod Ni- uardus Remorum Archiepiscopus de re- bus Remēsis Ecclesiæ monasterium Alt- uillarense construxerit, & frater eius de-

# FLODOARDI Hist.

suis proprietatibus, & quæ alij boni homines ad eundem locum dederunt, Auēnacum exstruxerit monasterium, quodq. ad Ecclesiam Remensem tradiderit: vnde chartæ habebantur id apertè pandentes. sed per regiū donū, sicut & aliæ res huius Ecclesiæ ab externis à longo retro tenebatur tempore. & cæt. RICHILDI reginæ, significans quòd quando Laudunensis parochia Episcopo vacans in sua specialiter erat prouidentia, malefactumq. sit de eleemosyna Irmintrudis reginæ per quēdā præpositum Oriniaci monasterij; postea verò hinc Richildi per Vvinfridū presbyterum contra sacras leges malè sit obeditum, ut regularis abbatissa de ipso eiiceretur monasterio. Ostendit autem ex auctoritate sacra, quātum inde regina periculum habeat. & quia miserit ad eam qui moneret illum hoc euadere malum: illa verò non solū non emendauerat, sed malo peius superaddiderat, cōtra diuinā auctoritatē, neophytā scilicet in religione nouellā prouehēdo ad regimen propter res terrenas acceptas ab illa. Adne stens, qualiter Hedenulfo Episcopo in Ecclesia Laudunensi ordinato, monuerit illum ut

suggereret regi Carolo tam perniciosum factum dissoluere, & se atque reginam à tanto discrimine liberare. Sed quia quod monuerat perduci ad effectum non videbat, ipse præfatum regem inde commo-  
nuerit: sed ille ne reginam contristaret,  
quod malefactū sciebat non correxerit.  
Reducit etiā ob memoriā, qualiter præfa-  
tus rex petēte Irmintrude regina de reb.  
tunc suis per consiliū Parduli Laudunēsis  
Episcopi priuilegium ad idem Oriniacū  
monasterium à se dictari, & à cæteris E-  
piscopis firmari rogauerit, & ipse rex con-  
firmauerit. Hic autē Præsul iussioni regis  
obediens, non suis verbis illud priuilegiū  
composuerit, sed sicut beatus Gregorius  
Papa de quodam monasterio à quadam  
regina ædificato, ipsa petente dictauerat,  
& ipse quoq. dictauerit, vel transtulerit.  
Repetens maledictionis intentionem,  
quam dominus idem Gregorius contra  
præsumptorem illius monasterij iacula-  
tus sit. Adiciensque quòd illa quandiu in  
hac præsumptione & malefacto perman-  
serit, quotienscunque corpus & sanguinē  
Domini accipere præsumeret, iudiciū id  
est damnationem sibi accipiet. obsecratq.

## FLODOARDI HIST.

monens illam, ut non sensus ipsius aut  
alicuius suggestio eam decipiatur, sed de  
remedio regis animæ suæ ac redemptio-  
ne cogitat, & quod malè actum corriga-  
re festinet. Illud etiam quod audierat il-  
lam perpetrasse, scilicet quia præfatum  
priuilegium & præceptum regale de ipso  
monasterio abstulerat, quantum malum  
fecerit pandit, & hoc ideo ut se corrigat  
ne damnationem incurrat: & quia si res ut  
audierat & mancipia de præmissa mulie-  
re neophyta acceperat pro commit-  
tendo regimine monasterij, simoniacam  
hæresim incurrit: & quod quandiu ei-  
dem hæresi quisque fauerit, in corpore  
unitatis Ecclesiæ Catholicæ coram ocul-  
lis Domini esse nequibit. Monens ut le-  
gat capitula regulæ beati Benedicti de or-  
dinatione abbatis vel abbatissæ, & inue-  
niet quām grauiter pro hac ordinatione  
in Spiritum sanctum, quo ipsa regula est  
promulgata, peccauerit: ex diuinis insti-  
tutionibus propalans, quantum pericu-  
li malum tam ipsa quām imperatrix illa  
subierint: petens ut quæ ille ex debito  
ministerij sui cum gemitu scribit pro salu-  
re ipsius & remedio animæ regis, beni-

gnè suscipiat, & quia magna ex fidelitate  
hæc scribere curauerit, agnoscat. LEV-  
GARDI Ludouici Transrhénensis coniugi,  
pro suis missis, quos ad eundem Ludouicū  
regem mittebat, ut per eius inter-  
ventionem ad illius præsentiam perueni-  
rent, & eius intercessione ac dispositione  
rex idē strenuos missos ad Remēsem di-  
rigeret vrbem, qui eam & monasteria sibi  
subiecta saluare possent ab impetu super-  
uenientis exercitus Transrhénensis. I R-  
MINGARDI coniugi Bosonis inclyti viri  
pro rebus Ecclesiasticis Dei, quam audie-  
rat sufficienter litteris sacris imbutam ab  
Anastasio quodam didascalō. Vnde petit  
ut qui eam dedit scire, det bonum velle:  
& posse atque perficere. Monens ut hor-  
tetur virum suum, timere Deum & eius  
custodire mandata. de rebus etiam Ec-  
clesiasticis, quas sicut audierat ab Ecclesiis  
abstractas suis hominibus diuiserat, ut o-  
stendat illi ex scripturis sanctis quām gra-  
ue iudicium proinde sit à Deo prolatum.  
& cætera. Item B E R T A E vxori Gerardis  
Comitis pro rebus Ecclesiæ sibi commis-  
sa in Provincia sitis, quas eidem Gerar-  
do tuendas atque ordinandas commis-.

## F L O D O A R D I H I S T.

rat: pētens vt ipsa strenua sit interuentrix  
apud coniugem suum pro rebus eisdem.  
**I R M I N S I N D A E** cuidam matronæ pro  
quodam Diacono, quem illa comprehē-  
hendi iusserat, & in seruitium suum redi-  
gi, reddens rationem qualiter idem Dia-  
conus liber legitimè factus fuerat, & quo-  
modo eius recipiens libertatem Diacon-  
um licenter ordinauerat : ostendens  
quòd si seruus ipsius fuisset, neque liber-  
tatem habuisset, & tanto tempore post or-  
dinationem suam sine illius repetitione  
mansisset, secundum sacras leges iam in  
seruitium repeti non posset: quāto minus  
ille qui colonus Ecclesiasticus & non a-  
licuius seruus fuerat, & legaliter liber  
factus canonice ordinatus, & Ecclesiæ  
atque ordinatori suo proprius erat effe-  
ctus. Monensque vt talem præsumptio-  
nem vteriū de ipsa non audiat, quia si  
hæc illa præsumeret, ipse hoc legaliter  
atque regulariter vindicare studeret. Adi-  
ciens eam se taliter commonere, quia ca-  
ram familiariter ipsā habebat. **S I B I** quo-  
que subiectis nonnulla scribens, vt pater  
filios de multis sollerter instruit, necessa-  
riis tam spiritualibus quam temporalibus.

*Quæ sibi subiectis monita salutis ediderit.*  
*Cap. XXVIII.*

**R**ICHALDO Choropiscopo, & Ro-  
doaldo Archipresbytero, pro syno-  
do cōprouinciali apud Carisiacum palat-  
tium regium habenda: mandans vt no-  
tum faciant omnibus per omnem paro-  
chiam Remensem, vt qui se lœsos exi-  
stiment, ad ipsam synodum conuenire  
procurēt. quosdam verò cum auctoritate  
inuitent, & venire commoneant. Sed &  
Milonē cum filia sua, qua Fulcricus abu-  
sus fuerat, & omnes qui consentanei  
fuerāt in illa indebita coniunctione pres-  
byteri, & in quorum parochiis consiste-  
bant, & verbo Dei, & suo atque ex ban-  
no regis ad eandem synodum conuenire  
iubeant. **A N S O L D O**, Gerolo, & Hadri-  
co, pro inquisitione cuiusdam fratris Ra-  
ganifredi ministerialis sui: & vt si necesse  
esset libera saluaq. custodia detineretur,  
ne aufugeret, sibique adduceretur. Man-  
dans etiam eidem Raganifredo, ex au-  
toritate Dei ac sua præcipiendo, vt cum  
ipsis in eadem permaneat inquisitione.

# FLODOARDI HIST.

Cui etiam postquam recesserat, in alienis parochiis immoranti litteras mittit, reuocans eum auctoritate canonica, ut ad Metropolim suam redeat, & eius se humiliati representet: vel si de ipsius iudicio queritur, synodo regulari adesse festinet.

G I S L O L D O Canonicorum Præposito, pro facultatibus sibi commissis & indebitè usurpati, qui pro hac re irregulariter ab ipso discesserat: monetque auctoritate canonica ut redeat, & de his quæ illi opponebantur, satisfacere studeat. T H E O -  
D A C R O quoque præposito, pro eodem Gisaldo, pro quo Irmintrudis regina pre cabatur, ut partem collaborationis suæ, quæ rationabiliter ei competebat, dari iuberet; si qua verò illi debebatur in hoc Episcopio, eidē redderentur: quod & idē Episcopus fieri iubet. & quia dixerat se missaticū habere ex parte reginæ ad Canonicos, mandat ut si venerit ad eos, sicut missus reginæ venerabiliter suscipiatur. G E R A R D O Decano, pro quodam Radulfo excommunicato, qui ad se venerat petens pœnitentiam. Cui præcipit ut Remis eandem accepturus veniret cum feminâ sanctimoniali, quam sibi coniunxe-

rat. Iubet autem huic presbytero ,vt cōmendet aliis presbyteris ,quatinus magna sollicitudinem de illis accipient , quatinus si quilibet eorum infirmitate prouentus fuerit ,de qua se putet euadere non posse, si promiserit quia de peccato suo ex corde pœniteat , & per dignos pœnitentiæ fructus illud se coram testibus emendare ,ac Episcopi iussioni obediens profiteatur ,absolutus existat . SIGLO ARDO Archipresbytero , Ansoldo quoq . &ceteris quibusdam ,quos inquisitionem facere de quodam presbytero iusserat : quibus hunc ordinem in eadem inquisitione tenere præcipit ,vt quoniam audierat eundem presbyterum suis quibusdā facultatibus contra leges exspoliatum , suis omnibus reuestiretur ,antequam suis accusatoribus respondere cogeretur : ne contra legem fieret , & ipse Præsul à presbytero legem tollendo eandem quoque sibi auferret . Præcipiens etiā vt si Comes ipse presbyterū rebus exspoliari iusserat ; hoc illi emendare per vadiū faciat , disponēs qualiter inde fiat . Si verò Comes ipse hoc fieri non rogauit , ipsi qui ab eo res suas abstulerūt , eidem presbytero legib .

# FLODOARDI HIST.

emendent. De pœnitentia illorum ipse  
Præsul dispositurus secundum illorum  
recognitionem. Quod si Comes ita face-  
re noluerit, renuntient illi, vt ipse hoc in-  
dicet regi. Postquam hæc acta fuerint; ita  
rationem huius aggrediantur iudicij, vt  
prouideant ne per ignorantiam accusa-  
tores ipsius presbyteri rem talem alicuius  
impulsu præsumant, vnde damnari pos-  
sint, sicut prouideri debet, ne presbyter  
iniustè damnetur. Post hæc adiurent ac-  
cusatores vel testes eorum in illorum ba-  
ptisma, & aliis diuersis adiurationibus, ne  
odio, vel inuidia, aut timore alicuius, vel  
hortamento de ipso presbytero menda-  
cium proferant, nec pro gratia vel amo-  
re aut præmio inde veritatem reticeant.  
Notificetur etiam eisdem accusatoribus  
& testibus, quales personas ad accusatio-  
nem presbyteri, vel ad testimonium su-  
per eum sacri canones recipi non per-  
mittunt, & qualiter discuti debeant &  
accusatores & testes. Omnia vero quæ  
accusatores vel testes de singulis causis  
testificati fuerint, describantur, & coram  
omnibus relegantur, vt ita fuisse dicta  
comprobentur. Describantur quoque

ECCLESIA REM. LIB. III. 302  
omnes qui in ipso placito fuerint , tam de presbyteris quam de laicis, prout necessitas visa fuerit. Et ut accusatores suam præsentiam, testes verò iuramentum iure polliceātur se daturos in proximo placito , quod canones presbytero donent ad licentiam se defendendi vel respondendi. Quod placitum eidem presbytero denuntietur ad triginta dies, ut ita preparatus veniat , quo se vel canonicè purificet, vel concredat. quod si non fecerit, canonicam se recepturum sententiā sciat. Mittant quoque bannum Dei , & sacrorum canonum auctoritate , regisque atq. præfusilis interdictione, ut nemo ipsi presbytero vllas insidias præparet , aut aliquā violentiam faciat, sed nec eius accusatoribus vel testibus, donec ista causa legalem definitionem accipiat , præcipiens etiam quid fieri deberet de illis hominib. qui altera vice , quando ipse presbyter fuerit accusatus , iurauerunt, & suum sacramentum iudicio approbauerunt, tunc autem se periurasse dicebant. De terra quoque Ecclesiæ pertinenti , vnde contentio ventilabatur inter Comitem & presbyterum, quid fieri deberet. & ut his.

# FLODOARDI HIST.

quæ mandabat Comes obediret: aut si nollet, proinde ad placitum coram rege & fidelibus ipsius tam Episcopis quam laicis veniret. quod si presbyter aliis obedientibus obedire nollet, ad synodum comprouincialem canonice prouocaretur. Item SIGLOARDO & Ansoldo, pro eadem inquisitione, succensens eos quod negligenter illam sunt exsecuti. & cætera. Item pro quodam presbytero, qui ea quæ de suo ministerio quondam didicerat, post ordinationem suam per incuriam fuerat oblitus. vnde iusserat eū aliquādiu sub custodia reclufum seruare, ut saltem per hoc amaritudo aliqua mentem illius tangeret, & à peccato purgaret. & cætera. Item pro ieunio triduano, quod rex cum Episcopis & cæteris fidelibus suis disposuerat fieri pro pace sanctæ Dei Ecclesiæ, qualiter fieri deberet. Item pro quodam presbytero Auennaci monasterij, qui denotabatur super thesauro ipsius Ecclesiæ dudum perditō. Item SIGLOARDO & Rodoldo, pro quodam presbytero, cui consenserat suadente Sigloardo, ut libello suæ professionis à régimine plebis sibi commissæ redderet

se alienum, & alium in suo loco expeteret ordinandum : sed colludium quod habebat factum sibi celauerat , videlicet ut alumnus eius sine consensu senioris sui in loco ipsius ordinaretur. & quia exen-  
tium reuadiare dolose fecerit eundem suum alumnum, contra Episcopale interdictum, & cætera quid inde fieri deberet exequentia. Item SIGLOARDO pro presbytero Ecclesiæ sancti Iuliani , qui furatus fuerat lampadem sancti Remigij. vnde valde redarguit istum, quia id factum compreverat, & sibi tacuerat : cum idem Præsul vices suas eidem Sigloardo teste Domino commedauerit, qui eundem presbyterum in arctissima custodia debuerat retrudere, non per fideiussores dimittere : quod quia prius non fecerat, vel nunc faciat. Carcer quoque firmiter à Vicedomino restauretur, & custodes si necesse fuerit adhibeatur. Item RODOLDO, succensens eum pro eo quod incaute soluerit quod ipse Præsul canonicè allegauerat , & aliis presbyteris missam celebrare permiserit in quadam capella Basilicæ cortis Ecclesiæ subiecta , præcipitque quid inde fieri debeat. ANSE-

# FLODOARDI HIST.

LINO cuidam Monacho , præcipiens  
vt describat omnia, quæ in monasterio, vt  
videtur, Altuillarenſi , ante ipsius Præſu-  
lis ordinationem facta vel collata fuerūt,  
& quæque postea: numérum quoque fra-  
trum ac famulorum eis seruientium, & si-  
qua exinde suo tempore dispensata fue-  
runt, & in quos usus , vel quas personas ,  
& ita veraciter omnia describantur , vt  
missi dominici nihil ibi falsum possint  
inuenire. R A T R A N N O præposito mo-  
nasterij Orbacensis ſimiliter. Item Ratrá-  
no pro quadā præſtaria , quam Amalraus  
canonicus habuit, & post ipsius obitum  
collaborationem eius idem præpofitus  
diripi iuſſerat. Quapropter excōmunicat  
eum, in pane & aqua conſtituēs tam ipſū  
quām complices eius in hoc facto, donec  
reſtituantur hæc quæ iniuste abſtulerant.  
ALTHARIO cuidā ſacerdoti vel decano ,  
pro presbytero de Ecclesia Vindoniniſi ,  
quem Leutardus ſenior ipsius villæ con-  
tra legem & omnem auſtoritatem de ipſa  
Ecclesia expulerat, & alteri presbytero ex  
alio Epifcopatu eandem Ecclesiam cōmi-  
ferat. Quem presbyterum ſuperinductū  
excōmunicat, ne in omni Remensi paro-

chia missam celebrare præsumat, neque cōmunionem Ecclesiasticam accipiat, nisi fortè munus viaticum grauis ægritudinis causa, & hoc ita ut mox si conualuerit de parochia ista recedat. Parochianis autem Ecclesiæ prædictæ auctoritate Dei præcipi iubet, ut nullius presbyteri missā in eadem Ecclesia audiant, nisi illius iniustè depulsi presbyteri, donec ipsius causa diffiniatur, nisi fortè idem presbyter pro infirmitate eis missam celebrare non potuerit. & cætera. ALTMANNO monacho atque presbytero, quem procul obedientiæ causa direxerat, pro his quæ inuenerat in quibusdam litteris sibi per hominem quendam Arduici Archiepiscopi datis: scilicet reputari eidem Altmanno, aspirare velle ad beneficia, & negotia sæcularia, quæ non cōuenirent eius professioni & saluti. vnde præcipit ut quantocius ad monasteriū suum redeat, ubi lectioni & orationi deflendo delicta suæ iuuentutis vacare procuret. & cæt. LANTARDO cuidam sacerdoti, qui de parochia Remensi Ebonis Episc. causa discesserat, quæ petit ut si qua, prout audierat, de vita & aëstib. B. Remigij apud eundem habebantur conscripta præter illa quæ

ex antiquo in Ecclesia Remensi legebantur, ea quantocius aut ipse sibi afferat, aut sub sigillo transmittat. Offerens se postea eidem in quibuscumq. indigerit promptum & prodesse paratum. Si verò ad locum suum redire voluerit, eum libenter atque benignè recipere, & mox ut venerit, canonicam præbendam & ordinem pristinum inter fratres concedere, & secundum quod sibi commodum & illi opportunum fuerit solatium, ut eum apud semanere delectet, impendere: pandens rationem, vnde ille metuere ferebatur, quare scilicet ipse ordinatos ab Ebene post suam depositionem à gradibus acceptis remouerit, & qualiter postmodum sententiā suam temperauerit. RODOARDO PRÆPOSITO, & cæteris fratribus Canonicis Ecclesiæ Remensis, pro receptione Odelardi & Vvaltarij nepotum Isaac Episcopi Lingonensis, qui ab ipsa congregatione irregulariter discesserant: præcipitque quo modo recipi & qualiter haberi vel cōuersari debeant: quibus etiam pro reuersione ipsorum commonitorias direxerat litteras. Pro receptione quoq. Adalgaudi diaconi tam Canonicis, quam

mona-

monachis scribit, ostendens eum qui se  
recognotierat per suam negligentiam ip-  
fius offendisse animum, se in gremio suæ  
dilectionis & paternitatis recepisse: quæ-  
que benignè ac familiariter fratrem & fi-  
hum suscipi, & benignitatis ei beneficia  
iubet impendi. Pro quo rex etiam Ludo-  
vicus precatorias ei per eundem direxe-  
rat litteras. R O T F R I D O Præposito, pro  
correptione Odelcalci monachi, quem  
audierat inobedientem existere, & duris  
moribus, suæque voluntatis esse pertina-  
cem, dans exempla sacræ auctoritatis, quæ  
illi legeretur ut se corrigeret. GONTARIO  
& Odelardo Archipresbyteris, commo-  
nitorium ministerio ipsorum aptum de-  
scribit in capitulis tredecim. GVNTRAN-  
NO Præposito, pro famulis monasterij sibi  
commissi, qui suas terrulas & debita sibi  
stipendia querebatur afferri ab eo: quod  
emendari secunduin quod iustum fuerit  
iubet. GOTHESCALCO monacho, qui  
erat prolapsus in hæresim, de quibusdam  
sententiis auctofū quas ille non bene in-  
telligebat vel exponebat, maximè Pro-  
speri, quarum sensum per sententias præ-  
cipue beati Augustini exponit, & cæteros

# FLODOARDI HIST.

idoneos proponit testes Apostolicæ fidei doctores : quorum sequendam in omnibus admonet esse doctrinam. Ostenditq. testimoniis manifestis, Deū & bona præscire & mala , sed mala tantum præscire, bona verò & præscire , & prædestinare. Vnde præscientia esse potest sine prædestinatione ; prædestinatio autem non potest esse sine præscientia. & quia bonos præsciuit & prædestinavit ad regnū ; malos autem præsciuit tantum , non prædestinavit , nec vt perirent sua præscientia compulit. Cui diffinitioni subscribere idē Gothescalcus pertinacissimè recusauit. Scripsit quoque idem dominus Hincmarus ad monachos Altuillarensis cœnobij, pro eodem Gothescalco, vt si se recognosceret , antequam anima illius egredetur de corpore , & spiritalem & corporalem humanitatem exhiberent illi : ostendens auctoritatem Ecclesiasticam ex verbis orthodoxorum super huiusmodi excommunicatis. A M A L G I S O & Ragberto fidelibus suis, pro rebus Ecclesiæ suæ in Aquitania sitis , pro quibus Regimundo litteras miserat; deprecans vt eisdem missis suis adiutorium pro rebus ipsis euin-

ECCLESIAE REM. LIB. III. 306  
dicandis impenderet: præcipitque istis,  
ut easdē res ex integro recipiant, & in sua  
habeant prouidentia. PETRO fideli suo,  
pro rebus in Prouincia consistentibus,  
mittens ad eum quosdā fratres, qui cum  
ipsius consilio de fidelitate sua & vtilitate  
rerum tractarent, & res ipsas ac redditus  
atque facultates ipsarum disponerent: &  
quia audierat quòd quædam sine ipsius  
Petri consilio exinde facta fuissent quasi  
eius auctoritate, excusat se non id iussisse  
nec voluisse. mandans ei per capitula,  
qualiter easdem res disponi volebat, &  
quę personę ab ipsis rebus, & de quibus  
villis ad se venire deberent. E V R A R D O  
sororis suę Hildegundis filio vel genero,  
instruit scripto qualiter erga Ludouicū  
regem Transfrhenésem se gerere deberet,  
ne suum aludem, quem in Alemannia  
habebat, ab eo auferret, pro eo quod ip-  
sius dominium idem Eurardus dimiserat.  
pro quo etiam præfatę sorori suę scribit,  
petens ut illius domum prudenter ordi-  
net atque disponat. P L E B E I I S quoque  
quibusdā personis, villarum scilicet mi-  
nisterialibus, pro rebus ministeriorum  
suorum nonnunquam scribens, pruden-

ter atque rationabiliter disponebat qualiter res sibi commissas tractare deberet. Generaliter etiam omnes sibi commissos tam verbis, quam litteris instruens, edocebat qualiter iuste, pie & castè viuerent, quam reuerenter atque deuotè ieuniā constituta tractarēt: pro his qui obiissent, tam Episcopis quam aliis quibuscumque personis, qualiter Domini clementiam exorarent, & ut personæ Deo placitæ in vacantibus eligerentur Episcopiis, tam ieuniis quam orationib. Dominū postularent. In diuersis quoq. synodis capitula nonnulla, & valde vtilia edidit, suisque seruanda dedit. Diuersis necnon Ecclesiis suæ Diœcœseos, maximè si contigisset pastoribus viduari, consolatoria dirigens scripta, qualiter à Deo primùm huiusmodi solamen requirerent, instruebat: qualiter etiam à terrenis principib. liberam sibi concedi quærerent electionem, & vt impetrarent tam per seipsum quam per litteras & legatos suos elaborare studebat. Impetrata verò qualiter exerceret, & quomodo immunes ab omni peruerfitatis fraude seipso in exequendo custodirent, data forma electionis edocere cu-

rabat : ad nullam specialiter intendens personam : sed quæ concorditer ab omnibus vel vtiliter à pluribus ac melioribus eligeretur , attendens .

*De libro , qualiter sint Domini vel Sanctorum imagines Venerande. &c.*

*Cap. XXIX.*

**S**cripsit etiam librum flagitantibus Coepiscopis fratribus suis , qualiter imagines Saluatoris nostri vel sanctorum ipsius venerandæ sint , cum epilogo quodam metrice digesto . Respondet quoque ad interrogations cuiusdam , cur Apostatae baptizati , & impositione manus Episcopalis consignati , extra ordinem diaconij vel presbyterij , ad agendam penitentiam manus impositionem accipiunt . Scribit & cuīdam Archiepiscopo de præcipuis tractans sacramentis humanæ salutis . Item cuīdā Episcopo , ad interrogata ipsius respondēs de ordinationib . Episcoporum , vel translationib . deciuitate in ciuitatem : & de Astardo Namnetensi Episcopo , qui expulsus à quodam Britonum duce in vacante Morinensi Ecclesia

## FLODOARDI HIST.

aliquandiu demoratus, petente clero ac  
plebe prouinciæ Turonensis, & conue-  
nientibus Episcopis, in eadem Metropo-  
li fuit incardinatus. Item cuidam fratri,  
de homine, qui cum quadam fœmina cō-  
cubuit, & postea sororem ipsius in coniu-  
giūm duxit. Scribit etiam Apologiam  
pro se, cunctis eam legere volentibus,  
cōtra eos qui calumniati sunt illum apud  
Ioannem Papam, qui synodum habuit  
Trecis, à quo benignè idem præsul susci-  
piebatur, quibus & in synodō tunc re-  
spōndit pro tempore, postmodum verò  
excusare se litteris non neglexit, asse-  
rens se decretales epistolas Pontificum  
Romanorum venerabiliter suscipere at-  
que tenere, cum calumniarentur inimici,  
has eum nolle ad auctoritatem recipere.  
Item de Nicæna synodo, & de abiectione  
vel restituzione Hincmari Laudunensis  
Episcopi. De hoc quoque quod calum-  
niabantur eum dicere, non maioris digni-  
tatis esse Papam Romanum, quam exi-  
steret ipse. Sed & de Carlomanno, &  
aliis conuiciis sibi per calumniam illatis,  
de quibus eum veritas excusabilem red-  
didit. Scripsit præterea plura, ad quæ nos  
enumeranda sufficere non putamus.

*De translatione corporis sancti Remigii à monasterio ipsius, & obitu Hincmari Episcopi. Cap. XXX.*

**E**X crescentibus tandem flagitiis, contra quæ veluti murus inexpugnabilis semper obstiterat, gens Normannorum per omne Francorum diffunditur regnum. & quoniam ciuitas hæc tunc absque muro habitabatur, accipiens ille quod sibi carius in thesauris habebat, corpus videlicet beati Remigij, sylvestria loca trans fluuium Matronam expetiit, & apud villam Sparnacum idem sacrum corpus aliquandiu custodiuit. Denique dum ibidem moraretur, apud eandem villam diem clausit ultimum. cuius corpus ad monasterium S. Remigij relatum, & post ipsius sancti tumulum in sepulchro, quod ipse sibi preparauerat, est sepultum. Cuius Epitaphium ab eo dictatum habetur huiusmodi.

*Nomine, non merito, præsul Hincmarus ab antro Telector tituli quæso memento mei.*

*Quem grege pastorem proprio Dionisius olim Remorum populis ut petiere dedit.*

FLODOARDI HIST.

Quiq. humilis magna Remensis regmina plebis  
Rexi pro modulo, hic modo verme voror.

Ergo animæ requie nunc, et cum carne resupta

Gaudia plena mihi haec quoque poscessimul.

Christe tui clemens famuli miserere fidelis:

Sis pia cultori sancta Maria tuo.

Dulcis Remigij sibi met deuotio proficit.

Quia te dilexit pectore, et ore manu.

Quare hic petiit supplex sua membra locari.

Vt bene complacuit, denique sic obiit.

Anno Dominice Incarnationis octingentesimo

octogesimo secundo. Episcopatus autem sui

xxxvij, mense vij. Et die quarta, id est

iv hi quatuor tropaeum suum ministrum

qui usque ad eum in exercitu et in

bandi milii servito. Tunc admodum ap-

petebat ut in turbam suam, turram

cauorum, agros annos, auctentur. Quo

ad hanc florum minoris iunctio. A. Et inde

aliquibus, ordinatis, coniunctis. Hoc

etiam G. etiamque hoc etiamque illud

ad impeditus, invenitib; os, et prouidit, q-

uod, etiamque illud etiamque illud.



FLODOARDI  
PRESB. ET CANONICI  
ECCLESIAE REMENSIS  
Historiarum eiusdem Ec-  
clesiae LIBER IV.

*De Episcopatu Fulconis, & quæ scripta qui-  
busdam Romanis Pontificibus di-  
rexit. Cap. I.*

**P**RAEMISSO viro Dei ad pa-  
tres suos apposito successit  
in Episcopatu Remensi Fulco  
vir valde nobilis, & palatinis  
assuetus officiis . qui fidei  
suae tenorem MARTINO Papæ delegas  
pallium ab eo antecessorum suorum de-  
more suscepit. Cui etiam litteras misit  
pro concedendo debito Remensis Ec-  
clesia priuilegio, atque pro commenda-  
tione regis Carlostanni ; in quibus se si-

# FLODOARDI HIST.

gnificat ab eodem Papa dudum fuisse cognitum tempore Ioannis papæ , quando cum Carolo imperatore Fulco fuerat Romæ. Item pro quodam monasterio, quod frater ipsius nomine Rampo ab eo construi testamento delegauerat ex rebus sue proprietatis. quas postea Erminfridus quidam peruaferat, qui vxorem ipsius Ramponis viduam sibi copulauerat. Pro quo idem Papa Eurardo Senonensi Archiepiscopo, in cuius parochia idem constructum fuerat monasterium, litteras dixit; sed & Ioanni Archiepiscopo Rotomagensi , in cuius idem Erminfridus Diœcesi degebatur, præcipiens ut eum admoneret ab hac sacrarum rerum peruatione cessare: quod si facere nollet, canonicam subiret ultionem. A D R I A N V M quoque Papam ipsius Marini successore litteris initio Pontificatus eiusdem visitare studuit; congaudens ipsius honori, & se Romam velle petere significat, si Deo pacem tribuente valuerit. Exemplaria quoq. priuilegiorum à Leoné, Benedicto, & Nicolao Pontificib. Romanorū Remēsi sedi cōcessorum hunc petit recitanda, & ab eo sibi cōseruanda, & roboranda

atque augmentanda. De præfato quoque monasterio , cuius res prædictus Erminfridus inuaserat, suggestit ut præmissis etiā Archiepiscopis Eurardo & Ioāni suæ auctoritatis præceptionem dirigat , iubēs quid in eum fieri debeat , & cætera. Item pro commendatione præmemorati regis Carlomanni, atque pro defensione Frontarij Bituricensis Archiepiscopi , qui ferebatur accusatus apud eundem Papam per quendā suæ Diœceseos monachum : quòd scilicet post suæ ciuitatis deiectionem à paganis factam in alterius sedis invasionem temerè insiluerit. Ostenditque quòd ab Episcopis ipsius Diœceseos, omnique clero & populo eiusdem ciuitatis sit petitus & electus , & quod prædecessor ipsius Marinus ad eorum petitionem pium in hoc præbuerit assensum : insuper & pallio eum donauerit, & ipsius in Bituricensi Ecclesia promotionem scriptis robofauerit, & cætera. STEPHANO quoque huius Adriani successori litteras mittens, gratiarum actiones referre curauit, quòd eum & Ecclesiam ipsius litteris Apostolatus sui visitare , & inter varias mundi pressuras consolari dignatus

## FLODOARDI HIST.

fuerit, & quia fratriis eum & amici vocabulo voluerit honorare: quod ipse tamen nolit appetere, sed magis seruus & subiectus existere. Significatque se ad ipsum Papam videndum properasse, nisi pagorum vallaretur obsidione: hosque de non tantum miliario à sua ciuitate abesse, ciuitatem quoque Parisiorum ab ipsis tunc obsideri. Hanc infestationem huic regno ab octo annis iam præteritis inferri, ut nemini extra castella procul liber aditus patere videretur. Addit denique, audisse se de insidiis quorundam pestilentium, quas ipsi Papæ moliebatur, & satis egrè tulisse, opemque fetre si licuisse optare, vnum quod quibat agere, precibus videlicet pro eo insistere. Pro Vvidone quoque affine suo, quem idem Papa in filium adoptauerat, memorat tam se quam cæteros consanguineos suos, quibus id notificauerat, debitam exhibituros eidem Papæ reuerentiam. De eo etiam quod illi scripserat roborare se promptum fore quæcunque necessaria Dei Ecclesiæ significarentur, eius suggestionem se multum per omnem modum effecisse ipsius fidelitati obnoxium, sequæ

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 311  
cum suffraganeis Coepisc. in cultu debito  
S. sedis Romanæ perseueraturū, & si quid  
contrarium sanæ fidei cōtra ipsam emer-  
ferit, omnimodis confutare Deo auxi-  
liante paratum existere. Sedem vero Re-  
mensem notum habeat ab antecessori-  
bus suis potius Gallicanis omnibus Ec-  
clesiis semper fuisse honoratam: ut pote  
cūm primus Apostolorum beatus Petrus  
primum destinauerit huic vrbi sanctum  
Sixtum Episcopum, & totius Gallicanæ  
regionis dederit ei primatum, Hormis-  
da quoque Papa sancto Remigio vices  
suas in Galliarum partibus commiserit.  
Hoc ideo se cōmemorare, ne sedes Re-  
mensis suis in diebus sineretur dehoni-  
stari: annexēs etiam de priuilegiis sibi in  
cunctis quæ petiit ab huius prædecessori-  
bus Marino & Adriano concessis. Item-  
que de iam dictis rebus Ramponis, &  
earum peruersore, quem præmissi Ponti-  
fices iusserant ab Archiepisc. Senonicæ ac  
Rothomagensis vrbis excommunicari:  
quibus eandem excommunicationem  
differentibus, idem peruersor adhuc rapta  
possidebat. Vnde petit ut Apostolica ab  
ipso feriatur sententia, præcipiatque hic

Papa præfatis Archiepiscopis, ne vllam  
in eundem excommunicando afferant  
amplius dilationem. De quibusdam præ-  
terea rebus Remensis Ecclesiæ, quas qui-  
dam abstulerant inuasores, poscit, vt ipse  
Papa suggerat imperatori Carolo, qui iam  
magnam ex his partem restituerat, vt bo-  
num quod cœpit eius precatu perficiat,  
& de his quæ egit ipse gratias ei agere di-  
gnetur, & cetera. Ad quæ illæ respondēs  
asserit oppido se fuisse l̄atum, quòd eū  
circa sedis Apostolicæ reuerentiam co-  
gnouerit anhelare, hortans vt in hac dilec-  
tione semper ardentius accendatur.  
Memoriam quoque Vvidonis ducis gra-  
tissimè se suscepisse, quem vnicī loco fi-  
lij se tenere fatetur. De Normannorum  
infestatione, quam regnum nostrum pa-  
tiebatur, dolere vti propria: Deumq. de-  
precari pro huius populi defensione per  
Apostolorum principum interuentionē,  
& vt incolumis hic Præful perducatur  
ad Apostolorum limina: quatinus etiam  
corporeis, eum valeat vlnis amplecti, &  
conferre de priuilegiis, de quibus sibi scri-  
pserat. Ad Archiepiscopos etiam quas  
petierat litteras, se direxisse: nec non ad

Imperatorem pro Remensis Ecclesiæ iustitia deprecatorias , & pro collata benignitate grates illi referentes. Item litteras idem præsul ad eundem Papam dirigens , ac de prosperitate ipsius lætificari se inter multas tribulationum quas à paganis patiebatur angustias petens : præfati quoq. Vvidonis satagit commendare fauorem. De prænominato nec non Erminfrido querimoniam repetens , qui admonitus à præmemoratis Archiepiscopis inobedieſ extiterat , flagitat , vt iterum commoneātur ab auctoritate Papæ Archiepiscopi hunc asperius increpare , & si peruasa non reddiderit , Ecclesiastico feriatur iudicio. Interrogat præterea , sibiq. remandari poscit , si ritè valeat Episcoporum fieri ordinatio in qualibet sanctorum festiuitate , nisi tamen Dominica die . & cætera. Ad hæc etiam rescribens idem Papa , gratias agit pro ipsius erga sedem Apostolicam caritate & sollicitudine , condolens de ipsius afflictione , ac pro ipsius preces se Domino fundere pollicetur alleuatione , & confortans monet in Domini confidere consolatione . Item scribit eidem præsuli , pro quodam Dominico à filiis

# FLODOARDI HIST.

& cognatis propriis oppresso vel expulso,  
hortans ut diligenter inquirat, & eius in-  
de adiutor existat. Item pro quorundam  
susceptione Anglorum. Item eidem cū  
Aureliano Lugdunensi, Adelgario, Ger-  
lone, Emmennone, & reliquis per Gal-  
liam constitutis, pro querimonia Bituri-  
icensis Ecclesiæ super inuasione Frata-  
rij Burdegalensis Episcopi, qui etiam Pi-  
Etauensem aliquandiu tenuerat sedem, cui  
postea Bituricensis fuerat ad tempus à  
Ioanne Papa propter infestationem bar-  
baricam tali tenore concessa, ut hac re-  
mota necessitate, id etiam remoueretur,  
quod necessitas imperarāt. Vnde præcipit  
hic Papa Stephanus præfatis Archiepi-  
scopis, ut ad propriam sedem illum re-  
meare compellant. quod si Apostolicis  
monitis obedire contempserit, nouerint  
eum sancti Spiritus iudicio perpetuis a-  
nathematis vinculis innodatum. Item  
pro Teutboldo Lingonensi, significans  
ad se huius Lingonensis Ecclesiæ queri-  
moniam peruenisse, quod obeunte Isaac  
Episcopo, inconsulto clero & populo,  
Egilonem quendam monachum naper-  
de sæculo venientem in Episcopum Au-  
relianus

relianuſ Lugdunensis ordinauerit, eisq; vi illata præposuerit nolentibus, quo diuina vocatione hominem excedente, ne in idipſum incurrerent, concordi voto cleruſ & populuſ Teutboldum ipſius Ecclesiæ Diaconūm eligentes, ab ipſo Papa ſibimet in Episcopum consecrari petierint. ſed ille vniuſcuiusq; Ecclesiæ priuilegium inconcuſſum ſeruare volens id agere diſtulerit, eumque præfato Aureliano direxerit, ſcribens ad eum, ut ſi cle-ri populiqe vota in eum concordarent, & ſacri canonies illi non obuiarent, ma-nuſ huic imponere nequaquam differret. quod fieri ſi ratio prohiberet, & idipſum ſibi reſcriberet. interim tamen alterum inibi ordinare nullomodo ſe inconsuſto præſumeret. ſimulque & Oirannum Se-nogallienſem Episcopum à ſuo latere di-rexerit executorem. quem deludēs Au-relianuſ ad Lingonienſem præmiferit vr-bem, pollicituſ ſe citiſſime ſubſecutūrū. quod cùm diu expeſtaretur, nec ipſe aduenierit, nec moræ ſuæ cauſam inno-teſcere, vel Papæ remandare præuiderit. quo circa iterato cleruſ & populuſ cùm decreto manu omniuim roborato præfa-

# FLODOARDI HIST.

rum electum Romam remiserunt, obnixè sibimet illum consecrari petentes: sed nec tunc id agere acquieuerit: volens Lugdunensis Ecclesiæ collatum priuilegium immutilatum consistere: ideoque iam dicto Aureliano iteratò rescribens mandauerit, ut quia concordi voto clerus & populus iam dictum Diaconem expetebat, aut ipsum consecraret, aut quid in eo reprehēsibile iudicaret rescribere maturaret: sed is priori inobedientiæ contumaciā adijciens, non solùm oblatum consecrare, seu quid in eo reprehensibile iudicare sibi rescriberet cōtempserit, verūm etiam contra interdicta, & sacrorum canonum statuta quendam extraneum, & eidem Ecclesię ignotum, in angulo ordinatum, illis ingerere nisi præsumpserit. At hi potius laborem subire quam subici ignoto eligentes ad se redierint, implorantes ne pateretur Ecclesiastica iura violari, *Nos autem, inquit, qui omnium Ecclesiarum in B. Petro Apostolorum principe curam suscepimus, scientes inter Episcopos non haberi eum qui neque à clero electus, neq. à populo est expetitus, sæpedictum Teutboldum venerabilem diaconum, ipsorum lamenta-*

bibus precibus inclinati, Lingonensis Ecclesiæ Episcopum consecrauimus, condigna sententia præuaricatoribus illata, licet & aliis præuaricationibus fuerint impediti. Qua propter tuæ iniungimus sanctimoniam, ut his nostris Apostolicis litteris perceptis, postposita dilatione ad Lingonensem accedas Ecclesiam, & eundem Teutboldum à nobis solemniter consecratum Episcopum exinde reuestias, omnibusque Archiepiscopis & Episcopis innotescas, pro tanto contumacia & ultiōne nos ciudem Ecclesiæ specialem sollicitudinem suscepisse, pro tanti laboris maccratione & oppressionis illatae releuatione. quicquid autem idem venerabilis Episcopus Teutboldus vobis ex nostra parte retulerit credite, & affectui mancipare nullomodo ambigite: ut poterat tuam reverentiam circa nos deuotam consistere credimus. Ad hæc idem præsul Fulco rescribens, gratias agit pro consolatione litterarum ipsius: asserens se paratum fuisse & esse quæcumque sibi ab ipsius Papæ celsitudine iniuncta fuerint adimplere: præfata verò præceptionem de Teutboldo Episcopo explere sine mora voluisse: sed Odonis regis sui consultu interim intermissum, dum rex idem suos legatos ad eundem Papam dirigéret, ac per eos iussio-

nem ipsius certissimè cognoscere. Super his autem quæ litteræ ipsius papæ prosecutæ sunt, velle scilicet se omnibus Ecclesiis sua instituta & priuilegia inconfuso ordine intemerata seruare, valde gauifos vniuersos Episcopos, in quorum præsentia hæc recitari fecerat. Consulit autem eius auctoritatem, depo-  
scens ut sibi rescriptis remandet, si liceat Coepiscopis suffraganeis suis, qui in eius Diœcesi consistunt, ordinationem vel re-  
gis vel alicuius alterius personæ, sine sua licentia & conniuentia seu promissione agere, vel aliud aliquid inconsulto suo Metropolitano, aut contra interdicta sui primatis præsumere. Priuilegium quoq.  
denique à sede Romana quæsitum idem Papa huic concessit, scriptumque trans-  
misit Präfuli super rebus Ecclesiasticis  
huic Remensi Ecclesiæ collatis, vel con-  
ferendis, vt nemo eas inuadere vel deti-  
nere præsumeret, & vt post eius decéssum  
nullo modo aliquis hunc Episcopatum  
& Episcopij res occupare illicitè auderet,  
cum interminatione hæc inhibens Apo-  
stolicæ sedis censuræ. Item scribit eidem,  
pro altercatione quæ versabatur inter

Herimannum Coloniensem Archiepiscopum, & Adelgarium Amburgensem & Bremensem Episcopum: pro qua Herimannus eidem Papæ suam direxerat querimoniam, Adelgarius autem & suam direxerat, & postmodum per se met ipsum accesserat; proclamans ab Herimanno Ecclesiæ suæ priuilegia violari. Ideoq. in suam præsentiam commonuerat utrumque venire. Sed quoniam Adelgario veniente Herimannus defuit, tantæ litigii finē imponere Papa distulit, ne quipiam præproperè iudicare videretur, unde redditua contentio futuris temporibus oritur. Quocirca iniungit huic Præsuli nostro, sua ipsius Papæ vice synodum convocare apud Vngionem ciuitatem, cum vicinis suffraganeis limitaneisq. Episcopis; ad quam Herimannum Agrippinæ Coloniæ, & Senderoldum Moguntinum cum suis suffraganeis, ne non & eundem Adelgarium occurrere iuss erat, quatinus quid cuique debeatur diligens examinatione declararet. Moneretiam fraternitatē ipsius domini Fulconis, ne sibi suam specialem præsentiam, si omnimodis fieri possit, exhibere cum eis quoquomodo.

## FLODOARDI. HIST.

differat: quoniam & hæc, & alia quæ im-  
minebant Ecclesiastica negotia cum ipso  
tractanda, eiusque terminanda consultu  
prouiderat: de quo scilicet ipsius aduen-  
tu satis gratularetur, volens ad Ecclesiasticā  
deliberāda negotia eius habere præ-  
sentiam. Alioquin monet, vt assertione  
veridica per strenuum Episcopalis ordi-  
nis virum vnā cum ipsis abeūtem noti-  
ficet qualiter se super hoc veritas habeat.  
Quibus si veniēdi facultas defuērit, suos  
cum eo dirigant legatos, qui eorū vica-  
riatione perfuncti, disceptandi & delibe-  
randi libertatem possideant; vt nullo ul-  
teriū tempore percepta finitima senten-  
tia de hac re necessarium sit vertere quæ-  
stionem. Super his quoque successori hu-  
ius Formoso dominus Fulco litteras mit-  
tens, qualiter hæc à præfato Stephano  
Papa sibi sunt iniuncta, significauit, & vt  
sibi auctoritatis suæ in his exequēdis scri-  
pta dirigeret, expetiit. Vnde & iterum  
scribens, vehementer admirari se dicit, si  
litteræ suæ ad eius præsentiam peruen-  
rint, quid causæ fuerit, cur hinc respon-  
sum huius Papæ non meruerit recipere.  
Grates inter hæc referens, quod sui me-

moriā dignatus sit habere, & per abbatissam Bertham verba sanctæ consolatiōnis sibi mandare; eūmque se videre velle, & collato sermone mutuo verba conferre: quam rem fatetur immensum sibi peperisse gaudium, vt magis eius desideret videre præsentiam: adiciens sibi ab eo tempus, quo ad eum veniat, remandari, locūmque, & eius sataget præceptis obtemperare. Præterea postulat, vt priuilegium Ecclesiæ Remensi sui nominis. auctoritate fieri iubeat, sicut etiā prædecessores suos fecisse constat, & res huic Ecclesiæ per suam humilitatem acquisitas perpetua firmitate contra omnes aduersarios muniāt. Adnotat etiam, qualiter Eurardus Marchio sancti Calixti Papæ & Martyris venerabile corpus à Romana fede impetrauerit, atque in eius honore monasterium in prædio suo constituerit. quod prædium post eius obitum ad filium ipsius Rodulfum abbatem hæreditariō iure deuenerit: qui res ipsas simul cum memorati Martyris gleba vitę suā diebus absque villa contradictione tenuerit, & defæculo migraturus easdem res cum monasterio & corpore sacro Remensis san-

## FLODOARDI HIST.

Etæ Dei genitricis Ecclesiæ delegauerit, eandemque rerum suarum heredem instituerit, tunç vero Hucholdns quidam fororis huius Rodulfi maritus munus eiusdem abbatis calumniabatur, & ab Ecclesiæ Dei Genitricis iure conabatur auferre. proinde precatur ut quid sibi sit in talibus agendū, suis cūm sacrī instruat litteris, & harum collationē rerum æterna stabilitate corroboret, atque contradicentes digna excommunicationis sententia percellat. Scrupulum denique sibi dixit ac singultum mouere, quod audierat à quibusdam, sanctam Romanam Ecclesiam turbari. paratumque se totis viribus pro ipsius omnimodis honore decertare, & eidem Papæ veluti domino & magistro in cunctis obsecundare. Subiectit etiam de quibusdam Episcopis Galliarum, qui sibi pallium indebet à Romana poscebant sede; Metropolitano suos tali sponentes tenore. asserens quod res eadem, nisi prudēti præcauta foret sollicitudine, confusionem non mediocrem generaret Ecclesiæ, magnūmque caritati dispendiū valeret inferre. Vnde tam se quam omnem precari dicit Ecclesiam, ne citò ali-

cui irrationabili petitioni sine generali assensu & litteris consentiat: ne per hoc Ecclesiasticæ dignitatis honor vilescere incipiat , si res indebita quæ temerè affe-ctatur, inconsultè tradatur.

*Quæ Formosus Papa Fulconi, vel Carolo Regi,  
atque Odoni scripsit. Cap. II.*

Cv i rescribens idem Papa Formosus , monet eum compati debere Romanæ Ecclesiæ , atque imminentि eius subuenire ruinæ , nec ei suam præsentia de-negare. Adiungens hæreses vndique ac schismata pullulare , nec qui ad resisten-dum occurreret esse. Dicitque longo re-troacto tēpore pernicioſas hæreses Oriē-tēm confundere, & Constantinopolitanā Ecclesiam nociuā schismata perturbare: simul etiam regionis Africanæ legatos insistere, responsa petentes pro dudum exorto inter Episcopos ipsarum Prouin-ciarum schismate. Diuersarum quoque partium legationes diuersa responsa pe-tentes instare. Cuius rei gratia generale synodum die Kalendarum Martiarum inductionis vndeциmæ se inchoare dispo-suisse, ad quam eundem remota omni di-

# FLODOARDI HIST.

latione admonet festinare ut colloquendo largius de his valeant pertractare, & affluentiis ad consulta singula respondere. Normannæ gentis procellas, quibus asserebat se perturbari, plurimū dolere. & ut eos excelsi dextera reprimat, Apostolorū principum suffragiis interuenientibus implorare. Litteras vero quas significaerat ad eum per quasdam personas primū se direxisse, ad ipsum minimè peruenisse. Miserat alias etiam pro hac eadem synodo celebranda pridem huic quoque Präfulti nostro litteras; quam decreuisse se asserit incipere mediante Maio mense, Indictionis decimæ. In quibus litteris fatemur Italiā tunc semel & secundò horrida bella perpeccam & penè consumptā. Orientalium verò partium se deflere vesanam hæresim in Christum Iesum blasphemiam coniicientem. Mittit ei præterea petitum super quibusdam præstariis priuilegium, commemorans beatum Remigium gēti Francorum, Romanæ sedis auctoritate, cum gratia Dei Apostolū constitutum. Bernam quoq. villam, quæ iniquè dudum subtrcta fuerat Remensi Ecclesiæ restitutam. Duodeciacum quo-

que, sed & ea quæ dominus idem Fulco  
per precarias obtinuerat, Rodemiam vi-  
delicer & Margolium, Lestemnā, & Gin-  
gleum, atque Virtudem, necnon Abbatia  
quæ dicitur Campellis, Atteias etiam &  
Maniacum, aliasque res, quæ dudum abla-  
tæ tunc redditæ fuerant Ecclesiæ Remen-  
si, restitutas auctoritate confirmat Apo-  
stolica, ut eas vel ceteras eiusdem Eccle-  
siæ possessiones nemo præsumat auferre  
vel inuadere. Sanciens insuper autoritate  
beati Petri, ut nemo regum, nullus An-  
tistitum, nemo quilibet Christianus dece-  
dente Remorum Episcopo ipsum Epi-  
scopatum, vel res ipsius Ecclesiæ suis cō-  
pendiis applicet, neque sub suo dominiō  
teneat, præter ipsius ciuitatis Episcopum  
& eandem Metropolim non vltra consti-  
tutionem canonicam, sine regulis Eccle-  
siasticis conueniente pastore manere co-  
gat: neque aliter ibidem Episcopum, nisi  
ut sacri canones iubent, constitui faciat.  
Promulgans etiam ac statuens, ut ea quæ  
idē venerabilis presul Fulco de villis hu-  
ijs Ecclesiæ ac facultatibus earum, vi-  
bus Ecclesiasticorum, ornamentorum,  
vel luminariorum, seu sub stipendiis Ca-

nonicorum, ac monachorum, atque san-  
ctimonialium, seu matriculariorum, &  
hospitum vel pauperum constituerat,  
perpetuo inconuulta permaneant; hanc  
auctoritatem sui decreti sub anathematis  
vinculo violatoribus innodatis corroboro-  
rans. Imperatorem quoque Vvidonem  
coronatum eodem anno significans indi-  
ctione decima. Item ad ipsius domni Ful-  
conis petitionem misit aliud eidem pri-  
uilegium pro monasterio Aueninaco, at-  
que pro eo monasterio, quod Rodulfus  
abbas in honore sancti Calixti martyris  
& Papæ ex hereditario proprietatis suæ  
iure constructum huic Remensi conce-  
serat Ecclesiæ tam eadem cœnobia, quam  
omnes possessiones liberalitate regali vel  
aliorum Christicolarum munificètia Re-  
mensi collatas Ecclesiæ, sive quas idem  
Præsul acquisierat, aut deinceps acquisi-  
turus erat, eidem Ecclesiæ Apostolica  
corroborans & stabiens potestate. Hic  
quoque Lambertum filium Vvidonis  
anno secundo imperij patris ipsius nouum  
imperatorem factum fuisse designat. Itc  
pro Diœcesanis prouinciæ Remensis E-  
piscopis, quod audierat eorum quosdam

huius Archiepiscopi sui audiētiā cōtem-  
nere, scribens eidem, vt suos conueniat  
Coēpiscopos, cāterorum quoque quos  
ipsi visum fuerit Episcoporum collegium  
conuenire denunciet, vt de tanto negle-  
ctu synodali simul actione perquirant,  
& quicquid oportuerit canonica atque  
Apostolica muniti auctoritate decernāt:  
subiciens vt nemo à tam Deo digno se  
subtrahat opere, qui Apostolicæ ipsius  
particeps voluerit communionis exi-  
stere. Item pro euēctione Caroli ad regi-  
men regni, quem dominus idem Fulco  
ad regium culmen adhuc puerum pro-  
uexerat, & de criminibus Odonis regis,  
vel correctione ipsius, qualiter esset agē-  
da: pro quib. rebus idem Archiepisc. huic  
Papę scripta sua, consilium & auxilium ab  
eo petendo, direxerat. Vnde & ad eun-  
dem regem Odonem litteras suas idem  
Papa delegauit, vt ab illicitis recederet,  
nec eundem regem Carolum vel quæq.  
ipsius essent infestaret, induciasque belli  
differendo daret, donec idem præsul  
Fulco scilicet Apostolicam sedem adire  
studeret.

Quæ Franciæ quibusdam Præfulibus scripta  
legauerit. Cap. III.

Item ad Archiepiscopos & cæteros Episcopos Galliarum, monens ut conueniant atq. commoneant eundem regem Odonem ne illicita perpetrentur, & ne aliena usurpentur, sed bellum sedetur, & omnis hostilis commotio sopiatur, vel induciæ belli, donec Fulco Romam, ceu dictum est, adeat edicantur. Ipsique studeat interim cuncta differre, & pacem ac vnanimitatis concordiam recreare. Item huic quoque regi Carolo, congruam dirigens admonitionem, eiusque gratulans eminentiæ atque deuotioni, quam rex idem se significauerat erga sedem Apostolicā gerere, qualiter ei sit in regno agendum succinctè, lucideq. demonstrat. quem petierat ei panem benedictū propignere mittens, & de itinere præfati Præfulis nostri ad sedem Apostolicā monens. Eidem quoque domino Fulconi litteras suas dirigens, hęc supradicta ad præmissas personas se destinasse scripta commemorat, ipsius videlicet suggestione de pace

vel iudiciis belli inter Odonem & Carolū differendi. Item scribit ipsi pro discordia sedanda , quam audierat insurrexisse pro Manigaudi ab Alberico perpetrata interemptione. Item petens eundem pro cuiusdā Grunlaici dilecti sibi sacerdotis ad Episcopatum, vbi se locus obtulisset, promotione. Idē quoq. præsul Fulco nonnulla præfato papæ præter præmissa reperitur direxisse scripta , tam pro sua vocatione qua vocabatur ab ipso ad sedem Apostolicam,quām pro contentione quæ versabatur inter reges Odonem & Carolū,nec non pro oppressione,quam Remensis patiebatur Ecclesia : petens vt papa regibus scribendo pacē imperaret. Arnulfo quoq. Trāsthenensi auctoritate Apostolica præcipere,ne Caroli regnū inquietaret,quin potius ei auxilio esset , vt propinquum propinquo deceret. Odoni verò manderet, ne regnum istud inuadere aut deprendari præsumeret. quod si auderet , Apostolicæ sedis sententiam reformidaret. Item quia post admonitionem ipsius papæ nec Arnulfus orbitati Caroli subuenire voluit , nec Odo à peruatione regni rapinis ac depopulatione cessauit : sed &

## FLODOARDI HIST.

Arnulfus res Ecclesiæ Remensis tam eas, quas aliquandiu iniuste sublatas ipse restituerat, quam eas etiam, quæ nunquam prius subtractæ fuerant, abstulit ob id tantum modo quia temerariam eius inuasionem hic Præfus recipere noluerit. & quod Odo ciuitatem Remensem obsederit, innumeras etiam cedes & deprædationes exercuerit, & res Ecclesiæ Remensis suis satellitibus dederit, huius Ecclesiæ insistens rapinis, donec Carolus cum valido exercitus apparatu adueniens eum ab obsessa ciuitate depelleret. Significans etiam quod Robertus homo Arnulfi ex parochia Herimanni Coloniensis Episcopi, res huius Ecclesiæ inuaserit ac diripuerit, donec eum vi ac si canem rabidum ab eadem deuastatione repulerit. De quo petit, ut nisi admonitus resipuerit, auctoritatis Apostolicæ sententia feriatur. His se perturbationibus regni obsessum, impossibile fore significans ad eius Apostolicam se properasse præsentiam, dum semper expectetur bellum, nec aliter posse res regni componi credatur: sed ipse semper bellū distulerit, non quo inferiores vel impares fuerint, aut de iniusta

iniusta causa dubitauerint, sed ne vires regni bellis attritæ paganorum proderentur inuasionibus. Vnde dato placito inter se dextras securitatis inuicem usque ad tempus præfinitum dederint. & cætera. Item pro eodem rege Carolo & Imperatore Lamberto gratiarum referens actiones, quod notificauerit sibi de ipso Lamberto, patris se curam habere, filiique carissimi loco eum diligere, atque inuiolabilem cum eo concordiam se velle seruare. Afferensquod non illum tantum diligenter pro consanguinitatis necessitudine, qua illi deuinctus habebatur, verum multò magis quia huius Papæ venerator & amator existeret. Precatur autem ut idē Carolus rex cum prædicto Lamberto in amicitia iungeretur, & Odoni vel proceribus regni pro causa pacis Papa rescribat, quo Carolus ad regnum hæreditario sibi iure debitum proficiat: & quamuis tūc totum non possit suscipere regnum; saltem partem aliquam honori suo condignam concorditer & iuste regnum dividendo illi conseruent: subiungens aetrum se quod sibi Apostolicus idem Pontifex præceperat super transgressoribus

## FLODOARDI HIST.

& sacrorum violatoribus Ricardo, Manasse, atque Rampone, mox ut Coepiscopos suos in unum potuerit congregare. Id tantum Papa remandet, quoniam aeterno illos anathematis vinculo innodauerat, si liceat eis ad poenitentiam conuersis aliquid impendi misericordiae, vel eos ad poenitentiā suscipi, seu quis modus ipsius esse debeat poenitentiæ. De Rapone verò asseuerat, quia in solū Teutboldū Episc. reus existeret, nihil culpę in Walterū Senonensem admiserat: ad quē cōprehendēdū nec præsens, nec adiutoriū vel cōsensum ad id agendū præbuerat. Itē pro Herilando Taruanensi Episc. cuius Episcopio à Normānis depopulato eum necessitate cogēte ad se venientē, sicut oportebat, susceperat, quemq. visitatore cūdam viduatę Ecclesiæ constituerat, ut visitādo sustentationem interim, dum Episcopus ibi ordinaretur, ex illa caperet. At quia homines prefatæ Taruanensis parochiæ barbaricæ videbatur esse feritatis & linguae, supplicat ut responso Papæ mereatur certificari, si hunc viduatę debeat præponere plebi, & alterum ei liceret in præmemorata ipsius Ecclesia subrogare, qui

propter parentelam acceptior & linguā ;  
in eodem loco posset existere. Item verò  
papa rescribēs ei, laudibus attollit eundē,  
congratulans eius dilectioni atque sollici-  
dini, quam gerebat erga Lambertum Im-  
peratorem , de cuius fidélitate & stabili-  
tate monet eum semper fieri sollicitum,  
veluti consanguinitatis propinquum : af-  
serens se cum ipso tantam pacis & dilec-  
tionis habere concordiam , ut nequeant  
aliqua iam ab ihuicem prauitate seiungi.  
Notificat quoque Ricardū, Manassem, at-  
que Ramponem excommunicatos à se ;  
atque perpetuō ligatos anathemate, pro  
eo quod tā nefandissima perpetraverint ,  
ut Teutboldo Lingonensi Episcopo oculos  
deruerint , Vvaltarium Senonensem  
propria depulsum sede custodiæ man-  
cipauerint. Mandas ut secum de his sen-  
tiat, & conuocatis omnibus suffraganeis  
suis Episcopis, canonicum super his quod  
exercuerat iudicium pari modo determi-  
net. Item scripsit eidem Archiepiscopo  
pro Berthario quodam presbytero , quē  
cleris & plebs Ecclesiæ Cátalaunēsis cō-  
sensu regis Odonis ad Episcopatū dice-  
batur elegisse. Successens quod hunc vo-

# FLODOARDI HIST.

catum canonice noluerit consecrare, sed  
in transitu defuncti Episcopi Ecclesiam  
ipsam Herilando Tarvuanensi Episcopo  
beneficiali more ferebatur contulisse.  
Præterea quendam Mancionem nonnul-  
lis criminibus irreritum in eadem Eccle-  
sia quasi Episcopum ordinauerit, cum  
que prænominatus Bercarius Apostolicā  
præsentiam adire vellet, comprehensus  
sit à quodam Conrado huius domini  
Fulconis vassallo, de Ecclesia tractus, &  
in exilium per unum mensem delegatus.  
Vnde & euocans hunc nostrum Præfulem  
mandat expressè sed fraternè, vt suam de-  
nominato tempore non differat ei exhibe-  
bere præsentiam, habens secum præfa-  
tum Mancionem & iam dictum Conra-  
dam cum quibusdam denominatis Coe-  
piscopis suis, & cætera.

**Quæ Stephanus Papa Fulconi, & quæ Fulco**  
**eidem Papæ rescripsérunt. Cap. IV.**

**S**tephano quoq. huius Formosū suc-  
cessori scribens idem dominus Ful-  
co deuotionem quam erga Romanam  
sedem gerebat conatur ostendere, &

quod limina creberrimè cupuerit Apostolorum adire, sed diuersis obstantibus discriminum causis hæc vota nequiuenter adimplere: ubi significat Odonem & Carolum reges in pacis tandem concordia se studente connexos. Cui remittens hic Papa litteras suas, à se suscepisse fateatur, ipsius non admittens immo reprehendens excusationem, eo quod alij homines eandem sedem adirent, & ipse fatetur fas sibi adeundi non fuisse concessum. Denuntiat ergo synodus se per mensem Septembrem imminentis indictionis quintæ decimæ certissimè celebrare statuisse: ad quam censendo vocans hunc Archiepiscopum, monet expressè, quatinus omni mora repulsa omnique excusatione amota, eodem tempore suam specialem præsentiam eidem, synodoque omnino exhibere matureret: quod si prætermiserit, canonicam in eum ferre sententiam minimè retractabit: Rescribens autem hic venerabilis Præsul eidem, quam semper habuerit deuotionem circa gloriosam principis Apostolorum sedem, eiusque sanctos Præfules pandere nititur: afferens se tunc va-

FLODOARDI HIST.  
riis oppressionibus aggrauatum, ac diuer-  
sis ad strictum perturbationibus præsen-  
tia corporali eandem adire sedem non  
valuisse. dilectos autem filios huius Ec-  
clesiæ illuc destinasse ad itineris sui enar-  
randas incommoditates viua voce. quẽ-  
dam quoque consacerdotem suum ad id  
exequēdum se direxisse. Plura se scribere  
nō præsumpsisse, quia senserit in epistola  
sibi ab ipso directa dura se satis inuectio-  
ne mulctatum. & hoc sibi non modicum  
incussisse miraculum, quod ita tunc pri-  
mæ ipsius litteræ grauiter eum percule-  
rint, cùm eatenus ab ipsa sede nil aliud  
nisi mellitum ac dulce cum prædecesso-  
ribus suis sibi scribentib. venire confue-  
uerit. quod peccatis tamē suis imputans,  
vt de malo suo se meritò contristari, sic  
de correptione ipsius se fatetur lœtificari:  
reuoluens fieri potuisse, ceu quodam de-  
gnat ad se perlatum rumore, vt à quibus-  
dam minùs caritate repletis aliter de se  
audisset quām veritas se haberet. vnde  
petit, ne facilè huiuscemodi personis au-  
rem accommodet, donec vt scriptum est  
rem quam nescit diligentissimè inuesti-  
get. Adnectens simpliciter, vti ab ipsis pe-

nè cunabulis educatus canonicis fuerit disciplinis, donec à glorioſo rege Carolo Imperatoris Ludouici filio, in palatinis ac domesticis eius sit assumptus obsequiis. Sicque in aula palatijs perfeuerans, usque ad tempora Carlomanni Regis, Ludouici iunioris filij, nepotis eiusdem Caroli, quando à sanctis prouinciaj Remensis Episcopis, nec non à clero & plebe vrbis huius electus sit, & Episcopus ordinatus. vbi qualiter hanc Ecclesiam paganorum infestatione laborantem repererit, & vt pro pace ipsius ad posse defudauerit, legati sui vel aliorū hæc scientium petit explorari narratione. Asseverans præmissa sc̄ non arrogantia explicare, sed vt nouerit, coniciens quia qui sic enutritus, & taliter fuerit ante Episcopatum conuersatus, hoc sibi potius onus quam honorem, non electionis instrumentum, sed humilitatis esse seruitium. Subnectit autem, quod si aliqua regna quies concessa fuerit, & ab Odone rege licentiam impetrare valuerit, ad ipsius beatitudinis vestigia tandem aliquando properare studebit, dum sibi vię patuerint, quæ tunc ab Zeudeboldo Arnulfi

FLODOARDI HIST.

regis filio erant obstructæ, qui Ecclesiam quoque Remensem multis affligebat iniuriis, res eiusdem suis impertiens subditis. Cuius tyrannidem Apostolica petit auctoritate reprimi, dicens quia in tam periculoſo & necessitudinibus pleno tempore ſe ſuam Eccleſiam noxiūm eſſet deferere.

*Quæ regibus quibusdam Fulco direxerit  
scripta. Cap. V.*

**T**Otius itaque regni curam agens idē dominus Archiepiscopus Fulco, litteras dirigit Imperatori CAROLO, regis Ludouici Transrhenensis filio, protutela & defensione Francorum regni, quod in his partibus à Normānis multipliciter opprimebatur. Afferens illud auxiliante Deo haſtenus fuiffe protectum, quamdiu patrui & æquiuoci eius ac filiorum eius regebatur dominatione. Tunc verò illis feliciter humana excedentibus, postquā ſe proceres regni eius Imperiali commiserant tuitioni, eos vndique ſecus multi ſuperaggrauent casus. Memoratque ciuitatem Parisiorum, quam ca-

put afferit & introitum regnorum Neu-  
striæ atque Burgundiæ , Barbarica cin-  
gi obsidione , citoque capiendam nisi  
Dei subuentum fuerit clementia. Quæ  
si capta fuerit , totius dispendium re-  
gni se perpessuros. Tamque periculosè  
hæc iam mala grassari, vt à prædicta vrbe  
Remos vsque nihil tutum remanserit ,  
nulla nisi peruersorum Christianorum  
barbarisque consentientium secura sit ha-  
bitatio: quorum multi Christianam dese-  
rentes religionē paganorum se societati  
coniunixerant , ac tuitioni subdiderant,  
Scripsit & ad eundem Imperatorem pro  
percipiendo à sede Romana pallio, robo-  
randisque olim datis à Romanis Pontifi-  
cibus Ecclesiæ Remensi priuilegiis. AR-  
NULFO regi Transrhenensi litteras mit-  
tens , pro causa regis Caroli , quem par-  
uulum adhuc vnixerat in regnum, reddit  
causas eius prouectionis , eo quod audie-  
rat motum fuisse animum ipsius Arnulfi  
contra se pro hac perpetratioue. Cōme-  
morans quod decedente Carolo impera-  
tore huius Arnulfi auunculo,in ipsius Ar-  
nulfi seruitium fuerit profectus, cupiens  
fuscipere dominium & gubernationem ,

## FLODOARDI HIST.

sed ipse rex eum sine ullo cōsilio vel consolatione dimiserit. vnde cū nec in eo sibi spes ullā remāsisset coactus sit eius hominis , videlicet Odonis, dominatū suscipe-re, qui ab stirpe regia existēs alienus regali tyrannicæ abusus fuerit potestate , cuius & inuitus haētenus dominiū sustinuerit. Et quoniam huius Arnulfi dominatū de-siderauerit , idcirco in ipsius seruitiū pro-fectus fuerit. At postquam nullum consilium in ipso reperire valuit , hoc solum quod restabat egerit , eligens eum regē habere, quem solum post ipsum de regia ipsius habebant progenie, & cuius præde-cessores ac fratres extiterant reges. De hoc etiam, quod idē rex in culpa trahebat quare nō id antē fecissent, reddit rationē, quod quando Carolus imperator dece- sit , & idem Arnulfus regimen huius re-gni suscipere noluit , hic Carolus adhuc admodum corpore simul & scientia par- uulus existebat, nec regni gubernaculis idoneus erat , & instantे immanissima Normannorū persecutione periculōsum erat tunc eum eligere. Ut verò ad eam viderunt perductūn ætatem, in qua salu-bre sibi consilium dantibus assensum præ-

bere nouerat, susceperunt eum secundū  
Dei honorē, vt regno consuleret, volen-  
tes eū ita instituere, quatinus huic regno  
& ipsi Arnulfo proficius valeret existere.  
De eo quoq. quòd sine ipsius Arnulfi cō-  
filio præsūpserint hoc agere, morē Fran-  
corū gentis asserit secutos se fuisse, quorū  
mos semper fuerit, vt rege decedere aliū  
de regis stirpe vel successione, sine respe-  
ctu vel interrogatione cuiusquam maio-  
ris aut posterioris regis eligerent. Hoc  
more hunc regem factum ipsius fidelita-  
ti & consilio commitere voluerint, vt  
ipsius adiutorio & consilio vteretur in  
omnibus, & eius subderetur tam rex  
quām vniuersum regnum præceptis &  
ordinationibus. Præterea quòd audie-  
rat huic regi suggestum, quia contra fi-  
delitatem ipsius, & propter priuatum hoc  
egerit commodum: infert quòd Asche-  
ricus ipse, qui hæc iactasse videbatur,  
antequam de re huiuscmodi aliquid idē  
Archiepiscopus agere conaretur, vene-  
rit ad se, præsentibus Heriberto & Erfri-  
do Comitibus, & consilium simulque au-  
xilium quæsierit, quid agere deberet de  
iussionibus Odonis, qui res importabiles  
ei præcipiebat. Ex parte quoque filiorum

Gosfridi cōsilium petierit de malo, quod  
eis Odo facere conabatur, rogauerunt-  
que vt tale caput communi consilio sta-  
tueretur, per quod securi esse possēt sub-  
diti, intendentes vel in Vvidonem, vel  
in hunc regis prosapiei Carolū, & simul  
consideranres qui affuerant, ad quem  
meliūs attendere deberent, visum illis  
est propter quārendam regni vtilitatem,  
& ipsius Arnulfi cauēdam contrarietatē,  
propterque rectum, congruuinq. regij  
generis principatū, vt ad hunc Carolū  
se cōuerterent, credentes quod Arnulfus  
hoc de propinquo suo gratū haberet, ip-  
siq. & regno præsidiū ferret. Quòd autem  
iactitatum audierat, causa Vvidonis hoc  
eum fecisse, vt hac arte illum subintrodu-  
ceret in regnum, & dimisso puero Carolo  
se verteret ad Vvidonem: asserit liuore  
inuidiæ contra se scienter hæc falsa fuisse  
iactata, aut etiam qualis erat ipse qui talia  
diffamabat, talem eundē posse fieri sentie-  
bat. Ipse verò nec se talem fore, nec tali-  
bus ortum natalibus recognoscet: præ-  
decessores quoque ipsius regis nequaquā  
talia ingenia in progenitoribus suis ex-  
pertī fuerant, quos in omni fidelitate ac-

regni utilitate probatos habuerint: ideo illos honorifice sublimauerint. quapropter erubescendū eidē regi fuisset, vt hoc de se crederet vel infamia se tali notaret. Denique quōd audierat ipsi Arnulfo dictum fuisse, quōd hic Carolus filius Ludouici non fuerit, asseuerat neminem se posse credere fore, qui eum si viderit, & parentum ipsius effigiem cognoverit, non recognoscat illum de regia processisse progenie. quādam quoque patris sui Ludouici signa gestare, quibus agnoscatur filius ipsius fuisse. Poscit ergo Arnulfi regiam maiestatem, vt hec verba dignanter accipiat, nullisque animum ipsius contra hunc regem innocentem propinquum suum commouere valeat. Sed utrum hæc quæ asserit ita se habeat, in sua præsentia, fideliūmque suorum examinari faciat, & ad debitum finem pèrducat: cogitans qualiter antecessores sui regni statū gubernauerint, & quomodo regalis culminis successio semper huicisque viuerit, tunc verò ille tantum princeps, & hic parvus propinquus eius Carolus, de tota regali stirpe remāserint: perpendatq. quid contingere possit, si eum debitus cū-

## FLODOARDI Hist.

Etis casus reposcerit, cum totiam de aliena stirpe reges existant, & adhuc sint plures, qui sibi regium nomen affectent, quis post ipsius decessum adiuuabit eius filium, ut ad debitam sibi regni consenserat hereditatem, si contigerit hunc sibi propinquum cadere Carolum. Adnectit etiam, quod in omnibus penè gentibus notum fuerit, gentem Francorum reges ex successione habere consueuisse. profers super hoc testimonium beati Gregorij Papæ. Subicit etiam ex libris Teutonicis de rege quodam Hermérico nomine, qui omnem progeniem suam morti destinauerit impiis consiliis cuiusdam consiliarij sui. Supplicatque ne sceleratis hic rex acquiescat consiliis, sed misereatur gentis huius, & regio generi subueniat decidenti: satagens ut in diebus suis dignitas successionis suæ roboretur, & hi qui ex alieno genere reges extabant, vel existere cupiebant, non præualerent contra eos, quibus ex genere honor regius debebatur. Afferitque se misisse Aledrānum ad eundem Arnulfum, suggestendo ut quoscunque sibi placeret ex his qui Carolum regem constitueranr, in suum

seruitium pergere præciperet, qui coram  
sublimitate ipsius hæc ita esse ratio-  
nabiliter ostenderent. Flagitans etiam  
orat, vt hæc præmissa benigno rex tra-  
ctet animo, & hanc sciat ipsius esse de-  
votionem vel intentionem erga ipsius  
fidelitatem, vt Carolus ad ipsius con-  
silium in omnibus quæ aucturus est, re-  
spiciat, & ipsius pietate tutus consistat,  
& vt nemo huius regis animam ab au-  
xilio istius regni vel eiusdem Caroli  
deflectere valeat. Item ad eundem re-  
gem, significans ei de fidelitate & deuo-  
tione, quam erga ipsum habebat, & quia  
in eius seruitium ad ipsius iussionem pro-  
perare desiderabat. Promissionem quoq.  
quam rex suus Carolus eidem Arnulfo,  
qui regnū sibi contradiderat, promisisset,  
maneret inconuulsam tam in ipso rege,  
quam in subditis sibi. Et quia proponeret  
idem Carolus Odonem inimicum sibi  
regem, & insidias sibi magnopere paran-  
tem armis aggredi. VVIDONEM Impera-  
torem legatione suarum visitans litte-  
farum, admodum se de ipsius gaude-  
re fatetur gloria & exaltatione: mirari ve-

## F L O D O A R D I H I S T.

rò atque turbari, quia nullis nunciis iam longo tempore transacto sibi aliquid de statu & prosperitate sua notificauerit. Exorat autem, vt regi suo Carolo suffragiū impendat, & talis erga ipsum existat, qualē eum erga propinquum existere decet; & vt celerius illum scire faciat qualē voluntatem circa ipsum habeat. De Arnulfo quoque rege significat, quod non velit eidem Vvidoni pacem seruare. Carolum denique sedi Apostolicę suam epistolam dirigere, orationibus se commendando Papæ, atque ipsius petens robori benedictione: & vt idem Papa huius Vvidonis eum coiungat amicitia. poscit etiam, vt eidem regi de amicitia sua per suum missum, aut per sua scripta Vido remādet. Sed & suis vel Ecclesię sibi commissę compatiatur iniuriis, quas fidelitatis ipsius causa tolerabat. Notificat etiam abbatiam sancti Martini à rege sibi concessam, rogans vt res eius, quae in regno ipsius erant, in sua tutela Vido recipiat. O D O N I regi litteras dirigens, rogit pro concedenda Ecclesiæ Laudunensis post decepsum Didonis Episcopi electione libera: ostendens non oportere violenter eos

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 329  
eos ad eum quem noluerint suscipiendū  
cōpelli. precatur etiam vt eandē Eccle-  
siā absque inquietudine degere iubeat;  
neque res ipsius à peruersoribus depræda-  
ri sinat, ne particeps diripientium fiat,  
si talia fieri permittat. CAROLO regi  
suo scribens, indignatur valde sibi perla-  
tū, quòd prauis quorundā cōsiliis vellet  
idem rex se sociare Normannis, vt illorū  
auxilio ad regni decus obtinendū iuuari  
posset. *Quis enim, inquit, qui vobis sicut o-  
portet fidelis est, non expauescat vos inimico-  
rum Dei amicitiam velle, & in cladem ac rui-  
nam nōminis Christiani pagana arma & fœ-  
dera detestanda suscipere? Nihil enim distat v-  
trum quis se paganis societ, an abnegato Deo  
idola adoret. Nam si, vt ait Apostolus, mores  
bonos colloquia praua corrumpunt, quanto ma-  
gis corumpitur castitas animæ Christianæ Eth-  
nicorum consiliis & societate? Neque enim po-  
terit non imitari quod assidue viderit: quin pe-  
tius assuefcet paulatim, & quasi vinculo male  
consuetudinis trahetur ad facinus. Certè proge-  
nitores vestri reges deposito gentilitio errore di-  
uino cultui se sublimiter subdiderunt, & à Deo  
semper auxilium expetierunt. propter quod &*

Tt

# FLODOARDI Hist.

feliciter regnauerunt, & regni hæreditatem ad suos posteros transmiserunt. Vos è contra nunc Deum relinquitis. Dicam certè, licet nolens, quia Deum relinquitis, cùm vos eius hostibus sociatis. Vnde & merito prophetica illa vox ad vos dirigitur, quæ quondam ad regem Israël similia facientem directa est: impio præbes auxilium, & his qui oderunt Deum amicitia iungeris. & certè cùm deberetis malis præteritis terminum ponere, & rapinis & deprædationibus pauperum renunciare, ac pro his omnibus pœnitentiam agere, nunc ad maiorem iram Dei prouocandam his qui Deum ignorant, & in sua feritate confidunt vos coniungitis. Credite mihi, quia nunquam sic agendo ad regnum peruenietis, immo velociter disperdet vos Deus quem irritatis. Haec tenus quidem de vobis meliora sperabā. nunc video vos cum omnib. consentaneis vestris periturum, si tamen hoc verè vultis agere, & talibus consiliis acquiescere. re vera qui tale vobis dant consilium, non fideles sed per omnia infideles esse comprobantur, quos si audire volueritis, terrenum simul & cœlestē regnū amittetis: Deprecor vos itaque per Deum ut tale deseratis consilium, neque velitis vos in æternum præcipitare in æternum. & mihi cæterisque, qui secundū Deum

vobis fideles sunt, & eterni doloris afferre dispensandum. Melius enim fuerat vos non nasci, quam diaboli patrocinio velle regnare, & illos iuare quos deberetis per omnia impugnare. Sciatis enim quia si hoc feceritis, & talib. consiliis acquieueritis, nunquam me fidelem habebitis, sed & quoscumque potueris a vestra fidelitate renouabo, & cum omnibus Coepiscopis meis vos & omnes vestros excommunicans, eterno anathemate condemnabo pro fidelitate quam vobis seruo. Hac gemebundus scribo, quoniam cupio vos secundum Deum & saeculum semper esse honoratum, & non Satanæ, sed Christi adiutorio ad debitum vobis concendere regni fastigium. Regnum enim quod Deus dat, firmum habet fundamentum: quod vero per iniustitiam & rapinas acquiritur, caducum est, & citò deciduum, nec poterit diu permanere.

L A M B E R T O imperatori congratulationis apices dirigens, notificat quid sibi de ipso dominus Papa Formosus suis literis intimauerit. quod scilicet eundem Imperatorem multum diligenter, & in omnibus ei consulere loco carissimi filij, atq. indissociabile vellet ad eum seruare concordiam. Hortatur ergo hunc principem & admonendo flagitat, ut tantæ benigni-

# FLODOARDI HIST.

xati eiusdem Papæ gratus existat, illum ut patrem piissimum diligit, omnemque illi fidelitatem & obedientiam seruet, eiusque sacris monitis ut verus filius obtemperet, & sedem Romanam digna veneratione honoret. Ita enim vestrum, inquit, perenni soliditate stabilitur imperium, & contra omnes inimicos & hostes diuinum vobis auxilium suffragabitur, sicutque ut omnibus aduersariis diuino adiutorio semper superior & fortior sitis. Recordamini quæso auunculi vestri & æquiuoci Lamberti illustrissimi, qualis sanctam erga Romanam sedem fuerit, qualèmque exitum consecutus sit, & cauete ne in idem exemplum deueniatis, si aliquid simile agere volueritis: dominum etiam Apostolicum deprecamini, ut eum dignetur absoluere, & pro illo apud Deum interuenire, pro me quoque attentiū postulo, ut eius mihi benevolentiam concilietis, quatenus tam de me quam etiam de sede Remensi mercedem dignetur habere, & sua illi priuilegia inviolabiliter custodire, sicut omnes sancti prædecessores ipsius semper fecisse noscuntur: & si aliquis nequam aures clementiae ipsius inquietare, & de nobis sinistri aliquid dicere præsumperit, non prius obloquentibus credere, donec per me aut certè per suum vel meum

missum , quod verum sit , possit agnoscere . De  
cetero cognoscat vestra imperialis auctoritas  
Ramonem propinquum vestrum & meum ab  
eodem domino Apostolico excommunicatum , si-  
cut & litteris ipsis agnouimus . pro quo obsecro  
mansuetudinem vestram , ut eum deprecemini ,  
quatinus illi locum pœnitendi , & quod admisio  
emendandi non deneget , nec eum perpetuo ana-  
thema innodatum irrecuperabiliter perire si-  
nat : sed quam illi placet pœnitentiā & satisfa-  
ctionis mensuram illi iniungat . Nobis etiam  
& universis Italiæ vel Galliæ Episcopis , qui-  
bus de eius damnatione scripsit , vicissim de sua  
misericordia quid illum agere , & qualiter esse  
conueniat , rescribi iubeat . ALBRA D O re-  
gi Transmarino amicabiles litteras mittēs  
grates refert , quia tam bonū virum & de-  
uotum Ecclesiasticisq. regulis cōgruentē  
destinauerit Episcopum in ciuitate Can-  
taburg nomine . Audierat enim , quod  
peruersissimā fēctam paganicis erroribus  
exortam , & in illa gente tunc usque reli-  
ctam , verbi mucrone fatageret amputare:  
quæ fēcta suggerere videbatur Episcopis  
& presbyteris subintroducendas habere mu-  
rieres : ad propinquas quoque generis sui  
quisque vellat accedere: insuper & sacra-

# FLODOARDI HIST.

tas Deo feminas incestare, & vxorem habens concubinā simul habere, quæ omnia quām sanæ fidei sint aduersa documentis manifestat euidentissimis ex sanctorū patrū prolatis auditoriatibus. RICHILDIM reginam vel imperatricem litteris commonens atque redarguens , dolore multo se fatetur esse correptum pro fama non bona , quæ ad ipsū de vita & actibus eiusdem reginæ peruenērat, quod scilicet esset diabolus, vbi fuisset illa, magis quā Deus , cūm forent circa illam quæ contra salutē animæ militant , id est iræ, rixæ, dissensiones , incendia , homicidia, luxuriæ, rapinæ quoq. pauperum, peruasiones Ecclesiarum. de quibus omnibus debita sollicitudine & pastorali diligentia commonet eam, ut transferat se de tantis malis ad fructum æternæ salutis: proponēs ei quadriuum vel quadrigam virtutum , quām assumens & ascendere nitens apprehendat quæ sunt sapientiæ atq. sanctimoniarum ac felicitatis æternæ . velamen quoque Christi, quod assūperat causa viduitatis, incorruptum seruare studeret, ut illud inviolatū Deo repræsentare posset, nec properare velit ad inferos, ut inueniat inasti-

mabile malum multarum , quas ei pro-  
palare nititur, misericordiarum. Perpendat , si  
est amica Dei vel soror. quod si non est;  
sine intermissione det operam ut esse  
possit , & si non candore virginitatis , stu-  
dio tamen continentiae salutaris , recte  
credendo Deum, ac proximum diligen-  
do, pietatis opera faciendo, sobrie & pie  
& iuste viuendo : attendat ut vitam cor-  
rigat donec hodie nominatur , ne inci-  
dat in laqueum confusionis æternæ, dum  
non recogitat quā velociter præsens ho-  
die transeat. parcat animæ suæ , & atten-  
dat ut Deo proxima fiat , & habeatur  
columba per simplicitatem & innocen-  
tiam, ut audire mereatur à Christo cùm  
exierit è corpore, hiems transiit, & recef-  
fit , columba mea veni , necumque re-  
quiesce sedēs in dextera patris mei. Mul-  
tumque , se ideo loqui afferit , quod de  
ipsius salute plurimū sit sollicitus , op-  
tans ut verè fiat regina ornando virtuti-  
bus viduitatem suam , præ oculis habens  
diem mortis vel resurrectionis suæ , au-  
diatque Apostolum dicentem , Euigilate  
iusti , & nolite peccare. det tandem Deo  
suam gloriam , & operetur salutem pro-

## FLODOARDI HIST.

priam, diuertat à malo, & faciat bonum :  
oratq. exoptans vt correptio sua & emē-  
datio necessaria salubrisque compunctio  
tangat cor eius, vt tandem aliquando re-  
sipiscat à diaboli laqueis : gratia quo-  
que Dei resuscitet eam de sepulcris vitio-  
rum. & cætera. Febricitatem quoque in-  
malis faciat eam firmam & stabilem Deus,  
fixamque in bonis, vt hîc & in æterna  
vita possit gaudere cum sanctis. *Quod si*  
*consilium nostrum*, inquit, audieritis, tales  
*vobis erimus*, quales esse debemus, in omni fi-  
delitate & reuerentia atque debito seruitio,  
& quod his omnibus maius est, erit vobis  
Deus propitius sicut optamus, & oramus.  
Alioquin volumus vt sciatis reuera quod pro-  
vobis nolumus incurrire offenditionem Dei, sed  
secundum ministerium nostrum faciemus de-  
vobis, quod canonica nobis iubet aucloritas :  
quod quam inuitus faciemus, Deus testis est.  
non enim possumus discedere ab Apostolo, qui  
dicit, *Quamdiu Apostolus sum gentium, mini-*  
*steriu meū honorificabo, & Dei sumus adiuto-*  
*res, & Deus est, qui operatur in nobis.* &  
An experimentum queritis eius qui in me loquitur  
Christus ? Vnde precor Deum in conscientia  
mea, vt adhærent cordi vestro verba mea, &

ipſe qui per me loquitur, hæc in auribus vestris  
per ſeipſum loquatur in corde vestro. Deus om-  
nipotens ad vota ſua mittat manum ſuam de al-  
to, & liberet vos de cœnulento huius ſeculi  
profundo.

*Quæ diuersis ſcripſerit Epifcopis.*

*Cap. VI.*

**D**Iuersis etiam Præfulibus diuersa re-  
peritur direxisse scripta pio ſale re-  
ſpersa & diuinis auctoritatibus referta.  
FROTHERO Archiepifco pro rebus Re-  
mēſis Ecclesiæ in ſua coniacentibus Diœ-  
cesi, quæ ab inuaforibus non modicū pa-  
tiebantur diſpendiū: monens & rogans,  
ut memor ministerij ſibi à Deo collati, &  
Apoſtolicōrū præceptorum, quorū plura  
ſubiungit exempla, his peruaforibus ca-  
nonica auctoritate interdicat, ne de reb.  
huius Ecclesiæ amplius præſumere au-  
deat, ſicut offenſam Domini sanctorum-  
que ipſius incurrere nolint. ROSTAGNO  
Arelatenſium præfuli, grates referens  
quod eum de rebus Ecclesiæ Remensis  
ſollicitum eſſe cōpererat, quas ſub ipſius  
prudentia & tutela constituerat: ſed

audiebat eas à quibusdam prauis inua-  
soribus infestari. vel usurpari. vnde hor-  
tatur ut eosdem peruersores, nisi resipi-  
scant, disticta percellat excommunicati-  
one, si non vult rem huiusmodi ad A-  
postolicam sedem deferri. HERIMANNO  
Agrippinensium Archiepiscopo, signifi-  
cans se desiderare cum ipso, cæterisque  
Dioceceseos ipsius Episcopis loqui, & de  
necessariis Ecclesiârum causis, vt ab eo-  
dem sibi suggestum fuerat, pertractare:  
id tamen insurgentibus Normannicæ  
persecutionis turbinibus impediri. vt au-  
tem oportunitas temporis apparuerit,  
maturata facilitate adimplere conari.  
Intimat præterea res quasdam Remensis  
Ecclesiae in ipsius parochia peruerso iure  
à quibusdam peruersorib. possideri. Qua-  
de causa expetierat Arnulfum regem  
apud Varmaciam, vt ipse Vvilleberto  
præsuli huius prædecessori præciperet,  
quatinus ipse super hoc negotio secundū  
edicta canonum ageret. A quo scilicet re-  
ge idem etiam Herimannus super hoc  
ipso legatus ad præmissum Episcopum  
fuerat destinatus. Sed quia idem Vvilber-  
tus præceptū regis in hoc adimplere non

potuit, hunc monens rogat, ut eosdem peruaores, vel qui res ipsas inquietare conantur, animaduersione canonica feriat, nisi à cœpta præsumptione resipiscant. decretum quoque Symmachi Papæ eidem Herimanno dirigit, vbi quid de talibus sit agendum manifestissima possit assertione cognoscere. Item eidem, pro quibusdam rebus huius Ecclesiæ super Rhenum sitis, in loco qui dicitur Bobert, quas Manigaudo commendauerat: quo defuneto petit, ut idem præsul Hermannus eas tutandas suscipiat. quendam etiam Vvibertum, qui res alias Remensis Ecclesiæ tenere videbatur admoneat, ut eas cum amicitia sibi restituat. De rebus quoque cuiusdam abbatiæ sibi à rege concessæ, quæ in partibus ipsius Hermanni coniacebant, rogat ut eas ab extraneorum peruaione defendat: &cæt. VVALTERO Senonensis Ecclesiæ Archiepiscopo, pro causa Hildegardis Abbatisse, de qua placita quedam constituerant, sed ad nullum idem Vvalterus partim occupatione partim infirmitate presus attenderat. vnde prescribit eidem, quæ res ipsa finem ultimum sit habitura: pre-

cansque monet ut nullatenus omittat,  
quin ad id placitum veniat. Si verò non  
venerit, ipse tamen salua caritate quod  
agendum est auctore Deo inde perfice-  
re conabitur : & quod hactenus id di-  
stulerat, non quasi auctoritatem aut pri-  
uilegium hoc agendi non haberet, ege-  
rat: sed potius causa dilectionis ipsius,  
quām per omnia inuiolatam seruare  
cupiebat. Petit etiam ut præfatam ab-  
batissam idem Vvalterus, ut pote Diœ-  
cesaneam suam præmoneri faciat , quo  
ne velut ignaram se à conuentu ipsius  
subtrahere , sed potius die denominata  
præsentem studeat exhibere. Item con-  
solatorias dirigens eidem super ipsius  
ægrotatione litteras , & de absolutione  
quam sibi petierat idem Vvalterus tam  
ab eo quām à fratribus ipsius fieri: si-  
mulque de ipsorum prouidendo ab eo-  
dem domno Fulcone, quando fieri pos-  
set, colloquio. PLEONICO Archiepi-  
scopo Transmarino, congratulans bonis  
eius studiis , quibus eum laborare com-  
pererat , pro absindendis & extirpan-  
dis incestuosis luxuriæ fomentis , su-

pra in his litteris quæ Albrado regi scri-  
pserat commemoratis, quæ in ea gente  
videbantur inoleuisse: sacris eum instruēs  
& armans auctoritatibus censurę canonici-  
æ, particeps nimirum piis ipsius labori-  
bus cupiens existere. IOANNI cuidam  
Romano præsuli, commemorans affe-  
ctionem dilectionis, quam habebat erga  
eum, ita ut diceret nullum se inuenisse  
recordari, cū quo sic concorditer mutuo  
coniungeretur caritatis affectu. reme-  
morans magna se quondam beneuo-  
lentia suscepsum ab eo fuisse, libera-  
lissimaque humanitate tractatum, ma-  
gnisque beneficiorum impendiis ac-  
cumulatum. Afferitque se quantocius  
pace reddita dignis seruitiis ostensi-  
rum tam erga eum, quam erga dom-  
num Papam Stephanum grata ani-  
mi deuotione. precaturque ut eum suo  
fauore tueatur apud ipsius excellentiam  
Papæ, & in quibuscumque necessarium.  
viderit ei sicut optimè in ipso confidit as-  
sistat. DODILONI Cameracensi præsuli,  
pro placitis sibi ab eo datis, ad quæ mini-  
me attenderat: monens & rogans, ut sata-  
gat venire ad proximum placitum, ubi-

## FLODOARDI HIST.

cumque rex Odo fuerit cum Episcopis,  
quādo rem de qua tunc agebatur de Hil-  
degardie & Irmgardē terminare debe-  
rent. Accusatores quoque ipsius Irmin-  
gardis, eosq. qui presbyterū luminib. pri-  
uari ac suspendi iusserūt, cum omnib. qui  
nefādæ iussioni paruerūt, vel fautores hu-  
ius sceleris extiteruut, commoneri faciat  
& canonicè conuocari, ut huic conuentui  
se studeant præsentare. Item pro eadem  
causa, gratias referens quia deuotè ipsius  
commonitionem susceperit, & ad con-  
stitutā diē paratissimus occurrerit. Illud  
verò succensere videtur, cur cùm de ne-  
gotiis Ecclesiasticis ageretur causa, non  
per clericum sed per laicālis ordinis ho-  
minem sibi mandare voluisset. Ipse verò  
domnus Fulco partim senioris seruitio  
detentus, partim corporeæ incommodi-  
tatis molestia præpeditus, iuxta condictū  
venire nequiuerat. Admonet etiam, eum  
meminisse debere, qualis ipse erga eum  
quōdam extiterit, qualiter sine rege, sine  
vlo ipsius parti consulente modis omni-  
bus institerit, ut ad hunc Episcopalem  
perueniret honorē, cùm adhuc sibi perfe-  
ctè notus nō esset. Ita tamē pro eo egerit,

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 336  
veluti pro fratre carissimo, quia credide-  
rat & credebat in eo simplicem pruden-  
tiam, fidem non fictam, firmam & in-  
demutabilem stabilitatem: sperauerat e-  
tiam in omnibus sibi cooperatorem &  
adiutorem fore. Per illam ergo synce-  
ram dilectionem, quam in ipso credebat,  
eum se dicit monere: mandans ut post-  
habita omni dilectione vel occupatio-  
ne ad conditum conuentum Episcopo-  
rum praesens adesse studeat, nulla causa  
excepta, nisi tantum infirmitate corporeâ.  
Personas etiam praemissas quas per alterâ  
significauerat epistolam, commoneri ca-  
nonicè faciat, ut preparatæ ad solennem  
cœtum Episcoporum die præfixa se fata-  
gant praesentare. Item cum cæteris Coe-  
piscopis, Didone scilicet Laudunensi,  
Hetylone Nouiomensi, Ricalpho Suesso-  
rum, Herinado Morinensi scribens, huic  
Præsuli Dodiloni significat, hos præmis-  
tos in urbem Remensem conuenisse. Præ-  
sules ad tractandū de peruatione Baldui-  
ni, de quo scripserat eidem Dodiloni, ad-  
monere illum ut resipiceret à prauo te-  
meritatis sue fastu. Sed quoniam idem  
Præsul rescripscerat, occurrere eisdem

## FLODOARDI HIST.

Præsulibus se nequiuisse, quia suum iter  
Normannorum præripuit gladius, ceu de  
communi compatitur exitio. Cæterum  
quòd petierat de Balduino, in hoc acquie-  
scitur ei, vt admonendo, exhortando, &  
increpando sedulò eum corripiat, vt à sua  
corrigatur prauitatem, diuinis ei propo-  
nens sanctorum sententias patrum: lit-  
teras etiam eidem Balduino ab ipsorum  
Episcoporum parte dirigi significat. De  
quib. hortatur, vt si fuerit præsens, ei reci-  
tetur; si absens fuerit, per suum archidia-  
conum ipsi transmittat, qui etiam illas eū  
intelligere faciat. Quòd si & eum ille ne-  
quiuerit adire, litteras ipsas publicè corā  
se legi faciat in loco, vbi Balduinus reli-  
gionem peruasit, & deinceps nisi resipue-  
rit non ei vel monachus vel canonicus  
vel quilibet ritè Christianus adiungatur,  
si non anathematis vinculo implicari vo-  
luerit. Si Hetilo quoque ad Attrabatem  
venerit, Dodilo illi occurrat, vt de hac re  
quod agendū est, canonice peragere pos-  
sint, & quicquid inde fecerint, litteris si-  
bi significet. H E T I L O N I præsuli litte-  
ris mandat, vt proficiscatur cum fidelibus  
regis Attrabatem, agens pro posse quod  
in

in alio scripto agendum sibi reperit significatum. Item pro his quæ à Dodilone Cameracensi patiebatur Episcopo, asserens quomodo pro benefactis ab eo sibi contumeliosa retribuantur. Adsciscensque hunc sibi testem, qualiter eundem Dodilonem paterno simplici benignitatis affectu ad potiora prouexerit. Sed & quomodo Rodulfus vir deuotus abbatiā quandam in huius Hetilonis parochia sitam Remensi delegauerit Ecclesiæ, committens simul eidem corpus beati Calixti Papæ & martyris, quod impetratum à Romana detulerat vrbe. Intimat ergo qualiter precatus sit amicabiliter præfatum Dodilonem, ad Atrabatense castellum venire, & inde pignera præfati martyris honorificè leuare, atque usque ad cœnobium sancti Quintini deducere. hunc etiam Hetilonem expetierat, ut ad ipsum cœnobium occurreret, & tamdiu cum sacro comitaretur corpore, donec ipse dominus Fulco veniret, & illud decenter excipere, atq. ad Remensem valeret vrbem deducere, vbi tamdiu seruaretur, quo usque pace redditâ loco proprio ipsius Hetilonis parochia

# FLODOARDI HIST.

Sitio restitui posset. At Dodilo cùm debuisset agere quod petebatur, è contra filialis & fraternitatis posthabita reuerētia in medio occurrens viæ, & de manibus gestantium sanctum pignus abripiens apud se reposuit, dicens non illud cuiquam se redditurū, nisi eidem Hetiloni, in cuius dinoscetbatur fuisse parochia depositum, & hoc ipsum nouæ fraudis argumento gessisse, quo valeret præfatum corpus sacrum cuidā Hucboldo Comiti tradere. quo circa petit hunc Hetilonē, ut missum suū ad eum dirigat, & paterno ac fraterno amore ipsum redarguens corrigat, & in memoriam ei reuocet, quomo- do religionis solius & fidei, quam in eo fore credebat, intuitu illum absque regis aut principis alicuius expectatione in sede Pontificali locauerit, moneatque ut à cœpta temeritate pedem reuocet, ne aliquid hunc eumdem Archiepiscopum contrase, quod idem nolit, agere compellat. Hunc quoque precatur Hetilonē obnixè ne illi assensum in re tali præbeat, sed iustæ parti in omnibus faueat, & thesaurum cœlestem, Remensi Ecclesiæ à præmemorato viro traditum, vrbì ac basilicæ ipsius restitui non solum cōsentiat,

sed etiam totis viribus adiuuet. DIDONI  
Landunensi Episcopo, pro recōciliatione  
animę cūiusdam Vvalcheri, qui reus ma-  
iestatis inuentus supplicium mortis in-  
currit. De quo audierat, quòd in articulo  
mortis pœnitentiam per confessionem &  
sacræ communionis viaticum ab ipso  
expetierat, nec impetrare valuerat. Insu-  
per & sepulturæ beneficium fuerat ei de-  
negatum, & orari pro eo prohibitum.  
Succenset ergo eundem Præfulem, hor-  
rens cur sic voluerit agere, cùm sciret op-  
timè quod auctoritas sacra de non negā-  
da in vltimis statuerit pœnitentia. Adhi-  
betque nonnulla sanctorum patrum su-  
per hac re testimonia, monens uti con-  
siderato communi periculo, imitetur  
communis domini pietatem, & huic pec-  
catori remediu pœnitentiæ in vltimis de-  
precato impendat misericordiam, ut &  
orari pro eo faciat, & per seipsum recon-  
ciliationem, animæque commendatio-  
nem more Christiano persoluat: eumque  
de loco pernio, in quo non sepultus, sed  
proiectus erat, ad cœmeterium fidelium  
transferat. Item pro hac eadem causa,  
postulans & adhibens exemplum beati

## FLODOARDI HIST.

Gregorij de quodam monacho , quem  
iusscerat nec sepulturæ communi tradi,  
nec orationibus iuuari : at post legitimū  
spatium reconciliationem eidem præce-  
pit impendi. Ad sciscēs etiam illud Euan-  
gelicum, quia filius hominis venit quære-  
re & saluum facere quod perierat. Sed  
& Nicæni concilij testimonium , quod  
generaliter cuilibet in exitu posito, & po-  
scenti gratiam communionis, tribui præ-  
cipitur. PETRO cuidam Romano scribit  
Episcopo, pro his de quib. Formosum Pa-  
pā consuluerat super Herinando Mori-  
nensi Episcopo, quē Catalaunicæ præfice-  
re decernebat viduatæ Ecclesiæ. petitque  
ut suggerat Papæ pro hoc suo consultu,  
quatinus optatum super eo citius adipisci  
mereamur respōsum. Cōmemorās quod  
gestū reminiscatur super Aetardo Nam-  
neticæ vrbis Episcopo, quòd eum Nico-  
laus Papa Morinēsi Ecclesiæ post ea cen-  
suerit præficiendum , ac demum in Ar-  
chiepiscopatu sedis Turonicæ decreuerit  
incardinandum. Precatur etiam ut ido-  
neam super hoc exquirat auctoritatem,  
repertāmque sibi destinet exequendam.  
**HONORATO** Beluacensiū Præsuli scri-

bens, asserit se mirari vehementissime, quomodo id potuerit contingere, ut animus ipsius tam contrarius & aduersus sibi existeret, cum sciret qualis erga eum fuerit, & qualiter loco fratri ac filij eum semper habuerit, qualique affectu, ut ad eundem honorem perueniret, decertauerit. Nec tamen ideò desperare debeat, sed quantocius ad pacem & concordiam, secum tenendam redeat. Monet eum igitur, tanquam filium carissimum redire ad semetipsum, & cogitare cuius sit ordinis, cuiusque professionis, perpendatq. quod in nullo ab ipso Iesus existat, & si possibile sit ad se veniat; quatinus de his collato sermone melius conferant. Si vero id fieri nequit, quendam familiarem sibi dirigit, per quem quæ fert animus eidem remandare valeat. Notificat etiam se audisse quædam de ipso, quæ non facile credere potuerit, scilicet quod rapinis insisteret, alienas possessiones inuaderet, & pecunias diriperet. Nominatimque designat Robertum quendam apud se fuisse conquestum, quod vniuersa mobilia sua ei abstulerit. Ego autem, inquit, non hoc de tribis credere possum, sed puto esse aliquem

## FLODOARDI HIST.

qui vestra gratia & auctoritate fatus hoc agere presumperit, & idcirco vobis adscribitur, quod ab alio gestum est. Si ergo à quocumq. vestro hoc factum est, obsecro ut auctorem huius mali dignè coerceatis, & damnum omne emendare iubatis. Si autem verum est, quod vos ipse coegeritis, precor ut à tali intentione desinatis, & ei qui damnum passus est, sua ex integro restitui faciatis. Item redarguens eum de nonnullis, quæ ad se non simplici professione scripsisse videbatur, quasi dominus Fulco pacem & concordiam perturbasset. Significauerat etiam à prauis quibusdam suam vexari Ecclesiam, & super hac re nullum ab hoc Archiepiscopo petentem se suscepisse responsum. Vnde reuocat ad memoriā, quia precatu quām præcepto apud ipsum maluerit obtinere illis hominib. inducias, interim dari, quo usq. simul quiuissernt ipsi Præfules loqui. De quodā quoq. Aledramno, quem tunc excommunicare minabatur, & Archiepiscopo suam exequi censuram præcipere videbatur: asseritque se nunquam destinasse communibus & collatis Coepiscoporum præceptionibus ac suggestiōnibus non parere: Beluaensi tamen Ec-

clesiæ singulariter Ecclesia Remensis patere nesciret. & quia in excomunicazione hac non Ecclesiastica vigere censura, sed præceps præualere cernebatur animositas; cuius rei erat initium desertio regis Odonis, & institutio Caroli. Annexitq. post aliquāta, de viduatione Ecclesiarū, Siluane etēsis videlicet atq. Catalauis, quarū Siluane etēsis tūc elegerat Otfredum quemq. ad Remensem Præsulē perduxerant, sibique petierant ordinandum Pontificem. ad quam petit hunc ordinationem venire, remota ut canonica iubet auctoritas omni excusatione. Subiūgit quoque monens, ne intendat eius animus hæc ita dicta, tanquā eundem non liceat Episcopum vltra in ipsius sperare amicitiam, quam sibi mutuò coniunxerant, quamque inconuulsam omni tempore Archiepiscopus tenere cupiebat, & ad honorem suæ sedis sedem ipsius honorare ac sublimare desiderabat. sed quia se mordaci reprehensione viderat eius latenter corrodi litteris, à tanta subreptione se volueris excusabilem reddere, ne videretur in hoc ei silendo assentire. Item pro ordinatione Macionis Ca-

## FLODOARDI HIST.

talaunensis Episcopi, ad quam eundem Honoratum venire mandauerat: sed ille non veniens etiam ipsam ordinationē reprehensionis elogio notarat. quam tamen reprehēsionē Archiepiscopus caritatis studio patienter ferebat, mandans & poscens ut ad ordinationēm præmissi Otfredi occurrere studeat, &c. Item pro litteris ab eo sibi directis, in quibus hor-tatus fuerat, ut statui, & religioni sanctæ Ecclesiarum labenti succurrere deberet. Vnde gratiarum vota Deo se persoluere Archipræsul asserit, qui ad hoc suadendum eius excitauerit animum, cùm priores ipsius Episcopi epistolæ tumidum vi-derentur præferre rancorem; hæc verò tota fraternum testaretur amorem. Si ve-rò quod verba resonabant, Honoratus corde teneret; paratū se dicit eius caritati respondere, eamq. in uiolabiliter obserua-re. Sed quia tunc opportunū tempus, quo simul conuenire valerent, non videbatur, cùm Domino iuuante tempus arrisisset. id compenter tam ipsi quām cæteris suf-fraganeis prænunciare curaret. Item pro iussione Stephani Papæ, qua mandauerat domno Fulconi, data eidem licentia in-

terim ut petierat remorādi, quatinus hūc Honoratum Episcopum, atq. Rodulfum Laudunensem Rauennam mitteret ad synodum ibidem celebrandam. Vnde monet ut sicut Papa iubet eius preceptio- ni obtemperet. TEUTBALDO Lingonensi Episcopo amicabiles & caritatis vtrumque coniunctrices dirigit litteras, significans de priuatis inter se rebus, quas ei Teutbal- dus per suum significauerat missum, & de communi colloquio secum, de regia quo- que & ipsius Teutbaldi consanguinitate, atque amicitia ipsius Episcopi Regi Ca- rolo grata. Rogat etiam sibi remandari de Richardo Burgundionum principe, & de Aquitanis, quod eum contigerit scire. & cætera. RODVLF O iam dicti Didonis E- piscopi successori, gratulando de honore ipsius, & profectu in Domino. Item pro quodam ipsius Rodulfi subiecto, sed ab eodem abiecto, monens cauendum ne lædatur in hoc Episcopalis opinio, dum quod agitur zelo rectitudinis, feratur fieri zelo exercendæ vltionis: inferens Ecclesiam Remensem hoc ex antiquo priuilegium habuisse, ut quicumq. Diœ- cesaneorum proprios Episcopos quo-

libet offendisse se modo sensissent, ad hanc cæterarum matrem confugerent Ecclesiarum, auxilium sibi flagitantes ab ipsa. Ast ego, inquit, in hoc negotio nulla volui uti auctoritate: sed sicut amicus ab amico, immo sicut à specialiter dilecto filio postulare. eo quod me apud vos non dicam aliquid, sed bene posse confidebam. Subiungens quoque post aliqua, quia miseratio non est præuaricatio: cum Deus quotidie post minas districtæ vltionis ad se conuersis paternæ consueuerit impendere viscera pietatis. & quia nemo sic unquam cadit, ut ei resurgendi copia debeat denegari, & cæ-

*Quæ Abbatibus vel Illustribus viris  
quibusdam. Cap. VII.*

**S**TÉPHANO cuidam abbati ac nobilissimo viro, qui ad Episcopatum electus videbatur, tunc autem fortè reiectus vel reprobatus, consolatorias dirigit litteras, amicitiam quam ei promiserat afferens perpetuò se seruaturum. Dolens vero & ingemiscens, quod eum, quem preeleatum regimini gaudebat Ecclesiæ, hoc videbat tunc effectu frustratum: horta-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 342  
tur tamen, ut licet elisus sit fortiter, validius resurgat: cupiens eidem omnes propinquos & amicos suos vel quoscumque alios posset ad pacem & concordiam reuocare. & cætera. BALDWINO Comiti Flandrensi, pro admissis ipsius, de quibus cum Episcopis Diœceseos suæ quæ forēt agenda tractauerat. Qui Balduinus inter alia quælibet praua etiam presbyterū flagellauerat. quod factum quanti sit sceleris, ex diuinis ostendit auctoritatibus. Basilicas etiam quasdam abstulerat à presbyteris inibi ordinatis, & aliis dererat, inconsulto ipsorum Episcopo. Possessionem quoque quandam, quā rex Ecclesiæ Nouiomensi tradiderat, idem Balduinus inuadens per violentiam retinebat. Annectit ergo canonica & legalia super huiusmodi facinoribus capitula. Redarguit etiam eundem pro eo quod monasterium monachorūm sibi usurpauerat, & insurrexerat contra regem cum infidelitate & periurio. Super quib. rebus iamdudum data sibi dilatione, & adhibita Episcopali admonitione hanc de loco ad locum se se conuertendo videbatur subterfugere. Vnde & his eum

# FLODOARDI HIST.

litteris paterna vocās admonitione, hortatur emendationem profiteri. quod si non faceret, extorrem se sciret esse à Christiana communione. & cætera. Item ad eundem cum Coepiscopis scribens ex synodo Remis habita dominicæ incarnationis, anno dcccxcij. arguit eum quod. Ecclesiastica simul & legalia iura contemeret, res ecclesiasticas, & honores sibi non concessos inuaderet, Dei timorem à se proiiciens, & fidem quam in baptisme Deo promiserat operibus abdicans, locū sacri monastici ordinis peruadens, & abbatis sibi nomē usurpans. Vnde communi decreto Episcoporum iudicatum fuerat, eum autoritatis canonicae anathema feriendum. Sed quoniam & Ecclesiæ & publicis regni ytilitatibus videbatur accommodus, censura suspenditur adhuc animadversionis Ecclesiasticæ, recogitandiq. sibi & emendādi spatium reseruatur, & obsecratur per misericordiā Dei, ut ab hac præsumtione animum reuocet, nec amplius iram Dei contra se prouocet, ne illi quodammodo gladium præbeat. & cætera. Diuinorumq. sequuntur auctoritatum testimonia ad correptionem ipsius,

prolata: quibus si acquiescere nollet, ab omni se nosset Ecclesiæ consortio sequestrandum, perpetuoque anathemate ferriendum. Ipsius quoque propalat excommunicationis sententiam in eundem, si se corrigeret noluerit, quātōtius iaculandā.

C L E R O & plebi Siluaneætensis Ecclesiæ, pro pastoris sibi præferēdi scribit elētione, sūcensens cur ad se venire distulerint, vel apicibus alloqui se quām viua voce maluerint: mandans ut elētas ē collegio suo personas tam ætate quām sapientia maturas & idoneas ad se mittere maturēt, qui nec gratia, nec odio, aut vlliūs avaritię obtētu à tramite recto exorbitare vllatenus appetant. M I N I T R I S quoque Laudunensis Ecclesiæ, pro eo quod audierat inter eos contentiones esse, & conuentīcula seorsum facere. Quapropter monet eos ut filios, quōd si hæc ita fuerint omnimodis amputentur. conuentus autem ipsorum fiat moderatus atque iocundus, in quo secundum ætatem vel datam sibi à Deo probitatem omni deposito supercilie quisque loquarur. & cætera. De concordia & caritate vera constituenda atq. seruanda, mittens eis exemplar epistolæ

# FLODOARDI HIST.

ad Odonem regem pro obtinenda ab ipsis canonica electione à se missę & exhortans vt vnanimes cum sancti Spiritus adiutorio congregati magnopere satagant, & Dei clementiam attentissimè implorēt, vt eorum pastorali dignetur adesse electioni. FRATRES Corbeiacēsis cœnobij litteris suę visitans admonitionis, redarguit & vehementer increpat super abiectione sui abbatis, quem graui correptum infirmitate crudeli abdicauerant temeritate, nec eum ad ipsos venientē saltem vt peregrinum susceperant, aut eivllam humanitatem impenderant, sed euī de communi habitatione perturbantes in vilissimo extra claustra monasterij loco retruserant, & communi statuto firmauerant, vt ad eum visitandum vel consolandum venire nullus auderet: sed neque moriēs communi sepultura dignus haberetur. Vnde admirans talem sensib. eorum obrepere potuisse improbitatem, & Apostolicas atque regulares super obedientia præpositis exhibenda proponens præceptiones, ostendit non eis licuisse abbatem reglariter electum & Archiepiscopi ordinatione rationabiliter institutum, ita cō-

tra fas omne dehonorate, & diuina humanaque in eo iura vel instituta conuelere atque confundere, cùm non sit in eo-rū arbitrio vel potestate, cùm voluerint, abbatem deponere, & alium ad libidinem suæ voluntatis instituere. Proponit etiam maledictionem Cham, qui pudenda patris irrisit, & eiusdem complices eos ostēdit esse maledictionis, ac proinde interposito ordinis ipsorum periculo monet, auctoritate & ministerio sibi à Deo iniūto præcipiens, vt ab hac pertinacia resipiscant, eundemque sui loci patrem sicut abbatem honorent ac diligent; donec si conualuerit, & ipse tale onus ferre non potuerit, ipse ad regem excusaturus accedat, vt eius preceptione & Archiepiscopali auctoritate ipsius in loco alias substi-tuatur abbas.

*De rebus quibus Episcopium auxit, &ceteris bonis quæ egit. Cap. VIII.*

**M**ulta deniq. bona in hac sede Remēsi Pr̄sul hic operatus est. nam & Episcopium rebus impetratis pluribus tam monasterio Auennaco, quam nonnullis

## FLODOARDI HIST.

aliis à regibus, ac diuersis personis obtentis possessionibus, amplificauit, atque diuersis muneribus & ornamētis hanc Remensem Ecclesiam decorauit. Vrbem quoque, cuius murum ob ædificationem basilicæ Dei genitricis Ebo destruxerat, iste nouo circumdedit muro. quædam etiam castella à nouo instituit, Almōtem scilicet, & aliud oppidum apud Sparnacū, quod Odo rex, quia descivuerat ab eo propter euectionē Caroli, subuertit. Venerabile quoque beatissimi Remigij corpus ab Orbacensi monasterio Remensem reuocauit ad vrbem. In qua relatione multa & magna sunt ostensa miracula superiùs à nobis partim declarata. Eo tempore Normannis Francorum terras infestantibus, & diuersa loca depopulantibus, hic Pontifex plures tam sacerdotes quam ceteros clericos & monachos ad se vnde cumq. cōfluentes benignè suscepit, & paternè fouit. Inter quos etiam monachos S. Dionysij cum ipsius martyris pretioso corpore, aliorumque sanctorum pignerbis recepit, & aluit. Corpus etiam beati Calixti, concessa sibi vel Ecclesiæ Remensi abbatia eiusdem sancti, Remis deduci fecit

fecit, & post altare sanctæ Mariæ venerabiliter collocauit, iuxtaque illud pignera beati Nicasij, & sanctæ sororis eius Eutropiæ ab Ecclesia tituli sancti Agricolæ honorifice delata constituit.

*De sancto Gibriano & fratribus eius.*

*Cap. IX.*

**D**elata sunt etiam tunc temporis ad Ecclesiam beati Remigij membra S. Gibriani à pago Catalaunensi, vbi peregrinatus fuisse noscitur & humatus. Aduenerat siquidem in hanc prouinciam septem fratres ab Hibernia peregrinationis ob amorem Christi gratia. hic scilicet Gibrianus, Tesanus, Tresantus, Germanus, Veranus, Abranus, Petranus, cum tribus sororibus suis Frauda, Promptia, possenna eligentes sibi super fluuium nomine Matronam opportuna degendi loca. Quorum hic Gibrianus sanctus sacerdos quendam vicum elegit ad habitandum Cosla vocatum, vbi plurimis annorum curriculis sobrie, iuste, & piè viuens, usque ad exitum vitæ bonum studuit certamen certare, Cuius corpus primum iuxta publicum fera-

# FLODOARDI HIST.

tur aggerem fuisse sepultum. vbi postea supra tumbam ipsius est oratoriæ ædicula constructa, ob insignia scilicet quædam miraculorum ibidem manifestata. Ad quam confluere populi solita fuerat frequentia, maximè cùm depositionis eiusdem celebrarentur festa. Multa namque inibi sanitatum tribuebantur remedia. ex quibus quædam habentur descripta, sed plurima celantur ignota. Tres tamen mulieres nominibus adscriptis ibidem notantur illuminatæ. Cuidam præterea nomine Grimoart manus cum integra est sanitate restituta. Tēpore denique Regis Odonis, grassante Normānorū crudelitate, terrasque Francorum vastante, huius sancti Ecclesiola igne cremata est cum aliis multis eiusdem pagi. Post cuius combustionē sæpius auditæ feruntur voces psallentium personarum non apparentium: luminaria tamen quædani noctib. inibi videbātur ardentia. Cúmq. fama huiusmodi virtutum circumquaq. percrebuisset, superno duxus amore, sanctique veneratione Hædericus religiosus Comes accessit ad Rodoardum Episcopum Ecclesiæ Catalaunicæ, obnixè flagi-

tans: , vt quia locus ille , vbi hoc sa-  
crum corpus subudio iacebat , funditus  
erat destructus , daret ei licentiam illud  
transferendi , vbi deuotiùs & venerabi-  
liùs seruari valuisset . Qui dum diu persi-  
stens in precibus tandem suæ petitionis  
obtinuissest effectum , vocato nauta fertur  
ei naulum dedisse eo tenore , vt noctu  
ante galli cantum ad oram fluminis eius  
præstolaretur aduentum . Cúmq. statuto  
noctis tempore viri tres cum quodam sa-  
cerdote adessent fluuij ripæ missi ab hoc  
Comite , nauta defuit naue ylteriori defi-  
xa fluminis oræ . His quoq. viris aduentū  
nauigeri diu præstolantib. & vicissim cla-  
mantib. cùm nemo eis respōderet , dolore  
perculti corruunt in terram proni , de-  
uotè precantes vt si Deo placitum foret  
corpus illius sancti de loco eodem trans-  
ferri , aliquibus id eis dignaretur ostendere signis . Moxque nauis soluta diuina  
virtute nexu , quo tenebatur affixa , ripæ  
qua expectabatur mirabiliter accedit ap-  
pulsa . quod admirando perspicientes &  
maximas Deo gratias referentes , ascen-  
dunt nauem , de voluntate Dei securio-

## FLODOARDI HIST.

res effecti. Accedentesque ad locum se-  
pulcri, & aperto saxeō in quo sacra mem-  
bra iacebant sarcophago, reuerenter ele-  
uant, transponentes hæc in præparato ad  
id opus nouiter scriniolo ; sicque cum  
ingenti gaudio remeantes ad nauem  
transeunt celeriter flumen , hoc pignus  
cum laudibus deferentes ad vicum Bal-  
biacum , vbi per triennium constat ho-  
norabiliter conseruatum. Post hæc ad  
Ecclesiam beati Remigij honorificè est  
delatum , & custodi Ecclesiæ deuotè  
coimmissum , iuxtaque sepulcrum huius  
sanctissimi patris honorificè collocatum.  
Post biennium præfatus Comes cum v-  
xore sua Hérisinde domnum Fulconem  
præsulem humiliter expetiit, postulans ut  
ei locum sepulturæ concederet in dexte-  
ra huius Ecclesiæ parte , iuxta ostium  
cryptæ quo impetrato , & altari statuto,  
atque argenteo decore cooperto, illic de-  
center hæc venerabilia deponuntur mem-  
bra. Denique postquam à præfato sepul-  
ture suæ sublata sunt loco, quædā mulier  
cœca, Erentrudis nomine, illò candelam  
deferens accessit impetrandæ causa me-  
delæ. At comperto sacrum corpus inde

sublatum penitus esse, nimio angore affe-  
cta cœpit flendo cōqueri; cur sanctus hic  
Domini abinde se permisisset auferri, &  
cur deseruisset vicinos, quibus beneficia  
solitus erat præbere diuina. Subuenitur er-  
go sibi gemitibus exposcens, visum sibi  
est proficisci debere ad vicū Matugum,  
vbi frater eius sanctus quiescēbat. Veranus.  
Ad cuius sepulcrum candelam po-  
nens, seseque in oratione prosternens,  
cœpit flendo vtrumq. iuuocare fratrem.  
Dumque sancti nomen crebro repetit  
Gibiani, cœpit caligo albuginis abocu-  
lis eius abrumpi, sicque diuina propitiante  
pietate prisco redonatur lumine. Præ-  
fatus denique Praefub honorabilis Fulco  
sollicitus circa Dei cultum & ordinem  
Ecclesiasticum amore quoque sapientia  
ferueris, duas scholas Remis, Canonicorum  
scilicet loci, atque ruralium clericorum  
iam penè delapsas restituit, & eu-  
cato Remigio Antisiodorensi magistra,  
liberalium artium studiis adolescentes  
clericos exerceri fecit, ipseque cum eis  
lectioni ac meditationi sapientia operam  
dedit. Sed & Hucbaldum sancti Amandi  
monachūm, virū quoque disciplinis so-

## FLODOARDI HIST.

phicis nobiliter eruditum accersiui ; & Ecclesiam Remensem præclaris illustrauit doctrinis.

## De interemptione Fulcanis Archiepiscopi.

Cap. X.

**A**ccidit autem ut abbatiam sancti Vedasti, quam Balduinus Comes tenebat, cum Atrabatensi castro rex Carolus pro infidelitate Balduini ab eo auferret, atque huic Præsuli eam concederet, Altmaro quodam Comite abbatiam sancti Medardi tenete : quam sibi visum est opportunity gratia cum eodem Comite commutare debere : quod & cedit. Accipit itaque ab eodem Altmaro abbatiam sancti Medardi, & dedit illi abbatiam S. Vedasti, receptione per vim obsidionis à Balduino Atrabatensi castro. Cuius anxietatis dolore succensus tam Balduinus, quam omnis eius comitatus, dum querunt qualiter vlcisci se possint, amicitiam cum eodem Præsule se fingunt resarcire, querentes locum ultionis, explorantesque quomodo à metatu suo ad regis colloquium stipatoribus vallatus pro-

ficisci soleret: quadā die, dum paucis admodū comitatus regis peteret alloquiū, eum in via duce quodam Vvicemaro aggredientes intercipiūt. Et quidem primū quasi de amicitia & recuperatione Balduini affantur. demum verò improuisum lanceis impetunt , prosternunt, ac perimunt . Quidam verò suorum se se ob nimium eius amorem super ipsum prosterentes pariter cum eo trāfixi & interempti sunt. Cæteri qui superfuere , his qui ad hospitalia remanserant, hæc maximi doloris sui nuncia portant. Qui rei nouitate perculsi, armisque muniti percussores Episcopi conantur vltione adoriri. Quibus minimè repertis , corpus examine immensis euillantes plangoribus leuant, & cum ingeniti suorum omniū luctu Remensem ad urbem deferunt. Ibi tandem lotum & dignis exequiis honoratum decenti est sepulturæ mandatum. Cuius Antistitis hoc habetur Epitaphium.

*Hoc tumulo magni Fulconis membra teguntur,  
Remorum sedis Praefulis egregij.*

*Germine nobilium quem Francia prœulit ortum,  
Anlaque de scholis sumpfit & excoluit.*

# FLODOARDI HIST.

Hinc Deus assumptum statuit virtute probatum,  
Ecclesiae speculum, pontificemque pium.  
Septenos denosque simul cui præfuit annos,  
Tres menses, denos insuper atque dies  
Auxit Episcopum superaddens plurima rerū  
Vrbis & istius mœnia restituit.  
Orbis honor, patris tutor, pietatis amator,  
Pro studio pacis confoditur iaculis.  
Septenū denumque diem iam mensis agebat  
Iunius, ut diramorte peremptus abit.  
Cui matris domini, pariter quoque Præfulis almi  
Remigij pietatis obtineat requiem. Amen.  
Denique Vvinemarus eius interceptor ab  
Episcopis regni Francorum cum suis cō-  
plicibus excommunicatus & anathema-  
tizatus, in super insanabili à Deo percus-  
sus est vulnerē, ita ut computrescentibus  
carnibus & exundante sanie viuus deuo-  
raretur à vermis, & dum propter im-  
manitatem fœtoris nullus ad eum ac-  
cedere posset, miserrimam vitam misera-  
bili decessu finiuit.

*De præsulatu domni Heriuei.*

Cap. XI.

**S**equitur in Pontificatu Remensi Do-  
mnus Heriueus, ex aula quoque re-  
gis ad Episcopatum assumptus, vir gene-  
re nobilis, nepos videlicet ex sorore Huc-  
baldi comitis, qui iuuenis quidem ad hūc  
prouectus est honorem, ex sequentibus  
& rite celebrantibus eius ordinationem  
Riculfo Suessorum Episcopo, Dodilo-  
le Cameracensi, Otgario Ambianen-  
si, Mancione Catalatinensi, Rodul-  
fo Laudunensi, Ofrido Siluaneſten-  
si, cæterisque Diœcesaneis consensum  
præbentibus, & decretum huius ordina-  
tionis corroborantibus. Qui mox huic  
adeo gradus fese exhibere studuit ha-  
bilem, bonis omnibus præbens amabi-  
lem, ipsis etiam senibus imitabilem, be-  
nignus amator existens pauperum, lar-  
gus solator religiosorum, multumque  
misericors recreator indigētum misero-  
rum. Ecclesiasticis ad primē cantilenis  
eruditus, ac psalmodia præcipuus, & hu-

## FLODOARDI HIST.

ius exercitatione limatus, animo vultuq.  
iocundus, suavis atque mitissimus, omni-  
que bonitate conspicuus, pater cleri, at-  
que totius populi pius patronus, tardus  
ad irascendum, & velox ad miserandum:  
amator Ecclesiarum Dei, & fortissimus  
ouilis sibi commissi cum Dei virtute de-  
fensor. recepit denique res diuersas &  
villas Ecclesiæ, quas antecessor suus per  
precarias siue præstarias diuersis con-  
tulerat personis. Cui sedula intentione  
sestanti spiritualia affluenter exuberabant  
temporalia. quæ ipse honesta dispensa-  
bat prudentia. disponens competentibus  
Episcopium ministerialibus, ipse oratio-  
nibus incessanter intentus. Replentur igi-  
tur Ecclesiæ diuersa bonis uberrimis tam  
horre quam promtuaria: disponuntur  
cuncta tum rationabiliter tum misericor-  
diter prædia: sed & quædam reparantur  
ab eo vel etiam instituuntur munici-  
pia. invenit enim quod non possit possidere

*De relatione beati Remigij ad monasterium  
suum. Cap. XII.*

**H**ic Præsul corpus beati Remigij, quod eatenus in ciuitate seruabatur locatum post altare Dei genitricis maioris Ecclesiæ, ad basilicam sepulturæ ipsius sancti referre disposuit. Erat autem hemale tempus, & ad celebrandam Domini natalis solemnitatem tam rex Carolus, quam nonnulli proceres eius in hanc conuenerant urbem. Cumque his diebus multis imminentibus imbribus nimium per totam urbem, & circumquaque haberetur lutum, conqueri multi cœpere, qualiter illud sanctum corpus tunc ad locum destinatum valerent efferre. Factum est autem, ut nocte post sanctorū Innocentium natale, cuius inseguente die id operis disponebatur expleti, Borea ex improviso media nocte insurgente totius subito cœni gelaretur immunitas, ita ut humi, limique humore desiccato, per glacie repente data superficiem sicco, liberoque vestigio membra sancti valerent.

# FLODOARDI HIST.

valerent deferri Pontificis. At ubi extra ciuitatem ventum est ad locum, unde monasterium ipsius directo iam petetur itinere, claudus quidam, de quo iam supra retulimus, virtute diuina electus, & incolumitati est restitutus. Vbi cum multis haberetur populus, turbis vnde confluentibus, principi Burgundiæ Ricardo vaginæ auro exornatæ, gemmisque decenter exsculptæ, agminis densitate stipato abscinditur ab altero, quas quidam negotiator emptas per diuersa detulit fora, nec alicubi venundare potuit, donec post annum ad eundem principem in Burgundiam retulit, quas ille cum gratiarum actione & sancti Remigii benedictione receperat.

De reparatione castri Mosomi, aliarumque munitionum quarundam Ecclesiarum.

Cap. XIII.

**H**ic Pontifex castrum Mosomum reparatis, muniit muris, & Ecclesiam inibi dirutam à novo restaurauit, atque in honore sanctæ Deigenitricis, ut olim fuerat, dedicauit: collatis ibi sancti Victo-

ris ossibus, quæ haud procul ab eo fuerat  
castello reperta. Munitionem quoque  
apud Codiciacum tuto loco constituit,  
atque confirmauit. Aliam nihilominus  
munitionem apud Sparnacum super flu-  
uium Matronam construxit. Ecclesias  
etiam nonnullas, quæ sub persecutione  
Normannorum dirutæ fuerant, restaura-  
ri fecit atque consecrauit. Sed & in Vosa-  
go infra possessionem beati Remigij Ec-  
clesiam construxit, ac per assensum Ma-  
gontiacensis Episcopi depositis inibi  
pigneribus eiusdem sancti dedicauit. Re-  
mis quoque Ecclesiam in honore sancti  
Dionysij extra murum ciuitatis à canoni-  
cis vrbis constructam consecrauit. Vbi  
& membra sanctorum beati Rigoberti  
Episcopi, & sancti Theodulfi abbatis ser-  
uanda deposituit. Cryptam quoq. sub ipsa  
sede maioris Ecclesiæ, quæ diu tellure mä-  
serat oppleta, vbi beatus Remigius se-  
cretò preces Deo fundere fertur affuei-  
se, mundatam & exsculptam in honore  
ipsius sancti præfulvis consecrauit. multis  
quoque donariis Remensem Ecclesiam  
perornauit, coronis argenteis atque lam-  
padibus tam aureis quam argenteis illu-

# FLODOARDI HIST.

minauit. Aliis etiam vasis vtriusque huius pretiosi metalli, sed & gemmis locupletauit. Insuper & altare in medio chori sub honore sanctæ Trinitatis edidit atque dicauit, & tabulis argento coopertis circumdedit. Crucem quoque maiorem auro cooperuit, & gemmis cum sacrosanctis pignoribus decenter insigniuit. Ornamentis etiam holosericis quampluribus almam decorauit aulam. Mihi quoque & cæteris tam clericis canonicis, quam monachis, & sanctimoniis omnibusque pro diuersis eum potentibus necessitudinibus multa largitus est bona.

*De synodalibus conciliis habitis, & Normannorum conuersione vel expeditione contra Hungaros. Cap. XIV.*

**C**onuentus denique synodales sape cum Coepiscopis suæ Diœceseos habuit. In quibus de pace & religione sanctæ Dei Ecclesiæ, statuque regni Francorum salubriter competenterq. tractauit. De Normannorum quoque mitigatione, atque conuersione valde laborauit,

donec tandem post bellum, quod Robertus Comes contra eos Carnotenus gessit, fidem Christi suscipere receperūt, concessis sibi maritimis quibusdam pagis cum Rotomagensi quam pæne deleuerant vrbe, & aliis eidem subiectis. Ad petitionem quoque Vvitonis tunc Rotomagensis Episcopi collecta ex diuersis autoritatibus sanctorum patrum xiii. capitula, qualiter ipsi Nordmanni tractari deberent, eidem Archiepiscopo delegauit. Insuper etiam Romanum Pontificem super huiuscmodi negotio consulere studuit. Ad cuius consulta quæ circa gentis huius conuersionem exequenda forent, insinuare non destitit. Hungaris denique regnum Lotariense deprædantibus, dum Carolus proceres Francorum in auxilium sibi contra gentem ipsam conuocaret, solus hic Præsul ex omnibus regni huius primatibus, cum suis tantum in defensione Ecclesiæ Dei regi occurrit, habens armatos secum, seu fertur mille quingentos.

FLODOARDI HIST.

*De Caroli Regis à suis derelicti sustentatione:  
Cap. XV.*

**S**Equenti verò anno, cùm pæne cuncti Francorum optimates apud vrbem Sueffonicam à rege suo Carolo desciscētes propter Haganonem consiliarium suum, quem de mediocribus eleētum super omnes principes audiebat & honorebat, eum penitus reliquissent, hic Pontifex fidelis & pius atque robustus in periculis semper existens, regem intrepidus ab eodem loco suscipiens ad metatum suum deduxit. Indeque sēcum ad vrbem Remensem perduxit, & per septem fere menses eum prosecutus atque comitatus est, donec illi comites suos, eum dēmque regno restituit.

*De Erlebaldi Comitis excommunicatione vel  
absolutione. Cap. XVI.*

**E**xcommunicauerat hic præful Erlebaldum Comitem Castricensis pagi, propter Remensis Episcopij terram quam peruersit, ibique munitionem quandam super

super Mosam construxerat: indeque frequentia Ecclesiasticæ familiæ mala ingerebat. Insuper & castrum Altmontem furtim irruperat. Sed cum nec ita cessaret a malis que cœperat, pergit Archiepiscopus cum suis ad capiendam munitionem, quam ille construxerat, Maccariisque nominabat. quām per quatuor pœnæ hebdomadas obsidens deferente tandem Erlealdo cepit, & dispositus inibi custodiis Remis rediit. At Erlealdus profectus ad regem, qui tunc morabatur in pago Vvarniacensi contra Henricum principem Transrhensem; ibidem ab hostibus regis sibi superuenientibus interemptus est. Quem tamen postmodum in synodo, quam apud Trossigium idem dominus Archiepiscopus cum Diœcesaneis suis habuit, intercedente rege & obnoxie flagitante à vinculo excommunicationis absoluit.

**D**e obitu Henrici præfulsi. Cap. XVII. A  
Ex crescente denique discordia inter regem Carolum & Robertum, cum  
pœnæ cunctiliegni proceres ad consti-

tuendum regem Robertum apud S. Remigium congregati essent, idem Archiepiscopus languore depresso vita decepit; tertia die scilicet postquam Robertus rex factus fuerat, quarto vero die antequam vicesimum secundum sui Episcopatus expleret annum. Contigit autem ut ipsa die sui decessus plures qui aduenerant Episcopi, Remensem ingrederetur urbem, qui que funus ipsius dignis exequiis celebrantes, cum maximo suorum, sed & exterorum luctu decenti tradidere sepulturam.

*De successione Seulfi Episcopi.*

*Cap. XVIII.*

**S**Vcessit huius praesuli Seulfus, qui tunc sacerbisi huius ministerio fungebantur Archidiaconatus: vir tam Ecclesiasticis, quam saecularibus disciplinis sufficienter instructus. quique apud Remigium Autiisiodorensem magistrum in liberalibus studiis dederat artibus. Quo per consensum & iussionem Roberti regis ab Abbone Suissonico, ceterisque Remensis prouinciae Praesulibus ordinato.

Episcopo, delati sunt Odo frater quoniam Heriuei Archiepiscopi, & Heriueus nepos ipsius apud eundem Praesulem, quod fidelitatem quam ei promiserant minimè seruarent. Quia de re quia noluerunt ad reddendam venire rationem coram eodem Pontifice, vel singulari certamine cum accusatoribus decernere, sublatis libri Ecclesiae possessionibus, quas plures ex hoc retinebant Episcopio, per Heribertum Comitem deducti sunt ad Robertum regem, & sub custodia usque ad mortem regis Roberti, Odo quidem penes eumdem Heribertum, Heriueus vero Parisiis detenti sunt. Fertur autem tunc ab hoc Archiepiscopo, & a consiliariis suis, Heriberto Comiti depactum, de electione filij sui in hac sede pro predictorum virorum expulsione. Hic denique Praesul Legatos Huius Ecclesiae Romanam dirigens pro consilenu Papae Ioannis in ordinatione sua, pallium ab eodem sibi missum cum litteris priuilegijs huius sedis suscepit.

De Synodo quam habuit & cæteris actibus,  
Vel fine ipsius. Cap. XI.X.

**H**IC etiam Synodum habuit in villa Trosleio cum Episcopis Remensis Dioceſeos, vbi affuere nonnulli quoque Comites. in qua & Isaac Comes ad satisfactionem venit pro his, quæ prauè perpetraverat aduersus Ecclesiam Cameracensem, quoddam castellum Stephani præfulis eiusdem urbis dolosa comprehensum peruatione succendens. Pro quo facinore vadatus in hac synodo, centum libras argenti pacatur cum præfato Episcopo, satagente Heriberto & aliis qui aderant Franciæ Comitibus. Hic præfulus monasterium sancti Remigij, cum adiacentibus Ecclesiis, vel domibus muro cingens, castellum ibidem instituit, domum Episcopalem cameris reparans, picturis excoluit. Fecit & calicem aureum maiorem cum gemmis in honore Dei Genitricis pondo decem librarum. sed Scalia quædam Ecclesiæ præparauit ornamenta. Ciborium quoque super altare sanctæ Mariæ argento aggressus est ope-

rire. quod opus morte præuentus explere  
nequiuit. Fertur autem veneno-potatus.  
a. domesticis. vel familiaribus. Heriberti  
Comitis vitam finiuisse.

*De electione Hugonis filij Heriberti.*

*Cap. XX.*

**N**ec mora post obitum ipsius Heribertus Comes Remis venit, aduocas Abbonem Episcopum Sueffonicum, & Bouonem Catalaunicum. Quibus sibi iunctis, tractans super electione rectoris huius Remensis Ecclesiæ, tam clericos quam laicos ad voluntatem suam intendere fecit. Sequentes igitur eius consiliū, ne forte per extraneas personas Episcopatus diuideretur, eligat filium ipsius nomine Hugonem admodum parvulum, qui nec adhuc quinquennij tempus explesse videbatur. Quo facto ad regem properant, eius auctoritatis impetrandæ gratia. Rodulfus igitur rex hac electione comperta, præfatorum Episcoporum consilio Remensem Episcopatum committit Heriberto, æquitatis censura di-

Y y iii.

sponendum atque regendum ab ipso.  
Qui etiam legatos Ecclesiæ cùm Abbo-  
ne præsule Romam mittere satagit, huius  
electionis decretum secum ferentes, &  
assensum Papæ super ea petentes. Ioan-  
nes itaque Papa interueniente Abbone  
præsule petitioni eorum consensum pre-  
bens, Episcopium Remense Abboni E-  
piscopo delegat, quæ sunt Episcopalis  
ministerij ab ipso in eodem Episcopio  
tractanda atque finienda decernens. He-  
ribertus itaque Comes potestate potitus  
Remensis Episcopij, iniuste priuauit tam  
me, qui nō interfueram præmissæ electio-  
ni suæ, quām nonnullos alios & clericos  
& laicos beneficiis possessionum Eccle-  
siasticarum, quibus à præcedentibus E-  
piscopis munera videbamur obsecun-  
dationis gratia. quæ pro libitu suæ volū-  
tatis quibus sibi placnit impertiuit. Nec  
longum postea tumultu infra claustrum  
canonicorum inter clericos exorto, su-  
peruenientibus quibusdam militib. cum  
armis, duo interempti sunt ibidem cleri-  
ci, quorum alter Diaconus, alter habeba-  
tur subdiaconus.

*De infestatione Hungarorum, & discordia  
inter Rodulfum regem, & Heribertum  
Comitem. Cap. XXI.*

H<sup>V</sup>ngaris Rhenum transgressis, & vi-  
que in pagum Vonzensem depopu-  
lationibus incendiisq. bacchantibus, cor-  
pus sancti Remigij, aliorum quoq. quo-  
rumdam sanctorum pignera Remis sunt  
à suis locis delata. Sequenti denique an-  
no siuultas inter Rodulfum regem, &  
Heribertum Comitē exoritur pro Lau-  
dunensi Comitatu, quem Heribertus O-  
doni filio suo dari petebat, concedente  
illum rege Rotgario Rotgarij Comitis  
filio. Acies ignea Remis in cōelo visae  
quadam Dominica die in Martio mense.  
Cui signo pestis è vestigio successit, quasi  
febris & tussis, quæ prosequente quoque  
mortalitate per cunctas Germaniae Gal-  
liaque gentes desæuiit. Heribertus Cō-  
mes legatos suos trans Rhenum dirigit  
ad Henricum: per quos ad ipsius euoca-  
tus colloquium properat cum Hugone  
Robertii filio, pactoque inter se fœdere,  
muneribus Henricum honorant, & ho-

# FLODOARDI HIST.

norantur ab ipso. Synodus sex Episcoporum Remensis Dioceſeos apud Troſleiū habita Heriberti Comitis iuſſione conuocata, rege tamen Rodulfo contradicente patrata eſt. Post quā synodum Heribertus Carolum de custodia, in quā eum detinebat, eiecit, & ad sanctū Quintinum deduxit. Indeque cum eodem Carolo Normannorum colloquium expeſtiit. vbiſe Vvillelmus, filius Rollonis principis Normannorum, Carolo commendauit, & amicitiam cum Heriberto firmauit. Deinde Remisveniens cum Carolo Heribertus Comes, litteras Romam Ioanni Papæ dirigit, significans ei de reſtitutione & honore Caroli, ut ille ſibi etiam ſub excommunicationis interminatione mandauerat, ſe pro viribus de certare. Reuersus autem missus, qui eaſdem pertulerat litteras, nunciat Ioannē Papam retruſum in custodia detineri à Vvidone regis Hugonis fratre. Heribertus Comes Lauduno potitus, exinde ad placitum Normannis obuiam proficiſcitur, amicitiamque cum eis componit. filius tamen ipsius Odo, quem Rollo habebat obſidem, non illi redditur, donec

se committit Carolo pater, cum aliis qui-  
busdam Franciæ Comitibus & Episcopis.

*De introductione Odalrici Aquensis Episcopi  
Remis, & redactione sub custodia.  
Caroli Regis. Cap. XXII.*

Per idem ferè tempus Odalricus A-  
quensis Episcopus, qui ob persecutio-  
nem Sarracenorum à sede sua recesserat, in  
Ecclesia Remensi recipitur ab Heriberto  
Comite, ad celebrandum Episcopale dun-  
taxat ministerium vice Hugonis ipsius  
Comitis filij, tunc adhuc paruuli; con-  
cessa eidem Præsuli abbatia sancti Timo-  
thei, cum unius tantum præbenda cleri-  
ci. Hugo & Heribertus Comites ad col-  
loquium proficiscuntur Henrici. Vnde  
reuersi pergunt obuiam Rodulfo regi.  
Rursusque Heribertus committi se illi,  
redacto iterum sub custodia Carolo. At  
Rodulfus rex Remis veniens, ubi Caro-  
lus custodiebatur, pacem fecit cum illo,  
humilians se ante ipsius præsentiam, &  
reddens illi Attiniacum fiscum. muneri-  
bus quoque quibusdam regiis eundem  
honorat. Heribertus Comes Victoriacū

FLODOARDI HIST.

castellum Bosonis fratris Rodulfi regis capit. Deinde cum Hugone Monasterio-lum munitionem Erluini Comitis iuxta mare sitam obsidet, obsidibusq. tandem acceptis ab obsidione discedit.

*De similitate inter Hugonem & Heribertum  
Comites, ac Rodulfum regem exorta.*

*Cap. XXIII.*

**N**E longum, simultas inter eosdem Comites, Hugonem scilicet ac Heribertum exoritur, recepto Erluino ab Hugone cum terra sua, & Hilduino, nec non & Arnaldo, qui erant Hugonis, ab Heriberto. Indeque diuersi motus agitantur bellorum per Franciam inter Hugonem & heribertum. Cuius rei gratia Rodulfus rex de Burgundia veniens, pacem inter eos atque Bosonem multo labore per diuersa placita componit, & Heribertus Bosoni Victoriacum reddit. Paucis autem diebus pace seruata, Heribertus Anselmum Bosonis subditum, qui praedictum custodiebat castrum, cum ipso castello recipit: & Codiciacum sancti Remigij municipium illi cum alia terra

ECCLESIA REM. LIB. IV. 358  
concedit. Nec longum, Bosonis fideles  
oppidanorum proditione Victoriacum  
recipiunt; & Mosomum fraude perua-  
dunt. At Heribertus à quibusdam Moso-  
mensibus euocatus superuenit inspera-  
tus, transmissaque Mosa vadis inopinatis,  
& intrans oppidum porta latenter à ciui-  
bus aperta, milites Bosonis, qui ad custo-  
diam loci residebant, ibidem omnes ca-  
pit. Eodem tempore ante Natalem Do-  
mini, remis infra & circa Ecclesiam san-  
ctæ Mariæ lumen magnum ab Aquilonari  
& Orientali parte paulo ante initium  
diei apparens, ad Australiem partem per-  
transisse visum est. Anno post hunc Heri-  
bertus Comes à rege Rodulfo desciscit,  
& milites ipsius ab urbe Remensi profe-  
cti quoddam hugonis castrum super Vi-  
dulam situm, nomine Brainā, quod idem  
Hugo tulerat ab Episcopo rotomagensi,  
capiunt ac dirimunt.

*De ordinatione domni Artoldi Episcopi.*  
*Cap. XXIV.*

**R**Odulfus rex litteras Remis mittit ad  
clerum & populum, pro electione

## F L O D O A R D I H I S T.

Præsulis celebranda, ad quas illi respondent, id agere se non posse saluo suo electo & electione quam fecerant permanente. Interea Heribertus Comes ad Henricum profectus, ei se se committit, & exercitus regis atque Hugonis Remensem & Laudunensem deprædantur pagū: obsessaque ciuitate Remorum tertia tandem rex potitur obsidionis hebdomada, aperientibus sibi militibus Ecclesię. Coniunctis igitur sibi nonnullis Episcopis ex Francia vel Burgundia, facit ordinari hac in sede præsulem Artoldum quendam ex cœnobio sancti Remigij monachum. Exinde rex pergens Laudunum, obsidet inibi Heribertum, qui aliquandiu resistēs petit demum egrediendi locum. quo accepto, recedit à Lauduno dimissa uxore sua in arce, quam construxerat ipse infra idem castrum, & ad quam postea capiendam maioris laboris & moræ opus regi fuit. Artoldus Episcopus post annum ordinationis suæ pallium suscipit missum sibi per legatos Ecclesiæ Remensis à Ioanne Papa, filio Mariæ, quæ & Marotia dicebatur, vel ab Albérico patricio fratre ipsius Papæ, qui evīdem Ioannem fra-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 359  
trem suum in sua detinebat in sua detine-  
bat potestate, & prædictam matrem ipso-  
rum in custodia clausam tenebat: Hugo-  
nem quoque regem Roma depulerat.  
Rodulpho rege præsidium Heriberti, quod  
dicitur castellum Theoderici, obsidente,  
congregatis ad hanc obsidionem nonul-  
lis Franciæ & Burgundiæ Præsulibus, ibi-  
dem celebrari visa est synodus, præsiden-  
te eidem Teutilone Turonensi Antistite,  
& Artoldo Remensi. Quique tunc Hilde-  
garium Beluacensi vrbi ordinavit Episco-  
pum. Eodem quoque anno Fulbertum  
Cameracensis vrbis præfulem consecra-  
uit.

*De signis Remis visis, & morbis inde secutis.*  
Cap. XXV.

**S**Equenti anno igneæ Remis in cœlo  
discurrere viæ sunt acies, & iacula que-  
dam, sed & serpens igneus per cœlum  
celeri deferri meatu. moxque subsecuta  
pestis diuersis affecit humana corpora  
morbis. Anno post istum secuto synodus  
septem Episcoporum apud sanctam Ma-  
cram, Artoldo Episcopo vocante, conue-

nit: in qua prædones & Ecclesiasticarum rerum peruersores ad satisfactionem venire vocantur.

*De receptione Ludouici post mortem Rodulfi regis. Cap. XXVI.*

**A**NNO deniq. subsequente, defuncto fratre Rodulfo, Hugo Comes trans mare mittit pro accersiendo Ludouico Caroli filio, quem rex Alstranus auunculus ipsius nutriebat. qui que accepto iure-  
jurando à Francorum Legatis, eum in Franciam dirigit. Cui Hugo, cætetique Francorum proceres ad eum suscipien-  
dum profecti, mox nauem egresso in ipsis littoreis à renis apud Bononiā se se com-  
mittunt, ut erat vtrimeque deactum. In-  
de Laudunū deductus ab ipsis regali be-  
nedictione ditatur, vngitur, atque coro-  
natur ab Artaldo Archiepiscopo, presen-  
tibus regni principibus, & Episcopis am-  
plius viginti. Episcopatus etiam Laudu-  
nen sis datur Rodulfo eiusdem loci pres-  
bytero cōcorditer à ciuib. suis electo, quē  
præfatus quoq. ordinavit Archiepisc. Sed  
& per alias Remensis Diœceœeos sedes,

excepta Catalaunensi & Ambianensi, diuersos ordinavit Episcopos: Heriberto denuo cum hugone pacato, homines eiusdem Heriberti Comitis quoddam castrum Remensis Ecclesiae, quod vocabatur Causostis, super Matronam fluuium ab Artaldo Praesule constructum, pro mente quodam Vviperto capiunt, & Ragembertum Artoldi praefulsi consobrinum, qui eidem praeerat munitioni, comprehendunt, circumpositasque villas Ecclesiae crebris depraedantur infestationibus: Interea rex Ludouicus accersitus ab Artaldo Episcopo Laudunum venit, & arcem nouam inibi nuper ab Heriberto editam vallat obsidione, multisque tentatorum machinis muro, tandemque suffosione diruto magno capit irruptum labore: Corbanacum quoque castrum, quod pater eius sancto Remigio tradiderat, quodque sibi monachi ipsius monasterij commiserant, ab Heriberti subiectis bellando receperit, & homines Heriberti quererant in eo comprehensos, rogante Artaldo Praesule, saluos iabitem permisit.

*De excommunicatione Heriberti Comitis.*  
Cap. XXVII.

**A**rtoldus denique Episcopus cum quibusdam aliis Episcopis colloctus, Heribertum qui oppida quædam villasque Remensis Ecclesiæ peruerserat ac detinebat, in præsentia quoque regis excommunicat. Post hæc rex Ludouicus dedit Artoldo Episcopo, ac per eum Ecclesiæ Remensi, per præceptionis regiæ paginam Remensis urbis monetam iure perpetuo possidendam. Sed & omnem Comitatum Remensem eidem contulit Ecclesiæ. Artoldus Episcopus Causistem munitionem obsidet. quam quinto tandem die Ludouico rege illuc veniente hi qui erant intus reddentes deserunt. Nec longum, subuersa funditus ab his qui receperere dissipatur. Missi Hugonis ad regem veniunt, & de pace cum eis rex inter Artoldum præsulem & Heribertum laborare studet. Deinde ad castrū quoddam quod Heriueus nepos Heriuei quondam Archiepiscopi super fluuum Matronā tenebat, vnde & villis Episcopij Remensis circumquaq.

circumquaque positas deprædabatur, proficiscitur cum Artoldo episcopo. nec mora obsidibus acceptis ab ipso Heriueo reuertitur Remis. pergensque in crastinum ad sanctum Remigium, se se ipsius sancti cōmittit intercessionibus, promittens vadibus libram argenti se daturum annis singulis. Monachis quoque eiusdem loci præceptum de eodem castello dedit immunitatis.

*De expulsione domni Artaldi ab Urbe Remensi. Cap. XXVIII.*

**H**ugo princeps filius Rotberti, iunctis sibi quibusdam Episcopis tam Franciæ quam Burgundia, cum Heriberto Comite, & Vvillelmo Normannorum principe Remensem obsidet urbem, sextaque obsidionis die deferente omni pæne militari manu Artoldum Episcopum, & ad Heribertum transeunte, idem Comes Heribertus urbem ingreditur. Artoldus præsul ad sanctum Remigiū euocatione procerum & Episcoporum profectus, persuasus est vel cōterritus à principibus, Episcopij se procuratione vel po-

## FLODOARDI Hist.

testate abdicare. concessaque sibi abbatia sancti Basoli, & Auennaco monasterio, ad sanctum Basolum commoraturus abscessit, post annos octo & menses septem in Episcopatu exactos. Hugo & Heribertus locuti cum quibusdam Lothariensibus, ad obsidionem Lauduni cum Vvillelmo proficiscuntur, relicto remis Hugone diacono Heriberti filio, iam pridem ad Episcopatum ipsius urbis euocato. quique tertio postquam regressus est mense presbyter à Vvidone Suessonico praefule ordinatus est, expletis postquam fuerat electus annis quindecim, quos Autiliodori commorans egerat litterarum studiis occupatus apud Vvidonem ipsius urbis Antistitem, à quo & Diaconus ordinatus fuerat. Nam cæteros inferiores gradus ab Abbone Suessonico praefule remis acceperat. Ludouico rege post hęc à Burgundia regesso, Artoldus Episcopus deserens cœnobium sancti Basoli ad eundē regem proficiscitur cum quibusdam propinquis suis, à quibus Ecclesiæ beneficia quæ tenebant Heribertus Comes abstulerat. Mihi quoque Ecclesiam Culmisiaci civici abstulit cum terra bene-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 362  
ficij, quam tunc temporis tenebam. Ego  
denique disponens orationis gratia se-  
pulcrum visere sancti Martini, retentus  
sum ab ipso, clam me quibusdam perso-  
nis insimulantib. apud eum, quod sui cau-  
sa nocumenti, vel filij sui vellem profici-  
isci. & quia renutabam me huic electo no-  
stro committere, nesciens vtrum Deo pla-  
ceret eum praesulem nostrum fore. Sicq.  
plenis quinque mensibus apud fratres  
nostros ipso Comite iubente sub custo-  
dia partim libera sum detentus. Contigit  
autem mihi domina mea beata Dei geni-  
trice intercedente, ut ipsa die conceptio-  
nis & passionis Domini nostri Iesu Chri-  
sti absoluererat a custodia, & die tertia sci-  
licet vi. Kal Aprilis, qua Dominus a mor-  
tuis resurrexit, egressus ipse cum praefato  
electo nostro ad urbem Suessoniam pro-  
fectus sum. Vbi conuenientes Episc. hu-  
ius Dioceseos cum principibus Hugone  
ac Heriberto, tractarunt quid eis esset ar-  
gendum super Episcopali huius Hugonis  
ordinationem. sicque decreuerunt petenti-  
bus quibusdam filiis Ecclesiæ Remensis  
tam clericis quam laicis, eum ordinan-  
dum: asserentibus fautoribus ipsius, quod

# FLODOARDI HIST.

Artoldus nequaquam electus , sed per violentiam fuerit intromissus ; seque Episcopali abdicauerit ditione. Ibi ergo Hugo princeps tunc me per manus accipiens huic hugoni nepoti suo ad benefaciendum commisit. Quique mihi Ecclesiam sanctæ Mariæ dedit in Colrido sitam : terram quoque quam pater suus mihi abstulerat reddidit , & aliam in praedicta villa superadiecit.

*De malis quæ deinceps consecuta sunt.*

*Cap. XXIX.*

**N**ec mora , ciuitatem Remensem à præfato conuentu adeuntes Episcopi prætaxatū electum nostrū in Ecclesia sancti Remigij dignitate sublimant Archiepiscopali. Sub hisdem fere diebus monasterium sancti Theodorici nonnullis illustratur miraculis . de quibus iam quædam supra retulimus , vbi commemorationem eiusdem beati viri fecimus. Ab Ecclesia verò S. Mariæ Remis crux maior , quam dominus Herilieus Archiepiscopus auro cooperuerat , & gemmis ornauerat , à furibus noctu tenebrarum

scilicet amatorib. aufertur. Qua diu qua-  
sita, tandem post annum pars autem gem-  
marumque ipsius multatis reperitur la-  
tronibus. ex quo postmodum auro hic  
Præsul adiecta quadam sui quoque mu-  
neris quantitate, calicem sub honore Dei  
genitricis fabricari fecit. Hugone ac He-  
riberto Laudunum pariter obsidentibus,  
rex Ludouicus sumptis secū quos vnde-  
cumq. colligere potuit, in pagum Porcē-  
se venit. Quo audito Hugo & Heriber-  
tus, scilicet quod rex eis appropinquaret,  
obsidione relicta properant contrā, & in-  
speratum regis inuadentes exercitum,  
nonnullos sternunt, reliquos in fugam  
vertunt. Rex ipse cum paucis eductus à  
Iuis, & eximere se bello coactus, vix eu-  
xit, Artoldo episcopo & Rotgario Co-  
mite comitantibus secum. Artoldus epi-  
scopus perditis rebus, quas ibi habuerat,  
ad hugonem & heribertum accessit ad-  
ductus ab amicis, redditisque sibi ab  
abatiis sancti Basoli & Auennaco cum vil-  
la Vindenissa, & pæcta pace cum hugone  
præsule, ad sanctum Basolum illic habita-  
turus deuenit. Sequenti anno proditores  
quidam Remis reperti & interfecti sunt.

quidam rebus ecclesię priuati ab vrbe de-  
pellūtur. Legati Remensis ecclesię Roma  
regressi pallium deferūt Hugoni Archie-  
piscopo à Stephano Papa transmissum.  
Cum quibus pariter & legatio venit prin-  
cipibus regni, vt Ludouicum regem re-  
cipiant, & sic Legatos suos romam diri-  
gant.

*De occupatione Altmontis castri, vel Mosomi,  
& morte Heriberti. Cap. XXX.*

**A**nno quoque post istum Artolfus E-  
piscopus relicto cœnobio sancti Ba-  
soli ad regem profectus est. At ille pro-  
mittit ei se redditurū Remensem Episco-  
patum. Quique assumptis secum fratrib.  
suis, & aliis quibusdam, qui abiecti fue-  
rant ab Episcopatu Remensi, Altmon-  
tem castrum occupat. Cum quibus rex  
Ludouicus etiam Mosomum aggressus  
repellitur à fidelibus Hugonis Episcopi;  
quibusdam suorum interemptis: subur-  
banas tamen domos quasdam ipsius ca-  
stri succedit. Interea defuncto Heriber-  
to Comite, de recipiendis filiis ipsius à re-  
ge crebra inter ipsum regem & Hugonē

principem versabatur intentio. Quorum rex primùm tunc Hugonem Archiepiscopum, mediatoribus Othonē duce Lothariensium, & Adalberone Præsule, Hugone quoque præcipue Duce insistente recepit eō tenore, ut abbatia, quas dimiserat ad regem profectus, Artoldo Episcopo restituerentur: aliud etiam Episcopium ipsi prouideretur: fratribus quoque & propinquis eius honores, quos ex Episcopatu Remensi habuerant, rediderentur. Postea cæteri quoque filij Heriberti Comitis recipiuntur à rege. Hugo denique Præsul Amblicum castrum cepit atque combussit, quod Robertus & Rodulfus fratres, qui fuerant Remis expulsi, detinebant: vnde & deprædationes per Episcopum Remensem faciebant. Item præfatus Archiepiscopus Altmontem munitionem obsidet, quam tenebat. Dodo frater Artoldi Episcopi. tandemque accepto paruulo ipsius filio obside discedit, rege quoque mandante. Anno sequenti regij milites Episcopatum Remensem deprædantur, & filij Heriberti abbatiam sancti Crispini: Ragenoldus quoque Abbatiam sancti Medardi. sicque

## FLODOARDI HIST.

alterutris debacchantur rapinis atque de-  
prædationibus.

*De obsidione vrbis Remensis ab exercitu Lu-  
domici regis. Cap. XXXI.*

**A**NNO post hunc, qui est huius Præ-  
fulis quintus in Episcopatu, Rex  
Ludouicus collecto secum Normanno-  
rum exercitu Veromandensem pagum  
deprædatur. Assumptoque cum ipsis Er-  
luino cum parte militum Arnulfi, sed &  
Artoldo Episcopo cum his qui dudum  
Remis electi fuerant, Comite quoque  
Bernardo, ac Theoderico nepote ipsius,  
Remorum vallat urbem. vastantur cir-  
cumquaque segetes, villaq. diripiuntur,  
& partim exuruntur, nec non Ecclesiæ  
plures effringuntur. Quotiens pugnatū  
ad portas vel circa murum, vulnerati ex  
vitraque parte non pauci, quidam etiam  
interempti sunt. Hugo deniq. Dux præ-  
liatus cum Normannis, qui fines suos  
ingressi fuerant, eos non modica cæde  
fudit, & è terminis suis eiecit. Post hæc  
Remos ad regem mittit, dans obsides  
ut Ragenoldus ex parte regis ad collo-

quiū sibi occurrat. Quo abeunte, trāt̄at cum eo, vt rex obsides ab Hugone Archiepiscopo accipiat, & ab obsidione Remensi discedat: quatinus idem Præsul denominato placito ad reddēdam rationem de omnibus, quæ rex ab eo quæsierit, accedat. Quibus hoc sibi tenore datis, rex ab obsidione recedit, post quintam decimam qua ciuitas obsessa fuerat diem. Nec multò pōst idem rex à Normannis comprehensus est Rodomi detentus. Hugo Præsul Altmontem castrū obsidens, post septem ferme obsidionis hebdomadas recipit, reddente illud sibi Dodone domni Artoldi fratre, tali sub conditione, vt filium ipsius & filium fratris sui suscipiens idem Præsul, concederet eis terram patrum suorum.

*De restitutione regulæ in monasterio sancti  
Remigij, & constitutione Abbatis  
Hincmari. Cap. XXII.*

**A**DUOCANS denique hic Pontifex ErCamboldum monasterij sancti Benedicti abbatem, regulam monasticam in monasterio sancti Remigij restituere de-

# FLODOARDI HIST.

certat, constituens ibi abbatem Hincmarum eiusdem loci monachū. Regina Gerberga nuper ad Othonē regem fratrem suum legationem direxerat, auxilium deponscens ab eo contra Hugonem principem, cui Laudunum reddiderat ut reciperebat Ludouicum regem, quem Hugo sub custodia receptum à Normannis retinuerat. Qui Otho maximum colligens ex omnibus regnis suis exercitum venit in Franciam, Conradum quoque secum habens Cisalpinæ Galliæ regem. Quibus rex Ludouicus obuiam profectus, satis amicabiliter & honorificè suscipitur ab eis. Sicque pariter Laudunum venientes, considerataque castri firmitate, deuerterunt ab eo, Remēsem aggredientes urbem, quam cingentes obsidione ingenti vallarunt exercitu.

## *Derepulsione Hugonis Episcopi.* Cap. XXXIII.

**V**Idens autē Hugo Präful obsidionē se tolerare non posse, neque tantę resistere multitudini, locutus est cum quibusdam principibus, qui videbantur esse

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 366  
sibi amici, videlicet cū Arnulfo qui eius-  
fororem, & Vddone qui amitam eius  
habebat vxorem, sed & cum Herimanno  
Vddonis fratre quæsiuit, ab eis, quid sibi  
foret agendū. Qui tale consiliū dederunt  
ei, vt egredetur cum suis, & relinqueret  
vrbem, quia id dispositum à regibus erat,  
vt omnimodis expelleretur, neque in-  
teruenire possent apud reges pro ipso  
quin ei eruerentur oculi, si vrbem vi ca-  
pi contigisset. Quo consilio percepto ac  
suis intimato, post tertiam obsidionis diē  
cum pæne cunctis qui secum tunc aderāt  
militibus egressus est. Sicque reges cum  
Episcopis & principibus ingredientes vr-  
bem domnum Artoldum præfulem, qui  
dudum fuerat electus, iterum inthroni-  
zari fecerunt. Quem Robertus Treue-  
rensis Archiepiscopus, & Fredericus Ma-  
gontiacensis accipientes vtraque manu  
eidem sedi restituerunt. Deinde relin-  
quentes Gerbergam reginam Remis,  
ipſi reges cum exercitibus suis terram  
Hugonis ingrediuntur, & grauibus atte-  
runt deprædationibus. Terram quoque  
Normannorum peragranter, loca quæ-  
que deuastant, & inde remeantes ad sua

qui regrediuntur. Anno sequenti rex Ludouicus Mosomum castrum, quod Hugo Remis electus retinebat, obsedit: sed nihil pro votis efficiens, recedentibus tandem post mensem Lothariensib. qui secum erant, ipse Remos reuertitur. Quo ad Othonem regem ad celebrādum Pascha profecto, Hugo princeps à quibusdā præsumptiosè persuasus Remensi cum Hugone Præsule quasi mox capturus aggreditur urbem. frustratoque negotio resistentibus regis & Artoldi Episcopi militibus, octauo postquam aduenerant die illisi recedunt. Defuncto Deroldo Ambianensium præsule Tetbaldus quidam Ecclesiæ Sueffonicæ Archidiaconus ordinatur ab Hugone Ambianis Episcopus. Conuentu placiti regum Ludouici & Othonis super Charam fluuium congregato, res litis inter Artaldum & Hugonem Remensis Ecclesiæ præsules ab Episcopis auditur. Et quia synodus tunc congregata non fuerat, altercatio determinari non potuit: Synodus autem circa medium mensis Nouembris habenda denunciatur. Interim verò sedes Remensis Altoldo cōceditur, Hugo Mosomi re-

morari permittitur. Heriueus nepos Henrui Archiepiscopi habens munitionem quam ædificauerat citra Matronam flum, villas Remensis Episcopij circum-  
quaque sitas deprædabatur, excommuni-  
catus ab Artoldo præsule, pro rebus  
quas inuaserat Ecclesiæ. Contra cuius  
prædones egressi quadam die Ragenol-  
dus Comes, & fratres Artaldi præsulis  
cum quibusdam militibus Ecclesiæ, ipsos  
grassatores in fugam vertunt. Quo audi-  
to Heriueus, armatis quos secum habe-  
bat militibus, egressus à sua munitione  
contra nostros ad pugnam venit, & con-  
gressus cum eis interemptus est cum  
suorum quibusdam, reliqui omnes in  
fugam sunt acti, vulneratis utrimque nō-  
nullis. corpus eiusdem Remos à victo-  
ribus perlatum est. Hugo Præsul assumēs  
secum Theobaldum de Monte acuto, so-  
foris suæ maritum, cum aliis quibusdam  
grassatoribus, in villas Remis conti-  
guas vindemiæ tempore venit. Qui om-  
ne pæne vinum abinde colligentes in di-  
uersos pagos abducunt.

*De Synodo Virduni habita.*

Cap. XXXIV.

**S**YNODUS postea Virduni habetur, præsidente Rotberto Treuirensi præsule, cum Artoldo Remensi, Odalrico Aquensi, Adalberone Metensi, Gozlino Tullensi, Hildeboldo Transthenensi, Israele Britone. præsente quoque Brunone abate regis Othonis fratre. Agenoldo etiam, & Odilone abbatis bus, cum aliis nonnullis. Ad quam Hugo euocatus, missis quoque duobus ad eum deducendum Episcopis, venire noluit. Vniuersa vero synodus Artoldo Remensi regendum decernit Episcopium. Indicitur itaque synodus quæ & conuenit in Ecclesiam sancti Petri in prospectum Mofomi, ex Diœcesi Treuerensi atque Remensi. Veniens autem illuc Hugo Præsul, & locutus cū Rotberto Archiepiscopo, synodum noluit ingredi. Litteras vero quasdam ex nomine Agapiti Papæ misit ad Episcopos per clericum suum, qui eas Roma detulerat, nihil auctoritatis canonicae continentes, sed hoc tantum præ-

cipientes, ut Hugo in Remense redderetur Episcopium. Quibus lectis responde-  
runt Episcopi, non esse dignum vel con-  
gruum, ut Apostolicæ legationis manda-  
tum, quod dudum Rotbertus Archiepi-  
scopus deferente Friderico Magontia-  
ensi Præsule coram regibus & Episcopis  
susceperat , intermitterent propter has  
litteras, quas insidiator & æmulus Artol-  
di Præsulis exhibebat : immo quod regu-  
lariter cœperat canonice pertractaretur.  
sicque præcipitur recitari capitulum xix.  
Carthaginensis Concilij de accusato &  
accusatore. Quo recitato, iudicatum est iu-  
xta definitionem huius capituli ; ut Ar-  
toldo communionem & parochiam Re-  
mensem retinente, Hugo qui ad duas iā  
synodos euocatus venire contempserat  
à communione & regimine Remensis  
Episcopij abstineret, donec ad vniuersa-  
lem synodus se se purgaturus occurre-  
ret. Ipsumque capitulum mox in charta  
describi fecerunt Episcopi coram se, sub-  
iectetes hanc etiam definitionem suam,  
& eidem Hugoni miserunt: qui post alte-  
ram diem eandē chartam Rotberto Pō-  
tifici remisit, hoc verbis remādans, quod

# FLODOARDI HIST.

ipsorum iudicio nequaquam obediturus esset. Interea litteræ proclamationis Artoldi præsulis ad Romanam diriguntur sedem. Dominus igitur Agapitus Papa Vicarium suum Marinum Episcopum misit ad Othonem regem, propter euocandam & aggregandam generalem synodum. litteræ quoque ipsius Papæ mittuntur ab urbe quibusdam speciatim Episcopis, vocantes eos ad eandem synodum. Congregata deniq. synodo in palatio Engulenheim, recitata sunt quæ sequuntur coram regibus & Episcopis.

*De synodo apud Engulenheim congregata, & excommunicatione Hugonis Episcopi. Series litis inter Artaldum & Hugonem Episcopos agitata. Cap. XXXV.*

**S**anctæ Romanae & Apostolice sedis vicario domino Marino, uniuersæque sanctæ Synodo apud Engulenheim congregata, Artoldus diuina propitiante clementia Remorum Episcopus. Dominus Agapitus Papa litteras nobis & ceteris Coepiscopis nostræ Diœceseos direxit, in quibus præcepit, ut ad hoc vestræ sanctitatis cōcilium conuenire stuperemus, ita instructi de omnibus

omnibus, ut rei veritas miseriarum nostræ sedis  
quas patimur coram sanctitate vestra manife-  
sta fieri posset. Quocirca propalare prudentiæ  
vestræ cōmodum duximus, qualiter res exordiū  
ceperit litis huius, quæ adhuc inter me & Hu-  
gonem miserrimè ventilatur. Defuncto siqui-  
dem Heriueo Archiepiscopo, Seulfum, qui  
Archidiaconatus urbis nostræ tunc officio fun-  
gebatur, ad præsulatum eiusdem sedis elegimus.  
qui Pontifex ordinatus assumens zelum contra  
proximos prædecessoris sui, cùm eos per semet à  
loco depellere non valeret, consilio inito cum  
quibusdam laicis scilicet consiliariis suis, amici-  
tiam quæsivit Heriberti Comitis, quam dato iu-  
re iurando per eosdem consiliarios obtinuit eo te-  
nore, ut post obitum ipsius ad electionem Pon-  
tificis milites Ecclesiæ nullatenus aspirarent sine  
consilio ipsius Heriberti. Idem vero Comes fra-  
trem Heriuei præsulis, & nepotes ipsius à par-  
ticipatione rerum Remensis Episcopij separaret.  
Quibus patratis insimulati sunt iudee propinquii  
Heriuei præsulis à consiliariis Seulfi Episcopi de  
infidelitate ipsius senioris sui. accessitoq. Heri-  
berto Comite cum pluribus suis iubentur ad ra-  
tionem reddendam coram ipsis venire. Et quia  
contra eos à quibus accusati fuerant, singulari  
congredi certamine noluerunt, sublati ab eis

## FLODOARDI HIST.

rebus, quas ex Episcopio possidebat, comprehensi sunt atque deducti per Heribertum Comitem ad Robertum regem, a quo etiam sub custodia sunt detenti usque ad mortem ipsius Roberti. Tertio demum sui Episcopatus anno Seulfus Episcopus, ut plures afferunt, ab Heriberti familiaribus veneno potatus defungitur. Mox itaque Comes Heribertus urbem Remensem adiit, & Ecclesiae milites, clericorum quoque quosdam de rectoris electione ad suum consilium, cœn iuratum fuerat, intendere fecit. Cum quibus ad Rodulfum regem pergens, in Burgundiam, obtinuit ab eo, ut sibi committeretur idem Episcopium eo tenore, ut tam clericis quam laicis debitum honorem concederet & conseruaret, nec iniustitia alicui ficeret: sed ipsum Episcopium a quo iure gubernaret, donec talem clericum eidem regi presentaret, qui ad Episcopale ministerium exequendum ritè ordinari valeret. Qui Comes ad eandem urbem regressus, res Episcopij prout sibi placuit fautoribus suis diuisit, ceteris abstulit, & absque ullo iudicio vel lege quos voluit rebus expoliavit vel ab urbe propulit. Odalricum denique Aquensem Episcopum in eadem urbe suscipiens, Episcopale inibi ministerium celebrare precepit. Sicque per annos sex & eo amplius idem Episcopium suo dominio vendicauit pro

libitu proprio illud tractans, & in sede Praesulis residens tam ipse quam coniux sua, donec septimo tandem anno ortis inter ipsum & regem Rodulfum atque Hugonem Comitem quibusdam simultatibus, Rodulfus rex cum Hugone & Bosone fratre suo, ceterisque pluribus tam Episcopis quam Comitibus Remorum obsidet urbem, succensentibus sibi Episcopis, & conquerentibus aduersus eum, quod tam diurno tempore contra diuinæ legis auctoritates hanc urbem permiserit vacare pastore. Quorum querimonius permotus rex admonet clerum & populum de pastoris electione, dans eis id agendi facultatem ad Dei honorem & sui fidelitatem. Sicq. concordantibus cunctis tam clericis quam laicis, qui extra obsidionem erant, plurib. etiam eorum qui clausi tenebantur in idipsum fauentibus, eligitur humilitatis nostræ persona in hoc magis onere quam honore subeundo. Aperientibus tandem tam militibus quam ciubus portas urbis regi Rodulfo, & Episcopalem benedictionem mihi tradentibus Episcopis qui aderant decem & octo, & suscipientibus nostram humilitatem tam clero vniuerso quam reliquis ciubus, inthronizatus ab Episcopis nostræ Dioceseos, impositum mihi, prout Deus concessit, ministerium per annos fermè nouem

## FLODOARDI HIST.

tractavi, ordinās per Diœcesim Episcopos octo,  
et in Episcopio multos, prout competens vi-  
debatur, clericos, quousq. nono postmodum an-  
no, postquam Ludouicum regem, fauente Hu-  
gone cunctisque regni principibus, Gerbergam  
quoque reginam benedixeram, et sacro perfu-  
deram chrismate, instigatus Hugo Comes ira-  
cundia, quod ei consentire vel coniungi nolue-  
rim ad ipsius regis infidelitatem, adhibitis se-  
cum Heriberto Comite, et Villemo Norma-  
norum principe, Remensem obsidet urbem, nec  
longum sexta scilicet obsidionis die deseror ab  
omni pene coetu laicalis militiae. Sicque dereli-  
ctus ab his, ad Hugonem et Heribertū com-  
pellor exire. à quibus coarctatus et conterri-  
tus cogor memet Episcopali procuratione abdi-  
care. et ita me propellentes in cœnobio sancti  
Basoli habitare constituant, Hugonem vero fi-  
lium Heriberti, qui Autisiodori diaconus or-  
dinatus fuerat, in urbem introducunt, et ciui-  
tate potiuntur. Ludouicus autem rex à Burgun-  
dia rediens, me apud sanctum Basolum reperit,  
et assumens secum simulcum propinquis meis,  
quorum rex Heribertus Comes abstulerat, Lau-  
dunum dedit, quod castrum tunc obsidebant  
Heribertus et Hugo: solutaque obsidione op-  
pidum ingredimur, nobisque metatus degendi

disponitur. Interim clericū nostri loci , sed &  
laici quidam pessimè ab Heriberto tractantur;  
& quidam clericorum in custodiis retrudun-  
tur , res eorum auferuntur atque diripiuntur,  
rapinæ per totam urbem licetè perpetrantur. In-  
terea conuocantur Episcopi nostræ Dioeceseos ab  
Hugone & Heriberto , sat agentibus & que-  
rentibus ab eis de ordinatione Hugonis filij He-  
riberti . qui Sueſſionis congregati , mittunt ad  
me Laudunum Hildegarium Episcopum cum a-  
liis quibusdam legatis , mandantes ut ad eos ve-  
nirem ad consentiendum scilicet huius ordina-  
tionis peruersitati. Quibus remandaui , quod non  
effet mihi competens ad eos illò proficisci , ubi  
aduersarij & inimici mei cù ipsis erat aggregati.  
quod si loqui mecum vellent , ad talem locum  
deuenirent , ubi sine periculo ad eos accedere  
possem. Quibus aduenientibus in locum ab eis-  
dem delectum profectus sum ad eos , veniensque  
prosternor coram ipsis , obsecrans ut propter a-  
morem & honorem Dei tam mihi quam sibi  
competens consilium dare stuperent. qui me de  
ordinatione prædicti Hugonis interpellare co-  
perunt , & hoc omnimodis suaderé , ut eis in  
hac ordinatione consensum præberem , premit-  
entes res nonnullas Episcopij mihi se impetrā-  
turos. At ergo postquam responsum diu diffi-

## FLODOARDI HIST.

leram, videns eos cunctos in proposito quod ce-  
perant perseverantes, surgens interdixi palam  
cunctis audientibus, excommunicans auctoritate  
Dei Patris omnipotentis & Filij, & Spiritus  
sancti, ut nullus eorum ad eandem ordinationem  
accederet, nec alicui in Episcopali honore me  
vivente manus imponeret; sed nec ullus eandem  
benedictionem suscipere presumeret. quod si  
forte fieret, ad sedem Apostolicam eos prouo-  
cabam. Illis inde furentibus, ut possem exire  
de medio eorum, & Laudunum reuerti, tempe-  
raui responsum, dicens ut mitterent mecum, qui  
eis renunciaret, quid consilij reperire valeret su-  
per hac re in domina mea regina & fidelib. eius,  
quia rex non aderat. Ad hoc illi mittunt De-  
roldum Episcopum, putantes me esse mutatu-  
rum consilium. Quo veniente, & coram domii-  
na regina & fidelibus eius inde me interpellan-  
te, iterum exurgens prefatae modum excommu-  
nicationis in eosdem Episcopos iaculatus sum;  
vocationem quoque ad sedem Apostolicam ite-  
rare curauit; excommunicans ipsum hunc De-  
roldum, ut id eis omnino non taceret, sed cun-  
ctis manifeste proferret. His ita gestis, parui-  
pendentes illi nostram excommunicationem, Re-  
mis accedunt, & quida eorum ordinationi huic  
manus applicuerunt, quidam vero se subduxis-

se sciuntur. Ego verò cum rege manens, quas ille scitum angustias pertulisse, & secum pertuli. & quando eum bello aggressi sunt Hugo & Heribertus, cum ipso eram, & vix mortis evasi periculum. Prolapsus itaque auxilio & protectione Dei de medio inimicorum, profugus & vagabundus loca iniuria quæque, sylvasque perlustro, non ausus certo consistere loco. Comites autem Hugo & Heribertus affati quosdam nostros amicos sibi subditos, suadent ut me requirentes ad ipsos deducant, pollicentes se mihi benefacturos, & rebus quas ipsi petissent ditaturos. Requirentes ergo me amici reperiunt per diuersa vagantem, & ita perducor à fratrib. meis & amicis ad præfatos Comites. qui postquam me in potestate sua conspicunt, querere cœperunt ut eis pallium à sede Romana mihi collatum traderem, & sacerdotali me ministerio penitus abiurarem. quod ego nullatenus me facturum, nequè pro amore huīus vitæ præsentis, attestor. Districtus igitur & coangustiatus ab eis, Episcopij tandem rebus abrenunciare compellor: sicque rursus ad sanctum Basolum, quasi Vacans, habitaturus deducor. Mansi denique paucis diebus in ipso cœnobio, quo adusque comperiens per certos ex familiaribus Heriberti Comitis nuncios, quod ab-

eo male de mea tractabatur perditione. Iterum iterūque nuncijs huiusmodi pauefactus & impulsum, locum deserui, & abdita lustra sylvarum vagabundus repetii. horisque silentibus & itinere deuio Laudunum reuertor, ibique susceptus a rege, secum manere constituor. Mansi verò ibide cū ipso vel fidelibus eius, expectans & deprecās misericordiā Dei, donec ipse est dignatus in cor domni regis Othonis mittere, ut ad subuētione senioris mei regis & nostrā properaret in Franciam. Deniq. postquam domina nostra regina Laudunum propter absolutionem domni regis reliquerat, egressus inde ad dominū regem Othonem cum seniore meo deueni rege, simulque Remos accessimus. Cingitur itaque vrbs exercitibus, & Episcopi qui aderant me sedi nostrae restitui censem. Mādatur ergo Hugoni a domno rege Othone, ut egrediatur, & peruersam deserat urbem. At ille nutans aliquandiu & pro posse, ubi vidit ad resistendum penitus sufficere se nequaquam valere, nec amicorum sibi præsidia subuenire, decernit exeendum, querens ut liber cum suis dimitatur abscedere. Permittitur itaque sanus exire cum omnibus qui secum voluerent comitari, & quæcumque secum voluit ferre, nullo contradicente asportauit. Sicque cum regibus introgressus urbem, præcipiar

loco nostro & honori restitui. Susceptus igitur  
a domnis Archiepiscopis Roberto Treuerensi,  
& Frederico Magonciacensi comitatibus cæ-  
teris & congratulantibus tam clericis Ecclesiæ  
nostræ quam reliquis ciuibus ab ipsis restituor  
cathedralæ Episcopali. Hugo verò Remis egressus  
Mosomum castrum cum suis occupat, & mu-  
niens contra fideles regis senioris nostri detinet.  
Habito denique colloquij placito inter reges, se-  
niorem meum videlicet ac dominum Othonem  
super Charam fluuium, conuenimus ad illud tā  
ego quam ipse Hugo cū ordinatoribus suis. Ibi-  
que res litis huius ab Episcopis auditur: protulit-  
que litteras ad sedem Romanam quasi ex perso-  
na nostra datas excusationis mee, ac si vacatio-  
nem petentes administrationis Episcopii nostri:  
quas me vñquā diētasse, neque subscribendo ali-  
quatenus corroborasse protestatus sum atq. pro-  
testor. Et quia tunc synodus conuocata non fue-  
rat, id opponentibus fautoribus ipsius Hugonis,  
altercatio nostra determinari non potuit. Syno-  
dus autem circa medium mensis Nouembbris ha-  
benda Virduni utriusque partis Episcopis an-  
nuentibus denunciatur. interim verò sedes Re-  
mensis mihi regenda decernitur. idem vero Hu-  
go Mosomi commorari permittitur. Nec lon-  
gum, instante scilicet vindemiæ tempore, hic.

## FLODOARDI HIST.

noster & m<sup>u</sup>lus Hugo, assumens secum Theobal-  
dum regis inimicum & regni nostri cum aliis  
pluribus malefactoribus, in villas Remensis E-  
piscopij contiguas verbi deuenit, & omne pene  
vinum ex his colligens in diuersos pagos abduci  
fecit. Tum multa mala inibi perpetrata, & Ec-  
clesiae nostrae homines captiui abducti, & ad re-  
demptionem variis sunt adacti tormentis. Sy-  
nodus autem denunciata Virduni celebratur, præ-  
sidente Roberto Præsule Treuerensi præcepto  
domni Papæ Romani, præsente quoque domno  
Brunone, cum Episcopis & Abbatib. nonnullis.  
Ad quam præfatus Hugo euocatus, missis etiam  
duobus ad eum deducendum Episcopis Adalbe-  
rone & Gozlico, venire contempſit. Vni-  
uersa verò synodus mihi Remense regendum de-  
cernit Episcopium. Indiciturque iterum syno-  
dus habenda die Idū mensis Ianuar. que &  
aggregatur, ut denunciatum fuerat, in Ecclesia  
sancti Petri ante prospectum castri Mosomi,  
a domno Roberto, conuenientibus ceteris quoque  
Treuerensis Diceceos Episcopis, & aliquibus  
Remensis. Veniens autem illuc & m<sup>u</sup>lus noster  
Hugo, & locutus cum domno Roberto synodum  
noluit ingredi: litteras verò quasi ex nomine  
domini Papæ direxit ad Episcopos per clericum  
suum, qui eas Roma detulisse ferebatur, nihil aut-

ctoritatis canonice continentes, sed hoc tantum  
præcipientes, ut Hugoni Remense redderetur E-  
piscopum. quibus recitatis ineuntes Episcopi  
consilium cum Abbatib. & cæteris qui aderant  
sapientibus, responderunt non esse dignum vel  
congruum, ut mandatum legationis Apostoli-  
cæ, quam dudum Rotbertus Archiepiscopus, de-  
ferente Frederico Præsule Mogonciacensi, co-  
ram regibus & Episcopis tam Galliæ quam  
Germaniæ suscepserat, & partem iam præceptio-  
nis ipsius exegerat, propter illas litteras intermit-  
teret, quas insidiator noster exhibebat. immo  
quod regulariter cœptum fuerat, ut canonice  
pertractaretur, unanimitate censem. Præcipi-  
turque recitari capitulum Carthaginensis Con-  
cilij xix. De accusato & accusatore. Quo  
recitato, iudicatum est iuxta definitionem ip-  
sius capituli, ut communionem & parochiam  
Remensem me retinente, Hugo qui ad duas idem  
synodos euocatus interesse contempserat, à com-  
munione & regimine Remensis Episcopij absti-  
neret, donec ad Vniuersale synodus quæ indice-  
batur se se purgaturus vel rationem reddituriis  
præsentaret. Ipsumque capitulum mox in charta  
Episcopi coram se describi fecerunt, subiecten-  
tes hanc etiam definitionem suam. Qui post alte-  
ram diem chartam eandem Rotberto præsuli

remisit, hoc verbis remandans, quod ipsorum  
iudicio nequaquam obediturus existeret. Sicque  
absoluto consilio, ipse Mosomum contra manda-  
ta regum & Episcoporum retinet, & ego Re-  
mos regressus reclamationis meæ querelas ad se-  
dem Romanam per legatos domini regis Otho-  
nis destinavi, præstolans mandata ipsius sedis,  
eius decretis & vniuersalis huius sancti concilij  
vestri iudiciis parcere paratus. Post quarum  
litterarum recitationem, & earum pro-  
pter reges iuxta Theotiscam linguam in-  
terpretationem, ingressus quidam Sige-  
baldus, præmissi Hugonis clericus, attu-  
lit litteras quas Roma detulerat, quasque  
iam in alia synodo Mosomi propalaue-  
rat. Afferens easdem litteras Romæ sibi  
ab ipso qui aderat Marino vicario datas.  
Qui dominus Marinus proferens litteras  
quas idem Sigebaldus Roma detulerat,  
præcipit eas coram synodo recitari, in  
quarum recitatione repertum est, prout  
ipse litteræ fatebantur, quod Vvido Sue-  
sonicus Episcopus, Hildegarius quoque  
Beluacensis, Rodulfus Laudunensis, ca-  
terique cuncti Remensis Diœceseos Epi-  
scopi, easdem litteras ad sedem delegauen-  
tint Apostolicam, pro restauratione Hu-

gonis in sede Remensi, & expulsione Artoldi. Post quarum lectionem, exurgentibus Artoldus praeful, & praefatus Praeful, qui in eisdem litteris nominabantur, Fulbertus quoq. Cameracensis Antistes, eas litteras refutarunt, adstruentes quod eas antea nunquam viderint vel audierint, neq. in earum delegatione consensum prebuerint. Quibus dum idem clericus contraire non posset, licet in eos calumniis obstrepens, praecepit dominus Marinus suggerens universae synodo, ut sibi iudicium rectum & consilium proferrent super huiusmodi calumniatore, & calumniarum in Episcopos delatorem. At illi, postquam delator publicè confutatus est falsa detulisse, letis capitulis de huiuscemodi calumniantoribus, iudicant & unanimiter censent eum quo fungebatur honore priuari debere, & secundum capitulo rum tenorem in exilium retrudi. Diaconatus igitur quo fungebatur ministerio multatus, à conspectu synodi reprobatus abscessit. Artoldo vero praefuli, qui omnibus se synodis praesentem exhibuerat, non refugiens synodale iudicium, Episcopium Remense iuxta canonum

instituta & sanctorum patrum decreta omnino retinendum atque disponendū decernunt, laudant, atque corroborant. Secunda confessionis die, post recitatas diuinæ auctoritatis lectiones, & Marinī vicarij allocutionem, suggessit dominus Rotbertus Treuerensis Archiepiscopus, ut quoniam iuxta sacræ legis instituta restitutum atque restauratum fuerat Remensi Artoldo præsuli Episcopium in eiusdem sedis inuasorem synodale perageretur iudicium. Præcepit itaque Marinus Vicarius, ut canonicam super hac præsumptione synodus proferret sententiam. Iubentur ergo sanctæ legis catholica recitari capitula. Quibus recitatis secundum sacrorum instituta canonum, & sanctorum decreta patrum Sixti, Alexandri, Innocentij, Zozimi, Bonifacij, Cælestini, Leonis, Symmachi cæterorumque sanctorum Ecclesiæ Dei doctorum, excommunicauerunt, & ab Ecclesiæ Dei gremio repulerunt prædictum Hugonē Remensis Ecclesiæ peruersorem, donec ad pœnitentiam & dignam satisfactionē venire procuraret. Cæteris quoque diebus synodi tractata sunt quedam neces-

saria de incestis coniuglis , & Ecclesiis  
quæ presbyteris in partibus Germanicæ  
dabantur, immò vendebantur indebitè,  
& auferebantur illicitè: prohibitumque  
ac statutum , ne id omnino præsumere-  
tur ab aliquo. sed & de aliis Ecclesiæ Dei  
vtilitatibus tractata sunt & definita non-  
nulla. Interea rex Ludouicus deprecatur  
regem Othonem, vt subsidium sibi ferat  
contra Hugonem , & cæteros inimicos  
suos. Qui petita concedens, iubet vt Cō-  
radus Dux cum exercitu Lothariensium  
in eius perget auxilium : interim verò dū  
congregaretur exercitus, rex Ludouicus  
cum ipso duce maneat, & Episcopi scili-  
cet Artoldus & Rodulfus, qui erant cum  
rege, ne quid in via pateretur aduersi, de-  
gerent cum Lothariensibus Episcopis.  
Mansimus itaque cum Rotberto Treue-  
rensi , Rodulfus Laudunensis cum A-  
dalberone Metensi hebdomadas fere  
quatuor. Exercitu denique collecto, Lo-  
tharienses Episcopi Mosomum petunt,  
ipsumque obsidentes castrum atque op-  
pugnātes, milites qui erant ibi cum Hu-  
gone ad deditonem compellunt , & ac-  
ceptis ab eis obsidibus pergunt obuiam

Ludouico regi & Conrado duci in partes  
Laudunensis pagi. Obsident igitur ibi  
Dux & exercitus quandam munitionem,  
quam ædificauerat & tenebat Theobal-  
dus in loco qui dicitur Mons acutus , qui  
& Laudunū contra regem retinebat . hoc  
etiam oppidū expugnantes, tandem non  
sine mora capiunt, indeq. Laudunum ad-  
eunt, & in Ecclesia S. Vincētij congregati  
Episcopi prædictum Tetbaldum excom-  
municant : Hugonem verò principem  
vocant litteris ex parte Marini legati A-  
postolicæ sedis & sua , venire ad emen-  
dationem pro malis quæ contra regem  
& Episcopos egerat. Vvido denique  
Suessonicę vrbis Episcopus ad regē Lu-  
douicū veniens eidem se se cōmittit, pa-  
caturque cum Artaldo Archiepiscopo ,  
satisfaciens illi pro ordinatione Hugonis.  
Conradus quoque Dux filiam Ludouici  
regis sacro de fonte suscepit. Sicque re-  
cepto Mosomo castro & euerso Lotha-  
rienses in sua reuertuntur.

De

ECCLESIA REM. LIB. IV. 377  
De obsessione vel incensione Urbis Sueffonicæ  
ab Hugone Comite. Cap. XXXVI.

**I**gitur Hugo nullā moram faciens collecta suorum multa Normannorumq; manu, Sueffonicam aggreditur urbem, & obsidens oppugnat, ceditque nonnullos. In iectis etiam ignib. domum matris Ecclesiæ succedit, simulque claustra canonorum, & partem ciuitatis. nec tamen ipsam capere valens urbem reliquit, & ad quandam munitionē, quam Ragnoldus Comes Ludouici super Axonam fluuiū in loco qui dicitur Ranciacus ædificabat, deuenit, ipsamq. adhuc imperfetā castris vallavit. Sed nec ipsam cepit, villas tamen Remēsis Ecclesiæ castris suis contiguas deuastauit. Plures quoq; colonorū prædones ipsius interemerunt, violantes Ecclesias & in tantum debacchantes, ut in Culmisiaco viço tam infra quā circa Ecclesiam ferè quadringentos homines interficerint, ipsumque templum rebus penitus exspoliarint. Multis ergo flagitiis tunc perpetratis, Hugo tandem cum suis regreditur grassatoribus. Itaque milites qui haetenus cum Hugo fue-

B B b

## F L O D O A R D I H I S T.

rant excommunicato, ad Artlodum præsulem reuertuntur. Qui nōnullos eorum redditis eis rebus quas habuerant recipit, quosdam verò reiicit. Post hęc Treveros proficiscitur ad synodū cum Episcopis Vvidone Suessonico, Rodulfo Laudunensi, & Vvifredo Morinēsi. Quò peruenientes Marinum se se præstolantem repererunt cum Rotberto Archiepiscopo. cæterorum vero Lothariensium vel Germanorum præsulum illic inuenire neminem. Confidentibus igitur illis, sciscitari cœpit Marinus vicarius, quid egisset post præmissam synodū Hugo princeps erga ipsos, vel regem Ludouicum. At illi referunt supramemorata quæ ipsis & Ecclesiæ Sueorum intulerat mala. Requirit ergo de vocatione ipsius Principis Marinus, vtrum perlatæ ei fuissent litteræ vocationis, quas ei perferendas delegauerat. Cui respondeatur ab Artoldo Archiepiscopo, quòd quædā eārum perlatæ sint, quædam verò perferri nequiuit, eārum gerulo ab ipsius grassatoribus intercepto: vocatus tamen fuerit tam litteris quam quibusdam internunciis. Requiritur itaque si adsit aliquis ex parte ip-

sius legatus. Vbi cùm nullus fuisset inuētus, decernitur expectandum, si fortè aduenturus esset in crastinum. Quod cùm minimè contigisset, & omnes qui aderāt, tam clerici quām illustres laici, eum excommunicandum esse acclamarent, definitur ab Episcopis hanc excommunicationem adhuc differendam vsq. ad diem synodi tertiam. Tractatur autem de Episcopis qui vocati fuerant & venire distulerant, vel his qui ordinationi Hugonis participes extiterant. Et Vvido quidem Episcopius Suessonicus se culpabilem prostratus coram Marino Vicario & Artoldo Archiepiscopo confitetur. Intercedentibus autem pro eo apud Marinū Rotberto & Artoldo Archiepiscopis, absolui ab hac noxa meretur. Vvifredus Morinensis immunis ab eadem ordinatione reperitur. Adest Transmari Nouiomensis Episcopi legatusquidam presbyter, astruēs eundem Præfule ita graui languore detentum, vt ad eandem synodum venire non valuerit. idque nostrates qui aderant attestantur Episcopi.

*De excommunicatione Hugonis Comitis.*  
*Cap. XXXVII.*

Tertia tandem die insistente præcipue Luitdulfo legato & Capellano regis Othonis, quoniam idem rex id omnino fieri præcipiebat, excommunicatur Hugo Comes, inimicus Ludouici regis, pro supra memoratis malis ab ipso perpetratis, eo tamen modo donec resipiscat, & ad satisfactionem coram Marino Vicario vel Episcopis, quibus iniuriā fecit, deueniat. quod si facere contempserit, Romam pro sui absolutione proficiatur. Excommunicantur & duo Pseudoepiscopi ab Hugone damnato ordinati, Tetbaldus & Yuo; prior post expulsionem ipsius in Ambianensi vrbe, alter post damnationem eiusdem Hugonis in Siluanectensi ab ipso constituti. Excommunicatur etiam quidam clericus Laudunensis nomine Adelonus, quem accusauit Rodulfus Episcopus suus, eo quod Tetbaldum excommunicatum in Ecclesiā introduxerit. Vocatur Hildegarius Beluacensis Episcopus litte-

ris præfati Marini, ut veniat coram ipso, vel eat Romam ratione redditurus coram dono Papa, pro illicita ordinatione predicatorum Pseudoepiscoporum, cui interfuerat. Vocatur & Heribertus, Heriberti comitis filius, ad satisfactionem venire promalis quæ contra Episcopos agebat. His ita gestis, Episcopi reuertuntur in sua. Luitdulfus autem capellanus Othonis Marinum Vicarium deducit ad regem suum in Saxoniam, ubi consecratus erat Ecclesiam Vuldensis monasterij. Post cuius consecrationem idem Marinus exacta hieme Romam reuertitur. Nascitur regi Ludouico filius, quem Præsul Artoldus de sacro fonte suscepit, patris enim nomen imponens.

*De quibusdam Ecclesiis vel Monasteriis Urbis Remensis.*

*Cap. XXXVIII.*

PLures deniq. apud nos quondam sanctorum fuere basilicæ, sed & monasteria infra vel circa Remensem hanc urbem, quæ modo non haberi probantur. Duo tamē adhuc supersunt infra urbem puella-

rum monasteria. quorum vnum, quod superius à situ scilicet loci nuncupatur, S. Baldericus presbyter cum sorore sua Boua, eiusdem cœnobij post modum abbatissa, in honore sanctæ Mariæ, vel sancti Petri construxisse traditur: qui regali genere exorti fuisse referuntur, patre scilicet Sigeberto rege, habentes neptem nomine Dodam castissimam puellam, quæ despensata fuisse fertur cuidam magnati eiusdem regis Sigeberti: quamque præfata ipsius amita Boua instituens ad seruiendum Deo, seruandamque perpetuò virginitatem, ab amore terreni auerit sponsi. Qui cum sibi aduersaretur, spōsam nitens eandem corripere ascenso equo, dum id conatur quoquo modo adimplere, furente lapsus ab equo fractis ceruicibus traditur interisse. Beata denique Doda in castitatis proposito permanens amitæ suæ in eiusdem successit monasterij regimine. quæ præceptum quoque immunitatis, quod adhuc apud nos habetur, à principe Pippino eidem postmodum obtinuit fieri cœnobio. Quærum corpora in Ecclesia extra muros urbis, ubi primum puellarum fuerat mona-

ECCLESIAE R E M . L I B . I V . 380  
sterium , tumulata diu quieuerunt , do-  
nec postmodum reuelationibus quibus-  
dam eleuata , & ad hanc nouam sunt Ec-  
clesiam perlata , ibidemque venerabiliter  
collocata , continua honorificantur inibi  
Deo famulantium reuerentia puella-  
rum.

*De sancto Balderico Abate.*  
Cap. XXXIX.

**S**ANCTUS autem Baldericus post huius  
monasterij constructionē locum quæ-  
rens , vbi suam quoque constitueret ha-  
bitationem , in qua collectis secum vi-  
ris religiosis religiosè conuersari , Deo-  
que deuotè ac quietè seruire valeret ,  
tandem reperit sibi placitum , quem di-  
cunt Montem falconis locum . **Q**ui locus  
tunc temporis inhabitabilis densis ope-  
riebatur syluis , quas ipse succidens pro-  
prio sibi labore condidit habitaculum .  
Fertur autem auem , quam nuncupamus  
falconem , præuiam & quasi præducem  
itineris , dum locum illum expeteret , ha-  
buisse : quæ loco eidem insederit , ac per  
triduum illo rediens in loco , vbi nunc

habetur altare in honore sancti Petri Apostoli , sine pernutatione resederit. Vnde & cœnobium ab hoc euentu sic vocatum plurimi asserūt. Vbi dum Deo deuotius seruire cœpisset, nonnulli Deum timentes res suas eidem contulere. sicq. collectis secum monachis cœnobium sub regulari constituit institutione, atque idem sub honore beati Germani ædificauit monasterium. Quibus patratis, ad sororem suam reuersus Remis , ultimum sui cursus ibidem clausit diem. ubi & sepultus tempore non modico requieuit.

*De miraculis post obitum ipsius ostensis.*  
Cap. XL.

PROcessu denique temporis, diligentia clericorum prænotatum ipsius beati viri monasterium incolentium eius est illic furtim corpus delatum , delusis fraude custodibus Remis ablatum. quos du insequerentur quidam ciues Remenses, eo usque sunt persecuti, donec eos visu quidem deprehenderent. Dumq. turbarentur horum aduentu sacri latores pignoris, inter utrosque densa dirimens ne-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 381  
bula diuinius creditur illata. qua sequē-  
tes obtenebrati, & errore in deuia rapti,  
vestigia præcedentium seruare nequie-  
runt. Enectores autem sacri corporis in  
nocte splendor supernè missus irradiauit,  
donec ad proximā cœnobio possessionē,  
qua dicitur villa Spanulfi, infatigabiles  
peruenerunt. Vbi quia sancta deposuere  
membra, in honore ipsius postea constru-  
cta est Ecclesia. Quibus abinde cum sacro  
promouentibus pignere, vbi monasterio  
propinquare cœperūt, Ecclesiæ signa cœ-  
nobij sponte absque humano scilicet im-  
pulsu sonuisse feruntur. Quod audientes  
fratres obuiam sunt egressi, sicque diu  
desiderata suscipientes munera, dum in  
Ecclesiam sancti Germani ea conantur  
inferre, tanto persentiunt ante ipsius in-  
troitum basilicæ defixa pondere, vt hæc  
nequaquam potuerint ulterius emouere,  
cum per triduum id enitentes omni gestie-  
rint conamine perpetrare. Sic demū te-  
sto super cōdito defixa mēbra confesso-  
ris per trienniū illic ita mansisse tradun-  
tur. Quo temporis peracto spatio, ad Ec-  
clesiam sancti Laurentij, vbi viuens ipse  
sibi sepulcrum parauerat, celebrato per

triduum ieunio venerabile corpus eius perlatum, & in suo reuerenter est depositum sarcofago. ibi q. cōstat venerabili cultu seruatum, vsque ad tempora Caroli regis & Hincmari Archiepiscopi, quando Normanni hoc cœperunt regnum depopulari. Quorum terrore compulsi canonicī eiusdem loci, corpus huius patroni sui de sepulcro leuatum super altare sancti Laurentij posuerunt. Quod dum fieret, tres guttæ sanguinis de capite ipsius defluxerunt ita recentes & calidæ, ac si de viuente profluerent corpore. Sicque delatum est Virdunum. vnde relatum in Ecclesia est sancti Germani locatum. Interim dum suo abesset monasterio, Normanni ad id peruenierunt; sed Domino illud protegente nec Ecclesias incenderunt, nec homines nisi vnam duntaxat mulierem occiderunt. vt autem recesserunt, altaria muneribus suis cumulata dimiserunt. Altera vice dum Normanni ad eundem locum rursus accederent, quidam canonicus loci, nomine Otttradus, corpus sancti accipiens, reliquis fuga dilapsis, ipse cum sacro corpore in quandam concedit arborem. Quem insecuri

paganisque ad ipsam peruerunt arbo-  
rem, & respicientes sursum neminem po-  
tuerunt eandem conscendisse deprehen-  
dere. Idem verò frater per nouem dies  
inibi permanens, nihilque victus præter  
vnam solummodo sumens glandem, ne-  
que famem, neque sitim passus fuisse me-  
moratur. Iterumq. tunc locus idem me-  
ritis huius beati viri à cædibus & incen-  
dio paganorum liberatus est. Postea con-  
tigit, ut quidam prædones, regiæ maiesta-  
tis infideles, ad eundem deuenirent lo-  
cum, & non inuenientes ibi manum re-  
pugnantem sibi, desolatum prædari ag-  
gressi sunt locum. Quod dum perageret,  
signa Ecclesiæ sancti Laurentij nemine  
pulsante sonare cœperunt, & duo ce-  
rei supero sunt igne diuinitùs accensi.  
Prædonibus verò timore percussis, & au-  
fugientibus, unus eorum prolapsus ad  
ipsam monasterij portam corruit, tamq.  
ipso quām superbo eius equo ruina con-  
trito, vtres quoque, in quibus vinum fe-  
rebat ablatum, disrupti sunt. Cæteri hoc  
videntes, donis Ecclesiā munerauerunt,  
metuque affecti recesserunt.

## De Villa Vvasilia. Cap. XLI.

**H**Vius venerabilis loci canonici famis quondā necessitate compulsi, sumptis à corpore venerandi patroni sui reliquiis, ad suam quandam villam supra ripam Rheni sitam, cognomento Vvasli- ciam, quam quidam eorum Abbas nomi- mine Adelardus eidem contulerat cœ- nobio, profecti sunt. vbi dum pagenses al- ma venerantes pignera sua dona deferre cœpissent, Abbas quidā monasterij, quod vocatur Bunna, pergens ad Vvillebertum Colonensem præsulem, cœpit hanc in- famare deuotionem, nec re vera sancti a- licuius pignera illuc esse adstruens dela- ta. Timentes autem Canonici qui adue- nerant, ne fortè constringerentur & dis- cuterentur ab Episcopo, quoniam totum ipsius sancti corpus secum haberi fere- bant; mox vt hæc audissent, sub duobus diebus ad suum per leucas ferè centum rediere monasterium, assumentesq. cum integritate beati viri membra, sub toti- tem diebus ad prænotatam remeant vil- lam. Cui dum propinquare cœpissent, eis

adhue ab ipsa villa spatio leucæ ferè distantibus, Ecclesiæ signa nullo impellen-te resonare cœpere. At hi qui remanserāt in eodem loco clerici hoc audientes, & patronum suum aduenire intelligentes, obuiam cum crucibus pergunt, & honore digno tutorem suum suscipiunt. Quibus missarum solemnia celebratibus, tria inibi repente mira contigerunt. Contrahetus unus erectus, cœcus quidam illuminatus, & loquaciam mutus adeptus est. Interum præfatus Abbas blasphemare Dei non cessabat miracula, quos poterat à visitatione sancti auertens. Quæ dum gerezret, febre correptus ita grauiter est vexatus, ut nec manducare, nec bibere, nec incedere posset. Ardoribus autem languoris huiusc coactus, tandem peccatum suum recognouit, & sella se gestatoria usque ad Rhenum, indeque nauigio ad prædictam villam, sicque ante corporis almi præsentiam perferri fecit: ibique culpam suam confessus absolui se petiit, & quantitatem ceræ sui corporis ponderi coequans dedit, factisque votis annuatim soluendis per sex remoratus dies sanitatem integerrimam recipere meruit.

## FLODOARDI HIST.

& sic pedibus suis ad sua sanus recessit.  
Demorantibus h̄ic pr̄fatis per anni spa-  
tium cum Patrono suo clericis, nulla vt  
ferunt dies pr̄teriit; quo non ibidem  
Dei miracula patrarentur. In ipsis autem  
vigiliis sancti Ioannis Baptistæ, confluē-  
tibus de Saxonia pluribus, & à lōginquis  
etiam regionibus, decem & octo insignia  
probantur ostensa. vixque aliquis ager  
accessit, qui non fōspes, alacerque recef-  
serit. vbi tanta rerum delata est copia; vt  
& ipsi clerici exinde viuerent, & cæteros  
qui remanserant in monasterio sustenta-  
rent; Ecclesiamque ipsius villæ amplifi-  
carent, vel decorarent. Postea contigit  
vt propter aquæ indigentiam foras extra  
monasterium suum idem sacrum corpus  
efferretur, & obuiam sancti Iouini pine-  
ribus portaretur. Cuius dū fuisset in oc-  
cursum perlatum, mox vt simul venerūt,  
obnubilato cœlo, cùm magna siccitas  
existeret; copiosa pluuiarum vis effusa  
est: & dum humectarentur imbre om-  
nium vestimenta, pallia duntaxat quæ su-  
pra Sanctorum præfatorum ferebantur  
corpora, penitus intacta manserunt à  
pluuiia. Ibi quidam luscus lumen amissi

recepit oculi. Qui statim fugiens, nec Deū  
glorificans, ut erat iocularis, ingratus re-  
cessit. at vbi dōmum peruenit, lumen  
quod receperat iterum perdidit. Dum  
verò peruentum est ad monasterium cū  
utriusque sancti corpore, ita sancti Bal-  
derici pignus est aggrauatum, vt nullaten-  
nus moueri posset, donec sancti Iouini  
vsque ad cœnobium præcedere membra  
fecissent. Cùm autem dominus Dado Vir-  
dunensis Episcopus hanc à rege impe-  
trasset abbatiam, & hæc mira cœpisset au-  
dire, constituit vt omnibus annis trium  
monasteriorum sacra pignera simul in  
quendam medium deferrentur locum,  
nomine Gaudiacū. De sede scilicet vrbis  
Virdunensis S. Vitonus & S. Ageritus,  
sanctus verò Baldericus de monasterio  
suo, & sanctus Roduicus de Vasloyo. In  
quo conuentu innumera postmodum  
sunt patrata miracula: vt vix præterierit  
huiusmodi coitio, in qua non aliquis in-  
firmorum fuerit sospitate reintegratus,  
maximè tamen illi, qui patrocinia beati  
Balderici sunt expetere visi. Quodam ta-  
li conuentu quidam locutus est mutus,  
quem Virdunenses arripientes sicut

duceret cœperunt, asserentes quod sanctorum virtus quos detulerant; hoc miraculum perpetrasset. Sicque dum separati quiq. referrentur ad sua, tanto sancti Balderici pondere aggrauata sunt ossa, ut penitus manere viderentur immobilia. Ad quem miraculi stuporem recurrentibus multis, dum queruntur sui, cur inibi vellet immorari, & quid ibidem disponeret operari, accedit ut requireretur ille qui locutus fuerat mutus. Tandemque reuocatus, ubi ad locum defixi perduetus est pignoris, mox absque difficultate sublatum, & ad suum sacrum corpus gratanter est cœnobium reportatum. Præfatus præsul Dado, postquam hanc sancti Balderici obtinuit abbatiam, res quasdam trans Rhenum sitas ab Adelardo Abbe ad idem dudum monasterium datas, pro villa Gerlanimonte super Mosellam coniacente mutauit. Ad quam villam dum sanciendi sibi causa proficisci fratres huius congregationis præcepisset, illi assumentes secum patroni sui, domni videlicet Balderici, membra profecti sunt exequi iussa. Qui dum ad villam, quæ Dena dicitur, peruenissent,

ECCLESIA REM. LIB. IV. 385  
sent, tanto pondere sancta defixa sunt pi-  
gnera, ut progrederi nequaquam valerent  
ulterius ea ferentes, initoque consilio ut  
ad Ecclesiam deferrentur ipsius villæ sub  
honore S. Martini dicatam, perferendè  
recipiunt possibilitatem. Quò perlatis pi-  
gneribus, ut post orationem ab Ecclesia  
est delatum, iterum sancti aggrauatur  
corpusculum: mirantibusque cunctis, &  
quòd aliqua inibi Deus pro sancti sui glo-  
rificatione signa vellet ostendere quibus-  
dam ferentibus, si qui adessent fortè  
debiles, est requisitum. Aduenientibus  
autem læsis aliquibus, atque delatis qui-  
busdam, vir quidam claudus erigitur, &  
fœmina quædā brachiis ab octo retro an-  
nis contracta resoluitur, duæque fœmi-  
næ cœcæ sunt illuminatæ, & infans anno-  
rum septem mutus loqui cœpit. In quo  
loco crux ab ipsius villæ hominibus po-  
sita est, vbi postea duæ fœminæ lumen  
oculorum receperunt, & candelæ diuini-  
tus accensæ, multique diuersis sunt ab  
infirmitatibus liberati.

CCC

*De Ecclesia sancti Romani & miraculis  
in Gerlanimonte. Cap. XLII.*

**E**cclesiā sancti Romani in præfata villa Gerlanimonte constructam dum Milo præpositus Canonicorum huius loci ab eis auferebat. quam dum Bone Comite sibi eam reddente receperit, & sancti Balderici membra illuc detulissent, audientes multi ad ipsius cœperunt cōfluere patrocinia. Inter quos duæ cœcæ nobiles fœminæ deductæ sunt, & quædam perlata paupercula omnibus ferre membris contracta. Nocte verò vigilarum sancti Romani, dum de more per uigiles in Ecclesia celebrarentur excubiæ, subito tantum cæliitus est lumen effusum, ut omnia quæ fuerant accensa videretur luminaria superare. Altare tantum, supra quod sancti ossa erant deposita, densa tegi videbatur nebula, ipsumq. sacri pignoris quasi moueri cernebatur gestamē. Cūm repente vna cœcarum primū, moxque altera se se videre proclamat. tum media iacens contracta, ubi cœpit clamare auxiliumque Dei & sancti Bal-

derici deprecari, paulatim resoluitur pri-  
mum brachiis, & inde poplitibus, do-  
nec erecta stetit in pedibus. quæ postmo-  
dum sana effecta clericorū stipe hucu-  
que sustentatur. Igitur dum prefato mo-  
rarentur in loco clerici cum pignere sa-  
cro, contigit quadam vespera cum simul  
residerent, ut cuiusdam Milonis amici  
homo, ebrietate atque furore succensus,  
cœpisset ad eos dicere, quid ibi facerent,  
& quare in villam Milonis ingressi fuis-  
sent? Quibus respondentibus, quod san-  
cti Balderici non Milonis eadem res es-  
sent, illo quoque contradicente, quod  
non Balderici, sed Milonis haberentur:  
cōminantibus eum clericis recessit, & in  
eminentem villę contiguam rupem con-  
scendēs se se in præceps dedit, sicque at-  
tritus iacuit, ut mortuus vel morti vide-  
retur proximus. Inde sublatus ante sancti  
corporis est præsentia deportatus, ibique  
tandem se culpabilē reddēs, insperatè sa-  
natus, & integrè in breui restitutus est so-  
spitati. Item dum nuper ad præmemora-  
tam villam Vvasliciam huius sancti mem-  
bra relata fuissent, quoniam Godefridus  
principis Henrici Comes palatij eandem

peruaserat villam, quidam clericorum  
sancti Balderici ad eundem Godefridum  
pro hac causa perrexerunt. Et cum nullā  
dignam potuissent apud eum percipere  
responsionem, nec magis se pro eis inde  
quam pro suo cane facturum respondis-  
set, clericus quidam ex his intentando  
subiecit, quod calidum proinde sudorem  
sudaturus esset, nec canis suus adiuturus  
eum foret. Ille furibundus ad hæc eos à  
suo præcipiteiici conspectu. Quibus re-  
cedentibus ipse mox diuina plectitur vi-  
tione. validaque correptus febre cœpit  
grauissimè vexari, nimisque accēdi ardo-  
ribus, atque feruentissimis effluere su-  
doribus. Mittens igitur ad Episcopum  
Coloniensem Vuicfridum, hunc ad se ve-  
nire petiit, eique rem retulit: atq. id ab eo  
consilij percepit, ut ad præfatos clericos  
mitteret, eosque ad se venire faciens, &  
errata corrigens, ab eis de sua infirmitate  
consilium & pariter auxilium quæreret.  
Quod ille obaudiens & ad eos mittens,  
ad se venire mandauit. At missus eius ty-  
po ceu videbatur inflatus superbiæ, cœpit  
ut ad suum dominum mox clerici perge-  
rent, imperitando præcipere. Quibus

renuentibus, sed eum caritatē secum facere rogantibus, ille contempsit. eoque recedente in ipso egressu equus eius incitatus ab ipso prosiliens ruit, & collo fratre interiit. Sic ille humiliatus ad fratres rediit, caritatem quam spreuerat egit, & ita correctus recessit. Hinc iterum, tertioque vocati, atque petiti, huius tandem viri compertis incommodis, ad eum tum veniunt. demum patientis compatiuntur: cruciatibus, & confitentē peccatum suū emendationemq. promittentem preciōbus suis absoluere studēt. At ille statim semeliū habere professus, vbi recesserat fratres cōualuit, res quas inuaserat reddidit, ac deinceps ab earum se lāfione cōtinuit. Verūm tanta domus eius affecta clade fuisse perhibetur, vt vix aliqui remanserint, qui eisdem rebus usi fuerant: ipsi etiam equi & canes interierunt, & ipse peruersor perditis cum cute capillis & vngulis vix euaserit.

*De miraculo in Rheno flumine patrato.*

Cap. XLIII.

**T**Vnc ob infestationem Hungarorum, quæ primitus eo tempore in hoc emerserat regnum, consilio inito Canonici sancti Balderici Rhenum cum domino suo transmeant. inde quadam vespera remeantes in fluminis medio nauem iactis defigunt ancoris. Relictisque paucis in nauicum sacro pignere custodibus, ipsi ad prædictam scapha properant suæ possessionis villam. Tres vero quidam latrones, comperto quod pauci resedissent in nauicustodes, ibique thesauros vel ornamenta sancti remansisse rati, consensatendunt illò cymba. Sed antequam pertingerent ad ipsam quam petebant nauē, cœcati diuinitus, perditoque sensu remigare non valentes, impetu fluminis ferri cœperunt. Sicque nauicula eorum nauic, qua sancti corpus seruabatur, impacta cōtritaque mediis eos in fluctibus dereliquit. Quorum duobus fluvio mox absorptis, tertius qui etiam famulus erat sancti Balderici, iacta manu nauem sancti arri-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 388  
puit, & taliter euadens mortem, clericorumque perductus in presentiam, nihil eorum quæ passus fuerat edicere valuit, donec in crastinum refocillatus, sensuque recepto tandem quæ gesta fuerant enarravit. Postquam vero à præfato loco huius beati viri ad suum monasterium sunt ossa relata, multa inibi feruntur ostensa miracula, quæ præ multitudine non habentur scripta. Illuc nuper quidam pauper candelam deferens in circulo deuolutam, paulo ante horam vespertinam supra loculum sacerorum hanc posuit ossum. Qui dum data oratione recederet, subito candela supero accesa igne coepit ardere. Quæ donec custos Ecclesiæ ad vespertinoia pulsanda venit signa, pallio cui superiecta iacebat illæso deflagravit, nec ullam pallio læsionem, cui adhærebatur, aggessit. Multa præterea sanitatum, clarificationumque ibidem creberrimè ad declaranda sancti sui merita Dominus ostendere dignatur miracula, ob honorem scilicet ac laudem nominis sui, quod est benedictum in sæcula.

CCc iiiij

*De miraculis in monasterio sanctorum Bouë  
& Dode factis. Cap. XLIV.*

**I**N præmemorato denique puellarum monasterio, in quo præfatarum sanctorum Bouë ac Dodæ translata præfati sumus corpora, nonnulla postmodum patrata probantur miracula, vbi frigoritici, atque diuersis ægritudinib. occupati venientes, optata merentur sospitate donari, maximè in die solennitatis earundem. In qua quædam nuper puella auditu frustrata, vi inualitudinis sensus huius obtutatis meatibus, interuētu earundem sanctorum Christi spōsarum, perdita dudum munia recipere meruit aliū.

*De visione cuiusdam puellæ. Cap. XLV.*

**H**Abetur in hoc monasterio quædam sanctimonialis virgo, neptis quondam Guntmari religiosi presbyteri, nomine Ricuidis, cui apparuerunt olim per visum beatus Petrus Apostolus & sanctus Remigius, significantes ei quòd iter Romæ eidem, dum reuerterentur ad ipsam,

præcepturi essent: asserueruntque se me-  
dio mense Septembri, scilicet Exaltatio-  
nis sanctæ crucis die reuersuros. Quia ex-  
pectatione suspensa nihil inde alicui, pro-  
hibita scilicet ab eis, ausa est intimare.  
Die verò qua prædixerant reddituros ite-  
rum apparuerunt ei, iubentes vt accersi-  
ret fratrem suum Fredericum presbyte-  
rū, & exhortaretur eum sequi, prout ma-  
gis potuisset, vestigia præmissi sacerdotis  
Guntmari, & ex ipsorum iussione prædi-  
ctum iter iniungeret illi secum exequi,  
tali videlicet tenore, vt ab ea die nec ille,  
nec ipsa carnem comederent, aut vinum  
biberent, donec iter ipsum arriperent, ni-  
si tantum vini, quantum emi potuisset ex-  
pretio, quod super altare quoddam ab  
ipsis ei designatum repertura esset, ipsa  
duntaxat perciperet. Ut ergo inde magis  
crederetur, quasdam sorores, tres videli-  
cet sanctimoniales huius monasterij, ad  
id inquirendum sibi testes ascisceret, de-  
nominatis scilicet personis quas aduo-  
care debuisset. Sanctus autē Remigius hoc  
insuper addidit, vt diceret illa fratri suo,  
quatinus esset memor quod illi quondam  
apparuerat, & ei locutus fuerat. Addens

etiam pro signo recognitionis, quod eum  
in palma de cultello visus fecerat percus-  
sisse. At illa mox ad praefatū fratrem suū  
mittens , mandauit ei vt ad se festinanter  
veniret. qui veniens fororem suam hora  
iam vespertina iejunam adhuc , & de vi-  
fione valde stupefactam inuenit. Quæ ad-  
uocās denominatas sibi sanctimoniales ,  
pariter ante denotatum altare septem  
psalmos pœnitentiales cantauerunt. ad-  
ditis insuper litaniarum precibus. acces-  
serunt ad altare , & exuenres operimentis  
repererunt in cornu eiusdem altaris obo-  
lum paruum. quem assumentes cum gra-  
tiarum actione dederunt pro vino , quod  
tantummodo hæc sanctimonialis bibit ,  
non deinceps amplius vinum sumptura ,  
donec iter iniunctum tam ipsa quam pre-  
dictus frater suus inirent. quod fideliter  
& fiducialiter arripientes prosperè Deo-  
iuante , & sancto Petro & sancto Remi-  
gio suffragantibus , vt ipsis promiserant ,  
peregerunt , ac deinceps à carnibus illa  
præter Dominicā abstinet , ac tribus dieb.  
in hebdomada , vsque dum signum sonet  
ad secundam , nihil operis agit , orationi-  
bus & psalmodiæ vacans. quod sibi vsque

ad septem annos commemorat adim-  
plete præceptum. Fratri verò suo præme-  
morato hoc à supra dictis per ipsam man-  
datum est, vt quatuor diebus in hebdo-  
mada à carnis, omni verò sexta feria à  
vino semper, dum ad vixerit, debeat ab-  
stinere. quod & obseruare visi sunt.

*De altero Remis puellarum monasterio.*

*Cap. XLVI.*

**A**lterum denique puellare monasteri-  
um Remis habetur situm ad portam,  
quæ olim Collaticia, scilicet à conferēdis  
mercibus, nunc Basilicaris vocatur, eo-  
quòd circa se basilicis dudum præ ceteris  
portis abundasse feratur, seu quòd eun-  
tibus ad basilicas in vicino sancti Remigij  
consistentes peruia fuerit. Supradictum  
domino Rigoberto habitaculum fuisse  
commemorauimus. Quod monasterium  
dominus Guntbertus vir illustris in ho-  
nore sancti Petri construxisse traditur:  
quod regale vel fiscale vocatur, eo quod  
in regali potestate usque ad moderna  
tempora fuerit habitum. Quod monaste-  
rium Ludouicus imperator Alpaidi filiæ

sux vxori Begonis Comitis dono dedit,  
eidemque sacro loco immunitatis præ-  
ceptū delegauit, vt & pater ipsius Caro-  
lus imperator egerat olim. Quod cœno-  
bium postea per precariam ipsius Alpai-  
dis, vel filiorum eius Letardi & Ebrardi,  
ad partem & possessionem Remensis de-  
uenit Ecclesię. Hic haberi afferitur dens  
sancti Andreæ Apostoli, cuius beneficia  
multi, qui eum osculari promerentur, fre-  
quenter experiuntur infirmi. Vidimus  
hic, in Ecclesia scilicet huius cœnobij, ce-  
reum igne cœlesti ter quoque accensum.  
quem cereum collata cera fecerant qui-  
dam ciues Remenses, qui ad visitanda  
nuper Apostolorum limina profecti fue-  
rant. Vidimus in hoc quoque monaste-  
rio puellam quandam sudasse sanguinē.  
quæ tunc hebdomada plena iacuit im-  
mota quasi mortua, & visiones ei sunt  
ostensæ nonnullæ.

*Dedomno Guntberto, & ipsius uxore Berta.*

*Cap. XLVII.*

**P**Ræmissus itaq. domnus Guntbertus  
huius instructor cœnobij, relicta con-

iuge, maritima petens loca, illic etiā monasterium quoddam condidisse fertur. Vbi & à Barbaris decollatus fuisse traditur. Relicta verò ipsius domna Berta cœnobium puellare apud Auennacū, Domino sibi locū per Angelū demonstrāte, cōstruxit. Et dum inibi aquam non haberet, impetravit à possessorib. proximæ syluæ argentilibra data fontem quendam, duobus ferè milibus à suo monasterio distan-tem. Ex quo fonte mox riuus egressus se-  
cutus est eam ad cœnobium remeantem, qui adhuc largiter effluens pro eo quod tantumdem fuerit emptus, libra vocata-  
tur. Priuigni denique ipsius domnæ Ber-  
tae insurgentes contra eam, illam intere-  
merunt. qui statim traditi Satanæ in in-  
teritum carnis, ab humano sensu in belui-  
nam feritatē mutati decessisse feruntur. Nepti verò domni Guntberti, nomine Monnæ, quæ sceleris huius consentanea fuerat, noctu vigilanti domna Berta fer-  
tur apparuisse, eique præcepisse, vt cor-  
pus domni Guntberti ad hunc locum re-  
ferre satageret, ac iuxta suum funus col-  
locaret; sicque illi peccatum consciæ ne-  
cis suæ Dominus indulgeret. Quæ signū

petens, quod sibi dimissum id esse sciret, audiuit quod mox ut iussa complesset ex eius ore vel naribus erumperet sanguis. Quod & impletum est, dum corpus domini Guntberti iuxta pignus beatæ Bertæ reconditur. Huius domnæ Beatæ corpus post centum circiter annos iuuentum est integrum, & plagæ ipsius ita tunc recenti affluere sanguine, ac si eadem hora viuenti fuissent ingestæ. Ad horum denique sanctorum honorem & meritum demostrandum multa postmodum Dominus dignatus est operari miracula, quæ causa negligentiarum non habentur adscripta. De quibuslibet autem tribulationibus ipsorum congregatio Domini misericordiam per eorum intercessionem expetiit, misericorditer impensam sibi consolationem percipere meruit. Quædam præterea mulier ab altari huius monasterij linteum nuper furata ferre secum voluit, sed egredi Ecclesiam nullomodo potuit, donec suum confessa reatum sublatum restituit altari velum. Hoc monasterium vel Abbatiam Dominus Fulco Præfus ab Odone rege concedi Ecclesiæ Remensi per paginam præceptionis ipsius regis obti-

nuit, & pro confirmando eo huic Ecclesiæ à Formoso Papa priuilegium Apostolicæ sedis impetravit.

*De duabus Ecclesiis sancti Hilarij Remis.*

*Cap. XLVIII.*

**S**VNT HIC REMIS ECCLESIÆ DUÆ IN HONORE SANCTI HILARIJ: VNA INFRA CIUITATEM, IN QUÀ NUPER QUÆDAM PUELLA CONTRACTA & PARALYTICA DIVINA EST ERECTA VIRTUTE. ALTERA QUÆ EST ANTIQUIOR ECCLESIA ANTE PORTAM MARTIS SITA, QUAM SANCTUS RIGOBERTUS PONTIFEX ANTECESSORIBUS NOSTRIS CLERICIS AD SEPULTURAM IPSORUM DEDIT. QUÆ DUDÙ SCILICET ANTE DISCESSIONEM VEL EXPULSIONEM DOMINI ARTALDI EPISCOPI CREBRIS ILLUSTRABATUR MIRACULIS. VNDE & TUNC AB EO CIUIBUS QUOQ. SUFFRAGIA FERENTIBUS TECTIS AC NOVIS EST REPARATA LAQUEARIBUS. NAM QUIDAM CŒCUS, NOMINE PAULUS, ADMONITUS IN SOMNIS, VT AD EANDEM PERGERET ECCLESIAM LUMEN IBI RECEPTRUS ADUENIT, & RECUPERATO LUMINE, NEC MORA VIDENS ABCESSIT. QUIDAM EX EPISCOPI FAMILIIS CÙM AD IPSAM PERGERET ECCLESIAM, PISCATOREM CUM PISCIBUS ANTE FORES ECCLESIÆ

obuium habuit: quos apprehendens velut empturus abstulit. At pauper ille piscator, ut inde sibi cum sancto Hilario conueniret, deuotationum clamores lugubri mente in eum ingessit. At ille despiciens huiuscemodi voces, Ecclesiam quasi missam auditurus intravit. Vbi dum staret, subito corruit, grauiterque vexatus eiicitur. De quavexatione non paruo tempore laborauit. In huius Ecclesiæ cœmeterio quidam Scotigena Dei seruus olim sepultus est. sed cum iam à nostris & nomen & memoria ipsius sepulturæ videretur abolita, apertis se se cœpit manifestare visibus. Nam dum quidam ciuium non de inferioribus, sed pauper rebus olim nostris diebus obisset, amici eius ad Hildegarium huius Ecclesiæ presbyterum accedentes, petunt ab eo, ut locum sibi sepulturæ impertiret, vbi sarcophagum reperirent, in quo corpus ipsius recondere possent, quia de rebus ipsius vnde emerent non habebant. Qui dum eis petita concessisset, sepulturam serui Dei aperuerunt: sed ipsum eius sarcophagum aperire nequiuerunt. quo auditio presbyter accessit, & opertorium sarcofagi

sarcophagi levare tentans aliquantulum  
aperuit sepulcrum. De quo mox fragran-  
tia tantæ suavitatis emanauit, ut nunquā  
se deletabiliorem testatus sit haussisse o-  
dorem. Introspiciensque videt corpus in-  
tegrum sacerdotalibus insulis redimicū :  
recomponensque sepulcri pallam, non  
ausus est hanc amplius violare sepulturā;  
permisit tamen ut idem corpus depositis  
quibusdam superponeretur tabulis. Ipsa  
nocte visus est ei auunculus suus presby-  
ter in somnis, qui iam dudum decesser-  
at, afferens quod valde offendisset Deū  
præterita die, maxime si sepulcrum san-  
cti violare præsumpsisset. Idem quoque  
beatus vir cuidam sub ipsis diebus appa-  
ruit, & quia valde grauaretur præponde-  
re & indignitate superiecti sibi cadaueris  
intimauit, & ut indicaret presbytero ius-  
sit, quia nisi citò corpus id fœtidum à se-  
pultura sua repelleret, diuina quantocius  
vitione plectendus esset. His presbyter  
admonitionibus pauefactus, cadauer  
quod sepulturæ sancti superpositum fue-  
rat, eiicī fecit cum festinatione, & aperta  
alibi sepultura recondidit. Visus est idem  
sanctus Domini postea cuidam rustico,

## FLODOARDI HIST.

præcipiens eivt iret ad Episcopum Artoldum, & indicaret ei ex verbis eius, ut corpus ipsius quod extra iacebat, intra Ecclesiam transferret. quod idem rusticus intimare timens, neglexit mādatum. Nec longē pōst iterum apparens euigilanti, duriter increpauit illum, quare præceptum neglexit, & corripiens alapa eius percussit maxillam. Qui mox auditum amisit ipsius auris in qua percussus est parte, capitisque dolore per dimidium fere vexatus est annum. Deinde cuidam presbytero in eadem Ecclesia sub præmisso sacerdote seruienti apparens in visione quadam Dominica nocte, admonuit eum, vt Episcopo indicaret, quatinus corpus ipsius in prædictām Ecclesiam transferret: locum quoque vbi ponendū foret ostendere non omisit, intimans ei obitum & causam obitus vel aduentus sui. significans se Scotigenam fuisse, Romanam orationis gratia cum socijs petendi itinere occupatum à latronibus super Axonam fluum fuisse peremptum, indeque corpus suum à socijs huc delatum, ibique sepultum: propalans etiam nomen suum, quòd vocaretur Merolilanuſ, iu-

bens ut id nomen, ne forte memoria de-laberetur, adscribere cuiaret, inclinansq. se, partemque cretae quæ fortuitu iacebat apprehendens dedit ei, præcipiens ut il-lud continuo adnotaret in arca quæ le-  
cto ipsius adhærebatur. Quam ille cretam visus est accepisse, nomineque descripsisse. In quo dum pro L litera R, scribebat; cor-rigere hoc euin monuit, & ita in crastinū hoc nomen adscriptum inuentum est, ut testaretur idem presbyter, quod vigilan-do per diem tam bene scribete ne quiuis-set. Quibus reuelationibus monitus Episcopus Ecclesiā quidem restaurari fecit, sed corpus sanctū non transtulit, nec diu postea. sic ei contigit, ut in eadem Eccle-sia coram Hugone principe se abdicaret Episcopijs gubernatione.

*De Ecclesiis in honore sancti Martini circum-  
quaque per totum circiter Episcopium  
constructis. Cap. XLIX.*

IN honore quoque beati Martini mul-tæ circumquaque per totum circiter Episcopium habentur Ecclesiæ, diuinis miraculis illustratae, ad quem neminem cre-

# FLODOARDI HIST.

adimur enarranda sufficere. In vico denique sancti Remigij constat Ecclesia huius beati confessoris, quæ clericorum olim fertur habuisse congregationem. de qua tale refertur apud nos miraculum. Quidam vir illustris cum duxisset vxore, non longè post in expeditionem præcepto regis profectus, diuq. moratus, postquam domum redisset, significatum est illi, quod vxor eius adulterio fuisse corrupta. Quam vir vxorem diligens, tali examinatione probare voluit audita, ut super sacra Ecclesiarum, quæ in hoc vico habentur, vxor sibi iuraret altaria, quod hoc crimine esset innoxia, sicque immunitis sibi postmodum foret à noxa. quod illa non abnuens prompta suscepit, facturaque fidem dictis cum marito ad vicum peruenit, & dans super quarundam Ecclesiarum altaria iusiurandum, tandem peruenit ad huius Ecclesiae domum, accedens ad altare, dum falsa mente deierat improba, repente vtero disrupto eius labuntur humo interanea, procidensque mortua ostendit quam vera essent quæ de se marito fuerant intimata. Ille nutu Dei compunctus ad miraculum, youisse

traditur se vltterius mulierem non habi-  
turum; familiamque vxori delegatam ei-  
dem addicens Ecclesiæ, hanc eis dedit  
legem, vt capit is censum ibidem depen-  
derent, nullique præter id obnoxij serui-  
tio forent. Quæ familia hac sibi lege ser-  
uata ad duo millia veb amplius excreuisse  
reperitur capita, vt olim scilicet antequā  
vastaretur à barbaris, duodecim libras ar-  
genti partibus præstaret Ecclesiæ.

*De miraculis sancti Martini Remis ostensis.*

*Cap. L.*

**A**Liis etiam nonnullis beati patris hu-  
ius vrbs nostra fertur insignita mi-  
raculis. Ex quibus ea quæ sanctus Grego-  
rius Turonensis in suis miraculorum li-  
bris enarrat hic indere placuit, vt si qui  
hæc legētes ea fortè non legerint, hic re-  
perire possint. Refert enim, quod trans-  
eunte se quondam per pagum Remensem,  
retulerit ei quidam Remensis carcerem;  
in quo famulus ipsius hominis inter reli-  
quos vincitus tenebatur, beati Martini  
virtute patefactum, vincitosque ab erga-  
stulo absolutos liberos abscessisse. Erat

enim huiusmodi carcer, vt super struem  
tignorum axes validi superpositi pulpi-  
tarentur, ac desuper qui eundem oppri-  
merent insignes fuerant lapides colloca-  
ti : nihilominus & ostium carceris sera  
ferro munita, obducto clavie pessulo ob-  
serabatur. Sed virtus antistitis, vt ipse re-  
lator asseruit, lapides pulpitaque discussit,  
catenas confregit, trabem, quæ vinitoru[m]  
coarctabat pedes, aperuit, nec referato o-  
stio homines per aëra subleuatos foras te-  
sto patente produxit, dicens : Ego sum  
Martinus, miles Christi, absolutor vester,  
abscedite cum pace, & abite securi. Sed  
cum nos, inquit Gregorius, ad regē accedentes  
huius virtutis miraculū diffamaremus, affirma-  
uit rex quosdam ex his qui absoluti fuerant ad  
se venisse, atque compositionem fisco debitam,  
quam illi fretum vocant, à se fuisse regis in-  
dultam. Refert etiam idem Gregorius se  
quodam hanc urbem petisse, & in sacra-  
rio huius Ecclesiæ Remensis Sigonis au-  
rem surdam referendarij Sigeberti regis,  
virtute beati Martini, cuius habebantur  
apud se pignera, dum colloquerentur se-  
cum subito patefactam atque sanatam fu-  
isse.

*De sancta Macra virgine. Cap. LI.*

**P**ASSA est in hoc Remensi pago beatissima Macra virgo sub Ricciouaro Praefecto. quæ post insuperabilem Christi confessionem grauissima tormenta perpessa, post mammillarū abscissionem, & repentinam curationem per Angelicam in carcere visitationem, dum super prunas & testulas accensas nuda volutaretur, cum precibus & gratiarum actionibus immaculatum Deo reddens spiritum, ac triumphans aduersariū læta petiit cœlum. Corpus eius haud procul à loco vbi passa est, tunc extitit tumulatum. Multa verò post annorum curricula cuidam bubulco per visionē locus, quo beatissima virgo condita fuerat, iuxta quandā in honore beati Martini constructam Ecclesiam reuelatus est. In quo visu admonetur, ut corpus sacratissimæ virginis intra præfataam Ecclesiam reconderetur honorificientius, quatinus incolis eiusdem loci prout decebat, innotesceret manifestius. Quod & mox à viris Deo amabilibus magno constat peractum decore. In qua donec venerab.

D D d. iiiij.

# FLODOARDI HIST.

bile corpus eius requieuit , insignia per ipsius intercessionem sunt patrata miracula. Ibi cœci visum, claudi gressum, surdi auditum, Domino eius obtentu largiente, promeruerunt. Procedenti verò tempore vir quidam strenuus sanctorum fundator & cultor ædium, nomine Dangulus , eius vbi nunc veneratur fundauit templum. In quo illius sacratissima transfulit membra regnante magno Imperatore Carolo. vbi non minima quoque Domino præstante sàpe miracula peraguntur. Quam nuper Ecclesiam, tempore scilicet persecutionis Hungaricæ iidem barbari succendere cupientes , aceruos quosdā frugum magnos qui parieti eiusdem adhæserant incendunt , exustisque segetibus, flamma licet Ecclesiæ tecta labantे, eandem tamen accendere nequi-

## De sanctis Rufino & Valerio martyribus

Cap. LII.

**E**odem tempore quo hæc sacra virgo passa est , lancinator eius Riciouarus per urbem Remorum transiens , & quos-

dam Christianos ad culturam Deorum  
compellēs, vt eos superare nequiuīt, tru-  
cidari præcepit. & egressus inde reperit  
duos quosdam viros Rufinum & Valeriū  
fide Christi robustos, regalium tamen  
horreorum custodes. Quos comprehen-  
sos vbi comperit Christi dilectione & cō-  
fessione firmissimos, plagis afflictos diu-  
turna carceris macerauit retrusione: vbi  
Angelica visitatione ac consolatione re-  
leuati & confortati sunt. Sic inuicti tan-  
dem reperti capitalem subiere sententiā.  
Cumque non post longa temporis inter-  
ualla ad urbem Remorum sacratissima  
deducerētur eorum membra feretris im-  
posita, in loco illo, vbi nunc tumulata  
ipsorum requiescunt ossa, ita tunc ferun-  
tur aggrauata, vt nequaquam loco mo-  
ueri valerent: & ita Deo iubente factum  
esse probatur, vt vbi pauperibus eleemo-  
synæ distribuerant largitatem, ibidem  
suum corporum gratā perciperent re-  
quietiōnem. Sed dum nuper gens barba-  
ra Normannorum fœnitura se Galliis in-  
fudisset, ob vitandam huius persecutio-  
nis procellam, eorum pignera ad urbem  
sunt Remensem delata, positaque in bea-

ti Petri Ecclesia, & per dies plurimos ibidem sub honore seruata. At cum iam demum à barbaris recedētibus in nos baccata diu tempestas defœuisset, redissetq. tandem Deo iubente tranquillitas, presbyter qui sanctis deseruiebat, & ad propria iamdudum redire cupiebat accelerauit sanctorum martyrum glebas tollere, & ad dicatum sibi locum referre. Postque celebrata missarum solemnia leuantur à sacerdotibus sacrata Christo corpora, atque cum magna populorum referunt comitante caterua. Contigit autē diem illam, quę Dominica scilicet habebatur, ventorum flatu fuisse nimbosam, ita ut omnes candelæ quæ ad obsequium sanctorum ferebantur, vi turbinis extinguerentur. Cumque carpentes iter partē fluminis fuissent ingressi, cereus qui ante sanctorum pignera ferebatur extinctus, repente cœlitus accensus omnibus mirū exhibuit spectaculum. sicque inter commixtos grandine nimbos, & ventorum flatus ad quatuor fere milia duravit ex miraculo flamma. Disposuit denique postea presbyter cereum ipsum in meliorem formam de eadem reficere cera. Cū-

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 398  
que id à sacerdotibus sibi subiectis efficeretur, mirum dictu, inter manus eorum mollis cœpit crescere cera, & in magnam grandescere quantitatem.

*Demiraculis eorundem sanctorum.*

*Cap. LIII.*

**C**VMQUE ILLI STUPENTES, ADMIRANTESQUE PERSTREPERENT, INGRESSUS PRESBYTER, & VIDENS AUSTAM SIC FUISSE CERAM, CREDIDIT EOS ALIAM CERAM ILLI, QUOD NON PRÆCEPERAT, ADIECISSE. SED COGNITO TANDEM À SACERDOTIBUS, QUOD ACCIDERAT, MIRACULO, DEO GRATIAS EGIT, & CERAM IN ECCLESIA AD MEMORIAM TANTÆ REI REPOSUIT. DE QUACERA RICULFUS SUSSIONUM VENERABILIS EPISCOPUS RELIQUIAS SIBI DEFERRI IUSSIT. SED & VICINARUM ECCLESIARUM RELIGIOSI PRESBYTERI EXINDE OB DEUOTIONEM EXPETITAS PARTICULAS IN SUIS ECCLESIIS VENERABILITER CONDIDERUNT. ALIA AUTEM VICE, CUM DE SUSSIONE CIUITATE, IN QUА OB SIMILEM PERSECUTIONEM DELATI FUERANT, AD LOCUM PROPRIMUM REFERENTUR, CLAUDUS QUIDAM CUM CÄTERIS, QUI SANCTORUM CORPORA DEUOTO COMITABANTUR OBSEQUIO, REPTABUNDUS

ad nisu quo poterat incedebat. Non quidem hunc natura claudum produxerat, sed ex tempore illi accesserat gressuum dolenda debilitas. Cumque ad villam, quæ Vasneia dicitur, venissent, mox natuæ restitudini restitutus, projectis adminiculis suis cœpit vadere plantis, & Deum in sanctis suis mirabilem ore collaudare gratae. Præterea in eos qui sacrum locum violare, & res sanctis martyribus delegatas peruidere nituntur, quam citò diuina vltio exeratur, uno exemplo sufficiat demonstrare. Tempore quo inter reges Odonem & Carolum graues agebantur Francorum in regno discordiae, per hanc occasionem licet rapinæ & depredationes siebant, confusum erat fasque nefasque: nusquam Dei aut humanarum timor legum, sed vi & potentia vniuersa constabant. Aliquando ad villam, quæ Basilica dicitur, prædones affuerunt, cœperuntque omnes pauperum substancialias auferre. Tunc quædam muliercula cum supellestili sua fugiens ad Ecclesiam sanctorum martyrum cursu rapidissimo tendebat. quam quidam ex his qui ad prædandum venerant ita ut sede-

bat equo velocissimè insequì cœpit, volens eam capere, & seria sua illi auferre. Sed cùm quidam de adstantibus diceret, Noli miser, noli illam in atrium sanctorū insequi martyrum, ne tibi mali aliquid contigat. Ille nihil veritus, admissò equo rapidissimè fugientem insequebatur mulierem. At ubi primis atrio pedibus equus institit, subito cernuatus cecidit: sessor autem eius tam graui allisione vexatus est, ut à summo genu usque pedem disrupta tibia caro velut ferro incisa dehisceret, osque ipsum carnis tegmine nudatū pareret. & qui superbus eques venerat, iam humiliatus, nec suis pedibus incedere valens, manibus alienis de atrio Ecclesiæ proiectus est. Tunc equo & quæ habere potuit sanctis martyribus pro eo datis, morti quidam subtractus est, sed quod superuixit temporis inutilis & nulli operi aptus fuit, testimonium diuinæ virtutis in sua debilitate circumferens, & aliis quibusque salubrem timorem exemplo patratæ in se ultionis incutientis, ne talia agentes similia patientur. Illud quoque notissimum, & omnibus habetur per uulgatum, ad sanctorum martyrum sepulcra oleum

aliquando creuisse. Si quidem presbyter  
vas quoddam fictile iuxta altare posuerat  
ad seruandum oleum , quod ibidem ad  
fomitem luminis ardere debebat. In quo  
vase parum quiddam olei remanserat ,  
maiore eius parte in lychnorum lumi-  
ne consumpta , cum repente cœpit cre-  
scere , & nullo inspiciente in maius au-  
geri ; donec os vasis crescens oleum ex-  
æquaret. quod cum per dies aliquot fie-  
ret, nec iam intra vasis angustias se liqor  
diuinitus auctus caperet, ac guttatum in  
terrām flueret , clericus Ecclesiæ ipsius  
custos hoc solus animaduertit , & subie-  
cto vase altero intra paucos dies ad vnum  
sextarium collegit , furtimque abscondit  
putans infelix diuinum miraculum cupi-  
ditatis suæ fore compendium , & vnde  
prouidebatur omnibus patrocinium , in-  
de clandestinum se posse credidit perfic-  
cere furtum. Sed Christus , qui sanctos  
suos mirificare apud omnes decreuerat,  
non diu permisit latere vel illius pudēdū  
facinus, vel quod ad suorū martyrum glo-  
riā contulerat munus. Nam quadam die  
domū , quæ Basilicæ adhæret , in qua etiā  
Suessonicus Episcopus , cū illuc accedit,

ECCLESIAE REM. LIB. IV. 400  
manere consueuit, presbyter nescio quid  
causæ fuerit ingressus, vedit vas illud oleo  
superfluere, & miratus vnde illa esset olei  
copia, cùm illic perrarò huiusmodi inue-  
niri possit liquor, cœpit percunctari cle-  
ricum tanti criminis concium , cuius  
esset oleum, aut quis illud ibi deposuisset.  
Sed cùm ille diceret, nescire se vnde es-  
set, pueri qui ad discendos psalmos ibidē  
residebant, & rem omnem nouerant, in-  
dicauerunt presbytero & factum miracu-  
lum, & custodis furtum. Ille hoc audi-  
to, citò ad vas quod iuxta altare stabat re-  
cucurrit , & paumentum adhuc olei ex-  
undatione madens inuenit. Cumque  
immensum in sanctis suis glorificaret  
Deum, alius quidam de custodibus adue-  
nit, & confessus est se magnam partem  
olei ipsius nullo teste tulisse , & vbi voluit  
& sicut voluit expendisse.

FLODOARDI HISTORIARVM  
ECCLESIAE REMENSIS  
FINIS.

---

## LECTORI.

**D**E Appendicē quæ sequitur, hoc tantūm  
monēdus es, Lector, auctoris esse adhuc  
quidem incerti, sed quem constat eiusdem Remensis Ecclesiæ Canonicum fuisse, Sansonif-  
que Archiepiscopi temporibus ante annos  
CDL. vixisse. Id enim nos docuit Epitome Flodoardi, quam duobus libris ab eo contextam  
vidimus, cum hoc breui ad calcem auctario.  
quod ille longius etiam fortasse produxerat,  
sed plura non erant in Codice Igniacensi, quo  
vsi sumus. His ergo fruere interim, ac reliquis  
subsequentibus opusculis. quæ & ipsa, quo-  
niā ad manum erant, atque ad Ecclesiam Remensem, aut Flodoardi quoque Historiam  
pertinere videbantur, tibi hoc loco appo-  
nenda censuimus.

APPEN-



# APPENDIX INCERTI SED ANTI- QVI SCRIPTORIS È IVS- dem Remensis Ecclesiæ Cano- nici, qui Flodoardum breuiarat.

**A**C T E N V s de Remensibus Archiepiscopis secundum traditionem Flodoardi, quomodo vnuſ post aliū surrexit, narrationem digessimus. Nunc verò de cæteris, qui post Flodoardi deceſſum extiterunt, secundum quod à maioribus audiuimus, seu quod in antiquis chartis reperimus, opitulante Deo prælibato operi adneſtemus. Præfatus Artoldus, de cuius deceſſu in libro Flodoardi nihil habetur, abbatiam sancti Timothei, quæ usque ad illud tempus Remensium Episcoporum extiterat, S. Remigio, de cuius cœnobio assumptus

E E e

## APPENDIX

fuerat, contulit. Hic autem cùm per tri-  
ginta annos in multa aduersitate, & ali-  
quando in tranquillitate, Remēsem diœ-  
cesim gubernasset, vniuersæ carnis viam  
fine bono ingressus est. Quo defuncto,  
domnus Odalricus, vir nobilis & hone-  
stus, Pontificale onus suscepit: de cuius  
operib. pauca apud nos monumenta ha-  
bentur. Liquet tamen, quia ipse Ecclesiæ  
Remensi villam Vindenissam dedit. pro  
cuius largitione beneficij in conuentu  
Remensi memoria eius annuatim recoli-  
tur. Ipso etiam die, pro animæ eius reme-  
dio, viginti quatuor pauperibus singuli  
panes, totidemque vini metretæ, singuli  
etiam denarij distribuuntur. Prædicta ve-  
rò villa in terra Comitis Registensis sita  
est. quam modò Comes Guiterus nomi-  
ne sub trecensu triginta solidorum tenet:  
Porrò antecessorum suorum tempore,  
pro commutatione eiusdem villæ pluri-  
ma bona Ecclesiæ Remensi collata fue-  
runt: quod in subsequentibus pleniùs ex-  
ponemus. At vero præfatus Antistes O-  
dalricus pro vtilitate commissæ sibi Ec-  
clesiæ fideliter laborauit, maximeque pro  
restitutione vallis Rodigionis, quam Hu-

go filius Rogeri Comitis Ecclesiæ Remensi donauerat: sed quidam malefactores de stirpe eius illam peruerterant, & hæreditatis iure illam sibi vendicare volebant. Quorum nisui venerabilis Archipræsul Odalricus, ut vir nobilis & potens, viriliter restitit, & prædictam vallem ad ius Ecclesiæ Remensis liberam reuocauit. Quod ut posteriorum notitiæ manifestiùs fiat, prædictæ vallis donationem, & rei gestæ scriptum memoriale huic paginæ assignemus.

*VNIVERSIS pene totius Franciæ primatib.  
liquet, Hugonē nobili prosapia genitū, in primo  
flore iuuentutis, cùm sciret sibi superuenisse ab  
hoc sæculo diem egressionis, licet suæ conditio-  
nis plurimos inuenire posset hereditatas, Deum  
toto mentis conamine, eiusque sanctos ex pa-  
trimonio fecisse hæredes. Qui in primo suæ di-  
spositionis exordio beatæ Dei Genitricis sem-  
perque Virginis Mariæ, Dominae ac Dominatri-  
cis nostræ, præsidium inuocans, tradidit ad men-  
sam fratrum, Deo eiusque intemeratae Matri in  
Ecclesiæ Remensi deuotè famulantum, potesta-  
tem quandam Vallis Rodigionis à riuulo per me-  
dium decurrente vulgo nuncupatam, ut in eadē  
Ecclesia ipsius bonæ indolis viri haberetur me-*

## APPENDIX

moria. Vnde & post eius exitum grandis alteratio habita est inter ipsam Ecclesiam & quosdam præfati illustris viri parentum. Quibus vehementer resistente, domino ac venerabili Odalrico Antistite eorum controuersia ad nihilum redacta in nullo potuit proficere. Quapropter non immerito fieri debet censeri, si illius cuiusquam propaginis petitionibus accommodatur auris. Idcirco notum sit omnibus præsentibus scilicet ac futuris sanctæ Remensis Ecclesia Canonicis, monachis, laicis, vel nobilibus, quia ipsius venerandi Episcopi neptis, nomine Emma, adies præsentiam prædictorum fratrum, petiit sibi dari eandem potestatem sub censu decem solidorum denariorum in Assumptione sanctæ Mariæ persoluendorum, duobus necne filiis Arnulfo & Odalrico, ut quisquis eorum affectu dilectionis illi amicabilius obtemperauerit diebus vita sua, in hereditate succedere debeat, his ad indominatum prædictorum fratrum retentis, mansionile Seuinaldi Curtis nuncupato, cum sylua & dimidio brolio ad ipsum aspiciente: ita duntaxat ut porci in eodem mansionile degentium, & illi qui cum porcis Canonicorum Remensium, qui sunt tam familiarium eorum, illuc ducti fuerint, fructus syluae depascant. hominibus quoque extra potestatem degentibus. de reliquo vero licenter

salua potestate ficeret veluti de proprio. Cuius  
voluntas cum in nullo rationabiliter refragari  
posset, quod postulabat obtinuit, factum verò  
litteris memoriae tradidit. Actum Remis Anno  
xiiij. Lotario Rege, Episcopatus domni Odal-  
rici Archiepiscopi sexto. S. Odalrici Archie-  
piscopi, cuius licentia atque consensu hoc scriptū  
factum est, quod & ipse manu propria firmauit,  
manibusque nobilium virorum corroborari fecit.

PRAEFATO Odalrico post septem suscep-  
ti regiminis annos ad patres suos appo-  
sito, dominus Adalbero Henrici Comi-  
tis frater de terra Lothariensium, ad Pó-  
tificalem Cathedrā fauore & prouiden-  
tia Lotharij Regis assumptus est. Qui si-  
quidem vir nobilis honestate morum cō-  
spicuus, & Ecclesiasticis disciplinis insti-  
tutus, religionem Remensis Ecclesiae ni-  
mis tepefactam in bonum reparauit sta-  
tum, & vtilitatibus inibi Deo seruientium  
instantem operam dedit & impensam.  
Hic etiam Mosomense cœnobiū à priori  
dignitate prolapsum in monasticum or-  
dinem reformauit, eiusdemque refor-  
mationis tenorem, ne per succendentia tem-  
pora immutaretur, huiusmodi auctorita-  
ris suæ priuilegio confirmauit.

Adalbero diuina propitiante clementia sancte Remensis Ecclesiae Archiepiscopus. Notum fuit vniuersis, cum presentibus tum etiam futuris fidelibus, quondam nobis Episcopio gratia Dei ac benignitate regia contradito, sanctorum quoque loca quedam honore integro reperisse plurimum valentia, quedam vero pristinæ dignitatis statu deficiente prorsus neglecta. Inter quæ etiam ille Mosomi cœnobialis locus, antiquitatis studio certatim constructus, ab exordio scilicet sanctimonialium vitæ aptatus, post modum vero Canonicorum ordine ab Herineo prædecessore nostro melius informatus, atque in honore sanctæ Dei genitricis Mariæ dignè consecratus, sed nefandis usib. utrobique negligenter incultus, rebus quidem partim subtractis, partim vero intercurrentibus malis sinistræ cessit fortunæ. Quo igitur comperto, manus nostra adhibito fidetum nostrorum diligentí consilio, liquido perpendens eundem locum pro mundi infelicitate in canonicali ordine stare non posse, æternorum spe, prout opportunum extitit, ibide monasticæ religionis vitam, ordinato Abbatæ Ledaldo constitui: Ut eiusdem loci religiosi, cultores tam rebus delegatis, quam etiam forte delegandis utentes, continua vota Deo soluentes, sint pro nobis, pro posteris nostris, ceterisque ordi-

nibus iugiter orantes. Quocirca paternitatem loco nostri subrogandorum in illa caritate Dei enixius imploramus, quo sub diuini amoris respectu huius rei gestæ conducibili negotio consentaneæ pietatis faueant zelo, idque liberalis auxiliij insufficienti base dignentur curriculis consolari atque fulcire, ut ex eo gratiam Dei feliciter adipiscētes, huius præstantioris emolumenti mereantur fore consortes. Sed & hoc ex decretis sanctorū Patrum sub auctoritate Pastorali omnimodis inhibemus, immo etiam cum diuini nominis obtestatione omnino interdicimus, ne vñquam huiuscmodi statutū qualibet temeritate ab ullo nostri ordinis violetur: quin potius in reliquum stabile & incōcussum iure perpetuo idipsum venerabiliter conseruetur. Si per laicos in rem hāc iniuria inuehatur, in eos procul dubio excommunicationis iaculum eum anathemate intorqueatur. Anno igitur incarnationis Iesu Christi Domini nostri dcccclxxxiij. Provinciali synodo mense Maij generaliter congregata apud montem sanctæ Mariæ, in Pago Tardanensi, hoc decretum solemniter recitatum est coram Venerandis Episcopis, Abbatibus, ceterisque non nullis fidelibus huic nostre institutioni pro assensu fauentibus, immo etiam collaudantibus, atque confirmantibus. quorum videlicet primius ego

EEe iiiij

Adalbero iam præscriptus Archipræsul, eidem  
Concilio Deo auctore Pontificali auctoritate,  
præsidens, manu nostra subscribens idem corro-  
boravi. Sed & cæteri non secus censuerunt ma-  
nibus impositis solidari.

Huius etiam Adalberonis tempore de  
villa Vindenissa inter Manassem Comi-  
tem & Canonicos Rem ses conuentio  
talis facta fuit.

IN NOMINE Patris & filij & Spiritus S.  
Notum fiat omnibus tam præsentibus quam etiā  
futuris fidelibus, quod Manasses miles potesta-  
tem illam, quæ dicitur Vindenissa, à Canonicis  
Remensis Ecclesiæ, fauente quoque Domno A-  
dalberone Archipontifice, totam sibi suæq. con-  
iungi Oidelæ, exceptis etiam Ecclesiis Canonico-  
rum vñibus iure dominij reseruatis, salua rerū  
commutatione, per precariam efficaciter obti-  
nuerit. Dedit itaque contrâ idem Manasses com-  
petenti modo Canonicorū parti quicquid posside-  
bat in villa Tencauda: hoc est māsos ix. & mo-  
lendinum, & in Verniaco viij. mansos & di-  
midium, & in villa Colummis adas duas in Co-  
mitatu Remensi. Aliam autem villam nomine  
Lœiū, in qua continetur mansi viij. & dimidius,  
& quarta vna, excepto indominicato manso,  
& quarta pars Ecclesiæ, pratum, molendinus,

& sylua cum mancipiis utriusque sexus numero lxxi. in Comitatu Castricensi super fluuium Bair. sed & in villa, quæ dicitur Escleis, duas partes de Ecclesia, & quidquid iuris habetur in ea, mansi scilicet v. pratum unum, cum terris & mancipiis utriusque sexus in Comitatu, Porcensi. ea videlicet ratione altrinsecus stabilita huiusmodi precaria, ut iidem Canonici pro respectu & vestitura Tencaudam & Verniacum manus sua teneant, cetera vero tam ipse quam sua coniunx predicta, cum eadem potestate Vindexissa, in sua tantummodo vita libera facultate sibi teneant atque possideant. Vbi vero rebus humanis excesserint, totum illud ex integro praediū, precario datis scilicet rebus, in uiolabili iure sorti Canonicorum iugiter adhaerentibus, in manus eorum pro debito legibus ad possidendum redeat. Si quis vero, quod fore non creditur, precarie isti in posterum ullatenus aduersari tentauerit, illi temeritas stulta prorsus existat inanis & irrita. & si hæc eadem precaria, maiorum auctoritate constituta legaliter, maneat stabilis & firma: tali videlicet conditione, si ille Manasses omnes res illas è contra redditas iure quieto stabiliter Canonici solidauerit. alioquin aut his similia reddat, aut Remensis Ecclesia quod Juum est iuste recipiat. Actum Remis in sede VIII. Idus

## APPENDIX

Nouemb. Anno xx. regnante domno Lothario  
Rege Francorum D. Episcopatus autem domni  
Adalberonis iij. Dominus Adalbero Archipræ-  
fus subscripsit & firmauit.

Alia quoque cōuentio de villa Virtutis inter Heribertum Comitem & Canonicos Remenses tempore præfati Adalberonis stabilita fuit, cuius rei memoria ne senio temporum obliteraretur, tali scripto roborata fuit.

**IN NOMINE S. & indiuidue Trinitatis**  
**ego Lendo S. Remorū Ecclesie Præpositus om-**  
**nisque eiusdem loci Canonicorum congregatio.**  
**Nolumus latere omnium tam præsentium quam**  
**futurorum industriam, quoniam Heribertus**  
**comes nostræ humilitatis adiens conspectum, pe-**  
**tuit dari à nobis sibi nostri iuris eam quæ dicitur**  
**villa Virtutis, quam ipse sibi ex peruatione**  
**vendicabat: ea videlicet ratione, ut pro vestitu**  
**nobis ad præsens ex ea retineremus mansos duos**  
**ingenuiles & vestitos, & pro respectu annua-**  
**tim persoluere libram unam denariorum Re-**  
**mensis monetæ festiuitate sancti Remigij Kal.**  
**Octob. in diebus tantum vita suæ, seclusis uxore**  
**sua & infantibus, cunctisque heredibus suis.**  
**Cuius petitioni fauentes, cum omnipotum consilio**  
**& voto, concessimus illi soli præfatam villam;**

secundum præscriptam ab eoque determinatam rationem. Quod si de censu negligens extiterit, & emendare renuerit, usum fructum amittat. Et ut securius in dieb. vita suæ præfatas res possidere valeat, post discessum verò eius prænominatam villam cum omni integritate nostris usib. recipere valeamus, sancitum est non solum à nobis, verùm etiam ab illo, ut super hoc negotio faceremus cum chirographo mentionis decreta. addentes insuper, ut si quælibet persona post vitæ suæ terminum aliquam nobis inferre conatus fuerit inquietudinem vel iniustitiam, sub maledictionis & anathematis excommunicatione insolubiliter adstrictus damnetur. fiat, fiat, fiat. S. signum Domini Adalberonis Archiepiscopi confirmantis & consentientis.

Cùm igitur præmemoratus Adalbero Remensem diœcesim per decem & nouē annos viriliter gubernasset, & honestæ conuersationis eius bona opinio circumquaq. diffunderetur, ad ultimum confessus senio fine bono diem ultimū clausit, corpusque eius in Ecclesia maiori, sub altari, quod in honore sanctæ crucis consecratum est, sepulturę traditum fuit. cuius Epitaphium in tabula ærea litteris aureis descriptum tale adhuc permanet.

# APPENDIX AD FLOD.

*Contulerat natura parens quæ summa putauit.  
Ad meriti cumulū tibi, præsul Adalbero, cùm te  
Præstantem cunctis mortalibus abstulit orbi  
Quinta dies fundentis aquas cum pōdere rerum.  
Nec prætereundum reor, quòd omni an-  
no dies defunctionis eius venerabiliter  
recolitur, & eleemosyna panis & vini co-  
piosa pauperibus distribuitur. quæ etiam  
eleemosyna mandatum Adalberonis nū-  
cupatur. Sciendum quoque est, quomo-  
do istius eleemosynæ sumptus præparetur:  
videlicet de domu, quæ vocatur Hospi-  
tale pauperum, annonæ sextarij iv. de ca-  
mera frumenti iv. de horreo indominicato  
annonæ modius vñus, & vinum quod suf-  
ficiat.*

*Plura non erant in Codice Igniacensi, vnde  
hæc excerpta sunt.*

---

**DE MINISTRIS REMENSIVM**

*Ecclesiae, quos inordinate Ebo Episcopus inuenit, & per deprecationem eorum inspirante sancto Spiritu hæc dictauit.*



RAEPOSITVM decet cura  
interior ac exterior. Exterior  
in rebus & familia saluandis,  
atque secundum Deum gu-  
bernandis, summa cum in-  
tentione & pietate & beniuolentia. Ibi  
etiam consistit omnis nutriēdi industria,  
cuncta proficua ingenia laborandi in a-  
gris, in vineis, in syluis, in hortis, in diuer-  
sis emptionum generibus prouidè pro-  
curandis. Insuper & de qualitate necessa-  
ria ædificiorum, siue quantitate. In-  
terior verò sollicitudo eius esse debere  
manifestum est dispensatio fratrū publi-  
ca, honestè disposita in victu & potu, siue  
omni subsidio corporali, quod admini-  
strat diuina pietas, siue per studium labo-  
ris eius, siue de eleemosynis fidelium;  
necnon & de dono propriæ procuratio-  
nis publicæ. Cui non minor patet etiam

## DE MINISTRIS

alia dispensatio necessaria in infirmis & senibus , pro diuersitate vniuscuiusque necessitatis. Sequitur autem hinc studiū omnem ornatum corporalem ac spiritalem continens fratrum. Corporalem primùm in clausura, inde in refectorio, & in dormitorio, in cellario, in coquina , siue in cunctis habitationibus necessariis, nec non in vasculis omnibus. Spiritalem vero zelum talis minister veræ religionis habere debet sanctæ conuersationis nocte ac die canonicis partitis in horis. Correctionem morum , per grauitatem leuitatis motum deprehendens : vaniloquiū secretis in locis & horis suo rigore omnino depellens: omnes negligentias omniū publicè deprehensas in capitulo omnium fratrum iudicio puniēs his tribus modis , id est aut carcere, aut separatione mensæ, siue in omnium verberum diuersitate. Cuius etiam prudentissima circumspetio Decanis sibi suppositis inuigilare debet, ne vnuſ quidem à maximo vsque ad minimum absque eius conscientia & licentia vnius diei spatio nequaquam ab officij sui loco desit.

ARCHIDIACONI officium est, gra-

dus Ecclesiasticos summa cum prouidentia & meritorum ordinare: de tempore in tempore nominibus certis vniuersitatis officium de omni regione praefigere, subtiliterve merito probare, & gratiam sancti Spiritus vnicuique inuestigando ministrare: in omnibus diuinis officiis sancte Dei Ecclesiæ fideles ministros erudiendo & excolendo efficere: festiuitatum omnium ac feriarum, nec non totius anni officia in canticis & lectionibus, non solùm litteraturam corrigere, sed spiritalem intelligentiam omni clero in Capitulo tradere. libertates liberorum cum testibus probare, alienorum seruorum ad gradus venire volentium exigere, potestatem etiam habens libertatem Ecclesiastica propria de familia facere, & alienis exigere. Pro neglecta, lectione aut officio gradus sui à diacono vsq. ad infimum excommunicare: etiam & inuenculos talibus pro excessibus verbis arcere: verbum etiam faciendi ad populum in diebus festis prouidere & facere: & sic omnia per ordinem dignè usque ad consecrationem presbyteri studiosissima intentione veræ religionis per-

# DE MINISTRIS

ducere. Vinctoru etiam publicæ ciuitatis ex carcere curā in festiuitatibus solemnis Domini gerere, id est in Natale Domini, in Epiphania, in initio Quadragesimæ, media Quadragesima, in Palmis, in Sabbato sancto, & in die sancto Paschæ, similiter in Ascensione Domini, & in Pentecoste summa cum diligentia eos excipere, & eis obsequia benignitatis corporalia spiritualiaque, ex diuinis & huminis beneficiis refectionem benedictionis parare.

CHOREPISCOPI verò ministerium est, omnem sacerdotalem totius regionis sibi commissæ conuersationem corrigere atque dirigere, id est in conficiendis diuinis sacramentis & baptisterio omnium intellectum aperiens excitare, populum regionis prædicare, confessiones exigere, pœnitentiam cum discretione cautè imponere, hospitalitatem seftari, infirmos visitando obsequia benignitatis & benedictionis, & sanctæ vunctionis inferre. Communioni sanctæ dignos fieri populos assidua cōmonitione exercere, mortuos cum commendationibus animæ & orationibus dignis obsequiis sepulturæ

pulturæ venerabiliter tradere. pro viuis etiam ac defunctis totius Ecclesiæ filiis rationabili assiduitate exorare. Insuper verò omnia quæcumque intra Ecclesiam & extra Ecclesiam in clauistro & in omnibus habitationibus à maximo usque ad minimum quemcumque viderit negligere, secundū Ecclesiasticū correptionis modum sémper corripiat, & omnem veteram religionem prior ipse faciendo omnes facere doceat. Et hunc modum nequaquam, nisi præcipiente Episcopo, de causis subsequentibus excedat de omni iure consecrationis.

EPISCOPVM verò ciuitatis propriæ disponere oportet de consecratione, de confirmatione, de reconciliatione, & de publico indicendo iejunio, aut aliud aliquid publici iuris pro tempore digno Deo debito. Cuius officij summa speculationis hæc est, ut & subtilissimè prouidendo insistat qualiter omnium officia studiosissimè gubernando ad portum perfectionis dirigatur, quibus in causis iussus Chorepiscopus nullatenus excebat.

# DE VILLA

Quod præcessit opusculum Ebonis, ex S. Remigii  
bibliotheca Remis exscripsimus, cum Ioannis VIII.  
epistola & Decreto electionis Laudunensis, quæ in-  
fra sequentur. Proximam verò Notitiam de villa No-  
uilliaco, cuius auctor Hincmarus ipse videtur, nobis  
communiicauit humanissimus Nic. Faber ex bibliothe-  
ca, utraebat, V.C. Claudiij Puteani Senatoris Paris.

in supr. ann. 11. monach. rad  
-TODA 1. — SUPP. 1. 11. 111. 111.

**SEQVNTVR GESTA, QVO-**  
modo D. Hincmarus Villam Nouiliacum  
apud D. Carolum Imp. filium Ludouici Imp.  
impetravit.

**D**E VNCTO Pippino Rège VII.  
Kal. Octob. in monast. S. Dionysij,  
filij eius Carломannus & Carolus secun-  
dum dispositionem patris sui, & consil-  
lium regni primorum, diuiserunt inter se  
regnum paternum, & eleuati sunt in Re-  
ges VII. Id. Octob. Carломannus in Sue-  
sionis, & Carolus in Nouiomori, sicut in  
Annali regum scriptum habemus.  
Anno iv. regni sui infirmatus est Carlo-  
mannus infirmitate, qua & mortuus est in  
Salmuntiaco, & ante obitum suum per  
præceptum regiae suæ auctoritatis, quod  
habemus, tempore Tilpini Archiep. tra-  
didit villam Nouiliacum cum omnibus

ad se pertinentibus, pro animæ suæ reme-  
dio & loco sepulturæ, ad Ecclesiam Re-  
mensem S. Mariæ, & Basilicam S. Remi-  
gij, in qua & sepultus est. Post cuius obitū  
Carolus frater eius præcepto, quod habe-  
mus, suæ auctoritatis ipsam traditionem  
confirmauit.

Defuncto Tilpino Archiepiscopo an-  
no xxiiii. postquā Carlomannus Remen-  
si Ecclesiæ villam Nouilliacum tradidit,  
tenuit D. rex Carolus Remense Episco-  
pium in suo dominatu, & dedit villam  
Nouilliacum in beneficio Aischero Sa-  
xoni, qui nonas & decimas ad partem  
Remensis Ecclesiæ de ipsa villa vīque ad  
mortē suam persoluit. & defuncto dom-  
no Carolo, sed & ipso Aischero, post-  
quam Carlomannus præfatam villā cum  
omni integritate Remensi Ecclesiæ tra-  
didit, semper ipsa Ecclesia inde veste-  
ram, sicut prædictū est, per annos xxxvii.  
habuit.

Post obitum domni Caroli, & defun-  
cto ipso Aischero, dominus Ludouicus  
Imperator donauit ipsam villam Nouil-  
liacum Donato in beneficio. Qui Do-  
natus, interueniente Bigone, per subre-  
ptum.

## DE VILLA

ptionem quasi de fisco Regis quasdam colonias de ipsa villa obtinuit in proprietatem per præceptum D. Ludouici Imp. & quando Lotharius filius D. Ludouici Imp. Cauillonem veniens eam expugnauit, Donatus à villa supra Matronam, quæ Pomarius vocatur, ab Imperatore defecit, & illi mentitus ad Lotharium confudit, & veniente hostiliter Imp. Ludouico ad villā quæ Caleiacus dicitur, Lotharius ad eū cum suis constrictus venit, & sacramētum ipse & sui ab Imperatore quæsitū illi iurauerunt. Inter quos & Donatus de infidelitate eius cōprobatus ipsi Imperatori quæsitū sacramentū iurauit, & Comitatū Miridūnense & villam Nouilliacū cū suis appendiciis Imperator ab eo abstulit, & Athoni, qui fuerat ostiarius Caroli Imp. in beneficū dedit. Donatus autē in vita Imp. Ludouici nec Comitatum recepit, nec de proprietate sua villam firmitatē promeruit. Post obitū D. Ludouici Imp. diuiso regno inter fratres, & pace facta inter eos, & mortuo Athone, dedit Carolus Donato in beneficium Nouilliacum. Processu denique temporis commendauit Donatus filium suum Gozelū Carolo Regi, cui in beneficium dedit

Carolus villam Nouilliacum cum appendiis suis. Deinde Landrada vxor Donati, sed & filij eorum, pergente Carolo rege ad obsidendos Normannos, qui in Insula, quæ Oscellus dicitur, residencebant, cum aliis defecerunt. Quorū honores & proprietates à Francis auferri, & in fiscū redigi iudicatæ sunt. Vnde Landrada & filij eius eatenus auctoritatem Caroli Regis non obtinuerunt. De quibus rebus anno xx. regni sui Carolus villam fiscalē præcepto suo, quod habemus, Orbaciensi Monasterio dedit.

Anno xxxii. regni sui venit D. Carolus rex gloriosus in Basilicam S. Remigij, vbi ostendi ei locum sepulcri Carlomanni Regis, & præcepta ipsius, Carlomanni & Caroli aui de villa Nouilliaco, & auctores sacrorum canonū, qualiter damnant Spiritus sancti iudicio eos, qui eleemosynas defunctorum retinent, & Ecclesiis tradere demorantur, qui ut infideles ab Ecclesia abiiciendi, & quasi egentū necatores, nec credentes iudicium Dei habendi iudicantur. Et reddidit præcepto suę auctoritatis, quod habemus, Remensi Ecclesiæ ipsam villam cū omnib. ad se pertinētib. quā tunc Bernaus post fra-

# DE VILLA

trem suū Rothaum in beneficio habebat.

Postea peruenit ad eius notitiam, quod  
quidam homines de ipsa villa Nouilliaco  
per subreptionem tam apud patrem suū,  
quam & apud eum res & mancipia in pro  
prietatem obtenta tencrent, Lādrada sci-  
licet vxor quondam Donati, Guntharinis,  
Hugo, & Vvaltrudis, & Elampodus fi-  
lius eius, Rotbertus, & Boso. misit suos  
missos ad hoc inquirendum, & inquæ-  
stione facta, & veritate, sicut ei dictum fue-  
rat, inuenta, quoniam predicti ad rationē  
non venerunt, sic ut banniti fuerunt, ius-  
fit ut præcepta Carlemanni & Caroli, sed  
& suum præceptum coram suis fidelibus  
in generali placito suo apud Duziacum in  
causis palatinis legerentur. Vnde fideles  
eius, tam Comites quam Vassi Domini-  
ci, quorum nomina scripta habemus, sed  
& ceteri omnes, qui adfuerunt, relectis  
eisdem præceptis iudicauerunt, ut qui-  
cumque de rebus & mancipiis ipsius vil-  
læ Nouilliaci, per cuiuscumque præcep-  
tum vel quocumque modo, post dona-  
tionem Carlemanni, qua cum omnibus  
appendiciis suis, vel cum omni integrita-  
te, ipsam villam Nouiliacum, sicut tunc  
in fisco erat, ad Ecclesiam Remensem tra-

didit, & post confirmationem fratris eius  
Caroli in proprietatem obtinuit, si com-  
mutationem ostendere non posset, qua-  
liter res & mancipia de ipsa casa Dei iu-  
stè & rationabiliter commutata fuissent,  
quia non de fisco regis, sed de Ecclesiasti-  
cis rebus & mancipiis per donationem  
obtinuit, ut ipsæ res & mancipia, quæ de  
villa Nouilliaco obtenta fuerunt, ad ipsam  
casam Dei restituerentur, sicut in præ-  
cepto restitutionis ipsius D. Caroli, quod  
habemus, pleniùs continetur.

Sed quando D. Carolus Romam per-  
rexit, & D. Ludouicus frater eius ad Attiniacum venit, per quos dā ex nostris a-  
pud Domnā Richildē Reginam, & apud  
D. Ludouicū filiū D. Caroli Regis obti-  
nuerūt Donati & Lādradæ filij, vt villa No-  
villiacū cum suis appenditiis eis cōsigna-  
retur, non attendentes quia sicut in ca-  
pitulis Augustorum scriptum habetur,  
tales de Regis proprietate vt infideles iu-  
dicandi sunt, & secundum leges Ecclesiasti-  
cas de rebus Ecclesiasticis sacrilegij iu-  
dicantur.

Reuersus autem D. Carolus Imp. Re-  
mos veniens, cùm tale factum audiuit,

satis grauiter tulit, & misit suos Missos:  
qui scilicet dictam villam Remensi Ec-  
clesiae & aduocato nostro restituerunt, si-  
cut pleniū scriptum habemus.

---

**JOANNIS VIII. PAPAE**  
*iussio de ordinando Episcopo in Ecclesie  
Laudunensi vacante.*

**I**OANNES Episcopus seruus seruorum  
Dei Hincmaro Archiepiscopo Re-  
mēsi. Quamuis de sanctitatis tux iudicio  
nihil dubitassemus: quia tamē carissimus  
filius noster Carolus inuictissimus Impe-  
rator, à nobis diligētissimè percunctatus,  
circumstantiam iudicij à beatitudine tua  
Coepiscoporumque suorum in Hincma-  
rum dudum Laudunensem Episcopum  
prolati Apostolatui nostro retulit, agno-  
uimus iustum fuisse omnino iudiciū. Ne-  
que enim tātus Princeps nisi veritate ful-  
tū quicquā poterat affirmare. Vnde nefas  
esse duximus eius relationi non præbere  
fidei incunctanter auditū. Noli ergo iam  
nunc Ecclesiam Laudunensem viduatam  
& sine regimine pastorali dimittere. sed

indifferenter electum & de Laudunensis Ecclesiæ clero virum idoneum, & in quo omnium vota consentiant, eidem Ecclesiæ præfice prorsus Episcopum. Cui electioni volumus etiam Missum prælati piissimi Imperatoris interesse, vt sine sæculariū strepitu omni latere talis eligatur, qui aptus sacris canonib. esse modis omnibus approbetur. Optamus sanctitatē tuā in Christo bene valere. Data est Romæ Theoderico iussu Papæ Ioannis, & domni Caroli noui Imper. per manus Anastasij Bibliothecarij in Secretario Ecclesiæ S. Petri. Anno incarnationis Dominicæ DCCCLXXVII. Non. Ianuarij, Indictione IX. & delata est ab eodē Theoderico in ciuitate Remis Hincmaro Remorum Archiepiscopo eodem anno, & eadem indictione v. Idus Martij.

*Flodoardus lib.3. cap.23.*

---

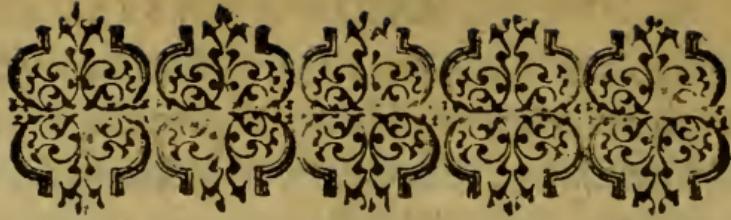
*DECRETVM CLERI LAVDV-*  
*nensis de Hedenuſo electo Episcopo.*

**D**omino reuerentissimo & sanctissimo Hincmaro Archiepiscopo cæte-

## DECRETVM

risque nostræ Diœcœseos sanctis patribus  
& Episcopis, cleris Laudunensis cum to-  
tius parœciæ plebib. & sibi cōiunctis Præ-  
sulibus, æternam in Domino Iesu Chri-  
sto salutem, & pacem. Canonicis regulis  
& Apostolicis institutionibus statutum  
esse recolimus, vt quotiens quælibet ci-  
uitas ministerio Pontificalis dignitatis ca-  
ruerit, proprioque pastore vacauerit, cum  
decreto electionis, singulorum petentiū  
manibus roborato, Metropolitanum adi-  
re Pontificem debeant, ac de substituen-  
do in loco eius qui decessit Pastore peti-  
tione supplici commonere: quatinus &  
ciuitas sollicitudine pastorali destituta  
proprio recuperetur Pontifice, & qui or-  
dinandus est gratiosius possit accedere:  
quia cui debet ab omnibus obediri, vtiq.  
debet & ab omnibus eligi. ne ciuitas non  
optatum Episcopum aut contemnat aut  
oderit, & fiat minus religiosa quam con-  
uenit, cui non licuit habere quem voluit:  
hi verò qui ordinaturi sunt, in quem vi-  
derint omniū vota propensiūs cōcorda-  
re, protinus liberiusque illi manus impo-  
nere possint. Quapropter cum decreto  
nostræ electionis manibus singulorum

nostro corroborato ad paternitatem vestram accedentes, Hedenulfum Ecclesiæ nostræ filium, & in Ecclesia nostra suffragantibus stipendiorum meritis ad onus usque sacerdotale promotum, vita & moribus ac sancta conuersatione idoneum approbatum, quem per licentiam vestrā, fauente Christianissimo Imperatore Carolo, pari consensu ac concordi deuotione, atque vnanima voluntate elegimus, per manus vestras ac cæterorum vestræ Diœceseoſ sanctorum Episcoporum cōſecrari, nobisque & Ecclesiæ nostræ doctorem atque Pontificem institui imploramus, precamur, ac petimus. Eligimus autem eum nobis fore pastorem, quem Apostolicæ formæ, qua Episcopum ornatum B. Paulus esse debere demōstrat, cōgruere, & sacris non obuiare canonibus Christi gratia cooperante confidimus. Oramus sanctam paternitatem vestram nunc & semper in Christo bene valere. Aetū v. Kal. Apr. in basilica S. Mariæ genitricis Dei & Domini nostri Iesu Christi, anno Incarnationis eiusdem Domini nostri Iesu Christi DCCCLXXVII. regni domni Caroli Imperatoris XXXVII. ac imperij primo, Indictione IX.


**ELENCHVS ARCHIE-  
PISCOPORVM REMEN-  
sium ex antiquis catalogis, An-  
tonio Demochare, & aliis.**

1		.SIXTVS.
2		S. SINICIVS.
3		S. AMAVSIVS.
4		BETAVSIVS. Arelaten- si Concilio interfuit.
5		A P E R.
	DISCOLIVS.	Hunc Demochares inseruit ex synodo Agrippinensi. nam omittitur à Flo- doardo, & in antiquis catalogis.
6	S. MATERNIANVS.	Huius corpus à Ludouico rege in Alamanniam translatum est.
7	S. DONATIANVS.	Hic apud Brugas in Flandria.
8	S. VIVENTIVS.	Hic Braquis super Mo- sam.
9	S EVERVS.	
10	S. NICASIVS.	Martyr.
11	B ARVCH.	
12	B ARVCIVS.	

- 13 BARNABAS.  
14 BENNADIVS.  
15 S.REMIGIVS. Clodouæum regem ad fidem  
conuersum baptizauit.  
16 ROMANVS.  
17 FLAVIVS. Aruernensi Concilio, & Aure-  
lianensi IV. subscripsit.  
18 MAPHINIVS.  
19 AEGIDIUS. ab Episcopis in synodo Meten-  
si exaucitoratus, quia in Childebertum re-  
gem conspirarat.  
20 ROMVLFVS.  
21 SONNATIVS.  
22 LEVDEGISLVIS.  
23 ENGILBERTVS.  
24 LANDO.  
25 S.NIVARDVS. Monasterium Altuilla-  
rense condidit, ubi quiescit.  
26 REGVLVS. Orbacense Monasterium fun-  
davit, in quo sicut est.  
27 S.RIGOBERTVS. Sede sua deiectus a  
Carolo Martello.  
Abel à Bonifacio consecratus in locum  
Rigoberti.  
Milo Abbas Remensem Episcopatum  
cum Treuerensi usurpat.  
28 TILPINVS.  
29 VVLFARVS. Synodum Remis habuit sub  
Carolo magno ann. 813.  
30 EBO. In synodo apud Theodonis uilla ann. 841.  
depositus, quia in Ludouicum Pium cum aliis  
conspirarat.

- Fulco Abbas, & post eum Notho, Remensem Ecclesiā Ebonis loco regūt.  
31 *HINCMARVS.* anno 845. Ludouicum balbum regem consecravit.
- 32 *FVLCO.* anno 882. Carolum simplicem coronauit. Scholas Remenses restituit. à Vvine-maro Balduini Comitis fraude cæsus est.
- 33 *HERIVEVS.* ann. 900. Caroli simplicis summus Cancellarius. Robertum seniorum iunxit, ac triduo post obiit an. 922.
- 34 *SEVLFVS.* Synodum habuit apud Trosleium. immunitatem claustrī Canonicis dedit. veneno Heriberti Comitis dolo extinctus est. ann. 925.
- 35 *HVGVS*, Heriberti Comitis filius quinquen-nis.
- 36 *ARTOLDVS.* ann. 931. Huic monetam & Comitatum Remensem concessit Ludouicus Transmarinus rex, quem consecravit.  
*Hvcvsque FLODOARDVS.*
- 37 *ODALRICVS.* Hugonis Comitis F. ann. 968. Vindenissam Canonicis dedit.
- 38 *ADALBERO.* Godefridi Comitis F. ann. 972.
- 39 *ARNVLFVS.* Lotharij regis ex concubi-na F.
- 40 *GERBERTVS.* contra Arnulfum electus ann. 992. poste arcectus est.
- 41 *EBALVS.* ex laico electus, vir sacris li-teris eruditus. Betiniacum villam dedit Ca-nonicis.
- 42 *VVIDO.* Sedit annos 22. mens. 2.

- 43 GERVASIVS. Episcopus antea Cenomanensis, Philippum regem sacrauit anno 1059.
- 44 MANASSES. ab Hugone Dienſi Gregorij VII. legato depositus in synodo Lugdunensi anno 1080.
- 45 RAINALDVVS CONTRACTVS. obiit un. 1095.
- 46 MANASSES II. anno 1095.
- 47 GERVASIVS. Hugonis de Retest F. Baldini Hierosolymorum tertij regis frater. abdicauit ann. 1114.
- 48 RADVLFVS Viridis. ann. 1114.
- 49 RAINALDVVS II. ex Andegauensi Episcopo, ann. 1124. Igniacensis Monasterij fundator.
- 50 SANSON. Clericus antea Carnotensis, ann. 1139. apud Igniacum fitas est.
- 51 HENRICVS. Ludouici VII. regis frater, ord. Cistert. Episcopus antea Bellouacensis. ann. 1163.
- 52 GUILLEMVS ad albas manus. Theobaldi magni Campanie Comitis F. Philippi Aug. regis auunculus, ann. 1176. Archiepiscopus antea Senonensis. S. Sabinae Cardinalis Legatus. anno obiit. ann. 1202.
- 53 VVIDO II. Cardinalis, Episcopus Praenestinus, Legatus olim Abbas Cisterciensis. obiit Gandam ann. 1206.
- 54 ALBERICVS. Nez Archidiacono Parisiensi ann. 1207. Ecclesie Carbedralis in incendio deformata miro schemate adificari coepit.

- Hierosolymis rediens Papiæ obiit, ibique in S.  
 Petri Ecclesia sepultus est.
- 55 GUILLEMVS II. de Louisuilla. ann. 1220.  
 Episcopus antea Lingonensis. In Claranalle  
 situs est.
- 56 HENRICVS. II. de Brenna. Roberti Iun.  
 Drocarum & Brennae Comitis F. ann. 1227.  
 Remis in Ecclesia cathed. S. E.
- 57 IVELLVS. ex Archiepiscopo Turonensi  
 ann. 1244. ad bellum sacrum post Concilium  
 Lugduncense profectus est.
- 58 THOMAS DE BIAVMES.
- 59 IOANNES DE CORTENAY Obiit  
 anno 1271. Remis S. E.
- 60 PETRVS DE BARBI. ob. anno 1300.  
 Remis S. E.
- 61 ROBERTVS DE CORTENAY.  
 obiit ann. 1325. Remis S. E.
- 62 GUILLEMVS III. DE TRIA. Phi-  
 lippi Valeſii regis quem coronauit, auunculus.  
 obiit ann. 1334.
- 63 IOANNES II. DE VIENNA. Episco-  
 pus antea Morinenſis Carolum V. sacrauit. ob-  
 iit ann. 1351. Remis S. E.
- 64 HUGO DE ARCEIS. obiit 1351. In Ec-  
 clesia Rem. S. E.
- 65 HUMBERTVS. Delphinus Viennæ. ord.  
 præd. Patriarcha Alexandrinus. Parisis in  
 Dominicanorum Ecclesia situs est ann. 1356.
- 66 IOANNES III. DE CRAON. Obiit  
 Parisiis ann. 1374. ibique in Ecclesia Fran-  
 ciscanorum S. E.

- 67 LYDOVICVS THESAR. Remis in  
Ecclesia cathedrali situs est. ann. 1375.
- 68 RICHARDVS PICQUE. obiit ann.  
1389. Remis. S.E.
- 69 FEDERICVS CASSINEL. obiit.  
1390. Autifiodori S.E.
- 70 GVIDO III. DE ROYA. Episcopus  
antea Virdunensis, Collegium Remense Par-  
sis fundauit. Archiepiscopus Senonensis  
postea factus est.
- 71 SIMON DE CRAMADQ. Pa-  
triarcha Alexandrinus, S. Laurentij in  
Lucina Cardinalis. obiit anno 1429.
- 72 PETRVS II. TROVSSEAV. In  
Ecclesia Bituricensi S.E.
- 73 REGINALDVSI III. DE CARNO-  
TO. Caroli VII. regis Cancellarius. S.  
Stephani Cardinalis. obiit 1446. Turo-  
nis, ibique in Ecclesia Franciscanorum  
S. E.
- 74 IACOBVS IV VENALIS  
DE VRSINIS. Ludouicum XI.  
coronauit.
- 75 IOANNES IV. IVVENA-  
LIS DE VRSINIS. Index  
cum Episcopo Parisiensi à Callisto III. de-  
lectus Ioannam Virginem immerito dam-  
natam absoluit. Remis S. E. anno  
1473.
- 76 PETRVS III. DE LAVAL.  
obiit Andegavis anno 1493.

GGg

- 77 ROBERTVS BRISSONETVS.  
     *Francie Cancellarius, anno 1494.*  
 78 GUILLEMVS IV. BRISSONETVS.  
     *frater superioris, anno 1500. Archiepiscopus postea Narbonensis.*  
 79 CAROLVS DE CARRECTO. Cardi-  
     nalis anno 1507.  
 80 ROBERTVS II. DE LENON-  
     COV.RT. Obiit anno 1533. Remis S. E.  
 81 IOANNES V. A LOTHARINGIA.  
     *Cardinalis, Renati Ducis Lotharingie F.*  
 82 CAROLVS II. A LOTHARINGIA  
     *Cardinalis, Claudi Ducis Guise F. Remis*  
     *S.E.*  
 83 LUDOVICVS II. A LOTHARING-  
     gia. Card. Guifus Francisci Ducis Guise F.  
 84 PHILIPPVS DE LENONCOV.RT.  
     *Cardinalis. obiit ann. 1592.*  
 85 NICOLAVS DE PELLEVÆ. Cardina-  
     lis. obiit ann. 1594.  
 86 PHILIPPVS DV.BEC. Episcopus antea  
     *Namnetensis. obiit ann. 1605.*  
 87 LUDOVICVS A LOTHARINGIA.  
     *Henrici Ducis Guise F.*

Restat, quem longo seruet Deus  
 optimus ævo.

INDEX,

LITERA A. PRIOREM,  
B. POSTERIOREM FOLII.  
paginam indicat.

A.

- |                        |            |                              |          |  |
|------------------------|------------|------------------------------|----------|--|
| <b>A</b>               | <b>B</b>   | <b>B</b>                     | <b>O</b> |  |
| Abbo Tricassinus Ep.   | Autif-     | Adalbero Ep. Meten-          |          |  |
| 108. b                 | fiodo-     | sis 376. a                   |          |  |
| Abel Archiépiscopus    | rēfis e-   | Adalgarius Abbas.            |          |  |
| Remensis 129. a        | pisco-     | 270. a                       |          |  |
| Accusare qui non pos-  | pus 238. b | Adelgarius Ambur-            |          |  |
| sint 105. b            |            | gurensis Ep. 315. a          |          |  |
| Achadeus Comes.        |            | Adelelinus Comes.            |          |  |
| 292. b                 |            | 286. a                       |          |  |
| Actardus Namneten-     |            | Adelonus Clericus ex-        |          |  |
| sis Ep. 216. a. 232. a |            | com. 378. b                  |          |  |
| 307. a. 338. b         |            | Adeloldus Turonen-           |          |  |
| Adalardus Abbas.       |            | fis, 234. a                  |          |  |
| 269. b                 |            | Ado Abbas. 121. a            |          |  |
| Adalbernus Ep. 266. b  |            | Ado Viennenfis Ar-           |          |  |
|                        |            | chiep. 232. b                |          |  |
|                        |            | Adrianus Papa. 125. b.       |          |  |
|                        |            | 130. a. b. 217. b. 231. 232. |          |  |
|                        |            | a. 309. b                    |          |  |
|                        |            | Aduentiu Metensis            |          |  |
|                        |            | Episcopus. 256. a            |          |  |
|                        |            | G G g ij                     |          |  |

# I N D E X.

- A**dultera peccans pu-  
nita. 394. b  
**A**egidius Archiepisco-  
pus Remensis à Chil-  
deberto captus & ac-  
cufatus, 95. a. b. &  
seqq. ordine remo-  
tus & exilio mul-  
tatus. 96. b  
**A**etius S. Remigij ne-  
pos. 77. a  
**A**gapitus Papa. 368. b  
**A**gathimerus S. Re-  
migij nepos. 77. a  
**S.** Agericus. 384. a  
**A**gilimarus Ep. 272  
**A**gius Ep. 238. b  
**A**gricola presbyter S.  
Remigij nepos. 76. b  
**S.** Agricolæ Ecclesia.  
19. b: 20. a  
**A**lamanni victi. 33. b  
**A**laricus rex Gotha-  
rum fusus. 41. b. 42. a  
**A**lbradus rex. 331. a  
**A**lfredus Episcopus  
Træthenensis. 255. b  
**A**litgarij Cameracen-  
sis Episcopi libri.  
138. b  
**A**lpais Ludouici Imp.  
Elia 390. b
- A**lstranus rex. 359. b  
**A**ltharius Decanus.  
303. b  
**A**ltmānus monachus.  
304. a  
**A**ltmarus Comes.  
347. b  
**A**lmons castrum æ-  
dificatum. 344. b. ca-  
ptum. 363. b. 364. a  
365. a  
**A**ltumvillare mona-  
steriū ædificatum,  
110. a. Ecclesia bis  
corruit. 110. b. ex-  
structa in honorem  
S. Petri & omniū  
Apostolorum. 111.  
b. priuilegium mo-  
nasterio concessū.  
112. a  
**A**malbertus Comes.  
292. b  
**A**malricus religiosus  
Archiep. 230. a  
**A**mausius Archiepil.  
Rem. 13. b  
**A**mblicum castrum  
combustum. 364. a  
**A**mpulla sancta e cæ-  
lo descendit, 36. a  
**A**nastasius Abbas

I N D E X.

- Rome Bibliothecæ  
custos. 270. b. 271. a
- S. Andreæ apostoli  
dens. 390. b
- Angelbertus Arch.  
Rem. 108. b
- S. Amianus Aurelian.  
Episcopus. 15. b
- Anisiacus villa. 59. b
- Anselmus monachus.  
303. b
- Anselmus nobilis. 284.  
b
- Aper Archiep. Rem.  
13. b
- S. Apollinaris martyr.  
9. b. 10. a vidit cœ-  
los apertos. 10. a. eius  
miracula. 12. b. ossa  
translata. 13. a
- Arbidogilus villa. 102.  
b
- Arnoldus Ep. Tullen-  
sis. 264. a 265. b
- S. Arnulfus Episcopus.  
Metensis. 103. a
- Arnulfus Transrhené-  
sis. 320. a. 325. a
- Artoldus Arch. Rem.  
13. a. 163. b. 358. a. b  
363. a. b. 377. b Re-
- mis pullus 361. a. re-  
stitutus. 366. a. 367. a.  
b. 368. a. cogitare ab-  
dicare Archiepisco-  
patu. 370. b. ei da-  
tapossidenda mone-  
ta urbis Rem. 360. b.  
eius controuersiacum  
Hugone. 366. b.  
367. a. b. 368. a. b. 369. a.  
b.
- Atolus xii. xenodo-  
chia studio S. Re-  
migij struxit. 78. a
- Atteiæ villa. 318. a
- Attilas Laudunensis  
Episcop. 110. a
- Auennacum monaste-  
rium 293. b. 294. a.  
391. a. b.
- Aurelianus Lugdunē-  
sis Arch. 312. b.  
313. a
- B
- Albiacus vicus. 346.  
b. S. Baldericus Ab-  
bas. 379. b. 380. a. e-  
ius mors & miracu-  
la. 380. b. &c seqq.  
corpus furto ablatu.

# I N D E X.

380. b. 381. a. b. corum. 216. b  
 cuiusdam Abbatis S. Basolus, 97. a. & se-  
 in eundem blas- qq. miracula ab ipso  
 phemia. 382. b 383. a edita. 98. 99. illius  
 Balduinus Comes Ecclesia in Vitriaco.  
 Flandrensis. 180. a.  
 b. 258. a. 282. b 110. a  
 342. a. 347. b Bauo, 110. a. 111. a  
 S. Balsamia S. Remi- Bego correptus à Dæ-  
 gij nutrix. 25. a mone. 122. b  
 Balsennus S. Basoli Benedictus Abbas.  
 nepos. 99. 99. b  
 Barnabas Arch. Rem. Benedictus Papa. 176. a  
 22. b. . . . S. Benedictus. 30. a  
 Baruc Arch. Rem. Béna vehiculi genus.  
 22. b. . . . 62. b. 63. a  
 Basilica SS. Petri Bennadius, siue Ben-  
 & Pauli Parisiis. 41. nagijs Arch. Rem.  
 b. 42. a. Remis ad 22. b  
 monasteriū puella- Bercetum monaste-  
 rum. 108. a. 109. a. rium. 58. b. 59. a  
 b. ad Cortem. 109. Berchartius Abbas.  
 a. S. Symphoriani 110. a. 111. a  
 siue Ad Apostolos. Berna villa. 317. b  
 108. a. 109. b. S. victo- Bernardus Comes Ar-  
 ris. S. Basoli. 109. b. uernicus. 285. b  
 Crispini & Cris- Bernardus Comes Re-  
 piniani. 108. a. 109. b. donensis. 285. a  
 Basilicaris porta Rem. Bernardus Comes  
 122. a. 360. a. Tolosanus. 285. a  
 Basilica villa. 398. b. Bernardus Ecclesiæ  
 Basilius Imp. Græ- Remensis custos, 166. b

## INDEX.

- Berno Cartalaunensis SS. Bouæ & Dodæ  
Ep. 266. a monasterium. 388. b
- Bernoldi visio. 154. b. Brunuardus Abbas.  
219. a. b. 269. b
- Berta Auennaci Abbatissa. 293. b. 395.  
a. 316. a
- Berta Gerardi Comitis uxoris. 292. a
- Berta Guntberti uxoris. 390. b. 391. a. eius  
corpus. 391. b
- Bertharius presbyter. 322. a
- Bertrandus Comes. 289. a
- Betta Rieuini uxoris mortua. 61. b. 62. a
- Bertulfus Treguerensis Archiep. 233. a
- Betausius Archiepisi Rem. 13. b
- Blitgarius medius cre-  
puit. 63. b
- S. Bonifacius in Gal-  
liis legatus. 123. a. b.  
129. a. 130. a
- Boso Comes. 289. b.  
357. b. 358. a. 385. b.
- Boso nobilis. 269. b
- S. Boua. 379. b. eius  
corpus. 380. a
- SS. Alixi corpus. 316. a. 337. a.  
344. b. monasterium.  
316. a. 318. b.
- Campellis abbatia.  
318. a
- Carlomannus Pipini filius. 133. a. eius se-  
pultura. 134. a.
- Carlomannus Caroli regis filius aduersus patrem consurrexit.  
218. b. excommuni-  
catus. 219. a.
- Carlomannus Diacono-  
nus regis filius. 286. a.
- Carolus Magnus rex Franc. 139. b. 134. a.
- Carolus Ludouici Imp. F. rex Francorū.  
83. a
- Carolus rex Francorū.  
Ggg. iij.

## INDEX.

- Lotharij frater 151. a  
 res Ecclesiarum Rem.  
 ablatas restituit.  
 156. a
- Carolus Pippini fi-  
 lius. 121. b. 122. a  
 b. 123. a. eius se-  
 pulcrum. 123. b
- Carolus puer rex. 319.  
 a. 321. a. 325. a. 227.  
 a. 2 suis destitutus.  
 362. b. carcere libera-  
 tus. 356. b. iterum  
 custodis mandatus.  
 357. a
- Carolus Ludouici  
 Trasthenani regis  
 filius. 228. a. b.  
 273. b. a. 274. 324. b.
- Caeniacum à S. Re-  
 migio maledictum  
 40. a
- Causas tuis iniunitio  
 occupata. 360. a.  
 obfessa & capta.  
 360. b
- S. Celsinus. 25. a. b
- Celti villæ homines  
 seditionis maledicti.  
 à S. Remigio. 43.  
 b. 44. a
- Census publici recto-  
 res. 104. a
- Childebertus rex. 93. b
- Chilpericus 94. b
- Christiani auguria ca-  
 ptantes, aut cum pa-  
 ganis superstitiosos  
 cibos comedentes.  
 105. b
- Clericus. 184. a. 105. a  
 nō debet adire forū  
 sine permisso Episcopi. 106. a
- Clerici ab Ebene  
 post suam deposi-  
 tionem ordinati gra-  
 dibus Ecclesiasticis  
 priuati. 174. b. 175.  
 a. b. ad gradus re-  
 cepti. 177. a. b
- Clodoueus siue Lu-  
 douicus Francorum  
 rex. 32. b.
- Rothildim vxorem  
 ducit. 33. a. Ala-  
 mannos vincit. 33. b.  
 fit Christianus. 33. b.  
 34. a. baptizatur. 36.  
 a. Remigio posses-  
 siones dat. 39. b. 40.  
 a. eius victorię. 41.  
 a. b. mors 42. a
- Codiciacus villa. 40.

# I N D E X.

2. 59. b.  
**Cœnobium à S. Remigio ædificatum.**  
 80. 4. b. combustū.  
 91. 4. fons ibi exortus. 91. 4. b.  
 Coluber non potest viuere in atriis aut cæmeteriis S. Remigij Ecclesiæ circumiacentibus. 63. b  
**Collaticia porta Rem.** 390. 4  
**Confessio per litteras.** 265. 4  
**Conradus dux.** 64. b. 65. 4. 376. 4  
**Conradus rex.** 365. b  
**Cōtrouersia inter Episcopos Suezionens. & Nouiom.** 135. b  
**Corbanacum castrum captum.** 360. 4  
**Corbeiacēsis cœnobij monachorū temeritas.** 343. b  
**Costa vicus.** 345. 4  
**SS. Cosmæ & Damiani basilica.** 109. 4  
**Crux maior Ecclesiæ S. Mariæ Remis**
- furto sublatā. 372. b  
**Crucis signum de sanguine S. Oriculi**  
 22. 4  
**Culmiciacus vicus.** 377. 4
- D.**
- D**ado Ep. Virdu-nensis. 384. a. b  
**Dagobertus rex Gall.** 108. b  
**Dangulfus.** 396. b.  
**Dena villa.** 384. b.  
**Dentium dolor sanatus.** 127. 4. 128. b.  
 . 129. 4. 161. b  
**S. Deodati corpus**  
 268. b. 269. 4  
**Deroldus Ep.** 371. b  
**Dido Ep. Laudunensis.** 338. 4  
**S. Dionysij corpus**  
 Remis seruatum. 85. 4. illius Ecclesia.  
 351. 4  
**S. Dionysij monachi**  
 cum ipsius martyris corpore à Fulcone Remis excepti. 344. b

## INDEX.

- S. Diuitianus Suef-  
fionis Episcopūs  
8. a
- S. Doda. 379. b. eius  
corpus. 380. a
- Dodilo Cameracēsis.  
Ep. 335. a
- S. Donatianus Arch.  
Rem. 14. a
- Drogo Metensis Ep.  
235. a
- Duodeciacum villa.  
317. b
- E
- E**bo. Arch. Rem.  
14. a. 99. b. 137. a
- Danos ad fidem  
conuertit. 144. b.
- Depositus. 146. a.  
& seqq. restitutus.  
150. a. ad Lud. re-  
gem germaniæ se  
confert. 151. b. De-  
positionis eius iu-  
dicij reparatio. 153.  
b. & seqq. eius li-  
bellus. 147. b. 148.  
b. ei concessus Ci-  
uitatis marus. 141.  
a. data abbatis  
273. b
- S. Columbanus  
151. a. de eo visio.  
145. a
- Ebertus. 277. a.
- Ebrardus. clericus-  
febri liberatus.  
162. b
- Ecclesia B. Mariæ in-  
arce Remensi fun-  
data. 121. a. 182. a. b
- Ecclesiæ beneficio à  
morte liberati.  
104. a
- Ecclesiæ Græca &  
Latinæ cōtrouer-  
sia 216. b. 217. a. b
- inter Ecclesiæ fa-  
cultates cōputādū:  
quicquid sacerdo-  
ti ab extraneis  
donatur vel di-  
mittitur. 106. a
- Ecoleis in ciuitatis  
muri corrugant.  
42. a
- Edeboldus rex An-  
gl. 180. a
- Edinulfus Anglorū.  
rex. 180. a
- Electio Episcoporū.  
107. a. 223. a. 225. b.
273. b

# I N D E X.

- Eneas Parisiorū Ep.  
239. a
- Engilgarius nobilis.  
292. a Epiphanius  
Abbas basilicæ S.  
Remigij. 96. a.  
officio remotus.  
97. a
- Episcopus an pos-  
sit alienare bona  
Ecclesiæ. 105. b
- Episcopi deceden-  
tis bona non licet  
occupare ante te-  
stamenti resera-  
tionem. 105. b
- Episcopo an liceat  
ministeria sacra  
frangere. 106. b
- Episcopi in gallia  
iurant fidelitatē.  
242. a. 247. a. viii-  
de eligendi. 273. b.  
electi regia au-  
toritate. 370. a
- Episcoporum ele-  
ctio. 107. a. 223. a.  
225. b. 226. a.  
273. b
- Ecanraus Catalau-  
nensis Ep. 257. a
- Erlebaldus Comes
- excōmunicatus.  
352. b. interēptus  
ab excōmuni-  
catione solutus.  
353. a
- Erliuinus. 288. a
- Erminfridus. 309. b
- Erpuinus Siluane-  
ctensis Ep. 236. b
- S. Eucherii Aurelia-  
nensis Episcopi vi-  
sio. 123. a. b
- Eitgeltrannus Comes  
286. a
- Eulogius S. Remi-  
gii intercessione vi-  
ta & bonis restitu-  
tus. 40. b.
- Eurardus Arch. Se-  
nonensis. 309. b
- Eurardus Marchio  
316. a
- S. Eutropia Virgo &  
martyr. 17. b. 18. a  
b. sepulta 19. b. reli-  
quiae translatæ. 21. b.
- Excommunicatio.  
103. b. 104. a
- Excommunicatus.  
104. a

## INDEX.

F.

- F**elix Abbas S.  
Iuliani martyris.  
108. b. 109. a  
Fercinctus ciuis Re-  
mensis. 29. b  
Flauius Arch. Rem.  
92. b  
Flauuardus auctoris  
auunculus. 100. a.  
captus à latronibus.  
100. b  
Flodoardus custo-  
diæ mādatus. 362. a  
S. Florentius mar-  
tyr. 18. b  
Folco Comes. 281. b  
Folcuinus Morinen-  
sis Ep. 238. b  
Fons S. Basoli, 98. a  
Fons in monasterio.  
SS. Theoderici &  
Theodulfi exortus.  
91. a. b. miracula ibi  
edita. 91. b. 92. a  
Formosus Papa. 317.  
a. 331. a  
Formosus religiosus  
Ep. 234. b  
Fortunatus Italicus

- poëta. 93. b  
Franci ad fidem cō-  
uersi, 31. a. 32. a. &  
seqq. 34. a. 36. b  
Francorum mos in  
regum electione,  
326. a. 327. b  
Franco Ep. 266. a  
Fredericus Mogun-  
tinus Arch. 366. a  
373. a  
Fredericus sacerdos.  
389. a  
Frotarius Bituri-  
gensis Arch. 310. a  
Frotarius Burdega-  
lensis Ep. 235. a. 312. b  
Frotherus Archiep.  
333. a. 1  
Fulbertus Ep. Came-  
racensis, 359. a. 375. a  
Fulco Arch. Rem.  
21. b. 128. a. 149. b.  
390. a. 391. b. Ec-  
clesiam Rem. au-  
xit facultatibus.  
317. b. 318. a. 344.  
a. b. eius scripta.  
309. a. & seqq.  
mors. 347. b. 348. a  
Fulcratnus mona-  
chus. 285. a

# INDEX.

- Fulcricus Trecassinius Ep. 258. *a.*  
 Fulctici cuiusdam crimen. 169. *a. a.*  
 170. *b.* excōmunicatio. 229. *a.* 230  
*a.* 277. *b.* 278. *b.*  
 300. *a.*
- Fultadus S. Dionysij Abbas. 123. *b.*
- G**
- Gallus Ep. Arvernēlis. 109. *a.*  
 Gaudericus episcopus. 234. *b.*  
 Gaudiacus locus. 384.  
 SS. Gaugerici & Quintini basilice. 109. *a.*  
 Gautsuinus. 274. *b.*  
 Genebaudus ordinatus episcopus Laudunensis. 36. *b.* 37. *a.* eius peccatum. 37. *a.* pœnitentia. 38. *a.* miraculum. 38. *b.* 39. *a.* mors. 39. *b.*
- S. Genouefæ altare in ecclesia S. Christophori in Remensi vrbe. 45. *b.* illius basilica. 109. *a. b.*
- Gerardus comes. 276. *a.*
- Gerberga regina. 365. *b.* 366. *a.* 370. *b.*
- Gerhardi presbyteri visio. 164. *b.*
- Gerlanimons, villa 384. *b.*
- S. Germani basilica 109. *a.*
- Gerniacæ cortis Ecclesiæ redditæ campanæ furto ablatæ. 124. *a.*
- Gibehardus abbas. 133. *a.*
- Gibero quidam misere vexatus. 230. *b.* 231. *a.*
- S. Gibrianus eiusq. frater. 345. *a.*
- Gingleiu villa. 318. *a.*
- Godefridus Comes palatij. 386. *a. b.* 387. *a.*
- Goirannus Comes. 290. *a.*

# I N D E X.

- Gondebaudus vi-  
ctus. 41. a
- Godebertus Pertas  
dedit ecclesiæ SS.  
Timothei & Apol-  
linaris. 12. a.
- Gontarius archi-  
presbyter. 305. a
- Gothescalcus hære-**  
**ticus condemnata-**  
**tus. 180. b. 201. a**  
305. a
- Gothifusi. 41. b. 42. a
- Goslinus comes.  
286. a
- Gozlinus. 271. a. b
- Gregorius Eccl.  
Rem. Nomencula-  
tor. 234. b. 271. a
- Gregorius Papa in  
Galliam venit 153. a
- Grimo Ep. Roto-  
maz, 129, b
- Grimoaldus. 110, b  
120, a
- Grunharius abbas  
272. a
- Grunoldus abbas.  
269. b
- Guntarius abbas.  
271. a
- Guntarius Coloniæ-
- sis Ep. 230. b
- Gunthaldus archiep.  
229. a.
- Guntbertus. 390. a.  
b. 391. eius corpus  
translatum. 391. b.
- Guntmarus sacer-  
dos. 388. b
- Guntrannus rex.  
94. b

## H.

- H**adericus co-  
mes, 345, b
- Hæresisquædam per  
niciofissima. 332. a
- Hæretici, 103. b
- Harbertus Ep. Se-  
non. 129. b
- Harduinus Abbas  
Altuillarensis. 175. a
- Harduinus comes.  
287. a.
- Hectis Tregiotorum  
Archiep. 229. a
- Hedenulfus Laudu-  
nensis Ep. 265. b.  
297. b
- S. Helenæ træslatio  
ad monasterium  
Altumvillæ. 112.

# INDEX.

- a. b. & seqq.  
Hericus rex. 357. a  
358. b.  
Herardus Turonen-  
sis archiep. 232. a  
Heribertus comes.  
354. a. 355. a. b. 356. a  
b. 357. a. b. 360. a.  
361. a. 369. a. &c  
seqq. excomuni-  
catus. 360. b. mor-  
tuus. 363. b  
Heribertus Heri-  
berti comitis fi-  
lius. 379. a  
Herigarius Magun-  
tia præsul à S.  
Remigio flagella-  
tus. 62. a  
Herilandus Tarua-  
nensis Ep. 321. b  
Herimannus Colo-  
niensis arch. 315. a.  
333. b  
Herinandus Mori-  
nensis Ep. 338. b  
Heriueus arch.  
Rem. 39. a. 64. b  
76. a. 163. 349. a  
eius mors. 353. b  
Heriueus Heriuei-  
nepos 354. a. excō-  
municatus. 367. a  
Hermēticus rex ini-  
pius. 327. b  
Hetilo archiep.  
336. b  
Hetilo Nouiomag-  
ensis Ep. 267. a  
Hilaria Diacona  
77. b  
S. Hilarij basilicæ  
Reinis. 87. b. 392. a. b  
Hildebaldus Episc.  
Suectionensis. 264. a  
Hildegarius Beluacē-  
sis ep. 356. a. 374.  
b. 378. b. 379. a  
Hildegarius Meldē-  
sis Ep. 261. a  
Hildemannus Bel-  
uacensis Ep. 147.  
a. 148. a  
Hilduinus abbas S.  
Dionysij. 152. b.  
153. a. 269. a  
Hilmeradus Am-  
bianensis Ep. 257. a  
Hincmarus Laudu-  
nensis Ep. Hinc-  
mari Remensis  
nepos. 231. b. 239.  
a. & seqq. eius  
mors. 273. a

# I N D E X.

- Hincmarus monasterij S. Remigii Abbas. 365. a. b
- Hincmarus Arch. Rem. 13. b. 66. a. 83. a. 127. a. 152. b. 175. a. pallium obtinuit ad usum quotidianū. 168. b. eius libri & scriptā 204. b. 205. a. 211. b. 218. a. & seqq. 239. a. & seqq. mors. 308. a
- Hirmingardis Ludouici Imp. vxor dicta Augusta. 140. b
- Homicidium. 104. b. 105. a
- Honoratus Ep. Belluacensis. 338. b
- Hormisda Papa. 311. a
- Hucbaldus Comes. 349. a
- Hucboldus monachus à Barbaris lædi non potuit. 118. a. b. 347. a
- Hugo Abbas. 2 Hugo Lothari. 73. a. i re-
- gis filius. 222. b. 290. b. Roma pulsus. 359. a
- Hugo Herib. F.arch. Rem. 91. b. 355. a. 357. a. b. 359. b. 364. b. 370. a. b. & seqq. diaconus, 361, b, obtinet pallium, 363, b, Remis expulsus, 365, 366, a. b. cōtempsit synodum, 367. b excommunicatus 375. b. 378, b, eius crudelitas 377. a
- Hungari Gallias. infestant, 91. a. 356. a
- Lothariense regnū vastant, 356. a, 352. a
- Hungarius Ep. 258. a I
- I**Elle Ambianensis Ep. 146. a. b
- Immo Comes, 279. a
- Incestus. 104. b
- Ioannes Cameracensis Ep. 261. b.
- Ioannes Episcopus, 234. b,
- Ioannes

# INDEX.

- Ioannes Papa. 264. b.  
 . 307. b. 355. b. 356. b.  
 . 358. b. Trecas venit.  
 . 231. a  
 Ioannes Rotomagen-  
 sis Archiep. 234. a.  
 . 309. b  
 S. Ioannis Basilica.  
 . 107. b  
 S. Iocundus martyr.  
 . 118. b  
 Iouinus sanct. Agrico-  
 la. Iæ templum funda-  
 uit & decorauit. 19.  
 . b. 20. a. S. Remi-  
 gius ibi morari soli-  
 tus. 20. b. eius ve-  
 stigia graduum Ec-  
 clesiæ lapidibus ex-  
 pressa. 20. b. eius re-  
 liquiæ. . 383. b  
 Irmingardis Augusta.  
 . 293. b  
 Irmingardis Bosonis  
 coniux. . 299. a  
 Irmininda matrona.  
 . 299. b  
 Irmintrudis regina.  
 . 295. b  
 Isaac Comes. . 354. b  
 Isaac Lingonensis E-  
 piscop. . 257. b
- Isembertus nobilis.  
 . 290. a  
 Judith Caroli regis fi-  
 lia Angliæ regina  
 Balduino Comiti  
 nubit. . 180. a  
 Iuliacus Villa. 40. a.  
 . 59. b. miraculum  
 ibi editū. 61. b. 62. a  
 S. Iuliani martyris Ec-  
 clesia Remis. 78. a.  
 . b. 107. b. 109. a
- L.
- Ambertus desi-  
 gnatus Ep. 272. b.  
 Lambertus Imp. 318.  
 . b. 321. a. 332. a  
 Lampadius Remorū  
 præses à dæmonio  
 arreptus moritur.  
 . 11. b  
 Lando, 23. Ep. 108. b.  
 . 109. a  
 Landramnus Archie-  
 pisc. . 230. a  
 Lantardus sacerdos,  
 . 304. a  
 Latro genebaudi filius  
 . 37. a. ordinatus E-  
 piscopus. . 39. b

# I N D E X.

- Laudunensis Episcop. a. regno restitutus.  
 primùm ordinatus, 146. a  
 246. a  
 Laudunum obseßum. 363. a. captum. 370.  
 b; Arx noua capta.  
 360. a  
 Leo Episcopus custos  
 bibliothecæ Rom. 234. a  
 1.2  
 Leo iv. Papa. 169. a  
 Lessemna villa. 318. a  
 Leudegiselus 21. Ep.  
 108. b  
 Leudemarus Abbas, 118. a  
 Leutgardus regina  
 Trajſhenēsis. 299. a  
 Libra foins. 391. a  
 Lotinatius rex Italæ.  
 221. b. 228. b. 231. a  
 Imp. 150. a. 221. a  
 Ludouicus Abb. 298. a  
 Lüdōicuſ Imp. 122. a  
 b. 137. b. 360. a. Re-  
 mis cum Stephano  
 Papa exceptus. 140.  
 a. muros dedir Ebbo-  
 ni Arch. 141. a. ca-  
 ptus à filiis & cili-  
 cio induitus ab E-  
 piscopis. 144. b. 145.
- a. mortuus. 150. a  
 Ludouic⁹ Caroli filius  
 rex Gall. 222. b. 359.  
 b. 363. a. 376. b. ca-  
 ptus à Normannis.  
 365. a. vñctus. 370. b  
 Ludouic⁹ Ludouici  
 Regis filius. 379. a  
 Ludouicus transrhe-  
 nensis sive Germa-  
 niæ rex. 13. b. 59. b.  
 151. b. 168. 171. b.  
 221. a. 223. b. 266. a.  
 267. a. 274. a. 288. b.  
 306. a  
 Lues inguinaria inter-  
 ceſſione S. Remigij  
 depulsa. 1.2. b. 56. b  
 Luidbertus Magunti-  
 nus præſul. 230. b  
 Luitardus. 282. b  
 Luitbrandus Italorum  
 rex Bercetum mo-  
 naſterium Mode-  
 ramino tradit. 59. a  
 Luitdulfus Capella-  
 nus. 378. b. 399. a  
 Lupus Catalaunensis  
 Ep. 175. a. 236. b  
 S. Lupus Trecassinius  
 Ep. 15. b. 24. b

# I N D E X.

M.

S. **M**achaerius, &  
martyr 396.  
a. illius templum,  
396. b

Magenardus mon.  
275. b

Maio Comes 282. a

Manasses sacrorum  
violator, 321. b. 322. a

Mancio Catalaunensis  
Ep. 340. a. b.

Mancipia Christiana  
Christianis tantum  
venundanda, 105. a

Maniacum villa, 218. a

Manigaudus 287. b

Mapinius, 17. Ep. 92. b

Marciliana villa, 102. b

Margolium villa, 318. a

Maria siue Marotia  
Ioannis Papæ mater  
359. b. 359. a

B. Mariæ Ecclesia in  
arce Remensi fun-  
data 12. a. 18. a. b

Marinus Episc. 368. b

Marinus Papa, 309. a. b.  
310. a. 311. a.

Marinus Papæ Vica-

rius, 374. b. 375. a. 277. b  
S. Martini Ecclesiæ in  
Episcopio Remensi.  
107. b. 109. a. 394. a.  
& seqq.  
Martis porta Rem. 3. b  
Martius cōuentus, 33. a  
S. Maternianus Arch.  
Rem. 13. b  
Matusgus 347. a  
S. Mauricij Basilica,  
108. a. 109. b  
S. Maurus presbyter,  
10. a. eius reliquiæ,  
11. b  
S. Medardi Basilica,  
108. a. 109. b  
S. Medardi monaste-  
rium, 275. b. 347. b  
S. Memmius 17. b  
Meretricum collectio  
Rēmis in viduarum  
congregationē per-  
mutata 83. b. 84. a  
S. Merolilanus Scotus  
392. b. & seqq.  
Michael Græcorum  
Imp. 216. b  
S. Michaëlis oratoriū  
in porta Baſiliçari  
Rēm. 122. a. b  
Milo expulso S. Rigo-  
HHij

# I N D E X.

- Thero factus Arch.  
 Rem. 122. b. & seqq.  
 Milo' Geflanimontis  
   præpositus, 386. a  
 Miracula. 8. 9. a. II. b.  
   12. a. b. 13. a. 19. a. b.  
   20. a. b. 21. 22. a. 23.  
   b. 24. a. 27. a. 36. a.  
   39. b. 40. a. 42. b. 43.  
   a. 36. b. 57. & seqq.  
   60. a. 62. b. 63. a. 65.  
   a. 68. b. & seqq. 72.  
   b. 81. a. 82. b. 85. a. b.  
   86. b. 87. a. 91. b. 92.  
   a. 98. 99. 110. x. III.  
   a. 112. b. & seqq. 118.  
   a. b. 120. 121. 127. a.  
   128. b. 129. a. 145. a.  
   161. a. 230. b. 231. a.  
   345. b. 358. b. 379. b.  
   380. b. & seqq. 384.  
   a. 388. b. 390. b. 392.  
   a. & seqq. 394. a. &  
   seqq.
- Moderannus Redonensis Episcopus.**  
 158. a. b. Berceti Abbas. 59. b
- Melendinum à S. Remigio euersum** 39. b  
 40. a
- Monasterium regale**
- Rem. 390. a  
 Monasterium in monte Bardonis à Moderanno ædificatum. 145. a  
**Monna Bertæ neptis.** 391. a  
**Mons acutus obfessus.** 376. b  
**Mons falconis,** 38. a  
 monasterium ibi ædificatum, 380. a. b
- S. Montanus monachus,** 23. b. & seqq.
- Mosolum castrum preparatum,** 350. b. obfessum, 366. b. captū, 373. a. 376. a
- Mulier ante reliquias**  
 S. Remigij sanata fatetur se proprium matrē occidisse 72. b
- Municiporum origo** 246. a
- N**
- Nantarius,** 278. b  
**Nazarenorum Euangelium,** 234. b  
**Nicasius, Arch. Rem.**  
 14. a. & seqq. martyr, 18. a. b. sepultus,

# I N D E X.

- 19, b, eius reliquiae  
 translate, 21, b, ba-  
 silica, 107, b, 109, a  
 Nicolaus Papa 176, a, b  
 177, b, 216, a, mor-  
 tuus, 217, b  
 S. Niuardus siue Ni-  
 uo Arch. Rem. 109,  
 b, & seqq, eius mors  
 112, a  
 Normanni Gallias va-  
 stant, 308, a, 310, b,  
 317, b, 321, b, 324, b  
 333, b, 344, b, 345, b,  
 381, b, 397, a, fusi,  
 364, b, ad fidem cō-  
 uerti, 352. a.  
 Notho 152. a.  
 Notho Arelatensis  
     Arch. 238. b.  
 Nouilliacū villa, 289. a
- Odila S. Reoli filia,  
 117. b. 118. a  
 Odo Beluacensis Ep. 258. b  
 Odo Heriuei Arch.  
     Remensisfrater, 354. a  
 Odo rex, 319. a eius &  
     Carolus regis di-  
     scordiae 398. a  
 Oirānus Senogallien-  
     sis Ep. 313. a  
 Orbacense monaste-  
     rium 118. a  
 Orciuallis villa, 102, b  
 S. Oriculus martyr cū  
     sororibus suis, 22. a  
 Orientalium schisma-  
     ta & hæreses, 317. a. b  
 Otho rex, 372. b. 376. a  
 Ottradus canonicus,  
     381. b

O.

- O**ctulfus Trecas-  
     sinus Ep. 265. a  
 Odalricus Aquensis Ep.  
     357. a. 369. b  
 Odalricus Comes,  
     288. b  
 Odelardus Archipre-  
     sbyter 305. a

P.

- P**Agani Gallias ve-  
     stant, 310. b  
 Paganorum amicitia  
     fugienda 329. a  
 Pallium non debet te-  
     merè concedi Epi-  
     scopis, 316. b. Hinc-  
     maro concessum  
     RHh iii.

# INDEX.

- |  |   |   |          |
|--|---|---|----------|
| ad usum quotidiani-<br>num . . . . .   | 168. b  | Episcopus . . . . .   | 236. b   |
| Pardulus Laudunen-<br>sis Ep. . . . .  | 237. a  | R.  |          |
| Parisii obseSSI à Nor-<br>mannis, 310. b. 324. b<br>325. a                               |   | B. R Abanus Ma-<br>guntiæ Præ-<br>sul . . . . .   | 229. b   |
| S. Patricia. . . . .   | 289. b  | Rado Subdiaconus Su-<br>effion. dolore dñe-<br>tium liberatus à S.<br>Remigio . . . . . | 66. a. b |
| Pertæ, villa . . . . .   | 12. a   | Raduini monach. vi-<br>sio . . . . .  | 145. a   |
| Pestis in Gallia & Ger-<br>mania. . . . .  | 356. a  | Raganarius peréptus<br>36. a  |          |
| S. Petri crypta in Ec-<br>clesia Rem. . . . .  | 137. b.<br>138. a                             | Regenelmus Nouio-<br>magensis Ep. . . . .   | 263. a   |
| Pippinus Aquitanorū<br>rex. . . . .  | 144. b. 228. a                                | Ragenoldus Comes.<br>367. a. 377. a   |          |
| Pippinus rex Gal. . . . .  | 120. b. à S. Remigio cor-<br>reptus . . . . . | Ragimbaldus percus-<br>sus & furiis agitatus<br>motitur . . . . .                       | 65. a    |
| Pleonicus Archiepisc.<br>334. b  |   | Rainnerus, . . . . .  | 238. b   |
| Plumbea fontana villa<br>Episcopii Remensis,<br>ibiq; miraculū editū,<br>62. b. 63. a. b |   | Ramoldus Comes,<br>290. a   |          |
| S. Polycarpi translatio<br>115. a  |   | Rampo sacrorum vio-<br>lator, 321. b. 322. a.<br>332. a                                 |          |
| Primogenitus Diacon.<br>13. b  |   | Ranciati munitio ,<br>377. a  |          |
| Principius Suesorum<br>Episcopus . . . . .   | 24. a   | Ratoldus presbyter,<br>100. b.  |          |
| Prudentius Trecensis   |   | Ratrānus excommu-   |          |

I N D E X.

- nicatus, 303. b  
 Remensis & Treverensis Archiepiscopatus distinctio. 197. b. 225. b  
 Remensis sedes ceteris Gallicanis magis honorata. 311. a  
 Remensis Ecclesia redditibus aucta, 92. b. 93. a. 360. b. multa ei prius ablata restituta. 143. b. 156. b. reparata, 140. b. illius priuilegia. 119. b. 120. a. 131. a. 144. a. 176. a. 314. b. 318. a. 341. b. 354. a. b.  
 Remi inter finitos semper tenuerunt principatum, 5. b. illorum origo, 3. b. 4. b. 7. b. primi martyres, 8. b. & seqq,  
 Remi obfessi. 16. a. 320 b. 361. a. 364. b. 365. b. 366. b. 370. a. b. 372. b. relicti solitarij. 19. a. cremati. 29. a. b. capti. 361. a. muro circumdati. 344. b. Durocortorum Remorum, 4.
- a. b. Remishospitale ædificatum. 171. b. signa visa. 356. a. 358. a. 359. a. monasteria. 379. 390. a  
 Remis multæ Basilicæ fuerunt, quæ Flo doardij tempore nō reperiebantur 379. a. scholæ restitutæ. 347. a  
 S. Remigius dictus Remadius. Arch. Rem. 23. b. 25. a. b. 26. a. 232. a. syluæ in saltu Vosago fines manu sua terminauit. 60. a. b. Arianus Episcopum cōuertit, 42. 43. a. male dixit seditionis Celtivillæ, 43. b. 44. a. oculis priuatus & restitutus. 44. b. eius mors, sepultura, testamentum. 45. a. b. 46. a. b. & seqq. tumulus, 12. a. 20. b. 29. a. crypta. 39. a. 351. a. oratorium. 61. a. discipuli. 76. b. & seqq. Basilica, 10. 7.

## INDEX.

- b. 365. a. virtutes & 351. a  
 miracula. 20. b. 26. Robertus Comes Car-  
 b. 27. a. 29. a. b. 60. a. notenus. 352. a. rex  
 68. b. & seqq. pos- constitutus. 353. b  
 sessiones 36. b. & seq. Robertus Treuerensis.  
 corpus trāslatū. 57. Arch. 366. a. 373. b  
 a. b. 66. a. b. 67. b. 73. 375. a  
 a. 308. a. 344. b. 350. Rodoaldus Archipres-  
 a. 356. a. byter. 300. a. 302. a.  
 Reolus 25. Ep. 111. b. 303. a  
 116. b  
 Ricardus sacrorum Rodoardus Ep. Cata-  
 violator. 321. b. 322. a. launensis. 345. b  
 Richaldus Chorepis- Rodemavia. 318. a  
 copus. 300. a Rodoardus Remensis  
 Richildis regina. 297. Ecclesiæ Præpositus.  
 b. 232. b 304. b  
 Riciouarus præf. 396. a S. Roduicus. 384. a  
 Riculfus Ep. Suesto- Rodulfus Biturigensis  
 nensis. 398. a Ep. 230. b  
 Rigetiū nemus. ibique Rodulfus Comes.  
 Monasterium. 97. b 280. b  
 S. Rigobertus Arch. Rodulfus Ep. Lau-  
 Rem. 118. b. 392. a. drensis. 374. b. 376. a  
 Remis pulsus. 121. Rodulfus rex. 355. a  
 b. & seqq. exulat in 356. 357. a. b. 359. a.  
 Vasconia. 124. a. re- b. 370. a  
 dit 124. b. ei datæ Romæ origo incerta.  
 terræ circa Gernia- 4. a Romanus Arch.  
 cam. 120. b. eius o- Rem. 92. b. eius Ec-  
 bitus. 126. a. transla- cletia. 385. b.  
 tio. 127. a. reliquie. Romulfus 19. Ep. 27. a  
 101. b

# I N D E X.

- Roricus Normannus. copo iudicatur. 247.  
282. a b. 248. a
- Rosetum villa. 62. b. Sanguis sudatur. 390.b
- 63. a Senderoldus Mogun-  
tinus Arch. 315, a
- Rostanus Arelatensis  
Arch. 234. a. 333. a
- Rotgarius rex 356. a
- Rothadus Suezionen-  
sis Ep. 69. a. 235. a.  
depositus 180. b.  
183. b
- Rothildis Clodoueo  
nubit. 33. a
- Rotlandus Archiep.  
330. b
- rotrudis monial. 295.b
- SS. Rufinus & Vale-  
rius martyres. 396.  
b. & seqq. eorum  
basilica. 108. a
- S.
- S**Acerdos superindu-  
ctus ab Hincmaro  
excōmunicatur. 303.  
b. 304. a
- Sacra triū monaste-  
riorum singulis annis  
in vnum locum dela-  
ta. 384. a
- Sacrilegium ab Epif-
- copo iudicatur. 247.  
b. 248. a
- Sanguis sudatur. 390.b
- Senderoldus Mogun-  
tinus Arch. 315, a
- Senonenlis Episcopus  
Primas Galliarum &  
Germaniarum. 232. a
- Sergius Papa. 151. a
- Serpentes fugati. 63, b
- S. Seruatus Tungren-  
sis Ep. 15. b
- Seuerus Arch. Rem.  
14. a
- Seulfus Arch. Rem.  
22. b. 163. a. 353. b. e-  
ius mors. 355.a. 369. b
- Sidonius Aruernorum  
Ep. 31. a
- Sigebaldus diaconus  
multatus. 375. a
- Sigebertus rex Gall.  
109. b. 379. b
- Sigebertus Sacerdos  
276. b.
- Sigebodus Sacerdos.  
275. b
- Sigemundus Ep. 267.b
- Sigloardus Archipres-  
byter. 301.302. b. 303. a
- SS. Siluani & Siluinia-  
ni corpora. 12. a

## INDEX.

- |   |   |
|---|---|
| S. Sindulfi translatio.   | partem Ecclesiæ   |
| 115. b  | Remensi delegat.  |
| S. Sinicius. 2. Ep. Rem.  | 92. b   |
| 7. b. 8. b  | Suessonica vrbs in-   |
| S. Sixtus I. Arch. Rem.   | censa. 377. a.  |
| 7. b. eius basilica.  | Suessonice Ecclesiæ   |
| 107. b  | fundatio. 7.b. 8.a  |
| SS. Sixti & Sinicij se-<br>pulcrum. 8.a. eorum<br>ossa translata in Re-<br>migij Ecclesiā. 8. a. b. | Susanna Abbatissa.  |
| SS. Sixti & Sinicij basi-<br>lica vnius presbyte-<br>ri titulus. 8. a                               | 79. b. 80. a  |
| Sonnacius Diaconus.   | Syagrius in Galliis oc-<br>citus. 326 b   |
| 102. a. b   | Symmachus papa.   |
| Sonnatus Arch. rem.   | 324. b  |
| 103. eius acta & te-<br>stamentum. 187. a. b  | Synodus Arelatensis.  |
| Spanulsi villa. 381. a  | 13. b. Aurelianensis.   |
| Sparnacum villam e-<br>mit S. Remigius. 40. b   | 41. b. Beluacensis.   |
| Spernus Abbas. 99. b  | 152. a. Carisiacensis.  |
| Stephanus Abbas.  | 269. apud Engulen-<br>heim. 368. b. apud S.   |
| 341. b  | Macram. 359. a.   |
| Stephanus Papa. 310.<br>a. 312. b. 322. b   | Namnetensis. 110. b.  |
| Stephanus Papa Remis<br>ab Ebone exceptus.  | in Neustria. 291. a.  |
| 140. a  | Nouiomensis. 135.   |
| Suauegotta regina<br>villa Vitisiaci tertia   | b. parisiensis gene-<br>ralis acta. 103. a. b. &<br>seqq. Remensis. 136.<br>a. 342. b. Suessonē-<br>sis. 171. a. & seqq. 176.<br>a. b. 177. b. ad Theo-<br>derici castrum. 359.<br>a. ad Theodosonis vil-<br>lam. 151. a. Trecen- |

# I N D E X.

- sis. 215. b. & seq. 307. b  
 Treuerensis. 154. a.  
 377. b. ad Troslegium  
 353. a. 354. b. 356. b.  
 Vvngionensis. 315,  
 a; Virdunensis, 367.  
 b, 373, a, b
- T.
- T**Enqilus villa.  
 63. b.  
 Tetbaldus pseudoepi-  
 scopus excommuni-  
 catus 378. b  
 Tetgisus Presbyter.  
 112. b  
 Teudechildis Suane-  
 gottæ filia, 92. b. 93. a  
 Teudoinus Heriuei  
   Remensis Præsulis  
   legatus. 64. b  
 Teudulfus Comes,  
 283. b  
 Teutberga Abbatissa,  
 297. a  
 Teutboldus Lingo-  
   nensis Ep. 312. b. 313.  
   a. b, 321. b, 322. a. 341. b  
 Teutgaudius Treue-  
   rensis Ep. 230, a  
 Theobaldus excom-  
   municatus, 376, b
- Theoderannus, 110. a  
 III. a fit monachus  
 111. b  
 Theodoricus Came-  
   racensis Ep. 238, a  
 Theodericus Comes.  
 290, a  
 Theodericus rex Frā-  
   corum, lumen re-  
   cipit, 81, a, b, eius  
   filia mortua vitæ  
   restituta, 82. b. S.  
 Theoderici corpus  
   tumulo condidit,  
 84. b  
 S. Theodericus, 78,  
 b: & seqq. ei data  
   Vendera villa, 83, a  
   eius miracula, 81, a,  
   & seqq, monasteriū  
 90. b, 91, a. basilica,  
 108, a
- SS. Theoderici &  
   Theodulfi mona-  
   sterium, 109, a
- S. Theodulfus, 86, a,  
   & seqq. Abbas 87, a  
   nunquam cessauit  
   ab exercitio, 90.  
   a, eius miracula  
 86, a, & seqq. ara-  
   trum, 87, a, eius re-

# I N D E X.

- liquæ, 351, a  
 Tilpini Arch. Remen-  
 sis mors, 11, b. 130, b,  
     134, a  
 S. Timotheus martyr,  
     8, b, & seqq. vidit  
     cœlos apertos, 9, b  
     illius miracula,  
     13, a, b, 12, ossa in  
     Saxoniam translata  
     13, a  
 SS. Timothei & Apol-  
     linaris Ecclesia, 12,  
     a, 107, b, 109, a  
 SS. Tonantij & Iouini  
     corpora, 12, a  
 Transulfus Abbas.  
     269, b  
 Treuerensis & Remé-  
     sis Archiepiscopa-  
     tus, 197, b, 225, b

## V.

- V** Valas Metésum  
     Præful, 265, a  
 Vvalterus Senonensis  
     Arch. 321, b, 322, a,  
     334, a  
 Vandali trepidi fugiūt  
     à ciuitate Remensi,  
     19, a

- Vandalorum perfec-  
     tio, 15, a, & seqq, 20,  
     a  
 Vvarnetius pagi Vor-  
     macësis Comes. 64. a  
 Vvaslitia villa, 382. b  
     & seqq.  
 Vasneia villa 398. b  
 S. Vedasti abbatia.  
     347. b  
 Vvelfus nobilis, 281, b  
 Venatio in sylva rige-  
     tia apud cellulam S.  
     Basoli, 98. b  
 S. Veranus, 345. a. 347. a  
 S. Victoris ossa, 351. a  
 Vvido Ep. Suessioné-  
     sis. 374. b. 376. b. 377  
     b. 378. a  
 Vvido Imp. 318. b. 326.  
     b. 328. a  
 Vvifredus Morinen-  
     sis Ep. 377. b  
 Vvillelmus Norman-  
     norū dux. 361. a. 370. b  
 Vvillebertus Catalau-  
     nensis Ep. 263. a  
 Vvillebertus Arch. Co-  
     loniensis 382. b  
 Vvinemarus Fulconis  
     Arch. Rem. interé-  
     ptor. 348, b

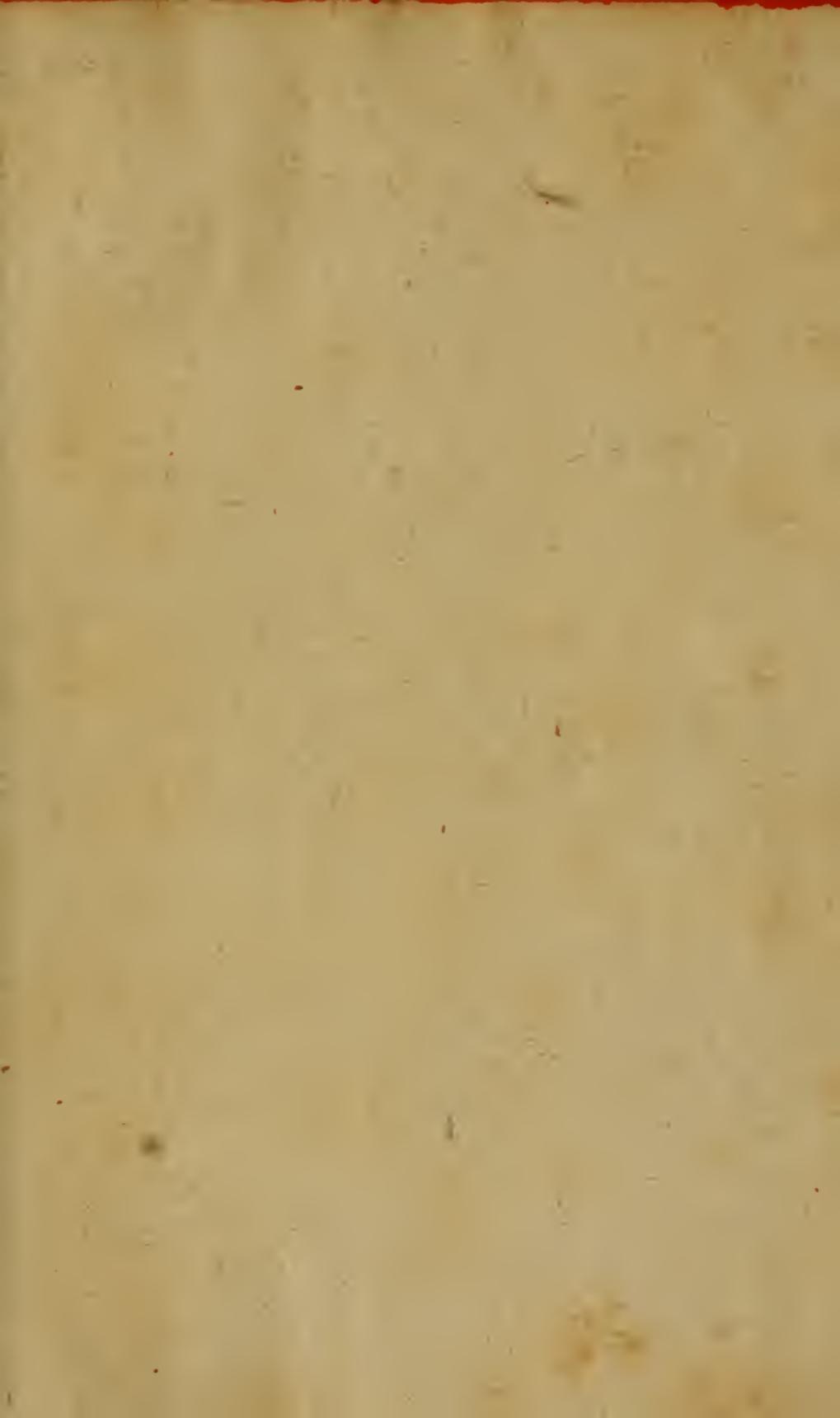
# I N D E X.

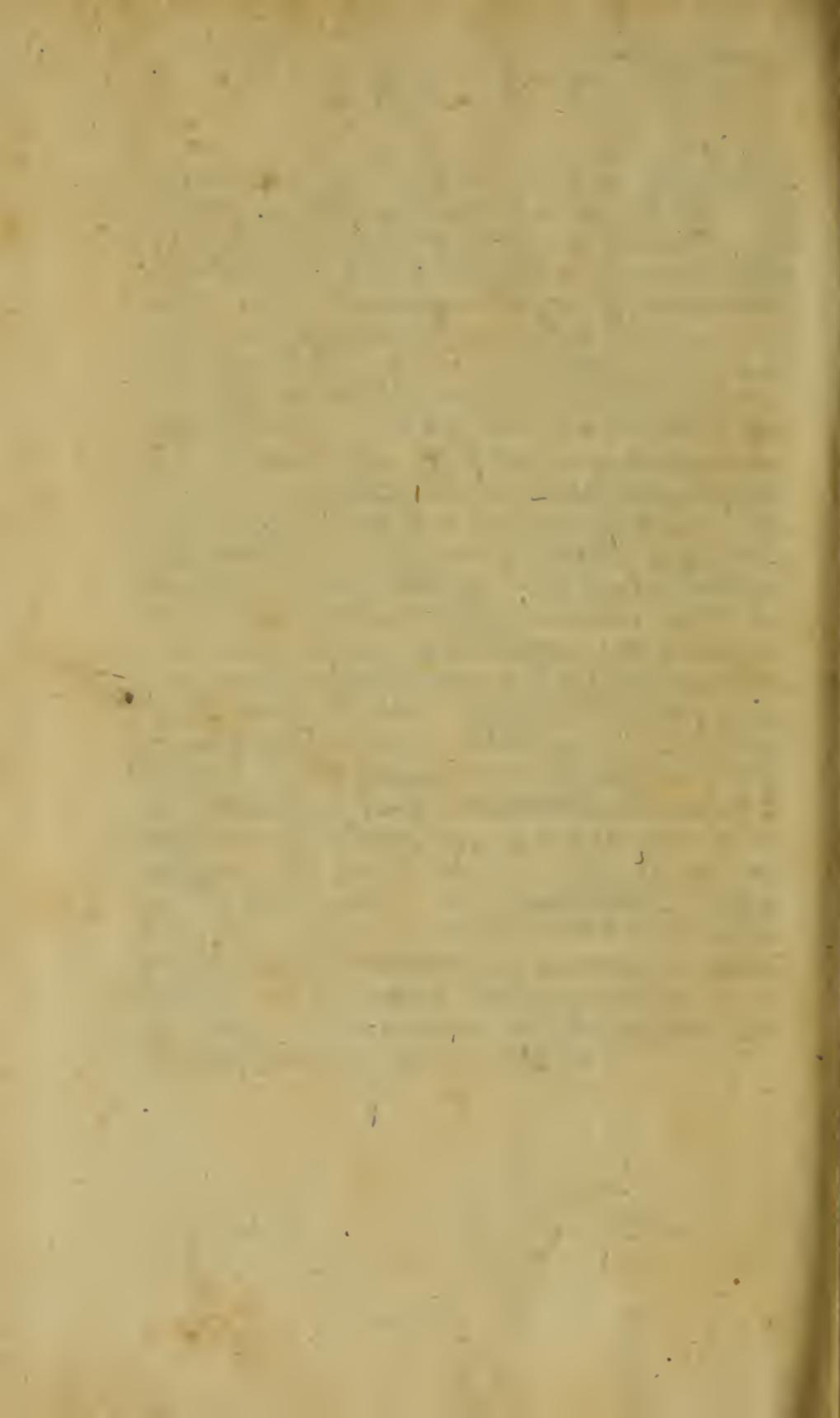
- |  |   |   |                               |
|--|---|---|-------------------------------|
| <b>Viriziacum monasterium,</b>   | 117. <i>a</i>   | <b>Carolo Magno carus,</b>                        | 135. <i>a,b</i> .             |
| <b>Virtudis villa,</b>   | 318. <i>a</i>   | <b>Vulfingus</b>                                  | 278. <i>a</i>                 |
| <b>Vifio.</b> 145. <i>a</i> . 154. <i>b</i> . 219. <i>a</i> . <i>b</i> . 309. <i>b</i> . 388. <i>b</i> |   | <b>in Vylfiniaco Riuo</b>                         |                               |
| <b>S. Viti Basilica.</b>   | 108. <i>a</i>   | <b>oratorium in S. Remigij honorem dedicatum.</b> | 65. <i>b</i>                  |
| <b>Vvito Rotomagensis Arch.</b>  | 352. <i>a</i>   | <b>Vulpecula Genebaudi filia,</b>                 | 37. <i>b</i>                  |
| <b>S. Vitonus,</b>   | 384. <i>a</i>   |   |                               |
| <b>S. Viuentius Archiep. Remensis;</b>   | 14. <i>a</i>  |   | <b>Y.</b>                     |
| <b>Vrsus Archidiaconus</b>   |   |   |                               |
| <b>S. Remigio familiaris,</b>  | 77. <i>a</i>  | <b>V VoPseudoepiscopus excommunicatus</b>         | 378. <i>b</i>                 |
| <b>Vvldensis Ecclesia co-secrata,</b>  | 379. <i>a</i>   |   |                               |
| <b>Vulfadus Biturigenensis Episc.</b>  | 235. <i>a</i>   |   | <b>Z.</b>                     |
| <b>Vvlfadus Canonicus, Remensis cum sociis</b>   | 173. <i>a</i> . & seqq. 216. <i>a</i> . 232. <i>b</i> . 279. <i>a</i> | <b>Zacharius Papa,</b>                            | 123. <i>b</i> , 129. <i>a</i> |
| <b>Vylfarius Arch. Rem.</b>  |   | <b>Zeudeboldus Arnulfi regis filius.</b>          | 324. <i>a,b</i>               |

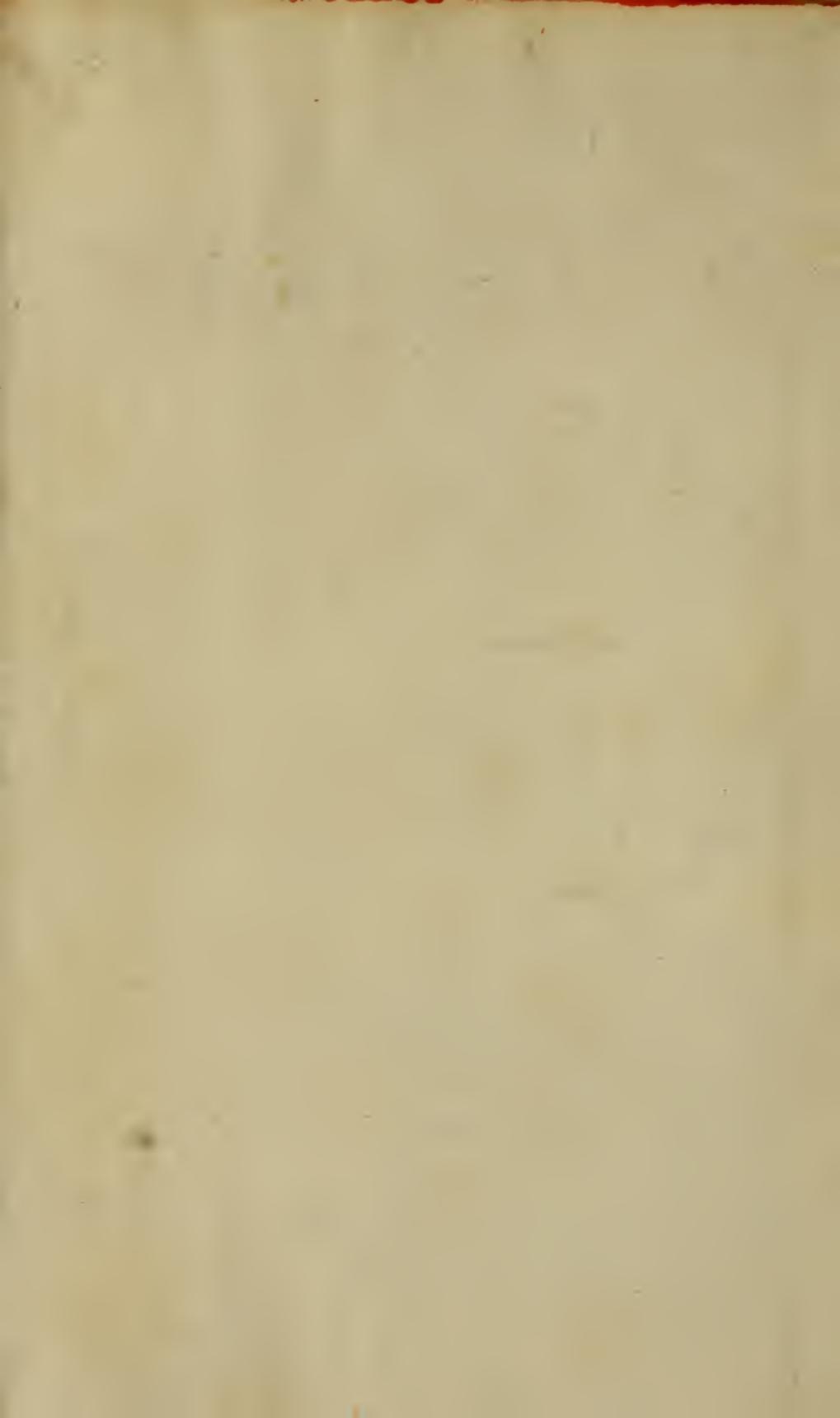
F I N.

## ERRATA.

PAG. 23. b. lin 1. Præfato. 39. a. 16. ostij limine.  
40. b. 13. prædictum virum. 61. b. 23. ad eam. 64.  
a. 21. visum reputans. 66. b. 16. corpus exanime. 69.  
a. 13. Nec vox. 79. b. 7. cœlibis vitæ. 80. b. 5. aliger  
index. 86. a. 20. manducabis. 97. a. 17. Armoricana  
nobili. 100. a. 23. matris. 103. b. 23. vt si qui hær. 106.  
a. 26. & Ecclesia. 111. a. 16. causa fletus. 119. 24. de  
villa quæ. 121. b. 6. in pago Laud. 134. a. 21. S. Remi-  
gio, Remensem. 137. a. 4: diuersis animalibus. 138.  
a. 23. fouit iuuentam. 153. a. 23. eum præmemoratus.  
161. a. 1. Trinitatis almificæ. 187. a. 11. diœcesi nostra.  
195. b. 18. beatus exp. 199. a. 18. censuræ Eccles. 201.  
b. 26. præteram. 203. 5. prædestinatiani. 215. a. 26. in  
hoc solo. 216. a. 5. videbitur. 227. b. 4. totis nisibus.  
241. b. 23. debet Eccles. 248. a. 12. sanctæ. 256. b. 27.  
consecrari. 260. b. 6. ordinatione. 262. b. 16. que-  
stus. 267. b. 17. Episcopale. 278. b. 23. Vvormacensi.  
279. a. 26. suggestionem. 286. a. 14. Adelelmo. 293. a.  
25. quæ patieb. 296. b. 27. exhilarati. 297. a. 10. exau-  
dibiles. 301. a. 5. præuentus. 309. b. 6. Matino. 311. b.  
10. Ad quæ ille. 314. a. 1. lamentabilibus. 322. a. 2. I-  
dem vero. 4. sollicitudini. 323. a. 7. fatetur. b. 20.  
designat. 325. b. 6. tyrannicè. 328. a. 20. manere.  
340. a. 8. Catalaunensis. b. 24. competenter. 346. a.  
2. sub dio. 347. b. 1. accetsiuit. 348. a. 17. exanime.  
350. b. 11. abscond. à baltheo. 353. a. 9. pene. 20. inter-  
cedente. 359. b. 15. arenis. 363. b. 11. Artoldus. 372. a.  
27. At ego. 384. b. 1. ducere. 395. b. 21. quædam. 396.  
b. 20. nequiuierunt. 399. a. 19. quidem.









Aug. 54.  
No. - 11. 11. 96.

